

1 400 40

MADE IN SPAIN

R 1058

D. FRANCISCI SALGADO

DE SOMOZA,

IN REGALI CANCELLARIA

VALLISOLETANA SENATORIS,

De la libreria del Colegio Mayor Real Cruxvada de Granada
L A B Y R I N T H V S

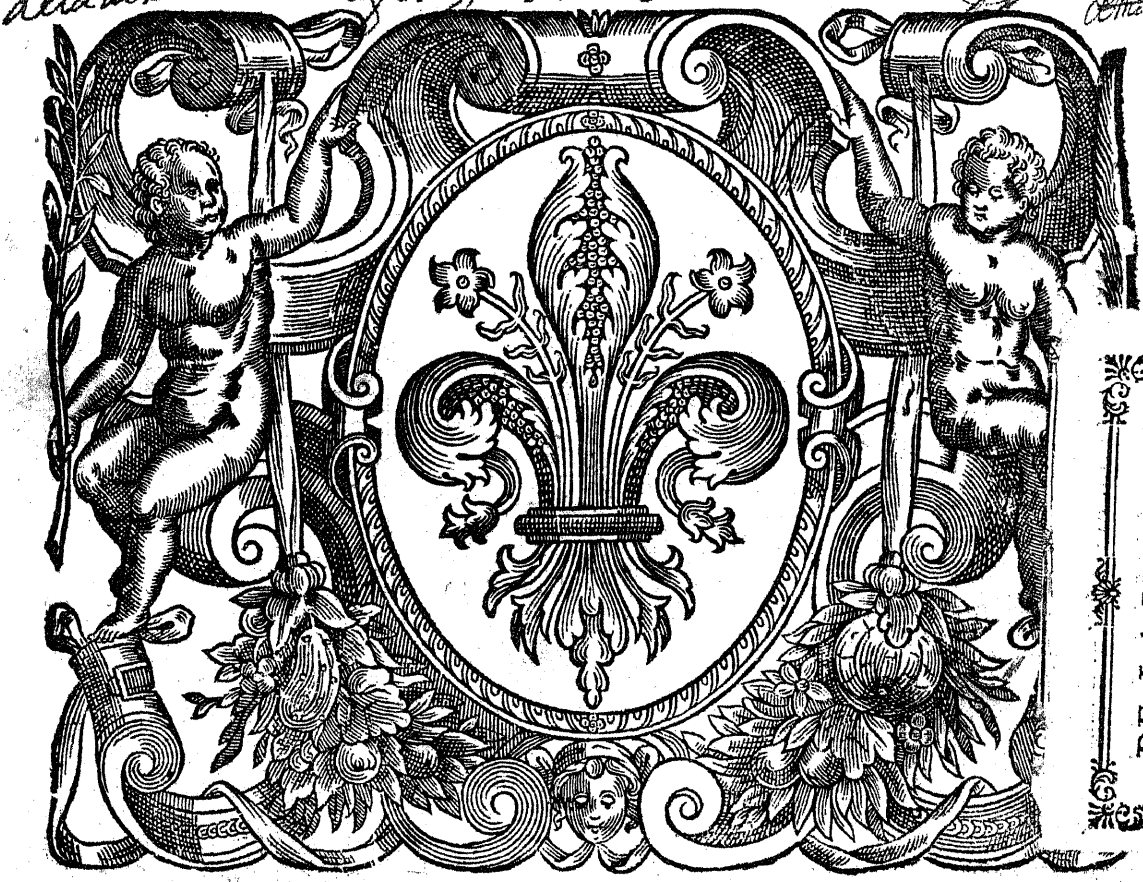
CREDITORVM CONCVRRENTIVM

AD LITEM PER DEBITOREM
communem inter illos causatam,

T O M V S S E C V N D V S.

Edicio nouissima Antuerpiensi, Veneta, & Francofurtensi multo auctior

De la libreria del Colegio Mayor Real Cruxvada de Granada
& emendatior.

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
M. D. C. C. C. J. N. 12

L V G D V N I, Sumptibus LAURENTII ANISSON.

M. DC. LXV.

CVM PRIVILEGIO REGIS!

L A B Y R I N T H V S
C R E D I T O R V M
C O N C V R R E N T I V M
A D L I T E M,
P E R D E B I T O R E M C O M M V N E M

inter illos caufatam.
Adhibetur delibatio Mag. Leon. Crucas de Crax
P A R S T E R T I A.

C A P V T I.

Graduationis sententia semel in rem iudicatam translata, an debitor, vel creditor aliquid nouiter opponere valeat, quod vel creditorem infringat, vel graduum ordinem, seu prælationem subuertat, rei iudicatæ exceptione minimè obstante?

S V M M A R I V M.

Sententia graduationis in rem iudicatam translata non obstante, an aliquid nouum per debitorem, aut creditorem deductum admittatur, quod vel ius creditorum infringat, prælationem subuertat. num. 1.
Ius denuò deductum, de quo inter easdem personas in priori graduationis iudicio fuit cognitum, rei iudicatæ exceptio obstabit. n. 2.
De identitatibus rei iudicatæ exceptionem producentibus agitur. n. 3. remissiuè.
Ius non deductum, nec cognitum in priori graduationis iudicio, si de nouo proponatur, non obstat rei
Salgado Labyrinth. Creditor. Tom. II.

iudicatæ exceptio, siue tunc adesset, siue nouiter sit questum. n. 4.

Si inter creditores tantum de credito & an aliquis creditor sit, vel non fuit actum exhibitis tamen totius iuris instrumentis, & ut creditor graduetur, an ei nouiter de iure prælationis agenti, rei iudicatæ exceptio obstet. num. 5. & 12.

Affirmatiua sententia proponitur. n. 6. Contraria; uerior. n. 14.

Expenditur text. in l. duobus 19 ff. de except. rei iud. num. 7.

Expenditur Accusf. num. 8. & 9.

Ius, quod potest deduci per modum agendi, & excipiendi, si deducto per modum excipiendi reus succumbat, non potest iterum per modum agendi deducere, si tendat ad eundem finem cum exceptione n. 10.

Text. in l. penult. §. Latinus Largus ff. de except. rei iud. adducitur. num. 11.

Ex noua causa nouo in iudicio deducta, de qua in priori iudicio non fuit actum, potest nouiter agi. n. 12. & 13.

Concurfus iudicium ad discutiendum iura & prælationes creditorum tam cum debitore, quam ipsi creditoribus ordinatur numero 14. & 15.

Creditor in principio concursus uerum esse creditorem, & potiorum aliis, deducit. n. 16.

Creditor de suo privilegio, aut prælatione instrumentis, aut probationibus docet. n. 17.

Represens instrumentum, continens exceptionem;

H h h eam

eam tacite opponit. num. 19.
 Exceptio, que in instrumento continetur etiam si expressè non opponatur, à iudicè ex officio admittitur. n. 19. & 21.
 Exceptio, que ex causa intrinseca inest actioni, debet per actorem euacuari, etiam reo non opponente. num. 20.
 Instrumentum obligationis ab uxore factum, in quo mariti licentia non apparet; iudex ex officio repellit, etiam si exceptionem uxor opponat. num. 22.
 Actio & exceptio quando ex eodem instrumento apparent super eo, potest iudex pronuntiare, absque expressa oppositione. n. 23.
 Actori, qui in actione deducit exceptionem, incumbit onus probandi exceptionis exclusionem. numero 24.
 A sententia, qua quis declaratur creditor, eique gradus post alios assignatur, non appellans eam approbare videtur. n. 25.
 Sententia, à qua non est appellatum, transit in rem iudicatam. n. 26.
 Res iudicata facit de albo nigrum, & de falso verum. num. 27.
 D. l. si duobus, & d. S. Latinus Largus, dispositio non procedit seruatō stylo concursus consueto, comparandi creditores in iudicio concursus. numero 28.
 Dispositio predictorum iurium locum habet, quando creditor solum creditorem esse in iudicio dixit ratione sui iuris, atque hypotheca fuit contraria: nihil sui prelationis tacite aut expressè allegat. num. 29.
 Sententia non potest ferri super causa in iudicio non deducta, etiam si ex actis appareat. n. 30.
 Petens ex una causa, & ex alia non deducta in iudicio probans non potest in eodem iudicio obtinere. num. 31.
 Super noua causa non deducta, non est lis contestata, nec aduersarius, ut se possit defendere, est instructus. ibid.
 Affertur praxis tribunalium, circa supradicta. n. 32.
 Ioannis Gutierrez sententia reuocatur. n. 33.
 Testes deponentes ultra articulos nihil probant, nec super eorum attestacione ferri potest sententia. num. 34.
 Creditor in iudicio concursus omnes prelationis causas deducens, si aliquas non prosequatur, an post sententiam graduacionis possit eas prosequi, sine metu exceptionis rei iudicata. num. 35.
 Affirmatiua sententia proponitur. num. 36. & sequentibus.
 In actionibus personalibus victus si in una causa succumbat; potest ex alia agere. n. 37.
 In actionibus realibus simpliciter victus ex omnibus causis victus intelligitur, & noniter agenti obstat exceptio rei iudicata. n. 38.
 L. & an eadem, l. 4. §. 2. ff. de exceptio. rei iudic. cum aliis expenditur. n. 39.
 L. 25. tit. 2. p. 3. expenditur ad supradicta. n. 40.
 Gregorij Lopez declaratio traditur, & l. licet, 2. C. de iudiciis. num. 41.
 L. & an eadem, expenditur, in §. 2. num. 43. l. reuult. Latinus, ff. de exceptio. rei iudic. explicatur. num. 43.
 Res hypothecæ subici potest ex pluribus causis. numero 44.

Res potest mihi ex pluribus causis deberi. num. 45.
 Socini Consil. refertur. n. 46.
 Res iudicata non preiudicat omnibus causis deductis in iudicio, quando quedam tantum sunt prosequuta. num. 47.
 Falsi conuincencia circa supradicta refertur. ibid. & num. seq.
 Dominus directus in emphyteusis bonis ratione pensionis præfertur omnibus creditoribus, etiam anterioribus. num. 49.
 Dominus rei, penes debitorem existentis præfertur omnibus creditoribus sine anterioribus, sine privilegiatis, & hypothecariis. n. 50.
 Res iudicata non obstat super non prosequitis, & super non petitis in iudicio. n. 51.
 Glosse, & aliorum doctrina expenditur. n. 52.
 Rei iudicata exceptio semper oritur ex sententia respectu eorum, que sunt prosequuta. num. 53. & 54.
 Refertur controuersia inter Comitem de Alua de Liste, & D. Didacum de Vera. num. 51. & sequentibus.
 Fundamenta Comitris de Alua proponuntur, n. 58. 59. & 60.
 Fundamenta D. Hieron. de Vera, quibus intendit Comiti obstat exceptionem rei iudicata, proponuntur. n. 61. & seqq.
 Facultatis regia verba, ad imponendum census recensentur. ibid.
 Rei iudicata exceptionem in vim dilatoria apponens, si succumbat, potest eam in vim peremptoria opponere. n. 62.
 Refertur opinio D. Joann. de Vera, contrarium sentientis. n. 63.
 Facultas impetrata ad hypothecandum certa bona, vel certum maioratum, non extenditur ad alia. numero 65.
 Facultas limitata ad certam rem, vel quantitatem, casum, contractum, aut personam denegata intelligitur in aliis. n. 66.
 Ad exceptiones, que in instrumento simul continentur, & ex ipso resultant allegata censentur, attendere iudex debet. num. 67. & 68. vide numero 110.
 Bari doctrina, ad id expenditur. n. 69.
 Quando iudici est notorium actionem non competere, debet reum absolueri. n. 70.
 Iniustitia non enervat vires rei iudicata, qua de falso facti verum & de nigro album. n. 71.
 Sententia assignans gradum creditori comparanti in concursum per necessariam antecedens, eum esse creditorem, declarasse videtur. n. 72.
 Sententia non facit rem iudicatam in dræsuppositis in eas, nisi præsupposita veniant in necessariam consequentiam. n. 73. vide n. 98.
 Sententia, quando necessario aliquid supponit, ad illud se extendit. n. 74.
 Qualitas sine subiecto esse non potest. n. 75.
 Sententia lata super principali censetur lata super articulo incidenti incompatibili cum principali. num. 76. & 77.
 Determinatio Senatus Vallisoleiani traditur in fauorem Comitris de Alua. n. 78.
 Comparatur decisio, & ostenditur nonum ius quo utebatur D. Comes non fuisse deductum in priori iudicio graduacionis. num. 79. & sequentibus.
 Victo ex una causa, noniter ex diuersa agenti non obstat

absit exceptio rei iudicata. n. 80.
 Exceptio consistens in facto per externam allegationem, & probationem debet constare, & super ea causa cognitio adhiberi. n. 81. & 82.
 Facultatis aliqua verba ponderantur. n. 83.
 Duos maioratus, aut duas dignitates habens ad cognoscendum cuius complatione actus fiat; attenditur denominatio. n. 84.
 Obligationis verba ponderantur, virtute facultatis regia facta. n. 85.
 Separationis bonorum exceptio etiam post rem iudicatam admittitur, cum sit modificatiua. numero 86.
 Heres semel iam condemnatus ad solutionem crediti hereditarij potest opponere de inuentario, à se confectio. n. 87.
 Dispositio gesta sub causa, qua a gerente supponitur vera, si detegatur falsa; nulla redditur ob defectum consensus. n. 89.
 Transactio facta per consanguineos cum aliquo tanquam filio legitimo, nulla redditur, si appareat filium non esse defuncti, de cuius bonis agitur. n. 90.
 Idem quando legitimatio apparet nulla, vel falsa. num. 91.
 Transactio inita à communitate cum tertio immunitatem esse asseruante, si constat de falsa causa, nulla redditur. n. 92.
 Diuisio bonorum facta inter agnatos vigore laudi prolata, si detegatur non agnatus; annullatur diuisio, & laudum. n. 93.
 Contrahens cum aliquo tanquam herede, & vigore istius qualitatis, si non sit heres contractus annullatur. n. 94.
 Transactio facta cum aliquo, tanquam cum fratre, si talis non esse appareat, contractus annullatur. num. 95.
 Dispositio annullatur, si suppositum detegatur falsum. num. 96.
 Sententia cessat, sententia causa cessante. n. 97.
 Sententia facit rem iudicatam super suppositis in ea, quando veniunt in necessarium antecedens, vel consequens, si supposita deducantur in iudicium, & super iis causa cognitio adhibetur. num. 98.
 Res iudicata ut obstat, requiritur, ut tam ex parte actoris, & rei, quam ex parte iudicis de omnibus sit plene cognitum. n. 99.
 Dispositio tunc operatur super supposito veniente in necessariam consequentiam, quando suppositum dependet ex mera voluntate gerentis. numero 100.
 Iudex in iis, que in iudicium deducta non sunt, nihil potest diffinire. n. 101.
 Sententia absque causa cognitione lata, nulla est ipso iure. n. 102.
 Gratiani sententia in confirmationem adducitur. n. 103. & sequentibus.
 Rei iudicata exceptio oritur, quando Iudex sententiam fert super principali, quamuis non reprobaauerit exceptionem, de qua plene fuit cognitum. n. 104.
 Sententia lata super principali tunc censetur lata super incidenti incompatibili cum principali, quando articulus incidit in iudicium, & deducitur. n. 105.
 Exceptio, quod quis non erat creditor ad bona maioratus, qua nec fuit opposita, nec de ea cognitum. Salgado Labyrinth. Creditor. Tom. II.

tum, non potuit in sententia graduacionis tacite comprehendi. n. 106.
 Iudex, qui de exceptione apposta non cognouit, de ea non intelligitur indicasse. n. 107.
 Argumentis in contrarium adductis respondetur. n. 108. & seqq.
 Bartol. doctrina explicatur, adducta. num. 25. num. 106.
 Exceptiones, que ex instrumento resultant, Iudex attendere debet, etiam si à parte non opponantur, quando est in fauorem ipsius, qui instrumentum produxit. n. 110.
 Ex presentatione instrumenti inducitur exceptionis oppositio. n. 111.
 Exceptio ut operetur debet opponi à parte, aliàs omisa intelligitur, & in re iudicata non comprehensa. n. 112.
 Si ex instrumento constat mulierem esse nuptam, & non interuenisse licentiam viri, Iudex potest exceptionem in consideratione habere, & si mulier sit condemnata, potest denuo de ea opponere. n. 113.
 Exceptionem apparem ex instrumento, ex quo actor egit, Iudex videtur non attendisse, si pro actione pronuntiauit. n. 114.
 Exceptio, qua externa eget probatione, non potest dici ex instrumento constare. n. 115.
 Defensio minus plena præseruat successores maioratus à re iudicata. n. 116. & n. 117.
 Re iudicata contra tertium obtenta à creditore, ut vel sensum recognoscat, vel hypothecam dimittat, an resoluatur per aliam rem iudicatam obtentam à principali declarantem, illum creditorem iam fuisse solutum. n. 118. & numero 119.
 Negatiua sententia proponitur, ex n. 120.
 Sententia in Senatus, à qua supplicari non potest, est omnino irretractabilis, etiam per quamcumque nullitatem, etiam notoriam, & ex actis apparentem, dempto citationis defectu. num. 121. & 168.
 L. 4. tit. 17. lib. recopilacionis annotatur. ibid. & num. 168.
 Executoria dua si ad inuicem contraria reperiantur an in electione iudicis sit, quam malueritis sequi. n. 122.
 Negatiue, & verius, n. 169.
 Executoria dua contraria possunt esse valida respectu diuersarum personarum, expenditur, leg. si cum vno 22. ff. de except. rei iudic. numero 123.
 Sententia contraria etiam super eodem facto tolerantur inter diuersas personas. n. 124.
 L. nam etsi 15. §. si filius qui de inofficioso, ff. de inofficio. testament. expenditur, & l. cum filius 78. ff. de legatis 2. l. cum duobus Cod. de inofficio. testament. ponderantur. ibidem.
 Obligatione personali extincta, adhuc potest durare hypotheca. n. 125.
 L. 2. Cod. de emptione pignori. adducitur. ibid.
 Solutione omnis tollitur obligatio, ac ius hypothecæ resoluatur. n. 126.
 Conditionem indebiti excludit auctoritas rei iudicata. num. 127. & 148.
 Auctoritas iudicium proponitur circa hanc controuersiam. n. 128.
 Comprobatur. n. 129. cum seqq.
 Hhh 2

Solutioni eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio, principalis, & accessoria, fideiussoria, & hypothecaria. n. 130.
 Principale ubi non subsistit, nec ea qua sequuntur locum habent. n. 131.
 Per sententiam si quis declaratur creditor esse, vel non esse, iure vel iniuria iudicis dissolvitur, vel subsistit hypotheca respectiue. n. 132.
 Iura plurima ponderantur. ibid.
 Exincto creditorem iure, non subsistit hypotheca penes ipsum debitorem, aut tertium existens. num. 133.
 Bona fides non patitur, ut semel exactum, iterum exigatur. n. 134.
 Absque ulla iuris fallentia. n. 135. & n. 146.
 Semel soluenti, si iterum autoritate rei iudicata soluat, datur repetitio. n. 136.
 Conditio indebiti, vel sine causa etiam cum iuramento non potest renunciari. n. 137.
 Res iudicata, cuius virtute, quod antea solutum habebat, quis soluit, non obstat debitori repetenti. num. 138.
 Conditio sine causa datur ei, qui autoritate rei iudicata indebitum soluit, non conditio indebiti. num. 139. & n. 143.
 L. in l. commodato 17. §. fin. ff. commodati explicatur. num. 140.
 Leg. i. Codic. de re iudicata cum aliis explicantur. num. 141.
 Res iudicata cessas causa cessante, & lata sub suppositione, qua detegitur falsa. n. 140.
 Solutum indebitum per condemnatum non repetitur per conditionem indebiti ob rei iudicata autoritatem, sed per conditionem sine causa. numero 143.
 L. si falso, ff. de conditione sine causa, explicatur. num. 144.
 Soluenti virtute rei iudicatae, quod solutum habebat, datur repetitio ex conditione sine causa. num. 145. & seqq.
 Conciliantur iura adducta. n. 127. & 148.
 Soluenti indebitum ex re iudicata datur conditio ex causa: qui si adhuc non soluit actione de dolo, impedit executionem rei iudicatae. ibidem, & num. 149.
 Aequitas noni casus, nonum inducit remedium. num. 150.
 Res iudicata, per quam creditor contra debitorem obtinuit, tamquam vere creditor cessat, si postea detegatur, nec fuisse creditorem, nec debitum existisse. num. 151.
 Cessante causa, in qua fundatur sententia, cessant ipsius sententiae effectus. n. 152.
 Solutum virtute sententiae repetitur, si detegatur iam antea solutum fuisse. n. 153.
 Sententia per conditionem sine causa non redarguitur iniustitia, aut iniquitate, sed de causa cessante, & de supposito postmodum apparente falso. n. 154. & seqq.
 Debitor censuarius ad totam censum solutionem condemnatus, si postea de pacti redemptione appareat, habet reddituum repetitionem. numero 155.
 Per exceptionem causa cessante, vel supposito falso, impugnat directè res iudicata; sed temperatur, & modificatur. n. 156. & 157.
 Bartol. expenditur doctrina, & aliorum. numero 158. & 159.

Gratiani doctrina traditur. n. 160. & 161.
 Repetitio si datur eius, quod solutum est, multo magis impeditur executio. num. 162.
 Sententia facilius conceditur, quam actio. n. 163.
 Sententia graduationis lata sub supposito, quem esse creditorem, si suppositio detegitur falsa, resolvitur. num. 164.
 Sententia contra tertium possessorem obienta, ut vel rem dimittat, vel censum recognoscat, variabilis est, & mutationi subiecta. n. 165.
 Dimissio hypotheca etiam post recognitionem factam a condemnato est admittenda. n. 166.
 Res iudicata super sui natura variabili non est perpetua. 167.
 Argumentis in contrarium respondetur, at interpretatur. l. 4. tit. 17. lib. 4. recopilationis. numero 168.
 Dispositio dicte leg. 4. solum ademit causam nullitatis post sententiam reuisionis, non vero casus tangentes ius partium principale, ex quibus iure communi, & regio sententia solet infringi. ibidem.
 Argumento secundo num. 121. adducto respondetur. num. 169. & seqq.
 Res iudicata contra rem iudicatam regulariter non tenet. num. 171.
 Inuictina contra indices stricti iuris rigore iudicata contra aequitatem naturalem adherentes, adducitur. n. 172.
 Refutatur iudicium existimantium, primam rem iudicatam sequendam esse, quando secunda fuit iniusta. n. 173. & 174.
 Sententia, qua creditor declaratur creditorem non esse sine iure, sine iniuria iudicis operatur effectum dissolventi hypothecam. n. 175.
 Due res iudicate super eodem iure contraria sustinentur, quando ius, & actio diuiditur inter diuersas personas, & qualibet ius & actionem habet independentem ab alio. num. 176.
 Iura, & actiones hereditaria diuiduntur inter heredes ipsos iure pro portionibus hereditariis. num. 177.
 Res iudicata contra unum non nocet, nec prodest quoad portionem alterius. n. 178.
 Res iudicata in iuribus indiuiduis, & inseparabiliter connexis quoad omnes operatur. n. 179.
 Tertio argumento respondetur. n. 180.
 Res iudicata ut obstat, sufficit, quod eadem sit persona verè, vel interpretatiue. n. 181.
 Sententia lata pro reo principali, prodest fideiussori. num. 182.
 Sententia lata super principali destruit antea latam super accessorie connexo, & inseparabiliter dependenti. n. 183.
 Hypotheca non potest subsistere obligationi principali deficiente. n. 184.
 Qualitas sine subiecto esse non potest. n. 185.
 Accessorium perit cum principali. n. 186.
 Fideiussore condemnato ad solutionem, si postea inter creditorem, & debitorem fiat concordia prodest fideiussori, re iudicata non obstante. num. 187.
 Res iudicata obienta super principali operatur super accessorio, & inseparabiliter dependentibus ab ipso iure principali. numero 188. & num. 189.
 Bona fides non patitur, ut semel exactum, iterum exigatur, etiam per rem iudicatam. n. 190.
 L. 2.

L. 2. C. de euic. pign. interpretatur. n. 125. adducta. n. 191. & 192.
 Prescriptio actionem, & obligationem excludit ope exceptionis. n. 192. & seqq.
 Prescriptionis exceptio, si expressè non opponatur, sequi potest prescribendi condemnatio. numero 193.
 Argumento adducto. n. 176. respondetur. n. 194.
 Sententia lata contra tertium rei hypothecata possessorem, ut vel rem remittat, vel censum recognoscat, cessat ob rem iudicatam superuenientem, declarantem debitorem principalem iam soluisse. n. 195.
 Absurda, que sequerentur, que sententia in dicto casu ob nouam superuenientiam non cessaret, referuntur, n. 196. & seqq.
 Res iudicata per creditorem obienta in vno iudicio contra principalem debitorem, per quam creditum qualificatur, non nocet tertio rei hypothecatae possessori. num. 200.
 Res iudicata sine in via ordinaria, sine in executiua, obienta per creditorem contra debitorem, in alio & diuerso iudicio contra concursum non officit ceteris creditoribus, quominus eam impugnare possint. num. 201.

ÆPISIME solet contingere, ut postquam in iudicio concursus per debitorem communem formato, & inter ipsum, & suos creditores, vel inter istos tantum de iuribus & antelationibus, controuersum fuit lata iam sententia graduationis in rem iudicatam translata debitorem ipsum aliquid denuo obicere, intus alicuius creditoris iam graduati ius tangens certantem ipsum non potuisse inter ceteros graduari, eo quod in rei veritate creditor non sit, nec ius aliquid ad bona debitoris prætendere potuisset, necnon creditor aliquis cui inter ceteros gradus infimum assignauit sententia, nunc nouiter prætendit sibi potiorum & anteriorem locum in ea deberi, & aliis anteferri, è contrario verò alij quorum interest ad rei iudicatæ refugium confugiunt, rei iudicatæ exceptionem opponentes, & huic præterea nouæ prætensionis cuiuslibet debitoris, aut creditorum respectiue in audientiam denegandam contendunt. Pro cuius difficultatis resolutione tres erunt breuiter regulæ constituendæ: prima, quando de eodem iure aut exceptione qua non denuo post sententiam graduationis uti vult debitor aduersus creditorem aliquem, vel creditor aduersus alios creditores simul graduatos, fuit deductum & oppositum, & de eo cognitum inter easdem personas in priori graduationis iudicio, quo casu nullo modo potest iterum controuerti, nec admitti rei iudicatæ exceptionem obstante, nec aliter modum litium multiplicatus, summam atque inexplicabilem faciat difficultatem, ut inquit textus in leg. singulis controuersis singulas actiones unumque iudicata finem sufficere, §. ff. de except. rei iudicatae, multa diximus circa tres identitates exceptionem rei iudicatæ producentes in nostris commentariis, de reuol. Bullarum I. part. c. 12. ex num. 18. cum seqq. quod vulgare est ex toto, tit. ff. de except. rei iudicatae.
 Secunda regula est, quando causa, & ius, quo Salgado labyrinth. creditor. Tom. I. I.

nunc agit debitor, aut creditor, non fuit deductum, nec de eo cognitum inter partes; & iudicem, in priori iudicio graduationis, ut hoc casu eisdem nouiter agentibus, aut excipientibus, non obstat graduationis sententiæ exceptio, siue hoc ius tunc simul abesset, siue nouiter eis fuerit legitime quæsitum, quia ex alia diuersa causa, & diuerso iure potest victus denuo agere, vel excipere; ad latissimè per Nos tradita in nostris commentariis, de reuol. Bullar. I. part. d. cap. 12. ex n. 5. & n. 10.

Sed an huic regulæ adaptari possit celebris illa quæstio, an & quando formato iudicio concursus per debitorem, conuocantem ad illud suos creditores, ut iura sua, & credita deducerent, vnus ex eis instrumenta, ex quibus suum constabat creditum, & hypothecam, exhibuit, fuit controuersum super suo iure, an sit creditor, vel non oppositis exceptionibus, huc dumtaxat tendentibus, tandem obtinuit, & fuit in sententia graduationis locus post alios creditores assignatus; postmodum re iam ita iudicata, nouiter agit aduersus aliquos creditores de iure prælationis, eumque illis anteriorem esse contendentem; an obtinere debebit, nulla rei iudicatæ eidem exceptione obstante. Er videtur quod sic, tum quia hæc qualitas, & ius prælationis nec deductum adhuc fuit, nec inter eum, & ceteros creditores specialiter controuersum, in priori graduationis iudicio; & aliud tunc actum fuit, aliud nunc, ex l. si mater, §. si quis inter, ibi, aliud videri tunc petitum, aliud nunc, D. de except. rei iud. l. si quis ad exhibendum. 18. ibi. Exceptio locum non habet, quia alia res est, l. si ex testamento, 20. ibi nec obstatuam exceptionem, quod non sit petitum, quod nec actor petere putasset, nec iudex in iudicio sensisset, & in l. si cum testamento, 21. ibi, quia nec litigatores, nec iudex de alio, quando argento actum intelligant. D. de except. rei iud.

Et in nostris teminis duos sunt iura valde singularia, quæ videntur expressa, in l. duobus 19. D. de exceptione rei iudic. vbi pignus duobus creditoribus à debitore diuersis temporibus fuit datum, posterior aduersus priorem tempore egit de pignore; putat, an sit creditor hypothecarius, an no, & sic actione hypothecaria, & obtinuit; postea victus contra vincentem denuo mouit quæstionem prælationis, & anterioritatis; respondet cõsultus distinguens inter hanc prælationis exceptionem oppositam, & controuersam iam in primo iudicio; aut non oppositam; verba textus hæc sunt. D. nobis diuersis temporibus eadem re pignori de dedit, egit posterior cum priore pignoratitia, & obtinuit, mox ille agere simili actioni instituit quæsitum est, an exceptio rei iudicatae obstat, respõdi. si opposuerit exceptionem rei sibi ante pignorata, & nihil aliud nouum & validum adiecit, sine dubio obstat, eandem enim quæstionem reuocat in iudicium, vbi glossa, & celebris, & communiter ab omnibus recepta, ibi, in verbo, obstat, sic ait, Respondi sic, si opposuerat, scilicet in primo iudicio, & sic de iure suo quæsitum fuit, sed si victus facti ignorantia, vel iuris non opposuerit; exceptionem obstat, ut in fr. eod. l. penult. §. Latinus, ibi, cum autem, &c. & eadem glossa, verbo, quæstionem, ita ait. Ergo datur intelligi, quod simpliciter se defenderat, non opposita illa exceptione, quod iterum possit audiri, sed cur qui iâ simpliciter egit, amplius non auditur, ut supra eod. HHh 3 l. ff.

1. si mater, §. denique responde, ibi, suppliciter agendo dominium qualecumque, & undecumque in iudicium deduxit; hic autem de pignore disputauit tantum, non de praelationis iure, &c. Et ita Paulus Duius, & communiter omnes Doctores hanc legem intelligunt, & sumunt, quod quando est aliquod ius, quod potest in iudicium deduci per modum agendi, & per modum excipiendi, si primo fuit deductum per modum excipiendi, & super illo succubuit reus, non potest iterum deduci ab eodem per modum agendi, si tendit ad eundem finem cum exceptione.

11. Quod apertius probatur in l. penultima §. Latinus Largus, D. de exception. rei ind. ibi, his itaque gestis posterior Titij creditor ius suum (hypothecari ut rectè exponit glossa ibi,) persecutus est, & obtinuit, post hoc autem iudicium Manius, heres reperit in bonis autis Chirographum eiusdem Titij, ante multos annos conscriptum, per quod apparuit eum fundum, qui in causam transactionis venerat etiam auo suo ab eodem Titio fuisse obligatum; cum ergo constet prius auo Manij heredis in obligationem eundem fundum datum de quo Manius superatus est; quæro an ius aui sui, quod tunc, cum de eodem fundo ageretur, ignorabat, nulla exceptione apposta exequi possit, respondi, &c. non obest ei exceptio, nihil enim in suo iudicio de iure eius statutum est, cum autem pignoratitia actum est aduersus priorem creditorem, potest fieri, ut de iure possessoris non sit quaesitum, quia non ut in proprietate quaesitione, quod meum est, alterius non est; ita in obligatione utriusque consequens est, ut non sit alij obligatum, quod hic probauit sibi teneri, & probabitur dicitur non ob stare exceptionem, quoniam iure possessoris quaesitum non est, sed de sola obligatione, &c. Quare habemus iura expressa etiam in fortioribus terminis, quod quando agitur inter creditores super simplici quaesitione hypothecæ, hoc est, an alicui sit etiam res hypothecata, vel non, & sic de sola rei obligatione, omiſſa qualitate antelationis, & praelationis inter eos, potest insuper victus aduersus posteriorem obtinentem denuo in iudicium deducere istud praelationis ius, & de ea constito subuertetur, & reformabitur sententiæ graduatio, & isti assignabitur anterior locus, iuxta tempus, & priuilegium sui crediti; cum ex noua causa, nouiter deducta de qua in priori iudicio nec oppositum, nec controuersum fuit, & per consequens, nec decisum per sententiam graduatationis, agat iste creditor.

13. Sed nihilominus in nostris strictis terminis iudicij concursus, attenta eius natura, contrarium esse iudicandum arbitramur: nam licet prædictorum iurium nempe d. leg. duobus, & d. §. Latinus Largus, dispositio verissima sit, procedunt tamen in iudicio particulati, quando debitor, seu creditor cum alio creditore contendit super iure hypothecæ, & an sit creditor, vel non, quod quidem facillimè separari potest à iure praelationis, & facillimè omitti eius controuersia in huiusmodi iudicio, & in illud antelationis ius non deducit, atque ideo nec sequi super eo condemnationem, & iudicis sententiam, quo casu indubiè de eo potest agi in nouo iudicio, cum de alia re diuersa

omnino nouiter agatur, & in iudicium deduci intelligatur; At in hoc iudicio vniuersali concursus via hæc distinctio, & iniurium separatio dari potest, cum sit ordinatum ad duo simul, nempe ad discutienda iura creditorum comparentium, tam inter debitorem, & creditores, quam inter ipsos eisdemmet creditores, quorum interest, plures non adesse, adinuicem se excludere à bonorum debitoris participatione, ut cæteris bona eius sufficere valeant, necnon simul vt singuli de sua praelatione doceant, exclusiuè ad alios, vno quoque prætendente aliis cæteris quibuslibet anteferri, & potiori loco gradum in sententia obtinere, & propterea quilibet, statim quod comparat, hæc duo à principio deducit, sed verum creditorem esse, & cæteris potiorum. Provt altius ostendimus supra 1. p. cap. 3. & num. 7. cum sequentibus, & per totum cap. & cap. 4. per totum, & maxime num. 20. versiculo, repugnat etenim natura cause, &c.

Deinde vnusquisque creditor sua exhibet crediti instrumenta, vel aliter probat, ex quibus simul de suo priuilegio, aut prioritate, saltem temporis, docet; ex quo potest Iudex rectè iudicium suum formare. Ex doctrina Bartol. in l. 2. D. de except. dicens: quod is qui præsentat instrumentum ex quo sua exceptio constat, videtur opponere, & non eget alia oppositione expressa; ut Iudex super ea determinare valeat, idem probatur ex textu in l. eum qui ita, §. qui ita, & ibi Bartol. D. de verbor. obligat. per quem dicit, quod exceptio non opposita, si tamen constat ex eadem scriptura, à iudice ex officio habetur in consideratione, sequitur Ioan. Antonin. Manguius in tract. de euictionibus quaest. 47. num. 11. vbi enim exceptio ex causa intrinseca inest actioni deductæ, debet per actorem euacuari, etiam non opponente, vt per Bald. & Alexand. in l. filia licet, in princip. Cod. de collatione, & post alios Cumia in ritibus Magnæ Curia, cap. 38. numero 39. fol. 175. & quod quando ex inspectione ipsius instrumenti apparet, de exceptione, nulla sit necessaria exceptionis illius oppositio expressa, sed eam potest Iudex ex officio attendere, probant singulariter Alexand. in l. 4. §. condemnatum numero 4. D. de re iud. Hyppolit. in præf. §. vltima quaest. numero 4. Auendanus cap. 16. prætorum numero 11. lib. 1. Rodericus Xuarez in leg. post rem pag. 330. in principio, & pag. 326. versic. sed pro euidentia numero 38. quos refert, & sequitur Azenedus in leg. 2. tit. 3. numero 33. lib. 5. recopilat. vbi reddit exemplum de instrumento obligationis factæ ab vxore, si processu constat eo tempore nuptam esse, de licentia tamen mariti non constat, vt sit per iudicem deneganda executio ex officio, etiam si vxor executionem illam non opponat expressè, & in eodem casu probat post alios Ioan. Gutierrez de iurament. confirmat. 1. p. cap. 1. ex numero 35. cum seqq. & quæ quantæ actio, & exceptio constat eodem instrumento, super ea potest Iudex pronuntiare, absque alia exceptionis expressa oppositione, provt ex plurimis Doctoribus, firmamus in nostris in Commentar. de Regia protectione, 4. part. cap. 7. ex numero 99. cum sequentibus, & eadem 4. part. cap. 13.

cap. 13. numero 48. Marefcotus variar. resolut. libro 2. capite 1. numero 34. vbi quod actori, qui in actione deducit exceptionem, incumbit onus probandi exclusionem exceptionis, quia suo se ligone percipit.

25. Desuper cum subsequatur sententia, qua quis declaratur creditor, & simul ei assignatur gradus post alios creditores, etiam de iure posteriores, & eidem sententia intimatur, à qua si ipse non appellat, sibi imputet, ei consentire videtur, & transit in rem iudicatam, appellare enim debuisset, si sententia vobis displicebat, vt inquit text. in l. Cod. si sapius in integ. restituit. postules.

26. Si appellat, & fuit confirmata, iam legitime transiit in rem iudicatam, quam retractare non potest, eiusdem exceptionis, vel actionis virtute, nec eandem quaesitionem in iudicium reuocare; cum omnes identitates concurrant, vt ei obstat rei iudicata exceptio; deduxit enim in iudicium praelationem, & anterioritatem suam probauit ex instrumentis exhibitis, aut aliter probauit, adhibita fuit causæ cognitio, & super toto per iudicem terminatio in rem iudicatam translata; non est amplius de quo se conquerere possit, cum res iudicata de albo faciat nigrum, & de falso verum, l. si non sortem, §. heredi, D. conditione indebiti, leg. cum putarem D. famil. hereticund. l. ingenuum, D. de statu homin. l. res iudicata, D. de reg. iur. lib. 1. Codic. quando pronocere non est necess. Mascard. de probat. concl. 1296. à numero 14. cum seqq. Surdus decis. 170. numero 15. & decis. 289. numero 1. & consil. 35. numero 2. Anton. Monach. Florent. decis. 91. numero 1. & ex numero 24. Marius Antonius variar. resolut. lib. 1. resolut. 76. numero 2. & resolut. 94. num. 11.

28. Quare si iudicium concursus iuxta modum prædictum, & stilum visitatum progrediatur inter creditores, non video; quo iure procedere possit dispositio text. in d. l. duobus diuersis temporibus, & penultim. paragr. Latinus Largus D. de except. rei ind. at vero si forte contingat mutato cursu stili naturali, & visitato iudicij credito comparens se esse creditorem dumtaxat dixerit, & nihil super praelatione sui crediti allegauerit, atque pariter debitor, & cæteri creditores litem cum eo prosequantur super sola controuersia, an creditor sit, vel non, vel an sit pignoratitius creditor, vel nec ne: Tunc proculdubio locum habere cenſeo dispositionem prædictorum iurium, quæ ad hunc casum expressissima sunt, vt postmodum quoniamque possit creditor ipse denuo in iudicium deducere ius praelationis, & anterioritatis, cum de eo non fuerit oppositum, deductum, aut non prosequutum, aut controuersum, non obstante sententia graduatationis; in qua gradum simul Iudex creditori huiusmodi assignauit inferiorem, qui adhuc attendi non debet, nec facit rem iudicatam, tum quia lata fuit vltra petita, & vltra libellum, & prosequuta, nec super eodem iure lis fuit contestata, nec adhibita causæ cognitio, nec super eo iure creditor instrui potuit, nec defendi, & sic eidem nihil obstat prædictæ sententiæ, nec rei

iudicatæ exceptio; quoniam super causâ non deducta, nec inter partes ventilata, etiam si de ea constet in actis per testium, aut instrumentorum probationem, ferri non potest sententia, ex singulari textu in l. qui habebat, D. de institor. action. l. 1. D. si mens. falsi mod. dixer. cap. Abbate sanè, de sentent. & re iud. libro 6. per quæ iura hæc est communis opinio, vt plures referens testatur Anton. Goni. in l. 45. Taur. numero 159. Menoch. de arbitrari. iud. lib. 1. optimè post plures alios comprobatur Mexia in l. Regia Toleti, de los terminos, in 9. fundamento 1. part. numero 13. & 14. & numero 15. latissime & eleganter prosequitur Alvarez; Valascus de iure emphiteut. 1. part. quaest. 6. ex numero 11. cum multis seqq. post Pinellum, Lafonem & alios plures abundè tractantes, & verius defendentes contra alios, quoad etiam vbi iudicatur veritate comperta; petens ex vna causa, & probans ex alia non deducta, non potest in eodem iudicio ex hac ferri sententia, nec obtinere; sed debet ius ei referuari in alio iudicio, quia super noua causa antea non deducta, nec lis fuit contestata, nec aduersarius fuit instructus, vt se possit defendere contra, eam opponere, & fortè probare, & ita communiter in supremis tribunalibus quotidie practicamus, & passim ad partis sic indefensæ instantiam repellere mandamus probationes huiusmodi factas super articulis additis, non deductis in libello, nec in litis discursu, & de quibus instrui non potuit aduersarius reiciuntur, quæ ratio inuincibilis est, quidquid eam velit cauillare Ioan. Gutier. practicarum lib. 1. quaest. 100. per totam, qui numero fin. eam effugere volens perperam dixit, iterum super eadem noua causa non deducta, sed probata, contraria probatio sit admittenda instante aduersario, ex quo fatetur nouam litem, & causæ cognitionem adhibendas super noua causa, à quo cauendum est; constat etiam quia testes deponentes vltra articulos nihil probare, nec esse eorum attestacione ferendam sententiam, vt per iura, & innumera-biles Doctores, tenet, & late prosequitur, per ampliationes, & limitationes, Farinacius de testibus; quaest. 71. ex numero 1. cum seqq. & pro hac vera doctrina vrgent ea omnia iura, & doctrinæ scriptæ superius à principio huius cap.

Sed, an quando creditor comparuit in iudicio concursus, & omnes causas praelationis deduxit, non tamen omnes prosequuta fuisse, an super non prosequutis poterit post sententiam graduatationis iterum eas deducere absque metu rei iudicatæ, & puto posse, provt abundè disputantes probauimus in nostris commentariis de supplicatione ad Sanctissimum 1. part. cap. 12. per totum, vbi singularissimas doctrinas in proposito reperies, de quibus vterius inferius agendum erit; quibus adde mirabilia iura distinguencia inter actiones personales, & actiones reales, vt in illis si simpliciter agatur, & vna causa deducatur, & prosequatur, potest victus iterum ex alia agere, in istis autem si simpliciter agatur vendicans, & suam esse dicens, omnes causas, ex quibus dominium habere; & prætereundere potest, deducere

deducere videtur; & simpliciter victus, in omnibus causis victus intelligitur, & nouiter agentis ex aliqua causa speciali generaliter prosequuta, obstat exceptio rei iudicatae, textus est in l. *an eadem causa*, l. 4. §. 2. D. de exception. cuius sunt verba. *Actioes in personarum ab actionibus in rem, hoc differunt, quod cum eadem res ab eodem mihi debeat, singulas oblationes singulae sequuntur, nec vlla earum alterius petitione vitatur; at cum in rem ago, non expressa causa, ex qua rem meam esse dico, omnes causas, vna petitione apprehenduntur; nec enim amplius quam semel res mea esse potest, saepius autem deberi potest, l. si mater, l. 1. §. eadem in fine, ibi, alia enim causa fuit prioris dominij; haec noua nunc accessit; itaque acquisitum quidem postea dominium aliam causam facit, mutata opinio prioris non facit, ut puta opinabatur ex causa hereditaria se dominium habere; mutauit opinionem, & cepit putare ex causa donationis haec res non parit petitionem nouam: nam quaecumque, & vnde cumque dominium acquisitum habuerit, vindicatione prima in iudicium deduxit, & in §. denique, & Celsus scribit, si hominem petiero, quem ob eam causam meum esse existimaui, quod mihi traditus ab alio est, cum ex his hereditaria causa meus esset; rursus petenti mihi obstat exceptionem. D. eodem tit. de except. rei iudic. d. §. & §. sequenti, ibi, si quis autem fundum petat suum esse eo, quod Titius eum sibi tradiderit, si postea eum alia ex causa petat, causa adiecta, non debet submoueri exceptione, & in d. l. si mater in fine principij, ibi. Ego exceptionem obesse ei rei iudicata non dubito, sed ex causa succurrendum erit, quae vnam tantum causam egit rupti testamenti, textus est in cap. Abbate sancti, §. ceterum, de re iud. lib. ibi, quia cum quis egit ex aliena certa, & speciali causa, & postea sine alia, sine similis ei, quam exposuit, accidit, videri non potest illa in iudicio deuenisse; cum index tunc prospicere, ac attendere debeat diligenter, an ex ea omnino eadem qua prius expressa extitit, utpote quae tunc etiam competeret, actoris intentio sit fundata, secus autem cum egit, vel petiit in genere, nullius certa vel specialis causa faciens mentionem, videlicet, quia generaliter forte proposuit, aliquem obnoxium esse ibi, vel ad se iure dominij vel quasi rem aliquam pertinere, &c. vbi latius prosequitur, in l. hereditas matertera petita non infringit alterius hereditatis petitionem, quae venit ex alia successione, sed & quastionis titulus prior inofficiosi testamenti causam habuisset, iudicata rei prescriptio non obstat, eandem hereditatem ex alia causa vendicanti, Cod. de petit. heredit. consonat l. Lucius, D. eod. l. eum qui, C. de inoffic. testam.*

40 Sed ad horum iurium, & distinctionis clariorem intelligentiam, praec oculis semper habenda est magistralis determinatio, l. 25. tit. 2. part. 3. in haec mirabilia verba. *Pero muchos e de ne guardar el demandador, quando la cosa demanda por suya, quier sea mueble, o rai, que si laue la razon porque hubo el señorio della, asi como por compra, o por donadio, o por otra manera qualquier, que aquella ponga en su demanda, e esto tubieren que era derecho, por dos razones; la primera por que quando su piese ciertamente la razon, porque es suya, poni en dola en su demanda mas de ligero lo puede despues probar, otro si mas en cierto puede*

ser dado juicio sobrella; la segunda porque si acaesiese que el demandador no prouene aquella razon, que pugo en la demanda, por que decia, que suya, que la puede despues demandar por otra razon, si la ouiere, e no se enuargara el primer juicio, que fue dado contra el sobre aquella cosa misma, pues que por otra razon, la demanda, que no ha que ver con la primera. Esto se tiende se y endolibrada la razon primeramente porque decia que era suya, que ante no puede alogar otra. Mas si el demandar fuese su demana generalmente, razonando la cosa por suya no poniendo alguna razon señalada, por que huuo el señorio della; si fuere la sentencia dada contra el, porque ne la pudiese probar, no la pueda despues demandar en ninguna manera. Esto es porque alli do la demandando generalment encerro todas las razones porque la podia demandar. Pero si el demandador quisiese decir, o mostrar alguna nueva razon, porque el ganara el señorio de aquella cosa despues que fuese dada la sentencia contra el, assi como si el fuese dada, comprada, o la viesse ganada de nuevo en otra manera qualquier, de qual que auia podiero de darla, o de venderla, sobre tal razon como esta bien puede hacer su demanda de nuevo, & in l. 24. antecedenti. eod. tit. & p.

Hanc tamen l. 25. mirabiliter declarat, & intelligit Gregorius Lopez ibidem verb. non la puede, per dictam leg. si mater in princip. & ibi Bartol. & Paul. quando petitio fuit generalis, prosequutio fuit etiam generalis. Nam si prosequutio fuit specialis in vna causa tantum, & in ea condemnatus actor, poterit postea ex aliis causis agere specialiter non deductis nec prosequutis, de quibus nec fuit actum, nec causae cognitio adhibita, & sic ei nouiter agenti non obstat rei iudicatae exceptio. Provt abunde probauimus in nostris Commentariis de supplicat. ad Sanctiss. 1. part. d. cap. 12. per totum, & est text. expressus in l. licet 2. Cod. de iudicijs. In hac licet iudice accepto cum tutore egisti, ipso tamen iure actio tutelae sublata non est, & ideo si rursus eundem iudicem petieris, contra vtilem exceptionem rei iudicatae; si de specie de qua agis, in iudicio priori tractatum non esse allegas, non inutiliter replicatione doli mali vteris, & ita legem sumunt ibidem Alexand. & Salicet. sententia generalis lata super petitione generali, restringitur opere replicationis ad prosequuta tantum concordat, text. in leg. Lucius Titius 47. §. tutela iudicio, ff. de administrat. tutel. firmant. Abb. in cap. 1. num. 15. de libel. oblat. Alexand. consil. 11. lib. 2. Bald. in l. cum Papinianus num. 10. Codic. de sent. & interloqu. Panor. in cap. cum Ecclesia sub rima. Vbi etiam Ripa de caus. poss. & proprii.

42 Et ad hanc declarationem reducenda est generalitas text. in d. & an eadem §. 2. vt procedat, quando generaliter actor rem vt suam vendicauit, nulla expressa causa, & pariter prosequutio generalis fuit, & non specialis. Quia in hac materia illud semper praec oculis habebis, idem esse à principio omnes causas deducere, & vnam, vel alteram tantum prosequi; quod vnam tantum à principio deducere, & prosequi, cum in non prosequutis res iudicata non obstat, ex haecenus comprobatis.

43 Ex his inferitur ad intellectum celebri text. in leg. penultim. 30. §. Larius Larius D. de except.

44 *excepti. rei iud.* (quam in aliud propositum adduximus superius num. .... versic. quod apertius probatur, &c.) In cuius textus dispositione posterior creditor hypothecaria actione egit aduersus primum contendentem etiam sibi à debitore esse hypothecatum fundum, & obtinuit, postea victus reperit ex alia diuersa causa anteriori sibi esse fundum hypothecatum, mouit nouam litem aduersus vincentem, ex hac noua, & diuersa causa, & determinat primi iudicij rem iudicatam sibi agenti ex causa diuersa non deducta in primo iudicio non obstat, cum ex variis, & diuersis causis possit quis eandem rem habere hypothecatum, & victus in vna, potest obtinere alterius respectu, quia singulas obligationes singulae causa sequuntur, nec vna curam alterius petitione vitatur, vt inquit text. celebri in l. & an eadem dicta §. 2. D. de except. rei iud. quia ex pluribus, diuersis causis res potest mihi deberi, d. 2. leg. non est D. de action. empt. leg. hereditas. Cod. de petition. heredit. §. fin. institut. de legat. leg. siis qui D. de action. & obligat. l. eum qui Cod. de inoffic. tit.

45 Inferitur etiam ad Socinum consil. 18. prosequendo ordinem ex numero 42. cum sequentibus lib. 1. dicentem, non praedudicare rem iudicatam quoad omnia deducta in iudicio, si solum aliqua sunt prosequuta, veluti si actor deduxit simpliciter, & generaliter actionem hypothecariam, & reus sit absolutus, si vnam rem solum, & hypothecam specialiter est prosequutus, & succubuit, non prohibetur eandem actionem hypothecariam quoad alias intentare, quas non est prosequutus; sequitur Apostilla ad Felinum in cap. aduersario numero 4. versic. res iudicata de exceptionibus. Cardin. Dominic. Tuscus littera R. conclus. 268. numero 9. & 10. & nos in nostris Commentariis de supplicat. ad Sanctiss. 1. part. d. capite 12. numero 28. & sequentibus.

47 Hinc in facti contingentia orta fuit controuersia, debitor super suis bonis formauit concursum, & vocauit suos creditores, & comparuerunt, inter alios duo pro annuis praestationibus decursis sibi debitis propter bona in emphyteusim ab eis recepta per debitorem communem, vnus ex iis creditoribus per sententiam graduationis translata in rem iudicatam ceteris omnibus praelationem, & gradum obtinuit; iste omnia bona debitoris occupare praetendebat. Alter creditor iterum comparuit in iudicio concursus dicens ipsum esse praerendum pro suis decursis, & decurrendis respectu bonorum, quae de sua manu in emphyteusim habet debitor opponeretur ei de re iudicata, ex sententia graduationis, qua cuilibet gradus fuerat assignatus.

48 Replicabatur non obstat, tum quia solum in illo iudicio actum fuit de praelatione ratione anterioritatis, & temporis ad consequendas decursas debitas creditoribus, ex omnibus bonis debitoris, non tamen quis sit praerendus in istis, vel in illis bonis, hoc enim nec fuit deductum in illo iudicio, nec de eo cognitum, nec inter partes, nec à iudice, & per consequens nec huic in articulo nouiter in iudicium deductum obstat rei iudicatae exceptionem, determinauit Senacus,

opponentem de re iudicata directè responsurum, & causa cognita, fuit declaratum in prima, & secunda instantia creditorem hunc & dominum in emphyteusis bonis cunctis praerendum suae pensionis respectu priuatiuè, & praelatiuè ceteros creditores quoslibet, etiam tempore anteriores.

50 Tum quia dominus rei penes debitorem existentis cunctis creditoribus praeretur, siue anterioribus, siue etiam priuilegiatis, & hypothecariis, vt per leg. si venri 8. §. in bonis D. de priuileg. credit. & l. procuratores, §. planè D. de tributoria. Probarunt innumerabiles penè Doctores, quos laudauimus supra 1. part. cap. 8. ex numero seqq. versic. à regula tamen huius cap. &c. & 2. p. cap. 24. numero 15. & sequentibus, versicul. nec obstat, quod domino pecunia, &c. Et in terminis est, text. famosus, expressus à nemine allegatus in leg. etiam 15. D. qui potior in pignor. habeant. ibi. Ita tamen vt prior causa sit dominis, si non soluerit ei salarium.

51 Deinde quia res iudicata non obstat super non prosequutis, & multo minus super non petitis, in quibus defuit causae cognitio, & partium defensio & sic dici non potest, nouiter agentem victum fuisse super hoc articulo diuerso, provt ultra Doctores supra citatos docet Bald. in l. receptitias C. de non numero pecun. numero 5. vbi loquendo in istis terminis, ita ait, quia in primo iudicio non potuit discui ista negatiua, & illud, quod est indiscussum, non intelligitur sententia determinatum, sequitur Socinus consil. 94. numero 7. column. 2. vol. 3. Vincentius de Anna. allegat. 102. num. 2. Ioseph Ramon. consil. 50. num. 11. Noguero. allegat. 18. num. 48.

52 Facit etiam gloss. in l. si quis ad exhibendum, D. de exceptione rei iud. vbi constituens regulam ad cognoscendum quid fuerit per sententiam decisum, id percipi ex causa, quae resultat ex actis, quam gloss. sequitur Bart. ibi Bald. in l. fin. versic. & secundum hoc, C. de suspect. tutor. Surdus consil. 312. numero 16. lib. 3. Rotaper Farinacium decis. 346. numero 5. part. 2. in posthumis, Capicius Galeorus cmtrouerf. 34. numero 45. & seqq. lib. 2. Noguero. allegat. 18. ex numero 49. & latius allegatione 27. numero 49. & sententia semper praemititur lata ex causa deducta, Schrader. de feud. tom. 1. part. 1. cap. 6. num. 120. pag. 427. Guazinus de defension. reor. 2. part. cap. 7. num. 12. Ioannes Andr. Greg. allegat. 43. num. 43. & 5. Castillo decis. Sicilia 61. num. 12. atque ideo tum in nostro casu causa praelationis deducta per creditores, & prosequuta respiciat dumtaxat pensiones decursas exigendas ex bonis debitoris, sequitur quod sententia graduationis, & praelatio per eam descripta non possit referri ad causam praelationis, ortam ex dominio in bonis emphyteuticis nouiter deductam per creditorem, ita in similibus omnino terminis argumentatur Noguero. d. allegat. 27. & numero 49. vbi ex Surd. d. consil. 312. numero 10. inquit, quod, exceptio rei iudicatae semper oritur ex sententia quoad ea quae sunt prosequuta, per textum expressum in l. quoties C. de iudic. vbi generali petitione, quae plura capita continet, res iudicata solum obstat in prosequutis, & simul decisis, vbi addit plura alia per Nos de Regia potest. 4. part. c. 8. ex n. 292. &c.

& idem repetit *allegazione 15. n. 49.* ex quibus iusta redditur Senatus nostri determinatio supradicta.

Idem in simili causa inter monasterium Carthusiense, & creditores ad concursum status de la Mota fuit in hac Pintiana Curia determinatum 4. Maij 1649. in qua, cum possessor status à principe impetrasset facultatem ad crescendum census ab antiquo super eo impositos, & novos ad redemptionem antiquorum creandum, cum clausula subrogandi in locum, & hypothecas antiquorum, quidam creditor (à quo monasterium ius & cessionem habebat) nouos à possessore emit pro redemptione, & subingressione antiquorum, formato postmodum concursu per vltimum status possessorem, inter ceteros creditores monasterium comparuit virtute suae cessionis, & ostenso instrumento vltimo simplicis cessionis; fuit admittus & per rem iudicatam assignatus quartus gradus attento tempore instrumenti cessionis, quod, vt diximus, tantum fuit exhibitum in illo graduationis iudicio. Et pro tempore monasterium agnoscens se laesum in gradu, si attendatur tempus subrogationis suis auctoris cadentis, & redimentis virtute subingressus in locum priorum, quos sua pecunia dimisit, virtute instrumenti sui auctoris, ex quo subingressio, & primus gradus apparerebant; nouiter hanc causam deduxit in iudicium ad subuersionem aliorum creditorum, qui illud in gradu praeferebant; Senatus determinauit oppositam rei iudicatae exceptionem monasterio non obstare, eo quod nouiter ex noua, & diuersa causa in iudicium comparebat, tunc nec agitata, nec deducta, nec cognita, & propterea monasterio assignatus est prior gradus correspondens subingressioni priorum creditorum, & illorum creditorum tempore attento.

55 His & alia non absumilis orta fuit controuersia in hac Regia Cancellaria inter *Comitem de Alua, de Aliste, & D. Hieronymum de Vera Equitem Calatraua creditorem Comitum. Antecessores simul cum suo statu & maioratu de Alua*, legitime possidebant alium maioratum de Villada, & Villauicencio, ab vno tunc omnium possessore obtenta fuit facultas Regia ad imponendum censum redimibilem pro soluendo quodam suo creditore, super iuribus, redditibus, & gabellis de Villada, nominatim, atque facultas pariter fuit concessa nominatim super ipsis redditibus de Villada, ibi, *por quanto por parte de vos Don Diego Enriquez de Guzman Conde de Alua de Aliste, &c. T porque no tenis obienes fuera de vuestro mayorazgo, de que poder pagar la dicha deuda queriades vender para pagar la 100000. maravedis de renta de censo, y situar aquellos en las rentas, fuero, y derechos de la vuestra Villa de Villada, que es de vuestro mayorazgo, &c. Damos licencia y facultad a vos el dicho Conde de Alua de Aliste que para efeto de pagar la dicha deuda, podais vender e vendais a qualquier persona o personas, con quien os concertaredes los dichos cien mil maravedis de renta de censo, o la parte dellos que para ello bastare, y situar selos en las dichas rentas de la dicha Villa de Villada, que es del dicho vuestro mayorazgo, &c.*

56 Huius facultatis virtute praefatus Comes recepit in censum praedictam quantitatem à quodam creditore, (à quo *D. Hieronymus de Vera*

causam, & titulum legitimum habet) impostam & situatam super redditibus de Villada, & simul cum obligatione personali, & generali bonorum suorum, semper & libenter huius census redditus soluti fuere per Comitem de Alua, & successores suos, praedicto creditori, haeredibus, & successoribus cessionariis. Postea mortuo ipso Comite *D. Didaco*, per iudicium tenetæ diuisi fuere, & separati dicti duo maioratus, status de Alua adiudicatus fuit *D. Fadriquez Enriquez*, Maioratus verò de Villada & Villauicencio *Marchioni de Fanara*, vti eius legitimo successori.

57 Pro tempore anno scilicet 1619. Comes de Alua successor formauit concursum creditorum ad suum statum de Alua; ad quem praefatus *D. Hieronymus de Vera*, vti creditor comparuit, & exhibens omnes suas & scripturas, & instrumenta cum Regiis facultatibus gradum sibi ad bona status de Alua assignari postulat, currente lite inter omnes lata fuit sententia graduationis, in qua idem *D. Hieronymus*, vti creditor inter ceteros fuit graduatus, & locus assignatus; & certum est, semper Comitem de Alua soluisse hos annuos redditus.

58 Postmodum Comes de Alua, nunc possessor anno 1641. mouit litem contra *D. Hieronymum* asserens indebitè exegisse annuos redditus ex bonis sui comitatus, ipsumque & eius antecessores post factam separationem maioratum per errorem soluisse, cum facultas Regia fuerit limitata ad praefatum *Villam de Villada*; dicitur autem (cuius iam possessor non erat) quae sola huic censui erat obligata, & grauata, non tamen *Comitatus de Alua*, etiam si expressè antecessor eum obligasset, cum caruisset potestate, & facultate, nec concessam vti limitatam, ad obliganda certa bona, excedere validè non potuit, ac propterea declarandū fore suum statum de Alua fuisse & esse liberum ab huius census solutione, nec non delendum *D. Hieronymum de Vera* à sententia graduationis, nihil obstante re iudicata super gradu, tum quia in illo iudicio concursus non fuit adductum hoc ius & causa ex qua manifestè detegitur, ipsum ad statum de Alua non esse creditorem, nec super ea fuit controuersum, nec actum inter partes, nec super hac diuersa causa adhibita fuit causae cognitio, atque ideo, nec obstatam ei exceptionem, quod non sit petitum, quod nec actor petere putasse, iudex in iudicio sensisset.

60 Tum etiam quia casu, quo res iudicata subsistat, declarandum fore sibi nec statui praedictum generari ob minus plenam defensionem, quam si adhereret suus praedecessor, qui concursus formauit, impossibile foret maioratum condemnari.

61 Respondebatur ex parte creditoris, rem esse iudicatam iam opponentis reis iudicatæ exceptione in vim dilatoriae ad impediendum litem ingressum, declaratum fuit semel & iterum in Sepatu, creditorum directè respondere debere, & respondere insitit in rei iudicatae exceptione in vim peremptoriae, (provt licitum eidem est) vt in terminis probat Bald. in l. nam & postea ff. de iureiurand. Maranta de ordin. iudic. 6. part. cap. de exception. numero 13. & membro 9. numero 11. Paz in in praxi. part. 1. tom. 1. tempore 7. numero 17. *D. Pichard.*

in manductione ad praxim, p. 1. praecept. num. 11. Mastrill. decisione 148. num. 35. *D. Perez de Lara in tractatu de vita hominis, cap. 25. num. 28. Pareja in tractatu de instrumentorum edition. tit. 4. resolutione vnica, §. numero 54. Molina de primogen. lib. 4. cap. 9. ex numero 39. & ibi Additionator latius prosequuntur, quidquid in contrarium voluerit D. la Rea decisione 39. num. 37. & decisione 40. num. 80. & 81. & decisione 45. num. 44. cui omnium supremorum tribunalium praxis vltimatissima resistit.) Azeued. in l. 1. tit. 5. ex num. 37. lib. 4. recopilat. Villalobos in Antinur. litera E, num. 15. Giurba decisione 12. num. 2. & decisione 69. à numero 8. Paz de tenuia, cap. 38. quae res iudicata praedictare debet maioratui de Alua, plene à possessore defenso, cum omnia instrumenta, & facultates, quae nunc in hoc nouo iudicio reproducuntur à Comite de Alua in suae intentionis comprobationem; tunc in illo concursus iudicio fuerant praesentata, & exhibita, super quorum instrumentorum omnium cognitione per partes & iudice lata fuit insuper graduationis sententia.*

64 Alia insuper allegabatur tendentia ad obligationem status de Alua, & vt facultas Regia non appareret limitata, & propterea tunc possessor vtriusque maioratus, qui eam obtinuit, vtriusque potuisset obligare; quae videm iudices in consideratione non habuere, ob manifestam, & claram facultatis ipsius limitationem ad quaedam bona dumtaxat, quam excedere non potuisset possessor maioratus in istis individualibus terminis latissime comprobauimus post magnam Doctorum & fundamentorum cateruam supra 2. part. cap. 9. à princ. vbi quado quis possidet duos maioratus, & obtinuit facultatem ad vnum hypothecandū, vel quado vnum possidens, & obtinuit facultatem ad obliganda certa bona eiusdem, & super eis censum imponendum, vt minimè extendatur ad alium maioratum, nec ad cetera eiusdem bona vltra expressa, & c. 10. nec non cap. 4. per totum, vbi multa & singularissima reperies in proposito omnino videnda, circa facultatem limitatam ad certam rem, quantitatem, casum, contractum, aut personam, vt denegata intelligatur vltra rem, quantitatem, casum, aut personam, ita vt in excessu contractus sit nullus ipso iure ex defectu potestatis; quapropter de exceptione rei iudicatae (cuius est sermo noster) erit nunc agendum dumtaxat.

67 Et pro parte affirmatiua quod obstat res iudicata ex sententia graduationis orta, probatur primò, quoniam certum est, quod in illo concursus iudicio ad statum de Alua comparuit *D. Hieronymus* tanquam creditor, affirmans se talem esse, & inter ceteros status creditores praecise graduandum, & ad suae intentionis comprobationem plura exhibuit instrumenta, tam facultatem ipsam (quae licet cantabat limitationem ad redditus de Villada) quam alias scripturas, per quas expressè apparebat, Comitem, qui eam obtinuit, simul obligasse praefatum statum de Alua, quibus exhibitis, & citatis omnibus creditoribus, & debitore ipso, & adhibita causae cognitione latae fuerunt graduationis sententiae. Ex qua instrumentorum praesentatione, duo resultant effectus, primus, quod

cum apparebat ex dicta facultate limitatio ad redditus de Villada, non indigebat possessor maioratus aliam extrinsecam exceptionem opponere, cum omnes, quae ex instrumento resultant, & in ipso continentur, appositae & allegatae censeantur, ad quas iudex attendere, & super eisdem pronuntiare potest. Bartoli est doctrina in l. 2. D. de except. num. 5. ibi, sed pone, quod non propono aliquam exceptionem, nec dico excipio, nec ad mei defensionem propono, sed produco instrumentum solutionis, vel pono solutionem, & proba: an sufficiat, respondi, tunc enim iudici est notorium, actionem non competere, iudex debet absolueret. l. vbi pactum, C. de transact. & est text. in l. eum qui ita, §. qui ita. & ibi Bart. D. de verbor. obligat. plures doctrinas & Doctores adduximus in proposito supra ad princip. huius cap. ex n. 17. & seqq. versic. deinde vnusquisque creditor, &c. ex quo non potest dici maioratum minus plene defensionem.

71 Secundus erit effectus, quod cum ex instrumentorum productione iudicibus constabat notoriè, & euidenter de exceptionibus, & defensionibus debitoris, non potest dici fuisse causae cognitionem, nec absque ea rem iudicatam processisse, licet iudices ipsi contempserint eandem admittendo creditorem, & cum nihilominus graduando in bonis Comitatus, hoc tangit iniustitiam, quae non eneruat vires rei iudicatae, facientis de albo nigrum, & de nigro album, de falso verum & de vero falsum, ad iura vulgata; atque ideo Comes de Alua, qui eandem exceptionem & ius nouiter reuocat in iudicium inter easdem partes audiri non debet, rei iudicatae exceptione ibi obstante, ex l. cum queritur, cum duobus sequentibus, D. de exceptione rei iudicatae.

72 Secundo & haec pars probatur, quia licet in priori iudicio concursus non fuerit signanter controuersum, an *D. Hieronymus* sit creditor ad bona maioratus de Alua (super quo nouam litem mouit Comes) sed tantum de gradu, & propterea videbatur; sententiam graduationis (quae nihil super hoc articulo, an creditor sit ad bona status de Alua, vel non, expressè determinauit) ad eum nec referri, nec extendi debere; adhuc tamen ex quo *D. Hieronymus* ad eiusdem status concursum comparuit, vt creditor, & tamquam talis gradum postulat, atque etiam eo ipso quo sententia illi gradum assignauit, in necessarium antecedens intelligitur declarasse, eum esse creditorem, cum alias non potuisset subsistere sententia super sola gradus determinatione, ac declaratione, atque ideo perneceffe supposuit sententia, creditorem esse ad statum de Alua, quoniam licet sententia non faciat rem iudicatam, in praesuppositis in ea hoc non intelligitur, quando praesuppositum venit in ea per necessarium antecedens, vel necessariam consequentiam, Alexand. Ludouic. decis. 208. num. 4. & ibi Olinier Beltramin. in annotation. num. 7. Castillo controuersiar. tom. 5. cap. 83. quia quando sententia aliquid necessariò supponit, ad illud se extendit, tanquam in ea comprehensum, vt late nos in nostris Comment. de Reg. protect. 4. part. cap. 9. ex num. 21.

75 Et quia gradus determinatio nullo modo potest subsistere, nec per se sustineri in bonis comitatus deficiente credito, & creditore ad illius bona, quia qualitas sine subiecto esse non potest, & non entis nullae sunt qualitates, ad iura vulgaria, quare sententia continens vnum extenditur ad aliud, sine quo illud vnum, super quo lata est, fortiri effectum non potest. Nos in loco proxime citato ex num. 24.

76 Deinde quoniam hic articulus, tu non es creditor, incompatibilis omnino est cum graduatione, qui cum incidit in iudicium mediante instrumentorum productione, (ex quibus manifeste apparebat *Diuum Hieronymum* non esse creditorem ad statum *de Alua*) eo ipso quod lata fuit sententia super graduatione in eius fauorem, censetur etiam super articulo, an sit creditor, declarare, sententia etenim lata super principali, censetur lata super articulo incidenti incompatibili cum principali leg. 2. *Codice de ordin. cognit.* abunde nos in d. c. 9. ex num. 28. cum seqq. quare ex iis fundamentis in facti contingentia pro hac parte per nos consideratis, videbatur ob stare comiti exceptionem rei iudicatae.

78 Quibus tamen, & aliis minime refragantibus, contrarium, & verius determinauit Senatus hic Pintianus per octo ferme Senatores vnanimiter sentientes nec ob stare rei iudicatae exceptionem, nec statum *de Alua* ad praefati census solutionem teneri, quae determinatio iustissima apparebit ex sequentibus iuridicis fundamentis.

79 Primo, quoniam haec causa, & hoc ius, ex quo comes denuo agit ad liberandum suum statum, & maioratum *de Alua* ab huius census obligatione, & solutione, nouum est, & nunquam per partes deductum, in priori iudicio graduationis, nec in iudicibus illud determinantibus constitit, nec ex instrumentis in illud productis apparebat, nec nunc ex illis apparet; atque ideo semel victo ex vna causa, nouiter ex diuersa agenti non potest ob stare rei iudicatae exceptio ad iura, & doctrinas superius adductas, ex numero 4. *vers. secunda regula est*, &c. & ex numero 28. cum seqq. *versic. quare iudicium concursus*, &c.

Et quod in illo priori iudicio concursus non apparebat de hac noua causa, & iure facile percipies. Nam in eo agebatur de concursu creditorum ad sola bona maioratus *de Alua*, & licet ex facultate, & aliis instrumentis productis à *Diuo Hieronymo* creditore pro sui crediti iustificatione, constabat aperte creditum suum esse limitatum ad solos redditus *de Villada*; tamen ex eis non constabat, redditus *de Villada* non esse, nec pertinere ad maioratum *de Alua*, prout praecise constare debebat, vt comes excusari posset ab exceptionis expressa oppositione, & vt iudices eam ex sola instrumentorum praesentatione habere possint in consideratione, quam merito non habuerunt in determinatione, cum de ea nullatenus constabat. Ideoque vt comes super ea victus dici possit, debebat eam expressè deducere, & allegare, nempe *Villam de Villada* esse, & fuisse semper diuersi ma-

ioratus, & nullatenus pertinentem ad maioratum *de Alua*, à se non possessam, sed euentam à *Marchione de Fabara*, & ab hoc ex diuerso iure iuste, & legitime possessam. Quae exceptio consistebat in mero facto, & per externam allegationem, & probationem debebat constare, & super ea causae cognitionem adhiberi, atque ideò cum non fuerit tunc deducta, nouiter eam deducere poterit comes absque metu rei iudicatae, ex hactenus abunde comprobatis à principio huius capituli.

Et tantum abest, quod ex inspectione facultatis Regiae apparet, redditus *de Villada* esse diuersi, & distincti maioratus, quin potius tam facultas, quam caetera instrumenta ita concepta erant, vt indicarent praedictos redditus *de Villada* esse, & pertinere ad maioratum *de Alua* attentis verborum conceptione, & iuris Regulis.

Etenim impetrans facultatem Regiam habebat tunc duos distinctos maioratus, *de Alua* scilicet, & *de Villada*, & eam impetrauit non tanquam possessor maioratus *de Villada*, sed tanquam possessor maioratus *de Alua*, & super bonis *de Villada* ad suum pertinentibus maioratum, ibi. *Por quanto por parte de vos Don Diego. Enriquez, de Guzman Conde de Alua de Aliste, vos fue fecha relacion, & ibi. Querriades vender para pagar la 100000. maravedis de renta de censo, y si tuara aquellos en las rentas, fueros a derecho de la vuestra Villa de Villada, que es de vuestro mayorazgo, & postmodum in Regis concessione, & decisione. Damos licencia e facultad a vos el dicho Conde de Alua de Aliste que para efeto de pagar la dicha deuda, podais vender e vendais, &c. E situarse los en las dichas rentas de la dicha Villa de Villada, que es del dicho vuestro mayorazgo.* Quis igitur sanae mentis facile non percipiet ex hac verborum conceptione, *Villadam* esse maioratum *de Alua*, qui solus nominatus fuerat à principio, ibi. *Por parte de vos Conde de Alua de Aliste.*

Is etenim, qui habet duos maioratus distinctos, duas dignitates, aut duo officia diuersa, sicut vtriusque respectu consideratur diuersa persona, imò duas personas aenigmaticè representet, ita ad cognoscendum, cuius contemplatione actum faciat, & super cuius maioratus, aut dignitatis bonis contrahat, & negotium gerat; colligitur ex denominatione. P. comes talis status, P. possessor talis maioratus, &c. De quo in terminis nostris latissime egimus supra 2. part. cap. 9. ex numero 9. cum multis sequentibus, vbi mirabiles doctrinae videntur erunt.

Et haec eadem aequiuocatio clarius constat ex instrumentis obligationis postmodum virtute facultatis Regiae confectis, in quibus non solum sit eadem praefata facultatis relatio, & per eadem verba, nempe situari censum super redditibus *de Villada* pertinentibus ad suum maioratum, nulla facta discretionem maioratum, cum comes se obligans loquatur in tota structura tanquam comes *de Alua de Aliste*, & vt talis se nominat, & obligat simul omnia bona

bona pertinentia ad suum statum *de Alua*, qua stante confusione, & aequiuocatione, facillimè decipi poterunt, & debuerunt iudices ad sentendum. *D. Hieron.* esse creditorem ab bona statum *de Alua*, super quibus comes possessor concursum formauerat, cum nec ex sua, nec creditorum parte confusione, & aequiuocationem allegarunt, nec distinctione bonorum in iudicium deduxerunt, cum teneretur allegare, excipere & probare *Villadam*, non pertinere ad statum *de Alua*, prout hodie comes nouiter deducit, & licetè propter nouam, & diuersam exclusiuam creditoris, & quia agit inter creditores de separationem bonorum, quae est exceptio modificatiua, admittenda etiam post rem iudicatam, quae non impugnat, sed modificat, quia bene potuit haeres simpliciter condemnari, vt soluat creditor defuncti, & postmodum separationem bonorum postulare, vt condemnatio intelligatur dumtaxat respectu bonorum haereditatis, non suorum, ad tradita superius i. p. c. 9. prout etiam haeres semel à condemnatio ad solutionem crediti haereditatis potest opponere de inuentario à se confecto, vt sua propria bona libera maneat, & tantum ex bonis haereditatis exigat creditor, vt vulgare est, vide infra c. 11. n. 93. probat Bart. Bald. Angel. & alij magis communiter in l. ex diuerso. §. fin. ff. solut. matr. & in l. Neseuius, §. fin. ff. de re iud. Bart. in l. penult. per illud text. ff. de confessis. Bald. & Salic. in l. execut. C. quorū appell. non recip. Paul. de Castr. & Iaf. in l. c. de iur. & facti ignor. Petr. de Anchat. conf. 6. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 2. resol. de except. n. 10.

Secundo hac pars fulcitur, quoniam sententia graduationis in primo iudicio concursus lata fuit in fauorem *D. Hier.* creditoris sub illo supposito, quod bona *de Villada* pertinebant, & erant bona Comitatus *de Alua*, cui suppositio fauebat omnia instrumenta, eam indicantia, vt haec tenus monstrauimus; cum aliter si vel per eadem instrumenta, vel allegatione & probationem debitoris doceretur, ea bona *de Villada*, non esse bona maioratus *de Alua*; impossibile foret *D. Hier.* gradum obtinere tanquam creditorem ad bona *de Alua*, quae duntaxat erant in concursu, cum creditor non esset, manifestè sibi ob stare limitatione facultatis Regiae ad sola bona *de Villada*. Docto igitur hodie de falso supposito, prout manifestè docuit comes *de Alua*, gradus assignatio debet resolui, & subuerti, quia omnis dispositio gesta sub aliqua causa, quae supponitur à gerente vera, si detegatur falsa, resoluitur, & nulla redditur ex defectu consensus, quae iudices ad actum non accedissent, si cognoscerent causam esse falsam, plures DD. per Rot. dec. 373. & dec. 412. apud Cencium post tr. de censib. & ex aliis plurimis Nos supra 2. p. c. 10. ex n. 21. *vers. hinc, qui soluit*, &c. quibus adde Paris. conf. 12. n. 66. 69. & 97. & 101. Boer. conf. fin. n. 40. cum seqq. vbi agunt de transactione inita per concursus cum aliquo tanquam filio legitimo, nullam reddi, eo quod apparuit filium non esse eius defuncti, cuius bona appetebat, & idè quando legitimo detegitur falsa, aut nulla, Crauetta consil. 851. n. 12. vbi respondet pro comunitate transigente cum tertio tanquam immuni, & immunè esse affuerate, constituto postea de falsa causa, & falso supposito, vt transactio sit nulla. Menoch. toto consil. 91. vbi loquitur in diuisione bonorum facta inter agnatos vigore laudi prolati, quia cum aliquis detegatur non agnatus, non tenet diuisio, nec laudum; has omnes doctrinas sequitur referens Caesar Manete in consil. 137. ex n. 48. cum multis seqq. & iterum in consil. 143. Salgado labyrinth. creditor. Tom. I. I.

80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93

ex n. 28. hinc contrahens cum aliquo tanquam cum herede, dicitur contractus celebratus vigore illius qualitaris, quod sit haeres, qui si non sit, contractus est nullus. *Surd. conf. 106. n. 34.* Caesar Manente d. conf. 137. n. 85. qui n. 86. quod transigens cum aliquo tanquam cum fratre, qui non est transactio nulla est. Ex *Barbar. conf. 10. n. 3.* quoniam si suppositum detegatur falsum, vel alter non adesse, corrumpitur dispositum, prout copiose comprobatur *Castillo controu. 10. §. c. 83.* maxime ex n. 5. vbi hac doctrinam procedere indistinctè in qualibet dispositione, latissime etià per Ioan. Gutier. de iur. confirm. 3. p. c. 3. per totum. Hinc sententiae causa cessante, cessat ipsa sententia, quae plurimos DD. & iura adduximus in nostris *Comentarios de Reg. protecl. 4. p. c. 7. ex n. 88. cum multis seqq.*

Terriò, probatur quia licet sententia regulariter faciat re iudicatam in suppositis in ea quado suppositum venit in necessariu antecedens, vel consequens, prout ex pluribus diximus in 2. fundamento contrariae partis ex n. 73. tamen eadem doctrina procedit, quando suppositum deductum fuit in iudicium, & super eo adhibita fuit causae cognitio, tã respectu partium, quam iudicis, ita nos copiose probauimus, & regulam limitauimus in d. tract. de Regia protecl. 4. p. c. 9. ex n. 31. & per tres col. & nos referes, sequitur *Noguerol. alleg. 18. n. 50. & alleg. 27. n. 49.* nouissime post plurimos DD. comprobatur *Castillo controu. 5. c. 194. ex n. 34. cum mult. seqq.* Nos iteru in *Comentar. de supplicar. ad Sanctiss. 1. p. c. 12. ex n. 7. & seqq.* quia res iudicata, vt obstat, requiritur quod tã ex parte actoris, & rei, quam ex parte iudicis de omnibus sit planè cognitum *Noguer. alleg. 140. n. 25.* & quod super exceptione incidente tunc videatur Iudex tacite pronuntiare simul cum principali, procedit quando super exceptione incidente fuit plenè cognitum, non aliàs, nec res iudicata ei obstat. Probant. *Muscattellus in praxilib. 1. §. p. gloss. reseruatis, n. 42.* Bart. in l. 1. n. 6. 7. & 8. C. de ord. iud. & in l. a procedente n. 3. 4. & 5. C. de dilatoriis. Bald. in d. l. 1. ex n. 11. Paulus de Castro *ibid. n. 8. & 9. Pacianus de probationibus lib. 1. c. 58. ex n. 63.* Farinac. in tract. crimin. q. 200. c. 2. n. 89. & 90. plura per *Carleual. de iudicis, 10. 2. lib. 1. tit. 2. disp. 5. n. 30. fol. 61.* dicentes quod tunc obstat res iudicata super principali lata exceptioni incidenti, quando super ea fuit plenè cognitum quod etià tener *Fachineus controu. lib. 2. c. 80. versic. secundo quia*, & quia si exceptio non fuit opposita, non intelligitur declaratum super ea plenè Petr. Barb. in l. si Prator. §. *Marcellus ex n. 70. & seqq. fol. mibi 366. in paruis, D. de iud. late etià Carrocus de remedis except. 22. q. 8. per tota.*

Hoc fundamentum ex eo vterius fulcitur; nam tunc dispositio operatur super supposito veniente in necessariu antecedens, vel consequentiam, quando suppositum dependet ex mera voluntate gerentis, & non aliàs. *Castillo controuers. tom. 5. c. 83. maxime ex n. 3.* post *Surdum conf. 402. n. 26.* vbi late prosequitur, & alios. *Cafanate conf. 16. sub n. 9. & 18.* ex Bart. vnanimiter recepta in l. ex hac scriptura, n. 3. *vers. sed contra praedicta, & n. 4. versic. ex his ergo, D. de donat.* Alexand. conf. 104. n. 4. lib. 1. Crauetta conf. 134. n. 45. Sed sic est quod iudex in iis quae in iudicium deducta non sunt, nec absque causae cognitione non potest diffinire, sed imò sententia absque causae cognitione lata sit nulla ipso iure. *si causa cognita, C. de transact. l. iudices, C. de iud. l. 2. C. de sent. ex periculo reci. l. ex stipulatione, C. de sentent. & interloq. omni iud. cap. cum Bartholdus, de re iud. Alexand. Trentacinq. variat. resol. lib. 2.*

lib. 2. tit. de iud. resol. 2. n. 2. & seqq. Ergo nec sua diffinitio ad ea supposita trahi valet, cum non dependeat à sua mera & libera potestate.

103 Quæ doctrinæ mirè fulciuntur ex iis, quæ Gratianus tom. 3. disceptat. 445. à princip. qui n. 4. ita ait: *Nec est dubitandum, quod in hoc iudicio summario fuerit per iudicem plenè cognitum, cum sit seruatus ordo in procedendo, & multi testes sint examinati tam super exceptionibus oppositis, quam è cõtra, quo casu dicitur adhibita plena causæ cognitio, quasi tunc plenè instruat religio iudicantis de veritate, per quam adducitur ad iudicandum super re de qua agitur.* Congruit Alberic. in l. 5. §. causæ cognitio, in princ. de Carbon. edit. Nata conf. 473. n. 36. Butrius in cap. causam quæ, col. 2. de testib. Abbas conf. 5. n. 3. quidquid aliud sit, quando non fuit de illis exceptionibus cognitum, quia tunc saluè remanent in iudicio ordinario. Castrenf. conf. 91. in causa appellat. n. 8. lib. 1. Hondedeus conf. 29. 40. &c.

104 Qui ex n. 12. & seqq. ita magis ad nostrum iustitium prosequitur: *Nec aduertatur non sufficere examinata exceptio, cum etiam requiratur, ut index ulterius expressè reprobauerit talem exceptionem, condemnando reum, non obstante tali exceptione opposita.* Castrenf. in l. si autem, §. si quomodo cõtra, n. 2. ibi. Fulgol. n. 3. D. de reg. gest. idem Castrenf. in l. 1. n. 7. C. de ord. cogn. Simon de Pretis in conf. 107. n. 11. & 12. quia prædicta procedunt, quando exceptio, seu incidens plenè cognitum non traheret necessariam consequentiam ad principalem, secus ubi sententia lata super principali necessario sequitur decisio incidens, tunc enim etiam videtur decisio incidens, & oritur exceptio rei iudicate, quamvis index non fecerit expressè mentionem de exceptione, illam reprobando, & ad hoc, ut necessario sequatur decisio incidens, sufficit, quod appareat ut index de exceptione plenè cognouerit, ita post Guillielm. de Cun. & alios, bene explicat Alberic. in l. si index 10. col. 1. & 2. versic. si autem de incidenti, n. 1. & 2. D. de his qui sunt, sui, vel alien. iur. Idem Alber. in l. si autem 8. §. si quocumque. ad med. vers. unde dic. quod aut est certum, D. de neg. gest. ubi quod quado fuit plenè cognitum de exceptione, & de illius viribus, quamvis index non reprobauerit in specie dictam exceptionem, tamen pronuntiando super principali ex hoc oritur exceptio rei iudicate, ubi plurimos refert, & latissimè procedit comprobās.

105 Hinc sententia lata super principali, tunc cõfetur lata super articulo incidente incompatibili cū principali, prout diximus supra sub argum. 2. contrariæ partis ex n. 75. vers. & quia gradus, & versic. deinde quoniam hic articulus, &c. quando scilicet (prout doctrina sonat) articulus incidit in iudiciū, & deductum fuit per partes, ut expressè probat text. in d. l. 2. C. de ord. cogn. & latius explicuimus in nostris comment. de Reg. protel. 4. p. d. c. 9. ex n. 32. & seqq. & ex n. 28. & de recent. Bullar. 1. p. c. 12. ex n. 7. adde Gratian. d. v. 445. ex 22. cum seqq. ubi plures allegat. Sed hæc exceptio quod D. de Vera non erat creditor ad statum de Alua, nec fuit opposita, ne de ea cognitum, ergo impossibile est in graduatione tacitè comprehendere.

107 Et quod iudex qui de exceptione opposita non cognouit, non intelligatur iudicasse, nec ei obster rei iudicatæ exceptio, probant Hugo Donell. in comment. iur. civil. lib. 16. c. 15. in fin. verbis, Castillo tom. 4. controu. c. 40. n. 110. ante finem.

108 Ex quibus fundamentis manifestè euincuntur rem iudicatam graduationis, simul responsum remanet omnibus argumentis & doctrinis in cõtra-

rium consideratis. Sed ulterius illa Bart. in l. 2. D. de except. docentis per instrumenti præsentatione excusari ab oppositione exceptionis expressè, cum de ea per instrumentum resulteret, adhuc indiget declaratione, & in primis intelligitur prout loquitur, quando exceptio est in fauorem ipsius, qui scripturam produxit, cum ex facto suo repræsentationis inducatur oppositio, cum ad hunc, non ad alium finem & effectum eam præsentare intelligatur, scilicet ad suam defensionem, & exclusionem intentionis aduersarij, nos autem versamus in scripturis productis ab actore creditore, ex quibus resultat simul potest defensio, & exceptio reo, qui omnino tenebatur ea vti, & de ea opponere, cum exceptionis natura, & requisitum sit ad hoc ut operetur, quod illam opponat pars, aliàs emissa intelligitur, & in re iudicata non comprehensa, prout superius diximus, & latius probatur supra ex n. 191. cum seqq. vers. nec l. 2. C. de euict. pignor. &c.

Et in terminis quando ex instrumento constat mulierem esse nuptam, & non interuenisse licetia viri, & iudicem eandem exceptione à muliere non opposita posse habere in consideratione, si tamen insuper mulier sit condemnata, posse ulterius eandem exceptionem, tamquam omisam opponere, & deducere. post condensationem; probatur post plures alios Azeu. & Io. Gutier. laudati superius n. 21. & 22. vers. & quando ex inspectione ipsius instrumenti, &c.

Et quatenus ex eodè instrumento producto resultant actio & exceptio, & possit iudex eam resultantem ex eodem instrumento habere in consideratione ex æquitate, & officio suo, & iuxta eam absolueret reum ab actione ex eodè instrumētō deducta, & intentata, bene poterit, & rectè facit iudex, ut probat quāplures DD. & doctrinæ, quarū intètionem fecimus superius ex n. 17. & seqq. vers. deinde unusquisque creditor, &c. hæc tamen non adaptatur nostri casus terminis, in quibus (quado cõstat de exceptione ex instrumentis productis) iudices eam non habuerunt in consideratione, sed penitus omiserunt; cū iuxta actione reum debitorem condemnarunt, & creditori gradū describere, quem penitus negarent, si attenderet exceptionem debitoris apparentem ex eodem instrumento, quare ipsa exceptio (si fortè constaret ex productis instrumētis, ut statim) omisla intelligitur, & referuata debitori, tam ex eo quod non fuit opposita per reum tacitè nec expressè, quam ex eo, quod illa iudex pronuntiando non habuit in consideratione, & sic doctrina procedit, quado iudex exceptione resultantem ex instrumētō habuit. etiā nō opposita, in consideratione; non verò quando eam non intèdit, prout poterat ex suo proprio officio & æquitate, quo casu omisla intelligitur, quia non deducta, determinata.

Quæ omnia ex abundanti procedunt in casu præfenti, in quo per instrumēta præstata nullo modo apparebat exceptio in fauorem debitoris, cū licet ex eisdem constabat de limitatione obligationis restrictæ ad redditus de Villadama; tamen non constabat ex eisdem, Villadam esse diuersi maioratus & ab alio tertio possessam. sed potius prædicta instrumenta omnia indicabant, Villadam pertinere ad maioratum de Alua in concursum existētem, prout manifestè probauimus sup. ex n. 79. cum seq. in primo fundamento huius partis, atque ideo exceptio, quæ extrinseca esset probatione, non potest dici constare ex instrumenti inspectione.

Atque tandem (licet ex superabundanti) etiam huic parti assistit minus plena defensio, quæ præferuat

feruat maioratum, & eius successores à re iudicata, ex latè congestis à Molina de Hispan. primog. l. 4. c. 8. à n. 7. & ibi Additionatores plena manu. Castillo tom. 6. c. 157. D. Perez de Lara in compend. vlt. hom. c. 20. à n. 54. Mieres 4. p. 9. 14. Nos in nostris comment. de Reg. protel. 4. c. 8. n. 334. & 337. Fullari. de substitut. 9. 622. Gratian. tom. 5. c. 869. n. 16. Scaccia de iud. gloss. 14. 9. 12. n. 12. D. Francisc. de Amaya in C. lib. 10. l. vnic. tit. 9. à n. 20. ex l. seruus plurium, §. 1. & §. si quis ante, D. deleg. 1. & ex contr. all. de re iud. nam si possessor maioratus allegaret, & deduceret in iudicium concursus Comitatum de Alua, liberum esse à censu huiusmodi obligatione, ob facultatem Regiam limitatam duntaxat ad bona alterius diuersi maioratus iā euicti, & possessi per verū; & legitimum successore, & quod prædicta bona specialiter censui obnoxia sui non esse maioratus, nec illi pertinere; proculdubio creditorem excludere, nec ad sententiam graduationis admitteretur, prout fuit admittis, ex quibus Comes de Alua, sententiam fauorabilem, & exclusiuam creditoris obtinuit in reuisionis instantia, per octo ferè iudices vnanimiter sic determinates.

Et sæpè sæpius in hac Cancellaria Vallisoletana determinatum fuit, creditores delendos fore à sententia graduationis non obstante re iudicata opposita, quando graduati fuerunt tanquā creditores ad bona maioratus, virtute facultatis regie, quæ deregitur fuisse subreptitiā, & nullā, nec hæc subreptionis, ac nullitatis vitium, & exceptio fuit deducta in primo illo iudicio cõcurfus, nec super ea cognitū, iuxta ea, quæ latius superius 1. p. c. 37. & c. 38. abundè diximus; ut in causa Comitatus de Ciruela cum suis creditoribus, & in causa Comitatus de Alua de Alifite, & oppositis de hac subreptione, obtinentis, ut in d. c. 38. n. 53. & totum cap.

118 Nunc tractandum est de alia cõtrouersia materia huius cap. conducibili, quā dubiam fecit Doctorum virorum varietas. Quidam debitor formati cõcurfus iudicium, & ad illud suos creditores conuocauit, & omnium excussis iuribus graduati fuerunt, & ad eorum solutione vendita fuere, & subhastata bona debitoris communis, ut ex pretio satisfiat creditoribus, & in effectu satisfacti fuere eo modo, & forma, quam copiosè scripsimus in c. 2. hac 3. part. & pro tempore quidam ex eis prætendentes non fuisse cum effectu satisfactos, quæsierunt tertium cuiusdam rei hypothecatæ possessorem, aduersus quem actionem suam direxere, ut aut censum redimibilem recognosceret, aut dimitteret hypothecam, prosequuta hinc inde controuersia (debitore communi minimè citato, nec ad iudicium hoc vocato) creditores aduersus tertium obtinere rem iudicatam, ut vel recognoscat censum aut hypothecam dimittat, iuxta textum in l. si fundus, §. in vendicatione, ff. de pign. tertius in executione recognouit census creditorum, & eis soluit redditus aliquo tempore.

119 Ipsimet insuper creditores pariter iterū conueniunt principalem debitorem, contendentes nō fuisse cum effectu dimissos, nec obligationem extinctam; debitor cõstanter certabat, iam fuisse integre, & cum effectu solutos in pretium rerū suarum in subhastatione venditarum pro eorū solutione; hac lite pendente inter creditores, & debitorem, tertius ille rei hypothecatæ possessor (iam victus) comparuit, dicēs, casu, quo creditores solutos fuisse, declaratur, ipsū liberū māsisse, & quatenus soluit indebitè redditus, à creditoribus resalgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

petit isti verò replicabant insistentes suæ rei iudicatæ exceptione; ex qua illa tertius fuit condēnatus ad recognitionem censu, vel dimissionē hypothecæ, & tandem debitor principalis obtinuit aduersus creditores sententiā absolutoriam in vltima instantia, qua declaratū fuit, creditores fuisse solutos, & dimissos in iudicio concursus, & pronuntiata hac sententiā, tertius ille instabat pro sui absoluteione in necessariam consequentiam.

Et orta iuris controuersia, quam censuere, rem iudicatam cõtra tertium adhuc perseuerare, moti ex aliquibus mediis, primo ex l. 4. tit. 17. lib. 4. noue recop. & ex pragmat. anni 1615. Ex quibus constabat, sententiā Senatus, à qua supplicari nō potest, esse omnino irtractabilem, etiam per quancūque nullitatem, quā tumuis notoriam, & ex actiis apparentē, nec etiam prouenientem ex incompetencia iudicis, dēpta nullitate ex defectu citationis, quæ sustulisse, ad. Regiam, latè exornant Christophor. de Paz de tenu. c. 14. n. 6. & n. 8. Gironda de priuil. n. 1432. Nos de Reg. protel. 4. p. c. 3. n. 122. Torreblanca de magia, lib. 3. c. 30. n. 9. & de iure spirituali, lib. 15. c. 12. n. 34. D. Amaya lib. 10. C. tit. 9. l. vnic. n. 8. & 9. & vide infra num. 168.

122 Secundo, quia cum hoc casu duæ exequutorie adinuicem contrariæ reperiantur, in electione iudicis esse, quam maluerit sequi; & eligere; & ideo anteriorem obtentam contra tertium sequendam, & vltimam in fauorem debitoris contemendam, opinantes hanc ex actis processus non iustificari, sed potius creditores dimissos nō fuisse cum effectu, nec eorum obligationem extinctā manere ex circumstantiis processus apparere dicere ausi fuerunt, & ideo absolui debere creditores à petitione tertij possessoris huiusmodi.

123 Alij, & tertio idem, licet per cõtrariū mediū, affirmabant, dicēs vtramque rem iudicatam respectiue subsistere, & vtrāque esse validā ratione diuersarū personarum, cū prima sit obtenta contra solum tertium rei hypothecatæ possessorem; in fauore creditorum, secunda vero contra eos licet pro eodè credito in fauore principalis debitoris, iuxta text. celebrè in l. si cum vno, 22. D. de except. rei iud. ibi. *Nam etsi eadem questio in omnibus iudiciis vertitur, tamen personarum mutatio, cum quibus singulis suo nomine agitur, aliā, atque aliā facit rem,* quæ text. abundè exornauimus sup. 2. p. c. 22. ex n. 127. cū multis seq. vers. nec deniq; obstat tertius, &c.

124 Addiderim ego; quia etiā super eodem facto sententiæ contrariæ tolerantur inter diuersas personas lata; iura sunt singularissima, & expressè, in l. nam etsi, 15. §. filius, qui de inofficioso, D. de inofficiof. test. l. cum filius diuersis tribunal. 78. D. deleg. 2. ubi quando sunt duo hæredes ex testamento instituti, filius, vel consanguineus veniens ab intestato dixit de nullitate, aut inofficioso testamētō separatim cõtra singulos hæredes in diuersis tribunalib; & vnū ex hæredibus in vno tribunali vicit; & ab alio hærede in alio tribunali vict fuit; respondēt Consulti, vtrāque rem iudicatam, quantumuis contrariam sustinendā, & filius occupat partem hereditatis victo hærede pertinentem, & alius hæres, qui filium vicit, suam retinet in qua institutus est; & vtrāque pro rata & portionibus hereditariis creditoribus hereditatis teneri. Idem probat text. in l. cum duobus hæredibus institutis vno ex quinque altero ex septē vnciis, aduersus eum, qui in septē vnciis hæres scriptus fuerat, iuxta querela te contendisse, ab altero autem victū te fuisse alleges, pro ea parte qua resolu-

rum est testamentum (cum iure intestati qui obtinuit, succedat) nec legata, nec fideicommissa debentur, quamvis libertates, & directæ competant, fideicommissaria præstari debeant. Cod. de inofficioso testamento, quæ & alia similia iura ponderabimus in d. c. 22. loco citato, ergo idem dicendum erit in nostro casu; ut vtraque res iudicata etiam contraria, & super eodem facto, & iure indiuiduo sustineatur, diuersarum personarum respectu.

125 Et hoc argumentum, & eius consequentia inuincibilis reddi videtur ex eo, quod nulli inconueniens considerari potest in iure, & existentia vtriusque rei iudicatæ, cum etsi obligatio personalis sit extincta, adhuc durare potest hypotheca, ex text. capitali in l. 2. Cod. de euictione pignoris cuius verba sunt. *Intelligere debes, vincula pignoris durare, personali actione submotâ.*

126 Quibus motiuis iterum, & quartum longè vrgentius ego addebam, nam licet verum sit, quod per secundam rem iudicatam contra suos creditores obtentam per debitorem principale declaretur, creditores esse, & fuisse integrè, & cū effectu solutos, & per consequens eorū obligationes tam ex tunc esse extinctas, & nec non ius hypothecæ illis cōpetēs resolutū ipso iure, quia solutione eius quod debetur omnis tollitur obligatio, atq; ideo indebitè, & cōtra omnem bonā fidem redditus census iā extincti à tertio rei possessore exegisse, cui regulariter ex cōdictione indebiti repetitio datur, ad integros tit. D. & Cod. de cōdictione indebiti.

127 Adhuc tamen huic tertio semel condēnato, & virtute rei iudicatæ indebitè solueti, cōdictione indebiti, & ex ea repetitio prorsus denegatur ob autoritatē rei iudicatæ, huiusmodi cōdictionē excludētis, iura sunt expressa in l. si fideiusor conuentus, §. in omnib. 28. D. mandati, ibi. *Vel numeratā iterum accepit, repetitio contra eum cōpetit, nisi forte ex condēnatione fuerit ei soluta; tunc enim propter autoritatē rei iudicatæ repetitio quidē cessat,* text. etiā in l. 1. C. de cōdicit. indebiti, ibi, *Pecunia indebita per errorem non causā iudicari soluta, esse repetitionē iure cōdictionis, non ambigitur,* text. in l. eleganter, §. si post rē iudicatā, & l. Iulian. D. de cōdictione indebiti, qnam conclusionem veram esse profiterentur plurimi DD. Steph. Gratian. *disceptat. foref. 417. n. 35 & 36. Aluar. Valasc. consult. 56. n. 6. Surd. consil. 134. n. 9. & 10. l. 1. Fontanella decis. 175. ex n. 3. & seqq. & plures alij prorsus referendi ex n. 143.* ergo impossibile videtur huic tertio repetitionē dari, nec ei prodesse rē iudicatā in fauorē debitoris principalis cōtra creditores obtentā, sed poti⁹ priori contra se expedite perpetuò parere debere.

128 Sed iis minimè refragatibus, ego in quæstione proposita nec dubius fui, vnquam, nec cogitare potui, quod in mentem alicuius docti viri aliqua dubitandi ratio cadere possit, vel stāte iuris arte, & ratione naturali, vel saltim iuribus expressis, quæstionē decidēribus. Atq; ideo ego in ea fui, & nunc sū sentētia, vt prior res iudicata contra tertium rei hypothecatæ possessorem, per creditores obtētā, (qua possessor condēnatus fuit, vt vel censum recognoscat, & soluat in posterū, vel illis rem hypothecatam dimittat) finitā, extinctā, & resolutā manere, nec obstare in aliquo posse, nec effectum naturalem secundæ rei iudicatæ obtētæ per debitore principalē cōtra suos creditores (ex qua declaratū fuit, ipsos ex tunc, cum effectu fuisse, & esse dimissos, & satisfactos, ex pretio rei ad hoc subhastatæ sibi in solutum dato) impedire posse.

Et in primis ex duobus iuris capitibus simul cōmixtis, alterū quod solutione eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio, tã principalis quam accessoria fideiusoria, & hypothecaria, quia cum principale non subsistit, nec ea quæ sequuntur locū habent, l. creditricem 7. C. de remis. pign. l. Labeo D. de pact. l. pecun. C. de solut. l. soluitur hypotheca, l. liberatur pignus, siue solutū sit debitū, siue eo nomine satisfactū est, l. cum colon. 14. cū plurimis aliis D. quibus mod. pig. vel hypothec. soluat. l. fenerator D. de nau. fenerator. quia hypotheca non datur, vbi non adest prædicatū, Rota decis. 279. n. 9. inter collectas per Cencium tom. 2. de censibus, & in terminis, quādo quis declaratur per sententiā, creditore non esse, siue creditore esse, iure, vel iniuria iudicis dissoluatur, vel substat hypotheca respectiue, text. est expressus in l. deferente creditore iuravit debitor, se dare nō oportere, pignus liberatur: quia perinde habetur atq; si in iudicio absolutus esset, nā etsi à iudice (quāuis per iniuriam) absolutus sit debitor, tamen pignus liberatur, l. soluitur, §. fin. ibi. *Satisfactum esse creditori intelligitur. etsi iussurandum delatum, datum est, hypotheca non esse rem obligatam, D. quib. mod. pign. vel hypothec. soluat, iuncta l. 1. & l. iussurandum speciem continet transactio; maiorēque habet autoritatem, quam res iudicata, D. de iureiur. l. post rem iudicatam, vel iureiurando decisam, D. de re iud. & quod per iussurandum delatum tollatur omnis obligatio etiam naturalis, l. Stichum, §. naturalis D. de solut. & est gloss. celebris in l. 2. C. de euict. pignoris. verb. actione submotâ, ad mediū, vbi inquit quod quando obligatio personalis tollitur pacto, solutione re iudicata, aut iureiurando, hypothecā tunc simul liberari, & ius creditoris ei respectu extingui. Ergo stāte in nostro casu absolute debitoris principalis, & extincti iuris creditorū declaratione, impossibile est de iure quod subsistere possit hypotheca, non solū existens penes ipsū creditore, verū multominus si existat penes tertium, qui non alio, quā ex illo debito principalis debitoris tenetur, quo extincto, & resolutio obligationē tertij resoluti nō ambigitur, & quod effectus ille procedat, si à tertio res pignoris obnoxia possideatur, per iura, & DD. probat Rodr. de annis reddit. l. 2. c. 19. n. 33. & n. 36.*

Secundū caput oritur ex Regula, bona fides non patitur, vt semel exactum iterum exigatur, de regul. iur. l. 6. quid per primā solutionē, vel satisfactio-nem (quod idem est, vt ex iuribus, & Doctoribus abundè probatur infra c. seq.) ius creditoris extinctum est, & penitus resolutum, nō enim ei subest causa, nec titulus aliquis ad iterū exigendū, & hæc quidē regula nullam in iure paritur fallentiā, sed in omni casu indistinctè & absolute procedit, & semel soluenti, iterū etiā ex re iudicata indebitè soluenti datur merito repetitio, vel ex cōdictione indebiti, vel ex cōdictione sine causa, ad integros tit. D. & C. de cōdicit. indebiti, & de cōdictione sine causa, & intantū hoc casu exuberat bona fides, vt cōdictioni indebiti, vel cōdictioni sine causa nō valeat nec teneat renunciatio, etiā cum iuramento, latè disputans resoluit Ioan. Gutierrez. de iuram. confirmat. 1. p. c. 27. per totum, & quia pecunia mea (inquit Consultus) ad te peruenit, eā mihi à te reddi, Bonū, & æquum est, in l. si, & me, & Titium D. si cert. per. l. hac cōdicitio 66. D. de cōdicit. indeb. ibi, *hac cōdicitio ex bono, & æquo introducta est, quia quod alteri apud alium sine causa deprehēditur, renouari cōsuevit, leg. si per ignorantiam. Cod. de ritul. l. seruus*

l. seruus quem 31. ff. de act. empt. l. cum qui, C. quod cit. eo. exornat latè D. Valenzuela Velazquez in cōsil. 78. n. 18. & 19. tom. 1. & magis ad propositū facit text. in l. Stichus 67. §. fin. D. de cōdicit. indebit. in hæc: *Titius cum multis creditores haberet, (in quibus & Seium) bona sua priuatim venditione facta, Manio concessit, vt satis creditoribus faceret, sed Manius soluit pecuniā Sei: tamquā debitam, quæ iā à Titio fuerat soluta. Questum est, cum postea reperiantur apocha apud Titium debitorem partim solute pecunie; cui magis repetitio pecunie indebita solute cōpetit, Titio debitori, an Manio, qui in rem suā procurator factus est? Responsum secundum ea quæ proponerentur, et qui postea soluit. Textus etiam celebris in sui dispositione in l. cum duo 25. D. eodem tit. Cum duo (inquit Consultus) pro reo fideiusissent in decem, deinde reus tria soluit, & postea fideiussores quina: placuit eum, qui posterior soluit, repetere tria posse, hoc merito, quia tribus à reo solutis, septem sola debita superant, quibus persolutis, tria indebita soluta sunt. quem textum in aliud & mirabile propositum ponderauimus supra 2. p. c. 4. n. 63. vers. fulcitur opinio & resolutio nostra, & c.*

138 Deinde probatur, quia res iudicata, ex qua quis soluit quod antea solutum habebat, vel aliter creditore erat satisfactus, & sic indebitè iterum exigit, nihil obstat debitori exactum denuo repetenti, ab ipso creditore iura sunt expressa, text. in l. rem mihi 21. D. commod. cuius verba sunt: *Rem mihi commodasti, eandem surripisti, deinde eum commodati ageres, nec à te scirem, esse surreptam, index me condemnauit; & solui. Postea comperi à te rem esse surreptam, qua situm est, qua mihi tecum actio sit? Responsum, furti quidem non esse, sed commodati contrarium iudicium vtile mihi fore, qui textus valde singularis est, vbi gloss. verb. vtili. notanter aduertit, cōdictionem sine causa dari ei, qui indebitè soluit ex re iudicata, non tamen cōdictionem indebiti propter autoritatem rei iudicatæ, iuxta dict. l. fideiussores; §. in omnibus, D. mandati, nec non l. 1. C. de cōdicit. indeb. & alia adducta in vltimo fundamento contrariæ partis, de quo supra n. 127. vers. adhuc tamen huic tertio, & c.*

140 Consonat etiam text. in l. in commodato 17. §. fin. D. eodem tit. commodati. *Rem commodatam perdidit (inquit textus) & pro ea pretium dedidit, deinde res in potestatem tuam venit, Labeo ait, contrario iudicio, aut rem mihi prestare debere, aut quod à me accepisti, reddere.* Qui textus licet in principio explicetur, an datum pro re perditâ pretium fuerit per iudicium sibi motum, aut extra iudicium, adhuc tamen indicat textus de condemnato ad dandum esse intelligendum propter textus inferiora verba, ibi, *contrario iudicio, & c.* quæ supponunt aliud directum præcessisse, iuxta textum in dict. l. rem mihi, eodem loquendi modo vtentem, ibi, *sed commodati contrarium iudicium vtile mihi fore, iunctis præcedentibus verbis, index me condemnauit, & solui positus in primo iudicio, provt etiam dicto §. fin. exponit, & intelligit gloss. celebris in l. 1. verb. sed si probare, C. de re iud. l. 1.*

141 Comprobatur iterum ex simili expresso textu indict. l. 1. C. de re iud. *Rebus quidem indicatis (inquit Imperatores) stādum est, sed si probare poteris, eum, qui condemnatus est, id, quod furto amisisse videbatur, recepisse, aduersus indicari agentem, doli exceptione opposita tueri se poteris.* Quem mirabile textum vltius pro alia cōsideratione nostro casui adaptibili inferius ponderabimus ex n. 148. *Salgado labyrinth. creditor. Tom. I. I.*

probat etiam text. expressus (loquens in soluentē conuento & condemnato ad rei perditæ valorem, pretium & æstimationem, quæ post solutionē deuenit ad potestatem domini) in l. si fullo, D. de cōdicit. sine caus. ibi, *ex locato conuentus præstitit, & postea qui dominus inuenit vestimenta, & c.* quibus quidem iuribus alia singularissima consonat, quæ licet non loquantur in soluente indebitū ex re iudicata, tamen eorum ratio nostrum intentum roborat. text. in l. 2. §. fin. ff. ad legem Rhod. de iactu.

142 Quæ quidē omnia iura facile & aperte elidunt difficultatem quæstionis nostræ, & rem iudicatā ortam in fauorem creditorum, eos creditore, supponentem, & sub ea causā obtentā minimè obstare tertio rei hypothecatæ possessori, nec impedire secundæ rei iudicatæ obtentæ à debitore & eundem absoluentis, effectum resolutiuum hypothecæ, influentem inseparabiliter, & indissolubiliter in priori executoria, quam cessare facit ob causam, (qua fuit lata) cessantem, ac propter suppositū in ea nouiter falsum declaratum, & ob nouā causam superuenientem post illam primam rem iudicatam, quæ cum secunda nullam habet repugnantiam, sed tantum modificationem recipit ab ea, provt expressè allegatis iuribus hos, & alios admirabiles valde effectus deducunt Doctores.

143 Primus sit, quod licet indebitè solum per condemnatum minimè repetatur ex cōdictione indebiti propter autoritatē rei iudicatæ, cuius effectum cōdicitio illa non impedit, iuxta tot singularia iura allegata in vltimo argumēto contrariæ partis supra ex n. 127. Inpedit tamen cōdicitio sine causā, qua interueniente datur repetitio, etiā contra sententiam transactam in rem iudicatam, latā ex causā debiti, quæ cessat, quoties postmodum apparet, nō debitum, quia nulla subest causa legitima, nec titulus aliquis creditoris vincētis, ex quo valeat, vel indebitè solum retinere, vel in posterum redigere, iuxta mirabilia iura hæctenus allegata, cōcedentia re iudicata non obstante, vel repetitionem per cōdictionem ex eo contractu, vel cōdictionem sine causā; & hanc distinctionē communiter receptam sequuntur gloss. in l. rē mihi, verb. vtile, ff. commod. & gloss. in l. 1. verb. indicatis, C. de cōdicit. indebit. eadē gloss. in l. 1. verb. sed si probare, C. de re iud. sequuntur Bart. in d. l. 1. in fin. C. de cōdicit. indebit. idem Bart. in l. si fullo, in principio per textum ibi, C. de cōdicit. sine causa. idem Bart. in l. Iulianus verum debitorem, de cōdictione indebit. Paulus Castren. consil. 157. n. 4. volum. 2. Cæsar Barzicus decisione 17. per totā. Cancerius post Asin. Cagnol. Didac. Perez. Capic. decis. Genuens. 104. Capell. Tholof. Antonium Fabr. Morlam, & alios, idem tenet Ceuallos in contra comm. quast. 542. Surdus decisione 25. n. 31. & consil. 134. n. 10. Ioan. Baptista Costa de remediis subsidiar. remed. 10. à n. 4. Aluar. Valasc. consil. 56. num. 6. Fontanella decisione 125. ex num. 6. cum seqq. Paulus & Iaf. in l. Iulianus, §. fin. De cōdictione indebit. eleganter profecquitur Petrus Surdus consil. 268. num. 14. & seqq. optimè Ludouicus de Auendano in tract. de censibus, c. 41. n. 5. per rationem expressi text. in dict. l. si fullo, ff. de cōdicit. sine causa. Si fullo (inquit text.) *vestimenta lauanda conduxerit, deinde amissis eis domino pretium ex locato conuentus præstiterit, postea dominus inuenit vestimenta, que actione debeat consequi pretium quod dedit? Et ait Caspius; eum non solum ex cōdictione agere, verum & condicere domino posse, ego puto, ex conducto omni-*

modo eum habere actionem, an autem, & condicere possit, questum est, quia non indebitum dedit? nisi forte, quasi sine causa ei datum sit putamus condici posse, & pretium vestimenti, etiam vestimentis inuenitis, quasi sine causa ei datum videtur, qui text. singularis est ad hanc distinctionem, cui merito nititur communis Doctorum opinio.

145 Idem etiam probant in terminis; quando quis virtute rei iudicatæ soluit, quod antea solutum habebat, ut detur repetitio ex conditione sine causa, probatur Ioan. Garcia de nobilit. gloss. 6. §. 2. n. 8. Hieronymus de Cevallos commun. contra commun. quest. 542. num. 3. Aloysius Leo in leg. sub specie n. 2. Cond. de re iud. Capicinus 52. Fontanella decis. 176.

146 n. 13. cum seqq. Vbi & aliis decis. locis applicat d. regulam bona fides non paritur, ut semel exactum iterum exigatur, latissime hanc rationem profertur in nostris terminis ipse Fontanella decis.

147 177. ex n. 8. cum seqq. & diximus in nostris Commentariis de Reg. protest. 4. p. cap. 7. ex n. 117. vbi licet promiscue, & indistincte videamur asserere, ob nouiter apparentem solutionem indebitam dari contra rem iudicatam conditionem indebiti, & conditionem sine causa, id intellige propter promiscuam iurium allegationem, quorum aliqua loquuntur in repetitione indebiti soluti extra iudicium, & alia ex re iudicata, & ideo respectiue loquimur ibidem referentes singula singulis, iuxta magis explicatam distinctionem, de qua hic, quæ verè conciliat iura, quæ inter se repugnare videbantur.

148 Ex qua pariter fatissit iuribus negantibus conditionem indebiti indebitè soluenti ex re iudicata, pro contraria parte allegatis supra in argum. fin. ex n. 127. cui vltius fatissit, ut prædicta iura procedant, quando condemnatus iam soluit vigore condemnationis, at quando adhuc non soluit, potest rei iudicatæ executionem liberè impedire, actione de dolo, & exceptione quod petit intus habes. Provt expressè probat text. in d. l. 1. Cod. de re iudicata, & ex protinus dicendis, & vltius ex Gratiano, & aliis probatur infra ex num. 161. cum seqq.

149 Quod vtrumque verificatur in terminis nostri casus, in quo tertius rei hypothecaræ possessor ad census recognitionem condemnatus fuerat, cuius virtute iam persoluerat aliquos annos redditus, & per absolutionem debitoris principalis postea emanatam hos repetere potest, licet non ex conditione indebiti, tamen potest ex conditione sine causa, quasi ea cessante propter quam fuerat condemnatus, ad impediendam tamen executionem in futurum, eo quod per absolutionem debitoris principalis ius pignoris sit extinctum, & ad nihil in posterum eius respectu teneatur, ex plurium exceptionum capitibus, potest tertius ille se tueri aduersus rem iudicatam.

150 Secundus effectus, quem ex præfatis iuribus considerant Doctores, prouenit ex iuris æquitate, quando condemnatus soluit rei valorem, & affirmationem domino rei, quæ putabatur futura, ut si postea appareat, & reperitur deuenire in potestatem ipsius domini, vel quando postmodum compertum fuit, debitorem condemnatum ad soluendam pecuniam tanquam debitam, antea fuisse iam solutam, ut iis casibus, & similibus cesset, & impediatur ob exceptionem nouiter repectam effectus, & executio rei iudicatæ, quia æquitas nōq̄ casus nouum inducit remedium, ut

ex d. leg. 1. Cod. de re iud. probantur multi DD. per nos relati in d. cap. 7. n. 118. & seqq. Latissime istis terminis profertur Fontanella decis. 177. ex n. 8. cum multis sequentibus.

Tertius effectus propter sententiæ causam cessantem, se fundantis indebitum, tanquam vero, quæ obtinuit creditor, tanquam verè creditor, nam si postmodum detegatur nec fuisse creditorem, nec debitum existere, cessat sententia, quia sententia, quæ fundatur in causa, cessat cessante causa. Vt per prædicta iura probantur quamplurimi DD. quos sequuti fuimus nos in d. 4. p. c. 7. ex n. 120. & ex n. 88. cum multis seqq. Probat text. in l. si a te 9. & l. si rem leg. si quis ad exhibendum D. de except. rei iud. leg. denique Cod. ad exhib. text. optimus in leg. 24. tit. 2. p. 3. gloss. celebris in l. si mater, §. denique verb. si hominem, de exception. rei iud. non enim obstat res iudicata, etiam data personarum, iuris, & rei identitate, si cessat causa, ob quam sententia fuit lata. Intrigol. decis. Sicilia 3. ex num. 157. Gratian. disceptat. forens. 445. num. 11. Leo decis. Valentini n. 78. num. 6. Fontanella decis. 126. num. 29.

Quibus adde Auendannum de censibus d. c. 41. sub. n. 5. vbi post Bertol. in d. leg. si fullo in fin. Paul. n. 7. & 8. Iason n. 2. Petrus Surd. d. consil. 268. n. 16. & seqq. in specie dictorum iurium probant, quod iterum solutum virtute sententiæ repetatur, quando detegitur iam antea solutum fuisse, cum sententiæ causa reducatur ad non causam, & ea cessante, Fontanella decis. 176. n. 17. & n. 16. & in decis. 177. n. 15. & 16. & optimè Aluar. Valaicus consultat. 56. n. 6.

Quartus effectus erit, per hanc conditionem sine causa non redargui sententiæ de iniquitate, cum tempore latæ sententiæ solutio nō apparebat, atque ideo sententia lata sepe iusta remanet quoad illud iudicium; atque inspecto tempore, quo lata fuit, sed causa cessante, & de supposito postmodum nouiter apparente falsò, ex quo cõsurgit æquitas concedens repetitionem, & impediens sententiæ prioris effectum dependentem à causa, gloss. in l. Iulianus, vbi Bart. n. 9. Castrenf. n. 9. Iason n. 12. & 17. D. de condit. indebiti. Baldus in l. sub specie, n. 3. & ibi Salicetus n. 6. C. de re iud. Paul. in l. eleganter in princip. n. 9. vbi Alexand. in §. 1. n. 7. de conditione indebiti. Ioannes Baptista Costa remedio subsidiario 19. n. 4. Fontanella decis. 177. n. 1. & seqq. (qui per decis. 365. 176. & dec. 177. in fortioribus omnino terminis materiam hanc latè profertur, quando scilicet, debitor censuarius condemnatus fuit ad totius census solutionem, qui postmodum reperit instrumentum redemptionis certæ partis ipsius census, & obtinuit, contra primam rem iudicatam, repetitionem, & restitutionem reddituum solutorum vigore rei iudicatæ, & ab eo per creditorem exactorum, idè Castrenf. in consil. 257. n. 4. volum. 2. dum loquitur in eo qui fuit cõdenatus soluere, quod antea soluerat, vel quod indebitè soluerat, dicit quod potest repetere primam solutionem, quia hoc casu non impugnat sententiam, sed agit de falsa causa, & falso supposito sententiæ. Alexand. consil. 69. n. 6. volum. 3. Felinus in cap. sub orta, colum. 6. in fin. vers. dicit tamen de re iud. Ruinus consil. 89. n. 16. volum. 1. Curtius in repetitione, l. admonendi, num. 21. de iur. iur. sequitur Auendan. d. cap. 41. sub num. 5. & per Petrum Surdum in d. consil. 268. n. 14. lib. 4. diximus in d. cap. 7. num. 119. quod per hanc exceptionem non impugnari

impugnari directè sententiam & rem iudicatam, sed eam temperari, & modificari ad causam cessantem, cuius effectus terminatur causæ cessatione.

158 Et pulchra est in proposito doctrina Bart. in l. & si sine n. 1. vers. nam si tibi, D. rem ratam haberi, in illis verbis Nam si tibi sui condemnatus, & solui, quia rem non restituebam, si res postea peruenit ad te, tunc causa peruenit ad non causam, & agendo, nō dico sententiam nullam, vel malè iudicatam, imò dico bene iudicatam; tamen causa illa deuenit ad non causam, & c. & pro hac sententiā allegat Bart. l. preator, §. Marcell. D. iud. & eandè sententiā sequitur Cuman. ib. n. 5. & in l. si fullo, D. de condit. sine causa, vbi Paul. n. 7. Iason n. 2. Bald. in l. si sub specie, n. 3. C. de re iud. vbi Salicet. n. 6. Paul. in l. eleganter, n. 9. de condit. indebiti. Bart. in l. Iulianus, n. 9. eod. tit. Surdus d. consil. 268. n. 15. quos sequitur D. Paz de tenuta, c. 14. n. 18. Et per numeros sequentes plurimas adducit doctrinas & iura, quod res iudicata obrèta super instrumèto falsò, annullatur, cum lata sit ex suppositione veri, & propterea apparente falsitate, res iudicata resoluitur ex causa, ob quam lata fuit, cessante, & quod, non propterea impugnetur sententia, & res iudicata, cum agar condemnatus ex eius causa cessante nouiter appareat.

159 Hanc difficultatè acutè etiam percussit Gratian. discept. forens. 3. part. c. 408. per totum, dum agit de re iudicata obrèta per creditorem, & lata sub illo supposito, quod non aderat societas officij, de qua postmodum per scripturam apparuit, & ideo impedire rem iudicatam; ex eo motus n. 2. quod causa, propter quem lata fuit res iudicata, deuenit ad non causam, stante productione instrumentorum, ex quibus colligitur adesse verè societatem officij, quamuis in sententia pre-supponeretur, illam non extare, quod facit, ut non attendatur sententia, nec res iudicata, cum de ea non agatur, sed de cessatione causæ, & de iure superueniente post sententiā, ex quo insurgit æquitas concedens repetitionem, allegat gloss. in l. Iulianus, in verb. solutio. vbi Bart. n. 9. vers. respondeo. Iason n. 12. & 17. Castrenf. n. 10. de condit. indebiti. Castrenf. in l. eleganter, n. 9. D. eodem tit. Felinus in cap. sub orta, num. 21. colum. 8. & n. 10. & 11. de re iud. Ruinus consil. 89. n. 15. ad med. lib. 1. Surdus consil. 298. n. 18. & latius consil. 268. n. 15. Alexand. consil. 69. n. 9. lib. 3.

161 Et n. 4. cum sequentibus, rectè probat, quod si executio huiusmodi sententiæ facta fuerit, poterit semper condemnatus repetere, per conditionem sine causa, rationem reddens; nam licet illa solutio fieret ob causam sententiæ declarantis, & supponentis tale debitum; potest retractari dicta solutio tanquam redacta ad non causam, ideo vitetur circuitus, poterit recta via ad impediendam executionem talis exceptio dolis facis; opponi, adeo ut quamuis petens huiusmodi debitum non fecerit à principio dolum, quia potuit ignorare existentiam officij, nihilominus si hodie, cum sciat, perseueraret, dolo faceret, provt adhuc in terminis allegat Castrenf. consil. 257. in causa quæ vertitur Parmæ colum. 3. in fin. vers. sic remanet ergo defensata, n. 3. & 4. lib. 1.

162 Qui Gratianus n. 7. & 8. concludit argumentum dicens, quod cum detur repetitio eius quod solutum est, multo magis impeditur executio, & dabitur compensatio, seu referuatio, antequam soluat; cum facilius concedatur retentio, quam actio, l. per retentionem, C. de v. fur. l. 2. C. de fidei cõ-

miss. provt in terminis concludit Bald. in l. sub specie, n. 3. C. de re iud. Castrenf. consil. 257. colum. 4. in princ. n. 4. ad med. lib. 3. Felinus in cap. sub orta, colum. 8. ad finem vers. & si non fuit adhuc solutus, n. 10. de sent. & re iud. quod & probauimus superius ex n. 18. cum seqq. ex text. expresso in l. 1. C. de re iud. & cui damus actionem multo magis exceptionem, quia facilius datur exceptio, quam actio, l. 1. §. cui damus actionem, ff. de superficiebus. Tuschus littera E. concl. 374. Scaccia de iudiciis, lib. 2. c. 2. n. 121. & de commerciis, §. 7. gloss. 5. n. 98. l. inuitus, §. cui damus, ff. de reg. iur. Palat. Rubens in cap. per vestras, §. 8. n. 2. de donat. inter vir. & vxor. Surdus consil. 377. n. 45. Statil. Pacif. decisione 205. n. 5. & 6. post tractat. de Saluiniانو interdico.

Et n. 14. & 15. firmat ipse Gratian. quod talis res iudicata non obstat, tanquam cessauerit causa, ob quam sententia fuit lata; cum appareat de existentia officij, cum ex hoc non impugnetur sententia, sed asseratur, illam corrumpere ex defectu causæ suppositæ, qua fundatur; ex Tiraquell. de causa cessant. part. 1. n. 2. & n. 232. & de retract. liguag. gloss. 7. §. 8. n. 3. & 4. cuius Doctoris assertio rectè conuenit iis omnibus; quæ hactenus considerata sunt.

Quæ omnia roborantur ex iis, quæ superius abundè probauimus ex n. 88. cum seq. vers. secundò hæc pars fulcitur, quoniam sententia graduationis, & c. vbi quod sententia graduationis, in fauorem alicuius, supponentis se creditorem, lata sub hoc supposito, cessat, postquam postmodum detegitur suppositio falsa, & à principio non existens tempore rei iudicatæ, & in terminis post alios probauimus in nostris commentariis de regia protest. 4. part. d. cap. 7. n. 120. ex quibus, & aliis ad responsum argumentorum dicendis, indubitabilis, & inuincibilis nostra redditur resolutio, in quaestione proposita.

Deinde, quoniam illa sententia prior contra tertium hypothecaræ possessorem obrèta per creditores, ut vel rem dimittat, vel recognoscat, non est perpetua, nec perpetuè afficit, sed potius temporalis, & sui natura variabilis, & resolubilis, & variis resolutionis accidentibus subiecta, nēpe solutioni, tam ex parte debitoris principalis, quam tertij possessoris, necnon huius tertij dimissioni, quæ insuper post recognitionem quædocumque facta erit admittenda, iuxta verissimam plurimorum sententiā, quos in vnum congeffimus cap. sequenti, n. 100. vers. & non immerito, quia neuter eorum, & c. Et quod sententia, & instrumentum crediti, quo quis tenetur ad certam quæritatem, sit temporale, & non perpetuum, dixit Anton. Faber in C. lib. 2. tit. 1. diffin. 8. in fin. & lib. 4. tit. 18. diffin. 15. Parcía in addit. ad r. tom. de instrum. ad pag. 24. col. 1. post lin. 15. & in addit. cit. fol. 1. a tergo, vers. sed aduersus præfatam resolutionem, & c. atque ideo res iudicata lata super iure, sui natura variabili, aut aliter resolubili, noc est perpetua, nec perpetuè afficit; sed variatur, alteratur, & resoluitur, variato, alterato, aut aliter resolutio iure super quo lata est, latissime per mirabilia iura, & DD. in variis materiis scriptimus supra 1. part. c. 25. per totum; temporalis enim est prior res iudicata, nō perpetua, & sic tempore mutari, & alterari potuit, per noui accidens resolutionem operans.

Quibus suppositis, non obstant argumenta in contrarium ab aliquibus considerata, & non primum de quo supra ex n. 121. ex lib. 4. tit. 17. lib. 4.

163 Quibus suppositis, non obstant argumenta in contrarium ab aliquibus considerata, & non primum de quo supra ex n. 121. ex lib. 4. tit. 17. lib. 4.

recop. quoniam illa l. & similes, solum admittunt nullitates processus à sententia reuisionis lata in cōsilio Regis, & Cancellariis supremis, vt probant etiam DD, in argumento citati. *Ordenamos y mandamos que en todos y qualesquiera negocios, en que conforme a las leyes de estos Reynos de las sentencias dadas por los del nuestro consejo y Oydores de las nuestras audiencias, no ha lugar supplicacion; se entienda assi mismo, no auer lugar a legarse, ni oponerse de nullidad, aunque se diga, y alegar ser de incompetencia, o defecto de iurisdiccion, o que della notoriamente consta del proceso y autos del, o en otra qualquier manera, ni para impedir la executio de las tales sentencias, ni para que despues de executadas se pueda tornar al pleito y por las dichas sentencias se entienda ser acabados y fenecidos los dichos pleitos, sin que se puedan tornar a mouer, ni suscitarse, ni tratar en manera alguna, &c. & iterum pluries per totam legem, & l. fin. eiusd. tit. non tamen admittunt casus legitimos tangentes causas, & iustitiam principalem & ius partium principale, ex quibus de iure communi ac Regio infringi solet res iudicata, eiusque effectus, & executionem impediunt, vel aliis rei iudicata vires enertant, aut cessare faciunt, inter quos & iste de quo loquimur numerandus ex tot iuribus ita permittentibus, de quibus nec loquitur d. l. Regia, nec de eis aliquis disposuit, nec innouauit, idcirco nec ad eos tanquam correctoria, & limitata trahi potest, nec extendi, sed intacti remanent sub dispositione iuris communis ex iuribus vulgaribus.*

Et quod iste noster casus sit exceptus, illud & non comprehensus in dispositione, d. l. 4. tit. 17. lib. 4. recop. expressè probauit D. Francisc. Carrasco in tract. an habeat locum restitutio contra sententiam reuisionis, in explicacione, d. l. 4. ex n. 41. & n. 48. ita ait; sed nihilominus in eadē conclusione, quā dixi, refideo, & in casu noui instrumenti de nouo reperti, lis moueri potest, & actio superest, non ad retractandam sententiam reuisionis, & c. sed ex conditione sine causa, vel conditione indebiti repetetur, quod solutum est virtute sententiæ reuisionis; ita post Iason in l. Imperat. ff. de re iudic. cōcludit Ioan. Garcia de nobilit. gloss. 6. §. 2. n. 8. quod reuisionem tanquam ordinariam, & in noua actione fundatam competit ex noua lite ad repetendum indebitum solutum, nec habet iam locum retractatio sententiæ reuisionis, de qua idē Garcia; quia & executionis mandanda, nec aduersus eam supplicatio admittitur, & c. id ipsum pluribus comprobatur idem Carrascus n. 43. 44. 45. & 46. summā æquitatē hoc exposcere ait, vt non obstante d. l. 4. repetitio ex instrumentis de nouo repertis concedatur ei, qui victus fuit, noua lite inchoata, post executionem sententiæ reuisionis, & n. 47. satis apertè respondet d. l. 4. & l. 10. verbis ibi. *Y que por las dichas sentencias entienda ser cabados y fenecidos los dichos pleitos, sin que se pueda tornar a mouer, ni tratar en manera alguna*, eius verba, ita procedunt, quia loquitur de litibus iam motis, & finitis; non verò de noua lite, ex noua causa reperti instrumenti solutionis, vel quietationis, postea inuenti, quia est diuersa causa litigandi, & sic non obstat rei iudicata exceptio, l. cum queritur, cum seqq. ff. de iudic. & rursus n. 48. ita ait, instrumento autem de nouo reperto, in quo continetur solutio, vel quietatio, seu transactio, vel collatio debiti, ad cuius satisfactionem quis fuit condemnatus, non impedire executionem sententiæ reuisionis, sed ea facta remedium superesse, ex l. 3. tit. 17. lib. 4. reco-

mentariis de Regia protect. 4. part. cap. 8. ex n. 27. & seqq. & probant expressè iura in argumento allegata.

169 Minus obstat secundum de quo supra n. 122. cum totum falsum sit, & falsis principiis nitatur, tum quia hæc duæ res iudicatæ non sunt contrariæ, sed per secundam, qua declaratur creditorum ius fuisse extinctum, prior modificatur, & cessat cessante causa finali, ob quam lata fuerat contra tertium possessorem, prout latius paulo ante probauimus.

170 Et quatenus contrariæ forent, prior ex natura rei finitur, & extinguitur, & naturaliter resoluitur per secundam rem iudicatam super causa resoluta qua prior fundabatur, & naturaliter subiecta erat lata, & vt cumque sit, si daremus repugnantiam, semper falsum est asserere, in electione iudicis esse, quam maluerit eligere posse, cum secunda nulla sit eo quod res iudicata contra rem iudicatam regulariter non teneat ex l. i. c. quando pronocari non est necess. quapropter electio denegata est iudici, & vide in iis terminis singularem inuectiuam contra iudices in hoc articulo adhaerentes stricto iuris rigori rei iudicatæ contra æquitatem naturalem, & bonam fidem, quæ præfertur iuxta iura expressa penes Fontanellam in decis. 177. ex n. 8. cum sequent. omnino videndus in proposito.

173 Nec quod in argumento dicitur, secundam rem iudicatam latam in fauorem debitoris principalis declarantem creditores fuisse cum effectu satisfactos, esse iniustam, & ideo primam sequendam: non absque temeritate affirmari potest. Cum iustissima fuerit, & validissima iuris principii, nec non singularibus doctrinis roborata. Prout per te videre est ad oculum in cap. sequenti hac 3. p. quo casus secundæ huius executoriæ ad partes dissectur, & iniurabili, ac indubitabilis redditur.

174 Sed adhuc, quando iniusta foret, quomodo potest, quæso, res iudicata per iniustitiam rescindi, quæ de falso facit verum, & de vero falsum? maxime cum sit emanata à Regali Cancellaria, cuius iniustitia non nisi per secundam supplicationem ad Principis immediatam personam interpositam retractari valeat, & in terminis insuper quod sententia, qua creditor declaratur, creditorem non esse, siue iure, siue iniuria iudicis operetur suos effectus dissoluendi ius hypothecæ, text. est expressus in l. si deforente D. quib. mod. pign. vel hypothec. soluit, de quo egimus superius ex n. 129. versic. & in primis ex duobus iuris principiis, & c.

176 Nec obstat tertium argumentum magis difficile, de quo supra ex n. cum seqq. quo dicitur, duas res iudicatas super eodē iure contrarias sustineri diuersarum personarum respectu, quia responderetur verum esse, quando ius, & actio diuiduntur inter diuersas personas, & qualibet iuris, & actionis partem habet independentem ab altera, sed vtraque persona æquè principaliter ius habet, & actionem, diuisibiliter, prout in duobus heredibus, inter quos iura, & actiones hæreditatis ipso iure diuiduntur proportionibus hæreditariis æquè principaliter, & independentem ab altero, iuxta text. in leg. 1. & seqq. C. de hered. action. & textum celebrem in suo casu, in l. si petitor. D. de iud. si petir. (inquit Cōsultus) plures hæredes reliquerit, vnusq; eorum iudicio egerit, non erit verum tota res, quæ in priori iudicio fuit, deducta esse, nec enim quisquā alienam actionem in iudicium inuito eo hæredes perducere potest; atq; ideo res iudicata contra vnū nec nocet, nec prodest quoad portionem alterius, ad latè tradita in nostris commentariis

mentariis de Regia protect. 4. part. cap. 8. ex n. 27. & seqq. & probant expressè iura in argumento allegata.

179 Secus autem in iuribus indiuiduis, & inseparabiliter connexis, quia tunc quoad omnes operatur res iudicata, prout latè probauimus in eodem c. 8. ex n. 150. per textum in l. loci corpus, §. si fundus D. si seruit. vendic. & in l. ingenuum 25. D. de statu homin. Adde Card. Tusch. littera H. conclus. 174. n. 74. Couar. practicum, c. 4. n. 5. Leo decisioe 93. n. 4. Fabius de Anna consil. 17. n. 20. lib. 1. & consil. 97. d. n. 5. & ex Farinacio Ofalora & aliis, D. Melchior de Valencia ad l. sepè 73. D. de re iudic. n. 16. Sese decis. 4. n. 21. & seqq. & n. 35. & decis. 6. n. 3. 4. Philippus Paschalis de virib. part. potest. part. 4. c. 4. per totum, & à n. 76. Dominus Perez de Lara in compend. vite homin. c. 7. n. 51. Fontanella decis. 228. & 229. Scobar de purit. sanguinis, 1. part. 9. 17. §. 1. n. 4. & n. 54. & à n. 33. & seqq. Dominus Valenzuela consil. 90. n. 112. & consil. 92. & 61. 66. & 68. Nos in dicit. c. 8. à n. 27. quo quidem casu Nos verum famur prout statim dicemus; & probat etiam Castrenf. 236. c. 1. lib. 2. Ioan. Baptista Costa de ratione rate, q. 222. n. 7. Pirrus Maurus de fideiussor. sect. 4. c. 34. n. 6. fol. 430.

180 Secundò & norabiliter responderetur argumentum & iura procedere, vbi adest diuersitas personarum, at inter debitorem principalem & tertium hypothecæ possessorem ista personarum diuersitas omnino cessat, cum vtique ex eodem iure, & actione teneatur, & sunt duo rei debendi, ideo vna & eadem persona interpretatiuè iudicatur; textus est expressus in l. si plures 10. in hac: *Si plures sint, qui vnā, & eandem habent actionem: vnus loco habentur; vt puta si plures sint rei stipulandi, vel plures argenti, quorum nomina simul facta sunt, vnus loco numerantur, quia vnū debitum est. D. de pact. vbi gloss. verb. vnū debitum*, ita explicat quantū ad vnā solutionem, vel exactiōnem, vt l. 3. §. fin. D. de duob. reis. Et in hac materia, vt obiter exceptio rei iudicatæ sufficit, quod eadē sit persona verè, vel interpretatiuè, prout copiosè in nostris comment. de supplic. ad sanctiss. 2. part. c. 12. n. 20. cum seqq. Et ideo sententia lata pro reo principali prodest fideiussori, tenent Bart. in l. fin. per textū ibi. ff. de pact. Alberic. de Roslat. in l. par. statu q. 146. Fracisc. Marcus decis. 518. Pirrus Maurus Aretin. in tr. de fideiuss. sect. 9. §. 15. n. 14. & seqq. fol. 892. & est text. in l. aduersus, D. de recept. arbit.

181 Tertio responderetur, quod regula prædictorum iurium non procedit, quado vna re iudicata versatur super accessorio, & inseparabiliter dependenti à iure principali, & saltem super eodē iure principali, vt puta lata fuit sententia cōtra fideiussorem contententem eum fideiussorem non esse, vel suam fideiussionem non tenere, vel contra tertium, vel etiam principalem debitorem super hypotheca, an res sit hypothecæ subiecta, an non, & declaratum fuit fideiussorē teneri, & rem hypothecam fuisse, & esse; si postmodū declaratur reum principalem soluisse, & eius obligationem extinctam fuisse, per necessè hæc sententia influit in primam super fideiussione, & super hypotheca, quæ inseparabiliter & indiuisibiliter vti accessoria dependet ab obligatione principali, & prima res iudicata contra fideiussionem, aut hypothecam non est perpetua, sed ad vitam obligationis principalis, qua per solutionem extincta, & res iudicata cessat, quia impossibile est hypothecā subsistere obliga-

182 tione deficiente, quia qualitas sine subiecto esse non potest, & accessorium perit cum principali, prout abundè probauimus superius ex n. 129. versic. & in primis ex duobus iuris capitibus, & c. Conducit rectè doctrina Piri Mauri Aretin. in tr. de fideiuss. 2. part. princ. sect. 9. §. 48. per totam, fol. mibi 915. vbi firmat quod postquam fideiussor cōdemnatus fuit ad solutionem, si inter creditorem & debitorem principale fiat concordia, & transactio, prodest fideiussori, & cum liberat, re iudicata cōtra eum non obstante vbi latius cōprobat videntur. Et quia res iudicata obtenta super principali operatur super accessorio, & inseparabiliter dependētibus ab ipso iure principali, abundè probauimus in nostris comment. de Regia protect. 4. part. c. 9. ex n. 19. cum multis seqq. vbi de variis doctrinis & exemplis. Et in specie de sententia lat. super debito principali influat, & operetur in hypotheca, diximus ibi n. 151. & est text. expressus in l. deferre, D. quibus modis pign. vel hyp. soluit. quæ altius exornauimus supra ex n. 129. versic. & in primis ex duob. & c.

183 Deinde & ex alio capite attenda natura rei, denegandam esse existentiam prioris rei iudicatæ respicientis ius hypothecæ, cum de nihilo possit de cetero seruire, nec aliquem effectum operari, cum nec iam creditor ex ea possit se iuuare, nec agere, sibi deficiente causa petendi, & titulo creditoris, ad iterum exigendum, cum vtumque sit extinctum.

184 Et tandem in nostro casu ex natura rei, & propter bonam fidem minimè patientem, vt semel exactum iterum exigatur, permittitur iterum contra rem iudicatam in iudicium deduci solutionem, & obligationis extinctionem præcedentem, & iterum de falso sententiæ supposito contouertiti, ex iuris æquitate, vt res iudicata cesset, cessante suppositione, & causa, ob quam lata fuit, ex tot iuribus & doctrinis hæctenus adductis.

191 Nec l. 2. Cod. de iur. pignor. allegata supra in hoc 4. argumento tollit effectus ciuiles, & naturales extinguendi vinculum pignoris attributos à iure solutioni: & rei iudicatæ, quibus hæctenus abundè diximus: quia responderetur textum in dicit. l. 2. procedere in præscriptione, & in actione, & obligatione per eam sublata, quo casu præscripta personali actione manet hypothecaria, quæ longioris est vitæ, & cum præscriptio non tollat naturalem obligationem, mirum non est, si adhuc durat hypothecaria, extincta personali, ciuili, quoniam remanet naturalis super qua subsistit, & durat hypotheca. res hypothecarie, D. de pignor. quem intellectum reddit Rodriguez de annis redditis lib. 2. q. 19. n. 36. & 37.

192 Qui licet sustineri possit, efficaciorum alium præstabit ad dicit. leg. 2. quod in casu illius textus ideo durat vinculum hypothecæ, quia non obstante præscriptione debiti, & obligationis principalis adhuc obligatio durat ipsa quoad effectus ciuiles, & naturales; quoniam præscriptio actionem, nec obligationem excludit ipso iure, sed ope exceptionis. c. ad aures, de prescript. vbi Felin. & Ancharan. notat, & magis cōmunem probant. Alex. consil. 228. in fin. volum. 6. Petr. Surd. decis. 24. n. 2. cōmunem dicit Boerius decis. 344. n. 4. Ioan. Gutierrez in l. nemo potest, n. 445. D. d. leg. 1. Cancerius lib. 1. resolut. cap. 28. num. 26. Ponte consil. 48. n. 3. Cardin. Tuschus tom. 5. littera E. concl. 400. n. 2. & tom. 6. littera P. concl. 565. n. 11. Bossius de proclamat. quod fit, n. 16. Giurba decis. 13. num. 6. quam idcirco

idcirco præscriptionis exceptionem opponi necesse est, ad text. in l. si maritus, §. præscriptionem. C. de adulter. quem ad hoc expendit Afflicti, in consuetudine probam. not. §. num. 15. rubric. 31. lib. 3. Felin. in d. cap. ad aures, post Bald. in l. si pona D. de condit. indeb. & in l. 1. Codic. si aduers. creditor. l. si obligata. Cod. de encl. & in l. sicut, ubi etiam gloss. Cod. de præscript. 30. annor. Balbus de præscript. quæst. 8. p. 1. Boërius, Cancerus, Giurba locis citatis, Ponte consil. 48. n. 1. Magonius decis. Florent. 42. n. 17. & decis. 145. n. 24. & decis. Lucens. 27. n. 20. Caldas Pereira in l. si curatorem, gloss. infra legitimum tempus, n. 1. in fin. Cod. de in integr. restituit. Guido Papæ decis. 221. ita ut nec iudicis officio supplenda sit, Riminald. Lun. consil. 10. n. 26. Magon. d. decis. 42. n. 17. Ponte consil. 48. num. 10. Giurba latè comprobans ex numero 7.

193 Aded, ut si non opponatur expressè præscriptionis exceptio, sequi potest præscribentis condemnatio, quia durat eius obligatio. Rebuffus ad Reg. constit. tit. de mercatorib. minuta vendent. gloss. ult. n. 13. Surdus decis. n. 23. & Mexia ad pragmat. taxa pen. conclus. 6. n. 72. Gonzal. ad regul. cancellar. gloss. 56. n. 83. Duennas regula 206. limit. 10. Giurba d. decis. 13. ex n. 4. & num. 7. igitur nihil mirum, quod in casu d. l. 2. C. de iur. pignor. subsistat hypotheca, cum mero iure subsistat actio personalis, data illius præscriptione, ad cuius exclusionem exceptio præscriptionis opponi debet.

194 Nec obstat quartum, & vltimum argumentum, de quo supra ex n. 126. quia iuribus in eo allegatis abundè satisfecimus per distinctionem, de qua ex n. 138. cum seqq. vers. deinde probatur, quia res iudicata, &c. ut licet contra rem iudicatam negetur conditio indebiti, & ex præfatis iuribus, conceditur tamen repetitio ex conditione sine causa, vel ex eodem contractu.

195 Quare concludendum erit, quod etsi lata sit sententia in fauorem creditorum contra tertium rei hypothecata possessorem, ut vel censum recognoscat, vel rem dimittat, omnino cesset ob superuenientem rem iudicatam in fauorem debitoris principalis, declarantem eum iam soluisse, & extinctam fuisse suam obligationem, quæ per necesse influit in priorem rem iudicatam, super accessorio, & inseparabiliter dependente ab ipso iure debitoris principalis, ex quo non ex alio possunt creditores agere contra tertium hypothecæ possessorem, ut sæpè diximus.

196 Quo casu ex ista re iudicata secunda in fauorem debitoris principalis, cui principaliter interest, & defenso principaliter competit; si insuper declararetur, tertium possessorem (ab eo causam & ius habentem) amplius insuper teneri ex priori re iudicata, innumerabilia sequerentur absurda, tum quod hypotheca maneat obligata pro iure extincto, & quod iam non est; tum quod creditores iam soluti & dimissi iterum contra bonam fidem exigant; & quod exigant absque titulo, & causa exigendi.

197 Tum quod iste tertius soluens non possit habere recursum contra principalem debitorem, qui sua rursus est re iudicata, qua iam soluisse, & ad nihilum teneri fuit declaratum; tum etiam quia eo ipso quod tertius hypothecæ possessor declaratur insuper teneri agere contra debitorem permittitur, ut ad euictionem rei sibi venditæ

teneatur, quam minimè teneretur, cum ipse eo ipso quod soluit, hypothecam liberauit; & sic cessat euictionis causa ex hoc capite, cum ex suo facto res grauatæ non remanserit, sed penitus à pignoris nexu omnino libera, ac si in sua potestate fuisset, & sic multo magis in potestate tertij.

Deinde quia si iste debitor principalis desuper iniquissimè condemnaretur ad euictionem rei, & pretium tertio possessori reddens, rem reciperet, statim libera manet, & antiquam recuperat libertatem ex causa antecedenti, sicut cætera bona eiusdem debitoris, & contra creditores iterum aduersus debitorem agentes pro hypotheca de sua re iudicata opponit, & dicere rectè potest quoad te liberas; aedes habeo, ex text. in l. loci corpus, §. competit, D. si seruit. vendic. & ista vltima executoria in fauorem creditorum contra tertium hypothecæ tunc possessorem obtenta euanciscit, & inanis redditur, cum iste rem dimittendo etiam facta recognitione liberetur, ut ex quam plurimis diximus in cap. sequenti, ex n. 100. vers. & non immerito, quia neuter eorum, &c.

Ac denique ob repugnantiam rerum iudicarum, & ob iudicium inconstantiam, eadem res diuerso iure censeretur, contra iuris principia, & monstrum oriretur, ridiculum est enim eandem, ut viduam, & ut nuptam admitti, inquit textus in l. Titia si non nupserit, D. de condit. & demonstrat. l. iam hoc iure, D. de vulgar. & pupill. l. 1. C. de dot. promiss. & l. si cum dies, §. penult. D. de recept. arbitr. ibi. Absurdum enim esse, iussum in alterius persona ratum esse, in alterius non, hæc tenus de hac quæstione.

Et pro complemento materiæ huius cap. ad notandum erit rem iudicatam obtentam per creditorem in vno iudicio contra debitorem suum, per quæ creditum suum qualificatur non nocere tertio rei hypothecata possessori in eo iudicio non adstanti, sed liberum erit tertio iterum de iure creditoris controuertere, latè comprobatur, Noguero allegat. 33. ex n. 77. cum multis seqq. ad quem pro latiori explicatione te liberem remitto.

Atque etiam res iudicata siue in via ordinaria siue in via executiua obtenta per creditorem in alio, & diuerso iudicio extra concursum contra debitorem, non officit cæteris creditoribus, quominus isti duo prætereundere valeant; primum, impugnando eandem executoriæ, & de simulatione, collusionè aut fraude inter debitorem, & creditorem docere, & creditum esse simulatum, & fictum ad cæterorum exclusionem, vel iam solutum, & extinctum, seu aliter indebitum; secundum, quod casu quo creditum verum sit & certum; quoad eius tamen exactionem debeat creditor iste ad iudicium concursus pendens remitti, ita ut non antea sit soluendus, quam inter cæteros concursus creditores graduatur, præcedente inter eum, & cæteros prælationis examine; circa quæ multa noua notabilia scripsimus supra 1. part. cap. 4. ex n. 54. vers. ex quibus inferitur primò, & ex num. 60. vers. sed quid dicendum erit, & cap. 16. ex num. 21. cum multis sequentibus. vers. quod in tantum procedit, &c. eadem 1. part.

§ Vnic.

§. Vnic.

Creditor plures debitores in solidum obligatos per rem iudicatam simpliciter condemnauit; postea ad concursum formatum per vnum, comparens pro integra quantitate consequenda; an exceptione rei iudicatæ repellatur, ne pro tota quantitate, sed pro data debitoris tangente dumtaxat graduatur.

S V M M A R I V M.

Creditor plures debitores obligatos in solidum habens, si omnes simpliciter condemnauit, & ante executionem vnus concursus formauit, an creditori comparenti pro tota quantitate, res iudicata obstat. num. 1.

Affirmatiua sententia proponitur. ex n. 2.

In solidum obligati si simpliciter condemnentur, vnusquisque pro rata condemnatus intelligitur, etiam si aliquis efficiatur non soluendo. n. 3.

L. 1. C. si plures vna sententia condemn. expenditur, & l. 4. tit. 27. p. 3. n. 4. & 5.

L. si qua cum totum, cum aliis, de exception. rei iud. expenditur. n. 6.

Correis simpliciter condemnatis, vnusquisque à residuo, & portionibus aliorum debitorum absolutus videtur. n. 7.

Sententia simpliciter omnes correes condemnans innouat priorem obligationem. n. 8. & 47.

Nouatio extinguit priorem obligationem, & ex ea iterum creditor non agit. n. 9.

Actio semel extincta iterum non reuiuiscit. n. 10.

Instrumentum semel reprobatum, nihil amplius prodest, nec ad agendum, nec ad excipiendum. num. 11.

Instrumentum per sententiam reprobatum ita viribus euacuatur, ut exemplar ex eo deduci nequeat inter easdem, aut diuersas personas. n. 12.

Confessiones partium reprobata censentur atque extinctæ per sententiam. n. 13.

Per sententiam, qua duntaxat res condemnatus in re, instrumentum reprobatum an maneat; ita ut ex eo iterum agere nequeat creditor ad totam quantitatem. n. 14.

Exedere distinctionis quæstio componitur. ex n. 15.

Creditor petens in iudicio concursus rei iudicata iam obtenta simpliciter contra vnum ex correis debendi, graduari, pro tota quantitate audiri non debet, ex re iudicata, secus ex prima obligatione petat. n. 16. 17. & n. 32.

Comprobatur distinctio iudicio Accursi, & aliorum. n. 18. 19. 20. & 21.

Leg. 1. Cod. si plures vna sententia ponderatur. numero. 22.

Res iudicata non extinguit, nec nouat primam obligationem. n. 23.

Nouatio, aut voluntaria est, aut necessaria. 24.

Nouatio voluntaria semper est priuatiua, & extinctiua obligationis. n. 25.

Nouatio necessaria non extinguit primam obligationem, imò magis eam confirmat. num. 26. & sequentibus.

L. 63. Tauri expenditur. n. 28.

Obligatio personalis non extinguitur per executoriæ super ea per creditorem obtentam. 29.

Præscriptio non datur, ubi non est actio. n. 30.

Antonij Gomez, & aliorum assertio traditur. n. 31. & 32.

Argumentis. n. 3. adductis respondetur. n. 33. 34. & sequentibus.

Obligationem primam non nouari, & impediri ex ea agi, incompatible est. n. 35.

In solidum obligati simpliciterque condemnati, qui pro rata condemnati intelliguntur, an pro residuo absoluti dicuntur. n. 36.

Ex condemnatione in parte debiti non inferitur absolute alterius partis, nisi expressè dicatur. numero 37.

Sententia in iis, quæ dissolubilia sunt, feritur in parte, remanente actione illa ad aliam partem. n. 38. & sequentibus.

Ex sententia lata super vna ex pluribus rebus petitio non inferitur ad cæterarum absolutionem, sed potius ad omissionem. n. 40.

Sententia super parte rei petitæ non comprehendit aliam partem omissionem. n. 41.

Creditor potest vnus debitum in partes scindere, & eas coram diuersis iudicibus petere, si ei non opponatur exceptio. n. 42.

Rei iudicatæ exceptio non obstat ei, pro quo fuit lata. num. 43.

Cancerij, & aliorum sententia explicatur. n. 44.

Creditor habens plures correes in solidum obligatos, si simpliciter agat aduersus quosdam absque protestatione solidi videtur creditum scindere, & iuri solidi renuntiare. n. 45.

Creditor, qui virtute sententia ab vno correo ratam exegit, non poterit postea ab eo, nec à cæteris in solidum obligatis solum petere. n. 46.

Nouatio extinctiua non inducitur ex re iudicata, sed potius accumulatiua. n. 47.

Ex prima obligatione denud agi potest, quæ non nouatur per rem iudicatam. n. 48.

Nouatio non intelligitur facta, quoties posterior obligatio, quæ subsequitur ex intervallo; minus continet, quam prior. n. 49.

Quod plus est non potest transfundi in id, quod minus est. n. 50. & 51.

Instrumenta censentur reprobata per rem iudicatam, qua directè, & ex diametro repugnant sententiæ, & eius effectui, non verò quando sententiæ effectui concurrere possunt cum instrumento. n. 52.

Pars instrumenti non coarctata in sententia, omnia intelligitur. n. 53. 54. 55. & n. 56.

L. 1. 2. & similes. Cod. si plures vna sententia condemn. procedunt, siue creditor à principio solidum deduxerit, siue principaliter omnes correes ad quantitatem conuenierit. n. 47.

Denique se offert disceptanda quæstio creditor duos, pluresve debitores in solidum obligatos habens pro tota quantitate conuenit, & per rem iudicatam omnes simpliciter condemnauit, & ante executionem vnus ex eis iudicium concursus inter suos creditores formauit, iste citatus instrumentum obligationis exhibuit, & pro tota inflat graduari quantitate, debitor opponit exceptionem rei iudicatæ, qua dicit se pro rata fuisse condemnatum; & ad eam dumtaxat teneri, quæstio est ardua, & admodum difficilis.

Et pro parte debitoris multa, & fortissima vrgent fundamenta, ut non nisi pro rata sua teneatur obstante creditori rei iudicatæ exceptione. Primò quia

quia licet plures sunt in solidum obligati, tamen si conueni simpliciter omnes ad quantitatem per sententiam condemnentur, unusquisque pro rata condemnatus intelligitur: ita et si aliquis efficiatur non soluendo, ceteri tamen ultra suam ratam soluere non cogantur, text. est expressus in l. 1. C. si plures una sententia condemnati sunt. Si non singuli (inquit text.) in solidum, sed generaliter tu, & collega unus una, & certa quantitate condemnati estis, nec additum est, ut quod ab altero seruari non possit, id alter suppleret, effectus sententia pro virilibus portionibus discretus est, ideoque pars pro tua portione sententia ob cessationem alterius ex causa iudicati conueniri non potest, l. 2. eodem tit. ibi. Quoties a tutoribus singulis procuratoribus datus, sequitur in omnium persona condemnatio, periculum sententia videtur esse diuisum. Ideoque quod ab uno seruari non poterit, à ceteris exigi non posse, explorati iuris est. Optima lex 4. tit. 27. part. 3. in fin. ibi. Si veramen- re. no fuisse dada sententia condenando a cada vno por todo: Enronce decimos, que se dene cumplir en los bienes de todos comunalmente. Pagandolo todos por cabeças, y no pueden apremiar a ninguno dellos por todo, quando la sententia fuere assi dada, man- quer se obiese obligado cada vno por toda a la saçon que entraron siadores, o deudores de so vno. Quæ iura plurimi exornarunt Doctores, quos in vnum congregimus in nostris Commentar. de Regia protect. 4. part. c. 12. ex n. 114. cum sequentibus, qui omnes vnanimitè profitentur, reum in solidum obligatum simpliciter inter correos sententia condemnatum pro rata dumtaxat teneri. Ergo clarè patet ab vno correo, aut confideiussore concursum formante totam quantitatem exigere non posse. Cum tantum pro sua rata maneat post sententiam obligatus re iudicata.

Secundo quia creditor ulterius petens in iudicio concursus totam quantitatem virtute suæ obligationis, & instrumenti, eandem proculdubio deducit quæstionem. Quæ in alio iudicio fuit determinata, eidemque rectè obicitur à correo exceptio rei iudicatæ, ac litis pendens, l. si qua cum totum, §. 1. ibi. Et quidem ita definitur potest, toties eandem rem agi, quoties apud iudicem posteriorem id queritur, quod apud priorem questum est, in iis igitur ferè omnibus exceptio nocet, & in §. generaliter, (vt Iulianus definit) exceptio rei iudicatæ obstat, quoties inter easdem personas eadem questio reuocatur l. etiam eadem causa petendi, cum suis, §§. de exceptio rei iudicatæ. Cum in hac exceptione aperte concurrant tres identitates, idem ius, & causa agendi, eadem quantitas, eademque persona, iuxta iura, & Doctores à principio huius cap. adductos. Ergo ultra petere non poterit creditor, sed sua contentus esse debet re iudicata, qua iste correus pro sua rata condemnatus intelligitur dumtaxat.

Tertio, quoniam articulus iste, an correi in solidum teneantur, vel non, omiffus non censetur in sententia qua omnes correi simpliciter condemnantur, cum potius virtualiter unusquisque à residuo, & portionibus aliorum debitorum absolutus videatur. Vt per gloss. in d. l. 2. verb. virilibus. Cod. si plures una sententia. & Cancerium variar. resol. lib. 3. c. 17. de sententia n. 292. tenet Giurba decis. 46. n. 2. in fine. Ergo creditor aduersus vnum pro tota quantitate nouiter actionem primæuam instanti obstat rei iudicatæ exceptio.

Quarto, quia nec virtute eiusdem instrumenti, iterum petere à quolibet in solidum poterit, duo-

bus fortissimis iuris impedimentis illi refragantibus; vnum, quia per sententiam simpliciter omnes correos condemnantem innouata remanet prior obligatio, & contractus, textus est expressus in l. fin. §. & ideo, ibi. Si enim nouatur iudicari actione prior contractus, necesse est, vsurarum quidem que anterioris contractus sunt, cursum post sententiam inhiberi. C. de vsuris rei iudicata. Sed per nouationem extincta manet prior obligatio; ergo ex ea iterum creditor agere non potest, quia agi nequit ex contractu nouato, sed ex nouante, vt vtrumque latius probauimus in c. 11. ex num. cum seqq. vers. hinc quando causa vnius contractus, & c. quia actio semel extincta, iterum non reuiuiscit, ex iuribus vulgaribus.

Alterum iuris impedimentum oritur ex eadem re iudicata, per quam vires instrumenti profusus enervantur, quia reprobatur censetur per rem iudicatam in alio iudicio, & coram alio iudice, aut etiam eodem obtentam, ita vt tale instrumentum sic semel reprobatur nihil amplius proficit, nec probet, nec ad agendum, nec excipiendum, vt per text. capitalem, in cap. sub orta, de re iudicata, ibi, nimirum si presati Innocentij privilegium Alexandro fuit in iudicio presentatum, & ipse iulit sententiam contra illud, intelligitur reprobasse, vbi gloss. verb. reprobasse, ait, tale instrumentum viribus euacuatum manere, l. Lucius, ff. de iis qui, nota. infam. l. 1. C. si ex fals. instrumen. c. dilectus, de ordine cognitio per quæ iura constanter affirmant Felinus in cap. quoniam contra, n. 4. de probationibus. Calladurus decis. 8. n. 6. de rescriptis. Rota decis. 2. de rescriptis in nouis. Paulus Amilius decis. 21. num. 40. part. 1. Valenzuela Velasquez consil. 92. ex n. 38. Escobar de purita. & nobilita. probanda. 1. p. quest. 13. §. 3. ex n. 26. nouissimè Pareja de vniuers. instrumen. edition. tit. 1. resolut. 2. ex n. 108. quibus adde Christophor. de Paz in tract. de tenuta. cap. 32. ex n. 18. cum seqq. Surdum consil. 135. ex n. 128. Nogue- rol. allegat. 27. ex n. 11. obiter Fontanella decis. 174. n. 11. idem Pareja titi. resolut. 3. §. 4. fol. 85. n. 16. vbi quod istud instrumentum per sententiam reprobatum in tantum sit viribus, & fide euacuatum, vt exemplar ex eo deduci nequeat; nec inter eandem, neque alias personas compulsari, aut producti valeat, quia cum sit reiectum; & reprobatum in vno iudicio, nullam præstat fidem in alio; plures Doctores ad id allegat.

Provt etiam confessiones partium reprobata censentur, atque extinctæ per sententiam. Petrus Surdus consil. 135. ex n. 128. lib. 1. Viuius decis. 313. n. 5. lib. 2. Verallus decis. 197. part. Paz d. c. 32. n. 30. & seqq. adeo, vt confessio semel per sententiam tacite, aut expressè reprobare, & contra quam fuit iudicatum, potest à confidente impugnari, vt per plures Doctores late profequitur. Surdus consil. 423. ex n. 23. Farinacius 3. tom. quest. 81. n. 107. & ex num. 92. Noguerol. allegatione 27. num. 24. Si igitur instrumentum, quo debitor in solidum, & pro tota summa obligatus erat, reprobatur remanet per sententiam, qua dumtaxat debitor condemnatur in rara, reprobatur remanet, & viribus, ac fide desuper caret; ex eo agere iterum non poterit creditor contra debitorem ad totam quantitatem.

Sed iis, & aliis minimè refragantibus, in huius quæstionis ardua resolutione distinctè procedendum erit, aut enim creditor cõparet in iudicio cõuersus virtute sententiæ, & rei iudicatæ ià obtentæ contra

contra debitorem, & petat graduari pro tota, & integra quantitate, & tunc audiri non debet, cum eius virtute, non nisi condemnatus in rata intelligatur, quando simpliciter omnes correi, aliàs in solidum obligati, fuerunt condemnati, non addito quod in solidum condemnantur. quo casu procedunt, & loquuntur iura, & Doctores supra citati in primo fundamento.

Aut enim creditor ipse non ex sententia præfata, sed ex primæua actione, & ex priori obligatione, qua quilibet ex correis in solidum sunt obligati, agit, & in concursum comparet, & tunc proculdubio audiri debet, & pro tota summa graduari, nihil ei obstante rei iudicatæ exceptione, cum per eam non inuouetur, nec extinguitur prima actio, & obligatio, sed adhuc fortior duret.

Hanc distinctionem probarunt gloss. in l. 1. C. de iudic. verb. possis, post medium, ibi, Si autem damnetur debitor, accedit in hoc, quia alia noua actio datur in factum, vt infra de rebus creditis, actori, scilicet vbi vetus erat personalis, alioquin vilis in rem ex sententiam datur actio, vt supra de arbitris. l. ne in arbitris, §. sed & si vetus quoque durat. Licet quidam dicant contra. Si ergo agatur veteri, & excipiantur de sententia; replicabitur de re secundum actorem iudicari, vt ff. de exceptione rei iudicatæ. l. si à re, §. si quis & ibi glossa marginalis ad finem, num. 16. dicit obstat rei iudicatæ exceptionem, si agatur ex ea, scilicet si ex primæua actione, & obligatione secundum Alexand. & Iason. Similis glossa in l. 1. verb. virilibus, ibi, Et sic videtur quod cum ille, qui in solidum, vel in parte maiori tenebatur, quod sententia condemnatoria proficiat damnato, & sic est contra, ff. de exceptio rei iudicatæ. l. euidenter solutio. hic in residuo videtur absolutus, & sic absolutoria ei sententia proficit, non condemnatoria. Vt sic dicit, quod actio iudicari pro partibus datur. Sed prima actio in solidum durat, vt prius, nec obicitur exceptio rei iudicatæ, vt notatur supra tit. 1. l. fin. in vers. si enim nouatur, & c.

Eandem distinctionem in primis sequitur Gregorius Lopez in l. 4. tit. 27. part. 3. gloss. 3. in verb. e no pueda apremiar, in hæc, Intellige, si agatur ex sententia: nam adhuc potest omiffa sententia agere actione primæua, qua tenebatur in solidum; secundum gloss. in d. l. 1. Cod. si plures una sententia condemn. qua communiter approbatur, vt sic quilibet condemnatur in solidum, neque obstat sibi exceptio rei iudicata ex prima sententia, quod nota. hætenus Gregorius.

Eandem distinctionem sequitur Iacob. Cancer. variarum resolutionum, lib. 3. cap. 17. de sententiis, & earum execut. ex num. 269. & signanter num. 299. vbi dicit, quod iste creditor, vt solidum à quolibet consequi possit, nouiter agat non ex sententia, nec ex actione in factum nouiter concessa & adiecta, sed priori obligatione, & instrumento, per quod omnes obligati erant in solidum, & via executiua ex eo aduersus eos nouiter experire. allegat Matthæum de Afflictis in decisione 115. qui postmodum à principio probauit, in solidum obligatos, & simpliciter condemnatos, teneri ex sententia pro rata dumtaxat, ita vt virtute sententiæ amplius quam ratam à singulis creditor consequi nequeat: postmodum num. 4. ita ait: Bene tamen ille nabilis creditor potest de nouo agere contra quem vellet in solidum obligatum, vt sibi soluat totum integrum debitum. secundum gloss. & Paulum in d. l. 1. C. si plures una sententia condemn. & c.

Salgado labyrinth. creditor. Tom. I. I.

Eandem distinctionem rectè percipit Doctor Perez de Lara (licet neminem alleget) in tract. de vita hom. c. 15. ex num. 37. & signanter num. 41. vbi limitat regulam dict. l. 1. in hæc: Et hoc quod dicitur diuisione, intellige, si agatur ea sententia, non autem si extra sententia executionem alio iudicio exequatur instrumentum, quia non obstat sententiæ, nam licet in iudicio contrahatur, vt supra n. 37. in contra- Etu secundo non fit nouatio, nisi expressè agatur. l. fin. C. d. nouationib. l. 15. tit. 4. p. 5.

Eandem etiam comprobat post Iafredum Lanfrancum decis. 327. Socinum consil. 27. n. 17. lib. 4. Ioan. Baptista Costa de rata, q. 138. n. 11. & 12. abundè Rouito consil. 38. ex n. 1. cum seqq. qui allegat Doctores antiquos.

Et pro hac distinctione, & limitatione pondero text. in d. l. 1. C. si plures una sententia condemn. vbi tota dispositio diuisionis inter creditores simpliciter condemnatos restricta apparet ad solam sententiã, & quando ex ea creditor agit dumtaxat, in illis verbis: Ideoque pars (id est obediens, vt explicat glossa) pro sua parte sententia, ob cessationem alterius ex causa iudicati conueniri non potest, quasi dicat, ex causa iudicati debitor conuentus in solidum non tenetur, secus si actione primæua.

Et horum omnium vna est, & concludens ratio, quoniam per rem iudicatam non nouatur, nec extinguitur primæua obligatio, & actio, sed imò potius permanet, & durat viua, provt antea text. in l. aliam, Cod. de nouationibus, l. grege, §. etiam. ff. de pignoriibus, l. Gracè, §. 1. ff. de fideiusforibus. Et quamuis in l. fin. §. & ideo, Cod. de vsuris rei iudicatæ, id communiter intelligitur de nouatione augmentatiua.

Nouatio enim duplex est, altera voluntaria, altera necessaria, voluntaria illa est, quæ fit extra iudicium, & hæc semper est priuatiua, & extinctiua prioris obligationis, necessaria verò est, quæ fit in iudicio, & hæc dicitur nouatio augmentatiua, & accumulatiua, quæ non extinguit primam obligationem, sed potius illam magis fortificat, & robur addit, & nouatio vocatur, eo quod addit nouos effectus, & nouam actionem, quia ultra primam actionem ex contractu, quæ durat; noua accumulatur actio ex re iudicata, quæ dicitur in factum; provt late, & pulchrè distinguit glossa in dicto, §. & ideo, verb. si enim nouatur, gloss. in l. 1. verb. possis; Cod. de iudiciis, gloss. in l. duobus, ff. de exceptione rei iudicatæ, gloss. in l. nepoti. & ibi Bartol. ff. de fundo instructo, plenè Iason in dict. l. 1. Cod. de iudiciis, num. 3. & ex num. 16. cum sequentibus. Idem Iason in l. si domus; §. de emptione, num. 17. cum rribus sequentibus, ff. de legatis 1. optimè post alios. Negofantius de pignoriibus, membro 3. part. principalis, num. 2. Petrus Surdus decisione 69. num. 4. Iacob. Cancerius variarum resolutionum, lib. 3. cap. 17. de sententiis, & earum executione, ex num. 289. cum sequentibus. D. Perez de Lara in tractat. de vita homin. cap. 15. ex num. 37. (licet nullum ex iis alleget) optimè Anton. Gomez in l. 63. Tauri, sub num. 2. & relatiuè ad Negofantium. Idem dicit Mantica de contractibus, lib. 17. titul. 2. num. 4. & plurimis citatis pro hac nouatione accumulatiua videndus ibidem num. 3. & ex lat. in consil. 16. lib. 3. num. 1. & consil. 16. num. 15. Dilect. de arte testandi, titul. 12. de adquirend. vel repud. hæredit. caut. 9. tom. 8. part. 1. fol. 143. Decius (sic declarandus) consil. 299. visa repetitione, aliàs 300.

KKk q. 2.

column. 2. in fin. vers. & hoc in notabili questione, num. 8. Angelus consil. 31. viso laudo, column. 2. in fin. & ex latè adductis per Fulgiosum consil. 141. column. 4. in princip. vers. mouet præterea, quod per sententiam. Socin. consil. 98. num. 4. lib. 3. Alexander consil. 186. num. 11. lib. 3. Anton. Gabriel. consil. 1. de nouationibus, num. 62. ad medium, optimè, & latè Gratianus disceptatio. lib. 3. cap. 557. ex num. 32. cum sequentibus, & cap. 509. num. 9. cum sequentibus, ubi plures alios allegat; qui omnes plures alios antiquiores recensent; item tenet Carleual. de iudiciis, tom. 2. lib. 1. tit. 2. disputatione 1. num. 1. & 2. firmans, quod licet in iudicio quasi contrahatur, & per hunc quasi contractum inducatur nouatio quædam, nouaque actio, ex leg. aliam, 29. ff. de nouationibus, per hanc tamen nouationem nouæque actionis ortum non perit antiqua actio, nec ideo actoris ius fit deterius, imò melioris conditionis, ad quæ plures allegat.

28 Pro qua doctrina mirabiliter ponderari potest, leg. 63. Tauri, in illis uerbis, illa accion personal, y la executoria dada sobre ella se prescriba por veinte años, y no menos; quæ manifestè indicat, obligationem personalem non extinguì per executoriam, super ea à creditore obtentam; ex quo namque permittit obligationis eiusdem præscriptionem: per necessè eius existentiam supponit; nam priuatio præsupponit habitum. Et quia præscriptio non datur, ubi non est actio, aut obligatio; quæ præscribi posset. Ludouic. Cencius de censibus, quest. 98. num. 59. ex Cornel. in l. licet, column. 2. vers. & hac est ratio antiquorum, Cod. de iure, deliberan. Decian. consil. 13. numero 51. lib. 2. & Bartol. in pignori. ff. de usucapionibus. Azeuedius in leg. 6. num. 8. tit. 15. lib. 4. recopilatio. nec datur præscriptio, si non datur actio. l. sicut, Cod. de præscriptio. 30. annor. quia præscriptio opponitur actioni Parlador. rerum quotidian. lib. 1. c. 1. §. 5. n. 3.

31 Et hanc eandem ponderationem in terminis considerauit Antonius Gomez in dict. l. 63. sub n. 2. ibi. Item etiam, & secundo potest ista lex; & commun. intelligi, quod actio, & obligatio personalis, & similiter ius exequendi, quod ex sententia oritur, duret per viginti annos, & uterque intellectus est uerus, & iuridicus, quia per sententiam latam non tollitur prima actio personalis. Item etiam ex ea alia de nouo oritur, ut probat. text. & ibi, gloss. ordinaria, & communiter DD. in l. si à te, §. 1. ff. de except. rei iudic. text. in l. euidenter cod. tit. & ibi gloss. ordinaria, & communiter DD. in l. aliam, ff. de nouationib. text. & ibi gloss. ordin. & communiter Doctores in l. 1. Cod. de iudiciis, text. ibi, ordin. & communiter Doctores, C. de uisuris rei iudic. ex quo resultant maximi effectus, de quib. ibid. per DD. Hactenus Ant. Gomez, quod & idem tenet, licet non explicitè Parladorius lib. 1. rerum quotidian. cap. 1. §. 14. num. 10. & Azeuedius in leg. 6. titul. 15. l. 4. recopilatio. num. 42.

32 Quibus suppositis firmiter tenendum erit, creditorem posse totam, & integram summam petere à correo in solidum obligato, quantumuis per sententiam præambulam iste inter cæteros fuisset simpliciter condemnatus, & quantumuis sententia de rata intelligatur, si creditor graduari infert virtute primæue obligationis, omiſsa actione in factum orta ex priori iudicio, & sententia nulla ei obſtante rei iudicatæ exceptione.

Nec obſtant fundamenta in contrarium pro debitorè considerata, non primùm, quia procedit quando creditor uult agere contra correum ex re iudicata, quia tunc uerum est, non posse consequi ab eo nisi ratam, non tamen, quando compareret uirtute prioris obligationis, quæ nouata non remansit, & hîc solidum à quolibet insuper conſequi potest.

34 Nec obſtant secundum & tertium fundamentum, quæ in unum tendunt, ut creditor nouiter, & ierum agenti primæua actione obſter exceptio rei iudicatæ, eo quod omnes tres identitates concurrant, & quod solidi condemnatio non sit omiſsa in sententia, sed potius eius absolutio supposita. Quibus responderetur, tunc ex communi glossarum & Doctorum expresse, ac firmiter asseuerantium, non obſtare hoc casu exceptionem rei iudicatæ, quia prima actio, & obligatio in solidum durat absque aliqua nouatione, incompatibile enim est; obligationem primam non notari, & impediri ex ea agi, prout latissime diximus infra c. 11. in ultima questione, ex numero ... usque ad finem versicul. aut enim non animo nouandi priorem contractum.

35 Nec obſtat, quod in tertio argumento diximus, quod quando plures correi in solidum obligati simpliciter condemnantur, pro rata condemnati censentur, & in residuo singulos esse absolutos, atque ideo solidi obligationem non fuisse omiſsam, sed virtualiter comprehensam in sententia; & per consequens obſtare creditori iterum ex primæua actione, & obligatione agenti exceptionem rei iudicatæ.

36 Quia responderetur uerius esse ex supradictis, residuum fuisse omiſsum in sententia, non enim ex condemnatione in parte debiti bene infertur absolutio alterius partis, & totius quantitatis debita nisi expresse dicatur: nam sententia in iis, quæ diuisibilia sunt, prout est quantitas, fertur in parte, remanente actione illa, (quæ non nouatur) ad aliam partem, glossa singularis l. 1. uerbo, uirilibus, in fine, Cod. si plures una sentent. cui displicet solutio à se prius relata, nempe debitorum pro residuo esse absolutum, hanc tradit ut uerriorem, & communiter ab omnibus reprobata, ut hactenus uidiſti, ibi, Vel dic quod actio iudicatis pro patribus datur, sed prima actio adhuc in solidum durat, ut prius nec obſicitur exceptio rei iudicata. quia si dicat, pro parte debiti sequuta fuit condemnatio, sed remanet pristina obligatio illa, pro toto. Et in terminis, quod plures in solidum obligati, simpliciter condemnati pro parte sua, & pro rata condemnati, intelligantur, & non pro tota quantitate, eo quod residuum sit omiſsum, cum non sit in sententia expresse, tenet per Guidon. Papæ singulari 681. si plures. & Anna consil. 10. num. 2. & consil. 188. num. 1. Gratianus disceptatio 33. num. 51. nec Doctores in argumento tertio allegati contrariam probant, quia loquuntur in casu longè diuerso, de quo protinus dicemus.

37 Etenim ex sententia lata super vna re, ex pluribus petitis non infertur ad cæterarum absolutio, sed potius ad earum omiſſionem. Cardin. Tufcus tom. 7. littera S, concl. 126. num. 86. Bart. in l. 4. C. depositi. Imola & Ant. de Butrio, & Felinus in cap. exceptionem, de excep. gloss. in l. 1. Cod. si aduersus rem iudic. Ioannes Garcia de expens. & melioration. cap. 6. sub num. 17. Menochius consil. 110. num. 62.

n. 62. Nos in comment. de Regia protecl. 4. part. cap. 8. n. 52. & 53. & quidquid enim in condemnatione non est expresse, censetur omiſsum, ut ex Decio, Ozalco, Escobar, & aliis. Diximus loc. cit. n. 54. & sequentibus, & superius. & eadem 4. part. cap. 9. n. 3. ex plurimis diximus, quod sententia super parte rei petita, non comprehendit aliam partem omiſsam.

41 Nec enim ex eo, quod creditor partem debiti à debitorè petiit, sibi preiudicat in alia parte, & potest unum debitum in partes scindere, & à debitorè coram diuersis iudicibus petere, non opposita exceptione; nec ex hac diuisione uideatur iuri suo pro tota quantitate competenti renunciare, copiose egimus supra 1. part. cap. 4. ex num. 4. cum sequentibus, versic. uerum unus, & idem creditor, &c.

42 Deinde, quia cum hæc sententia sit pro parte debiti lata in fauorem creditoris, non impeditur, quod ea omiſsa, & neglecta iterum agere possit in iudicio nouo ex primæua actione, non obſtante rei iudicatæ exceptione, quia ipse replicare potest creditor rem secundum se iudicatam fuisse. text. in l. elegantur 16. & ibi Bart. quam ita summat. & cæteri, & text. in l. si à te 98. §. si quis fundum, C. de except. rei iudic.

43 Nec obſtant Cancèrius & Giurba in eodem tertio argumento citati, dicentes, quod in residuo censetur quilibet correus absolutus; ij enim Doctores, & alij ab eis relati, in diuerso casu loquuntur; nempe quando creditor habens plures correos in solidum obligatos simpliciter egit aduersus quosdam, absque protestatione solidi; alios autem non conuenit, quo casu uideatur suum creditum scindere, & pro rata inter eos diuidere uelle, & sic iuri solidi renunciare, iuxta l. si creditor, C. de pactis. Quare cum debitores amplius ad solidum non teneantur mediante creditoris tacita renuntiatione; nihil mirum, ut singuli absoluti censentur à residuo, & quod iam de iure non tenentur, prout latè hunc discursum prosequuntur præfati Doctores; necnon Iafredus Lanfrancus decisione 327. Socinus consil. 27. n. 37. lib. 4. Costa de ratione rate, quest. 138. n. 12. mirabiliter Rouitas consil. 58. n. 3. & 4. sed melius idem Ioannes Baptista Costa de ratione rate, quest. 33. per totam, & Nos de materia, d. l. si creditores, abundè egimus, supra 2. part. cap. 26. ex n. 50. cum seqq. vers. prout etiam certa iuris propositio est, &c.

44 Ex hac doctrina proximè relata, unum notabilem deduces effectum, quod si creditor uirtute suæ sententiæ, (qua simpliciter sui correi alias in solidum obligati, simpliciter fuere condemnati, quorum ob id quilibet pro sua rata duntaxat condemnatus intelligitur, executionem petierit aduersus aliquem pro sua rata, quam exigit; non poterit postmodum uirtute primæue obligationis, nec aduersus eundem, nec aduersus alios correos solidum petere, quia iam creditori obſtat rei iudicatæ exceptio, ut ex pluribus comprobatur Iacobus Cancèrius variarum resolutionum, lib. 3. cap. 17. num. 294. & 295. qui proculdubio hoc uoluit dicere, licet sub aliqua confusione; nam ex quo ratam ab vno correo exigit creditor absque protestatione solidi, uirtute taciti pacti cæteris correis in solidum obligatis ius acquiritur, ne amplius ab eis solidum, sed ratam consequi posset. ex textu expresse in dict. l. si creditores, Cod. de pactis. quam exomant plurimi Doctores citati supra 2. p. cap. 26. Salgado labyrinth. creditor. Tom. I. l.

ex d. n. 50. & seq. vers. prout etiam certa iuris propositio est.

47 Nec ultimo loco obſtat quartum argumentum in contrarium pro creditore adductum; quod duo iuris impedimenta considerantur, nec creditor ulterius possit agere ex priori instrumeto obligationis aduersus correos debitores in solidum obligatos, semel simpliciter condemnatos. Et sic pro rata iuxta iuris intellectum primùm deductum ex re iudicata, per quam innouatam esse primæuam obligationem, & actionem asseritur; cui satisfactum ex longè adductis hactenus ex communi Doctorum, nullam nouationem induci intinctuam, & priuatiuam, sed potius accumulatiuam, & præfertiuam prioris actionis, & obligationis solidum continentis, ex qua omiſsa actione in factum ex sententia nouiter orta, potest creditor iterum agere, & correos, seu correum quilibet in solidum conuenire; & solidum exigere minime ei obſtante rei iudicatæ exceptione; de quo superius ex num. 15. cum multis sequentibus, versic. sed iis, aliis, & minime refragantibus, & ex num. 23. cum sequentibus, versic. horum omnium una est, &c.

48 Quæ ulterius comprobatur; nam quoties posterior obligatio, quæ subsequitur ex interuallo, minus contineat, quam prior, nõ intelligitur facta nouatio, quia id quod plus est, nõ potest transfundi in minus. l. qui usufructum, ff. de uerborum oblig. Bald. in l. rescriptum, §. si pacto, n. 7. ff. de pactis. Abbas consil. 24. ante n. 1. lib. 2. Decianus consil. 11. n. 70. lib. 1. Iason. in l. quibus idem, n. 9. ff. de uerborum obligat. Mantica de contractibus, lib. 17. tit. 1. n. 9. & tit. 3. n. 19. Sed hæc sententia minus continet, quam præcedens obligatio: ergo ex ea induci nequit nouatio.

49 Secundum autem iuris impedimentum in dicto quarto argumento consideratum pariter deduci prætenditur ex eadem re iudicata limitatim iuris intellectu obſtante per creditorem contra correos, per quam omnia instrumenta reprobata intelliguntur. ex d. c. suborta, de re iud. & aliis iuribus & Doctoribus ibidem laudatis.

50 Cui responderetur, propositionem in se uerissimam esse; non tamen adaptabilem cui nostro; non etenim omnia instrumenta indistinctè censentur reprobata per rem iudicatam; sed ea duntaxat, quæ directo, ex diametro repugnant, sententiæ, & eius effectui opponuntur: tunc enim instrumenti fides destructa est, quia illud, & sententia simul stare non possunt; secus uero quando sententia, & eius effectus concurrere possunt cum instrumento, aduersus quod sententia lata fuit, tunc enim illa, & intacta remanet eius fides, ut ex l. si index 10. ff. de his, qui sunt uel alieni iuris, l. si quis à liberis 5. §. si uel parens 8. & §. solent 18. ff. de liberis agnoscendis, l. sancimus 27. Cod. de testament. cap. cum remittatur 32. quest. 1. Accursio Bart. Abbate, Alberico, Innocètio, Angelo Romano, Christophoro de Paz, & aliis comprobatur Escobar. de paritate, nobilitate probanda, 1. part. quest. 13. §. 3. ex num. 43. cum sequentibus, sequitur nouissimè Pareja de uniuersa instrumenti editione, tit. 1. resolut. 2. num. final. fol. 48. & tom. 2. titul. 7. resolut. 10. num. 22. & ex num. 20. & sic quando sententia fuit lata contra instrumentum, & non pro eo, ut ex prædictis doctoribus patet, & ex Christophoro de Paz de remissa, cap. 37. ex num. 27. cum sequentibus.

Sed in hoc casu res iudicata fuit lata pro creditore, & pro instrumento, & contra debitores: ergo eius fides illa manet.

53 Nec dicatur, quod pro parte instrumenti duntaxat fiat pronuntiarum, & sic pro alia parte intelligitur reprobatum: cui responderetur quod alia pars non contenta in sententia fuit omissa, & vt talis non comprehensa sub cōdemnatione, vel absolutione, vt superius probauimus, atque idē nihil repugnat sententia, quæ super ea parte omnium lata fuit.

54 Deinde quia instrumentū continens solidum, & totam quantitatem nihil repugnat sententiæ cōdemnanti, & continenti partem; rata enim quæ in sententia continetur (non restrictius, & taxatiuē) eadē pariter reperitur in instrumento maioris summae, & solidi cōprehensiuo, & ideo instrumentum, & sententia rata cōdemnatoria tendunt ad eundē finem, & rata respectu conformitas adest; at verò respectu residui, sicut nō datur repugnātia aliqua, ita nec conformitas, quod sufficit, vt cesset reprobatio, quia residuum nec per viā absolutionis, nec per viam cōdemnationis legitur, aut continetur in sententia, sed totaliter omisum apparet, quapropter dici non potest pugnare cum instrumento residuum, & solidum continente, & tunc pugnaret, quando rata cōdemnatio facta foret restrictius, & exclusiue ad residuum, vel ab hoc fuisset absolutus correus: quocirca ex huiusmodi cōdemnatione non potest sequi instrumenti reprobatio.

56 Simul namque stare, & concurrere possunt sententia & instrumentum, quia pro parte omissa in cōdemnatione, iterum ferri potest sententia, & manet instrumentum solidi in totum illatum, prout probauimus superius ex num. 37. *verf. quia respondetur verius esse, &c.* Stant enim sententia, & instrumentum, non per viam repugnantiæ, sed per viam magis, & minus, & vtrumque in fauorem creditoris.

57 Denique pro complemento adnotabis, quod dispositio *dist. l. 1. & 2. Cod. si plures vna sententia cōdemnentur. & l. 4. tit. 27. part. 3.* necnon ea omnia quæ hactenus diximus; procedant, siue creditor à principio solidum deduxerit aduersus omnes correos, siue simpliciter omnes ad quantitatem conueniat, vt expressè post alios adnotauit Ioan. Baptista Costa *de ratione rate, quæst. 33. n. 3.* & expressè probant dicta iura dum ratam supponūt, quando iudex solidum non expressit in sententia, & eius cōdemnatione, non enim posset iudex super solido pronuntiare, nisi expressè aut tacite fuisset per creditorem deductum, vt aliud sit dicendum quando creditor non omnes correos couenit, si quodam ex eis duntaxat, iuxta quæ diximus supra ex num. 44. cum *segg. versic. non obstantē Cancerius, &c.*

CAPVT II.

In subhastatione bonorum concursus licitator pretium offerens, sub conditione, aut qualitatibus an sit, & qualiter ad mittendus.

Et quid quando loco pretij offert se recogniturum census, & creditores debitoris.

Et an per consignationem à iudice factam creditoribus in hanc recognitionem sic oblatam, obligatio extinguatur, & debitor liberetur.

Et an emptor pro tempore rem sic emptam possit creditoribus censuabilibus à se recognitis dimittere; necnon creditores in primum debitorem habere recursum. adde cap. 12. in fine.

S V M M A R I V M.

Graduationis sententia lata ad instantiam creditorum bona subhastantur. n. 1.

Subhastatio per iudicem facta, & admissa habita fide de pretio, nulla est ipso iure. numero 2.

Subhastatio facta habita fide de pretio opponitur ex diametro principali fini concursus. numero 3.

L. à Diuo Pio, §. sed si emptor, ff. de re iud. exornatur. numero 4.

Oblatio conditionalis, aut licitatio in subhastatione admittenda non est. n. 5.

Census constitutio loco pretij subhastati non admittitur, quia est habere fidem de pretio. ibid.

Rota decisio admittitur. n. 6.

Subhastatio habita fide de pretio, aut obligatio conditionalis valet, si admittatur consentientibus creditoribus. n. 7.

Dist. §. si emptor, dispositio in utilitatem & fauorem creditorum inducta, per eorum consensum cessat. num. 8.

Qui consensus debet immediatè provenire ab ipsis creditoribus, non tamen ab eorum procuratoribus mandatum speciale ad id non habentibus. ibidem & n. 8.

Licitator ad bona debitoris subhastanda accedere non erit admittendus, si loco pretij offerat in se suscipere debita debitoris. n. 9.

Decisio Alexand. Ludouif. affertur. n. 10.

Doctrina quorundam expenditur. n. 11.

Licitator sub conditione offerens vel loco pretij debita debitoris in se suscipiens de consensu creditorum admittitur. n. 12.

Licitator inde suscipiens eius censum liberat principalem debitorem virtute nouationis, creditorum interveniente consensu. n. 13.

Acollatio, & recognitio censuum promissa in subhastatione per licitatore, quando principalem debitorem liberet. n. 14.

Debito

Debitoris principalis extinguatur obligatio, quando per sententiam graduationis consignata fuit creditori solutio fortis principalis, reddituum, subsequuta emptoris recognitione, numero 15. usque ad numerum 22.

Extincta debitoris obligatione, nominis adiudicati periculum ad creditorem duntaxat pertinet. num. 16.

Promissio de acollando, aut recognoscendo debitorem liberat, nisi cum effectu fiat. n. 17.

Gratiani sententia adducitur. num. 18. & aliorum num. 19.

Decisiones Rota traduntur. n. 20. & 21.

Acollatio solutio est. n. 23.

Promissio de acollando, debitorem non liberat, nisi cum effectu sequatur accedente consensu creditorum. n. 24.

Cency doctrina explicatur. n. 25.

Acollans in se sensum dicitur principalis debitor post acollationem, & recognitionem. n. 26.

Acollatio valet, si in ipsa acollatione, verè postea interueniat creditorum consensus, aut approbatio. num. 27. & 28.

Cency & aliorum doctrina adducitur, n. 29. & 30.

Creditor consentiens subhastationi conditionali, illo genere solutionis quietari debet. n. 31.

Solutionis verbum quamlibet creditorum satisfationem continet. n. 32.

Satisfactio, solutio quoad finem extinguenda obligationis à pari procedunt. n. 33.

Venditor fundi mandans pretium solui creditori suo, si emens solutionem promittat, & creditor eius fidem sequatur, debitor liberatur, & in eius fauorem nouatio inducitur. n. 34.

Emptor si post promissionem admissam decoxerit, aduersus venditorem creditor regressum non habet. n. 35.

Campfori, aut debitori mandans, vt creditori suo soluat, & campfor partitam in libris annotauit in fauorem creditoris, eo sciente mandantis obligatio extinguatur. n. 36.

Solutionis promissio consentiente creditore, idem operatur, ac solutio. n. 37.

Mandans debitori, vt soluat eum creditori, cui consentienti soluere promissit, liberatur, licet mandatarius non liberetur à mandante. n. 38.

Debitor delegatus acceptans litteras, si promittit creditori soluere, consentienti, delegans liberatur. num. 39.

Consignatio in pretio condicionali approbato à creditoribus, est datio in solutum, per quem debitor principalis liberatur. n. 40. & 41.

Actus à fine indicantur. n. 42.

Concursus iudicij finis est, vt debitoris bona ad creditorum satisfationem distrabantur. n. 43.

Creditoribus fidem licitatoris volentis in se onus censuum suscipere, sequentes; fatentur velle potius fieri licitatoris creditores, quam debitoris esse. num. 44.

Differentia inter nomen debitoris, & cessum simpliciter creditoris, & cessum per viam dationis in solutum. n. 45.

Per cessionem nominis simplicem non inducitur nouatio, nisi fiat per creditorem ex actio. n. 46.

Nec prior debitor liberatur, quousque debitor cessus creditori soluat. n. 47.

Vel nisi debitor cessus solutionis loco promittat soluere creditori consentienti. n. 48.

L. 15. tit. 4. part. 5. explicatur. n. 49.

Salgado Labyrinth. Creditor. Tom. II.

Solutio, & promissio de soluendo de creditoribus, voluntate idem operatur. n. 50.

Superius solutionis genere non tam inducitur nouatio, quam extinctio prioris obligationis. n. 51.

Per cessionem nominis per viam dationis in solutum statim inducitur nouatio, & in creditore acceptantem transit nominis periculum, n. 52. & 55.

Solutio vera inducitur per dationem nominis in solutum. n. 53.

Petri Surdi consil. adducitur. n. 54.

Periculum nominis dari in solutum spectat ad creditorem, qui acceptauit. n. 55.

Simplex nominis cessio non liberat debitorem cedentem. n. 56.

Decij Consil. expenditur. n. 57.

Faber, & Surdus in confirmationem adducuntur. num. 58.

Consignatio, & adiudicatio facta creditoribus in iudicio concursus semper est intelligenda per dationem in solutum, per quam extinguatur obligatio, num. 59.

Adiudicatio per iudicium in concursu facta dicitur datio in solutum necessaria. n. 60.

Differentia inter cessionem nominis factam, per debitorem creditori, & in adiudicationem factam per iudicem, traditur. n. 61.

Creditorum consensus in obligatione pretij condicionali, an debeat esse expressus, an sufficiat tacitus, ex num. 62.

Expressum requiri traditur. n. 63.

Tacitum consensum sufficere, verius esse traditur ex: n. 65. & seqq.

Iudex licet in venditione non possit habere fidem de pretio, consentientibus creditoribus facere potest. num. 66.

Creditorum consensus presumitur ex admonitione, vt ad distributionem pignorum ad sint. n. 67.

Tacens, & presens in iudicialibus videtur consentire. n. 68.

Ciuitas, vt intra certum terminum apponat corra iura, & instrumenta producta, si intra terminum non impugnet, approbare censetur. n. 69.

Taciturnitas in iudicio inducit consensum. n. 70.

Taciturnitas in iudicio nocet, & consensum irrevocabilem inducit. n. 71.

Actus præiudicialis ex iudicis decreto parti intimatus, si nihil apponat, tacitus exindo inducitur consensus, & approbatio. n. 72.

Decreto iudicis vtens simpliciter illud acceptare videtur cum omnibus suis qualitatibus; conditionibus, & grauaminibus. n. 73.

Qui non contradicit approbare videtur. n. 74.

Consensus tacitus idem regulariter operatur ac expressus. n. 75.

Taciti, & expressi idem iudicium. n. 76.

L. si fundum. 92. ff. de legatis, expenditur, cum aliis: num. 77.

Acceptatio donationis inducitur ex presentia donatarii cum taciturnitate. n. 78.

Acceptatio, & ratihibitio non solum fit expressè, sed tacite. n. 79.

Acceptationis, & approbationis tacite plures referuntur modi. ibid.

Acceptatio ex actis externis inducitur, ac si expressè fieret. n. 80.

Procurator creditoris non potest renunciare iuri hypothecæ absque speciali mandato. n. 81.

Consensus, & voluntas magis factio, quam verbis declaratur. n. 82.

K K k 3 Accepta

Acceptatio non solum verbis expressis probatur, sed etiam factis coniecturis. n. 83.
 Acceptans actum absque protestatione, cum suis qualitatibus acceptare videtur, n. 84.
 Acceptans dispositionem tantum eius gravamina acceptare intelligitur, ut nec valeat protestatio. n. 85.
 Ad iudicationem sui crediti simpliciter acceptans, eam approbare videtur cum omnibus qualitatibus. n. 86.
 Ad promissionem de vendendo refertur possessio, & rei traditio subsequens, & contractus perfectio. n. 87.
 Creditor exigens censum ab emptore promittente loco pretij acollationem, censetur exigere vigore ad iudicationis, etsi de alia acollatione non doceatur. n. 88.
 Leg. Imperator, §. cum vero, ff. de legatis 2. expenditur. n. 89.
 Acceptatio donationis presumitur, quando donatarius reperitur in possessione rei donatae. n. 90.
 Possessio subsequens intelligitur semper ex titulo præambulo, n. 91.
 Tacita quavis acollatio acollationis censum habet vim solutionis, per quam debitor principalis liberatur. n. 92.
 L. à D. Pio, §. si pignora, ff. de re iudicata interpretatur. n. 93. & 94.
 Ad iudicium rei, qua emptorem non evenit, fit per iudicem creditori invito, & renuenti, cuius consensus ad eam non requiritur. 95.
 Pignus simpliciter, & inastimatum recipiens à iudice in solutum, non potest postea reclamare contra eius valorem. n. 96. & 97.
 Emptor rei subhastata sub conditione recognoscendi censum super ea impositos loco pretij oblatis, an non obstante recognitione possit dimittendo rem, à censu solutione liberari, ex n. 98.
 Tertius hypotheca possessor recognoscens censum impositum, potest insuper hypothecam dimittere, & se ab obligatione liberare. n. 100.
 Inter tertium rei hypotheca possessorem, recognoscens, & habentem titulum à debitore; & inter tertium emptorem, & in subhastatione recognoscens loco pretij magna est differentia, ex n. 101. cum seqq.
 Res hypothecata vendita à debitore transit cum sua causa in tertium emptorem. n. 102.
 Per cognitionem tertij possessoris nec debitor liberatur, nec fideiussores, vel hypotheca. n. 103.
 Creditor censum potest agere tam contra debitorem principalem, & fideiussores, quam contra tertium recognoscens, n. 104.
 In emptorem rei subhastata dominium irrevocabile transit per traditionem. n. 105.
 Subhastatione perfecta, penitentia locus non est. n. 106.
 Idem est pretium rei tradere venditori, vel alteri eius iussu. n. 107.
 Res debitoris ad instantiam creditorum subhastata transit libera in emptorem absque pignoris nexu. n. 108.
 Consentiens alienationi rei sue, vel in qua ius habet amittit ius, & dominium. n. 109.
 Consentiens, ut alter testetur de re sua, non potest reclamare, sed tenet alienatio. n. 110.
 Consensus creditoris, ut hypotheca distrahatur sufficit tacitus. n. 111.
 Res vendita in subhastatione ad instantiam credito-

rum libera, & sine hypotheca transit in emptorem. n. 112.
 Emptor rei subhastata plenissimam consequitur liberationem, ut amplius à creditoribus concursus non molestetur. n. 113.
 Recognitio censuum loco pretij rei subhastata promissa non potest fieri intuitu hypothecæ, & proprietate dimissio rei non admittitur. n. 114.
 Recognitio census facta per emptorem non fit respectu ad ipsam rem, sed ad pretium à se oblatum, cuius loco recognitionem promissit. n. 115. & n. 116.
 Per recognitionem loco pretij promissam, & subsequentem consensu creditorum, prior extinguitur obligatio, & hypotheca. n. 117.
 Emptoris recognitio novus est contractus inter eum, & creditores. n. 118. & 119.
 In re hypothecata empti absque consensu creditorum durat hypothecata, & prior obligatio. n. 120.
 Vtrumque cessat in re subhastata ad instantiam creditorum. n. 121.
 Emptor rei subhastata, & loco pretij census recognoscens ad rei dimissionem non admittitur. n. 122. & 123.
 Conditio in subhastatione per emptorem apposta, ut creditores redempti sibi debeant iura cedere, non impedit veram venditionem, cum sit compatibilis. ex n. 124. 125. 126. & n. 127.
 Clausula cessionis iuris creditorum est compatibilis cum dominij translatione, ex qua tuetur emptor à creditoribus inferioribus. n. 128.
 Hypotheca dissolvitur per acquisitionem dominij ab eodem creditore. n. 129.
 Creditor rei factus dominus conservat hypothecam prælationem contra creditores inferiores. n. 130.
 Cessio actionum per aditionem hereditatis, non fit quoties allatura est damnum heredi creditori. n. 131.
 Clausula cessionis faciendæ per creditores emptori hypotheca valida est, ex qua tuetur aduersus creditores inferiores. n. 132.
 Ex eadem emptor sub intrat locum creditorum anteriorum, ad exclusionem posteriorum. n. 133.
 Pacta, qua alias repugnarent translationi dominij, firmiter apposta pro cautela, & maiori emptionis securitate. n. 134. n. 135.
 Emptor rei subhastata cum pacto de recognoscendo censum, non admittitur ad rei dimissionem, nec creditores, quorum census fuerunt recogniti, amplius recursum habent ad alia bona debitoris. n. 136.
 Recognitio promissa, & facta est novus contractus inter rei subhastata emptorem, & creditores censualistas. n. 137. & 138.
 Res subhastata si emptorem non inuenit ad iudicatur creditoribus iniuris taxata. n. 139. & 140.
 Recognitio censuum promissa in subhastatione inducitur ex rei traditione, & solutione annuorum reddituum, etiam alia cessante scriptura. n. 141.
 Censis creatio, & constitutio scripturam pro forma non requirit, qui in consensu parvum duntaxat consistit. n. 142.
 Potest tamen venditor census, sicut in ceteris contractibus cogi ad consecutionem instrumenti. ibid.
 In iudiciis quasi contrahitur, & obligatio inter partes oritur. n. 143.
 Actus iudicialis potentior est extraiudiciali. n. 144.
 Quæ in iudicio geruntur efficaciora sunt iis, quæ extra illud fiunt. n. 145.

Præsentia

Præsentia in iudicio absque vocis expressione stipulationis vim habet. n. 146.
 L. cum ostendimus, §. fin. ff. de fideiussoribus, exornatur. ibid.
 Actus iudicialis habet executionem paratam. numer. 147.
 Confessio in iudicio facta habet vim publici instrumenti. n. 148.
 Et continet efficacior probacionem publico instrumento ob calorem iudicij, n. 149.
 Instrumentum quodlibet in iudicio factum habet executionem paratam propter calorem iudicij. numero 150.
 Per subhastationem venditio indissolubilis contractus efficitur, à quo recedi non potest. n. 151.
 Licitor certione personali cogitur præstare obligationem à se factam in subhastatione. n. 152.
 Actus subsequens factus intelligitur in executionem contractus præcedentis. n. 153.
 Actus in dubio potius refertur ad causam necessariam, quam ad voluntariam. n. 154.
 Obligatio imponendi censum si præcedat, & subsequatur diuturna census solutio, probatur census impositus. n. 155. & 156.
 Casus de facto refertur, quo fuit determinatum, per recognitionem oblatam in subhastatione loco pretij, & consignationem in illud, ac solutionem annuorum reddituum, esse solutos creditores, & extinctam obligationem. n. 157.
 Per declarationem, creditorem fuisse solutum, resolvitur res iudicata, obventa à creditore contra tertium, ut vel hypothecam dimittat, vel censum recognoscat. n. 158. remissive.

Post longum examen iurium omnium creditorum in iudicio concursus formato per debitorem communem comparentium, lataque graduationis sententia, qua singulis assignatur locus iuxta cuiusque privilegium, atque prerogativam, instantibus creditoribus ipsis, bona concursus subhastantur, ut ex eorum pretio quilibet graduatim solvatur, & dimittatur. Quæ de causa subhastatio per iudicem facta, & admiffa habita fide de pretio, aut aliter sub quibusvis conditionibus oblato nulla erit ipso iure, nec ex ea aliquod ius acquiritur emptori, cum hoc modo facta subhastatio ex diametro opponatur fini, quo bona debitoris subhastari mandantur, nempe pro satisfatione creditorum præcisè requirentem præsentem pecuniam text. est in l. à D. Pio, §. sed si emptor, D. de re iud. ibi. Oportet res captas pignori, & distractas præsentem pecuniam distrahi. Vide Bartol. Alexand. sub num. 5. Angel. num. 2. Iason. num. 1. Cast. num. 2. Imola num. 3. Vrfill. decis. 358. num. 4. Surdus consil. 168. num. 14. Damauder. de execution. tit. de subhastat. cap. 5. num. 7. Gualterus de tutel. p. 2. rubr. 4. num. 31. Manfuer. in praxi tit. de subhastat. num. 35. Peregrin. de iur. fisci lib. 6. tit. 4. sub numer. 9. Ozulfus decis. Pedemont. 109. num. 10. Aynius de execution. §. 6. cap. 31. numer. 47. & cap. 9. Menoch. de arbitr. casu 381. num. 19. & 20. Tufchus littera V. concl. 67. Gauagn. ad decreta montis Ferrati 72. §. 4. num. 2. Rebutius ad Reg. constitutiones, tom. 2. tit. de subhastat. art. 7. gloss. 1. num. 2. Muscarellus de appellat. 3. p. gloss. vendantur, num. 19. 20. 21. & 22. Intrigol. singulari 173. lib. 2. & decis. 15. num. 14. & 58. præctica Papiens. tit. de execut. senten. gloss. per publicum nuntium num. 6. Farinacius decis. 3. num. 1. & 2. & decis. 247.

num. 5. & decis. 105. num. 5. Alexand. Ludouic. decis. 23. num. 1. Gratian. disceptat. 521. num. 4. Fontanella de pactis nuptial. tom. 2. claus. 7. gloss. 3. part. 7. num. 2. Giurba decis. 93. n. 1. Ioan. Anton. Manguil. de euiction. q. 45. ex n. 16.

Nec conditionalis obligatio, seu licitatio in subhastatione admittenda est, quæ si fortè admittatur est nulla venditio, Alexand. consil. 78. numer. 29. lib. 5. vbi dicit, obligationem conditionalem non valere in debito puro. Gratius consil. 93. n. 75. Ab. 1. Neuizanus consil. 78. num. 14. Gratianus disceptat. forens. cap. 7. num. 4. & cap. 326. num. 13. Hermosilla in leg. 52. gloss. 7. num. 5. tit. 5. part. 5. tom. 2. fol. 352. & singularis est Rotæ decis. Alexand. Ludouic. 28. per totam.

Et ideo subhastat rem alterius, qui non potest habere fidem de pretio, nec etiam loco pretij constituere censum, & annuos redditus, quia hoc est habere fidem de pretio, Couar. lib. 3. variarum cap. 11. num. 5. Alexand. Ludouic. decis. 113. num. 8. & num. 9.

Pro quibus elegans adest Rotæ decis. Jacob. Cauallerij 24. & decis. 18. que numer. 3. 4. & 5. ita ait, tamen in casu nostro Ludouicus executor non potuit vendere absque pecunia numerata, habita fide de pretio, quia facultas vendendi, licet cum libera, non tamen fuit sibi data simpliciter, sed ob certam causam limitatam, ut scilicet animalia venderentur, & de pecuniis inde redactis soluerentur illius debita. Vnde cum habita fide de pretio, prædicta causa non impleteretur, nec debita soluerentur; merito dixerunt domini, Ludouicum non potuisse animalia vendere habita fide de pretio, Salicet in l. in civile, n. 4. versic. quæro modo quæ sunt, & versic. & idem dicit ipse, Cod. de rei vendic. Cuman. in d. §. sed si emptor. num. 4. & ibi Bartol. num. 2. & 5. Iason. num. 7. Felin. in cap. cum olim el. 1. num. 5. vers. item nisi de offic. de legat. & clausula cum libera intelligitur pro executione contentorum in testamento, Ruin. consil. 84. num. 12. & 13. lib. 3. Fabianus de Monte de empt. vendit. quest. 3. num. 2. in fin. & sic non videtur posse excusari aliqua bona fide, quia cum tenetur præcisè adimplere voluntatem testatoris, non debebat habere fidem, sed vendere præsentem pecunia, & debita testatoris extinguere, &c.

Hæc tamen conclusio vno, & singulari modo 7 assidue contingente limitanda venit, ut procedat, quando iudex solus admittit sua sponte pretium conditionaliter oblatum per licitationem; secus verò si admitat consentientibus creditoribus, ad quorum instantiam, & pro quorum satisfatione, & solutione, bona debitoris communis subhastantur, nam tunc validè admittuntur conditiones, seu qualitates quibus licitor bona emit. Gratian. disceptat. 326. n. 5. vbi pro hac opinione duas Rotæ decisiones recenset, Farinacius decis. 3. num. 1. & 2. & decis. 105. num. 3. Beltramin. in addition. ad Alexand. Ludouic. decis. 23. num. 5. Giurba decis. 53. num. 7. & 8. Hermosilla vbi proximè num. 6. Marfuerius in praxi tit. de subhastat. num. 36. Cauagnol. ad decreta Montis Ferrati 72. §. 4. num. 2. Apostilla ad Intrigol. singulari 173. num. 64. declarat. 2. & per Farinac. dec. 247. num. 6. tenet Giurb. decis. 53. n. 7. & 8. Castillo decis. Sicilia 7. num. 8. legitime ea ratione moti, quia dispositio textus in d. l. à Dino Pio, §. sed si emptor, D. de re iud. Verans debitoris bona non aliter subhastanda, quam præsentem pecunia, & non habita fide de pretio, in vtilitatem, & fauorè

creditor

creditorū introducta est, quibus pecunia ex bonis debitori subhastatis redacta soluenda est, quia ob hanc causam, & ad hunc finem, non ad alium subhastatur, & venduntur. Ideo merito è conuerso per creditorum consensum omnino, d. l. dispositio cessare debet; hic tamen consensus debet immediate procedere ab ipsis creditoribus, non etiam ab eorum procuratoribus, qui ad id non habeant speciale mandatum, vt expressè declarauimus, & probauimus infra n. 81.

9 Ex quibus illud notabile & frequens animaduertendum erit, quod licet regulariter licitator ad bona debitoris subhastanda accedens non sit admittendus, dum loco pretij bonorum offert in se suscipere debita debitoris, vt probat elegans, & singularis Rotæ decisio Ludouici 28. quæ in hunc modum determinat, quoniam in decis. in hac causa facta secunda mensis præteriti domini reseruauit videre, an deliberatio, & venditio vineæ possit in casu isto dici facta præteriti domini reseruauit particulariter dubitasset, domini negatiuè responderunt, admitendo enim verbum pecunia non esse in hac deliberatione strictè recipiendum pro ea, quæ ad numerum datur, sed pro satisfactione, iuxta l. 4. §. ait præter, & §. soluisse D. de re iud. l. præter, §. si ab eo, vbi gloss. in verb. solur. D. de iur. fisci, tamen nec in casu isto potest dici interuenisse satisfactio, cum acollatio census, D. Certina, quæ pro satisfactio- ne adducitur, nullibi legatur: Apona enim continet promissionem de acollando; quæ acollatio non est, leg. si quis stipulatus sit Stichum, §. fin. D. de verbor. obligat. cum aliis, per Tiraquell. de retract. conuention. in fin. num. 4. & sequenti, & promissionem de acollando in genere, quæ propter incertitudinem ex tunc non potest dici acollatio. l. duo sunt Titij, D. de testamentar. tut. & propterea. D. Ion. Baptista em- ptor instituit pro declaratione censuum acollandorum, quia prator ea D. Michæil Bone. non propterea liberatus erat à molestiis sibi illatis, & poterant oriri multa controuersia super huiusmodi acollatione, de quibus per informantes, & res in longius protraheretur, contra l. à Dino Pio, §. si emptor, D. de re iud. visum fuit dominis, non fuisse venditionem factam, & intraxe nullitatem in superiori decis. in genere firmata, nec attendendum depositum post multos dies factum, vt fuit dictum in Tiburtina Castris Sambec. Lu- ne 27. Ianuarij 1579.

11 Et per hanc decisionem hoc idem probant Gratianus disceptat. forens. tom. 2. cap. 326. ox n. 14. 15. & 16. Hermosilla in l. 52. gloss. 7. n. 9. tit. 5. part. 5. tit. 2. id ipsum tenet Marius Giurba in d. decis. 53. n. 3. ex Prouinz. ad Bertachinum decretum, & Intrigo- gol. singulari 173.

12 Tamen huius decisionis doctrina intelligenda erit in casu de quo loquitur, quando scilicet de acollando, & recognoscendo census, & debita debitoris simpliciter admittitur per iudicem, seu executorem, provt expressè loquuntur etiam DD. maxime Gratianus; atque sic intra terminos regulae prohibitiuæ procedere clarè patet: at tamen interueniente consensu creditorum, quorum principaliter interest, tunc proculdubio cõditio obla- tionis rectè procedit, tum ex communi DD. superius relata pro limitatione regulae prohibitiuæ ex n. 7. versic. hac tamen conclusio vno modo, &c.

13 Tum etiam quia promissio de acollando, & recipiendum in se census, & de extinguendo eos facta per tertium debitorem, tunc liberat debitorem ipsū ab obligatione, si in eo interuenit consensus

creditoris, quo etenim casu nouatur prior obligatio, quæ de vno in alterum transfunditur Rotæ decis. 26. n. 5. & decis. 238. n. 2. inter collectas per Cencium post tract. de censib. tom. 2. quarum vlti- rius mentionem faciemus.

14 Sed quando ex hac acollatione, & recognitione census creditorū promissio in subhastatione bonorum concursus facta per licitatore, eorum ac- cedente consensu, liberet debitorem, discutiamus, & dicendum erit: tunc oriri liberationem, & ex- tingui obligationem, quando per sententiam gra- duationis cõsignata fuit creditori solutio sui cre- diti principalis fortis, nec non redditum decur- sum, in hoc pretio sic conditionato, & cum effectu fiat, & subsequatur recognitio per emptorem; tunc proculdubio subsequitur liberatio debitoris, & extinctio obligationis præcedentis, & per conse- quens pignorum, & fideiussorum in ea contentor- um, ita vt deinceps periculum nominis adiudica- ti per iudicem, ad creditorem pertineat duntaxat. Hanc conclusionem in terminis concursus proba- uimus abundè supra à 1. p. cap. 18. à principio, vbi longius de hac obligationis extinctione egimus, quam per te ad futuritatem videre potes.

17 Deinde hoc idem probatur in d. decis. 28. Alex. Ludouici dicente, non sufficere ad extinctionem obligationis, & liberationem debitoris. promif- so emptoris in subhastatione de acollando, & re- cognoscendo census creditorum, quousque cum effectu acollatio, & recognitio fiat, vt quando non fiat satisfactio creditorum (quæ ex natura rei gestæ desideratur, & principaliter attenditur) non contingit liberatio, sed adhuc durat prior obli- gatio contra debitorem, quem interim à credito- ribus molestari posse determinat.

18 Sic enim prædictam decis. intelligit Gratian. d. cap. 326. ex n. 14. In hæc. Adde tamen hõs, quæ su- pradicta sunt, quod in huiusmodi liberationibus, & subhastationibus quæuis venditio debeat fieri, præ- sente pecunia; tamen istud verbum pecunia non erit ita strictè accipiendum pro ea, quæ ad numerum da- tur, sed pro satisfactione, iuxta leg. 4. §. ait prator, & §. condemnatum in fin. versic. soluisse D. de re iud. l. si procurator, aliàs incipit leg. si curator §. §. si ab eo, vbi gloss. in verb. solur. de iur. fisci. & in materia subhastationis ita fuit decisum per Rotam coram Rom. Pontif. D. Ludouic. Rom. V. in ea 19. Maij 1601. dummodo tamen satisfactio interueniat, non autem promissio de acollando census, aut quid simile, cum ista non sit acollatio, l. si quis stipulatus sit Stichum, §. fin. D. de verb. deobligat. Bald. in l. si pupillus, 22. in fin. princ. & ibi Castrens. num. 2. D. ad l. falcid. idem Bartol. in l. iurisgentium, in fin. princip. D. de pact. Bald. & Angel. in l. 1. Cod. de pact. pignor. Are- rin. consil. 29. in primo dubio. Tiraquell. de retract. conuention. in fin. num. 22. maxime si esset pro- missio de acollando in genere census, & debita, quæ propter incertitudinem, non potest dici acollatio, l. sed et si quid, §. interdum, de usufruct. l. duo sunt Titij 30. D. de testam. tutel. l. si fuerit de reb. dub. l. in tempus, §. 1. de hered. instituend. cum etiam possint oriri multa controuersia super huiusmodi acollatione, ita vt venditor propterea non sit liberatus à molestiis, & sic longius res protraheretur contra, l. à Dino Pio, §. sed si emptor. de re iud. vbi in specie de similibus promissionibus de acollando in subhastati- onibus resoluit Rota coram Roman. Pontifice, D. Lu- douisio Roman. V. in ea. 18. Maij 1061. &c.

19 Et per eundem Gratian. & d. Rota decisionem, idem

idem affirmat Hermosilla, in d. l. 52. gloss. 7. num. 9. dum dicit, quod loco pretij in subhastatione ad in- stantiam creditorum sufficit satisfactio creditorum, & non esse satisfactionem promissio ad acollan- do, aut reddendo census facta per licitationem, si cum effectu non fiat, & subsequatur; ex quibus sequitur vt postquam recognitionis seu acolla- tionis effectus sequatur, prior obligatio extinguitur, & per secundam factam per emptorem, quæ loco solutionis habetur, prioris sequatur nouatio, seu extinctio, & debitoris principalis liberatio.

20 Pro qua insuper resolutione, mirabilis est Ro- tæ decisio 386. num. 1. & n. fin. in fin. ibi: Et median- te ista vltima acollatione, fuit satisfactum creditori- bus, & sic saltem fuit facta per eos approbatio, &c. & eadem Rotæ decis. 560. sub n. 1. vers. non obstat quod adhuc, inter recolletas, per Cencium post tr. de censib. in illis verbis. Et acollatis per Bonaitam emptorem cum quietantia in eodem instrumento, quæ habet vim solutionis, &c.

21 Huc etiam tendunt duæ illæ Rotæ decisiones recolletas per Cencium post tractat. de censib. alte- ra 26. dum n. 2. ita ait, & pro residuo acollauit sibi censum supradictum, in quo erat obligatus An- drea, qui per huiusmodi acollationem factam sine consensu, & interuentu creditoris, non fuit liberatus, quin possit molestari, provt poterat ante acollatio- nem, gloss. magna. in l. legauit, D. de liberat. legat. in fin. Bart. in l. singularia, num. 19. Iason num. 54. D. sit cert. petat. &c. & in d. decis. 238. quæ n. 2. ita ait, quibus non obstantibus, in dicta acollatione promif- sisse, D. de Bischia, istum censum ad beneplacitum Flaminij extinguere, & per consequens videri per dictam acollationem, D. Flaminium fuisse libera- tum; quia respondetur istam acollationem respicere pactum inter D. Flaminium, & dominos de Bischia: non autem producere liberationem Domini Flami- nij ab obligatione, quæ Domine Clarite, & Domino Angelo ipsius viro, ratione istius census tenebatur, cum ista acollatio census non fuerit per Dominum Angelum acceptata, vnde ex illa non potuit liberari Dominus Flaminus à sua obligatione adnotata, in l. pupillo, §. fin. D. de solution. & per Decium con- sil. 107. &c.

22 Ex quibus manifestè colligitur, quod quando acollatio census oblata, & promissa, subsequitur cum effectu, interueniente consensu, seu accepta- tione, aut tacita approbatione creditoris, & do- mini census, realem, & efficacem consequitur li- berationem prior debitor census, quia per acolla- tionem debitor consequitur liberationem, siqui- dem acollatio solutio est, Angel. in l. item si filius, D. ad Macedon. Bart. in l. 3. §. fin. n. 15. & ibi Car- strenf. n. 6. D. de duob. reis. Matrillus decis. 37. n. 7. Oliuerius Beltramin. in annotat. ad Alexand. Lu- douic. decis. 389. litter. L. & per Rotam & dec. 547. n. 2. inter recolletas per Cencium post tractatum de censib. & per eandem decisionem, idem dicit ipse Cencius in quæst. 73. n. 16. post princip. & pro- barunt etiam Rotæ decis. 386. num. 1. & num. fin. & ibi Oliuerius Beltramin. probat etiam Rota decis. 56. sub n. 1. inter recolletas per Cencium post tra- ctatum de censibus. Tiraquell. de retract. §. 1. gloss. 14. n. 114. & n. 125. sequitur Marius Giurba decis. 53. num. 10. ad fin.

24 Quorum Doctorum, & decisionum doctrina non simpliciter admittenda est, sed iuxta hætenus scripta, vt scilicet non sola promissio de acollan- do, sed acollatione effectui subsequuta, & accedè-

te consensu, seu approbatione creditoris extin- guat priorem obligationem, & liberet debitorem.

25 Et ad hos terminos reducendus erit Cencius de censibus, quæst. 73. n. 16. dum simpliciter sic ait, An- pliatu sexto, vt censum soluere teneatur etiam is, qui illum in se acollauit, & promissit soluere, licet ipse noc imposuerit. Craueta consil. 217. n. 7. & 8. Surdus decis. 32. ad fin. Felician. de censib. tom. 1. lib. 3. cap. 6. num. 6. & 10. 2. lib. 3. cap. 6. num. 3. vers. circa verò. Auendan. de censib. Hispan. cap. 99. num. 10. vers. erit tamen, & fuit declaratum in Rota coram R. P. Domino Mart. Andrea 10. Maij 1615. in vna Senogaliensi prædij, quæ est post tractatum de- cif. 191. per rotam, is enim, qui censum in se acol- lauit, & assumpsit, dicitur principalis debitor census, perinde ac si primordium obligationis à se inchoasset, non autem in primo stipulatore, vt dictum fuit in Rota coram R. P. D. Merlino, in Macerateni, seu Camerineni cessionis, 17. Martij 1632. quæ est post tractatum decis. 547. num. 1. acollan- do enim in se censum, æquè est ac si ipse ab ini- rio censum imposuisset, & illius pretium recepif- set, quod voluit Rota ibid. n. 22. dum dicit, quod acollatio habet vim solutionis.

27 Quæ doctrina pariter accipienda erit, quædo in ipsa acollatione antea, vel post interuenit credi- toris consensus, seu approbatio expressa, vel tacita, iuxta ea quæ ipse Cencius dixerat in q. 66. sub n. 36. 53. & 65. vbi latè discutit, & resoluit, quod quando quis emit à debitore census rem hypothe- catam, & loco pretij offert in se assumere, & acollare censum super ea impostum: si postmodum credi- tor passi, & acollationis virtute census recipit ab emptore annuos redditus, videtur, pactum acollationis approbare, & ratificare.

29 Quo casu procedit pariter, quod ipse Cencius d. q. 73. sub d. n. 16. versic. hic autem obiter, &c. Dum inquit, quod is qui in se censum acollauit, & illum soluere promissit, tenetur soluere iuxta formam, & naturam census, quem acollauit, & eodem modo quò tenebatur ille, qui dictum cen- sum imposuit, & vendidit, ex resolutione Rotæ coram Pennia, in vna Raueneni, census 27. Ian- nuar. 1610. quæ est post ipsius tractatū decis. 337. n. 2.

30 Non minus peritè loquutus fuit in puncto Auendan. de censib. c. 99. sub num. 20. versic. erit tamen. In hæc. Erit tamen recognitio expresse quoad effe- ctum obligandi quemquam in futurum, non solum ea, quæ sit recognoscendo, sed quæ facta virtualiter cen- setur, quando emptor rei censuales nominatim in partem pretij se oneravit eius census solutione, quia cum in eo casu principaliter agatur de suscipiendo in se futuram obligationem, verè recognouisse censam dicendum est, vt notanter post Aymon Crauet. consil. 212. num. 7. & 8. resoluit Felician. d. lib. 3. cap. 6. num. 6. bene Petr. Surd. decis. 32. propè fin. & post Petrum Surdum Roman. Afflic. Guillelm. de Cus- san. aduertit Felician. in 2. part. lib. 3. d. cap. 6. vers. circa verò, sed illud est intelligendum quando emptor emit non solum cum onere census, sed nominatim censum, quo res ipsa oneratur, soluere in partem pretij promissit, quia si solum emit rem sciens censui subiectam, vt quia venditor id expressit, ex sola scientia non induceretur recognitio, licet tanquam possessor ad recognoscendum, & soluendum com- pelli posset, imò ad recognoscendum teneretur, &c. Vide etiam Felician. loco citato, videndus à prin- cip. & 1. tom. lib. 3. cap. 6. à princip. maxime num. 5. vidè meliùs ipsū Auendan. num. 4. vbi quod per recogni

recognitionem non solum ad futuras pensiones, verum ad præteritas obligatus intelligitur recognoscens.

31 Ex quo enim creditor (ad cuius instantiam bona debitoris subhastantur, vt ex pretio solui possit) consensit huiusmodi qualitati, & conditioni pretij oblatis per licitatorum in subhastatione, (sine cuius permisso, bona sic non subhastarentur, nec potuissent, pro vt à principio huius cap. diximus) sequitur, vt hoc genere solutionis contentari debeat, & teneatur creditor, cum ad eius satisfactionem facta fuerit pretij obligatio, & subhastatio, quia solutionis verbo omnis, & quælibet creditoris satisfactio continetur, quantumvis deficiat numeratio, text. optimus in l. si rem, §. omnis D. de pignorat. action. ibi. Satisfactum enim accipimus, quemadmodum voluit creditor, licet non sit solutum, &c. text. etiam in l. ex empto. D. de action. empti. ibi. *Quæ res si quidem dominus fuit venditor, facit & emptorem dominum, si non fuit; tamen euictionis nomine venditorem obligat, si modo pretium est numeratum, aut eo nomine satisfactum, l. generaliter. C. de fideiusorib. ibi. nullo modo, &c. Liberationem mereri, nisi satisfiat creditori, sed manere ius integrum, donec in solidum ei pecunia persoluantur, vel alio modo ei satisfiat, &c. l. solutionis verbum D. de solut. l. solutionis verbum 276. D. verbor. significat. l. liberationis verbum D. eodem, l. 4. §. ait Prator, & §. soluisse D. de re iud. l. solutum, §. solutum D. de pignorat. action. & quia satisfacere, & soluere quoad effectum liberationis, atque obligationis extinguendæ à pari procedunt, l. satisfactio D. de solution. leg. quod si nolit. §. illud D. de edilit. edict. l. solut. D. de verbor. obligat. latissime Pirrus Maurus Aretin. in tract. de solution. cap. 1. per totum, & in c. 2. §. 2. qui multas doctrinas congerit in proposito, quia sibi imputare debet creditor, qui satisfactionem admittit vice solutionis, verba sunt text. in leg. item liberator, §. qui paratus, D. quib. mod. pignor. vel hypotheca soluitur.*

34 His adde, alia & singularis Doctorum communis opinio, quod si ego tibi vendo fundum, & tibi mando, vt ex pretio quod mihi debes, soluas centum Perro creditori meo, licet tu non soluas, sed ei promittas, eique ad soluendum te obliges, statim sum liberatus ab obligatione Petri, cum creditor iste meus sequutus fuisset fidem mei debitoris, & eo solutionis genere fuit contentus, quia promissio, & solutio à pari procedunt, & solutionis verbo omnis satisfactio continetur, & in mei fauorem nouatio prioris obligationis inducitur, adeo vt si emptor, & debitor meus post obligationem, & promissionem admittam à meo creditore decoxerit & non soluendo fiat, aduersus me creditor meus regressum non habet, vt per l. fin. Cod. ad l. falcid. & per l. singularia D. si cert. per. Probarunt Paul. de Castro in leg. qui usufructum in fin. D. de verbor. obligat. Decius consil. 107. in causa, & consil. 421. in fin. & in d. l. singularia n. 16. Ioan. Andr. ad speculatorem in tit. deposito Paul. de Castro in leg. cum Cornelius D. de solut. Angel. Alexand. in d. l. qui usufructum, post Marian. Socinum singulari §. si dedi mandatum, latius idem Socinus in consil. 267. præfens p. 2. Alexand. in consil. 10. vol. 2. & latissime post alios plures DD. tenet Iason in d. l. singularia ex num. 24. & sequentib. D. si certum petatur, optime Beneuent. Strach. in tract. de mercatura tit. mandati n. 3. fol. mibi 168.

Qui omnes idem probant, quoties mercatori,

aut campori debitori meo mandauit, vt soluatur meo creditori, & ille non soluit, sed annotauit in suo libro illam partem in fauorem creditoris mei, hoc sciente quod ego liber remaneo, atque mea obligatio extinguitur hoc solutionis modo, quia volente, & consentiente creditore id est soluere, quod promittere soluere ex l. fin. Cod. ad l. falcid. l. fin. de dotis promiss. per quæ ultra relatos in terminis etiam tenent Decius in l. vt liberis n. 5. C. de collat. Alexand. in l. fuit questionis nota. vlt. D. de acquir. hæredit. Part. consil. 33. n. 23. volum. 4. Tiracuell. de retract. conuent. ad fin. tit. n. 30. Surdus decif. 187. n. 8. Rota Ianuensis mercaturæ decif. 4. n. 9. & sequentib. Pirrus Maurus Aretin. de solut. cap. 2. §. 1. per totum Facit l. inter causas, §. 1. D. mandati. Vide omnino Surdum per totam decif. 187. Alexandrum Ludouic. decif. 217. num. 5.

38 Qui quidem Surdus ex num. 3. cum sequentibus, controuertit, & resoluit, quod debitor meus, cui mandauit, vt soluere meo creditori, & ipsi illi consentienti promiserit soluere, quod non liberatur à me, licet ego à meo creditore liber remaneam, huic imputandum est, qui loco solutionis acceptauit promissionem, itaque in eius præiudicium, & in mei fauorem eius creditum extinguitur, pro quo plurima adducit in comprobationem, ex num. 8. omnino videndus.

39 Et quod quando is, in quem fit debiti delegatio, se facit debitorem pecuniæ delegatæ post acceptationem litterarum consentiente creditore, solutionis vim habeat, respectu principalis debitoris delegantis, cum paria sint soluere, & soluere promittere creditori litteras præsentanti, innumera-biles penè DD. refert, & late prosequitur Antoninus Amat. variar. resolut. 47. ex n. 25. cum multis sequentibus. Menoch. lib. 3. præsumpt. 134. ex n. 50. cum seqq. Mantica de contractib. lib. 17. tit. 7. & 8. Surdus iterum decif. 23. Ceuall. etiam contra commun. quæst. 734. n. 15. 16. & 17. optime Gratian. dispiciat. 64. ex n. 14. & seqq. tom. 1.

40 Cum enim in hoc genere pretij sit adiudicatio, & consignatio per vim solutionis creditoribus, per sententiam graduationis, & adiudicationis in eo prius consequentibus: clarè resultat extinctio obligationis, atque nouus contractus, priorem nouans; plurimas ad id, & mirabiles doctrinas congeffimus supra 1. part. cap. 18. à principio, & serè per totum.

41 Quod, & prouenit ex natura rei gestæ, quoniam cum à principio in iudicio agatur de soluendis creditoribus, & ad hunc dumtaxat finem vendatur, & subhastetur bona debitoris, vt ex pretio satisfiat, si subsequatur consignatio, & adiudicatio creditorum in ipso pretio ab eis approbato, vera resultat in solutum datio, & satisfactio, ex qua tollitur obligatio priori nouata, mirabiles doctrinæ videndæ erunt in proposito supra 1. p. c. 10. ex num. 3. cum seqq. & quia omnis actus à fine iudicatur, l. verum D. de furt. l. si is qui in aliena, versicul. nemo enim D. de acquir. rer. domin. l. rem non nonam C. de iudic. & ad finem principalis intentio dirigitur l. 1. D. soluto matrimon. l. eam quam Cod. de fidei-commiff. l. verb. D. de vulgari, & pupillari substitut.

42 Quod maximè procedit in iudicio concursus, cum ad satisfactionem, & solutionem creditorum destinatur dumtaxat, & ad hunc finem, & effectum illud format debitor, & dimittit omnia bona sua, vt distrahatur, & de pretio soluatur credita, & creditores dimittatur, vt sæpè dixim in hoc tractatu. Deinde

Deinde quia quando tertius licitator in subhastatione loco pretij consensu creditorum assumptit in se recognitionem censuum, in quam consignantur credita, minimè creditoribus impugnantibus, detegitur voluntas, & animus eorumdeni creditorum, potius se velle fieri creditores emptoris, quam debitoris sui principalis, vt paulo ante probauimus, & in terminis post Rotæ decif. Centium de censibus, quæst. 107. num. 19. & 20. diximus supra 1. p. d. c. 18. n. 5. versic. quando enim assignamentum, Quod rectè comprobant decisiones Rota 26. n. 2. & 238. n. 2. superius citatæ, cum hoc casu de consensu seu acceptance creditorum fiat obligationis translatio vna persona in aliam, prima ob nouationem, & suæ obligationis extinctionem sublata, pro vt statim ex aliis probauimus.

45 Hinc ne decipiari, nec iuris terminos confundas, attendere debes discrimen inter nomen debitoris cessum, seu delegatum simpliciter creditori, & nomen debitoris cessum, & delegatum creditori per viam dationis in solutum. Vt primo casu non statim inducatur nouatio, nec extinctio prioris obligationis, nisi dentum fiat per creditorem exactio, atque quousque per debitorem cessum, seu delegatum creditori soluatur, prior debitor non liberatur, iuxta l. 15. tit. 4. p. 3. & l. fin. Cod. de nouation. nouam dispositionem quam late exornant Ceuall. commun. contra commun. tom. 3. quæst. 754. per totam, & quæst. 95. Parladorius rerum quotidian. c. fin. 1. part. §. 12. n. 48. & in sequentibus. differet. 2. §. 2. fol. 198. Aton. Pichard. in §. præter ea ex n. 42. instituit. quib. mod. toll. oblig. quia interuentu nouæ personæ hodie non fit nouatio, nisi expressè dicatur. 1. cap. 11. ex n. 52.

48 Vel nisi debitor delegatus solutionis loco promittat, soluere creditori consentienti, & admittenti promissionem hanc, quoniam iam satisfactus dicitur, & sic respectu delegantis obligatio tollitur, & extinguitur, ad late tradita supra ex n. 34. cum sequentibus, versic. his adde alia, & singularia, &c. Quia cum solutionis verbo omnis satisfactio contineatur, ad latissime pluries tradita, in discursu huius cap. sequitur hoc solutionis genus comprehendendi in dispositione d. l. 15. part. qui tunc primam obligationem extingui supponit, quando debitor delegatus soluit creditori, cui fuit facta delegatio; nec illius text. dispositio aliqui innouauit, nec immutauit circa modos ciuiles, & à iure approbatos, ex quibus induci solet solutio, & ideo cum creditor, cui debiti sit delegatio, contentetur noua obligatione debitoris delegati, & debet prior obligatio delegantis extingui, cum hoc casu, & ad hunc effectum solutio, & promissio de soluendo de voluntate creditoris idem sit, pro vt patres probarunt supra ex d. n. 34. versic. his adde alia, & singularia, &c.

51 Ex quibus sequitur, quod ex hoc solutionis genere, non tam oritur nouatio, quam verè extinctio prioris obligationis, cum solutione omnis tollatur obligatio, vt in terminis ex doctrina Bald. consil. 348. dixit Rota Genuens. de mercatura decif. 2. n. 13. & post alios Castillo tom. 5. cap. 77. colum. 5. post medium fol. 115. & iterum colum. 17. versic. tertius deinde casus sit. Cum Surdo; Rota Genuens; Gratiano, Masrillo, & pluribus aliis expressè hanc scipit doctrinam.

52 At quando nomē debitoris creditor creditur, aut delegatur per viam dationis in solutum, tunc omnes indistinctè fatentur, induci statim prioris obli-

gationis nouationem, innoxque liberari debitorem sic delegantem, aut cedentem nomē creditori suo, illud acceptanti, in quem deinceps transit periculum nominis dati in solutum, ita per l. pro debitor. Cod. de bon. auctor. iud. possid. & Salicetum in leg. quamuis, §. interdum D. de Velleian. Menoch. lib. 3. præsumpt. 134. n. 38. Aldobrandin. in addit. ad Decium in l. singularia n. 27. & per alios ita dicit Ceuall. d. quæst. 754. n. 15. & seqq. & innumera-biles alios nos supra 1. p. cap. 18. ex num. 1. cum seqq. quia per nomen datum in solutum vera oritur solutio, inducens per consequens liberationem debitoris, sic cedentis, vel delegantis.

54 Pro qua doctrina, elegans, & constans Petri Surdi stat consil. 145. lib. 1. qui num. 19. post alios affirmat, quod acceptans mercatorem loco debitoris liberat debitorem, quia acceptatio numulariū, videtur sibi satisfactum esse, & n. 21. quod periculum nominis debitoris dati in solutum spectat ad creditorem qui acceptauit, post Castrenf. Imol. Socin. Gozadin. Barbat. & Decium, quos ad id alle-Cagnolus in l. singularia n. 178. D. si cert. petat. vbi ait. *Quod si pro centum, qua debeo, dederim in solutum nomen debitoris, statim sum liberatus, licet debitor decoxerit, quia apparet creditorem habere animum nouandi; eo quod acceptauit in solutum vnum debitorem loco alterius, & num. 22. scribit idem Surdus, quod datio in solutum facta de nomine debitoris; liberat dantem totaliter.*

56 Et tandem Surdus ipse in d. consil. 145. pro declaratione rectè, & viriliter distinguit, quod simplex cessio nominis non liberat debitorem cedentem; secus autem quando ceditur per viam dationis in solutum. Nam quando nomina dantur in solutum pro debito aliquo, perinde est, ac si res ipsa debita soluere-tur, & tunc periculum contingens post cessionem spectat ad creditorem, qui nomina sic in solutum data acceptauit, ex l. pupillus, §. soror D. de solutionibus.

57 Et ita etiam declarat Decius in consil. 99. n. 4. vbi dicit, *quod simplex cessio non liberat debitorem cedentem; ut si nomina sunt data in solutum, debitor statim liberatur, quidquid inde sequatur de nominibus.* Eodem etiam modo distinguit, & declarat Decius in consil. 105. n. 35. dicens post DD. aliud esse cedere nomen debitoris, dare in solutum; aliud vero quando simpliciter solutionis gratia, & consignationis demonstratiuè. Vnde creditor possit exigere, vt primo casu cedens liberetur statim; secundo vero non, sed expectatur exactio.

58 Eandem distinctionem sequuntur Anton. Fab. coniecturarum lib. 12. cap. 7. per totum. Surd. etiam in consil. 22. n. 23. lib. 1. copiose etiam hanc distinctionem, & discrimen inter vtramque cessionem, simplicem scilicet, & per viam dationis in solutum, tenet Castillo controuersiar. tom. 4. cap. 59. ex n. 30. & tom. 5. cap. 77. per totum, & quamplurimi alij præter hic relatos, quos congeffimus supra 1. p. d. c. 18. ex num. 1. alios plures supra cap. 10. ex n. cum sequentibus; versic. aut enim in consignatione hac, &c.

59 At cum executio debitoris, & iudicium coactus nihil aliud recipiat, nec ad alium finem destinatur, præter quam ad soluendum creditoribus, & ad hunc finem omnia cuncta ordinantur, pro vt supra annotauimus. Sequitur, quod consignatio, & adiudicatio nominum debitoris, facta per iudicem in sententia graduationis creditoribus, præcisè sit intelligenda pro datione in solutum, & per consequens

quens extinctio obligationis, provt probant tot doctrinae è principio huius cap. adductae, & remissive plurimi DD. in terminis loquentes.

- 60 Quapropter hæc adiudicatio, per iudicem facta, dicitur datio in solutum necessaria, non voluntaria, latè profequitur Matienzo in l. 6. tit. 1. lib. 5. recopilat. gloss. 1. à num. 4. & gloss. 2. Herosilla in l. 52. gloss. 7. ex num. 13. tit. 5. p. 5. tom. 1. fol. 232. Vt ex iis potest aliam deducere differentiam, inter cessionem nominis factam per debitorem creditori, & inter adiudicationem nominis factam per iudicem creditori, vt in prima potest cadere dubitatio, an fuerit in solutum vel simplex, iuxta distinctionem præmissam, & hæcenus comprobata, in secunda autem, semper ex natura rei gestæ, & iuxta subiectam materiam inducatur datio in solutum, nisi aliud expresse dictum sit per iudicem, & hæc singularem theoreticam annotabis, quam alibi sic explicitam non perleges, eam tamen ex hoc discursu, & Doctorum mente facile percipies.
- 62 Sed an creditorum expressa debeat adesse approbatio, consensus, aut acceptatio huius generis pretij conditionalis oblari per emptorem in subhastatione vel sufficiat tacitus, videamus. In quo videtur dicendum, expressum requiri, per textum in l. à D. Pio, §. si pignora D. de re iudicata, quem textum ad hoc ipsum allegatum vidi, vt si creditor non contentetur expresse de pignore sibi addito in solutum, manet adhuc obligatio creditoris, & hypothea in eodem pignore, vt prius.
- 64 Sed nihilominus firmiter tenendum, consensum, & approbationem creditorum in hoc casu tacitam sufficere, vt pura, si obligatio conditionalis facta per licitatore iudicis auctoritate fuerit creditoribus, quorum principaliter interest, & de quorum commodo, utilitate, & interesse tractatur in subhastatione bonorum debitoris, fuerit intimata, & nihil contra eam dixerint, nec reclamant. Vel post modum facta additione rei subastata emptori, & in pretio conditionato, seu subrogato in recognitionem censuum, aut debitorum consignentur credita, vt illa exigant, iuxta conditiones, vel si recognoscantur ab emptore, & nihil protestentur, impugnent, aut contradicant, seu etiam quando ipsi consensum, & conditionum pretij postulerint, atque instauerint pro effectu, & executione, vel de facto inter ipsos, & emptorè perfecerint consignationem, vel deinceps ab emptore, vel partem sui crediti exegerint, vel pensiones annuatim, & redditus intuitu acollationis, se recognitionis promissæ, & oblata in subhastatione, quia tunc in his casibus, vel aliis similibus actibus per creditores gestis, ex quibus præcisè inducatur tacitus consensus, seu approbatio obligationis qualificatæ, & conditionalis: reuera idem operari, ac si verbaliter, & expresse consenserint, vel approbauerint, prædictum genus pretij oblari in subhastatione, necnon consignationem in illud sibi ipsi per iudicem factam, provt de singulis constanter apparebit ex iuris principiis.
- 65 Quam conclusionem in terminis probant Imola in l. à D. Pio, §. sit quoque num. 29. in gloss. super verb. cap. D. de re iudicata. Castren. in leg. eleganter, §. si vendiderit in principio, num. 2. D. de pignorat. action. & per Rotam coram Pamphilio, in vna Betana domus 5. Decembris 1594. & coram Penia in Perusina dotis 1. Iulij 1598. in fine. tenet Ioan. Anton. Manguilus in tract. de euictionibus, 66 quest. 45. num. 28. dum probant, quod licet Iudex

vendens bona debitoris ad satisfaciendum eius creditoribus, non possit habere fidem de pretio, fallit, quando id facit Iudex creditoribus consentientibus, vel non contradicentibus, & sic quod tacitus eorum consensus, & approbatio sufficiat, & venditionem hæc iustificat. Quod similiter alia probant Rotæ decif. de quibus inferius.

67 Similiter comprobatur, quia quando admonitio iudicis præcessit, vt creditores adessent distractioni pignorum, eorum consensus præsumitur, & inducitur circa alienationem, nisi expresse contradicant, vt per l. si eo tempore. Cod. de distract. pignor. & Bartol. in l. fin. num. 2. D. eodem tit. tenet Mantica de contract. tom. 1. lib. 11. tit. 21. n. 42. & 43. secus si iudicis monitio hæc non præcessit, ex eisdem Doctoribus.

68 Tum etiam, quia in iudicialibus præfens, & tacens videtur consentire, Bartol. & alij in l. 1. Codic. de relation. & in l. ne in arbitris. Cod. de arbitris. Fulgos. in l. 3. Codic. quomodo, & quando iud. Paris. consil. 113. num. 9. Ripa in l. admonendi num. 4. ff. de iur. iurand. Berouius consil. 38. vol. 4. volum. 3. Grauet. consil. 1. num. 11. qui dicit, quod non opponens contra asseuerata in iudicio per patrem, videtur consentire, & confiteri, sequitur Vantius de nullitat. sentent. tit. 1. quibus mod. sentent. nulla desin. poss. num. 61. optimè Petrus Surd. consil. 445. num. 24. idem tenet Azor. de partit. cap. 5. à princip. per text. in l. seruis si hered. decem. ff. de statu liber. l. 1. ff. fami l. hereticum.

69 Et ideo si pars citatur ad dicendum contra iura, & instrumenta producta, & nihil opponat intra terminum signatum, ad opponendum, censetur tacite illa, approbasse, Gonzalez de alternatiuis gloss. 64. n. 22. plures Rotæ decif. allegat Oliuerius Beltrami. ad Alexand. Ludouic. decif. 192. num. 6. vbi latè profequitur Giurba decif. 103. n. 13. Mascard. de probat. consil. 1300. num. 18. Marefcortus variat. resol. lib. 1. cap. 81. ex num. 9. & cap. 91. num. 3. Cancellarius variat. resol. lib. 1. c. 18. n. 14. qui in variis casibus loquuntur.

70 Quia in iudiciis taciturnitas inducit consensum, l. cum ostendimus, §. 1. D. fideiussores. Surdus consil. 465. num. 10. Tufchus littera, C. conclus. 747. num. 3. Gratianus disceptat. 4. num. 21. Giurba decif. 99. num. 4. & est regula iuris, taciturnitas in iudicio valde nocens est, quæ quidem consensum irreuocabilem inducit, l. de accessionib. §. fin. D. de perpet. & temporal. prescript. l. fin. & ibi Iason. num. 1. Cod. de iud. Crauet. consil. 74. numer. 8. Reginel. pract. quest. 27. num. 3. Giurba vbi proximè, & quod in iudiciis idem operetur consensus tacitus, quod expresse notat Bartol. in l. quis ad se fundum. Cod. ad legem Iul. de vi publica. Ripa in l. naturaliter, §. nihil commune numer. 72. D. de acquir. possess. Decius consil. 84. num. 2. Grauet. consil. 248. num. 3. omnes tradunt in l. qua dotis, & ibi Iason. num. 77. in fin. D. solut. matrimon. Menoch. de recuperanda possess. rem. 1. num. 162. & seq. Iacob. Cancellarius variat. resol. lib. 1. cap. 18. de exceptionib. n. 36. & n. 17.

72 Quoniam quando actus alicui præiudicialis, & damnosus ex iudicis decreto parti, cuius interest, intimatur, & nihil in contrarium allegauerit: tacitus exinde eius inducit consensus, & approbatio, ita vt de cetero ei stare cogatur. Mard. de probat. conclus. 1300. Hieronym. Gonzal. de alternat. gloss. 64. ex num. 22. & sequentibus. Surdus decif. 199. num. 8. & consil. 445. num. 24. Marefcot. variat.

variatur. lib. 1. cap. 81. num. 9. & n. 14. Aloysius Riccius decif. 189. per totam qui quamplurimos alios allegant,

73 Et qui simpliciter vtitur iudicis decreto, inseparabiliter illud acceptare videatur cum omnibus suis qualitatibus, conditionibus, & grauaminibus insitis, multa singularissima congeimus supra 2. p. cap. 6. ex n. 9. cum multis seqq. vers. qua doctrina ex eo fortior, &c.

74 Qui enim non contradicit, approbare videtur, paria liquidum sunt non contradicere, & approbare, Bartholus in l. nec in arbitris, vers. scio. venio ad versiculum finale. Cod. de arbit. latissimè Masc. de probat. concl. 121. à num. 10. cum multis seqq. & approbare intelligitur actum, qui eo vtitur Crauet. consil. 73. num. 14. Menoch. consil. 13. num. 1. Petr. Surdus consil. 60. num. 12. & 13. sicut consentire, & non contradicere idem est, in adoptionibus, D. de adoptione.

75 Et quia regulariter, idem operatur consensus tacitus quod expresse. Nos de retent. Bullar. 2. p. cap. 14. ex num. 49. & sequentibus. Quoniam taciti, & expressi idem est iudicium leg. cum quid, l. si filius familias D. si cert. petat. leg. ultim. D. de legat. 2. l. item quia D. de pat. l. vlt. Cod. qui bon. ceder. possesi.

77 Conducunt text. in l. si fundum per fideicommissum 94. D. de legat. 1. si fundum (inquit Consultus) per fideicommissum relicto, vnus ex heredibus excusso pretio secundum redditum eius fundi mercatus se propter as alienum hereditarium præfente, & assignante eo, cui fideicommissum debebatur, placet, non fundum, sed pretium eius restitui debere, &c. l. quidam ex parte D. de euiction. ibi Respondi, si cohæredes præfentes adsuerunt, nec dissenserunt, videri vnumquemque partem suam vendidisse, l. mater sua. Cod. de rei vindicat. ibi. Sin autem postea de euauditione consensisti, aduersus emptorem quidem nullam habet actionem. Conducunt quæ, ex Hieronymo Gabriele, petro Barbof. firmat Castillo contron. t. 5. c. 89. n. 112.

78 Provt in acceptatione donationis, induci ex præfentia donatarij cum taciturnitate, dixerunt, Castillo, Ioan. Gurtierres, Thomas Sanchez, Fontanella, Franciscus Molin. & alij sequuntur per additionatores ad Molinam de primogen. lib. 4. cap. 2. ad num. 76.

79 Nam acceptatio, ratihabitio, & approbatio fit non solum expresse, sed etiam tacite, l. si proponas, §. 1. D. de inoffic. testam. l. sed. Iulianus, §. fin. D. ad Macedon. l. fideiussores, §. pater socij D. de pignoribus, l. Caius De de pignorat. actione, l. si seruis D. fideiussores. l. Paulus l. quod enim §. 1. D. rem rat. haberi, l. 1. cap. si maior factus, quamplurimos refer. Ceuallos commun. opin. quest. 54. n. 3. & plures modos tacitæ approbationis, & ratihabitionis refert Tiraquellus in tract. de constit. limit. 30. num. 12.

80 Acceptatio etiam ex actis externis inducitur, ac si expresse verbis fieret, leg. 3. §. fin. D. de donat. intr. leg. in Gallia. Cod. si cert. petat. melior text in l. si auia. Cod. de iure de liber. l. licet, §. quoties D. de iur. dot. latissimè, & valde eleganter per Thom. Sanchez de marim. lib. 6. disput. 4. per totam plura congerit Castellan. consil. 10. ex num. 186. cum seqq. & per Fontanellam dec. 87. cum tribus seqq. & dec. 89. atque rectè conducunt ad hunc tacitum consensum inducendum, quæ per Franchis decif. 97. numero 3. Bald. in l. nulli. Cod. de solution. Negulant. Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I. I.

de pignor. in 3. membr. 5. p. sub. n. 45. Giurba decif. 87. n. 5. thesaur. 9. 30. n. 3. Gratian. decif. 315. n. 4. in additionibus, & alios per Anton. Amat. variat. resol. 7. n. 26. & 27.

Hæc omnia quæ hæcenus scripta sūt, & insuper scribenda præcisè intelligenda sunt in consensu tacito vel expresse immediate emanate ab ipso creditore, non etiam in consensu præfinito per procuratorè ad litem concursus datum, qui quidè absque speciali mādato nequit iuri pignoris, nec prelationi creditori pertinenti renunciare, vt est text. expresse, in l. si consensu, §. videamus, & quib. mod. pign. vel. n. 3. Cartar. dec. Genuens. 54. n. 14. Mozzius de contr. rit. de mand. ordin. 4. n. 52. vers. 36. fol. 562. nouissimè Golin. de procurator. 2. p. c. 5. n. 169. & ideo licet oblatio conditionalis, & qualificata intimeretur procuratoribus creditorum concursus, nihil proderit, siue ipsi procuratores expresse consentiant, siue tacite per non contradicentem.

82 Et insuper quoniam consensus, & voluntas factis magis, quam verbis declaratur, & efficacius detegitur, & operatur, l. Paulus, l. non tantum, D. rem rat. haber. l. reprehendenda. C. de institut. & substitut. l. pro hærede D. de acquir. hæredit. Menoch. consil. 1. n. 264. & de presump. lib. 1. q. 19. n. 1. Mascard. de prob. concl. 1415. n. 38. Surd. dec. 174. n. 21. & consil. 371. n. 75. Gonzal. de mensib. & altern. gl. 8. §. 4. proæmiali n. 71. Scaccia de appell. q. 17. limitat. 2. ex n. 23. cum sequentibus Marcus Antonin. variat. resol. lib. 2. resol. 11. n. 65. Castillo. controuerf. lib. 5. cap. 107. num. 1. & seqq. & n. 24. & 17. cum seqq. & cap. 152. num. 23.

83 Et non solum verbis expresse probatur acceptatio, sed etiam factis, aut signis, aliisve cūiecturis, & adminiculis, vt post plures comprobatur Hier. Gonzalez. de mensib. & altern. gl. 26. n. 25. sequitur Castillo. controuerf. tom. 6. c. 152. n. 12. vbi etiam, & n. 13. quod ad probandam acceptationem contractus, sufficit sola sciencia cum taciturnitate, post Auend. in l. 44. Tauri gl. 5. n. 11. & gloss. 9. n. 17. gloss. 12. n. 4. & num. 5.

84 Et qui actum simpliciter acceptat absque protestatione, eum acceptare videtur, cum omnibus suis qualitatibus conditionibus, & oneribus insitis, l. cum ab vno, in principio D. de legat. 2. l. qui tutelam D. de testam. tutel. l. si compensandi. C. de hered. instit. cap. officij de test. l. neminem cum l. sequenti de legat. 2. l. legatario 22. D. de fideicommiss. libertat. l. 36. tit. 9. part. 6. latè Castillo contron. t. 5. c. 107. ex n. 65. cum seqq. & subiicitur legibus, & naturæ actus de eo loquentibus, Natta consil. 49. n. 22. Decius consil. 35. n. 11. Surdus consil. 347. num. 24. & in consil. 198. numero 15.

85 Imò, & qui dispositionem seu contractum acceptat, in tantum eius onera, conditiones, & grauamina acceptare intelligitur, vt nec valeat acceptatio cum protestatione, vt probant Hondedeus consil. 89. ex n. 31. & n. 32. lib. 1. sequitur Castan. consil. 24. n. 31. & 32. & signanter n. 36. Francisc. Hier. de Leo decif. Valent. 102. Castillo contr. lib. 5. d. c. 107. sub. num. 65.

86 Itaque simpliciter recipiens adiudicationem sui crediti, & in hoc pretij genere conditionati, & ad effectum vt recognoscatur per emptorem, adiudicationem ipsam approbare videtur, cum omnibus suis qualitatibus, quod & vterius comprobatur hæc resolutio ex aliis quamplurimis doctrinis videndis infra ex n. 141. cum sequentibus, vers. hinc prius vt habeamus.

- 87 Comprobatur deinde, quoniam si præcedat sola promissio de vendendo, & appareat postea tradita res, & pretium receptum, etiam nulla facta inter partes commemoratione pacti, & promissionis præcedentis, tenetur hic actus factus in executionem prædictæ promissionis, & ex effectu inducitur perfectio venditionis promissæ, & ad consummationem promissæ venditionis partes contrahentes traditionem fecisse, ita eleganter tradiderunt. Socinus *consil.* 170. *in presenti consultatione lib. 2. & iterum in l. si ante D. solut. matrim.* Tiraquell. *de retract. convention. ad fin. tit. in 8. quest. numer. 63. cum seqq.* Couarr. *lib. 3. variar. c. 4. n. 8. versic. decimo octavo.* Laſtre *de gabellis. c. 17. num. 42.* Gu-tierrez *eodem tit. quest. 47. num. 12.* ideoque si potest additionem factam emptori promittenti acollare census debitoris, conſter creditores, exigisse ab eo annuos redditus, etiam si nõ appareat de alia acollationis scriptura, (quæ in actu non requiritur, vt inferius) intelligitur exactio & solutio facta in executionem & effectum acollationis promissæ in subhaftatione, necnon consignationem à iudice factam ipsiſ creditoribus in hoc pretium sic conditionatum, & qualificatum, plenarium effectum, & realem consequi, & habuisse, de quo vterius apparebit *infra ad fin. huius cap. vbi. singulares doctrinæ in proposito recensentur ex numer. 241. cum multis sequentibus.*
- 89 Pro qua resolutione facit text *in leg. Imperator, §. cum viro, D. de legat. 2. Socin. Iun. consil. 122. lib. 1. consil. 67. lib. 3. Bald. in l. nec. ambig. per text. ibi. C. de donationib. Afflict. decis. 275. n. 8. & decis. 393. n. 8.*
- 90 Theſaur. *decis. 40. n. 12. Qui omnes tenent, acceptatione præsumi quædo donatarius reperitur in possessione rei donatæ, sequitur Addit ad Molin. de primog. lib. 4. c. 2. ad n. 76. ex eo quod possessio subsequuta intelligitur semper ex titul. præambulo, gl. in l. quadam mulier, D. de rei vindicat. Auendan. de exequend. lib. 2. c. 1. n. 5. Aymon Craueta *consil. 231. num. 11. Menoch. lib. 2. præsumpt. 74. num. 12. Mieres I. p. cap. 36. num. 9. & num. 4. Pontanus de spolijs cap. 15. num. 144. tom. 4. idem Menochius de præsumptio. lib. 6. præsumpt. 67. per totum.**
- 92 Et in terminis, quod tacita quæuis approbatio acollationis censum sufficiat ad hoc, vt habeat vim solutionis, per quam liberatur debitor principalis, probauit Rota *in decis. 386. numer. 1. & num. fin. apud Alexandrum Ludou. & in decis. 560. sub num. 1. versic. non obstat, inter recollectas, per Cenciũ post tractat. de censibus, quarum superius mentionem fecimus num. 20. versic. pro qua resolutione, &c. Probant aliæ Rotæ decisiones, quas ex Manguiſio de emptionibus, *quest. 45. numer. 38. ad duximus supra num. 65. versic. quam conclusionem. Cenciũ de censib. quest. 66. sub num. 36. & num. 53. & num. 65.**
- 93 Ex quibus doctrinis verissimis, non obstat text. *in leg. à Diuo Pio, §. si pignora. D. de re iudicat. de quo supra num. 63. versic. sed an creditorum, &c. Quem ponderatam audiuius ad hoc, vt si rei in solutum per iudicem consignatæ, creditoris non accedat expressus consensus, & contentus; non extingui obligationem, quia pignoris ius tunc adhuc manet.*
- 94 Cui respondetur, quod tantum abest, quod talis conclusio deducatur *ex illo text. vt potius aperte probet contrariam, probet ex eius littera manifeste pater, cuius hæc sunt verba: Si pignora, quæ capta sunt, emptorem non inueniant, rescriptum*

est ab Imperatore nostro, & Diuo Patre eius, vt addicantur ipsi, cui quis condemnatus est: addicantur vtrique ea quantitate, quæ debetur. Nam si creditor maluerit pignora in creditum possidere, hisque esse contentus, rescriptum est non posse cum, quod amplius sibi debetur, petere, quia velut pacto transigisse de cetero videtur, qui contentus fuit pignora possidere, nec posse eum in quantitate certam pignora tenere, & superfluum petere. Ex quibus verbis manifeste probatur, quod contentus creditoris, de quo *in d. §.* non respicit pignoris adiudicari acceptionem, & consensum creditoris, quia hoc foret absurdum, cum adiudicatio, & datio in solutum facta per iudicem sit necessaria; sit enim à iudice inuito creditore, quam nullo modo reculare potest, prout superius *hoc cap. num. 60. versic. quapropter hæc adiudicatio, &c.* Annouimus, & ab eundem videre est *supra I. p. c. 11. per totum, ex multis Doctoribus, qui ex hoc eodem §. si pignora, id probant, & ad hoc communiter allegatur.*

Sed tantum, contentus creditoris, de quo *in casu illius text. respicit, & refertur dumtaxat ad pretium, & estimationem rei sibi in solutum datæ, quia principalis dispositio illius textus, solum emanauit ad determinationem huius dubij, an creditor simpliciter recipiens pignus in solutum, intelligatur illud recepisse pro toto suo credito, super quo ita decidit, quod si creditor contentus sit pignus adiudicatum pro quantitate sibi debita habere, vel etiam si expressè hoc quod dicat, nec de quantitate agatur, sed simpliciter pignus captum recipiat in solutum, intelligitur pro tota quantitate sibi debita rem recipere, & acceptare, cum videatur contentus esse, & eo pretio emere, qui expressè de certo pretio nihil dixit nec tractauit, sic intelligitur illum textum glossa Bartol. & omnes *in d. §. si pignora.* Farinac. Rebuff. Pereira, Scaccia, Fabrus, & Marienzus sequuti, & relat. ab Hermosilla *in l. 52. gloss. 7. num. 14. titul. 5. part. 5. tom. 2. fol. 253.* adeo vt contentus creditoris ex simplici pignoris receptione inducatur.*

Et ex hoc tacito contentu inducto per legem, ex simplici pignoris in solutum dati receptione, inferri textus ille, quod sit creditor præclusa via petendi superfluum sui crediti, quamuis tanti non sit valoris res addicta, & in solutum sibi data, *ibi. Non posse eum, quod amplius sibi debetur, petere, quia velut pacto transigisse de cetero videtur, qui contentus fuit pignora possidere, & Rationem adducit Pinell. de rescind. leg. 2. i. part. cap. 4. num. 20.* quod quidem de iure procedit, quoniam cum in solutum pro suo credito toto tacite pignus recepisse, amplius pro sui crediti residuo agere non potest, cum pro toto fuerit obligatio extincta, ex abundè traditis à principio huius cap. quæ potius comprobatur ex hæc celebris text. determinatione apertissimè, tacitam, & simplicem rei acceptationem inducere, & operari pactum, & consensum expressum, & sic contentum.

Ex hæcenus firmiter consideratis per totum hoc cap. facillimè dilues controuersiam, quæ per emptorem officij venditi in subhaftatione pro soluendis, & dimittendis creditoribus concursus, solet moueri, ea occasione motum, quod in subhaftatione licitator acquiescit, offerens certam pecuniæ quantitatem pro dicto officio, sub hac conditione in ea assumendi census creditorum, eosque recog-

gnoscenti intra illius pretij à se oblari quæritatem sub qua scientibus creditoribus, & tacite, vel expresse consentientibus (vt hæcenus dictum est) tamquam plus offerens fuit admissus ad officij emptionem, & raditionem: atque desuper in quantitatem pretij conditionalis facta fuit per iudicem adiudicatio, & consignatio creditoribus in suorum creditorum satisfactionem, & solutionem, quos emptor iuxta vnus cuiusque crediti quantitatem recognoscens, præstitit annuatim redditus correspondentes forti principali, tandem post aliquot annos ipse officij emptor, & nouus debitor contendit, quod recognitio à se oblata in subhaftatione, ac postmodum excuta, atque ad effectum producta, facta fuerit respectiue ad officium vt pignus & hypothecam censuum.

99 Creditores contradicunt, & insuper pro sua in posterum securitate controuersiam dirigunt aduersus primum debitorem (cuius erat officium venditum) vt ex eius bonis cæteris sint satisfaciendi pro suis creditis, ex eo, quod consignationes & adiudicationes in pretio officij conditionato in non tutum fuere collocatæ, cum in diminutionem deuenierint, quorum periculum tenetur subire debitor prior principalis, cum ad eum, non creditores spectet. Debitor autem tam emptoris, quam creditorum intentionem impugnat.

100 Et non immeritò, quia neuter eorum iuris fundamentum tuerit, ex abundè consideratis in hoc c. à principio; non emptor ad dimittendū officium, eo forte ductus fundamento, & regula generali, quod tertius rei hypothecatæ possessor coactus per creditores, vt vel recognoscat censum, vel dimittat hypothecam licet recognoscat, poterit quantumque dimittere hypothecam creditoribus, vt amplius à censu recognitione facta liber maneat; quia recognitio hæc cum sit respectiua, & limitata ad hypothecam à se possessam, non amplius tertium possessorem grauat, nec ad plus obligat, quam vt antea. Rodriguez *de annuis redditibus, lib. 2. cap. 9. num. 56. & supra, & lib. 2. quest. 9. n. 11. & 12.* Couarr. *lib. 3. variarum, cap. 7. num. 6. D. Valenzuela consil. 19. num. 52.* quam æquiorẽ dicit Gutiérrez. *practicarum lib. 2. quest. 177. num. 5. Felicianus de censibus, lib. 3. cap. 6. num. 7. Vincentius de Anna allegatione 16. Bald. in pragmat. de censibus, lib. 5. quest. 1. Matrillus ad Petrum Gregorium de censibus, quest. 5. num. 233. & alij quamplurimi citati per Antonin. Amat. *variarum resolutionum 21. per totum.* latissimè de hac re tractantem. Auendan. *de censibus, quest. 99. num. 3. Manguiſio de emptionibus, quest. 82. ex num. 12.* post Rodoan. Guierri. & Couarruuiam.*

101 Sed hoc fundamentum facillè dilues, si notissimam attendas differentiam inter vtrumque tertium rei hypothecatæ possessorem censum recognoscens, nempe tertium illum, qui à solo debitor (pretium rei emptæ recipiente) mediatè, vel immediatè titulum habet; & inter emptorem in subhaftatione, qui à debitorẽ, iudice, & creditoribus titulum fuit consequutus. Etenim in primo casu res transfertur in successorem tertium cum suo hypothecæ onere, esto quod per nullum factum debitoris infringi potest ius iam quæsitum creditoribus, prout copiosè diximus *1. part. cap. 10. ex num. 43. versic. quia cum hoc iudicio, &c. & latius supra 2. part. cap. 12. ex numer. 17. cum multis sequentibus, versicul. sed adhuc illis atque alijs, &c.*

Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

Nec enim per eiusdem tertij recognitionem extinguitur prior obligatio, nec nouatio aliqua inducitur, nec liberatur principalis debitor, ac proinde nec fideiussores, nec hypothecæ dissoluntur, cum prior creditor adhuc non sit satisfactus, solutus, nec dimissus à suo debitorẽ, quia per huiusmodi recognitionem factam à tertio rei hypothecata possessore, additur obligatio obligationi, & contractus contractui, nisi inter tertium recognoscentem, & census creditorem aliud expresse actum sit.

104 Ideoque creditor census non solum cõtra principalem debitorem, cuiusque hæredes agere potest, sed etiam contra tertium rei hypothecatæ possessorem, scilicet se obligantem per recognitionem. Sic tenent Salazar *de usu & consuet. cap. 11. n. 67. Couarr. lib. 3. variarum resolutionum, cap. 7. num. 6. in versic. hinc etiam deducitur, in fin. sequitur Ioan. Gutier. lib. 2. practicarum, quest. 177. num. 5. & iterum in tractat. de tutel. 1. part. cap. 1. num. 24. Anton. Gamina decisio 145. num. 2. Felicianus de censib. lib. 2. cap. 6. num. 7. Hieronymus de Ceual. *commun. contra commun. 3. tom. quest. 754. ex num. 29. cum seqq. & per eundem Ceual. licet obiter idem tenet nouissimè Nogueroſ allegat. 4. num. 34.* durat enim prior obligatio, quæ suos iuris effectus integre fortitur.*

105 At in tertio emptore subhaftante totum est oppositum, & hæc omnia cessant, quia ad eum rei dominium irreuocabile, & pleno iure peruenit, traditione facta ad latè tradita per nos *in 2. part. cap. 2. ex num. 1. cum sequentibus, post magnam, Doctorum allegationem. Vbi etiam, quod in tantum perfecta venditio manet, vt amplius penitentia locus non sit, & quia quantum ad debitorem venditorem liber etiam adest, quia licet ei pretium directè non tradidit, sufficit iussisse id ditionibus suis soluere, quod idem est per textum *in l. 2. D. de calumn. ibi. nec refert, an ipse pecuniam acceperit, an alij iusserit dari; nam videtur mihi data pecunia, & a me ad te profecta, vt inquit textus in l. singularia. ff. si certum petar.* Et libera ab omni pignoris nexu res in eum transit, saltem respectu creditorum, qui ad iudicij concursus fuerunt specialiter citati, & ad quorum consensum & instarum, & pro eorum satisfactione, & dimissione res illa publicè subhaftatur, quia cum res pignorata creditorum consensu alienatur, & distrahitur, & ex extinguitur hypotheca, & in emptorem libera ab omni hypothecæ onere transfertur, vt ex integris titulis, *C. de remissione pign. & D. de distract. pign. & ex text. in l. si debitor 4. D. de quib. mod. pign. vel hypoth. solis. ibi. magis est, ne desinat, nisi ex voluntate creditoris hoc factum est; text. est in l. si cur, §. si vendit. & §. si voluntate, D. quib. mod. pign. vel hypoth. solu. l. 1. C. de remiss. pign. Menoch. *consil. 58. n. 24. & multis seqq. lib. 1. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. ... num. 239. Berouius conf. 172. n. 4. vol. 1. Guido Papæ singul. 481. Cephalus 12. n. 34. lib. 1. latissimè Mantica de contractibus, tom. 1. lib. 11. tit. 21. per totum. Castillo controuersiarum, tom. 5. cap. 89. num. 115. & 116. vbi latissimè ex num. 112. post innumerabiles DD. quod cõsentiens alienationi rei suæ, vel in qua ius habet, amittit ius & dominium, & ex n. 117. & iterum antea *lib. 2. cap. 18. ex n. 38.* quamplurimos allegat, quod cõsentiens, vt alius testetur de re sua nõ potest reclamare, sed valer alienatio, per text. *in d. l. si cur, §. si venditionis, ibi. vt si legare permisit, valeat, quod concessit.* latissimè Mieres *de maior. 1. part. quest. 23.****

LLI 2 quest. 23.

111 *quest. 23. ex num. 48. cum multis segg.* & hic consensus creditoris, quod res hypotheca distraharur, sufficit tacitus, eius scilicet presentia sine contradictione, ex leg. 37. tit. 13. part. 5. ibi. *Franquear no pue de ningun home el seruo, ni la sierua, que huuere empenado a otro, a daño ni menoscabo de aquel que la tenia apenas, demienta que fuere assi empenada: mas si acacesciese que lo a forrase estando delante de aquel, que lo tenia penos y no lo contradice, valdria el asorramiento.* Quam exornat amplissimè Mieres ubi proximè ex num. 51. & segg.

112 Et in nostris terminis, quod vedita re hypothecata auctoritate iudicis in subhaftatione ad instantiam creditorum, pro eis satisfaciendis, extingatur eorum hypotheca, & res libera transeat in emptorem subhaftantem, probant Gregorius Lopez, Feliciamus de Solis, Vincent. de Franchis, Hier. Leo, Tellus Fernandez, & Ceuallos relati, & sequuti à Guzman de euiction. cap. 34. num. 40. vsque ad 44. qui loquuntur in subhaftatione hypothecæ facta in concursu creditorum, ad eorum instantiam, in quo nullum dubium versatur.

113 In tantum, quod emptor rei subhaftatæ pro satisfaciendis creditoribus in posterum plenissimam consequitur securitatem, ita vt nullatenus possit amplius molestari à creditoribus, ad concursum citatis, nec aliquam de cetero eidem super re emptæ ex pignoris aut hypothecæ causa controuersiam mouere, cum ipsorum respectu prorsus libera ad emptorem peruenit, omni pignoris nexu sublato latissimè probantur Alphonfus Guzman de euict. quest. 34. ex num. 35. cum multis sequentibus. Addition. ad Molinam de primogen. lib. 4. cap. 4. sub num. 20. fol. 282. latè & optimè Fontanella de partibus nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 7. ex num. 33. & à num. 41. tom. 2. fol. 153. & sequenti. Gratian. disceptat. forens. tom. 1. c. 37. ex num. 34. & segg. & rectè conducent quæ mirabiliter cumlauimus supra p. 1. c. 18. per totum.

114 Ergo impossibile est, quod recognitio ab isto emptore facta, & oblata habere possit respectum ad hypothecam, nec facta intelligatur hypothecæ intuitu, cum deficiat primum mobile, & præcipuum fundamentum, quo rectè nituntur DD. supra laudati, num. 100. & sequentibus, versic. & non immerito, &c. Qui in primo casu iuridicè admittunt dimissionem rei pignoratæ factam per possessorem post eius recognitionem ab initio mediante creditorum consensu, eo quod fiat intuitu pignoris, & hypothecæ quæ in re per eum possessa perdurat; attamen cum in emptorem subhaftantem ab initio mediante creditorum consensu res transit libera ab omni hypotheca, quæ per rei traditionem dissoluitur, & extinguitur, ad eum nullatenus trahi ualet regula illa, quod recognitio facta censetur intuitu, & contemplatione pignoris, quod non durauit, sed penitus fuit extinctum, per argumentum à ratione cessante. Et quia non entis nullæ sunt qualitates, & quia sublato fundamento, superædificati non potest, ex axiomatibus vulgaribus.

115 Desuper doctrina hæc vna infallibili, & constanti consideratione manifestè, & mirabiliter probatur, quoniam hæc emptoris recognitio non fit respectiue ad officium, seu rem, quam (vt diximus) iusto emptionis titulo, & pleno iure securè sibi licitator acquisiuit, quæq; omni hypothecæ onere libera ad eum peruenit: sed tantum recognitio fit illis respectiue ad pretium à se conditionaliter oblatum

cuius duntaxat debitor debitori remansit, & affecti tamè solutioni, & satisfactioni creditorum, & pro eadem quantitate, & non amplius se obligauit, & ad eam duntaxat tenetur, & pecunia illa creditoribus duntaxat fuit per iudicem consignata, & in solutum data ex plurimis DD. supra citandis n. 152. vers. adeò vt licitator, &c. Quam quantitatè insuper licitator per recognitionem soluit creditoribus tacitè, vel expressè sic consentientibus, pro vt soluere fuit in subhaftatione in hunc modum obligatus, nec ad aliud creditores emptorem cogere possunt, sed solum ad genus hoc solutionis, per eos tacitè, vel expressè approbatum, & acceptatum, vt in d. n. 152. infra probauimus.

Et quia si per adiudicationem nominis, & pretij debiti ab emptore factam per iudicem concursus creditoribus, & ab eis tacitè, vel expressè acceptatam, statim extincta fuit prior obligatio, iuxta quæ latè probata manet à principio huius cap. per necessariam consequentiã, pignora, & hypothecas dissolui; quæ sine principali obligatione non subsistunt) fatendum erit. Ergo impossibile est, quod emptoris recognitio oblata, & subsequata habere possit respectum ad officium liberè, & irreuocabiliter in emptorè translatam, pro vt iuribus, & Doctoribus penè innumerabilibus supra 2. p. c. 2. à principio.

Ex quibus pulchrè inferitur, quod cum per hanc consignationem in pretium conditionaliter oblatum, & dationem nominis in solutum, inducatur prioris obligationis extinctio, & nouatio, atque per recognitionem censuum, & accollationem, quam in se suscipit emptor de consensu creditorum, pariter fit, & penitus liberatur primus debitor, cum per hunc nouum recognitionis contractum prior fuerit innouatus, ex quo creditores maluerunt, emptorem in debitorem agnoscere, & potius habere, quam primum principalem, indeque per hanc accollationem oritur solutio, ad quæ trahenda sunt omnia, quæ scripta reliquimus à principio huius cap.

Atq; ideo hæc noua emptoris recognitio nouus erit contractus, & noua censuum recognitionum creatio, quia cum emptor debitor remaserit pretij persoluedi creditoribus, singitur solutum, & iterum per eosdem creditores datum in censum eidem emptori, qui loco pretij rei emptæ constituit, & creat nouum censum, iuxta text. in leg. 2. D. de contrah. empt. ibi. *Non pretij numeratio, sed conuentio perficit sine scriptis: habitam emptionem, l. pretij causa. Cod. de rescind. vendit.* latissimè Rodriguez de annuis redditibus lib. 1. quest. 13. per totum.

Et quod hæc censuum in se assumptio, a collatio, & recognitio facta per emptorè in rei subhaftatæ, de consensu tacito, vel expresso creditorum, sit nouus contractus distinctus à priori, per recognitionem, & dationem in solutum extincto, probamus copiosè supra ex num. 31. cum multis sequentibus, versic. ex quo enim creditor, &c. Et ex num. 22. cum sequentibus.

Et hoc ad differentiã alterius recognitionis factæ per simplicem tertium possessorem hypothecæ, habentem titulum mediãtè, vel immediatè à solo debitore, (de quo loquuntur DD. tractantes de recognitione, quos citauimus supra ex num. 100. vers. & non immerito, &c.) quia cum succedat in re adhuc hypotheca, & in qua durat pignus, atque etiã nullatenus sit extincta prior obligatio creditorum, & fiat recognitio respectiue ad rem hypothecaram duntaxat, ideo eius recognitio non solum non

121 non inducit nouationem, sed potius tendit in augmentum prioris obligationis, & ei accedit per viã additionis, pro vt probauimus supra ex num. 100. cum segg. vers. & non immerito, &c. At verò cum in nostro casu cessent prædictæ rationes, de vno ad alium non erit arguendum, nec ad hunc nostrum ex diuersis iuris principiis prouenientem tanquam omnino diuersum, & separatam trahendæ sunt, nec valde applicandæ, cum vtriusque tertij possessoris termini sint penitus distincti, omnino separandi, & nullatenus confundendi, pro vt manifestè ad oculum ostendimus hæctenus.

122 Quapropter nec emptor iste rei subhaftatæ, oblata recognitione loco pretij, & præsentis pecuniæ, potest rem sibi iam additam, & traditam dimittere creditoribus, quia perfecta venditione, nec potest pœnitere, ad latè tradita per Nos supra cap. 2. à principio 2. p. nisi per viam rescisionis ex læsione enormi, aut enormissima, vel nisi à se fuerit euicta, per tertium, ex causa præcedente venditionem, & ex facto debitoris, sed omnino tenetur continuare, & perseverare in recognitione à se facta creditoribus debitoris iuxta suam obligationem, nec isti possunt mota fortè sibi litè super dimissionem officij, & rei emptæ ad debitorem priorem recurrere, pro eisdem creditis consequendis, virtute prioris obligationis, quæ iam per consignationem, & adiudicationem in pretium officij venditi quacumque conditione oblata, eorum accedente tacito, aut expresso consensu, fuerit extincta, & radicito sublata, sed ad eos deinceps rei venditæ, vel nominis adiudicatori in solutum, non ad priorem debitorem periculum spectat, pro vt validè probatum remanet per discursum totius huius capituli.

123 Nec tandem intentionem emptoris huiusmodi, officium dimittere volentis iuuabit, si simul inter offerendum in subhaftatione ultra conditionem recognitionis censuum, aliam addat, quod quando contingat ex propria pecunia redimere census à creditoribus, à se recognitis, teneantur in eum cedere sua iura, quasi hæc conditio inducere videatur, non veram, sed fictam, & apparentem quamdam venditionem, & non perfectam dominij transfationem, ratione incomparabilitatis huius clausulæ cum dominio, & ideo quod nec ipse emptor sit nouus verè debitor creditorum, sed respectiue tantum ad possessionem, quia si nouus, & verus debitor immediatus fuisset, nulla ageret creditorum cessio, cum per solam solutionem, dimissionem, & satisfactionem per eum factam, liber omnino remanet, quare cessio factam debitori per creditorem non valere, eo quod non potest sui ipsius esse creditor, & debitor. ex l. Vranus, D. fideiusor. probari videtur.

124 Tamen dicendum erit valere huiusmodi cessionem factam per creditores emptori debitori, & ad multa prodesse, nulla incompatibilitate existentem; manifestè probatur; tum quia prodest ad liberationem consequendam, in terminis per textus argumentum in l. sponsalibus, §. 1. D. de iure dotium, tradiderunt Bal. in l. 1. quest. 11. num. 22. C. de action. & obligation. quem ibi sequitur Salicetus quest. 21. tener Alexand. in l. Senatus, §. fin. per illum textum D. de legat. 1. Alexand. consil. 157. numero 2. lib. 7. Ruinus etiam in consil. 119. num. 19. lib. 2. & consil. 17. num. 8. lib. 4. & consil. 68. num. 6. lib. 5. & consil. 92. num. 22. lib. 3. Guzman de euict. quest. 35. num. 7. & ad maiorem cautelam, & firmero secundo Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

125 Tamen dicendum erit valere huiusmodi cessionem factam per creditores emptori debitori, & ad multa prodesse, nulla incompatibilitate existentem; manifestè probatur; tum quia prodest ad liberationem consequendam, in terminis per textus argumentum in l. sponsalibus, §. 1. D. de iure dotium, tradiderunt Bal. in l. 1. quest. 11. num. 22. C. de action. & obligation. quem ibi sequitur Salicetus quest. 21. tener Alexand. in l. Senatus, §. fin. per illum textum D. de legat. 1. Alexand. consil. 157. numero 2. lib. 7. Ruinus etiam in consil. 119. num. 19. lib. 2. & consil. 17. num. 8. lib. 4. & consil. 68. num. 6. lib. 5. & consil. 92. num. 22. lib. 3. Guzman de euict. quest. 35. num. 7. & ad maiorem cautelam, & firmero secundo Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

127 ritatem sui pretij, vel in casu quo res à tertio euincatur, vt contra bona debitori communis habere possit regressum cum prelacione, & sub intratione in locum dimissi creditoris, vel in casu, quo ipse debitor ex enormi, aut enormissima læsione rem vindicet, quos casus sibi non solum prospicere debet emptor, sed tenetur, ne aliis sibi sua negligentia imputetur, qui non prospexit, quod euenire potuit, & sibi non cauit. argum. textus in l. mulier, D. de leg. commissor. l. si delegatio 3. C. de nouat. l. si quis domum, §. hinc subiungi, D. locat. optimè D. la Rea in alleg. sig. 22. n. 16. & 28. post alios Doctores.

128 Tum etiam, quia est clausula omnino compatibilis cum transfatione de dominij realiter facta, atque etiam licitè communiter visitata, tanquam facultatis cautela, præseruatiua contra posteriores creditores, eos, scilicet, qui non fuerunt citati ad iudicium concursus, nec comparuerunt, ne ad eorū instantiam, & concursum officium hypothecæ grauatam fuit distractum, & subhaftatum, quorum idcirco ius proculdubio adhuc præseruatum remanet, & hypothecaria agere possunt contra hunc emptorem rei subhaftatæ ad instantiam creditorum posteriorum adstantium in iudicio concursus, vt probant expressè Guzman, Fontanella, Gratian. & ceteri laudati supra à n. 1. vers. prædictis rectè consonant, &c. & infra c. 10. per totum.

129 Fulcitur ex eo simili, quod licet per acquisitionem dominij dissoluatur hypotheca creditoris acquirantis, hoc tamen procedit, quatenus res per alium posteriorem creditorem non euincatur; & auocare curauerit; at verò alio violète rem hypothecaram auocare, licet domino se tueri anterioris hypothecæ exceptionem, vt per Crauet. cons. 248. & consil. 202. Capucium decisione 43. Afflict. decisione 8. & decisione 16. Boerium decisione 47. num. 4. vbi ait, quod ne acquisitio dominij sit nocua creditoribus, conseruatur ei ius hypothecæ anterioris, qua defendat rem contra hypothecas posteriores, l. si posteriores, vbi gloss. Bart. & Salicetus, Cod. si antiqni creditur. & per Negufantium tenet Rodriguez de annuis redditibus, lib. 2. quest. 15. n. 34. Vincent. de Franchis decisione 80. num. 17. pro qua doctrina post Negufantium allegat textum in l. ex sextante, §. Larinus Largus, D. de except. rei iudic. Et quod per hæreditatis aditionem factam à creditore confusio actionum habetur pro non facta, quoties alatura est damnnum ipsi hæredi creditoris, post plurimos DD. probat Ioan. Anton. Manguilus in tr. de euict. q. 99. ex n. 1. & per totum.

130 Facit ad idem, quod hypotheca primi creditoris reuiuiscit, reuocata datione in solutum à secundo creditore offerente, vt ex Franchis decis. 12. num. 11. dicit Giurba decisione 63. num. 2. vt à principio plurimas doctrinas adducit, ad hoc quod ius semel confusum & amissum, quod quis habebat in re à se emptæ, si euincatur à tertio, vel per retractum auocetur, reuiuiscit. Vice Mantican de contract. lib. 4. tit. 10. num. 16. & segg. ad l. 2. §. cum is qui debitori suo, ff. de hered. vel action. vend. & Rodriguez de annuis redditibus lib. 2. q. 13. à num. 8. & quod confusio actionum fiat, quando creditor succedit debitori, & econuerso procedat agendo; secus autè excipiendo, vt putà quando alius creditor posterior, qui haberet in eadem re hypothecam aduersus hæredem, hypothecaria actione ageret ad auocandam rem; potest tunc hæres opponendo de sua anteriori hypotheca, se tueri, & defendere; ita vt eidem nec obstat actionum confusio propter successio-

nem, & dominium superuenientem, vt ex Rodri- guez, & aliis à Rodriguez citatis, probat Anton. Amat. *variarum resolutionum*, tom. 2. *resolut.* 56. num. 14. ad quod insuper allegat, Bald. *consil.* 25. *quest.* 5. *volum.* 1. *Rebuffum tom. 2. ad constitutiones Gallic. tit. de consil. reddituum, art. 1. gloss. 8. num. 14. & 15. & Valenzuelam consil. 15. num. 13. & Beroi. consil. 46. num. 11. lib. 1. & de aliis pluribus limita- tionibus, in quibus confusio actionum cessat, ac- curè videbis apud ipsam Amatam eadem *resol.* 66. à principio.*

Et pro nostra, illud etiam vtget; nam creditor, qui debitoris adiuit hæreditatem absque inuenta- rio censetur sibi de suo credito satisfecisse, quia confusio habet vim solutionis, vt plenè per Amatam *ibidem num. 2. & num. 19.* hoc tamen procedit ad fauorem hæredis: non tamen in eius præiudi- cium, quoniam si illa ficta solutio allatura esset aliquod damnū hæredi; nullatenus inducitur, nec præsumitur; declaratur Paul. de Castr. in l. Stichus, §. aditio. ff. de fideiusorib. Rodrig. de redditibus, lib. 2. q. 19. sub num. 4. Sesse *decisione* 46. Hondedeus *consil.* 58. n. 53. lib. 1. Fontanella de pactis nuptialibus, *claus.* 7. *gloss.* 3. p. 7. n. 46. & 48. vol. 2. Anton. Amat. *d. resol.* 56. n. 20.

132 Et in indiuiduo quod hæc clausula cessionis fa- cienda per creditorem debitori emptori sit valida, & efficax, vt eius vigore possit debitor, vel eius fi- deiussor contra posteriorem creditorem superue- nientem vt retentione bonorum hypothecario- rum, & ex ea per iuris subintraionem in locum priorū posteriores excludere, probatur post *gloss.* Bart. in l. vsucapio, c. C. de pignor. Bart. in l. 1. §. cum prædium, *vers.* sed quæro quale remedium. & in l. Aris- tot. 3. *quest.* D. de pign. Negulant. de pignorib. 5. part. membr. 3. num. 74. Alfons. de Guzm. ubi proximè ci- tatus, num. 101. quod vulgare est, & quotidie viti- tum, in quolibet rei hypothecaræ emptore. soluente prioribus creditoribus, ex pretio conuento ces- sionem ab eis obtinere, se hac cautela prænuire, & ad subintraionem eorum ius, & ad excludendum quoslibet alios posteriores creditores superueni- entes, & agere volentes contra emptorem ipsam pro sua hypothecata actione, in eadem re empti; iuxta l. 1. & toto titulo, C. de his qui in locum prior. credit. succed. vbilibet passim per DD. maximè Anton. Amat. *variarum resolutionum*, c. 7. per totum.

134 Et quando hæc clausula repugnaret veræ transla- tionis dominij in subhastatione factæ, adhuc ta- men sumenda foret interpretatio pro cautela con- trahentium, vt impediretur repugnantia, & vera emptio subsisteret; pro vt in similibus terminis de emptione rei sub pacto de acollando censum ter- tio creditori debitum super ea, eleganter dixit Rota *decisione* 160. n. 1. prope finem, ex n. 2. in hæc: *Similiter premissis clausulis habitibus ad transferen- dum dominium pro vt sunt ad habendum, &c. & con- stituti, &c. nisi pro hypotheca, & cautela referuatio esset intelligenda, implicaret contrarietatem, nempe transferre, & referuare, vnde sumendo interpretatio- nem per quam dispositiones contrahentium saluari possunt, à contrarietate.* Alexand. *consil.* 141. num. 6. lib. 2. Decius *consil.* 341. num. 7. & Conarr. *variarum resolutionum*, lib. 3. cap. 11. num. 5. & Rota in *allegata Romana*, Afflictus, bene senserunt partes de referua- tione pro cautela, non autem ad reuocandam transla- tionem dominij iam factam, nec repugnant *decisiones* in contrarium allegatæ Surdi 305. num. 38. Magni 91. num. 6. & *decisione* 92. num. 12. & *decisione* 181.

num. 18. post Statil. de Saluiano interdicto, quia in omnibus agebatur de referuatione compatibili, non autem de contraria, & continentes repugnantiam, prout in presenti contingit, &c.

Et quod pacta quæ alias repugnarent natura 135 contractus, & impedirent translationem dominij rei venditæ, & traditæ sustineantur, quatenus sint appposita pro cautela, & securitate venditoris; probant ex textu in l. procuratores, §. planè, D. de tribut. act. l. cum manu facta, D. de contrah. empt. Gregorius Lopez in l. 28. *gloss.* 1. tit. 5. part. 5. & ibi latè Hermo- filla *super dict.* *gloss.* 1. ex num. 40. & *segg.* Tiraquell. de tract. lignag. §. 1. *gloss.* 1. à num. 36. qui num. 39. plures adducit Anton. Gomez. 2. tom. *variarum*, cap. 2. num. 30. *vers.* idem etiam. Parlador. lib. 2. *quo- tid.* cap. fin. 1. part. §. 9. num. 7. & num. 1. Surdus *decisio* 220. num. 13. Gratianus tom. 3. *disceptat.* 523. num. 1. 2. & 3. Caldas de empt. & vend. cap. 23. n. 31. in fin. Franchis *decisione* 506. ex num. 5. & cap. 5. ex num. 2. Magon. *decis.* Lucens. 31. & *decis.* florent. 91. num. 8. & 9. Marta *decis.* 43. num. 2. Sesse *decis.* 42. à num. 23. Surdus *decisione* 344. à num. 11. Mantica de *racitis, & ambiguis coment.* lib. 4. tit. 27. n. 4. & 5. Valenzuela *cons.* 59. num. 35. qui loquitur in venditore tradente rem cum pacto referuationis do- minij, donec pretium sibi perfoluatur.

136 Quare firmiter concludendum erit in præsentì quæst. proposita, quod emptor rei in subhastatione cum pacto recognoscendi census creditorum, nul- latenus sit admittendus ad dimissionem eiusdem rei, nec etiam creditores (quorum credita fuerunt consignata per viam solutionis in pretij recogniti- one conditionatum quantumvis in dimissione victi fuerint siue iure, siue iniuria) possunt habere recursum ad bona primi debitoris, cum reuera per eum fuerint iam dimissi, & obligatio penitus ex- tincta, debitorque liberatus, tutusque remansit, ita vt periculum nominis, seu pretij adiudicati, & re- cepti ad eosdem creditores pertineat, non ad de- bitorum, qui verum nomen in solutum dedit, iudice authore, ad latè tradita superius ex n. 14. *vers.* sed quando ex hac acollatione, &c. Et ex num. 22. cum multis sequentibus, *vers.* ex quibus manifestè colligitur, &c.

137 Tum etiam, quia ex hac dimissione officij præ- tensa per emptorem, creditoribus (vel etiam aliàs iniuste admitta) nihil detrahitur consignationi factæ in pretium, quod tunc temporis firmum, & verum fuit, ad quod dumtaxat tenebatur debitor cedens, nomini, ad l. si nominis, D. de heredi. vel acti. vend. cum similibus. Quare hæc dimissio prætensa nihil tangit, nec dependet ab illa irre- uocabili veditioe facta per subhastationem, cum libera, & absque hypotheca transisset in empto- rem, pro vt hæcenus indissolubiliter probauimus: sed prouenit ex nouo recognitionis cōtractu ini- to, tacitè, vel expressè inter emptorè, & creditores, diuerso quidem, nouo, & separato independentè à prima venditione in subhastatione, quæ perfecta inuariabilis, & irreuocabilis permanit inter debi- torem, (cuius erat dominium officij) & emptorem plus hoc modo licitantem, ad contentum, & satisf- actionem creditorum, pro vt abundè, & apertissi- mè probauimus per discursum totius huius cap.

138 Periniquum etenim foret, emptorem hunc ad- mittere ad dimissionem, & contra totius iuris re- gulas (vt vidisti) sed adhuc crudele valde, & in- humanū admittere iterum creditores legitimè di- missos ad recursum contra principalè debitorem, qui

qui pro eorū satisfatione, solutione, & dimissione dominium sui officij, & possessionè se abdicauit, & in emptorem trāstulit, quod si non præsentè pecunia venditum fuit, sed habita fide de pretio; hoc non prouenit ex culpa sua, sed ipsorum creditorū, qui eidem pretij generi assenserūt, & acquieuerunt tacitè, vel expressè, & contenti fuere hoc genere solutionis. Et certè non ex sua eorum liberalitate, pietate, æquitate, aut charitate, sed potius suæ vtilitati consulentes, vt ne deficiente licitatore, vel stante, iustum non offerente pretium, cogentur officium, metipsum in solutum rigoroso (iusto tamen) pretio taxato inuiti recipere, iuxta quæ nos abundè 1. p. c. 18. à principio diximus, innumerabili- bus DD. citatis, quibus adde optimè tractantem Hermosilla in l. 51. tit. 5. p. 5. *gloss.* 7. ex n. 14. & *segg.* tom. 2. fol. 232. indèque debitor ipse per adiudica- tionem huiusmodi in pretium obligatione in totū liber remaneret, ex l. à D. Pio, §. si pign. D. de re iudi- ca, quem superius interpretatum, quapropter si ob- eorum contentum, & consensum rem aliter sub- hantari passi sunt suo iuri renuntiantes, sibi impu- rent, nam quidquid inde euenierit sibi ipsis, & non debitori parato eis satisfacere, & ab obligatione discedere, debet omnino imputari, ex iuris notissi- ma regula, damnum quod quis de reg. iur. in 6. qui iam ob consignationem in pretium (tale, quale cre- ditores approbauerunt) dimissi fuerunt, & obligatio prima penitus extincta, ob quam redire non pos- sunt, nisi sequuta officij venditi euictione.

140 Itaque assensu creditorū existente erga pretium conditionatum, nulla consideratur vtilitas debi- toris, sed tantum creditorum, cum ille semper tutus fuit de vero, & iusto pretio suæ rei, si non inuenisset emptorem, vel inuenisset iustum pretium tamen non offerentem, ipsi danda foret inuiti in solutum creditoribus iusto pretio taxata, ideoque ipsi suam non alienam vtilitatem gesserunt,

141 Hinc prius vt abeamus, illud animaduertendum, quod postquam licitator in subhastatione rei in instantiam creditorum vendendæ attulit loco pre- tij oblatis recognitionem creditorum, istis citatis, & minimè impugnantibus, sed ideo tacitè, vel etiã expressè consentientibus; iuxta terminos à princi- pio huius c. appositos & re tradita emptori licitã- ti, & exinde soluēt annuos redditus creditoribus, ipsisque recipientibus absque recognitionis scri- ptura, & instrumētis; sufficere, pro extingueda pri- ma obligatione, & inducēda nouatione, probatur, tum quod census creatio, & constitutio scripturã pro forma non requirit, & sufficit inter partes cō- uentio, seu consensu, licet sicut in cæteris contra- ctibus venditor census possit cogi ad scripturam conficiendam, altissime & eleganter probat Auen- dam. de censib. c. 84. per tot. & c. 18. n. 4. & c. 5. 6. & 7. & innumerabiles alios Doctores, & Rota *decisio- nes*, in comprobatione congerit Cencius de censib. q. 43. per totam, & signatè ex n. 13. cum multis *segg.* vbi exactè disputat, & sic resoluit in terminis mo- tus proprij Pij V. contrariū insinuantis, cui mirabi- liter Cencius, & cæteri ab eo laudati satisfaciunt.

142 Tum ex omnibus fundamentis quæ adducimus supra ex n. 62. cum *segg.* *vers.* sed an creditorum de- beat adesse, &c.

Tum etiam quia inter creditores, & licitatorè fuit iam gestus, & celebratus contractus recogni- tionis promissæ in licitatione autoritate iudicis, & calore iudicij, in quo quasi contrahi, & obliga- tionè oriri, non est dubium, ex l. 3. idem scribit, D.

peculio, l. 2. D. de prator stipular. Ioan. Bellel. *disquis.* cleric. p. 1. tit. de fauore cleric. reali, §. 1. n. 8. pag. 275. Ceuall. *commun. contra commun.* tom. 4. q. 897. n. 887. Gonzalez de reg. de alternat. *gloss.* 6. n. 171. Ioannes Maria Nouarius in *praxi elect.* & *varia fori*, q. 20. n. 8. *sect.* 2. fol. 183. Giurba *decis.* 99. n. 4. imò actus iu- dicialis potentior est extrajudiciali, l. pacta nouissi- ma, C. de pact. Tiraq. de retr. act. conuent. ad finem, tit. n. 154. vbi alios allegat.

145 Ea namque quæ in iudicio gerunt efficaciora sunt his, quæ extrajudicialiter sunt, Barbara *consil.* 47. *præclare col. ult. lib. 2.* qui ex eo ad plurima infert, in *consil.* 53. eiusdem initij, col. 5. *vers.* est quisquam, eodem lib. 2. Iason in d. l. pacta nouissima. Ferro in *consuetudinib.* Burdegal. tit. de retr. act. §. 13. sequitur Tiraquell. loco cit. Rom. *consil.* 63. n. 2. Cia- uetta de *antiqu. tempor.* 3. part. n. 27. Iason in l. iurif- gentium, §. quod ferè, col. 2. D. de pact. Bart. in l. ex hoc scriptura, n. 26. D. de donat. Cencius *consil.* 305. col. 4. lib. 3. Menoch. de *presumpt. lib. 3. presump.* 133. n. 3. pro quo facit celebris textus in l. cum ostendimus, §. fin. D. de fideiuss. vbi disponitur, quod simplex præsentia iudicio habet vim stipulationis, abique alia vocis expressione. Pirrus Maurus, Aret. in tr. de fideiuss. 2. p. principali. *sect.* 3. n. 2. fol. mibi 256. l. pa- cta nouissima, ibi, maximè (sicut proponis) apud acta præsidis assenerunt, &c. C. de pact. Et habent execu- tionem paratam velut res iudicata, ob calorem iu- dicio, plurima congerit post iura, & Doctores. Mantica de *contract. l. 24. tit. 7. à principio.* & signan- ter n. 4. ex *vers.* sed negari non potest, &c. cum *segg.* 10. 2. quo pertinet, quod confessio in iudicio habet vim publici instrumenti, l. cum 10, la 2. C. de *transact.* imò continente efficaciorẽ publico instru- mento ob autoritatem, & calorem iudicij, tenuerunt quamplurimi relati, & sequuti à Cencio de censib. q. 43. ex n. 20. cum *segg.*

150 Et quod instrumentum quolibet gestum in iudi- cio paratam habeat executionem, autoritate, & calore, fori, probat post Bart. in l. tale pactum, §. qui prouocauit, D. de pact. & illic Paul. & Iason n. 8. & idem Bart. Bal. & Paul. in l. cum pro quo, D. de in eius vocand. Alexand. in l. à Diuo Pio, in princ. D. de re iud. Afflict. *decis.* 387. Bald. in l. 2. C. de fide instrum. Roderic. Xuar. in *tit. de los emplacamientos*, §. sed po- ne. num. 15. Parlador, lib. 2. *rer. quor.* 1. par. §. 10. per to- tum, latissime & pulchrè plurimis relatis Doctori- bus eandem conclusionem probat Cald. Pereira de *renouat. emphyteus.* q. 11. n. 4.

151 Tum etiam, quia per subhastationem venditio efficax est, & indissolubilis contractus, à quo per penitentiam recedi non potest, pro vt abundè probauimus 2. p. cap. 8. à principio. Aded quod licita- tor cogatur etiã cōtritionibus personalibus pro implenda oblatione à se facta. Rebuffus de *literar. oblig. art.* 5. *gloss.* 3. n. 16. Follerius *super constitutionibus Regni Sicilia in rubr. de Episc. & Cleric. in con- stit. si quis* n. 20. Carpan. ad *stat. Mediolan.* cap. 167. n. 14. Decius *consil.* 158. n. 10. Grassis in *praludio ex- cept.* n. 149. Castill. *dicis.* n. 6. Cumia *ritu* 17. n. 125. Afinius de *executione*, §. 4. c. 70. n. 2. & c. 87. §. 6. c. 2. n. 1. & *segg.* Anton. Amat. *variar. resol.* 38. n. 4.

152 Atque ideo actus subsequens semper in executio- nem tractatus, & contractus præcedētis factus in- telligitur, & præsumitur, l. 4. §. vnde queri potest D. de manumiss. l. qui in aliena, §. si is, qui parabat. D. de *acquir. heredit.* cum aliis per Malcardum de *probat. conclus.* 619. n. 2. & *concl.* 1259. n. 6. Menoch. de *præ- sumpt. lib. 2. q. 74. n. 3. & lib. 3. q. 49. n. 3.* Surd. *dec.* 325. L L l 4 n. 7.

- n.7. Tufch. *litt. A. concl. 152.* sicut dicimus de solutione, subsequuta, quæ non potest referri ad aliud, quam ad titulum præambulum, l.2. C. de acquir. poss. Bart. in *l. triticum, ff. de verb. oblig. Surd. conf. 16. n. 13. & dec. 221. n. 3. Ozalcius dec. Pedemont. 57. n. 37. Rota Ianuens. mercatu. decis. 4. n. 21. decis. 6. n. 10. & decis. 91. n. 4. idem Surdus dec. 317. n. 19. Menochi. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 49. plura Pirrum Maur. 153 Aretin. in tract. de solut. cap. 7. per totum, quia à primordio tituli posterior formatur euentus l. 1. C. de imponen. lucr. descript. & in dubio actus censetur potius factus ex causa necessaria, ad quam gerens tenebatur, quam ex voluntaria. l. Arist. §. de iur. de liber. l. pater filium, in fin. D. ad leg. falcid. l. miles, §. fin. D. de adulter. l. proximè, D. de ritu nupt. l. si cum dotem, §. si pater, D. solut. matr. l. huiusmodi, §. cum pater, D. de leg. i. videnda erunt quæ diximus supersuperius n. 78. vers. comprobatur, quoniam si procedat sola promissio de vendendo, &c.*
- 154 Hinc dixit Rota in vna Foroliuicnsi, quam adducit Cencius de censib. tom. 2. dec. 96. n. 24. quod quando apparet de obligatione præcedenti imponendi censum, ad quem tenebatur debitor, si sequatur diutina census solutio non potest dubitari de ipsius census impositione, sequitur Cencius de censib. q. 34. n. 34. videndus ex n. 33.
- 155 Et insuper in his terminis, quod quando pretij loco offertur census, & creditorum recognitio, ut valeat perfectè, si subsequatur effectus; probatur Gratian. Girba, & Alex. Ludou. citati, & sequuti per Hermosilla in l. 52. gl. 7. n. 9. tit. 5. p. 5. 79. 22. fol. 232. & nos latius supra ex n. 14. cum sequentibus, vers. sed quando ex hac acollatione, &c. Adde Manguilium de euiction. q. 45. ex n. 20. quia dum finem habemus, non curamus de mediis.
- 156 Et cum casus iste in eisdem terminis, & iuxta præfatas omnes circumstantias cõtrouerteretur in hac Regali Cancellaria, per sententiam reuisionis translata in rem iudicatam, ita per peritissimos Senatores fuit determinatum, & creditores nempe cum effectu esse solutos, & propterea debitor noniter ab eis conuentus fuit absolutus.
- 157 Ex hac tamen re iudicata in fauorè principalis debitoris lata, alia orta fuit lis inter tertium possessorem rei hypothecatae, & ipsos creditores, prætendentem rem à se possessam liberam ab omni pignoris nexu manere, accedente declaratione per re iudicatam in fauorè debitoris eos fuisse cum effectu solutos, cum solutione omnis tollatur obligatio, & per consequens ipso iure resolutum fuerit ius hypothecæ; nec non executionem antea obtentam per ipsos creditores contra tertium hypothecæ possessorem, quem vel ad recognoscendos census, quibus res erat affecta, vel rem ipsam dimitrendam condemnauerant; cessare omnino, nec in posterum ex ea aliquid exigere posse tanquam prorsus indebitum, quam quæstionem ad partes disputantes vtiliter absoluiimus, supra cap. 1. ex num. 118. cum multis sequentibus, vers. nunc tractandum, & de alia controuersia, &c. hac 3. p. vbi vsque ad refectionem videbis.

CAPVT III.

Bona emphyteutica, & censualia, an corpus concursus ingredi debeant, vt subhastentur, atque emphyteutæ creditoribus satisfiat, aut eis in solum dantur.

Vel, an potius in pignus creditoribus assignanda, vt ex fructibus, vita debitoris durante, sua credita consequantur.

Et an dominus directi dominij, vel censuarius, siue tanquam talis, siue tanquam creditor ad concursum comparens, sit in prædictis creditoribus cunctis præferendus.

S V M M A R I V M.

- Inreparatur Auendanus sectans, bona emphyteutica non inuare in concursum, ab emphyteutica formatum, & per concursum ipso iure resoluatur, atque deuoluatur emphyteutis, num. 1. & n. 2. & 31. & 63
- Emphyteutis regulariter intelligitur concessa pro hereditatibus, & successoribus emphyteutæ, n. 3.
- Emphyteutis hereditaria venit in concursum ab emphyteuta mortui, n. 4.
- Ius emphyteuticum subhastatur absque domini directi licentia, n. 5. & n. 21
- In huiusmodi alienatione non causatur ommissum, nec deuolutio ad dominium, n. 6. & 10
- Emphyteutica bona in defectum licitatoris possunt æstimata in solum dari creditoribus, saluo iure directi dominij, n. 7
- Dominium utile cum melioramentis, quod debitor in emphyteutis habet, transit in emptorem, num. 8. num. 9
- Emphyteutici, iuris subhastatio pro are alieno soluendo, vel ad iudicatio, est necessaria alienatio, que non eget licentia domini, nec causat deuolutionem, n. 16. & 13.
- Emphyteutis hereditaria, sicut potest transire ad extraneos; ita etiam subhastari pro soluendis creditoribus, num. 11
- Datio in solum voluntaria non permittitur emphyteuta absque pœna commissi, n. 12
- Caldas Pereira adducitur, n. 13. 14. & 15
- Florez de Mena adducitur, n. 16.
- Emphyteutis hereditaria potest pignori obligare, & in generali bonorum obligatione venit absque licentia domini directi, n. 17
- Obligatio ista durat, durante iure debitoris, quo finito resoluatur, n. 18
- Census imponi potest super rebus emphyteuticariis, saluo iure domini directi, n. 19
- Emphyteutica res venit sub appellatione bonorum, in generali bonorum obligatione, n. 20
- Emphyteutica bona possunt subhastari absque domini licentia, n. 21
- Nen possunt tamen tradi licitatori, nisi prius requisito domino, an velit pro tam bona recipere, n. 22. & 24

In

- In alienatione necessaria dominus directus præfertur licitatoribus, n. 23.
- L. fin. de iur. emphyt. & l. fin. tit. 8. part. 5. expenduntur. ibid. & n. 25.
- Subhastatio, vel ad iudicatio iuris emphyteutica non transferri in licitatorum plus iuris, quam apud debitorem erat, n. 26.
- Dominus directi dominij non tenetur emptorem admittere ultra ius, quod erat apud venditorem, num. 27
- Emphyteutis alienatio cum consensu domini an noua sit emphyteutis in persona emptoris ita, vt eum dominus teneatur inuestire pro tribus propriis generationibus; affirmat Corbulus. numero 28.
- Voces, & generationes emphyteuta alienantis, cum consensu domini attenduntur, nec emphyteutis prorogatur ad nouas, verius tuentur Caldas, & alij, n. 29. & 30.
- Emphyteutam cadere in commissum, & bona ad dominum deuolui ob concursum peractum inter suos creditores falsum est, n. 31.
- Laudemium an debeatur dominio ex subhastatione rei emphyteutica à iudice facta pro satisfactione creditorum, remissiuè, n. 32.
- Emphyteutis concessa pro filiis, & nepotibus, non vt hereditibus, vel pro familia non potest subhastari, à iudice pro solutione creditorum. num. 33.
- Debitor emphyteuta non est absolute dominus dominij sed duntaxat ad vitam, n. 34.
- Emphyteuta primus non potest contrahere debita, quorum causa valeat vtile dominium alienari in preiudicium successorum, n. 35.
- Fructus emphyteutis familiaris solum possunt adiudicari creditoribus vita debitoris durante. num. 36.
- Commoditatem, non ius emphyteuticum familiare alienare potest possessor, debitor emphyteuta. num. 37.
- Forma primitiua emphyteutis semper seruanda est, num. 38.
- Briti sententia adducitur in confirmationem, numero 39.
- Gama deciso adducitur, & Iulij Clari, n. 40.
- Filius succedens in fundo, aut emphyteutis paterna non tenetur ex ea creditoribus paternis, etiam si hereditatem adierit cum inuentario, n. 41.
- Laudemium non debetur, quando fructus rei emphyteutica adiudicantur creditoribus durante vita debitoris, n. 42.
- Emphyteutis non hereditaria, empta tamen ex pecunia patris, acquiruntis, an saltim respectu pecunie possit pro solutione creditorum alienari. n. 43. remissiuè.
- Emphyteutis pro se, filiis, & nepotibus quasitam acquiruntis possit liberè alienare, etiam in preiudicium vocatorum, n. 44. remissiuè.
- Emphyteutis hereditaria, qua ultra tacitam alienationis prohibitionem, expressam habet, nequit subhastari, aut in solum creditoribus assignari absque consensu domini. numero 45. & 46.
- Emphyteutis commoditas prohibitionem expressam non obstantem, vita debitoris durante, potest creditoribus assignari, n. 47.
- Fructus emphyteutis non prohibentur alienari, aut pignori dari pro vita debitoris, n. 48.
- Idem in maioratu, & aliis dispositionibus expressam

- prohibitionem alienationis habentibus, n. 49. & n. 50.
- Leges Lusitania circa alienationem emphyteutis pro soluendis creditoribus explicantur, n. 51. remissiuè.
- Florez de Mena doctrina adducitur, n. 52
- Melioramenta in emphyteutis facta possunt obligari; pignori, & alienari, requisito prius domino; an velit pro tanto, n. 53.
- Dominus directus omni iudicationi, & alienationi præfertur pro eodem pretio, n. 54.
- Censualia bona per debitorem possessa in concursus corpus ingredi debet, n. 55.
- Census reseruatini bona pleno iure in censuarium transeunt, cum onere soluendi pensionem in futurum, nullo dominio, apud concedentem remanente, n. 56.
- L. fin. C. de rerum permutatione, exornatur, & c. constitutus, de religiof. domib. n. 57.
- Censuaris debitor potest ad libitum rem censuariam alienare absque metu commissi, n. 58.
- Commissum in censu reseruatino ob non solutam pensionem etiam per mille annos non datur, n. 59.
- Alienatio, subhastatio census reseruatini; cum onere pensionis transit in quemlibet, n. 60.
- L. fin. C. sine censu vel reliq. exornatur. & l. Imperatores. C. de veltigal. n. 61
- Dominus directus emphyteutis, vel censuaris comparens in concursu per debitore formato an præferatur in re censuaris, vel emphyteutica, n. 62
- Auendanus iterum increpatur, n. 63.
- Dominus directi dominij dupliciter potest comparere in concursu formato ab emphyteuta, vel censuario, aut tanquam dominus, aut tanquam creditor, n. 64.
- Emphyteutica bona quando subhastantur, dominus præfertur pro eodem pretio, n. 65.
- Dominus rem emphyteuticam distractam ad instantiam creditorum iure prelacionis recuperans liberè, & sine hypotheca deuoluitur, n. 66.
- Pignus distractum ad instantiam creditorum liberum transit in emptorem, n. 67.
- Sensus si per viam donationis, legati, institutionis, emptoris, aut ex quolibet actu voluntario emphyteutis ad dominum transeat absque creditorum consensu, quia tunc pro tempore emphyteutis onera duranti, n. 68.
- Res emphyteutica eo casu ad dominum redit non tanquam ad dominum, nec iure domini directi, sed tanquam ad extraneum, n. 69.
- Dominus census reseruatini ius prelacionis in re censuali non habet, n. 70.
- Censuario an competat retractus, quando dominus census vendit in pensionis, n. 71.
- Dominus directi dominij, & dominus census reseruatini possunt concapere in concursu tanquam domini rei, iure consolidationis, & deuolutionis causate, n. 71.
- Emphyteutis deuoluta ad dominum libera, & sine hypotheca, & onere interim imposto ab emphyteuta deuoluitur, n. 73.
- Dominus rei ratione sui dominij præfertur in ea omnibus quibuslibet creditoribus, n. 74.
- In censu reseruatino res non cadit in commissum, siue per viam alienationis, siue pensionis non soluta etiam per mille annos, n. 75.
- Res censuaris potest ob pactum expressum cadere in commissum, sicut emphyteuticaria, n. 76.

In

In re censuaria dominus non preferitur anterioribus creditoribus, cessante pacto commissi. n. 77.
In re censuaria, qua virtute pacti cecidit in commissum preferitur dominus, eam vendicans omnibus creditoribus, secus si per commissum ad eum non fuerit deuoluta, n. 78.
Res censuaria, qua cecidit in commissum inter bona domini indicatur, non inter bona debitoris census, n. 79.
Alienatio non proprie dicitur, nisi dominium plene, & irrenocabiliter sit translatum, n. 80.
In re censuaria, qua in commissum non cadit, creditores anteriores domino census preferuntur, n. 81.
In re aliena, que reperitur inter bona debitoris dominus vindicans cunctis preferitur, n. 82.
Debitor de bonis suis, non de alienis facere potest concursum inter suos creditores, n. 83.
L. etiam superficies 16. ff. qui potior in pignori, habeant, ponderatur, n. 84.
Res censuaria, vel emphyteuticaria, qua cecidit in commissum ad dominium deuoluitur libera, & extinctio iure pignorum interim imposito, n. 85.
Ad rem domino deuolutam nullus creditor cum eo concurrere potest, n. 86.
Iure principali sublato, ius prelationis euanescit, n. 87.
Dominus directi domini, aut censuarias an pensionibus decursis preferantur anterioribus creditoribus in ipsa re, n. 88.
Domini directi domini, vel census reservatiui competunt hypotheca in ipsa re pro pensionibus soluendis, n. 89.
Et omnibus in re ipse pro pensionibus preferuntur, n. 90.
Hypotheca orta a principio acquisitionis ipsius rei omnibus etiam anterioribus preferitur, n. 91.
Dominus directi tanquam extraneus creditor comparens in concursu pro credito sibi debito nullam prerogatiuam habet in re emphyteutica, seu censuaria, n. 92.
Emphyteutica res, seu feudataria hypothecata cum consensu domini, an ad eum deuoluitur libera, vel an etiam post deuolutionem duret hypotheca, n. 93.
Liberam deuolui, non obstante consensu, tenent plures, n. 94.
Liberam non deuolui, sed durare hypothecam post deuolutionem legitime subsequutam, & aliquid operetur consensus domini, probabilior, & receptior est opinio, n. 95.

N hoc articulo incaute, & imprudenter se gessit Lud. de Auendaño in tract. de censibus, c. 110. n. 10. & 11. & in cap. 111. ex n. 4. vbi duas propositiones ineptas sine lege, & sine auctoritate aut iuris fundamento absolute affirmat, tam quod bona emphyteutica non intrant in concursum formatum per emphyteutam debitorem, cum debitoris bona non dicantur, sed extra eius patrimonium sunt, ad qua creditores sui nullum ius pretendere possunt; secunda, quod factio per emphyteutam concursus ipso iure resoluatur emphyteuticarius, seu censuarius contractus ob commissum, & bona liberè reuertit ad dominium, & cum directo dominio consolidari, in quibus propterea dominus in eisdem preferatur emphyteutæ, & censuarij cunctis creditoribus.

Hæ absolute propositiones sic indigeste sumptæ falsæ sunt, & contra communem innumerabilem Doctorum assertionem, & regulam in contrarium affirmatiuum; idcirco ne huius auctoris desidia decipiamur, distinctè procedendum erit, & per conclusiones singulas examinandæ sunt, & in primis quod attinet ad bona emphyteutica.

Prima erit, & firmissima, conclusio quod si bona in emphyteusim concessa fuerint pro hæredibus, & successoribus emphyteutæ (provt singulariter omnis emphyteusis concessa intelligitur iuxta plurimos Doctores laudatos, & sequutos per Aluar. Valasc. de iure emphyt. quest. 49. sub num. 2. ante medium) in concursum motum per emphyteutam debitorem veniunt, subhastantur, & venduntur absque domini directi licentia, aut assensu, & ex eorum pretio creditores satisfiunt, cum sit alienatio necessaria, in qua non datur commissum, nec deuolutio ad dominum, quia hoc casu pro executione sententiæ, & solutione creditorum istis instantibus bona emphyteutica rectè capi valent, necnon in defectu licitatoris ea potest iudex æstimata dare in solutum. Semper tamen saluo iure domini directi ad pensionem consequendam, & exigendam à quolibet tertio emptore, qui eum tenetur recognoscere, quoniam duntaxat subhastantur, & adiecti potest ius emphyteuticum, & illud vile dominium, quod penes se debitor habet, necnon melioramenta pleno iure sibi competentia, hanc conclusionem in terminis firmanunt glossa, Bartol. & communiter ceteri Doctores in l. si finita, §. si de vestigalibus, ff. de damno infecto, testantur communem opinionem Iason in l. fin. num. 113. Cod. de iure emphyteuti mirabiliter Auendan. resp. 13. num. 1. post Bart. & Iason necnon eundem Bartol. in l. quemadmodum ad fin. Cod. de agricol. Henfit lib. 11. & Auarot. in cap. imperialem de prohib. feudi alien. per Feder. & Ioannem de Ripam in l. 1. de pignoribus, num. 13. Parlador. lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. §. 3. num. 33. quem sic generaliter loquentem ad terminos huius conclusionis trahere debes iuxta DD. à se allegato.

Eandem opinionem latè probat Aurelius Carbol. de iure emphyteut. cap. 14. de priuat. ob alienat. limitat. 19. per totam, fol. mibi 318. & seq. qui num. 1. ponit pro regula, quod pro solutione creditoris possunt capi bona emphyteutica, & possunt à iudice dari in solutum eidem creditoribus emphyteutæ quoad ius debitoris, saluo iure domini ad canonem, laudemium, & prelationem, quia hæc venditio subhastatio, & adiudicatio dicitur necessaria cum iudicium reddatur in inuitum, ad quam faciendam non requiritur licentia, & assensus domini directi domini, sed potius in ea limitatur, l. fin. Cod. de iure emphyteut. & propterea bona nec cadunt in commissum, nec fit ad directum dominium deuolutio, vt per DD. in d. l. si finita, §. si de vestigalibus, ff. de damno infecto, & per Bald. doctrinam in terminis in cap. imperialem in princip. num. 11. de prohibita feudi alien. per Federic. Iason in d. l. fin. §. 5. num. 113. Alciat. consil. 343. num. 3. Afflictum decif. 197. in dub. 1. Gratium consil. 333. num. 9. & seqq. vol. 1. qui testatur de communi opinione quam simul amplectitur Rodoantus de rebus Ecclesia de caducita. ob rei aliena. num. 32. versic. emphyteuta quoque pag. 520. Tiraquell. de retract. lignagier, §. 1. gloss. 14. num. 10. Decius consil. 160. colum. 2. versic. & hoc saltem videtur habere locum, &c. Et idem Corbul. in num. 2. hanc regulam declarat, procedere,

dere, quando emphyteusis est hæreditaria, & potest transire ad extraneos, quia tunc potest per iudicem dari in solutum creditori vtile dominii illud pertinens emphyteutæ debitori absque reatu commissi (saluo iure domini) ex Saliceto in Auth. l. qui vers. tertio est videndus, C. de bonis auctor. iudic. possiden. & Bald. in conf. 306. verba inuestitura, vol. & Alex. d. conf. 343. n. 3. & seqq. & ex n. 3. cum seqq. pulchrè declarat ipse collusus post plurimos allegat hanc regulam minimè procedere in datione in solutum voluntariè facta per emphyteutam creditori extra iudicium cum hoc casu sit venditio, & alienatio voluntaria sibi à iure prohibita absque assensu domini directi, quo casu res cadit in commissum, & ad dominium deuoluitur, & directo dominio consolidatur.

Hanc eandem sententiam amplissimè prosequitur Caldas Pereira in tract. de extinc. emphyteusis, cap. 6. ex num. 3. cum multis seqq. dicens quod in alienatione rei emphyteuticæ facta per iudicem pro satisfactione creditorum emphyteuta non habet locum, l. fin. C. de iure emphyteut. qui cum sit alienatio coacta, & necessaria non requirit consensum, & licentiam domini ex Auendano respons. 13. Iason & Afflictio quest. 191. num. 1. Decio consil. 160. colum. 1. ad finem. Roman. consil. 280. Alexand. consil. 215. colum. 2. Socin. consil. 8. col. fin. volum. 4. Iason in l. si vnus, §. pactus ne peteret, num. 29. ff. de pactis. Bruno consil. 44. colum. 3. dub. 3. Aymon consil. 115. col. 1. in fine, ex celebri doctrina Baldi in cap. 1. col. 3. de prohib. feud. alien. Feder. Iason in l. cetera, §. sed si parauerit, num. 10. ff. de legatis 1. Cassaneo consil. 11. num. 79. Capecius quest. 99. col. 2. Roland. à Valle consil. 21. num. 17. vol. 1. & Cagnol. in l. 2. §. 88. num. 243. C. de pact. inter empr. & vend. & ex Pinello in l. 2. C. de rescindenda vend. 2. p. cap. 3. n. 42. & post plures alios Doctores, in discursu per eundem Caldas Pereira adductos omnino videndus, qui iterum n. 14. ita ait, ego autem vt à calumnia legislatorum defendam aduerto bona emphyteutica pro executione sententiæ capi, vendi, & alienari rectè posse vt creditoribus satisfiat, quod placuit Bart. & aliis, in l. si finita, §. si vestigalibus, ff. de damno infecto, vbi Alexand. num. 18. Iason in l. fin. num. 113. Ripa in l. 1. ff. de pignoribus. Petrus Aduend. respons. 13. n. 1. quod in emphyteusi simpliciter concessa, & pro hæredibus data obtinet, quoniam iis nocere emphyteuta potest, &c.

Idem Caldas Pereira pulchrè etiam in id ipsum assumat in tr. de extrac. emphyt. c. 14. ex n. 10. dicens quod bona emphyteutica, aut locata in recensum pro debito subhastari, & licitatore addici posse plus offerenti, quæ cum pensione, & onere reali quibus sunt obnoxia in emptorem transibunt si alia bona patrimonialia condemnato non supersint, in quibus executio fieri possit quo integra solutio creditori, qui sententiam obrinuit, fiat; & pro hoc vltimo conducit quod aliis probat Corbulus de iur. emphyteut. c. 14. de probat. ob alien. limit. 19. n. 6. fol. 331.

Et iterum ipse Caldas Pereira in tract. de potest. gendi, c. 1. ex n. 58. vbi rectè inquit, quod quando per viam executionis sententiæ iudex creditori emphyteusim adiudicat, ipse creditor vel licitator debet esse persona non prohibita à lege, vel pacto sed habilis ex Grato consil. 133. n. 10. & 11. atque Signorol. Tiraq. Gregorius Lopez, & aliis quod singulariter limitat, n. 59.

Et pro hac conclusione quod emphyteusis con-

cessa pro se, & hæredibus potest capi, & executio fieri in ea pro satisfactione creditorum emphyteutæ absque licentia, aut assensu domini directi innumerabiles penè DD. congerit Florez Diaz de Mena in additionibus ad dec. 35. Gammae n. 1. sequitur etiam, licet obiter, Noguerol. allegat. 37. sub num. 39. vbi ad idem allegat Rotam decif. 381. ex num. 16. cum pluribus seqq. tom. 1. in recent. edit. anno 1636. latissimè videndus est post alios Doctores Brito de locato in repetitione, cap. potuit, c. 3. ex n. 18. & seqq.

Conclusio hæc ex eo comprobatur, quod emphyteusis hæreditaria potest liberè per emphyteutam pignori, & obligari, & venit in generali bonorum obligatione absque licentia directi domini, & absque metu caducitatis, quæ hypotheca, & obligatio durat, duntaxat durante iure debitoris, quo resoluta, siue per generationem finitam, siue per caducitatem, pariter resoluatur ius hypothecæ, & emphyteutica bona ad dominum directum deuoluntur libera, & absque aliquo onere imposito per emphyteutam; pro hac vera resolutione innumerabiles penè Doctores, allegant Corbulus de iure emphyt. cap. 14. de causa probationis ob alienatione. limitat. 33. fol. mibi 348. Iulius Clarus recepta sentent. lib. 4. §. emphyteusis, q. 18. & pl. 29. tit. 8. p. 5. & alios plures firmat Ioan. Garcia de expens. & meliorationib. cap. 6. num. 21. latissimè Felicianus de censibus, tom. 1. lib. 2. cap. 5. ex num. 15. cum seqq. allegans ad id d. l. 29. & l. lex vestigalis, ff. de pignori. & l. tuor. §. vltimo, ff. de pignorat. action. Galpar. Rodriguez de annis redditibus, lib. 1. quest. 3. num. 7. per tres columnas, quam plurimos Doctores in probationem congerit Barb. ad c. potuit de locato, n. 81. Gratianus disceptat. forens. cap. 8. n. 40. abundè post plurimos Doctores, & Rotæ decisionum allegationem rem hac differit, & resoluit Lud. Cenciadus in tr. de censib. q. 22. per totam, qui tres vltimi multis aliis laudatis, probant censum absque domini licentia imponi posse per emphyteutam super bonis emphyteuticis suo iure durante, & saluo iure domini directi, & quod res emphyteutica veniat sub appellatione bonorum, & in generali bonorum obligatione, ex pluribus obseruat Cardoso in praxi iud. verb. emphyteusis, n. 16. Sed an ex consensu domini super obligatione duret hypotheca post emphyteusim deuolutam; vide inferius ad calcem huius cap.

Ergo eadem bona emphyteutica rectè poterunt subhastari pro satisfactione creditorum absque domini licentia provt ex quamplurimorum resolutione, sic argumentatur de pignore, & oblatione speciali aut generali, ad subhastationem in iure emphyteutico Florez de Mena in addit. ad dec. 35. Gumma ad n. 1. optima decif. 226. per totam, Vincent. de Franchis, vbi multa cumulat; notandum tamen, quod licet ius emphyteut. & meliorationes factæ per debitorem possint per iudicem sine licentia domini subhastari, in solutum dari creditoribus, licitatori tamen, vel creditori tradi non possunt, nisi prius requisito domino, an velit tanto bona ipsa recipere, & pro se habere, cum in huiusmodi alienatione necessaria semper ius domini maneat intactum, & illæsum qui in hac alienatione præfertur omnibus emptoribus, & licitatoribus, iuxta l. fin. C. de iure emphyteut. & 29. tit. 8. part. 5. notarunt rectè Alexander in Apostilla ad Bartolum in l. finita, §. si de vestigalibus, verb. in feudatario, ff. de damno infecto. Auend. respons. 13. sub

sub num. 3. vers. aduertendum tamen, & sub num. 4. versic. & sicut donante emphyteuta, vt ponderat l. fin. tit. 8. part. 5. in illis verbis. *Tenudo es el señor de la cosa de recibir en ella aquel quien la vende, & ibi, e de otorgar sola haciendo en de carta de nudo, & Salicet. in Authent. ei qui, versic. tertio est videndi, C. de bonis authorit. iudicis possid. Bald. consil. 306. verb. inuestitura, vol. 1. quos refert & sequitur Alexand. consil. 343. num. 3. Corbulus de iur. emphyteut. cap. 4. limit. 19. sub num. 2. Florez de Mena in additioib. ad sess. 35. Gamma sub num. 1. Caldas Pereira de extinctioe emphyteut. cap. 6. ex num. 12. cum seqq. & ex num. 15. & seqq. copiose per Vincent. de Franchis decis. 226. per totam, & ibi Additionatores, & melius ipse Caldas de extinctioe emphyt. c. 14. sub num. 40. Vbi quod sit denunciandus dominus tempore aditionis, an forte ipse velit tantundem offerat, dicens fuisse sententiam gl. & Bartolus in d. §. si de vestigalibus, & communem ex Iason in l. fin. C. de iur. emphyt. num. 113. Ripa in l. 1. ff. de pign. num. 13. Bart. in l. quemadmodum, ad fin. C. de agricol. & cens. lib. 11. Baldus & alij in cap. 1. de prohibitione feudi, & alij per Eederic. & ex plurimis idem probat Brito de locato ad repetitionem, cap. potuit, §. 5. sub n. 18. & n. 19. vers. infra num. 54.*

24 Et iuxta hos terminos intelliges Doctores citatos ab August. Barb. in cap. potuit, de locato, n. 58. quos perperam contrarios censent, nempe Auendan. & Cald. Pereira de extinctioe, c. 6. n. 15. & 16. dicentes, alienationem necessariam, sit ex mandato iudicis non faciendam irrequisito domino directi dominij, nec non Petr. Barbosa in l. usufructu, n. 20. ff. soluto matrim. & Gaspar Rodrig. de redditib. lib. 1. q. 15. n. 81. directum dominium non requirendum affirmantes, vt isti loquuntur in ipsa subhaftatione, in qua licentia, & assensus domini non requiritur, ea tamen facta & licitatore admisso, rei emphyteuticarie traditio fieri debet prius requisito domino, an pro tanto eam velit, & hoc casu procedunt Doctores, Auendan. & Pereira, quos iam annotauimus hoc modo loquentes.

26 Vnum tamen notabile in hac materia alienationis & subhaftationis rei emphyteuticæ aduertere debes, quod in tertium emptorem sub hasta licitam nec in creditorem, cui à iudice rei emphyteuticæ datur in solutum; non plus iuris trahat, quam apud emphyteutam debitorem erat, ita vt si erat vltima vox, & persona, & in emptorem non transit plus iuris; quoniam attenditur linea, & voces debitoris emphyteutæ, non verò persona ementis, hæc etenim alienatio fit absque licentia, & assensu domini directi absque tamē iuris sui læsione, & præiudicio, qui non tenetur emptorem admittere vltra ius, quod erat apud venditorem in quo omnes Doctores citandi conueniunt.

27 Nam licet inter eos magna sit discordia, an facta alienatione ex domini consensu, noua sit emphyteutis, & ius emptoris, ita vt dominus eum debeat inuestire pro aliis tribus vocibus, & personis, ita vt non debeat attendi ius, & linea emphyteutæ venditoris, sed emptoris cum domini consensu, pro vt affirmat Corbulus de iure emphyteut. c. 12. de deuolutione ob lineam finitam, ex n. 78. cum seqq. fol. mihi 165. & iterum c. 14. de priuat. ob alienationem limit. 44. in quest. 1. per totam, fol. mihi 462. vers. in cap. 15. de causa probationis ob non solut. canon. ampliat. 20. fol. 448.

29 Tamen rectius quæstionem ad partes late dispu-

tans contrarium verius resoluit Caldas Pereira de extinctioe emphyteut. cap. 11. ex num. 33. cum multis seqq. vt adhibito consensu domini natura emphyteutis non mutetur in tempore, vel generationibus aut vocibus; sed semper attendendam esse personam, & lineam vendentis, non verò ementis, in quem plus iuris nō transferitur, quam habebat, & habere poterat vendēs, ita vt dominus per consensum à se præstitum non intelligatur emphyteutim prorogare, nec in aliquo alterare, sed semper ius emptoris regulandum à iure venditoris, & eodem modo finiri apud emptorem, quod finiretur re existente penes emptorem quæ opinio longè verior mihi videtur, adhuc tamen vtriusque opinionis Doctores, non dubitant attendendum esse ius debitoris, quando absque domini assensu facta fuit venditio, qui doctores contrariæ opinionis minus rectè attribuunt extensionem, & prorogationem emphyteutis, vt operetur vltra intentionem domini, quæ sola fuit adhibendo consensum, vt eius interuentu excludatur & euitetur commissum, pro quo euitando, l. fin. C. de iur. emphyt. & cap. potuit, de locato, consensum domini desiderat, & satis est vt in hoc operetur, & dominus præiudicetur in iure suo deuolutionis, & consolationis quam causaret alienatio consensu domini deficiente, pro vt late profertur Caldas Pereira loco citato, quæra vltimus, vers. notanter declarantem hunc articulum, in tract. de renouat. emphyt. quest. 7. num. 7. quibus in locis plures Doctores allegat, idem post alios tenet Brito de locato, in rubrica, §. 1. num. 39. & num. 40.

31 Ex hæcenus prælibatis facile cognosces, quam misere lapsus fuerit Ludouif. de Auend. in tract. de censib. d. cap. 110. ex num. 10. & cap. 111. & n. 4. cuius mentionem fecimus ad principium huius c. dum ineptè firmavit, bona emphyteutica in concursu ab emphyteuta per actum inter suos creditores non venire & per concursum creditorum à se factū extrinsecui emphyteutis, & deuolui ad dominum directum in cuius bonis hunc propterea preferendum esse quibuslibet creditoribus; quæ omnia falsa sunt ex iam comprobatis, quod imò non expectata licentia domini, & per consequens nec in his præferendum dominium ex suo domino, tanquam consolidato, vt perperam putabat Auend. ipse in locis citatis, licet verum sit dominium præferri cuiuslibet emptori pro eodem pretio oblato, non aliàs, vt diximus supra n. 22. & n. 24. & infra n. 54.

32 Sed an ex hac subhaftatione per iudicē factam, rei emphyteuticæ tanquam necessaria pro satisfactione creditorum concurrentium, quemadmodū domini, non expectatur licentia & assensus; ita pariter denegetur ei laudemium; non conuenit inter Doctores, late tractant Auend. d. responsio 13. per totum, Caldas de extinct. emphyteutis, cap. 6. ex n. 3. cum multis seq. Florez de Mena in addit. ad Gammam d. decis. 5. sub n. 1. Corbulus de iur. emphyt. c. 14. de priuat. ob alienat. limit. iam sub n. 2. & latissime, & optime quàm plures allegans Brito de locato, in repet. c. potuit, §. 5. ex n. 3.

33 Secunda sit conclusio: si emphyteutis concessa fuerit non simpliciter pro hæredibus, sed solū pro filiis, & nepotibus, scilicet, filijs, vt filiis licet non hæredibus, vel aliter sit concessa pro familia; tunc ius ipsum emphyteuticum, & vtile dominium, nō potest capi, nec subhaftari, nec distrahi, à iudice pro satisfactione creditorū, cū debitor emphyteuta non sit absolute dominus vtilis emphyteutis; sed

ad

ad vitam suam diuitaxat, & quilibet vocatus capit ab inuestitura, & non à primo acquirente. Et ideo in præiudicium successorum ius emphyteuticum, non potest subhaftari, nec ad extraneos peruenire, nec primus emphyteuta potuit contrahere debita, quorum causa, & occasione valent proprietates emphyteuticæ, hoc est ipsum vtile dominium alienari in damnum, & præiudicium successorum; licet in emphyteutæ solius præiudicium sit; & ideo solummodo poterūt fructus emphyteutis adiudicari creditoribus, vt ex eisdem sua credita exigant, vel in pignus bona ipsa eisdem consignari; vt ex fructibus satisfiant creditores durante vita debitoris duntaxat; vti poterunt, & sic ius ipsum non, sed duntaxat comoditas, quæ pleno iure pertinet, emphyteutæ possessori, & debitori alienari liberè potest eius vita durante; nam eo mortuo proprietates emphyteutis, & sic ius ipsum emphyteuticum, & vtile dominium remanens semper integrum, penes debitorem transibit in successorem secundum primitiam naturam emphyteutis, cuius forma seruanda erit. Sic in terminis probant Nicolaus Boëtius in decis. seu quest. 263. Aluarotus in cap. Imperialem, n. 16. de prohib. feud. alien. per Feder. Auend. resp. 13. sub numerum 1. vers. secunda conclusio, ex communi omnium sententia sequuta. Bart. in l. quod dicitur, ff. de verborum oblig. vbi omnes deduxit Flores de Mena in addit. ad decis. 2. Gamma sub num. 1. & ex Bart. num. 8. Alexand. num. 17. Castren. num. 6. in d. §. si de vestigalibus, l. si finita, ff. de damno infecto. Alexand. conclus. 124. sub num. 9. volum. 4. & ex alijs pluribus congestis à Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 49. quos referens sequitur Corbulus de iure emphyt. cap. 14. de priuat. ob alienationem limit. 19. num. 2. & num. 6. & cum Gamma, d. decis. 5. & Corbulus, nec non Rotæ decis. 381. ex n. 26. cum pluribus seqq. Innocent. edit. anno 1636. tenet Noguierol. allegat. 37. n. 99. qui ex alijs similibus comprobatur ex num. 34. de quibus & de pluribus alijs latius videbis inferius optime etiam, & late tradit Brito de locato in repetitione; cap. potuit, §. 3. ex n. 18. & seqq. qui, num. 20. ita ait. Tertia declaratio est, vt talis alienatio, auctoritate iudicis facta, debeat præiudicium generare solum ipsimet emphyteuta, dum vivit ac eius hæredibus quando hæreditaria existit. Si verò secus dicendum quando conceditur cum pacto de prouidentia, nempe pro se & filiis ac cæteris descendentibus seu nomine familiæ, vel pro se, vxore ac filio ex vtroque nascituro, nec posse tunc fieri alienatio emphyteutis, quoad dominium, & proprietatem, sed quoad fructus, & commoditatem, tantummodo interim, dum vivit ipsemet emphyt. vt contra. gloss. in l. si finita, §. de vestigal. ff. de damno infecto. tenent Doctores ferè omnes, vt testatur Tiraquell. de retract. lignag. de gloss. 7. §. 1. num. 47. per text. in vltim. §. in autem, C. de commun. de legatis. Bald. in authent. si qui iurat. C. de bonis author. iud. possid. colum. 5. vers. quæro nunquid. Palat. Rub. in repetitione, cap. per vestras, §. 38. num. 8. Alexand. in dict. §. si de vestigal. & sequitur Gamma decis. 5. num. 8. & c. & latius profertur 40 comprobans, hac 3. part. cap. penult. per totum; & conducit quæstio singularis agitata per Iulium Clarum receptr. lib. 4. feudum. q. 43. vbi resoluit, quod filius succedens in feudo, aut emphyteuti non hæreditaria; sed paterna, non tenetur creditoribus patris sui, etiam si eius hæreditatem adierit cum beneficio tamen legis, & inuentarij; quia non tenetur vltra vires hæreditatis patris creditoribus

Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

satisfacere, et si feudum seu emphyteutis paterna ex pacto, & prouidentia libera sibi remanet, quia non capit à patre, sed à domino concedente ex ipso pacto, & prouidentia, & vide, quæ Flores de Mena ad Gammam decis. 5. sub num. 5. quo casu non debet laudemium domino; quia cum non alienetur ius emphyteuticum, & vtile dominium; sed tantummodo fructus & commoditates debitoris pertinentes suæ vita durante alienentur, non potest, in hac alienatione verificari dispositio text. in leg. fin. Cod. de iure emphyteut. loquentis de vtili dominio alienato, & vendito, ita cum Afflicto obseruat Auendan. resp. 13. sub num. 1. vers. tertia conclusio de claratua.

43 Sed quid dicendū, in emphyteuti non hæreditaria, sed pro se filiis, & nepotibus, quæ tamen empta fuit ex pecuniâ patris acquirentis; an saltem quoad pecuniam, possit alienari seu capi pro satisfactione creditorum acquirentis, vide pro vtraque parte plurimos Doctores relatos per Florez de Mena in additio. ad Gammam dicta decis. sub num. 1. col. 3. ad medium, & Barbosa statim citand. & an ipse primus acquirens, pro se, filiis, & nepotibus, & sic emphyteutum non hæreditariam possit liberè eam alienare, & de eâ disponere in præiudiciū vocatorum, vide latissime Marefcotum vari. resol. lib. 15. 24. per totum; quam plurimos Doctores per regulam, & limitationes videbis apud Barbofam in cap. potuit, ex num. 133. cum seqq. de locato. quos consule pro articuli resolutione, & latissime etiam per Britum in rit. de locato, in repetitione, c. potuit, §. 3. per tot.

45 Tertia conclusio similis est, quoad effectū proximè præcedenti, quâdo in emphyteuti hæreditaria, vltra tacitam prohibitionem inductâ, ex l. 2. C. de iure emphyt. & c. potuit, de locato, adest expressâ prohibitio alienationis pignoris, & obligationis ius emphyteuticum, & vtile dominium debitoris non potest pro satisfaciendis creditoribus vendi aut subhaftari; nec eisdem in solutum à iudice dari, absque domini consensu; cuius ius per pactum expressum quæsitum, omnino præseruatum remanet, ita ex Ripa in l. 1. num. 13. ff. de pignor. tenet Petrus de Auend. respons. 13. num. 2. & 3. & alij protinus allegandi.

46 Nam quemadmodum existente in contractu emphyteutico, expressa alienandi seu obligandi prohibitiōe pignoriatio, & obligatio, sicut & alienatio inualida est, vt ex plurimis probant Gratian. disceptario. forens. tom. 5. c. 907. num. 9. Cencius de censib. quest. 2. num. 6. cum sequent. ita pariter ius ipsum emphyteuticum, & vtile debitoris dominium, per iudicem subhaftari, pro soluendis, creditoribus, nec isti in solutum dari poterit absque domini consensu.

47 Adhuc tamen expressa prohibitiōe non obstante, potest commoditas emphyteutæ debitori pertinens suæ vita durante per iudicem creditoribus consignari, quia commoditas hæc, & fructus nullo modo prohibentur alienari, & pignori tacite aut expresse dare per emphyteutam, nec intelligitur comprehensa in prohibitiōe alienationis suæ vita durante, sic ex pluribus Doctoribus, & Rotæ decisionibus, pulchre probat Ludouicus Cencius in tract. de censibus, quest. 22. num. 10. vers. secunda verò afferri. Gratianus tom. 5. cap. 916. num. 24. Tiraquell. de retract. lignagier. §. 1. gloss. 7. num. 4. Gratus consil. 22. num. 3. lib. 1. latissime Caldas Pereira de extinctioe emphyteut. cap. 5. ex num. 13. cum

M m m sequent.

sequentib. & superius vide etiam quæ late optime per Rodouanum de rebus Ecclesie non alienand. quest. 79. cap. 9. ex num. 20. & ex num. 59. Francisc. Milanens. decisione Siciliae 7. num. 50. lib. 2. Menoch. lib. 2. de arbitrar. casu 560. num. 10. Rosental de feudis, concl. 15. num. 7. D. Valenz. Velat. tom. 1. conf. 56. num. 8. & ex num. 13.

49 Hoc idem procedit absque difficultate in maioratu, fideicommissio, & aliis dispositionibus, in quibus adest expressa bonorum prohibitio alienationis, vt capi, & subhastari possint prouentus, fructus, & commoditates ex ipsis bonis prohibitis pertinentes possessori pro executione creditorum, & in eisdem fructibus cadit pignus & obligatio, necnon censûs creatio, prout abundè diximus infra cap. 15. per totum.

50 Et in nostris terminis, quando in contractu emphyteutico adest expressa alienandi prohibitio, vt nihilominus quoad fructus & commoditatem pertinentes debitori sua vita durante, possit per iudicem fieri consignatio creditoribus, vt ex eâ credita tra exigant. Probat post alios Caldas Pereira in tractat. de extinctioe emphyt. cap. 14. sub num. 40. in hac: Et Auendam. respons. 13. in princip. qui n. 4. hanc traditionem limitat, quando in contractu emphyteutico fuit apposta clausula, quod emphyteusis nequeat alienari, quoniam tunc domino refragante nec vendi, nec obligari pro debito emphyteute, nec in ea pignus pratorium, aut iudiciale constitui potest, citat Salicetum in Authentica ei qui, C. de bonis autor. iudic. possid. num. 46. cuius etiam auctoritatem sequuntur probat idem Ripa in l. 1. ff. de pignoribus, num. 13. id enim operatur in concessione dominica expressa prohibitio alienationis, quamobrem quod hic sanè sit legislator, vendi emphyteusim, posse & alienari ex Iudicis precepto & auctoritate pro dissoluendo ere alieno vtiq; intelligendum est, quando simpliciter emphyteusis fuit concessa non adiecta clausula, quod emphyteusis alienari non possit. Quo casu etsi clausula à leg. fin. C. de iure emphyteut. adiecta, quia tamen mirius agitur cum lege quam cum homine, distrabi nihilominus res ipsa potest ex auctoritate. Pratoris sententiam exequentis in fauorem creditoris latam, &c. Sequitur & facit: Potest tamen Iasonis sententia defendi, vbi emphyteusis commoditas tantum pro soluendis debitis alienabitur, vt iam supra annotauimus cap. 5. num. 14. & videtur agnouisse. Bart. in l. si finita, §. si de uectigalibus, num. 7. & ibi Alexand. num. 17. ff. de damno infecto, intelligentes fructus, seu eorum commoditates tantum debitoris emphyteute pro tempore vite sue posse alienari, non ipsam emphyteusim, quod etiam probat Auendam. respons. 13. num. 2. & 5. ne filius, aut domino directo aliquod preiudicium inferatur, quod & Alciatus respons. 343. comprobatur. Et in emphyteusi Ecclesiastica, que ad extraneos nequit transire, & consequenter nec ad creditores, quoniam & hoc casu solum fructus possunt alienari, non ipsa emphyteusis, &c. Videndus etiam ipse Caldas in eodem tractatu de extinctioe emphyteut. cap. 6. ex num. 13. vbi latissimè agit de intellectu legum Lusitanie expressè permittentium alienationem necessariam auctoritate Iudicis, pro soluendis creditoribus emphyteute, etiam in contractu emphyteutico adit expressa alienandi prohibitio.

51 Hanc eandem doctrinam sequitur ex plurimis Doctoribus Flores Diaz de Mena in addition. ad Gammam, decisione 5. ad num. 1. ibi, Si tamen in ea probabilis esset alienatio, saltem sine domini licentia;

tunc sola commoditas capi potest, & ita procedunt quæ Iason, Bursarius, Gumma & alij vbi supra dicunt. Et quæ notantur in dicto §. si de uectigalibus, & in dicto §. diui argumento textus in l. fin. Cod. de prohibita rerum alienatione, &c. & paulo inferius ibi, Sed vt dixi, quando est prohibita alienatio; idem est de alienatione voluntaria, & necessaria ultra tempus vite emphyteut. & quando non est prohibita, possunt dari in solutum in forma dicta, &c. & iterum sub num. 5. ad finem

54 Quartana conclusio sit respectu melioramento- rum, quæ debitor fecit in rebus emphyteuticis: nam cum hæ proprietæ sint ipsius regulariter pleno iure, eorum respectu libera conceditur debitori emphyteute pignoratîo, obligatio, & alienatio, quia proprium patrimonium iudicatur, atque ideo in obligatione generali, veniunt, dummodo prius requiratur dominus, an pro tanto velit, qui omni adiudicationi, & alienationi præferretur pro eodem pretio ex his, quæ post plurimos Doctores firmat Flores de Mena in addition. ad Gammam, decisione 5. ad num. 4. & ad num. 5. & ad decisionem 4. num. 3. latissimè etiam per Cencium in tractatu de censibus, quest. 22. ex num. 15. & quest. 21. num. 16. & quest. 19. numero 37. plures alios citauimus supra ex numer. 22. cum sequentibus.

Ad secundam partem huius capituli deueniamus; an scilicet, bona censuaria possessa per debitorem in concursus corpus, & inter cætera bona libera ingredi debeant, vt ex eis subhastandis creditores debitoris censuarij satisfieri valeant; quam difficultatem breuibus affirmatiuè resoluam, & aliter de eisdem bonis censualibus iudicandum, quod de bonis emphyteuticis hæctenus scripsimus, huius contractus censulis natura attenda, in quo procul dubio bona dantur censuario cum referuatione annuæ pensionis in futurum soluendæ, & in censuarium vtrumque dominium vtile, & directum, possessioque ciuilib, & naturalis omnino transfertur; ita vt verus & perfectus rei censualis dominus efficiatur, nihilque iuris seu commoditatis præter ius percipiendi annuam pensionem conueniam in futurum apud concedentem rem in censum referuatiuum remaneat ad differentiam contractus emphyteutici. Sic per textum in leg. fin. Cod. de rerum permutatione, & cap. constitutus, de religiosis domibus. Affirmant Abbas & cæteri in dicto cap. constitutus, Socinus consil. 208. num. 5. lib. 2. & consil. 167. num. 6. eodem lib. Decius consil. 164. col. 3. Alexander consil. 14. num. 8. lib. 2. dicit communem sententiam Iason, in leg. 1. num. 28. C. de iure emphyteut. Rebuffus 2. tom. commentariorum, titulo de constitutione redditus, gloss. 17. Casfanus in consuetud. Burgund. rubric. II. in principio, Gregorius Lopez in leg. 10. tit. 30. §. 5. Iulius Claus receptar. sentent. lib. 4. §. emphyteut. quest. 1. in principio; Sotus lib. 6. de iustitia, & iure, quest. 5. artic. 1. Ioannes Lupus in commentariis de usuris, comment. 2. circa l. 2. de pactis inter empto. §. 2. n. 57. Ant. Gomez in l. 68. Tauri, n. 2. & 3. vbi Palat. Rub. n. 2. Castill. verb. cens. Matienzi in l. 1. tit. 15. lib. 1. recop. gloss. 1. Iacob. Menoch. consil. 291. n. 5. cum seqq. lib. 3. & in tract. de presump. 1. p. presump. 160. ferè. per tot. Aluar. Valasc. de iure emphyt. quest. 23. num. 7. cum seqq. & num. 27. cum seqq. & per tot. quem plenè etiam per Lud. de Auendam. in tract. de censibus, cap. 13. per totum. omnino videndus.

Igitur

58 Igitur cum debitor sit dominus rei censualis, & in suo sit patrimonio, eam potest ad libitum alienare, & in pignus, seu hypothecam dare, & sub generali obligatione suorum bonorum comprehendere, & in solutum clarè absque metu commissi, quod non admittitur in censu referuatiuo, etiam si per mille annos pensionem non soluat, aut si alienet rem, nec alio modo, vt inferius probabitur, & per consequens multo magis inter cætera eius bona concursus subhastari per iudicem, vel ad iudicare creditoribus saluo iure domini, concedentis ad suam referuatam pensionem, cum qua inuicibiliter res transit in quencumque licitatore, aut emptorem, seu creditore, ex l. fin. C. sine censu, vel reliquis, l. Imperatores, C. de uectigali. & commissis, prout in terminis etiam agnouit Lud. de Auendam. de censib. cap. 3. n. 10. in fin. ibi, vltimo considerabam, quod cum dominium rei censualis transferatur in censuarium, de cuius bonis formatur concursus, poterit ad creditores anteriores res censualis transire; cum onere pensionis referuata, quo casu omnibus provideatur & creditoribus & dominio censu, &c. in quo quidem nulla versatur dubitandi ratio.

62 Quoad vltimam nostram partem; an & quando dominus emphyteusis vel censuarius comparens in concursu creditorum formato per debitorem emphyteutam, vel censuarium sit in re omnibus emphyteutica, & vel censuaria præferendus inuenio Auendam. de censib. c. 3. ita confusè æquiuocè, & imperitè, loqui, vt quid certum sit de iure vix percipi valeat; constituit enim regulam vniuersalem, dominum directi domini, necnon dominum censu referuatiui, pro re emphyteutica, aut censuali præferendum omnibus creditoribus, eo quod per concursum inter suos formatum ab emphyteutica, aut censuario resoluatur contractus emphyteuticus, aut censuarius. Et ideo huiusmodi bona non subingredi concursum hanc regulam generalem & absolutam comprobatur ex casu quodam speciali, & particulari quando scilicet, res cadunt in commissum, eo quod emphyteuta, & censuarius efficitur non soluendo nõ possit pensionem præstare, & alia huius generis imperitè inuoluit; quæ nec iuris regulis, nec Doctorum sententiis congruunt; sed penitus opitulatur, prout adnotauimus hæctenus per totum discursum huius cap.

64 Sed vt cum claritate procedamus in tam vtili, & frequenti articulo; plures casus distinguendi sunt, aut enim ad iudicium concursus dominus directus, seu dominus censu referuatiui comparet tanquam talis, & iure directi domini, & census referuati, comparet tanquam creditor eo modo quo cæteri creditores.

65 Primo casu dominus directi domini, tanquam talis potest tripliciter comparere pro auocanda re emphyteutica, vt in ea præferatur cunctis creditoribus, Primo modo, quando bona emphyteutica subhastantur pro satisfactione creditorum; quo casu cum omnino dominus directus debeat requiri, antea quam res emphyteutica addicatur, & tradatur emptori licitati, vel creditoribus pro suis creditis in solutum tradantur, (an fortè pro eodem pretio illam velit) tunc omnibus creditoribus præferri debet in ipsa re, prout abundè pluribus Doctoribus probauimus superius sub prima concl. ex n. 22. & seqq. vers. notandum tamen &c. Et hoc casu quando dominus directus iure prælationis recuperat rem emphyteutam, soluto pretio ad eum libera omnibus oneribus transfertur; sicut etiam Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

liberum transfertur ius emphyteuticum ab omni hypotheca in in quemlibet extraneum licitatore; vt diximus supra cap. 2. ex n. 108. hac 3. p. cum ad instantiam ipsorum creditorum venditio fiat, vt ibidem probetur; quia omnes hypothecæ, & pignorum iura, per emphyteutam imposita resoluuntur, & extinguuntur, ita vt amplius dominus directus iure prælationis rem recuperans, soluto pretio non possit molestari à creditoribus emphyteute debitoris, qui subhastationi consenserunt; hunc discursum amplissimè prosequitur; & multis comprobatur Vincentius de Franchis decis. 226. per tot. vbi Additionatores, maximè Riccius, qui in probationem allegat Mastrillum decis. Sicilia 154. n. 73. Cauallcanum decis. 8. n. 35. in par. à Ponte decis. 3. n. 27. & seipsum in decis. 58. in fin. part. 2. & in collect. 1537. cum dominus ius debitoris emphyteute propria pecunia de consensu creditorum, & ad eorum instantiam ius emphyteuticum vendatur, quapropter sicut ius ipsum in extraneum emptorem transiret liberum, & absque hypotheca, vt abundè diximus in c. 2. supra hac 3. part. ex. n. 108. cum seqq. pariter in dominum emptorem, qui in emptione præferatur, ex qua simul oritur consolidatio domini vtilis cum directo; libera transit; prout plenè videre est inferius cap. 10. per totum.

67 Vt secus sit, quando res deuoluitur ad dominum directum, non per hanc viam prælationis, seu etiã commissi, aut consolidationis ob lineam finitam, seu alias ex natura contractus; sed potius per viam donationis, legati, aut institutionis, aut emptionis permutationis. Et sic ex actu voluntario, & contractu inter emphyteutam, & dominum, non interueniente consensu creditorum; quia tunc adhuc durant hypothecæ seruitutes, & onera imposita in re emphyteutica per emphyteutam, durante scilicet; iure & tempore emphyteusis; prout ex pluribus comprobatur Doctoribus Vincentius de Franchis in eadem decis. 226. num. 2. & in dec. 213. n. 23. & vtrouque additionatores, & ex Pinello Boerio. Gaspar Rodriguez, Intrigol. & Rotæ decisionibus, pulchrè comprobatur Ludouicus Cencius de censib. quest. 22. num. 9. quia tunc res non redit ad dominum tanquam ad dominum, sed tanquam ad tertium extraneum, qui seim cum suo onere debet habere, optimè etiam comprobatur Caldas Pereira de renouat. quest. 16. num. 22. & superius, vbi dicit, quod hoc casu dominus ab emphyteuta causâ habere dicitur, & non à se ipso; quando secundum præcepta & concessionem emphyteuticâ ad ipsum non reuertitur emphyteusis. Vide etiam num. sequentibus, per eundem Pereiram. Rouitus conf. 53. n. 19. vol. 1. Ponte decis. 3. num. 25. 26. & 27. Duardus de censibus, §. 1. 10. ex numero 10. Surdus decis. 286. num. 2. 3. & per totam. Ioan. Garcia in tractat. de hypoth. post contractum, &c. ex num. 6. quamplures refert & sequitur Carleuall. de iudic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. putati 23. sub num. 20. Consonant omnino quæ diximus 2. part. cap. 7. ex num. 45. versic. quibus mirè consonat, &c. & superius ex num. 11. cum sequentibus, versic. sed nihilominus iis non obstantibus &c.

68 Sed in domino census referuatiui contrariu erit dicendum, vt ei ius hoc prælationis, & retractus penitus denegeretur, attenda natura census referuatiui; quia cum in censuarium transferatur vtrumque dominium, & penes concedentem nihil remaneat in ipsa re præter ius percipiendi annuam pensionem, prout ex iuribus, & Doctoribus probauimus

MM m 2

supra

suprà ex num. 56. versic. ad secundam partem huius cap. &c. ideo nihil mirum, ut denegeretur prælatio, & retractus, quando res censualis subhastatur pro ære alieno debitoris censuarij, vel quando creditoribus in solutum datur, saluo iure pensionis domini census, ut rectè comprobatur Auendan. de censibus, cap. 87. num. 5. adde quæ Hermosilla tom. 2. ad l. 55. tit. 5. part. 5. gloss. 2. ex n. 25. fol. 252. & seqq. Sed quid econuerso, quando dominus censuarius vendit ius pensionis sibi referuat; an censuario competat retractus, non conuenit inter Doctores. Vide Hermosil. loco cit. & Auendan. in c. 88. n. 4.

72 Secundo modo possunt dominus directus, & dominus census referuatui comparere in concursu creditorum causato per emphyteutam, siue censuarium debitorem scilicet petendo rem ipsam ob commissum, & ob resolutionem contractus, quia cum ratione consolidationis ex causa commissi, vel temporis finiti res pleno iure deuoluatur ad dominum directi dominij, (vel ad dominum census referuatui, quando in eius referuatione adest pactum commissi caducitatis, ut statim,) semper quod ex natura rei, & ex causa præambula, & necessaria resoluitur ius debitoris; resoluitur etiam pignora, hypotheca, & onera per debitorem interim imposita, & res libera ad dominum reuertitur, in qua dominus ratione dominij præfertur omnibus creditoribus emphyteuta, & censuarij, cum quo creditores ipsi concurrere ad rem nullo modo possunt. Et in hoc casu rectè procedunt, & admittuntur, nõ aliàs quæ Ludouicius Auendan. in iis terminis firmavit, (licet sub maxima terminorum confusione, & iuris regularum æquiuocatione & intricacione) in cap. 210. n. 10. & 11. & latius in cap. 3. per tot. Sed melius magisque ordinatè dixit in eod. tit. c. 91. n. 8. qui postquam ex n. 7. & n. 1. & in cap. 90. ex n. 4. ex pluribus DD. & c. 13. n. 7. quod in censu referuatui nullo modo sui natura attentata, res censuaria cadat in commissum, siue per alienationem, siue per non solutionem pensionis, etiam per mille annos, & post Couarr. Aluar. Valasc. Gurier. & Mantie. obseruat etiam Barbosa in cap. potuit. n. 101. de locat. admittit tamen ipse Auendan. & latè comprobatur, ex pacto expresso commissum esse admittendum, & rem ob non obseruatam pactum, & conditiones sub pœna commissi, deuolui ad dominum censuarium liberam & eo modo, quo res emphyteutica, proxt latissime apud eum locis relatis videre est.

77 Postmodum in d. c. 91. n. 8. ita ad nostrum propositum loquitur, Ex qua noua interpretatione ad prædictam legem deducitur decisio eius dubitacionis, quam semel vidi in facti contingencia agitatam in regia Pinciana Cancellaria, an scilicet dato concursu creditorum in bonis censuarij, dominus census emphyteutici, vel referuatui perpetui, cui tamen est conditio commissi, præferatur ceteris omnibus creditoribus cum eo ad petitionem rei censualis concurrentibus: in qua dubitacione, cuius alibi ad longum resolutio traditur (scilicet in d. c. 3.) ita aduocati Cancellaria distinguiebant. Quod si dominus census non agat ex condicione commissi, ad vendicandam rem censualem, sed ex iure prælationis (ut quia census eius erat natura, quod penam commissi non admittet,) tunc creditores sint præferendi, qui tempore priores, & iure potiores essent, cum eo casu res censualis venet, & non reuocabiliter censuarij esset, & cum tota eius patrimonij substantia conuersa, & confusa, atque sicut reliqua bona debitis eiusdem censuarij obnoxia & subiecta.

78 Sin vero dominus census iure commissi rem censualem

lem vendicare conetur, ut quia census eius erat natura, quod eam condicionem commissi admittet; credentibus aduocati, præferendum esse ceteris omnibus creditoribus anterioribus, etiam expressam hypothecam, & obligationem habentibus, dicentes quod cum ea conditio commissi, qua ab initio creationis census resolutiua creatus est, efficiat, quod res censualis adueniente ea condicione commissi, & resolutio per eam contractum, ad concedentem statim reuertatur, non efficietur eo casu censuarius dominus rei irrenuocabiliter, licet interim dum contractus resolutus, verus eius dominus sit. Et quod ideo facultas vendicandi rem impedit eo casu confusionem eius cum ceteris bonis censuarij, quoad tunc saltem effectum ut respectu eiusdem rei detur concursus, & prælatio creditorum.

Efficit enim conditio commissi, & resolutio contractus, ut potius res censualis videatur esse inter cetera concedentis bona, si commissum verificetur, quam inter censuarij facultates, ut inde ceterorum anteriorum creditorum prælatio iustificetur, ac si cum ea resolutiua condicione, & facultate vendicandi rem eius utrumque dominium reuocabiliter in censuarium transiret; quæ noua, & eleuans resolutio confirmatur ex iis, quæ notanter resoluit Tiraguell. de tract. conueni. s. 2. gl. 1. & vnic. n. 7. cum pluribus alijs, dicens num. 9. quod alienatio non proprie dicitur, nisi quando dominium plene, & irrenuocabiliter est alienatum, & alia conducibilia ad propositum adducens, quæ confirmantur ex iis quæ ipse Tiraguell. in l. si vnaquam, C. de reuoc. donat. verb. reuertatur, ex princip. & n. 398. quæ ratione non poterunt creditores censuarij præferri concedenti rem in censum, ex quo datur nouus & verus intellectus ad text. in cap. constitutus, de relig. domib. ut ex eo commissum excludatur, & creditores si forsitan eorum concursus in eiusdem text. specie detur, quia deficit conditio commissi, & resolutio contractus per eam atque utrumque dominium tam utile, quam directum in censuarium irrenuocabiliter fuit translatum. Haetenus Auend.

Ista aduocatorum huius Cancellariae determinatio multum conformis est iuris regulis, & principijs, nam comparens in concursu creditorum rem aliquam vendicando, quæ inter cetera debitoris bona reperitur; semper pro suo dominio omnibus creditoribus indistinctè præfertur, quia debitor de bonis suis, non de alienis concursum facere potest. Et ideo statim quod res agnoscat aliena, a concursu extrahitur, & vero domino traditur: proxt ex plurium iurium & Doctorum auctoritate amplissime probabimus supra 1. p. c. 8. ex n. 38. vers. à regula tamen huius, c. 8. & in 2. p. c. 24. ex num. 14. cum seqq. vers. quarto quia domino pecunia, &c. pro qua resolutione allego text. famosum in l. etiam 16. ff. qui pot. in pign. hab. etiam superficies (inquit Consultus) alieno solo posita pignori dari potest, ita tamen ut potior causa domini sit soli, si non soluat ei solarium, id est secundum vnum intellectum) si res in commissum cadat ob non solutum canonem, & pensionem pro soluto imposita, & à domino sibi referuata, prior causa est, & potior domini solarij.

Et hæc res per commissum ad dominum census referuatui, vel dominum directi dominij, libera deuoluta intelligitur, resolutio, extincto iure pignoris, vel hypothecæ quolibet interim imposito super ea per debitorem, iuxta textum expressum in l. lex veltigalis, ff. de pignoribus, iunctis his, quæ latè per Nos supra 2. p. cap. 27. ex num. 37. cum seqq. vers. quoad secundum huius, cap. articulum, &c. quare

85 quare ob deuolutionem resolutio iure creditoris ad ipsam rem nullius eorum potest admitti ad concursum, nec præterendere potest prælationem cum domino, quia sublato iure principali, pariter extinguuntur prælationis iura, etenim non entis nullæ sunt qualitates, ut in iis terminis considerat Auend. de c. 91. n. 9. & quia per deuolutionem ad dominum nulla iuris creditorum remanent vestigia circa rem.

87 Tertio denique modo possunt dominus directi dominij, & dominus census referuatui comparere tanquam tales in iudicio concursus formati per emphyteutam, vel censuarium, nempe pro suis annuis duntaxat præstationibus decursis sibi debitis exigendis ex bonis concursus (nulla facta mentione commissi, neque ex eo iure rem vendicantes,) quo casu cum isti ipsa re habeant ius hypothecæ tacite impositæ ab initio acquisitionis, proxt latè comprobatur Auendanus d. c. 3. ex num. 2. & ex n. 7. & est textus, secundum aliam lecturam in d. l. etiam ff. qui potior in pign. habeat. ibi, si non soluat ei solarium, &c. plurimos Doctores Allegat. Aluar. Valascus de iure emphyteut. quest. 4. & num. 6. cum seqq. licet ipse conetur debilibus rationibus communem receptam per omnes impugnare) innumerales penè Doctores pro hac hypotheca domino proprietis competente in re emphyteutica, pro canone refert, & disputans resoluit Ioan. Anton. Manguius in tract. de euictionibus, quest. 124. ex num. 60. & vers. à num. 50. & per totam questionem,

89 omnibus proculdubio creditoribus emphyteuta, vel censuarij debitoris præferendi sunt in ipsa re emphyteutica, aut censuaria proxt iis in locis probatur Auend. nulla tamè facta distinctione, an creditores sint anteriores, vel posteriores, proxt ipse Auend. indicare videtur proximè citato; sed absolute cunctis præferendos esse, asserit ex prædicta ratione; quoniã quando hypotheca oritur simul cum ipsa rei acquisitione, omnibus anterioribus iste creditor præfertur in ea, proxt latissime ex innumerabilibus penè Doctorum relatione comprobauimus supra 2. p. c. 14. ex n. 108. cum multis seqq. vers. imò & quod plus est, &c. ubi mirabiles valde doctrinas, ad propositum reperies; tandem quando isti domini directi dominij, & census referuatui, non comparent, tanquam tales ad iudicium creditorum peractum per emphyteutam, aut censuarium, nec eo iure ius aliquod aliquod prætendunt; sed tanquam creditores extranei, ad pecuniam ex diuersa causa eis ab emphyteuta, vel censuario debita; tunc ad omnia bona debitoris ius habent pro suo credito exigendo suo loco, & gradu inter ceteros creditores, attentata sua hypotheca, aut priuilegio, seu anterioritate, si forte habeant, & non aliàs, proxt certissimum est ex iuris regulis, & principijs.

92 Et iuxta prædicta à principio huius c. vnũ notabile omittere non libet; an hypotheca imposita super bonis emphyteuticis, vel feudatarijs per emphyteutam, seu vasallũ, cum consensu domini directi dominij, duret, etiam si emphyteutis, vel feudum finiat, per extinctionem generationis, vel per commissum, ita vt deuoluatur ad dominũ, & cum directo dominio consolidetur, an ipsa bona ad dominum deuoluantur, & transeant cum ipso onere hypothecæ, magna est inter nostros controuersia.

93 Negant Ilermia in cap. 1. §. quid ergo, n. 5. in princ. de inuestit. de re aliena facta, abundè disputat pro vtraque parte Carleual. de iudicijs, tom. 2. lib. 1. tit. 3. disp. 23. ex n. 29. cum multis seqq. & signanter ex n. 31. Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

& negatiuè resoluit, vt hypotheca imposita super bonis feudatarijs, vel emphyteuticis cum expresso assensu domini extinguatur, extincto feudo, & emphyteutis, ita vt bona ad dominum libera deuoluantur, contendens, text. in l. lex veltigalis, ff. de pignoribus; procedere, etiam in constitutione hypothecæ interueniat assensus directi dominij; proxt sua opinione num. 39. alios quam plurimos Doctores allegat, qui tamen non loquuntur; quando interuenit assensus, sed in nudis terminis, d. l. lex veltigalis.

Contrariam sententiam viriliter tuerentur Bárt. in §. 4. l. in diem, §. num. 2. ff. de aqua pluua arcenda; & ibi etiam Cumanus num. 1. quia dominus per consensum appositum dum feudatarius, vel emphyteutarius obligat suo creditori bona emphyteutica, & feudataria; sibi præiudicat, atque ideo hypothecam per deuolutionem ad dominum contingentem non extingui, sed durare, & transire ad dominum cum bonis deuolutis, tuerentur hanc opinionem Ilermia ipse in d. cap. 1. §. quid ergo in fin. & in c. Imperialem, n. 11. de prohib. feudi alien. per Federic. Boërius decis. 181. num. 4. & 5. Marius Frecia de subfeudis, lib. 2. auctorit. 29. n. 6. Harmant. Pistor. lib. 2. q. iuris §. 48. ex n. 14. Scradet. de feudis, p. 8. c. 4. n. 34. versic. secundo hæc concl. Camerarius in c. Imperialem, fol. 50. littera L. latissime disputat pro vtraque parte, & resoluit Andr. Fachin. controu. lib. 7. c. 56. per totum. Cardin. Alexand. in d. §. quid ergo n. 2. Aflicis n. 3. Balzaranus num. 21. Puteus de reintegrat. feudor. c. 256. pone quod V. affall. n. 7. 8. & 12. Capicius in instituta feud. tit. feudorum deuolutio, §. hypotheca pag. 159. & in tit. feudorum execut. versic. dominus mortuo, pag. 197. & Rosental. de feudis, c. 9. memb. 1. concl. 18. n. 1. & ex text. in cap. 1. §. si clientulus de alienatione feud. quæ opinio probabilior, & communior est.

CAPVT IV.

Bona maioratũ ex facultate regia creditoribus hypothecata, an absque noua facultate in concursu iudicio subhastari valeant.

Et an semel ita distracta possint per bonorum liberorum superuenientiam recuperari, ac venditionem rescindi.

Et quid si tempore subhastacionis, reuera libera bona aderant, quæ tamen postmodum reperta fuere, an possessor maioratũ possit illa semel distracta vendicare.

Et an caput maioratũ subhastari possit per iudicium concursus.

SVMMARIVM.

Maioratus bona, quæ præcedente facultate regia, fuerint hypothecata; si in concursu pro soluendis creditoribus distractantur, in publica subhastacione distrabi debent, n. 1.

Bona ipsa maioratus, si redditis non sufficiunt ad solutionem, quoties distrabi inuentur. ibid.

Alienatio, quæ iudicis decretum requiritur omnino in publica

publica subhaftatione est facienda, n. 2.
 Bona absentis, fisci, minoris, Reipublice, & que in executionem rei indicatae venduntur, subhaftationem publicam requirunt, n. 3.
 Idem in Iudicio concursus scrutatur, n. 4.
 Subhaftatio bonorum maioratus non requirit nouam facultatem, sed sufficit, que precessit ad pignorationem, & hypothecandum, n. 5.
 Idem seruatur in omnibus casibus, in quibus ad pignorationem, & alienationem assensus regius requiritur, n. 6.
 L. si pupillorum, 7. §. si pupillus, ff. de rebus eorum, num. 7.
 Ad venditionem bonorum Ecclesie, ciuitatis, & aliorum, que facultate regia fuerunt hypothecata, non requiritur noua solemnitas, n. 8.
 Idem in fisci rebus seruatur, n. 9.
 Assensus domini adhibitus in datione rei feudalis in dotem data, operetur, ut ad translationem domini soluto matrimonio nouus non requiratur assensus, n. 10.
 Assensus regius requisitus in compromisso rei feudalis, nouus in feudo non requiritur, n. 11.
 Assensus regius si precessit in obligandis rebus feudilibus, alius nouus non requiritur in bonis distrahendis pro executione, n. 12.
 Assensus regius, Episcopi, aut Iudicis licentia in bonis alienari, prohibitis aufert impedimentum iuris, vel hominis, & res permanet libera, num. 13.
 Res, que semel prohibitionem euasit, semper permanet libera, n. 14.
 Rei natura semel alterata, semper remanet alterata, n. 15.
 Maioratus bona per facultatem regiam alienari, aut hypothecari, permessa remanent deinceps libera, n. 16.
 Solemnitas, consensus, seu autoritas requisita ad actum, si sit semel adhibita, alia noua non requiritur in executione actus, n. 17.
 Actus nouus non dicitur, qui fit pro executione antiqui, n. 18.
 Consensus patroni adhibitus in constitutione pensionis super beneficio cum facultate transferendi, alias non requiritur in translatione, num. 19.
 Ad distractionem bonorum maioratus ex facultate data ad hypothecandum denegari nequit, nisi bonis liberis deficientibus, num. 20. 23. & num. 44.
 Facultas, ad obligandum bona maioratus concessa semper intelligitur, bonis liberis deficientibus, etiamsi in ea non exprimat, n. 21.
 Maioratus obligatus quasi fideiusor indemnitate reputatur, n. 22.
 Maioratus bonis ex facultate regia in concursu distractis si postea ille, qui facultatem obtinuit, bona libera acquirat, successor non potest distractionem retractare, n. 23. & seqq.
 Alienatio semel perfecta ad nouam superuenientem causam non debet retractari, n. 25.
 Regula factum legitime, de regul. iur. lib. 6. explicatur, n. 26. & seqq. n. 51.
 Glossa doctrina adducitur, n. 27.
 Dos semel legitime detracta, & restituta ex fideicommissio non venit restituenda in restitutione fideicommissi postea facta, n. 28.
 Dos semel uxori propter viri inopiam restituta, non est iterum viro restituenda, etiamsi diues fiat,

num. 29. & 38.
 Vxori quarta Auth. semel, C. unde vir, & vxor, semel ob paupertatem assignata non aufertur, si postea diues efficiatur, n. 30.
 Mater ad secundas nuptias transiens, si petat Tutorem, & detur; licet postea pœniteat, reassumere tutelam non potest, n. 31.
 Mater per sola sponsalia non amittit tutelam, n. 32.
 Etiam si Maritus secundus moriatur, Mater non reassumit tutelam, n. 33. & 34.
 Idem indicatur de editione liberorum, ac de tutela, n. 35.
 Vxor, cui legatur sub conditione si castè viuat, an semel legatum oblatum recuperet, si castè postea viuat, n. 36.
 Legatum relictum sub conditione, si alicui nubat, amittit alteri nubendo, etiamsi vidua effecta conditioni pareat, ibid.
 Dote uxoris per rem indicatam in tuto posita ob paupertatem viri, res indicata non retractatur, etiamsi diues vir efficiatur, n. 37.
 Actus semel consummatius, & perfectus non retractatur, etiamsi casus veniat, à quo initium sumere non potuit, n. 38.
 Que semel legitime constituta sunt, durant, licet casus superueniat, à quo initium sumere non potuit, n. 39.
 Res semel effecta alienabilis, semper remanet alienabilis, n. 40.
 Possessor maioratus, eiusque heredes an teneantur ex bonis liberis postea acquisitis satisfacere maioratus bona alienata ex regia facultate, num. 41.
 Distractione facta bonorum maioratus ex regia facultate, si appareat eo tempore possessorem habuisse bona libera, an successor possit alienationem rescindere, num. 42.
 Negativa sententia proponitur ex n. 43. contraria verior, n. 47. & seqq.
 Idem est non esse, vel non apparere, n. 45.
 Idem est non esse, & non posse probari, n. 46.
 Maioratus bonorum distractio ex facultate regia subiecta remanet rescissioni: quoties bona libera tunc existentia, postea manifestantur, n. 47.
 Hypotheca non contrahitur in bonis maioratus, nisi liberis deficientibus, n. 48.
 Maioratus bona libera remanent ab hypotheca, quoties libera adsunt, n. 49.
 Maioratus bona, vt indebitè alienata repeti possunt conditione sine causa, vel indebiti, designatis bonis liberis tunc extantibus, n. 50.
 Regula factum legitime, de regul. iur. in 6. interpretatur, num. 51.
 Quod contingit ex causa præterita, ad causam præteritam refertur, n. 52.
 Actus dependens à præcedenti, præcedens actus arretratur, ibid.
 Causa remota attenditur, potius quam propinqua, quando ab ea dependet ius actus propinquioris, n. 53.
 Ius, quod omnino non est extinctum, sed elisum, & diminutum durat in essentia, licet cesserit in effectu, num. 54.
 Regula factum legitime retractare non debet, licet casus eueniat, à quo incipere non potest; fallit quando causa, ob factum est, deuoluitur ad non causam, n. 55.
 Commodata re, aut deposita, deperdita, & non appartenente

parentes, si postea apparet res indicata rescinditur, ex conditione sine causa, n. 56.
 Exceptio dilatoria, que opponi potest post litem contestatam, quando reus iurat tunc, & non antea ad suam peruenisse notitiam, rescinditur cum probationibus, si postea appareat, reum tunc notitiam illius habuisse, n. 57.
 Excussio bonorum semel facta præiudicat, & prodest aliis creditoribus in Iudicio non stantibus, n. 58.
 Excussio sententia non transit in rem indicatam, quominus tertius, & fideiusor possit postea ostendere, bona debitoris adfuisse, ibid.
 Maioratus caput ex alienari possit pro satisfactione creditorum, n. 59.
 Negativa sententia proponitur, ibid. verior, & contraria, n. 62.
 Marchionatus, aut Comitatus, quibus iurisdiclio adhaeret, pro executione capi nequeunt, n. 60.
 In facultate concessa creditoribus concursus ad vendendum bona maioratus semper reseruatam manet caput maioratus, n. 61.
 Bona omnia ad statum pertinentia ex facultate hypothecata alienationi, & subhaftationi subijciuntur, etiamsi in iis caput continetur, n. 62.
 Facultas regia facit omnia bona maioratus libera, n. 63.
 Regius literis confidens decipi non debet, n. 64.
 Caput status, licet virtute facultatis sit alienabile: non debet ab eo initium sumere distractio, nisi deficientibus aliis bonis, n. 65.
 Expenditur doctrina Molina, Ferrariorum, & aliorum, n. 66. & 67.
 Iurisdiclio potest capi in pignus pro executione, alienari, & in solidum dari, n. 68.
 Domus pretiose, aut magni adificij valor quomodo taxatur, n. 99. remissive.

BONA maioratus, quæ facultate Regia fuere æti alieno hypothecata, si in iudicio concursus pro satisfactione creditorum sint distrahenda (pro vt quotidie distrahi mandantur quoties redditus maioratus non sufficiunt ad eorum integram solutionem) in publica subhaftatione distrahi; necesse esse firmarunt Ludouic. Molin. lib. 4. cap. 3. num. 44. & 45. vbi additiones allegant Patet Molina disput. 650. num. 5. Puteus decis. 252. lib. 2. & Molina relato obiter sequitur Mieres de maioratu 4. part. quest. 3. num. 17. quia quotiescumque ad alicuius rei alienationem autoritas, seu decretum Iudicis requiritur necessarior, res ea, non nisi in publica subhaftatione distrahi valet. Bart. in l. citat. num. 3. ff. de public. & vestigial. Alberic. in l. 1. §. est sine, §. 1. ff. de minoribus. Bald. in l. ordo, num. 4. C. de execut. rei indicata. Platea in l. si tempora, col. 1. C. de fide instrum. lib. 10. Matth. de Afflicis in constitutio. Regni Sicilia, lib. 2. rubric. 38. Pinellus qui hæc omnia refert in l. 2. C. de rescindend. vendit. 2. part. n. 45. cuius opinionem asserit communem Emanuel Xuarz in Thesouro recepta sentent. verb. decretum. vbi in alienatione, pag. 453. & ideo Ludouic. Molina d. cap. sub num. 45. firmat regulam vniuersaliter veram, vt omne illud quod ex Iudicis decreto vendendum est subhaftatione requirit pro vt in bonis absētis fisci, minoris & Reip. & his bonis quæ in executione rei indicatae venduntur, & aliis similibus; latius prosequitur Molina loco citato, & quod subhaftatio bonorum quæ ca-

piuntur à Iudice pro soluendis creditoribus requiratur, l. ordo. Cod. de execut. rei indicatae; & in bonis minorum Ecclesie ciuitatis vel fisci. Quorum bona prohibita sunt, alienari ratione publicæ utilitatis in quibus propterea requiritur subhaftatio, l. 1. Cod. de prædiis decurio, lib. 10. & in authent. huius porrectum. Cod. de sacros. Eccles. Bald. in dicta, l. ordo. Vbi quod etiam requiritur quando venduntur bona absentis per l. fructus, ff. de rescind. vendit. de quibus latè Fabianus de Monte de emptione & vendit. p. 5. princip. Ioan. Anton. Mangilius de emption. quest. 45. ex num. 9. & sequentibus, & quest. 44. num. 1. & hoc etiam procedit ex natura iudicij concursus, in quo bona debitoris communis non aliter distrahi possunt, autoritate, & decreto Iudicis quàm in publica subhaftatione, vt ex pecunia ex eis redacta creditores gradatim satisfiant.

Sed an prius vt ad hanc subhaftationem, & venditionem bonorum maioratus deueniatur; noua requiratur licentia, & facultas Regia, communis est, & omnium Doctorem concursus sententia, quod non sit necessaria, quia sufficit quod à principio interuenit ad pignora pro aliquo debito, & solutionis tempore adueniente, liberè possunt alienari, & distrahi pro satisfactione creditorum absque noua licentia, & regia facultate probantur in terminis bonorum maioratus Gregor. Lopez in l. 6. tit. 2. p. 6. in gloss. verbo, que la no pudiese vender column. 8. versic. est data Ludouic. Molina de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 5. num. 1. 2. & 3. Mieres de maioratu 4. p. quest. 3. ex num. 1. cum sequentibus. Patet Molina de Iustitia, & Iure tract. 2. disp. 652. ex num. 1. Felician. de Solis in tract. de censib. lib. 2. q. 21. n. 22. additio ad Molin. dicto cap. 5. num. 1. fol. 284. Hermosilla in l. 4. tit. 5. p. 5. gloss. 7. num. 33. t. 2. fol. 34.

Quæ solutio procedit generaliter in omni casu, & materia, quibus requiritur ad pignorationem, & alienationem assensus regius, siue domini, seu decretum Iudicis, vt si semel in pignoris constitutione interuenit, postmodum adueniente tempore solutionis, & subhaftationis nõ egeat creditor noua facultate, assensu, aut decreto, vt in minore est, text. expressus in l. si pupill. 7. §. si pupillus dedit res pignori permissu Pratoris, nonnulla erit dubitatio an alienatio possit impediri, sed dicendum est posse creditorem ius suum exequi, ff. de rebus eorum. Bald. ibi, & Bart. in Auth. hoc ius porrectum n. 21. Cod. Sacrosanct. Eccles. idem Bald. in l. Papianus, §. sed nec impubes, ff. de inofficiis testament. Alexand. consil. 189. n. 1. & 15. lib. 7. Decius in l. singularia num. 10. ff. si certum petat. vbi Cagnol. n. 75. Fabian. à Monte de emptione, & vendit. quest. 5. princip. num. 98. Capicius decis. 182. n. 10. & 11. Negusantius de pignoribus 1. part. 6. membr. n. 15. ampliat. 1. Simoncellus de decretis, lib. 2. tit. 3. in spacio 4. n. 36. Surdus decis. 191. num. 18. & dec. 278. num. 4. & 5. Pereira de exceptione & venditione c. 8. n. 12. Castillo controuersia. lib. 4. cap. 61. num. 25. Benchendor in addit. ad Serophin. de priuilegiis. priuileg. 45. num. 2. Montan. de tutel. & curat. cap. 33. n. 496. cum sequentibus. Hermosilla vbi supra n. 32. & probant omnes alij Doctores paulò antè citati num. 5.

Et in bonis Ecclesie, & ciuitatis quæ semel facultate Regia, aut autoritate Episcopi fuere hypothecata, vt ad venditionem eorum, noua non requiratur solemnitas vel facultas, probantur Hermosilla

filia vbi proximè num. 33. Felicianus d. cap. 3. n. 20. Mieres d. 9. 3. n. 2. Caldas Pereira in l. si curatorem habens, C. de integrum, restit. in verb. contrarium fecistis, n. 42. Petrus Surdus d. decis. 278. n. 5. Menoch. consil. 110. num. 58. lib. 2. & plurimi alij ab istis citati.

- 9 Et in feudis, idem obseruant, innumerabiles penè Doctores si ad obliganda bona, feudalia interuenit assensus Regis aut domini postmodum pro executione, satisfactio creditorum in eorum distractione alius nouus non fit necessarius assensus. Molina lib. 4. d. cap. 5. num. 2. Mires 4. part. d. cap. 3. num. 6. & segg. Surdus consil. 30. in fin. German. Prior. lib. 2. quæst. 15. n. 19. Nouarius g. 128. num. 3. Scader. de feudis, part. 8. cap. 4. quæst. 7. n. 25. Scipio Rouritus consil. 21. num. 12. Imola & Ludouicus Roman. in l. usufructu, ff. de soluto matrim. vbi quod assensus domini adhibitus in datione rei, feudalis in dotem marito, operatur quod translatio dominij, quæ fundata est soluto matrimonio non requirit alium assensum, quos referens sequitur Capicius decis. 182. num. 11. & 12. Matth. de Afflictis in c. Imperialem, in princ. vers. duodecimo, nota ex text. ibi, n. 8. & 9. de prohibita feudi alienat. & decis. 33. num. 19. Molina d. cap. 3. num. 2. Marfcoctus variar. resolut. lib. 2. cap. 91. num. fin. probat Andr. Hfernia, in constitut. regni, quod super compromisso de re feudali debet interuenire assensus regius, & non in laudo, quia laudum descendit ex compromisso, & est executio compromissi; sequitur plura adducens Marthæus de Afflictis dec. 285. num. 15. & 16. idem Afflictis in constitut. Neapol. lib. 3. rubric. 3. de reuocat. alienat. num. 55. fol. 264. nam quando finis habet necessariam consequentiam à principio; non finis, sed principium attenditur, Afflictis decis. 210. Mauritius de restit. in integ. cap. 196. colum. fin. Caldas Pereira in l. si curatorem habens, verb. implorare, num. 50. Ponte dec. 21. num. 19. Ancharan. consil. 28. num. 6. & 7. vers. & per ista non obstant. Cardinal. Tufchus littera P. conclus. 703. num. 16. 17. & segg. Antonius Faber in C. lib. 3. tit. 19. de inoffic. testam. defnit. 23. num. 20. Surdus decis. 297. num. 12. & per plures alios Antonius Amat. variar. resolut. tom. 2. resol. 65. ex num. 8. vide plurimas elegantes doctrinas infra ex num. 52. cum segg. & supra 1. part. cap. 7. ex n. 79. cum segg. & idem Afflictis 335. num. 19. vbi dicit. Quod si in obligatione rei feudalis præcessit Regius assensus; iudex potest liberè interponere secundum decretum contra eadem bona feudalia, absque alio assensu regio, & consensus Regius præstitus super contractu principali, trahitur ad omnia qua sunt necessaria pro illius executione; resoluit Amedæus Aponete in tit. 11. laudemiorum, quæst. 37. colum. 3. & 4. Frecia in tract. de feudis, lib. 2. quæst. 11. & alij per Bursarum consil. 29. n. 18. & n. 30. n. 26. & 29. Petrus Surdus decis. 22. n. 52. & 53. quos omnes refert Mieres d. quæst. 3. num. 67. & 68.
- 13 Et omnium ratio est euident, quia per primum Regis assensum, & facultatem seu iudicis, aut Episcopi licentiam, in bonis alienari prohibitis, sublatum fuit impedimentum iuris vel hominis, ad latè per Nos tradita supra 2. part. cap. 9. 10. & 11. & cap. 22. quo semel sublato res perpetuò remanet libera: quia res quæ semel prohibitionem euasit semper remanet libera; & res affecta alienabilis, perpetuò remanet alienabilis, cap. 2. de feudis. Caldas Pereira d. reuocat. emphyreus, quæst. 11. n. 30. Ceuallos commun. quæst. 897. Scaccia de appel-

lation. cap. 1. quæst. 17. limitat. 47. membr. 1. num. 3. Gonçales ad regul. 8. Cancellar. gloss. 6. num. 194. Ioan. Francisco Leo in Thesaurio fori. Ecclesiast. 1. p. cap. 15. num. 3. Bursar. consil. 4. num. 22. & sequenti. Menochius de arbitrariis, quæst. 54. num. 24. Peregrinus decis. 2. num. 2. Vincentius Fuffar. de substitutionibus, quæst. 352. num. 49. Surdus consil. 105. num. 12. Marienzo in l. 11. tit. 6. lib. 5. recop. gloss. 8. num. 2. & per plura iura, & Doctores, Nos in nostris commentariis de Regia protectione 3. part. cap. 4. à num. 55. & segg. vbi etiam quod rei semel alterata natura, semper remanet alterata, in tract. de supplicatione ad Sanctiss. 2. part. cap. 19. num. 5. & 6. Maxime in maioratibus in quibus per facultatem Regiam bona alienari seu hypothecari permilla remanent libera; provt expressè recitant similes omnes facultates, & adnotant Additionatores ad Molin. in lib. 4. c. 5. n. 1. post principium ex Molina lib. 4. c. 9. n. 38. alios plurimos adducimus supra hoc tr. 2. p. c. 9. n. 29. & n. 60.

15 Et quia solemnitas consensus seu autoritas requisita ad actum si in eo fuit adhibita; alia noua non requiritur in executione, & complemento ipsius actus, quod in actionibus iudicialibus, & extraiudicialibus varias & singulares doctrinas congerit. Caldas Pereira de empr. & vend. cap. 8. à n. 10. cum segg. & sursum Petr. Surdus decis. 34. ex n. 43. cum segg. quia non dicitur nouus actus ille qui fit pro executione antiqui, plurimas cumulat doctrinas Surdus consil. 385. à num. 23. cum sequentibus, lib. 3.

17 Provt si in constitutione pensionis super beneficio iuris parronatus laicalis cum facultate transferendi fuit adhibitus consensus patroni postmodum pensionarius pensionis translatione non eget nouo patroni consensu. Augustin. Barbosa de Iure Eccles. lib. 3. tit. de pensionibus, c. 11. à n. 103. vbi alios allegat.

19 Hæc tamen nostra firmissima resolutio, vt bona maioratus semel hypothecata ex facultate Regia, liberè absque alia noua distrahi possunt; in concursus iudicio pro satisfactioe creditorum vno modo limitabis, vt ad eorum distractionem deuenire non debes nisi in subsidiū nempe bonis liberis eius possessoris qui obtinuit facultatem, & ad hypothecam peruenit deficientibus, nam quemadmodum obligatio bonorum maioratus bonis existentibus liberis non subsistat, eo quod per facultatem ad obliganda concessa expressa dicatur, quod prius obligentur bona libera, ita vt bona maioratus in subsidiū deficientibus liberis non aliter intelligantur hypothecata, etiam si in facultate id expressè non dicatur, tacitè subintelligitur, & maioratus quasi fideiusfor indennitatis, & subsidiarius reputatur, provt latissimè supra 2. p. c. 5. ex num. 16. cum multis seg. vers. contraria tamen, imò creditores, & c.

21 Pariformiter denegatur distractio bonorum maioratus ex facultate Regia hypothecæ subiugatorum bonis liberis existentibus, & nisi præcedente eorum excussione, probant Molin. lib. 4. cap. 6. n. 15. & 19. & lib. 1. cap. 10. num. 4. Pater Molin. tract. 2. disp. 953. ex num. 1. Menochius lib. 4. præsumpt. 189. num. 9. Iacob Cancer. variar. resolut. part. 1. cap. 9. num. 109. Oliuer. Beltramin. in annot. ad Alexand. Ludovic. decis. 299. Vincent. ad Anna allegat. 115. Camil. de Curte in diuers. iuris feud. cap. 5. num. 91. fol. 224. Addit. ad Molin. lib. 4. c. 7. n. 1. qui loquuntur etiam in feudalibus, innumerabiles penè DD. congeffimus, supra 2. p. d. c. 5. ex d. n. 16. cum segg.

Ex

- 24 Ex hac limitatione duæ resultant difficultates dissoluenda, prima an postquam bona maioratus distracta fuere per subhaftationem in iudicio creditorum superueniant bona libera eius, qui debita contraxit, & facultatem à Rege impetrauit, eo quod alia bona libera acquisiuit, an rescindi poterit distractio præcedens, & bona sic subhaftata, recuperare, & vendicare valeat successor in eodem maioratu ita vt distractio præcedens retractetur? Hanc quæstionem eleganter tetigit doctissimus Ludouic. Molina primogen. lib. 4. cap. 7. ex num. 13. & sequentibus, quam iuridicè resoluit, & firmat factam non esse renouandam etiam postmodum bona libera ab alienante acquisita fuerint; mouetur ex eo quod alienatio perfecta atque consummata fuit à principio, atque ideo ex defectu causæ ob nouæ superuenientiam retractari non debet ex regula factum legitime de regul. iuris in 6. quod in actu semel perfecto, & consummato vera esse profiteretur, sique iura contraria conciliari affirmat, nempe text. in l. fin. in princip. Cod. unde liber. l. qui res, §. arcam cum similibus, ff. de solutionibus, ex Tiraquell. qui plura assert in tract. de causa cessante limitat. 12. num. 1. cum sequentibus.
- 25 Et allegat in terminis gloss. singularem, & communiter sequuntur ab scribentibus in Authent. res que l. commun. de legat. verbo obligationem, dum inquit, Quod si dos, pro qua assignanda fuere alienata bona fideicommissi, restituta fuerit ex eis ante fideicommissi restitut. non venit ipsa dos in restitutione fideicommissi, à quo semel legitime detracta fuit, vbi Paul. num. 5. quod & ipsum comprobari, dicit ex gloss. communiter approbata in l. vbi adhuc verbo abutatur, Cod. de iure dotium, quod vxori fit semel dos restituta, propter inopiam viri, isti non erit iterum restituenda, etiam si vir ipse ex postfacto diues efficiatur simul decis. doctrina comprobata in Authentica præterea, n. 23. c. unde vir, & vxor, quod si vxori quarta, de qua in d. Authent. semel ob paupertatem assignata fuit, non fit sibi ferenda, etiam si ex postfacto diues efficiatur, quod etiam repetit idem Decius in consil. 24. n. 2. & segg. sequutus à Tiraquell. de causa cessante, limitat. 4. num. 2. adde Fontanellam de pactis nuptial. tom. 2. clausul. 5. gloss. 8. p. 8. ex num. 1. quod quidem fundamentum aliis variis, & singularibus similibus exornare libet, nam mater transiens ad secundas nuptias si petat tutorem provt tenetur, & detur, licet postea pœniteat, non potest reassumere tutelam semel legitime dimissam, & à se renunciatam. Gratianus disceptat. 219. num. 13. tom. 2. (vbi etiam de limitationibus) Spino de testament. gloss. 29. princip. num. 11. Anton. Gomez in l. 50. Tauri num. 35. & quid si per sola sponsalia amittat tutelam, negatiuè resoluit post Gutierrez, & alios, Thomas Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 88. num. 5. & per totam, de hac materia,) & idem procedere etiam si maritus secundus moriatur, vt nec tunc vxor recuperet tutelam. Spino vbi proximè ex num. 9. vide tamen Gratianum disput. 5. p. 1. ex n. 34. & de vxore, & de his omnibus abundè per Anton. Amat. resolut. 24. ex num. 10. cum segg. Vbi post innumerabiles Doctores distinguit inter rem integram, & non integram, scilicet antequam datus sit tutor vel postquam fuit datus, quem omnino videbis. Et idem iudicandum de educatione filiorum, quod de tutela. Vide Paulum Montanum de tutel. cap. 15. num. 81. & Taur. & à num. 74. cum segg. conducit Gutierrez

de tutel. cap. 3. num. 6. Vide Cabeduni decis. 99. num. 8. & 10. latè Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 88. à num. 16. & sequentibus. Mastrillus decis. 230. Leo decis. 211. lib. 2. idem de vxore cui legatur sub conditione si castè vixerit, an semel ablatum legatum recuperet si postea castè viuatur. Vide Sanchez vbi proximè disput. 91. ex num. 31. cum segg. & idem de ea cui legatur sub conditione si alicui nubat, quæ non nubit, sed alteri; vt postea vidua facta, licet velit illi nubere, & parere conditioni, non auditur, nec recuperat legatum, Molinus de ritu nuptiarum, lib. 3. cap. 29. num. 83. Castillo controuers. tom. 6. cap. 127. num. 25. ad fin. & iterum num. 58. ad fin. & similiter idem dicendum quando dos vxoris per rem iudicatam posita est in tuto ob paupertatem viri, et si iste postea efficiatur diues, nõ ideo res iudicata retractabitur, nec dos viro restituitur inuitos Doctores refert, & sequitur Petrus Surdus in consil. 435. à num. 6. vbi reddit rationem, & fundamenta tom. 3.

Et horum omnium vna est ratio, quia vbi actus est iam consummatus, & legitime factus; casus superueniens non vitiat, quæ namque semel vtiliter, & legitime constituta sunt, durant, licet casus euenerit à quo initium habere non potuerint provt apertè dicitur in l. plurim. penult. §. etsi placet, vbi Bartol. & alij, ff. de verborum obligat. Petrus de Bellaper. & Bald. in 2. lectur. in l. patre furioso per textum, ibi, ff. de his qui sunt sui vel alien. iuris Bartol. in l. ex facto in princip. colum. 2. vers. ult. hanc lex, ff. de vulgat. & pupillari, de quo latè per Dinum in regula factum legitime, retractari non debet, licet casus postea euenerit, à quo non possit inchoari, & Decius in l. non est nouum per text. ibi, ff. eodem tit. latissimè Tiraquell. in tractat. de causa cessante limitat. 12. per totam, præcipuè numer. 15. Molin. dicto libro 4. cap. 7. num. 13. in princip. non in nostris comment. de supplicat. ad sanctiss. 2. p. cap. 19. num. 8. l. non enim, ff. de ultim. atqueque princ. Ioan. Baptista Costa de iuris, & facti ignoran. inspect. 46. Surdus consil. 115. num. 11.

Pro secundo fundamento dicit Molina dicto c. 7. num. 16. dicto num. 13. comprobari suam resolutioem ex eo quod res semel effecta alienabilis semper remanet alienabilis ex l. paterfamilias, §. qui decim, ff. de legat. 3. quam regulam plurimis exornauimus superius num. 12. & segg. vers. & omnium ratio est euident, & c. Et opinionem hanc Molina deduxit ex iis, quæ in terminis resoluit Gregorius Lopez in l. 10. tit. 26. part. 4. verb. vendiendo colum. 5. & iterum in l. 6. tit. 11. p. 6. in gloss. verb. que la no pudieffe vender, colum. 7. vers. quid autem si Rex. Pater Molina disputat. 658. num. 5. Peregrinus fideicommissis arvic. 42. num. 24. Auendan. in tract. de censib. cap. 65. ex num. 1. & num. 7. Marthæ de success. legal. 4. part. quæst. 21. num. 10. & 11. tom. 2. Additionatores ad Molinam dicto libro 4. cap. 7. ad num. 13.

Sed in hoc casu possessor ipse maioratus, vel eius hæredes teneantur ex illis bonis liberis nouiter acquisitis satisfacere maioratui, vel aliam rem æquivalentem rei maioratus alienatæ ipsi maioratui satisfacere agit, & distinguit ipse Molina vbi proximè num. 16. & Additionatores ibidem latè agunt plures Doctores videndi.

Maiores difficultates versatur, quando post factam distractionem bonorum maioratus pro satisfaciendis creditoribus ex facultate regia concurrentibus, appareat bona libera eo tempore habuisse,

buisse, vel reliquisse possessorem, qui obtinuit facultatem ad hypothecandum, an successor, & possessor poterit vendicando bona iam alienata sui maioratus rescindere venditionem iam factam; in qua idem dicendum videbatur quod in proximè præcedenti dubio, vt propter bona libera postea reperta penes alienantem, vel eius heredem, non rescindatur subhastatio, & distractio præcedens ac semel legitime facta; ad quod trahi possunt ea omnia quæ hæcenus diximus ex num. 24. cum seqq. versic. ex hac limitatione, &c.

44 Deinde quoniam et si vt teneat bonorum maioratus distractio debeant deficere bona libera, & ad hoc præcedere discussio bonorum liberorum ad latè per nos tradita supra ex n. 20. cum sequentibus, versic. hac tamen, firmissima resolutio; tamen si discussio præcessit, & non apparere bona libera, nec fuere reperta, legitime subsequuta dicitur distractio bonorum maioratus, quoniam idem est, non esse, vel non apparere, vel non reperiri, atque idem est iudicium leg. cum vnus, §. fin. ff. de bon. Authent. iudic. possiden. l. duo sunt Titij; ff. de testam. tutela, l. in leg. 77. ff. de contrahenda emptione, l. cum res, §. itaque, ff. de legat. 1. Bald. per l. cum ita, §. species, ff. de legat. 2. Surdus decis. 149. num. 2. & decis. 106. num. 13. & consil. 377. Farinacius decis. 167. num. 35. tom. 1. p. 2. Camil. Gallineus de verborum significacione, lib. 4. cap. 13. num. 13. Ioan. Anton. Man- guilli de imputationibus, q. 82. n. 8. & non esse, & non posse probari, idem sunt, Surdus dicta decis. 149. n. 2. ergo licet bona libera reuera adessent tempore distractionis bonorum maioratus; si tamen facta discussione non apparuerunt, nec fuerunt reperta, legitime distractio illorum facta dicitur, & per consequens, et si postmodum appareant, iam rescindere poterunt.

47 Sed contraria sententia in difficultate proposita verior mihi videtur vt quoties bona maioratus in concursu distrahantur, eo quod bona libera non fuere reperta etiam facta discussione, cum tamen reuera fuerint eo tempore, semper distractio præcedens subiecta remanet rescissio, quoties bona libera tunc existentia postmodum manifestantur, & per possessorem maioratus verè indicetur; moueor quia in bonis maioratus non contrahitur hypotheca, nisi in subsidium bonis liberis deficientibus, & ideo donec hæc verè adsint, illa non obligata, sed omnino libera iudicantur à nexibus hypothecæ. Latissime Molina lib. 4. c. 1. ex n. 17. & sequentibus, & plurimis aliis locis quorum meminimus, & latissime exornauimus supra 2. par. cap. 5. per totum, & signanter ex num. 15. cum multis seqq. versic. contraria tamen. Imò creditores, &c. Et ideo bona maioratus interim indebitè alienata dicentur, & ex conditione sine causa, vel indebiti vindicari possunt à successore, designatis bonis liberis tunc existentibus.

51 Nec obstat quod regula exornata superius factum legitime retractari non debere, licet casus postea euenerit à quo inciperet non potest, quia Molina, & cæteri Doctores illum sequentes procedunt, quando casus superueniens ita subuenit, vt omnino independens sit à causa de præterito, (provt statim dicemus) sed postmodum nouiter superuenit, quando scilicet tempore distractionis, & subhastationis bonorum maioratus nulla reuera bona libera existebant, sed postmodum subhastatione, & distractione perfecta, acquisita nouiter fuerunt ab ipso possessore alienante, & facultatem impetran-

te, quo casu clarè loquuntur Molina, & cæteri Doctores, in difficultate antecedenti allegati ex n. 24. cum sequentibus, versic. ex hac limitatione dua resulant, &c.

At quando bona maioratus alienata fuerunt sub hoc supposito, quod bona libera deficient cum reuera existant, diuersa ratio versatur, quia si bona libera postea reperiantur tunc existentia, non potest dici nouus casus superueniens, sed antiquus, & præcedens alienationem, & ab eo trahens dependentiam, qui ad illam priorem causam debet habere respectum, illud etenim quod nunc contingit ex causa præterita, ad tempus causæ primæ, & præteritæ referri omnino debet, l. in oratione in princip. §. Imperator, ff. ad legem falcidiam, l. Pomponius 2. ff. de negotiis gestis, l. alienationes, ff. familia heriscunde, plura exempla reddit Gaspar Rodriguez de annuis redditibus lib. 2. quæst. 17. num. 25. per totum, & multa per Lancellotum de attentatis 2. p. cap. 4. num. 4. cum seqq. Giurba decis. 69. num. 7. vbi dicit, quod quando actus dependet à præcedenti, præcedens actus attenditur ex l. 2. §. sint autem, ff. de minoribus. Crotus in l. filiusfamilias, §. diuimum, 76. ff. de legat. 1. & quia causa remota attenditur potius quam propinqua, & secundum illam debet iudicari actus, quando ab ea dependet ius actus propinquioris, allegat l. ex placito. Cod. de rerum permutat. cum aliis à Grammaro in rubric. de rerum permutat. num. 68. lib. 6. origo namque rei semper attenditur l. nam origo, ff. quod vi aut clam, filiusfamilias, versic. origo enim, ff. ad Macedon. ff. clam possidere in princip. ff. de acquirenda possess. l. 2. §. paruique referri, ff. de privileg. creditorum, l. 1. id quod 34. ff. de donat. l. quod si maritus, ff. de constit. pecunia, l. si hæres, ff. de actionibus empt. l. 3. cap. vñ Macedon. l. sequitur, §. ex aliena, ff. de vsucap. l. qui originem 3. ff. de muneribus, & honoribus, l. incola 29. ff. ad municipalem, l. Senatores 11. de Senatoribus, cap. cum nullus de temp. ordinar. lib. 6. Gratianus disceptat. forens. tom. 4. cap. 749. num. 16. plenissime Castillo controuerf. tom. 6. cap. 155. per totum. Ergo si ad illud prius tempus, à quo causatur, debet noua repetitio bonorum referri, omnino debet influere in subhastatione, vt reddatur inutilis, & inefficax.

Quibus constat, quod quando ius non est omnino extinctum, sed elisum, & diminutum durat in essentia, licet esset in effectu, vnde cum in eo adhuc sint reliquæ, facile fit reductio ad illud. Bald. in Authent. quas actiones, num. 5. in fin. Cod. de Sacros. Eccles. secus quando omnino ius extinguitur, provt hanc distinctionem ex aliis late probat Hieronym. Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. gloss. 7. ex n. 30.

Comprobatur deinceps, quoniam illa regula factum legitime retractari non debet, licet casus postea euenerit, à quo principium assumere non potest, fallit quando causa, ob quam factum est, deuoluitur ad non causam, vt per textum singularem ad propositum in l. si fullo, ff. de condictione sine causa, & l. in commodato, 9. fin. ff. commodati; l. si sine, ff. rem ratam haberi, probat Surdus consil. 125. num. 55. & num. 56. sequitur Aluar. Velasco in axiomat. littera E. num. 95. ergo si ob causam deficientium, vel non apparentium bonorum liberorum bona maioratus fuere alienata, repertis postea bonis tunc temporis existentibus illorum alienatio ad non causam redacta, rescindi debet.

Et in terminis rei iudicatæ pro re commodata,

52
53
54
55

vel deposita deperdita, & non apparente, vt si postmodum res apparuerit, & fuerit reperta res iudicata rescindatur conditione sine causa, quia cessat cessante causa ob quam lata fuit, quamplurima iura, & Doctores congesimus supra hac 3. p. cap. 1. ex num. 135. cum multis seqq. versic. deinde probatur, quia res iudicata ex qua quis soluit, &c. Et de supposito sententiæ quod postmodum apparet falsum? plura cum lauiimus ibidem ex num. 88. cum seqq. versic. secundo hac pars fulcitur, &c. Quæ omnino hanc resolutionem mirabiliter comprobant, & omnino vide ex n. 87. cum sequentibus versic. tertius effectus sit propter causam cessantem, &c. Vbi abundè quando causa sententiæ reducitur postmodum ad non causam.

Facit deinde doctrina Paul. de Castro in l. si cum patruo. Codic. communi vtriusque iudicij. Socinus consil. 194. incipit eleganter, & subtiliter colum 1. Gregor Lopez in l. 9. tit. 3. p. 3. gloss. 4. verb. no deue ser oydo, dicentes quod reus iurans exceptionem dilatoriam ad suam notitiã peruenisse, auditur opponendo post litis contestationem, si tamen postmodum appareat reum habuisse notitiã illius exceptionis, erunt irritæ probationes receptæ super tali exceptione ad quam fuit admittus sub illo supposito quod de nouo ad suam notitiã peruenerat cum detegatur falsum fuisse iuratum.

Nec obstat excussio præcedens ex qua non adesse bona libera declaratur, vt ad bona maioratus perueniatur, cui statuat, quia idem est non esse, & non apere; quoniã respondetur præfatæ excussioni standum esse omnino interim, dum bona libera non sint manifesta, nam excussio legitime facta declarata præiudicat omnibus, & prodest aliis creditoribus in illo iudicio non statibus, at hæc sententia nunquam transit in rem iudicatam quod minus fideiusor, vel tertius quilibet rei hypothecatae possessor, vel creditor possit condemnatus eã impugnare, docendo, & aperte indicando bona debitoris stare, & apparere, ita vt res illa iudicata super excussione legitime facta tantum duret quantum non docetur bona stare. At quando fuerint reperta, semper retractatur ob causam cessantem mirabiles doctrinas in iis terminis congesimus omnino videndas supra 1. p. c. 25. ex n. 29. cum sequentibus, versic. hinc est, quod res iudicata non facit ius, &c. nec non alias singulares videndas 1. part. cap. 23. ad fin. ex num. 92. versic. vnum notabile in materia discussionis non omittam, &c. Ex quibus videtur hostia opinio probabilior, vt ad bona maioratus alienata ob non reperta bona libera per excussione tunc factam ius habeat possessor, & successor maioratus, quoties manifestè, & sine controuersia monstrauerit bona libera tunc, & nunc adesse libera tamen ab omni alia obligatione, & hypotheca anteriori, iuxta Molinam lib. 4. cap. 7. sub num. 8.

Sed an caput maioratus alienari possit pro satisfaciendis creditoribus, videtur dicendum quod nõ ex iis, quæ post Bald. asserit Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap. fin. §. 3. quod quando iurisdictioni alicui principatui adhaeret pura Ducatus, Marchionatus, aut Comitatus, vt hæc pro executione capi non possunt, quia si magnati suæ ditionis iurisdictionem tollas, totum eum exauthorabis honore, titulo quatenus Dux erit, aut Marchio non erit, & ideo quando in tribunalibus conceditur facultas creditoribus in concursu adstantibus, vt iure suo uti valeant, & possint vendere bona maioratus;

57
58
59
60
61

semper reseruat caput ipsius, & ita similiter vidi practicum in consilio supremo in Marchionatu de Aunon, cuius bona omnia subhastanda pro satisfactione creditorum concurrentium iussit, dempta, & specificè excepta iurisdictione dicti oppidi de Aunon.

Sed reuera contrarium verius est, nam ex quo bona omnia ad statum pertinentia fuerint facultate Regia hypothecæ subiecta, cuius intuitu creditores contraxerunt aliàs non contracturi, alienationi, & subhastationi subiecta sunt absque aliquo iuris vel hominis impedimento, cū facultas Regia ea fecerit omnia libera, & redacta ad statum libertatis pristinae, vt superius annotauimus, nulla adest ratio quantumcūque apparens, quin regie facultati subiciatur, & cedat, nec aliqua bona referuari possint in graue damnum contrahentium sub fide Regis, nemo enim litteris Principis confidens, & contrahens decipi debet, quamplurima iura, & Doctores adduximus in nostris Commentar. de supplicat. ad Santiss. 2. part. cap. 20. ex num. 59. cum seqq. Bene verum est, quod licet alienabile sit caput status, aut maioratus, non tamen sit ab eo incipiendum, sed ab aliis rebus minus præiudicialibus statui, & non tam pretiosis, nisi demum in subsidium, & aliis non sufficientibus, & hoc est quod in tribunalibus semper attenditur, vt à principio exceptuetur caput status, & iurisdictione eiusdem capituli, quando iubetur distrahi eius bona, non tamen in totum, & in perpetuum negatur alienandi facultas si alia bona non sufficiant, & huc tendit quod docuit Molin. de primogen. lib. 4. cap. 5. numer. 4. In hac. Hoc tamen ita temperandum est, vt absque dolo, & fraude venditio ipsa fiat. Si enim pro dotis restitutione castrum, seu oppidum maioratus obligatum sit. In quo plura redituum membra inueniuntur, quorum vnum ad ipsius dotis solutionem sufficiens est, non debet totum oppidum cum iurisdictione pro dotis restitutione vendi, nec etiam omnium redituum membra; sed illud tantum quod cum minori rerum maioratus iactura vendi possit, in quo boni viri arbitrium versabitur; text. in dist. l. si pupillarum, §. non passim; ff. de rebus eorum. Vbi Bald. id notabiliter declarat. Bartol. num. 8. in legatio. ff. de aliment. & cibariis lega. vbi ceteri id notant. Gregorius Lopez loquens in bonis maioribus in dicta l. 6. titul. 11. p. 6. gloss. verb. que la no pudiesse vender, colum. 8. versic. aduerte Hactenus Molina idem probat Fufarius de substitut. quæst. 541. num. 16. vbi agit à principio, quando bona fidei commissi possunt distrahi pro satisfaciendis creditoribus fundatoris n. 16. ita ait: Limitatur quarto, quando pretiosiores res essent alienate; nam viliores semper sunt alienande, l. Marcellus, §. res que, & ibi Roman. num. 7. ff. ad Trebellian. Caphalus consil. 344. numer. 25. &c. Et ipse Fufar. num. 14. ibi. Sublimitatur secundo, quando alienaretur domus antiqua de familia, vel locus dignus affectione fideicommissarij, cū alia bona extarent, tunc enim restitutorio pretio emptori, res tota vendicari possit per fideicommissarium. Hieronym. Gabriel consil. 118. num. 5. cum seqq. lib. 1. Peregrin. de fideicommissis artic. 40. num. 26. &c. Et videbis eundem Fufarium num. 13. ibi. Creditores, qui habent bona maioratus obligata cum regia facultate, non solum possunt petere executionem in fructibus bonorum maioratus, provt ordinariè fit, sed etiam quod vendantur proprietates bonorum maioratus in quantitate necessaria ad totius debiti

62
63
64
65
66
67

debiti solutionem, & cum minori preiudicio bonorum maioratus, &c.

68 Deinde quia iurisdictiones possunt capi in pignus pro executione, & satisfactione creditorum distrahique, & alienari, seu in solutum, aut in pignus creditoribus, sicut alia bona patrimonialia, prout ex quamplurimis Doctoribus probat nouissimè Noguierol. allegat. 36. ex n. 20. cum seqq.

69 omnino videndus, & circa domus pretiosas magnique edificij, & quomodo earum valor taxetur; an consideratis earum redditibus, vel estimatione intrinseca; latissimè agit ipse Noguierol. allegat. 18. ex n. 39. cum seqq.

CAPVT V.

Ius patronatus competens debitori, an in concursus iudicium sub cessione vniuersi patrimonij à se facta veniat?

Et an ad creditores, quibus bona ceduntur, vel in posterum adiudicantur, transeat?

Et an ius sepulchrorum, seu Capellæ debitori pertinens pro satisfactione creditorum subhastari valeat?

S V M M A R I V M.

Ius patronatus Ecclesiasticum duplici modo tacite potest transferri in dispositione, n. 1.

Ius patronatus Ecclesiasticum transit in venditione, donatione aut cessione vniuersitatis bonorum, ibid.

Hæreditate vendita ius patronatus in emptorem transit, n. 2. & 4.

Ratio, ob quam ius patronatus transit cum vniuersitate bonorum, adducitur, n. 3.

Que per se prohibita sunt alienari, cum vniuersitate bonorum transeunt, n. 4.

Expressio iuris patronatus principaliter facta in venditione vniuersitatis bonorum, venditionem annullat, nisi declaratiuè fiat, n. 5.

Ius patronatus accessorie annexum, & coherens rei singulari transit in emptorem rei, n. 6.

Ius patronatus quod habet debitor an veniat sub cessione bonorum à se facta, negatiua sententia proponitur, n. 7. contraria verior, n. 11.

Ius patronatus est spiritualibus annexum, nec recipit estimationem, nec in bonis nostris dicitur esse, ibid.

Sub dispositione rei estimabilis non venit res inestimabilis, n. 8.

In cessione omnium bonorum non inest vniuersitas, n. 9.

Venditionem omnium bonorum meorum non esse vniuersalem ratione rei, existimant Lambertini, n. 10. vide n. 22.

Ius patronatus includitur in cessione bonorum facta per debitorem in concursu suorum creditorum, n. 11. & seqq.

Debitor bonis vniuersaliter cedens ex natura iudicij concursus dimittit mobilia, immobilia, iura, & actiones sibi competentes, n. 12.

Patrimonium, & peculium est quid vniuersale, sicut hæreditas, ac bonorum possessio, n. 13.

Ius patronatus ut transeat in emptorem, aut cessionarium requiritur, ut vniuersitas sit respectu rei, continens in se corporalia, iura, & actiones, n. 14.

Diçtio, omnia bona, seu, quocumque bona mea, comprehendit corporalia, & incorporalia, iura, & actiones, n. 15.

Debitor in memoriali cessionis solet dicere, cedo omnia, & quocumque bona mea, iura, & actiones quomodolibet mihi competentes, n. 16.

Verbum, cessionis, relatum ad concursum, et si nihil aliud exprimitur, tacite comprehendit omnia, & quocumque bona, n. 17.

Concursus iudicium esse vniuersale ostenditur, n. 18. remissiuè.

In venditione, cessione, seu alia qualibet dispositione omnium bonorum, iurium, & actionum venire ius patronatus multorum autoritatibus probatur, n. 19. & seqq.

Decisio Rota adducitur, & refutatur opinio dicentium appellatione bonorum in contractibus non contineri vniuersitatem, n. 20. & 21.

Lambertini doctrina reprobat, n. 10. adducta, n. 22.

Diçtio, mea, non restringit, sed demonstrat vniuersitatem venditionis, & qualis ista sit, que venditur, n. 23. & 24.

Dispositio vniuersalis omnium bonorum restricta tamen ad certum locum, desinit esse vniuersalis, ibid.

In dispositione omnium bonorum, iurium, & actionum comprehenditur ius patronatus, n. 25.

Argumentis in contrarium, n. 7. adductis respondetur, ex n. 26.

Ius patronatus in bonis nostris est, quia pro eo habemus actionem, & exceptionem, & venit appellatione bonorum, & in eo iure hæreditario succeditur, ibid.

Ius patronatus per se solum inestimabile est, & sine vniuersitate bonorum nequit cedi creditoribus, vendi, aut in solutum dari, n. 27.

Iuris patronatus venditio simoniaca est, n. 28.

Ius patronatus non comprehenditur in cessione bonorum, quando debitor aliud in bonis non habet, n. 29.

Argumento 2. n. 9. & 10. adducto respondetur, n. 30.

Ius patronatus inclusum in cessione bonorum per debitorem facta, an in creditores transeat, ibid.

Ex cessione facta per debitorem nullum ius dominij, aut possessionis acquiritur creditoribus, sed utriusque apud debitorem remanet, usque ad subhastationem cum effectu celebratam numero 31.

Per cessionem factam administratio bonorum debitori aufertur, & in manibus curia eius bona ponuntur pro securitate creditorum, n. 32.

Per vniuersalem cessionem (nondum facta subhastatione) non transit ius patronatus in creditores, n. 33.

Ius patronatus per subhastationem, aut dationem in solutum vniuersorum bonorum cum effectu factam, in emptores, aut creditores transit, n. 34.

Ius patronatus si ematur vniuersum patrimonium, aut in solutum detur pluribus, in omnes insolidum transit pro rata, n. 35.

Idem si detur aliqua res singularis, cui inheret ius patronatus, cum qua transit, n. 36.

Ius

Ius patron. non transit in emptorem quando bona separatum, & diuisim subhastantur, aut in solutum dantur creditoribus, n. 37. & 41.

Executio locum non habet in iure patronatus, nisi adhareat vniuersitati bonorum, ibid.

Ius patronatus transit in creditorem, quando vniuersalitas, cui adhareat, iure pignoris in causam executionis capitur, n. 39.

L. cum Beroldus, de re iudicata, interpretatur, numer. 42. & seqq.

Ius patronatus non transit in creditorem, quando executio fit in rebus singularibus, n. 41.

Ius patronatus non transit in creditorem, quando vniuersitas ei datur in pignus, n. 42. & n. 40.

Ad iuris patronatus translationem non attenditur vniuersitas respectu animi vendendi, sed respectu effectus acquirendi, n. 43.

Vniuersitas respectu verborum, si resoluitur in singularitates, ius patronatus non transit in acquirentem, n. 44.

Ius sepulchrorum, & capelle, quod debitor habet, an subhastari possit pro satisfactione creditorum, n. 45. & seqq.

Sepulchri ius potest subhastari, quando in limine erectionis, & ante consecrationem illud fundator sibi ac successoribus reseruat, n. 46.

Sepulchri ius post erectionem Ecclesie acquisitum, quo ad ius, & proprietatem vendi non potest, cum sit locus sacer, n. 47.

Ius sepulchri, seu capelle, cum sit quid temporale, respiciens honorem, & præminentiam, quocumque tempore potest vendi, n. 48. & 49.

Sepulchri usus hæreditarij, seu capella est pretio estimabilis, & distrabi potest pro solutione creditorum, n. 50.

Phabi, & aliorum decisiones adducuntur, ibid. & num. 51.

DUPLICI modo transferri solet, ac in dispositione tacite comprehenditur ius patronatus Ecclesiasticum; vno modo quando venditur, aut ceditur, seu donatur vniuersitas bonorum, nam tunc cum ea transire probant, & ibi communiter Doctores in cap. cum seculum, cap. ex litteris de iure patronatus l. 8. titul. 15. p. 1. Rochus de Curt. de iure patronatus verbo ipse vel is q. 12. Lambertini. eodem titul. 2. p. lib. 1. quæst. 5. per totam, cum sequentibus. Paul. de Citadinis eodem titul. 9. part. quæst. 3. Tiraquellus de primogenitura quæst. 36. Bernard. Diaz in regula 401. & ibi Salicetus, Falcon. in regul. 341. Nicolaus Garcia de benefic. 4. part. cap. 9. numer. 10. Mieres de maioratu 3. part. quæst. 11. ex numer. 3. & ferè per totam quæstionem, plurimos refert Cenedus in Collectan. 5. ad decreta num. 1. Molina de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 28. n. 8. Azeved. in l. 7. titul. 3. lib. 7. recopilat. num. 9. Ceruantes in l. 9. Tauri num. 125. Spino in speculo testament. gloss. 4. princip. n. 3. Ricus in praxi fori Ecclesiast. decis. 179. in princip. Tuschus littera L. conclus. 612. n. 1. & plures alij citandi.

Hinc hæreditate vendita, ius patronatus in emptorem transire probant ex dictis iuribus, & ibi Hostiens. quem num. 13. Abb. & Doctores communiter sequuntur in dicto cap. ex litteris. Felinus in cap. causamque num. 8. de prescriptionibus, & in cap. cum Beroldus in fin. de re iudicata. Curt. n. 40. & Paul. de Citad. vbi proximè num. 11. Couarruu. lib. 2. variarum cap. 18. num. 8. Falcon. n. 5. Spino Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

vbi proximè, qui à numer. 18. pro contraria parte multa adduxit, & à dicto n. 3. hanc defendit, & contrariis satisfacit, & Nicol. Garcia n. 11. & 12. pro hac opinione multos laudat, & Rotæ decis. refert Mantica de contractibus lib. 4. tit. 12. vbi à num. 1. usque ad 6. pro contraria opinione arguit, & n. 7. hanc tuetur, & contrariis respondet Ceuallos quæst. 717. num. 2. plurimos refert Augustin. Barbosa in Collectan. ad dictum cap. ex litteris num. 5. Marrescotus variar. resolut. lib. 2. cap. 55. num. 7. 8. 9. & 10. vbi dicit rationem esse, quia quando fit cessio, seu venditio vniuersalis respectu rei, quæ sub se vniuersitatem continet, talis vniuersitas non resoluitur in singularitates in l. i. C. de euictionib. idèd nimirum si cum ea transeat ius patronatus, cum de per se non dicatur vendi, sed potius veniri in quadam necessariam consequentiam rei vendita includi in iure vniuersali, cui adhareat Riccius in praxi fori Eccles. decis. 179. num. 139. vbi sic decisum fuisse per Rotam testatur. consonat text. in l. fin. ff. de fundo dotali, l. quædam, ff. de acquirendo rerum dominio, l. in modicis, & quæ ibi notantur ff. de contrahenda emptione, l. operarum, ff. de opere liberti, probantes quod ea, quæ de per se sunt prohibita alienari, transeunt cum vniuersitate bonorum. Fabius de Monte de empr. q. 4. principali. n. 44. q. 15. alia tradit Ceruantes in l. 6. Tauri, n. 126. Pichard. in §. 1. n. 16. instit. de inutilibus stipulationibus. Hermosilla in l. 15. tit. 5. p. 5. gloss. 4. ex n. 1. & seqq. qui n. 3. refert Garciam, & alios ab eo citatos tenentes, hanc opinionem procedere, quando in hæreditate adest aliqua villa, seu Castrum, cui annexum est ius patronatus, quo casu transire cum hæreditate vendita, secus autem quando ius patronatus est personale, & per se distinctum, sed veriore est firmat primam opinionem vt sufficiat, quod ius patronatus adest in hæreditate cum qua ad emptorem transit, vt latè comprobant supra pro prima opinione citati, qui rectè contrariis satisfaciunt, & per Riccium decis. 164. n. 82. & alios, necnon singularium Rotæ decis. contra Nicol. Garc. & alios probat priorem opinionem nouissimè Viuianus in tr. de iure patron. p. 1. lib. 4. cap. 4. ex n. 16. cum seqq. & contrariis respondit, & iterum c. 5. ex n. 1. cum seqq.

Vnum tamen animaduertere debes, quod cum ius patronatus de per se vendi non potest, si fiat in venditione vniuersitatis principaliter expressio iuris patronatus, venditio est nulla, quia simoniaca, vt puta quando coniunctiuè dicitur: vendo tibi hæreditatem, & ius patronatus, quia hoc casu per illam copulam, & vel, etiam, venit ius patronatus æquè principaliter cum hæreditate, secus quando iuris patronatus fiat mentio declaratiuè, vt puta vendo tibi hæreditatem cum omnibus iuribus videlicet iure patronatu, tunc transire probant quamplures relati à Viuiano de iure patronat. 1. part. lib. 4. cap. 5. num. 13. & 14. Thomas Sanchez in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 19. sub num. 12. August. Barbosa in cap. cum seculum 13. num. 2. de iure patronat. & idem quando dicitur cum iure patronatu, vt post alios explicat Hermosilla dicta gloss. 4. num. 9.

Secundo modo transfertur in emptorem ius patronatus, quando accessorie connexum est, & adhareat alicui rei singulari, vt post alios probat Nicolans Garcia de benefic. 5. part. cap. 9. n. 33. & 34. quidquid alij contrarium sectentur.

Quibus suppositis, primis quærendum erit, an ius patronatus, quod habet debitor suos prouocans

N N n cans

canis creditores ad iudicium concursus, veniat cum cessione omnium bonorum à se simul facta, & pro parte negativa nonnulla fortissima vrgent, primum quia debitor omnibus bonis suis cedit, vt satisfiant creditores, sed ius patronatus res est spiritualibus annexa, quod nec recipit æstimationem, nec vendi potest, imò quod plus est, ius patronatus non est in bonis nostris secundum Bald. in leg. tanquam in fin. ff. de fideicommissis, & in consil. 335. colum. 1. lib. 1. & idè dicit Abbas in cap. quarimo- nia de iure patronat. colum. 2. Viuian. cap. 4. quod patronus non potest cedere ius patronatus suis creditoribus, quia nullam recipit æstimationem, nec sub dispositione loquente de re æstimabili venit res in æstimabilis ex Bartol. in l. 4. §. Prætor ait in fin. ff. de damno infecto. Ergo ius patronatus sub cessione bonorum facta per debitorem creditoribus huius venire non potest.

tor, dixerit, quia plerumque diminutè patrimonium suum peculium dicunt de successione sua & hic rogauit, &c. Sed in cessione bonorum facta per debitorem ea omnia iura veniunt, & vniuersum eius patrimonium, vt diximus Ergo hæc cessione vniuersitatem significare debet optimè in terminis Parladorius, loco inferius allegandus ex num. 38. versic. eleganter percipit articulum, &c.

- 8 spositione loquente de re æstimabili venit res in æstimabilis ex Bartol. in l. 4. §. Prætor ait in fin. ff. de damno infecto. Ergo ius patronatus sub cessione bonorum facta per debitorem creditoribus huius venire non potest.
- 9 Secundo, & pro hac parte facit quia licet debitor formans concursus iudicium inter suos creditores cedat omnibus bonis suis quæ habet, tamen in hac omnium bonorum cessione non inest vniuersitas & idè in venditione generali, & absoluta omnium bonorum ius patronatus non venire tenuerunt expressè Innocentius num. 2. Ioan. Andr. & Cardinal. quæst. 11. in cap. ex litteris de iure patronatu. Felin. in c. causamque n. 8. de prescriptionib. Lambert. de iure patronatu lib. 1. p. 2. g. 5. art. 14. Decius in c. sedes de restit. spoliator. quos referens sequitur Couar. c. 13. n. 4. vbi asserit, hanc orationem: vendo omnia bona mea, non esse vniuersalem ratione rei, id est, non significare vniuersitatem, Salcedus in additionibus, ad Bernard. Diaz regula 401. limitat. 10. Marefcot. lib. 2. variar. c. 5. n. 12. dicens bis pro hac opinione Rotam iudicasse. Ergo impossibile videtur quod sub cessione omnium bonorum facta per debitorem in iudicio concursus possit venire, & comprehendi ius patronatus, quod non nisi sub vniuersitate bonorum venit ex iis quæ ex n. 1. & seqq. scripsimus.
- 11 Sed contraria opinio, imò quod sub cessione bonorum facta per debitorem in concursu creditorum veniat, & includatur ius patronatus, verior est, facit quia debitor ita bonis suis vniuersaliter cedit, & dimittit pro soluendis creditoribus, vt virtualiter ex natura iudicij comprehendat bona mobilia, & immobilia, iura, & actiones sibi parentes, nihil sibi relicto, aut reseruato, prout abundè diximus supra 1. p. cap. 1. & sæpè alibi, & sic vniuersum patrimonium suum, & peculium à se abdicat, & cedit, vt nulla dubitandis ratio possit adesse, quod vniuersitas per hæc verba significetur ratione rei gestæ, nam patrimonium, peculium est quid vniuersale, sicut hæreditas, & bonorum possessio, l. 5. ff. de euictionib. l. peculium nascitur, ff. de peculio. Mantica de contractibus, lib. 12. tit. 6. num. 24. Guzman de euictionibus, g. 45. n. 1. Cardinalis Tuschus consil. 612. n. 12.
- 12 vbi dicit. Quod ad hoc vt ius patronatus transeat, in emptorem, aut cessionarium, requiritur, quod vniuersitas sit respectu rei, & quod nomina vniuersitatis sunt ea, quæ continent in se corporali, & incorporalia iura, scilicet hæreditas, bonorum possessio, patrimonium, peculium, territorium, & castrum. Cui iurisdicatio inest, refert, & sequitur Hermosilla in l. 15. gloss. 4. num. 10. in fin. tit. 5. p. 5. tom. 2. fol. 90. & quod sub hac voce vniuersali, peculium; multo magis comprehendatur patrimonium mihi probat Consultus in l. cogi 16. ff. ad Senatufcons. Trebellian. in illis verbis, ibi. Etsi peculium meum testa-

tor, dixerit, quia plerumque diminutè patrimonium suum peculium dicunt de successione sua & hic rogauit, &c. Sed in cessione bonorum facta per debitorem ea omnia iura veniunt, & vniuersum eius patrimonium, vt diximus Ergo hæc cessione vniuersitatem significare debet optimè in terminis Parladorius, loco inferius allegandus ex num. 38. versic. eleganter percipit articulum, &c.

bonorum seu iurium quomodocumque compentium vendere possit ius patronatum vt post alios tenet Ioan. Anton. Manguil. in titulum de euictionibus, g. 127. num. 15. sed non negat Abbas, quod cum vniuersitate bonorum possit vendi, & cedi, vt postmodum statim dicemus, nec obstat secundum de quo supra n. 9. & 10. quod ex aliquorum Doctorum opinione dicitur, in bonorum omnium venditione, non includi ius patronatus eo quod sub ea generalitate non inest vniuersitas, cui satis abundè responsum fuit hæctenus ex n. 11. & sequentibus, signanter ex n. 19. vers. & in nostris terminis, &c. Vbi contrariam opinionem veriorè esse ostendimus, & contrariam sæpè fuisse reprobata à Rotam.

- 23 strictis, & Doctores relati à couarruua, & opinionem Lambertini, non esse veram, quia fundat se in illa restrictione (mea) quæ nihil facit nec mutatur significationem vniuersalem. Cum sit demonstratiua vniuersitatis vendita, & qualis sit quæ venditur aut ceditur vt rectè animaduertit Rebuff. in d. bonorum, ff. de verb. oblig. & notat Hermosilla loco citato; sequitur Mieres de maior. 3. p. 9. n. num. 5.
- 24 Et id ipsum affirmat Lotter. de benefical. lib. 2. g. 9. ex n. 50. vsque ad 53. In hæc. Et denique, quomodocumque quis concipiat dispositionem suam ad vniuersitatem bonorum, & iurium suorum secundum veriorè sententiam, quam contra Innocentium videtur tenere Abbas in eod. c. ex litteris, sub n. 12. v. sed. pro hac opinione contrariam, etiam quod disponens usus fuerit particula, (mea) domini expressiua, prout reprobato Innocentio, & Lambertino; censuit Rota, apud Seraphinum decif. 725. n. 1. attestans de commun. Putens in nouis decif. 341. Ferretus consil. 179. num. 2. quidquid sit de dispositione vniuersali, omnium bonorum, vel iurium, quæ quis habet in aliquo loco nuncupatum, in hoc enim casu Rota tenet non transire ius patronatus, quod etiam censuit Abbas vbi supra n. 11. & 14. sequentibus ibi Innocent. n. 3. & idem censuit Decius in c. sedes, n. 3. de rescriptis, vt bene aduertit Rota dicta Seraphin. decif. 725. sub num. 1. ad medium, &c. Hanc eandem opinionem, quod in dispositione omnium bonorum, iurium, & actionum comprehendatur etiam ius patronatus; sequitur Viuianus in tract. de iure patron. p. 1. lib. 4. c. 4. ex n. 16. & sequentibus, dicens veriorè, & communem post alios contra Innocent. Lamb. & alios, contrarium sectantes, & fuisse per Rotam dec. in vna Carmonensi Hospitalis 4. Martij 1586. quam ad litteram refert, & respondet omnibus contrariis, vbi de opinione Decij, loquentis de iuribus ad certum locum restrictis, & excluditur etiam fundamentum Lambert. in particula, (mea) quæ nihil importat, & n. 21. adducit ad idem aliam Rotæ decisionem. quæ quidem opinio longè verior est, & tenenda, quæ vltèrius certior apparebit ex responsione ad argumenta in contrarium considerata ex n. 7. & sequentibus.
- 25 Nec obstat, primum ibidem, quod ius patronatus non sit in bonis nostris, quia falsum est, cum pro eo habeamus actionem, & exceptionem, idè in bonis esse dicitur, l. rem in bonis, ff. de acquirend. rerum dominio, & notat Bartol. in l. rem alienam col. 2. ff. de pignoratitia actione, & in eo succeditur cum hæreditaria successione, venit appellatio bonorum ius patronatus, & sic in bonis nostris esse, latè comprobatur Iulius Viuianus in tr. de iure patron. 1. part. lib. 4. cap. 4. ex n. 34.
- 26 Nec obstat doctrina Abb. de qua supra num. 8. quod ius patronatus tanquam inestimabile non potest cedi creditoribus, quia bene loquitur dum dicit quod patronus qui nihil habet in bonis præter ius patronatum, non potest illud ius cedere creditoribus, quia non recipit æstimationem, & sic procedit quando ius patronatus solam datur in solutum, quæ est vera venditio à iudice, & hæc vt simoniaca reprobata, imò quando debitor non habet in bonis, nisi ius patronatus, tunc non transit cum vniuersali cessione, cū fiat fraus legi, nec valet venditio, vt cum Salicet. & Mantica tenet Hiermos. in l. 15. tit. 5. p. 5. gloss. 5. n. 4. 10. 2. fol. 91. quia ille qui nihil habet in bonis quam ius patronatus, aut parum plus sub prætextu venditionis vniuersalis omnium
- 27 Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

Secundo, & pro hac parte facit quia licet debitor formans concursus iudicium inter suos creditores cedat omnibus bonis suis quæ habet, tamen in hac omnium bonorum cessione non inest vniuersitas & idè in venditione generali, & absoluta omnium bonorum ius patronatus non venire tenuerunt expressè Innocentius num. 2. Ioan. Andr. & Cardinal. quæst. 11. in cap. ex litteris de iure patronatu. Felin. in c. causamque n. 8. de prescriptionib. Lambert. de iure patronatu lib. 1. p. 2. g. 5. art. 14. Decius in c. sedes de restit. spoliator. quos referens sequitur Couar. c. 13. n. 4. vbi asserit, hanc orationem: vendo omnia bona mea, non esse vniuersalem ratione rei, id est, non significare vniuersitatem, Salcedus in additionibus, ad Bernard. Diaz regula 401. limitat. 10. Marefcot. lib. 2. variar. c. 5. n. 12. dicens bis pro hac opinione Rotam iudicasse. Ergo impossibile videtur quod sub cessione omnium bonorum facta per debitorem in iudicio concursus possit venire, & comprehendi ius patronatus, quod non nisi sub vniuersitate bonorum venit ex iis quæ ex n. 1. & seqq. scripsimus.

riè, & in consequentiam in eundem transit ius patronatus, vt notauimus superius num. 6. aut enim in subhastatione separatiim & diuifim venduntur fingula res & bona, aut creditoribus, provt affolet aestimata, in solutum traduntur; & tunc proculdubio ius patronatus in emptores non transit; quia vendi non potest, nec est aestimabile, nec in solutum dari potest creditoribus, ex iuribus vulgaribus. Aliud est etenim patrimonium alicuius vno contractu, ac simul & eodem tempore & titulo emere: aliud diuifis, & difparibus temporibus & titulis comparare. *l. si peculium, la 2. ff. de pecul. leg. quam ibi notat Bart. ad legē municipalem, cauentem, vt qui emit vniuersum patrimonium alicuius, teneatur eius creditoribus: vt non habeat locum emendo non simul, sed viciffim, & diuifis, ac singulis titulis, modo vnam rem, modò aliam, sequitur Iafon in l. i. Cod. de repud. hered. Ioseph Mascard. de probationib. concl. 45. n. 28.*

37 Hanc veriffimam distinctionem probarunt Iulius Viuianus de iure patronatus, l. part. lib. 4. cap. 5. num. 17. & 18. vbi dicit, quod ius patronatus non potest cedi à patrono creditoribus nihil aliud in bonis habente cum ius patronatus nullam recipiat aestimationem, ex cap. de iure, de iure patronat. nec per se potest dari in solutum, sed sic cum vniuersitate bonorum, ex d. cap. de iure.

38 Eleganter percipit articulum Parladorus lib. 2. rer. quotid. cap. fin. 5. part. 3. ex num. 93. in hac: *Sed & de iure patronatus Eccles. videamus an in eo executio locum habeat. Et certum est in eo executionem nullo modo sortiri posse, cum res sit spiritualibus annexa, quam distrahi vendique iura prohibent. cap. de iure. de iure patronatus, l. sacra, ff. de rerum diuifione, l. 8. tit. 5. part. 1. excepto eo, si alicui adhaereat vniuersitati. Nam eo casu cum vniuersitate & ius patronatus in emptorem transit, iuxta textum vulgarem in cap. ex litteris, de iure patronatus. Atque pari ratione, si vniuersitas in causam executionis pignori capiatur, & ius patronatus illi adhaerens cessionis iure transmittit in creditorem, cui vniuersitas addicta fuerit, sicut tradit. Bald. in consil. 32. vol. 3. & Felinus in cap. cum Bertoldus, de re iudicata, Rochus quoque de iure patronatus, verb. ipse vel is, quest. 32. nec nos (prosequitur Parladorus num. 35. & sequentibus.)*

39 turbare debet, cap. cum Bertoldus, de re iudicata, vbi vniuersitate pignori data ius patronatus, illi adhaerens, in creditorem non transit: ita enim illum textum accipiendum esse, communis est interpretum consensus, tum illic cum alibi, vt apparet ex Abbate & Felino eodem loci. Atque nem ex Rocho loco superiori, quest. 27. tradit etiam Gregorius Lopez in l. 9. tit. 15. part. 1. verb. natura, diuersa enim causa est. Siquidem in pignore tenetur creditor fructus omnes restituere debitori, quam quidem restitutionem ius patronatus, cum inestimabilis res sit, nullatenus admittit, ab vniuersitate creditori addicta non tenetur fructus restituere cum suos mero iure faciat. l. at si quis, §. 1. ff. de religiosis & sumptib. funerum, gl. Bart. & reliqui in l. si finita, §. Iulianus, ff. de damno infecto. quamquam enim verò, vt hoc locum habeat, oportet tota integraque vniuersitas, liceat atque distrahat: nam si, vt fieri affolet, membratim res vniuersitatis vendantur, ius patronatus creditori addici non poterit, cum vt diximus, & manifestum est, nec pretium recipiat, nec aestimationem, id quod non obscure sensit. Innocent. in dicto cap. ex litteris, cui reliquos assentire licet ex Gregorio Lopez in l. 15. tit. 15. p. 5. verb. ad ea, & Couarr. intelligere lib. 1. variarum, cap. 13.

41 Tamen ius & vsus sepulturæ ratione situs & loci dignioris, seu Capellæ rectè & licitè vendi potest. Et ratione huius vsus sepulturæ potest alios impedire ne ibi sepeliantur, quia tunc hoc ius & vsus sepulturæ siue Capellæ est merè temporalis, & potest vendi absque labe simoniae, quafi hoc non

num. 3. & est arguimento textus in l. quemadmodum, Cod. de agricol. & censuris, lib. 10. hactenus Parladorus, quem relatiuè sequitur Hermosilla in dicta leg. 15. tit. 5. gloss. 5. n. 6. tom. 2. fol. 91. qui etiam agit de re vniuersali, cui inest ius patronatus data in pignus creditorum, vt in hunc ius patronatus non transeat, ex l. 9. tit. 15. part. 1. Ceuallos quest. 740. num. 2. Mieres 3. quest. 11. num. 22. Spino gloss. 4. num. 118. non enim attenditur ad translatum iuris patronatus vniuersitas respectu animi, & voluntatis illam vendèdi, sed simul in effectu, & executione adquirendi; nam si vniuersitas non ematur, nec emptori acquiratur ius patronatus transire non potest, & sic debet transire in emptorem vniuersitas bonorū, cum qua & non aliter transit ius patronatus, vt probant omnia iura & Doctores superius à principio huius capituli laudati.

Nam quando generalitas & vniuersitas respectu verborum duntaxat resoluitur in suas singularitates; tunc non transit ius patronatus, quia idem de ea iudicatur, ac si singula res venditæ & cessa sint; innumerabiles penè Doctores refert & sequitur Ioan. Anton. Manguilus in tractat. de euictionibus, quest. 127. ex num. 14. cum seqq. quo casu rectè admittuntur Doctores supra citati, num. 9. & 10. quos licet ex num. 11. & seqq. reprobauimus ex ratione nequam applicata casui, de quo loquuntur, ratio tamen in se vera est, vt quoties vniuersitas respectu verborum resoluitur in singularitates, ius patronatus non transeat in emptorem, seu acquirentem.

Vltimo loco quaeritur, an pro satisfactione creditorum subhastari, & distrahi potest, ius sepulchrorum & capellanæ quod quaque debitor habet, in qua resoluendum erit; quod si in limine erectionis Ecclesiae, & ante eius consecrationem quis sibi & successoribus suis referuauit ius sepulchri in ea, tunc cum hoc ius dicatur, & reputetur merè temporale, eo quod temporale acquisitionis non erat Ecclesia consecrata; licitè potest vendi, & subhastari, & in executionem capi, pro satisfactione creditorum, vt probant Henricus Boër. in cap. abolende, num. 8. verb. quandoque de sepulturis. Lotherius de re beneficiar. lib. 2. cap. 4. num. 9. verb. sic prior est. sequitur Nogueroles alleg. 36. num. 21.

Quando autem post erectionem Ecclesiae adquiretur ius sepulchri, & tunc licet sepultura quoad ius & proprietatem vendi non potest eo modo, vt is cui datur eius dominus effici possit, quia est locus sacer, & etiam, autoritate praelati, vendi non potest ex Nauarr. de sepult. consil. 1. num. 1. Lambert. de iure patron. lib. 3. quest. 5. art. 4. n. 1. quest. 9. art. 9. num. 1. cum seqq. Parladorus in sequentibus. different. 66. §. 2. num. 7. Gregor. Lopez in l. 1. tit. 13. tom. 1. Additionator num. 4. de iudic. Ioan. Fabrum in §. religiosum, instit. de rerum diuif. tenentes, posse sepulturam vendi pecunia sicut alias res venales, quod absque labe simoniae fieri posse, tradunt cum Gregor. Lopez & Molina, Spino in speculo testam. gloss. 2. princip. 35. Garcia de expens. & melior. cap. 8. num. 51. verb. hodie tamen. Hermosilla ad l. 15. tit. 5. part. 5. gloss. 1. n. 9. Aug. Barbofa in tract. de Parochis, cap. 26. n. 16.

48 Tamen ius & vsus sepulturæ ratione situs & loci dignioris, seu Capellæ rectè & licitè vendi potest. Et ratione huius vsus sepulturæ potest alios impedire ne ibi sepeliantur, quia tunc hoc ius & vsus sepulturæ siue Capellæ est merè temporalis, & potest vendi absque labe simoniae, quafi hoc non

videatur tangere spiritualitatem aliquam, sed tantum honorem & preeminentiam, quæ potest pretio aestimari & vendi tanquam verè temporalis, tenet Soto de iustitia & iure, lib. 9. quest. 7. art. 1. Petrus de Aragon in 2. 2. quest. 100. art. 4. Victoria relect. 2. de simonia, num. 10. Gregorius Lopez in l. 1. verb. vnder, tit. 13. part. 1. Didacus à Rosario in addit. ad summam, Caicatanus verb. simonia, Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. num. 4. Menochius de arbit. casu 277. Spino in speculo testament. gloss. 2. princip. num. 44. Lælius Zechius de republ. Eccles. lib. 1. cap. 27. de Parocho, num. 19. verb. causant etiam, Tolerus in instructione Sacerdotis, lib. 5. cap. 8. in fin. Emanuel Rodriguez in summa, part. 2. cap. 58. n. 2. & quest. regul. tom. 3. quest. 58. art. 2. Zerola in praxi Episcop. part. 1. verb. sepultura, §. 2. Cabedo de patronatu Regie Coronæ, cap. 22. Petrus de Ledesma in summa, part. 2. tract. 12. conclus. 34. Nicolaus Garcia de beneficiis 5. part. cap. 9. num. 137. Gumada ad Gregorium in l. 55. gloss. 5. tit. 6. part. 1. Salazar de vsu & consuetudine, cap. 10. num. 24. D. Petrus de Lara de annuif. & capellan. lib. 1. cap. 25. num. 17. Saa in summa; verb. simonia, num. 2. Philarchus de officio Sacerd. tom. 2. part. 2. lib. 6. cap. 9. Arag. 2. 2. q. 100. art. 4. Bald. in summa, verb. sepultura, num. 8. Marcus Anton. Genuen. in praxi Archiepiscop. cap. 40. n. 19. in 1. editione, alias cap. 32. num. 16. in 2. editione. Gratianus decisione 24. à princip. & disceptat. forens. cap. 110. num. 6. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 23. num. 208. & num. 226. Beller. disquisit. cleric. part. 1. tit. de cleric. debitor. §. 3. à num. 27. Azor. institut. moral. part. 3. lib. 12. cap. 17. quest. 2. Filiucius quest. moralium, tom. 3. tractat. 45. cap. 3. quest. 11. num. 26. Bonacina variat. tractat. tit. de simonia, quest. 4. §. 6. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 4. num. 36. Ioan. de la Cruz in direct. censur. part. 1. quest. 4. dub. 9. conclus. 2. Diana resolutionum moralium, part. 2. tractat. 1. Miscellan. resolut. 57. Villalobos in summa, part. 2. tractat. 37. difficult. 12. num. 3. & 4. Hieron. Rodriguez in compend. quest. regular. resolut. 128. num. 2. Augustinus Barbofa in tractat. de Parocho, cap. 26. num. 16. & seqq. vbi allegat. & explicat Xuares de religione, tom. 1. tractat. 3. lib. 4. de simonia, cap. 14. num. 19. & post Ioannem Garciam, Gregor. Molin. Archidiacon. Lambert. Gratian. Spino, & Riccium; idem tenet Hermosilla ad l. 15. tit. 5. p. 5. gloss. 1. num. 9. & 10. tom. 2. & post Gutierrez de gabellis, quest. 9. num. 24. & 25. Loterium de re beneficiar. lib. 2. quest. 4. num. 10. & 11. & Rotam per Farinacium in posthum. decis. cap. 61. num. 1. tom. 1. & post alios Nogueroles allegat. 36. num. 22. qui similiter post Gutierrez num. 26. Nicolaum Garciam dicto cap. 9. num. 137. & Lother. de re beneficiar. lib. 2. dicta, quest. 4. num. 13. & 14. loquitur in Capella, ex eadem ratione, & quia vsus Ecclesiae hoc admittit.

49 Hinc fit, quod si in prima acquisitione licita, & absque labe simoniae ab ipsa Ecclesia, potest hoc ius honorificum sepulturæ & Capellæ vendi, & pretio acquiri tanquam merè profanum & temporale, meritiò magis poterit, postquam peruenit in potestatem laici, vendi, distrahi, & in executionem capi, pro solutione creditorum, cum sit res pretio aestimabilis, & à iure non prohibitum, vt in terminis probat Melchior Phæbus Lusitanus decisione 8. num. 8. 9. 10. & sequentibus, qui num. 13. resoluit, quod vsus sepulchri hereditarij, & pretio aestimabilis, & distrahi potest pro soluendis Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I. l.

creditoribus, vbi affirmat ita fuisse decisum, quem referens sequitur Augustinus Barbofa in tractatu Parochis, dicto cap. 26. num. 17. Nogueroles allegatione 36. num. 23. qui num. 24. testatur ita fuisse per supremum Concilium Regium sæpe determinatum in casibus occurrentibus, & signanter in concursu creditorum Marchionis de Aunon, vbi patronatus Capellæ Maioris Monasterij Diui Augustini iussit vendi, pro debitis fundatoris, de quo & nos etiam testamur.

Et quod quando ius sepulchrorum remanet profanum, vt tunc quouis titulo possit alienari, & vendi, quia in commercium cadit. ex leg. si monumentum, Cod. que res pignori obligari possunt, & super eo possunt creditores satisfieri: tradit post Firmam de Episcopo, quest. 3. lib. 4. & Banutium de re inuentar. part. 1. num. 68. tom. 1. 8. part. 2. diuersor. Gratianus disceptatio. forens. tom. 2. cap. 210. num. 8. & 9.

CAP V T VI.

De administratore non soluturo absque iudicis speciali decreto, ac de legatione, vulgò libramiento.

Et an delegationem hanc administratori directam (interim mortuo, vel remoto) administrator successor adimplere teneatur, & eius virtute soluere?

S V M M A R I V M.

- Administrator ad bona concursus nominatus recipit facultatem colendi, locandi, erigendi, fructus vendendi, &c. n. 1.
- Administrator non potest expendere, nec soluere creditoribus absque delegatione iudicis, vulgò libramiento, n. 2. & 7.
- Quid seruandum, quando aliquid præcisè ex pecuniis concursus expendendum est, n. 3.
- Cura, custodia, & administratio bonorum concursus, ad curiam, & iudicem penes quos residet, spectat, n. 4.
- Administrator concursus est sequester, & depositarius à curia, vel iudice nominatus, numero 5.
- Sequester est depositum iudiciale, n. 6.
- Sequester, aut depositum per iudicem appositum, absque eius mandato remoueri requirit, numero 7.
- Administrator fisci absque delegatione nec vnum denarium expendere potest, n. 8.
- Administratore, cui nominatim erat directa delegatio, mortuo, aut remoto, delegatione intimata, vel non, nouus successor eam tenetur adimplere, absque nouo iussu, n. 9. & seqq.
- Administrator licet mutetur, administratio non mutatur, nec variatur, n. 10.
- L. proponatur 76. ff. de iudiciis, exornatur, numero 11.
- Litteras directas Officiali, respectu habito ad officium, successor tenetur adimplere, n. 23.
- Auth. vt nulli iudici liceat habere, §. ex hoc vero, expenditur, n. 14.

Succesor, & nouus executor, mandatum directum suo antecessori potest exequi absque nona commissione, n.15.

Præceptum directum Prætori, habito respectu ad munus transit in successorem, eius loco subrogatum, n.16.

Subrogatus in alterius locum potest facere ea omnia, quæ poterat ille, cuius loco subrogatur, n.17.

Testes licet non probent, nisi coram iudice examine publicentur, fidem faciunt si coram eius successore sint publicati, n.18.

ICET administrator nominatus ad bona concursus tanquã depositarius, & sequeſter vt illa custodiat, facultatem recipiat colendi, locandi, exigendi debita, & fructus vendendi, ac soluendi creditoribus, omni exactaque diligentia custodiendi, & conseruandi, prout abundè diximus *supra* l. p. c. 13. ex n. 38. cum multis seqq. vers. quam autè potestatem iste administrator recipiat, &c. Et in c. 14.

Tamen non tantam facultatè à curia nominante accipit, vt expendere aliquid possit ex pecuniis exactis, vel soluere creditoribus quibuscumque absq; iudicis, & curiæ decreto speciali cum delegatione, vulgo dicta *liberamento* obtenca, & impetrata per creditores, in casibus in quibus præcisè aliquid ex pecuniis concursus expendendum, aut soluendum sit. Copiosè diximus in dicto cap. 13. ex num. 51. vers. & ulterius inquit Baëza, &c. Etenim cura, custodia, & administratio bonorum concursus ad iudicem, & curiam spectet, & apud eam principaliter resideat, in cuius manibus debitor formans concursum bona sua vniuersa custodienda, & ministranda admittat pro securitate, & cõmodo creditorum ne dissipentur, & nequam distrahantur, sed vt eiusdem curiæ autoritate, & decreto subhærentur, & ex pecuniis redactis iudicis, & curiæ delegationibus nominatim, & specialiter expeditis, & obtentis, creditores soluantur, & de suis creditis satisfiant prout copiosè videre est, in dicto cap. 13. in princip. & cap. 14. ideo ratio postulat vt administrator suam facultatem, quam valde limitatam habet, excedere non valeat.

Deinde quoniam cum iste administrator sit sequeſter, & depositarius à curia, vel iudice nominatus pro custodia bonorum concursus, vt videre est *supra* l. p. dicto cap. 14. per totum, nam sequeſtrum est depositum iudiciale, l. eius apud quem, ff. de positi, l. Senatus in fin. ff. de officio Proconsulis, l. si fideiussor, vltim. qui satisfacere cogantur, l. 1. §. penult. ff. de liber. exhibend. l. inter esse puto. 39. ff. de acquirenda possess. l. sequeſter 109. ff. de verborum significatione cap. examinata 15. de iudicis cap. 1. & 2. de sequeſtra possession. & fruct. clem. vnic. eodem tit. cap. 2. de dolo, & contumacia. Petr. Gregor. *synagmate iur. lib. 23. cap. 3. à num. 12. Rebuffus de sequeſtro artic. 1. gloss. 1. num. 35. lib. 3. Galganet. de iure public. lib. 12. tit. 15. Carocius in tract. de deposito in princip. num. 1. Paz in praxi 3. tom. cap. 6. §. 6. Brisson. lib. 4. de verborum significatione, verbo depositum. Didaçus Perez in l. 1. tit. 10. lib. 3. ordin. Azueud. in rubric. tit. 2. lib. 4. recopil. num. 1. D. Pichard. in §. præterea, num. 17. insinuat. quid. mod. recontrahitur obligat. Amador Rodriguez de privilegiis creditorum, art. 6. num. 1. Molina *disp. 123. Hermosilla ad l. 1. tit. 3. p. 5. gloss. 3. num. 3. tom. 1. fol. 178. & alij plures per nos in tract. de regia protecl. 2. p. cap. 16. ex num. 52. cum seqq. sequi-**

tur vt ipse nihil de bonis, & pecuniis concursus propria autoritate disponere, aut expendere, soluerè possit absque iudicis speciali decreto, & mandato, Paulus de Castro in consil. 433. colum. fin. lib. 1. Bart. & Bald. in l. soleum in princip. ff. de dolo malo. Foller. in praxi censuali verbo instrumentum gratia, num. 54. Tiraquell. de retractu lib. 2. §. 4. gloss. 9. num. 1. Rebuffus 3. tom. ad constitut. Gallicis tract. de sequeſtro art. 1. gloss. 1. n. 17. Gregor. Lopez in l. 1. tit. 3. p. 5. gloss. 6. vbi etiam Hermosilla gloss. 6. n. 1. tom. 1. fol. 202. & idem gloss. 4. n. 5. & 6. vbi refert Azueud. & per alios, & per totum gloss. Felicianus de Solis in tract. de censib. lib. 4. tom. 2. c. vnic. n. 4. versicul. qua resolutio, & versic. denique fallit. Nam ex quo depositum, & sequeſtrum appositum fuit autoritate iudicis, absque eius mandato, & decreto remoueri non potest, vt probant præallegati Doctores, & intrigol. in tract. de censib. q. 80. num. 3. Auendan. eodem tit. cap. 102. num. 16. Cencius de censib. q. 3. sub num. 63. Surdus decis. 385. num. 28. & sequentibus, & ita communiter practicat in cunctis tribunalibus.

Et ita in administratore fisci voluit Bald. in rubric. Cod. de constituta pecun. & Patrif. de Puteo in tract. de iudicatu tit. de arbitr. eorum, num. 19. dicentes, quod fisci administrator nedum denarium ex suo capite, & æquilibrio soluere potest absque delegatione superioris. Idem tenet etiam Bartol. in l. 1. §. hæc verba, in fin. ff. ne vis fiat, quos sequitur Escoba de rariociniis, c. 13. n. 6. & 7.

Sed administratore (cui delegatio hæc nominatim directa fuit, & cum quo specificè loquebatur) mortuo, aut aliter remoto ab administratione interit, & anteaquam ea fuisset intimata, vel forsitan iam intimata, adhuc tamè eius virtute non soluitur, an administrator successor nouiter nominatus eam poterit solummodo adimplere absque nouo iudicis, aut curiæ speciali mandato, ita vt eidem intimata delegatione expedita contra suum antecessorem cogi valeat ad soluendum? in quo breuiter affirmatiuè resoluendum erit, nam licet administrator mutetur, nõ tamen administratio mutatur, aut variatur, quoniam semper est vna, & semper attenditur corpus illud bonorum concursus quam administrator administrat, ex vulgari mirabili tamen, l. proponatur 76. ff. de iudicis, ibi. Cuius rei species eadem est, (hoc est forma vt explicat gloss. fin. ibidem) eadem res esse censetur, quantumcumque circa ipsam materiam aliqua commutatio contrigerit, & ibi. Et postea aliqui, vel etiam omnes mutati fuerint; nihilominus eadem dicitur causa, & ibi. Eadem res esse existimaretur, sed in multis ceteris rebus, &c. Quam legem multis exornauimus in variis materiis nos in nostris Commentar. de regia protecl. 1. part. cap. 3. ex num. 53. cum multis sequentibus.

Ideoque cum attendatur duntaxat corpus bonorum, & eius administratio, administratorum mutatio, & variatio nihil immutat delegationè, quia in administratorè dirigitur, vt eam adimpleat nomine illius corporis ficti quod repræsentat, & ideo subrogatus eandem repræsentationem cõtineat, & idem est cum prædecessore in cuius locum subrogatur qui eodem modo tenetur adimplere delegationem, & præceptum solutionis emanatù à curia ac si eum eo expressè, & nominatim loqueretur, quia litteræ dictæ officiali habito respectu ad officium, & munus illa tenetur successor subrogatus in eadè administratione adimplere, & exequi text.

est

est expressus in Authent. vt nulli iudici liceat habere locis citato, §. ex hoc vero iubemus, ibi. Ex hoc vero iubemus obseruari ab omni administratore, vt si contrigerit in scriptis nostram iustionem fieri ad aliquem iudicem, & interea iste quiescat ab administratione, hinc is qui post illum suscepit dignitatem accipiat eam, & insinuat, & siquidem priuata est causa, & implere eam, & assequi quemadmodum ad eum promeruit rescriptum, text. etiam in leg. mortuo, ibi, idem eum qui substitutus est, sequi oportet, ff. de iudicis. Hinc etiam Auendan. de exequend. mand. c. 17. sub num. 10. versicul. & nouus executor. post Angel. in Authent. vt nulli iudici, §. & hoc collat. 9. & Felin. in cap. cum coningat, de foro competent. & per notata per DD. in l. fundum in princip. ff. de acquirenda possess. inquit, Quod successor, & nouus executor, virtute primi mandati dari, & directi suo antecessori potest illud exequi, & adimplere absque nouo mandato. Florez Diaz de Mena practicarum, quest. 4. num. fin.

Et ideo quando præceptum est aliquid prætori, putà vt prætori, & habito respectu ad munus, trãfit in successore eius loco subrogatum, qui omnino pariter præceptum illud tenetur adimplere. Bald. in l. tale pactum, ff. de pactis, l. si communis seruus, ff. de stipulat. seruu. Bartol. in l. à filio in fin. ff. de aliment. & cibariis legat. Speculator. in tit. de instrument. editione, §. nunc aliquid versic. sed quid erit, idem tradit gloss. in cap. penult. de testament. in 6. Rota decis. 412. in nouis pulchrè. Couarr. pract. quest. cap. 11. à num. 1. & præcipue num. 2. versic. secundo hoc ipsum probatur. Optimè etiam Mantica de tacitis, & ambiguis conuent. lib. 7. tit. 23. num. 49. & num. 50. Marquesan. de commissionibus 1. part. cap. 29. n. 40. nam licet successor, & prædecessor administrator diuersi sunt personarum respectu, eo tamen habito ad administrationem verè idem sunt, & reputantur, vt ex Bart. in l. ab executore num. 9. ff. de appellat. Burgos de Paz in l. 1. Tauris num. 427. & Auiles in cap. 1. pratorum, num. 20. versicul. sed in contrarium diximus in nostris Comment. de regia protecl. 1. cap. 3. num. 86. & ideo is qui in alterius loco subrogatur poterit ea omnia facere quæ poterat ille cuius loco subrogatur. l. 2. Cod. de eo qui vicem alterius gerit. Alexand. in l. mun. 53. ff. de de officio eius, cui mandata est, Petrus Barbosa in l. si longius in princip. num. 43. & 44. ff. de iudicis. Couar. pract. 11. sub num. 2. ad finem, versic. posthum. illud. Nos dicto cap. 3. num. 38. & num. 58. imò per totum cap. multa scitu dignissima, quæ hæc nostram resolutionem mirè comprobant, vsque ad refectionem reperies omnino videnda in variis articulis, & materiis.

Quibus addere poteris, quod licet testes, de iure non probent, nisi publicentur corã eodem iudice, qui illa examinauit, vel examinare fecit, vt per text. in l. gesta. Ced. de se indicata, & per innumerabiles Doctores probat Farinacius de testibus, q. 75. ex n. 12. cum seqq. tamen rectè probat si publicentur coram iudice successore, & subrogato in locum ipsius iudicis examinantis, siue delegato siue ordinario à quo benè possunt publicare, licet eos non examinauerit, & fidem faciunt quia vnus, & idem indicantur respectu causæ, & tribunalis Bald. in dicta, l. gesta, num. 4. versicul. aut coram iudice. Castrenf. in l. 1. num. 24. versicul. & idem fecisset, etiam in ad successorem, & ibi Ripa in dicta l. 2. n. 32. Cod. de edendo. Imola in cap. causamque el. 1. colum. 2. versicul. si verò sum de testib. Aretin. ibidem num. 7.

& 8. Farinacius d. quest. 77. num. 21. cum sequentibus.

Quapropter praxis communis idem admittit, vt delegationem à iudice emanatam directam vni administratori bonorum concursus, licet ille remoueatur, aut interdum moriatur, aut aliter deficiat, successor implet, & adimplere rectè potest, & eius virtute soluere, non spectato nouo iudicis decreto ex his, quæ hæctenus dicta fuerunt. Benè verum est, quod aliqui noui administratores, siue scrupulo detenti, siue malitia mori vexandi creditoris causa, siue auaritia cupidi soluere reculant, & adimplere mandatum suo antecessori directum cunctantur, & ideo cogunt, creditores iterum recurrere ad curiam, vel iudicem, vt delegatio præcedens cum administratore successore intelligatur, ad eius implementum, & solutionem toto iuris rigore compellatur, quod absque vlla difficultate, aut dilacione, sed per simplicem relationem à iudice, & curia mandatur.

§. vnic.

Et nunquid administrator delegationem adimplere dicatur, compensando quod sibi, aut debitori communi per creditorem debetur?

Vel quando creditoris cessionario exigenti eandem compensationem opponere intendit?

S V M M A R I V M.

Administrator concursus stricte cogitur adimplere delegationem, hoc est, el libramiento, creditoribus concessam, n. 1.

Administrator concursus delegationi sibi directe satisfaciit, volens compensare, quod creditor ipsi debitori ex alia causa debet, n. 2.

De credito proprio ad creditum proprium semper admittitur compensatio, n. 3.

Compensans soluere dicitur, n. 4.

Alimentario creditori compensationem administrator obijcere non debet, n. 5.

Compensatio non admittitur, ubi realis, naturalis, vel incontranti numeratio requiritur, n. 6.

Compensatio tollit pactum de ea non opponenda, n. 7.

Creditum iuratum an admittat compensationem, non conuenit inter Doctores, n. 8. & 9.

Creditum anterius non iuratum potest compensari cum debito posteriori, etiam iurato, n. 10.

Compensatio an admittatur in dote, deposito, alimentis, salario, aut indebitis fiscalibus, aut reipublice, n. 11. remissimè.

Compensatio an sit ipso iure, vel ope exceptionis, num. 12.

Compensationis exceptio non expectata, sententia ipso iure perimit obligationem ad differentiam aliarum exceptionum, n. 13.

Compensare non potest administrator quod sibi ipsi debet creditor concursus, exigens virtutè del libramiento, ex n. 14.

Id quod, ff. de compensationibus, exornatur, ibi. Administrator repræsentat duas personas, propriam & administrationis, & vtrique differunt, n. 15.

Obligaciones, & Scriptura administrationis differunt à propriis administratoris, n. 16.

Es

De debito alieno, quod tertio debetur, ad debitum proprium non admittitur compensatio, n. 17.
 Creditor compensare non cogitur, quod alteri, quam debitori suo debet, n. 18.
 Administrator societatis à creditore conuentus non potest ei compensare, quod ipsi administratori creditor debet, n. 19.
 Cessionarius an teneatur compensare quod cedens debet debitori suo cesso, n. 20. & seqq.
 Exceptio compensationis, qua potest opponi cedentis potest etiam opponi cessionario, n. 21.
 Creditum cessum transiit in cessionarium, cum sua causa, & onere compensationis affectum, n. 22.
 Exceptio respiciens rem cessam potest opponi contra cessionarium, n. 23.
 Declara: si exceptio orta iam erat contra cedentem tempore cessionis, n. 24.
 Compensationis exceptio, qua non erat quesita debitoris cesso tempore cessionis, non potest opponi contra cessionarium, n. 25.
 Creditum cessum iam non dicitur creditum credentis; sed proprium cessionarii, n. 26.
 Debitor conuentus potest creditori agenti opponere compensationem debiti alieni, cuius habet cessionem, n. 27.
 Cessionarius dicitur creditor debitoris cessi, n. 28.
 Creditum ortum contra cedentem post cessionem, non opponitur cessionario, cum sit debitum alienum, & à tertio, n. 29.
 L. qui iniuicem, ff. de conditione indebiti, ponderatur, n. 30.
 Ius compensandi superueniens contra cedentem, non opponitur cessionario, n. 31.
 Confessio, & pactum vendentis praedictat emptori, si emanauerit ante venditionem, n. 32.
 Secus, si emanet post venditionem, qua emptori non praedictat, n. 33.
 Confessio cedentis praedictat cessionario, si procedat cessionem, secus si eam sequatur, n. 34.
 Debitor cessus ius iuri compensandi iam quesito renunciare videtur, si tempore cessionis praesens promissit soluere creditum cessum, n. 35.
 Debitor cessus, qui cepit soluere cessionario, an amittat ius compensandi sibi quesitum ante cessionem, n. 36. & sequentibus.
 Negativam sententiam qui Doctores tenuerint, n. 37. & 38.
 In iis casibus, in quibus potest solui cedenti in praedictum cessionario, de quibus in l. 3. Cod. de nouationibus, in iis etiam ei opponi potest compensatio per debitorem cessum, n. 39.
 In casibus, in quibus aufertur debitori cesso facultas soluendi cedenti, in iis etiam aufertur facultas compensandi, n. 40.
 Intellige, si ante cessionem competeat debitori ius compensandi, n. 41.
 Quod ius tolli non potest per factum creditoris cedentis, n. 42.
 Debitori sicuti aufertur potest facultas soluendi suo debitori, ita & facultas compensandi, n. 43.
 Ius compensandi quesitum debitori ante cessionem, per eam subsequutam non tollitur, n. 44.
 Secus si ius compensandi acquisiuit debitor post cessionem, qua obijci non potest cessionario, n. 45.
 Opiniones Doctorum, quae inter se pugnare videntur, considerantur, n. 46. & seqq.
 Aliud est velle compensare inter debitorem, & creditorem: aliud inter debitorem cessum, & cessionarium, n. 47.

Debitori cesso, quibus casibus tollatur facultas soluendi credito, de quibus ibi, ita & compensandi eisdem debitori, n. 48.
 Solutio, quando non admittitur, ita nec compensatio, n. 49.
 Debitor soluendo creditori cedenti, si non interuenit aliquod requisitum, de quibus in l. 3. Cod. de nouationibus liberatur, n. 50.
 Compensationem, qua poterat opponi contra cedentem, posse opponi contra cessionarium, nullus negauit, n. 51.
 Ius compensandi nondum ortum ante cessionem non coinguitat cessionarium, n. 52.
 Debitori non admissio compensare contra aliquem, reseruat ius exigendi à suo debitore, n. 53.
 Iacob. de Graffis annotatur, non percepisse terminos, quibus loquuti suere Doctores, à se impugnati, n. 54.
 Creditori exigenti ex bonis concursus non obijciuntur compensatio eius, quod debet administrationi, nisi suo loco, & gradu, non antea in praedictum anteriorum creditorum, n. 55.
 Creditum, quo debitor communis habet censum creditorem, est in bonis, & de bonis debitoris, in quo praeseruntur anteriores compensationes prorsus exclusae, n. 56.

Stricte cogi administrationem adimplere delegationem obtentam à Iudice concursus per creditorem, aut per eius legitimu cessionarium, abundè diximus hoc in c. & in cap. sequenti. nunc quaeritur, an compensare volens, quod sibi, aut debitori communi debetur ex causa diuersa, audiatur: & capiendo posteriorem hanc partem, nempe quando creditor ipse simul reperitur debitor debitoris communis, & administrationis, & tunc regula constans constituenda erit, omnino compensationem admittendam esse, si aliàs legitimè clarè, & liquidè de debito, quod cõpensare intendit administrator, apparuerit. Nam ex quo adiuicem debitor communis creditor est sui creditoris, admitti debet compensatio, cum de credito proprio ad creditum proprium fiat, ex l. 1. cum seqq. D. de compensationibus.
 Ideoq; administrator cõpensando id, quod debitor debet ipsi administrationi, proculdubio satisfacere dicitur delegationi obtentæ à creditore concursus.

Nam qui compensat soluit, l. ex causa. Cod. de compensationibus. & ibi Bartol. D. qui potior. in pign. habeant. Riminaldus Iunior consil. 152. numer. 40. Bursatus consil. 123. numer. 29. Hondedeus consil. 41. n. 11. volum. 2. Sforzia consil. 61. numer. 7. Tufchus litt. C. num. 487. & sequenti. Bertazolus instrument. clausul. 41. gloss. 8. numer. 8. Mantica de tacitis, & ambig. conuent. lib. 10. tit. 10. numer. 6. Becius consil. 227. n. 25. Sesse decif. 88. numer. 3. Menoch. lib. 2. praesumpt. 48. numer. 35. Mascardus de probat. conclus. 334. numer. 2. Ozalcus decif. 92. numer. 11. & 35. Turretus consil. 10. numer. 2. in 1. Graffis de exceptionibus exception. 16. n. 9. 10. & 11. Cartarius decif. 77. n. 18. Bardell. consil. 18. numer. 8. Surdus de alimentis tit. 3. quest. 7. numer. 21. Cephalus consil. 374. numer. 44. Giurba ad consuetud. Neffanens. cap. 9. gloss. 9. ex numero 1. cum sequentibus.

Secus creditoris alimentatio, qui ex bonis concursus alimenta percipit, cui compensationem obijcere non potest administrator. l. in ea 4. Cod. de compensationibus. plures per Surdum de alimentis tit. 8.

tit. 8. priuileg. 53. numer. 5. & seqq. Castillo controuersiar. tom. 4. cap. 40. numer. 80. & 84. Graffis dist. exceptione 16. ex numer. 46. vbi limitat post alios, vel nisi solutioni eius debiti, cui obijciuntur compensatio, certa data sit forma, vel quia realem requireret, aut naturalem, vel incontentam, numerationem. Felinus in cap. sub sub orta, numer. 2. de re iud. Iason in l. eum qui, §. si iura vero, numer. 7. de iureiur. & consil. 134. volum. 4. Boerius consil. 14. ad finem. Bardell. consil. 70. numer. 9. Millanen. decif. 13. numer. 89. & decif. 14. numer. 29. tom. 2. Tufchus littera, C. conclus. 488. n. 17. Graffis d. decif. 16. numer. 62. Surdus consil. 246. n. 19. & decif. 191. numer. 12. Intrigol. consil. 8. numer. 15. & 16. & decif. 5. numer. 12. & in tract. de censibus, quest. 22. numer. 11. Natta consil. 54. & consil. 60. numer. 3. & 4. Francisc. Marc. decif. 148. numer. 4. part. 2. Sesse decif. 88. numer. 7. Crocius consil. 139. numer. 7. part. 1. & alij relati à Giurba decif. 9. numer. 9. & in consuetud. Messanen. cap. 9. gl. 9. n. 5. part. 1. Item stante pacto de opponendo compensationem. Giurba dec. 60. sub numer. 9.
 Sed quid quando creditor habet suum creditum iuratum, admittat compensationem maxima est controuersia inter Doctores, vt videre est per Gabriel. de iureiur. concl. 7. Ozalcus dec. 92. Carrocus de locato, tit. de compens. except. 4. ex numer. 4. fol. 260. Gutier. de iuram. confirmat. 3. part. cap. 6. Trentac. variar. resol. lib. 3. tit. de compens. resol. 1. ex numer. 7. & seqq. Gratian. discept. 486. numer. 33. Fachineus contr. lib. 1. cap. 7. Ceuallos commun. contra commun. 9. 231. & quamplurimi alij congesti ab Anton. Amat. resol. 17. numer. 22. Giurba decif. 60. numer. 9. Et negatiuè opinionis plures adducit limitationes Iacobus de Graffis d. except. 16. ex numer. 19. cum seqq.
 In vnum tamen conueniunt quamplurimi vtriusque opinionis Doctores, quod debitum iuratum non admittit compensationem, si est posterius, & sic quando debitum quod compensandum opponitur sit anterius, secus quando debitum hoc sit debito iurato posterius, quia tunc admittitur compensatio contra anterius iuratum. Parisius consil. 121. n. 40. lib. 1. Gratius consil. 121. numer. 3. Capicius dec. 187. n. 7. Ozalcus decif. Pedemont. 92. n. 30. & 34. sequitur Albanus consil. 128. numer. 1. & 3. Cauallanus decif. 9. n. 11. lib. 1. Anchar. Regien. in quibus familiar. lib. 1. quest. 2. numer. 4. Afflicis de 381. numer. 3. Corta immemorabili, verb. iuramenti religio. Anton. Gabr. commun. opinion. tit. de iureiurando; concl. 7. n. 5. 6. & 7. Antonius Massar. de obligat. in forma Camer. part. 4. quest. 2. numer. 9. Riminal. Iunior. consil. 122. numer. 26. lib. 2. Hondedeus consil. 18. numer. 25. Couarr. in cap. quamuis pactum, 1. part. §. 4. numer. 6. & seq. de par. etis, lib. 6. Findarula in tract. de compensationibus. art. 7. numer. 14. Intrigol. super Bulla de censibus, quest. 22. numer. 8. Siluanus consil. 40. numer. 22. Monaldus consil. 62. numer. 14. Graffis de except. 16. numer. 22. quod ex Tiraquello, Rolando à Valle, Pedemont. Natta aliis indubitabile dicit Petrus Surdus consil. 246. ex numer. 15. tom. 2. idem per Ancharranum dicit Gratian. disceptat. 129. numer. 20. plures etiam per Seraphinum de priuileg. iuramenti. priuileg. 64. numer. 130.
 Et ad materiã compensationis quibus in casibus admittatur, vel nõ admittatur, an in dote, in deposito, in alimētis, in debitis Reipublicæ, vel fiscalibus, in salario, & aliis similibus. Et an compensatio fiat ipso iure, vel ope exceptionis, & de differentia inter exceptionem cõpensationis, quæ non expecta-

ta sententia, peremit ipso iure obligationem, & inter alias exceptiones oppositas quæ vt operentur, expectatur sententia fauorabilis; vide latissimè per Castillum contr. tom. 4. cap. 40. ex numer. 69. usque ad finem; necnon Iacobum de Graffis in tract. de exceptionibus, except. per totam, qui innumeros alios allegant.

Sed an administrator adimpleat delegationem obtentam per creditorem concursus obijciendo huic exigere volenti compensationem alterius debiti proprii, quod sibi ex persona propria ex alia diuersa causa debet creditor concursus, Videamus; in quo breuiter dicendum erit, & firmiter affirmandum, quod quando debitum, quod compensat administrator, est, vt diximus, proprium ipsius administratoris contractum inter se ex sua persona, & inter creditoris concursus; tunc dicendum erit huiusmodi compensationem nullo modo excludere exactionem creditori, prout probat textus in l. id quod, D. de compensationibus id quod (inquit Consultus) pupillorum nomine debetur, si tutor petat, non posse compensationem obijci eius pecunia, quam ipse tutor suo nomine aduersario debet. Anton Fab. in 9. libros, C. ad titulum de compensationibus. definitione 8. Castillo controuersiar. tom. 4. cap. 40. numer. 85. & loquendo in administratore post Baldum in l. eius, numer. 5. C. de compensationibus. & Petrum de Vbald. in tract. de duobus fratribus, part. 5. numer. 35. tenet Anton. Amat. variar. resol. 17. numer. 3. tenet etiam Valenzuela Velasquez in consil. 156. numer. 89. tom. 2. reddentes rationem, quia administrator repræsentat duas personas propriam, & administrationis, quæ non confunduntur, & persona administratoris differt à propria, Rota Genuenf. decif. 31. n. 11. & decif. 75. numer. 3. Caball. consil. 121. numer. 13. tom. 2. Giurba ad consuetud. Messanen. c. 9. gloss. 9. numer. 11. part. 1. fol. 603. vbi etiam quod scripturæ, & obligationes administrationis differunt à propriis administrationis, ex Genuenf. decif. 12. n. 13. & 14. Caball. d. n. 13. Et sic quod sibi debet creditor administrationis, non potest compensare cum debito administrationis.

Constans est enim conclusio, quod de debito alieno, & quod alteri tertio debetur, ad debitum proprium non admittatur compensatio, textus est expressus in l. eius, C. de compensationibus. l. in rem suam, l. si cum militi. D. de compensationibus, d. l. id quod, probant Bald. in d. l. eius. Magonius decif. 44. numer. 9. Natta consil. 101. numer. 16. Beronius consil. 46. numer. 7. lib. 2. Medicis de compensat. part. 1. quest. 1. numer. 1. & quest. 31. numer. 5. Menochius consil. 195. numer. 15. & consil. 781. numer. 3. Rota Genuenf. dec. 10. numer. 3. Castillo decif. 109. numer. 48. & 79. lib. 2. Polydorus Ripa obseru. 199. numer. 8. Lanar. consil. 26. n. 26. Ponte consil. 95. numer. 12. lib. 2. Surdus consil. 327. numer. 39. & consil. 69. numer. 12. Schenardus consil. 52. n. 152. Anton. Amat. variar. resol. 17. numer. 3. & 4. D. Valenzuela consil. 156. numer. 68. & seqq. tom. 2. Et quod creditor compensare non cogitur, quod alteri, quam debitori suo debet, vt ex Petro Gregorio & Medicis de compensationibus. 1. part. quest. 1. numer. 2. & 9. 11. per totam, firmat Castillo controuersiar. lib. 4. c. 40. numer. 74. Giurba ad consuetud. Messanen. c. 9. gloss. 9. ex numer. 8. fol. 603. vbi plurimos alios allegat.

Et quod focus administrator societatis conuentus à creditore societatis non possit ei opponere compensationem eius debiti, quod debitor ipsi socio nomine proprio, & non nomine societatis debet,

ber; nec è contra, cum de debito proprio ad debitum administrationis, ac societatis, & sic alienum, excludatur compensatio; probant Bartolus, Bald. num. 3. & alij in l. eius, C. de compens. Castren. in l. is qui plus, §. fideiusor. num. 2. D. de condit. indeb. Vbalus de duobus fratribus, part. 5. quæst. 35. & quæst. 32. num. 35. Caballus consil. 131. num. 16. volum. 2. Bardell. consil. 79. num. 18. Felicius de societate, cap. 30. n. 67. Causalcanus de iure, num. 220. Marcian. consil. 49. num. 21. Pinut. consil. 49. n. 4. Magon. decis. 1. num. 21. Pract. Papient. in forma libelli. respons. reor. gloss. saluus aliis, num. 15. Iacobus de Grassis except. 16. n. 54. Rota Genuens. decis. 20. num. 30. & decis. 28. num. 5. Costa subsidiar. remed. 40. num. 3. Medicis de compensat. 9. 31. num. 5. Ripa obseruat. 199. num. 18. Ponte consil. 95. num. 22. tom. 2. Surdus consil. 327. n. 39. & consil. 69. n. 12. Schanard. consil. 62. n. 153. Petroc. consil. 26. Menoch. consil. 746. num. 45. Fontanella de pactis nuptial. claus. 4. gloss. 9. part. 2. num. 62. & 63. Tepatus 2. variar. tit. de societate, column. 14. plures alij laudati à Giurba ubi supra ex n. 8. cum seqq.

20 Sed quid erit dicendum, quando is, qui exigere vult virtute delegationis sibi à iudice concursus expedita, non sit principalis, & immediatus creditor debitoris cõmunis, sed potius cessionarius alicuius creditoris cõcurrentis, qui tamè ex alia causa pariter sit debitor certæ quãtitaris ipsius debitoris communis, cui proprium creditum exigere vellet, ex bonis administrationis, posset indubiè admittator, vel debitor ipse obicere compensationem; an eandem pari debeat ipsius cessionarius? In quo regulariter, & affirmatiuè resoluendum erit; quoniam exceptio compensationis, quæ potest opponi contra cedentem, potest etiam opponi contra eius cessionarium, cum in potestate creditoris cedentis non sit edendo tollere ius quæsitum suo debitori, & simul creditori, ac ideo illud creditum cessum transit in cessionarium cum sua causa, & compensationis exceptione, & onere affectu, aliàs notissima fraus fieret debitori cesso, simul creditori si per cessionem permitteretur ius suum compensandi amittere; ita notant Doctores, in l. apud Celsum, §. cum legitima, & in §. cum de auctoris, D. de except. doli. & in l. doli mali, §. diuersam. D. de nouationib. Bart. in l. si quis in rem, D. de procuratoribus, ubi Parisius in additionib. littera A. Salicetus in l. qui stipendia, column. 1. in fin. C. de procurator. qui de communi testatur. Socinus Iunior consil. 74. num. 7. volum. 3. Guida Papa decis. 567. num. 1. & singulari 564. Bruno à Sole in compen. resolut. propos. iuram. verb. cessionario agenti. (ubi more suo plures congerit) Thom. Doct. consil. 81. num. 14. Port. consil. 74. num. 4. Vrsill. de Afflict. decis. 74. n. 7. Thefaurus decis. 221. num. 1. In trigol. consil. 8. n. 9. Surdus consil. 82. num. 29. lib. 1. Marilianus decis. 31. num. 3. 5. 6. & 8. Francisc. Aretinus consil. 31. 96. num. 3. Ancharran. consil. 224. Albanus consil. 289. num. 12. & 14. Iacobus de Grassis de exceptionibus except. 16. num. 29.

23 Et quia quando exceptio respicit rem cessam, potest opponi contra cessionarium, Doctores omnes, in d. §. cum in legitima, & in d. l. doli mali. Bart. in d. l. si quis in rem, num. 3. D. de procuratorib. Salicetus & alij in d. l. qui stipendia. Francisc. Aretinus consil. 96. num. 3. Ancharranus d. consil. 244. Albanus consil. 289. num. 12. & 14. Guido Papa decis. 567. Alexand. consil. 54. num. 7. 8. & 9. volum. 2. Vincentius Annibal. in additionibus ad dicta consil.

Albani. littera E, Millanen. dec. 1. num. 1. lib. 2. Neuisantius consil. 50. n. 4. Brunus à Sole q. 10. Bimius consil. 138. n. 4. lib. 2. Socinus iun. d. consil. 74. num. 2. & ferè omnes præcitati Doctores in id ipsum probant.

Hæc tamen conclusio dupliciter declaranda, & limitanda erit, primò, vt procedat, prout loquitur, quando exceptio cõpensationis orta erat, & competebar debitori cesso contra cedentem antequam cessio fieret, quia tunc vt diximus ius erat iam acquisitum debitori, quod ex facto creditoris cedentis tolli non potest, imò comitarur creditum cessum, & opponi potest contra cessionarium.

At verò si tempore cessionis factæ debitori cessione non competebat facultas, & exceptio compensandi, quia tunc nondum erat effectus creditor sui creditoris, sed postmodum facta iam cessione superuenit creditum suum, hoc quidem casu compensare non potest contra cessionarium, versus eum agentem pro credito cesso, quia tunc cessat ratio iuris quæsitæ non tollendi, atque fraudis ex parte cedentis, qui liberè potuit de credito suo disporre absque villo impedimèto; & ideo exceptio, atque ius, quod nondum erat in rerum natura, non potuit afficere creditum cessum, nec id sequi, ac concomitari, sed liberum in cessionarium transit; ita eleganter præfatam doctrinam declarat, & distinguit Thefaurus dec. 221. num. 2. sequitur Iacobus de Grassis in tract. de exceptionib. except. 16. n. 30. & 31. eandem doctrinam Anton. Fab. in C. iur. de compens. diffinit. 3. referens etiam sequitur Castillo controuerf. tom. 4. cap. 40. n. 82.

25 Quorum resolutio eo fortissimo fundamento roboratur; quoniam creditum cessum iam non dicitur creditum cedentis, sed proprium cessionarij, ad cuius commodum facta fuit cessio, quia factus fuit procurator in rem propriam, Medicis de compensat. 1. part. quæst. 43. per totam. Cardin. Tusch. tom. 2. litter. C. conclus. 491. per totam. Castillo controuerf. lib. 4. cap. 40. num. 75. Doctores in l. eius, C. de compensationibus. Medicis iterum 1. part. q. 11. num. 2. Socinus iunior. consil. 147. num. 4. volum. 3. Natta consil. 101. num. 16. Rota Genuens. decis. 28. num. 5. Tindanus de compensation. num. 53. & seqq. Rota consil. 85. num. 20. & post plures alios Antonius Amat. variar. resolut. 17. num. 6. qui quidem ex præfata ratione affirmat debitorem conueniunt posse creditori agenti opponere cõpensationem debiti alieni, quando habet iura cessa contra debitorem agentem, per textum in d. l. eius, C. de compensationibus. eo, quia iam non opponit compensationem de debito alieno, sed de debito proprio & sibi debito virtute cessionis ad sui commodum factæ, Cessionarius namque dicitur creditor debitoris cessi, & vt talis comprehenditur in statuto loquente de creditoribus. l. ab Anastasio, ibi, in alium creditorem, C. mandati. Carauita super ritum, M. C. cap. 286. num. 4. Troisi. ritu 166. num. 6. Paulus de Castro consil. 91. num. 1. lib. 1. Bald. in l. 1. num. 11. ubi etiam Alexand. num. 47. & Decius in l. lectura, num. 31. dicit communem, & in lectura, num. 99. D. si certum petatur. Romanus consil. 142. num. 1. Ancharranus in quæst. familiar. lib. 2. quæst. 3. num. 7. Socinus iunior. consil. 27. num. 7. lib. 2. Iacobus de Grassis in tractatu de exceptionibus, in præiud. num. 118.

29 Ideoque debitor cessus, qui post factam cessionem cum cedente contraxit, & creditum acquisiuit, non poterit id opponere, nec compensare cessionario

nario, cum quo nihil contraxit, & ab eo petit debitum proprium, non admittens compensationem debiti alieni, quod debet cedens, & sic alius tertius, in dict. l. eius, & iis quæ diximus superius ex n. 14. cum seqq. versic. sed an administrator adimpleat, &c. Est enim compensatio debiti, & crediti ab eisdem personis dependentis contributio. l. 1. D. de compensation. Medicis dicta 1. part. quæst. 1. num. 1. Socinus iunior consil. 97. num. 61. volum. 3. Riminald. iunior consil. 492. num. 68. & 69. Menochius consil. 1121. num. 17. Lanati. consil. 44. num. 39. & probat etiam textus in l. qui inuicem creditor, idemque debitor est, compensat, & vtriusque creditorem suum, eundemque debitorem petentem submouet, si paratus est compensare. D. de conditione indebiti, l. 2. D. de compensationibus.

31 Comprobatur insuper præfata Doctorum resolutio, vt post factam cessionem ius compensandi superueniens contra cedentem non opponatur cessionario, & alijs similibus doctrinis in eandem rationem incidentibus; nam confessio, & pactum vendentis præiudicat emptori, si emanauerit ante venditionem, eamque præcedat, quia tunc res vendita, transit affecta in emptorem cum illo onere, & iure tertio quæsitæ; secus si confessio subsequatur venditionem, quia tunc non præiudicat emptori. Vt per Castren. in l. facta, §. si heres, ff. ad Trebellianum. ubi omnes, & repentes in l. si cum emptorem, D. de pactis. Cumanus consil. 30. in fin. & consil. 155. column. 2. Socinus senior consil. 50. num. 8. lib. 4. Auius consil. 128. num. 16. lib. 2. Riminald. iunior consil. 214. lib. 2. Rota decisio 776. n. 1. part. 1. diuersor. Hondedeus consil. 17. num. 1. volum. 2. Surdus de alimentis, tit. 9. quæst. 42. num. 17. plenè Gairus de credito, c. 2. tit. 3. ex n. 504. cum seqq. & signanter ex n. 509. fol. mibi 33.

34 Fulcitur etiam ex eo, quod confessio cedentis nocet cessionario, quando emanauit ante cessionem, secus quando post cessionem factam, vel quando cessio totaliter facta fuit ad commodum solius cessionarij; prout indubitabile dicunt Cachetanus decisio Pedemontana. Farinacius de rebus, quæst. 60. illatione 12. num. 358. limitatione. 4. usque ad finem illationis. & de communi omnium opinione post Alexandr. consil. 46. num. 4. volum. 4. testatur Surdus consil. 12. num. 10. & idem Surdus in tractatu de alimentis, tit. 8. prinileg. 55. num. 16. ampliffimè Ioann. Domini. Gaito de credito, cap. 2. tit. 3. num. 427. & ex num. 420. Vide alias similes doctrinas valde singulares infra. cap. 13. ex num. 30. cum seqq. versic. & est annotanda limitatio, &c. Ideoque semper attenditur ius quæsitum, vel nondum quæsitum tertio, vt ex eo reguletur eius præiudicium.

35 Secunda declaratio, & limitatio erit quando tempore cessionis debitor cessus præfens fuit, & promississet soluere cessionario, quia tunc etiam si eo tempore haberet ius compensandi contra cedentem, ex hac simplici promissione, & obligatione subsequuta, videtur non habere animum compensandi, sed iuri compensationis renuntiandi. Et ideo hanc de cætero compensationem, quam habebat creditor cessus contra cedentem, non poterit postmodum opponere contra cessionarium, quam declarationem, & limitationem scripsit Thefaurus decis. 221. num. 3. versic. ulterius, quem referens sequitur Iacobus Grassis de exceptionibus, exceptio 16. n. 32. pro qua ego allego textum in l. si quis delegauerit 12. D. de nouationibus.

Hic & proxima erit non leuis difficultas, an debitor cessus possit compensare illud creditum, quod ante cessionem habebat contra cedentem, & illud opponere contra cessionarium, qui iam partem debiti cessi exegit à debitore cesso? Articulus est valde dubius, in cuius resolutione variè loquuntur Doctores. Affirmatiuam sententiam licet obiter, & perfuntoriè tenet Hieronymus Gabr. in consil. 155. in ultimis verbis, tom. 1. quem referens sequitur Franciscus Milanens. decisio 1. numero 2. lib. 2. quam videtur sequi Gratianus disception. forens. cap. 356. num. 46. dum se ad ipsos duos Doctores referat, ibi, & de exceptione qua obstat cedenti, an præiudicet etiam cessionario, quamuis fuerit soluta pars. Gabriel. consil. 155. in fin. num. 34. Milanens. decisio Sicilia 1. num. 2. &c. qui Doctores mouentur ex regula generali, vt exceptio, quæ obstat cedenti, opponi possit contra cessionarium, de qua superius.

39 Secunda opinio fuit eorum, qui affirmarunt tunc posse fieri compensationem cum cedente, in præiudicium cessionarij, quando non interuenit vnus de illis tribus requisitis relatis in l. 3. Cod. de nouationibus; quia hanc quemadmodum potest cedenti, non obstante cessione à se facta, debitor soluere; ita pariter, & eidem compensare, secus in illis tribus casibus contentis in dicta l. 3. ex quorum quolibet impeditur debitor cessus soluere suo creditori cedenti in præiudicium cessionarij, atque similiter impeditur debitor eidem cedenti compensare; nam sicuti debitori ipsi auferri potest facultas soluendi, ita pariter facultas compensandi, cum compensatio solutio sit, ex iis quæ à principio huius §. adduximus, optimè disputat, & sic declarat Angelus in consil. 259. column. 2. sequitur Marilian. decisio 31. num. 1. 5. 6. & 8. & per Angelum idem tenet Petrus Surdus in consil. 81. ex num. 28. tom. 1. qui num. 29. ita ait: Sicuti domina post denuntiationem sibi factam de venditione apothecæ non potuisset soluere domino Capris in præiudicium Tarachis, qui habebat iura cessa, vt dicitur inferius; ita nec potest compensare, quia actio cessa transit in cessionarium libera, & non affecta onere compensationis, & ex post infici, vel inquinare non potuit, factio debitoris, in præiudicium cessionarij. Et sicuti debitori auferri potest soluendi facultas per ea, quæ proponantur in l. 3. C. de nouationibus; ita eisdem modis tolli potest licentia compensandi, vt optimè declarat Angelus in consil. 259. col. 2. qui postquam latè disputauit quæstionem an cessionario opponi possit compensatio; concludit tandem eatenus licere debitori compensare quatenus durat soluendi facultas, & in his casibus posse eum compensare, in quibus potest in præiudicium cessionarij soluere, hæc tamen Surdus videndus etiam n. 8. & seqq.

44 Tertia fuit opinio Iacobi de Grassis in tractatu de exceptionibus, exceptio 16. sub num. 29. & seqq. qui relata opinione horum Doctorum, Angeli, Surdi, & Mariliani) non tamen meminit Doctorum primæ opinionis) eam reprobat, & distinguit inter compensationem factam cessionario eius debiti, quod ante cessionem erat contractum contra cedentem, vt tunc indirectè compensetur contra cessionarium; & inter compensationem eius debiti, quod contractum fuit post cessionem, & tunc non esse admittendam contra cessionarium; prout latius probauimus supra ex num. 25. cum sequentibus, versic. hæc tamen conclusio dupliciter declaratur, &c.

Quid

- 46 Quid dicendum in tanta Doctorum diuersitate? puto omnes tres opiniones veras esse, & inter se non pugnare; sed vnamquemque in diuerso casu loqui; nam primæ opinionis Doctores loquuntur, inter cessionarium, & debitorem cessum habentem ius compensandi contra cedentem, congruo scilicet tempore quæsitus, vt possit eandem compensationem obicere cessionario, etiamsi partem debiti simpliciter soluerit, quæ resolutio conuenit cum tertia opinione Iacobi de Grassis; licet Doctores non referat.
- 47 Secundæ autem opinionis Doctores non loquuntur in iis terminis, & in compensatione inter debitorem cessum, & cessionarium; sed dumtaxat inter debitorem cessum; & creditorem cedentem; quo casu rectè ac iudicè distinguunt, at interuenit aliud quod ex tribus requisitis descriptis in d. l. 3. Cod. de nouationib. ex quibus tollitur debitori cesso facultas soluendi creditori cedenti, istique pariter fit sublata facultas recipiendi solutionem, scilicet, quando ex parte cessionarij processit denuntiatio cessionis, vel litis contestatio contra debitorem, vel quando iste cæpit cessionario soluere, quia tunc licet non potest suo creditori cedenti soluere debitor; ita nec compensare, quod idem est, vt diximus.
- 49 Et quando non admittitur solutio, ita nec compensatio, vt ex pluribus Doctoribus probauimus supra 2. part. cap. 28. n. 27. vers. deinde comprobatur hæc pars, &c. quando autem non interuenit aliud ex requisitis d. l. 3. cum debitor cessus soluendo cedenti liberetur, ac rectè soluisse dicatur, ex d. l. 3. & ex iis quæ alibi, latius diximus; pariter, & compensare poterit in præiudicium cessionarij; nam qui iure suo vitur, nemini facit iniuriam; & quia idem operatur oppositum in opposito, quod propositum in proposito.
- 51 Isti igitur Doctores nec loquuntur de compensatione inter debitorem cessum, & cessionarium, nec negant posse debitorem cessum isti opponere compensationem, quam poterat opponere cedenti; qui quamuis non admittant debitorem ad compensandum cedenti in præiudicium cessionarij præcedente vno ex tribus requisitis d. leg. 3. non ideo excludunt compensationem contra cessionarium, nec ex eo inferri potest, sed vtrumque potest stare absque vlla repugnantia, vel contradictione, cum diuersi sint termini, & vterque casus à diuersis iuris principijs reguletur, quæ in vno admittunt compensationem contra cessionarium, in altero contra cedentem; & nec valet consequentia, non admittitur compensatio contra vnum; ergo nec contra alium; nec è contra. Et idè si ius compensationis fiendæ non erat ortum ante cessionem, non poterit opponi contra cessionarium, cum creditum cessum transferretur in cessionarium liberè, & absque illo compensandi onere, iuxta tertiam opinionem, & ea quæ altius comprobauimus superius ex n. 20. cum seqq. vers. sed quid erit dicendum, quando is, &c. quo casu intelligendus Petrus Surdus d. consil. 82. d. num. 29. in illis verbis, ibi: Ita nec potest compensare, quia actio cessa transit in cessionarium libera, & non affecta onere compensationis, & ex post insci, vel iniquarij nec potuit, factò debitoris in præiudicium cessionarij; vt procedat, quando tempore cessionis nondum erat ius, & facultas compensandi orta, quia tunc nec admittitur compensatio contra cessionarium, nec contra cedentem concurrente alio.
- 53 quo ex dictis requisitis d. l. 3. Sed debitori ius suum referatur intactum, vt creditum suum, quod habet

contra cedentem possit principaliter alio in iudicio ab eo exigere, textus elegans in leg. qui iniuriam, 3. D. de conditione indebiti. leg. cum dos, D. rerum amotar. & ex Doctoribus adductis supra 2. part. cap. 3. ex num. 38. vers. deinde vana hæc posterioris, &c.

Ex quibus cauendum erit à Iacobo de Grassis, 54 qui perperam percepit mentem, ac intentionem horum Doctorum secundæ opinionis, & inuolens, atque confundens vtriusque casus terminos determinat contra dictos Doctores per præfatam distinctionem, quando contra cessionarium debitor cessus possit, vel non compensare creditum sibi à cedente debitum, quo casu non fuerunt loquenti Doctores à se impugnati; sed quando debitor potest, vel non compensare contra cedentem post factam cessionem, qui, vt docuimus, termini sunt distincti, & nullam in iure connexionem habent, nec ex eisdem regulis deciduntur.

Supradicta à principio huius §. quibus diximus, 55 admittendam esse compensationem oppositam creditori concursus, vel eius cessionario, vno, & mirabili modo declarabis, vt tunc possit eis obicere compensatio, quando ipsi possunt exigere, nempe suo loco, & gradu, non antea, ne aliis prioribus, & potioribus creditoribus concursus præiudicium fiat; discreta etenim sunt iura vtriusque debitoris communis simul creditoris, & creditoris sui simul, & adiuuicem debitoris, & ideo creditum, quod debitor communis habet aduersus suum creditorem, est in bonis, & de bonis debitoris communis, ad quod creditores concursus ius habent potius, si anteriores sint, & priori loco ex eo soluendi, ac dimittendi sunt: creditor vero, simul debitor suum creditum posterius consequetur ex bonis concursus suo loco, & gradu, non antea, ne fiat præiudicium aliis creditoribus anterioribus, in quorum damnum, ac detrimentum non admittitur compensatio inter debitorem communem, & suum creditorem posteriorem, ne iste in solutione, & exactioe præferatur aliis anterioribus contra naturam iudicij concursus; quæ omnia, & plura alia comprobauimus superius 2. part. cap. 28. per totum, vbi accuratè articulum hunc tractauimus.

CAPVT VII.

Administratores coactus pro complemento delegationis per creditorem à iudice concursus obtentæ, an compulsio nem euitet, administrationis rationem offerendo?

S V M M A R I V M.

- Administratores concursus bona habet in depositum, & sequestrum, vt iudicis decreto distribuatur inter creditores. n. 1.
- Administratores concursus tanquam depositarius, & sequester omni iuris rigore cogitur adimplere, los libramientos. n. 2.
- Administratores si delegationem non complet absque legitima causa, per iudicem examinanda sobre libramiento datur creditori. n. 3.
- Administratores ad iudicis mandatum tenentur illico bona depositi reddere. n. 4.

Et

- Et via executiua, celererrimè coactione cogitur iudicis decreto complere. n. 5.
- Administratores incarcerationis, si iussu iudicis procrastinet. n. 6.
- Administratores coactio temperatur pro mensura suæ obligationis restricta ad bona tantum concursus, & non ad sua. n. 7.
- Administratores rerum alienarum solum tenentur respectu ad bona alia, de suis tamen soluere non cogitur. n. 8.
- Executio non fit in bonis administratoris pro debito administratoris. n. 9.
- Administratores bonorum ciuitatis pro debitis ciuitatis de istius bonis tenentur. n. 10.
- Administratores ciuitatis non possunt pro eius debitis incarcerationi. n. 11.
- Insitor, procurator, aut syndicus contemplatione officij contrahentes, de suo non tenentur, nec finito officio, soluere coguntur. n. 12.
- Quod generaliter procedit in omnibus officialibus publicis, seu priuatis. n. 13.
- Heres cum inuentario per aditionem obligatur creditoribus hereditatis restricti ad hereditatis bona suis illæsis manentibus. n. 14.
- Administratores pecunias concursus exhibere cogitur, si extente. n. 15. & 16.
- Administratores asserenti, non habere penes se pecunias administrationis se legitime expendisse; non facile credendum. n. 17.
- Administratores presumuntur de bonis administrationis expendere, non de suis. n. 18.
- Maximè si diues non sit. n. 19.
- Administratores concursus coactionem, ac iuris præsumptionem euitabit, si rationem reddere offerat. n. 20.
- Ratione oblata pendente incertum est, an administrator debitor sit, an creditor. n. 21.
- Introitus, & exitus adeo sunt connexi, & inseparabiles in ratione, vt nunquam præiudicet confessio recepti, nisi simul videatur expensum. n. 22.
- Administratores non tenentur, nisi prius ratiociniis disunctis, & soluto sibi debito apparente. numero 23.
- Administratores ad solutionem compellere, nisi tota ratione perspecta, & examinata, iniuriè est. numero 24.
- Debitum administratoris incertum est, ante rationem redditam, & legitime liquidatam. n. 25.
- Introitus, & exitus, accepta, & data in ratione sunt connexa, admodum vt confessio recepti interim non præiudicet. n. 26.
- Ante calculum debitum est incertum, & ex eo debet constare, quid, quale, & quantum debeatur. numero 27.
- Administratores ante ratiocinia debitor dici potest, nec interim exequi potest. n. 28. & 29.
- Rationes sunt indiuisa continentes in se datum, & receptum, introitus, & exitus. n. 30.
- Administratores etiamsi fateatur quantitas exegisse, cogi nequit reddere rationem connexitate calculi obstante. num. 31.
- Confessio administratoris se recepisse, continet qualitatem imbitam dispungende rationis. ibid.
- Libro administratoris, qui se iuuare vult, pro eo onerando, paritas, licet distinctas pro exonerando admittere debet ratione connexitatis. numero 32.
- Creditor, qui vult ex libro debitoris probare, paritas in fauorem debitoris admittere debet. n. 33.
- Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

Administratores concursus coactus delegationes adimplere coactionem euitat, rationem administrationis offerendo. n. 34.

Exceptio rationis oblata legitima est, ad impediendam executionem liberationis, in administratores directæ. n. 35.

Administratores potest cogere dominum, vt à se recipiat rationem, quam ipse ei offert. n. 36.

Administratores potest postulare à domino, vt quod recipiat rationem, vel eam ab ea liberet, vt in posterum tutus sit. n. 37.

Rationem oblata ab administratore, si dominus recipere detrectet, index pro eo nominat calculatorem, & administratorem immutem reperit liberat, & amplius non tenet, declarat. n. 38.

ADMINISTRATOR bonorum concursus, in quem iudicis decreto nominatione, & auctoritate bona illa custodienda, atque ministranda deposita fuere, & sequestrata, vt in tuto sint, ad vtilitatem, & interesse creditorum, & pro illis satisfaciendis iudice distribuentem, prout abundè diximus supra 1. part. cap. 13. & 14. & plurima iura, & Doctores diximus cap. antecedenti, post princ. num. 5. vers. deinde quoniam cum iste administrator, &c.

Idè merito tanquam depositarius, & sequester omni iuris rigore cogi potest, vt adimpleat delegationes, & liberamentos super concursus bonis ab eodem iudice, & curia in fauorem creditorum expeditas, cum ad hunc finem, & effectum penes administratorem ipsum ab initio bona deponatur, nec solutiones has procrastinare debet absque iusta, & legitima causa, & à iure approbata per curiam, & iudicem examinanda, qua legitime non reperta, secunda, & vltior iussio dicta sobre libramiento, datur sub omnimoda compulsionem, & executionem, tum quia administrator, & depositarius decreto iudicis, & ad eius mandatum tenetur illico, & absque vlla dilatione bona depositata reddere, vt ex plurimorum Doctorum auctoritate probauimus cap. antecedenti 6. à principio etiam quia rerum depositarum restitutio iudice autorizante fit ex via executiua, & celererrimè compulsionem; iuxta text. in l. penult. ff. de deposito. ibi, illico reddere, & omnibus modis compellantur. & ibi, quam celererrimè, quibus verbis ponderatis hæc verissimam resolutionem post alios plurimos Doctores abundè scripsimus in nostris commentariis de Regia proest. 2. c. 18. ex n. 70. cum multis seqq. vsque ad fin. vbi multa videnda erunt.

Et per carcerem compulsiō fit ad complementum delegationum, quia sequester, & depositarius pignorum iudicialium si non restituit, statim carceratur ad euitandum circuitum, & procrastinationem. Rebuffus de litteris obligat. a. 1. 6. gloss. 3. n. 18. in tom. 1. quem referens sequitur Vincent. de Anna singul. 145. & Alexand. Trentacinq. variar. res. lib. 3. tit. de composito, resol. 2. num. 8. fol. 148.

Sed cum hæc rigorosa coactio, & compulsiō temperetur, & restringatur ad sola bona concursus dumtaxat, quia administrator de suis bonis propriis soluere non tenetur, eius quippe obligatio ratione officij fit contemplatione administrationis, quam gerit in bonis concursus, quorum limites non excipit tanquam restricta l. quidquid astringenda, ff. de verborum oblig. & propterea quilibet administrator rei alienæ solum tenetur respectu rei alienæ, cuius negotia & administrationem gerit, sed ex domini bonis

bonis soluere compelli potest, & non de suis, text. est in l. 1. C. quando fideus, vel priuatus, contra tutoris vel curatoris tanquam talis condemnati bona non dirigitur executio, sed in bona sua administrationis dumtaxat, idem probat textus in l. 1. C. quando ex facto tutor, vel curat. Et generaliter executionem denegandam creditori in bonis tutoris, seu curatoris pro debito administrationis, & tutelae, probat text. celebris, in l. si se non obtulit, §. tutor quoque ff. de re iudicata, l. 2. in princ. ff. de administrat. tutoris, & ibi communiter scribentes, consonat l. 17. tit. 16. part. 6. vbi Gregorius Lopez glossa, verb. suis bienes. Rebuffus in commentar. ad leges Gallicas, tit. de literis obligator. art. 2. gloss. 1. n. 8. & post alios Bobadilla in politic. lib. 3. cap. 8. n. 72. littera S. Parladotius lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 4. part. §. 3. num. 1. Ioannes Gutier. in tract. de tutel. 2. part. cap. 23. per totum. Matthias Coller. in tract. de processu. execut. 2. part. 3. ex n. 244.

Hinc decuriones, vel alij administratores rerum ciuitatis pro debitis ciuitatis de suo non tenentur, sed de bonis ciuitatis, & administrationis dumtaxat; ita post Bald. in l. etiam, C. de executione rei iudicatae, n. 2. notat. Greg. Lop. in l. 3. tit. 26. part. 3. verb. fallando bienes, ex Ioan. Andr. ad Speculator. in tit. de execut. sentent. §. quia, vers. quod si vniuersitas. Montalu. in l. 17. tit. 20. lib. 3. fori gloss. verb. la ley, vers. & an execut. Bobadilla in politic. lib. 4. cap. 8. num. 97. Padilla in l. preses, a n. 29. vsque ad finem, & sursum, C. de transactionib. Auileus in cap. 20. praetorum, in gloss. verb. gracias, vers. & an execut. Parladot. lib. 2. rerum quotidian. 4. p. cap. fin. §. 3. princ. ex n. 5. Curia Philippica 2. p. §. 9. a n. 10. Amador Rodriguez de execut. cap. 4. a n. 31. iuxta quod intelligendus erit Auand. de consib. cap. 68. n. fin. dicens, quod administratores, seu officiales ciuitatis, & vniuersitatis non possunt incarcerari pro debito vniuersitatis, & loquendo in tutoribus, curatoribus, administratoribus, aut decurionibus ciuitatis, hospitalibus, seu cuiuslibet rei pie vel profanae, abunde diximus in nostris commentariis, de Regia protect. 4. part. cap. 8. ex n. 59. cum multis seqq.

Hinc insitor, procurator, aut syndicus contraheutes nomine, & contemplatione officij, de suo non tenentur, nec finito officio soluere cogi possunt, vt per text. in l. vbi, §. l. fin. ff. de insitor. actione, & expressa l. 7. tit. 1. p. 5. & ibi Hermosilla latissime in gloss. 4. tom. 1. fol. 66. post innumerabiles Doctores per ampliationes, & limitationes, & ex n. 25. cum seqq. quod insitor, procurator, aut syndicus contraheutes ratione officij de suo non teneantur, nec finito officio, ex Gutier. de tutel. 1. p. c. 1. n. 22. & 2. p. cap. 13. ex n. 3. cum seqq. Caldas Pereira de empt. & vendit. cap. 15. n. 56. & cap. 7. a n. 4. Martha de voto 103. a n. 17. Cauedus decis. Lusit. 80. n. 4. Carrocio dec. 77. Menoch. de presump. lib. 3. presump. 49. n. 17. & 25. Mascard. de probationibus, conf. 1234. Bernard. dec. 273. n. ... & per tot. Hieron. Laurent. dec. Anionens. 76. plurimos refert Flores de Mena ad Gammam decis. 190. per tot. quod n. 28. ipse Hermosilla extendit ad officiales publicos, tutores, curatores, & alios administratores, qui pariter obligati ratione officij, quod exercent, de suo non tenentur, nec finito officio conueniri possunt regulariter, ex text. in l. cum quadam, §. inuenimus. C. de administratione tutoris, vbi Accursius, & Doctores, l. post mortem, ff. quando ex facto tutor. l. 1. C. eodem iur. & ex Euuardo, Paulus Montanus de tutel. & iuris. cap. 38. n. 99. cum seqq. qui multa congerit, & Parla-

Fontanella de pactis nuptialibus, clausul. 4. gloss. 18. part. 5. a num. 42. & sequentibus. tom. 1. fol. 494. post Genueses plures decisiones Menoch. & Gutierrez de iuris. 3. part. c. 1. n. 3. & 9. abunde Menochius de arbitrar. casu 202. per totum.

Nam cum ad hunc finem & effectum soluendi creditoribus, & aliter expendendi autoritate & iussu iudicis bona concursus ab initio receperit; potest facile contingere, tot soluisse delegationes, & tot expensas fecisse, vt certa reddatur sua negatiua assertio. Et nulla via hac clarior, & certior apparet, quam ex ipsa ratione, quam reddere administrator offert, qua pendente, rigor coactionis quietescere debet. Cum incertum sit interim ea pendente, an debitor, vel creditor sit administratoris: ita probatur Escobar de ratiociniis, c. 21. ex n. 12. vt interim, quod expensis ratio non est recepta introitus, & receptum ab administratore exigi non potest, vt per Alexand. consil. 192. per totum, volum. 7. Iaf. consil. 10. volum. 4. Aymon consil. 231. num. 15. versio. vnde dicitur considerari. Ancharan. consil. 135. num. Fanus de pignoribus, membr. 1. §. part. Aucundastus de exequendis mandatis, c. 10. n. 31.

Ea ratione, quod introitus, & exitus, accepta, & data sunt admodum in ratione connexa & inseparabilia, vt nunquam praedictet confessio accepti, nisi simul videatur expensum, quam expressè reddunt Baëca de decima tutor. praesentia. c. 2. n. 168. Aymon Craueta consil. 275. n. 13. versio. tertio principaliter, vbi dicit, quod administrator non tenetur aliquid reddere, nisi prius in ratiociniis distinctis constititerit de omnibus acceptis, & datis. solum sibi prius debito suo; comprobatur Escobar vb. proximè, n. 4. & 5. cum sequentibus. qui n. 8. dicit, incivile esse administratorem compellere, nisi tota ratione perspecta, hoc est, datis & receptis examinatis, cum Vincentio Carrocio in tractatu de depositi, forma 5. n. 5. fol. 15. quia exitus acta probant, vt facta, §. venientis, ff. de pennis. atque idèd ratione huius connexitatis inseparabilis expectanda erit ratio completa, ex qua resultabit, an debitor sit administratoris, vel creditor; vt optimè prosequitur Escobar loco citato, ex n. 19. cum seqq. & mirabiliter comprobatur, & post plurimos alios idem, & latius assertit Anton. Amat. variarum resolutionum, tom. 2. ref. 58. ex num. 13. cum seqq.

Idem firmat Marius Giurba de decisione 15. ex n. 3. & n. 4. quod in administratione continente accepta, & data, introitus & exitus debitum administrationis est incertum; quousque per rationis redditionem fiat reliquorum legitima liquidatio, nec administratorem ante redditam, & hinc inde calculatam rationem, compelli posse, quam plures Doctores ad id laudans. Sum enim (inquit ipse) introitus & exitus, accepta & data admodum in ratione connexa, vt nunquam praedictet accepti confessio, nisi videatur expensum, ex Craueta, & Baëca n. 169. & 170. locis proximè citatis, & ex Menochio consil. 1185. n. 2. & Ripa in l. admonendi 124. ff. de iur. iurando, & ipse Giurba sub n. 6. ad fin. dicit quod quando confici debet calculus, cum non dicatur debitum liquidum ex decio consil. 618. num. 5. Menochio conf. 746. num. 6. Grassis de exceptionibus, exceptio 36. n. 4. dicitur enim clarum, & liquidum, quando ex computationibus & ratiociniis constat, quid, quale, & quantum debeatur, ex Collier. de processib. execut. 3. part. cap. 2. n. 3. & 4. & ex Socino, Bald. Aretino, Alexand. & Couar. Giurba d. n. 6. ad fin. qui perlegendus erit per totam decisionem. Latissime etiam singulas has doctrinas ex plurimis Doctoribus comprobatur Anton. Amat. variar. resol. tom. 2. ex n. 13. 14. & 15. ref. 58.

bonis, & pecuniis concursus dumtaxat, & non de suo soluere tenetur, interim tamen conuictus compulsio, & executio liberationum, vsque ad exitus rationem, & computorum prout hactenus aperte approbavimus.

35 Et insuper in terminis nostris, quod hæc exceptio rationis oblatæ per administratorem compulsam soluere delegationes, sit legitima, & omnino admittenda ex natura administrationis, ad impediendam, seu interim suspendendam compulsio- nem, tenent Bæza de decima tutor. c. 2. n. 168 Gutierrez de tutelâ, part. 3. c. 1. n. 53. Francisc. Antonius Costa in consil. 58. n. 7. quos referens sequitur Noguerol. allegat. 33. sub n. 33. & idem in terminis tenet Giurba decif. 15. n. 14. & ita communiter practicatur in administrationibus, ad concursus bona datis, & nominatis, quamplurimos alios & idem refert, & sequitur Antonin. Amat. var. resol. tom. 2. resol. 58. n. 13. & seqq.

36 Maximè quia administrator, vel quilibet, qui aliena negotia gessit, potest compellere dominum vt rationes administrationis recipiat, nam cum dominus possit eum ad idem compellere, ita etiam reciproce, & eodem modo administrator compellere dominum potest, vt rationem recipiat, ex text. in l. 1. §. fin. ff. de contraria, & utili actio. tutor. & in terminis Paulus Castrensis in l. vii. certis. n. 4. ff. de iudiciis, affirmans, quod illi, qui aliena negotia gesserunt, possunt petere fieri calculationem, vel remissionem rationum ad hoc, vt absoluantur ab administrationis vinculo, vt tuti sint semper, neque bona sua maneat hoc onere obnoxia, vt in l. pro officio, c. de administ. tutor. quam sententiam referens sequitur Auilefus in c. 30. prator. n. 2. & 3. Ecobar de ratiociniis, c. 4. n. 2. vbi addit, quod si dominus detrectet rationem recipere, tunc iudex calculatorem pro domino nominabit, & constituto, quod administrator nihil debet, iudex illum quitabit, & liberabit à nexu obligationis, qui quidem perinde liber erit, ac si dominus ipsum liberasset, & quitasset, argum. l. ob causam, c. de euictionib. de quo latius ipse Ecobar cap. 6. num. fin.

CAPVT VIII.

Administrator concursus, qui alterata sententiæ gradus prærogatiua posteriori soluit creditori, an de suo prioribus satisfaciatur?

Et an administrator regressum habeat contra creditorem à se nequam dimissum, & ab eo solutum repetere?

Vel an creditoris soluti gradum, & priuilegium subintret administrator?

SUMMARIUM.

Administrator concursus limitatam recipit potestatem, vt nullam habeat in expendendo bona, absque iudicis specialis decreto. num. 1.

Administrator præ oculis semper habet debere graduationis sententiam, vt iuncta illam, & non aliter compleat delegationes oblatas à creditoribus. num. 2.

Administrator, qui in soluendo turbauerit gradus

sententia, nulliter operatur, & de suo tenetur anterioribus creditoribus omittis. n. 3.

Potestatis defectus semper adest in accedente decreto iudicis. n. 4.

Administrator præposterans ordinem, & gradus sententiæ, in dolo præsumpto esse dicitur. n. 5.

Collusio etiam præsumitur inter administrationem, & creditorem præmaturè solutum. n. 6.

Dolosus dicitur, qui sternit iussum superioris, numero 7.

Qui non facit, quod facere tenetur, dolosus est, numero 8.

Vel quando facit, quod facere non debebat. n. 9.

Administrator, qui non seruata graduationis, ac forma decreti inferri in delegatione, de suo tenetur soluere anterioribus creditoribus. n. 10.

Administrator, qui contra ordinem graduationis soluit posteriori, de suo soluisse intelligitur, non de pecunia concursus, nec concursus corpus exisse censetur. num. 11.

Solutio anticipata facta in tertio præiudicium non liberat soluentem, quo minus tertio soluere teneatur. num. 22.

Administrator regulariter de bonis administrationis dumtaxat tenetur, ad eua restricta, & limitata intelligitur sua obligatio. n. 13.

Administrator, procurator, institor, & similes excedendo mandatur, & proprio tenentur, quia in excessu se obligare censentur. n. 14.

Nec in excessu obligant administrationem, vel dominium. ibid.

Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur respectu excessus. n. 15.

Contrahens alieno nomine, asserens habere mandatum, in eo ad quod non habebat, tenetur de suo. numero 16.

Et videtur hoc casu suam fidem adstringere. n. 17.

Concursus lite pendente, debitor nequit creditori posteriori in præiudicium anteriorum soluere. n. 18. & 19.

Heres, etiam cum inuentario, si soluat posterioribus hereditatis creditoribus, tenetur de suis bonis, anterioribus soluere, sciens anteriores adesse, n. 20. 21. & 22.

Heres bona fide soluens primò venientibus creditoribus, anteriores versus istos habent reuocatoriâ; secus si mala fide, & scientia, ex qua tunc heres tenetur. n. 23. 24. 25. & 26.

Administrator, heres, tutor, alterve alieno nomine soluens non potest soluendo creditoribus, ordinem graduum præposterare, aliâs sciens de suo tenetur anterioribus. n. 27. & 28.

Creditoribus anterioribus datur electio, an velint agere contra posteriores, præposterè solutos, vel contra administratorem inordinatè soluentem. num. 29.

Emptor pignoris pro soluendis creditoribus si scienter, contra iudicis decretum, inordinatè soluat tenetur de suo anterioribus, contra quem iste, & contra posteriores solutos electiue regressum habet. num. 30.

Administrator præposterè soluens tenetur de suo anterioribus creditoribus, si administratio non sit soluendo propter suum dolum, & fraudem in peruerfione ordinis. n. 31.

Administrator peruerfens ordinem sententiæ, molestatus ab anterioribus creditoribus, non habet regressum contra posteriores præmaturè à se solutos. num. 32.

Solutio

Solutio à quolibet extraneo fieri potest. n. 33.

Creditor posterior in mala fide est exigendo prius, quam anteriores simul concurrerent.

Renocatoria competit anterioribus creditoribus contra posteriores prius solutos. n. 35.

Scire, & scire debere, idem est in iure. n. 36.

Administratori scienti gradus sententiæ non datur repetitio contra posteriores creditores, à se ante tempus solutos. n. 37.

Prælationis ius cuius virtute renocatoria competit anteriori creditori est personale, & non communicabile debitori. n. 38.

Repetitio solutionis facta creditori in diem denegatur debitori, ante diem spluenti. n. 39.

Administrator licet posteriori creditori exigenti possit exceptionem ordinis, & præposterationis opponere, si omiserit, & soluerit, repetitio denegatur. n. 40.

Soluenti indebitum nomine alieno, non datur conditio indebiti, sed ei, cuius nomine fuit solutum. n. 41. & 42.

Heres, tutor, administrator, soluens scienter posteriori creditori, si non recipiunt absoluitionem, repetitione carent. n. 43.

Administrator concursus soluendo posteriori negotium gerit administrationis, & sic ab eo solutum repetitio suo loco, & gradu. n. 44.

Possessor maioratus, qui redimendo censum super eo impositum, cessionem non obtinuit contra eum, habet tamen actionem negotiorum gestorum, contra heredem antecessoris, qui censum imposuit. num. 45.

Solutio, & obligationis extinctio non refert, per quem fiat. n. 46.

Solvens pro debitore etiam sine mandato, habet contra eum actionem negotiorum gestorum. n. 46.

Administrator, qui posteriori inordinatè soluit, ad exigendum ex bonis concursus subintret locum, & gradum creditoris à se nequaquam solui absque alia cessione. num. 48. & seqq.

Administrator, qui reddita ratione, apparet creditor præfertur omnibus quibuslibet anterioribus creditoribus. n. 49.

Soluere debita, quibus onerata erat administratio concursus, dicitur eam maiorare. n. 50.

Retentio competit pro melioramentis in re factis. num. 51.

Administrator an subintret locum gradum, & prælationem illius creditoris, cui ex propriis pecuniis soluit. num. 52.

Extranæus, qui sua pecunia soluit creditori alieno sine cessione, solam actionem personalem consequitur. n. 53.

Idem in administratore soluente creditoribus administrationis. ibid.

Administrator inordinatè soluens posteriori, mediante cessione, eius gradum, & prælationem subintret. n. 54.

Creditor mutuum debitori, vt soluat priori creditori, huius locum subintret, tribus concurrentibus. n. 55. 56. 57. & 58.

Creditorum anteriorem fuisse solutum ex eadem pecunia noui creditoris ad id mutuantis, ex quibus coniecturis præsumatur. n. 59.

Administrator, qui singulas paritas à se solutas sine cessione exigere vult à concursus corpore, inter personales graduabitur. n. 69.

Administrator, qui soluit creditori cum cessione, & subingressione, locum gradum, & priuilegium, occulato Labyrinth. creditor. Tom. II.

cupat eius creditoris dimissi, & illis præfertur, quibus creditor dimissis præferrebat. n. 61.

Administrator pro reliquis factò calculo, exigendis præfertur quibuslibet creditoribus concursus. numero 62.

Administrator dum soluit creditoribus, diligens sit in petendo ab eis cessionem, & subingressione pro maiori securitate. n. 63.

Administrator ante calculum non potest pretendere aliquas paritas soluisse sua pecunia. numero 64.

Administrator in dubio ante factum calculum, de pecunia administrationis, & non de sua soluisse, & expendisse præsumitur. ibid.

Administrator factò calculo creditor factum administrationis pro suo credito, quare ceteris omnibus concursus creditoribus præferatur, etiam cessione cessante. num. 65.

ADMINISTRATOREM concursus à iudice nominatum ad eò strictam, & limitatam recipere potestatem circa administrationem, vt nullo modo voluntate & propria sua facultate possit expendere, aut de bonis concursus soluere absque iudicis, aut curiæ specialis decreto ad vnguem & in specifica forma per eum seruanda, diximus abundè supra cap. antecedenti, à princip. quapropter administrator à concursus semper præ oculis, & penes se habere debet sententiam graduationis, qua gradus prærogatiua creditorum scripta est, vt liberatio à iudice per quemlibet creditorum impetrata iuxta suum ordinem, & gradum, per sententiam cuiuslibet assignatum, obseruetur, & non aliter compleatur ab administratore, maximè quoniam ipsa delegatio semper expeditur sub hac expressa conditione, & qualitate, vt administrator tot soluat creditori impetranti, suo loco & gradu, eu suluar y grado.

Quam formam si in soluendo prætermiserit administrator & gradus sententiæ turbauerit, soluendo scilicet posteriori creditori, potioribus omittis, seu dimissis insoluitis, perperam & nulliter ager, & terminos limitatos suæ potestatis nec non iudicis decreti, & mandati excedere dicitur, & absque vlla potestate, & facultate operatur, ac propterea de suo prioribus creditoribus reclamantibus, soluere tenetur, si bona concursus non sint soluendo, nec omnibus sufficientia sint iuxta textum in l. si pupillorum, §. si prator, ibi, & meafert opinio eum qui aliud fecit, quam quod à pratore decretum est, nihil egisse, & ff. de rebus eorum. textus etiam in l. diligenter, ibi, nam qui excessit, aliud qui facere videtur, ff. mandati. l. si itaque mandatum, ibi, aliud fecit, quam quod mandatum est, ff. de iureiurando l. sed & si ante, ff. ad Trebellianum. l. parni, in fin. ff. de receptis arbitris: nam in excessu mandati, & decreti iudicialis semper adest defectus potestatis, ad illum gerendum; amplissimè de hoc multa diximus in nostris commentariis de regia protectione, 4. part. c. 3. ex n. 63. & supra in hoc Labyrintho, 1. part. cap. 4. ex n. 11. cum seqq. versic. quibus tamen (qua in se vrgentissima sunt,) &c. & per totum cap.

Imò cū ratione officij tenebatur obseruare gradus, & ordinem sententiæ, nec non decreti iudicis, omittendo, & præposterando in dolo præsumpto esse dicitur. l. non potest dolo carere qui imperio magistratus non obtemperat. leg. non potest 160. ff. de regulis

regulis iuris, l. unica, ff. si quis ius dicenti non obtemperauerit. Bart. in l. tutor, qui repertorium, ff. de administr. tutor. Mascardus de probationibus, conf. 53 i. num. 80. Lucas de Peña in l. quemadmodum, num. 6. in 6. casu, C. de agricol. & censu, lib. 11. Farinacius tom. 3. prax. crimin. quæst. 89. num. 95. Barbosa in l. si mora, 1. part. num. 30. in fin. ff. soluto matrimo. & cit textus in l. dolo 44. ff. mandati. l. si procuratorem, §. dolo, ff. eodem: l. 1. §. fin. in fin. ff. de positis. Authent. qua in prouincia, Cod. de crimin. ag. oportet. imò & collusio inter eum, & creditorem præsumitur, & mala fides; probant Larata in consil. 46. per totum Nouarius quæst. forens. 1. part. quæst. 139. in fin. & per totam. præcipue n. 16. Nogueroi allegation. 7. num. 11. & n. 6. & seqq.

7 Dolus namque dicitur, qui spernit iustum superioris, vt per dictam l. non potest. & Bardell. consil. 151. num. 70. dixit Giurba consil. 33. num. 5. vbi etiam, quod is qui non facit id, quod facere tenetur, dolus est. l. dolo, ff. mandati. l. 1. §. est autem, ff. de positi. l. dolo, ff. ad legem Falcidiam. Bart. in l. tutor, qui re, per totum, ff. de administr. tutor. Aymon consil. 172. num. 5. Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 208. num. 35. facit l. 1. §. per mittitur, ff. de aqua quouis. & astina. l. 1. §. quid ergo, ff. de contrar. action. tutel. l. sed & hoc, §. hoc clausula, ff. ex quibus causis maior. Rebuffus in l. nepos Proculo, ff. de verborum signific. Buclatus consil. 56. num. 27. lib. 1. Micres de maioratu. 4. part. quæst. 40. num. 54. Craueta consil. 193. n. 2. Buclatus consil. 44. num. 2. Mascardus de probationibus, consil. 53 i. num. 24. & 52. Menochius de arbitrar. casu 208. num. 35. vel quando facit, quod facere non debebat. Bald. consil. 62. n. 4. Marta decisione 198. n. 8. Menochius lib. 4. præsumpt. 12. n. 10. Gabriel consil. 16. num. 4. lib. 1. Giurba vbi proxime.

10 Idem administrator, qui contra formam sententiæ graduationis, & decreti iudicis, inserti in ipsa delegatione, præposterè, & intemptiue soluit creditori posteriori, omittis anterioribus, & magis priuilegiatis; non tanquam administrator soluit intelligitur; sed tanquam ipse non respectiue ad officium, & idem non de bonis concursus, sed potius de suis bonis soluisse intelligitur; ita vt illa partita & quantitas perpetam & præposterè soluta creditori posteriori intelligatur, & consideretur, non exiuisse à corpore concursus, nec de pecuniis eius solutam fuisse, iuxta textum in l. 1. §. igitur præpositio 12. ff. de exercitoria action. ibi, vel contra modum egressus non obligabit exercitorem. Etenim is qui alicui soluere tenetur, si soluit alteri, non liberatur, & respectu creditoris, cui soluere prius tenebatur, intelligitur, ac si non soluisset provt latissime videre est per Antonium Amatium variarum resolutionum, tom. 1. resolut. 29. per totam.

12 Deinde, quia anticipata solutio in tertij præiudicium facta non liberat soluentem, quominus tertio soluere teneatur, ex l. cum pater, §. à filia, ff. de legatis 2. Bart. in l. 1. n. 11. ff. de legatis 1. Grassis exceptione 25. n. 240. Rota Auencionens. decisione 117. num. 4. Decianus conf. 81. n. 42. lib. 4. Anton. Amat. variar. resolut. 29. num. 6. & à princip. Ergo administrator, qui anticipatè soluit posteriori creditori contra formam delegationis, & mandati iudicis non liberabitur, sed tenebitur prioribus creditoribus soluere, quibus præiudicare nullo modo potuit.

13 Et insuper quoniam licet regulariter administrator, infitor, & procurator non teneatur de suo

soluere, & ex bonis administrationis, ad quem sua obligatio restricta, & limitata intelligitur; provt late diximus supra cap. antecedenti, ex num. 2. cum seqq. & per totum tamen quando excesserunt mandatum, in excessu tenentur de proprio soluere, & in eo obligati ipsi intelliguntur, quia in excessu obligare non potuerunt dominum, & administrationem, quam gerunt. Sic post plurimorum Doctorum obligationem probat Flores Diaz de Mena in additionibus ad Gammam, decis. 190. conducent, quæ procuratore dato ad vendendum, excedentes fines mandati, dixerunt Marienz, in l. 1. tit. 1. lib. 5. recopilat. gloss. 8. n. 14. 15. & 17. Pinclul in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. c. 1. n. 18. & Hermosilla in l. 48. gloss. 5. num. 6. in 5. part. 5. tom. 2. fol. 217.

Cuius est farina, quod licet is, qui nomine alieno contrahit, non obligetur de suo, vt diximus: tamen quando dixit, se habere mandatum, & potestatem, in eo ad quod non habebat, tenetur de suo. Socinus consil. 154. n. 6. & 7. Cardinalis Francisc. Mantica de contractibus, lib. 9. tit. 11. n. 6. Tufchus verb. infitor, concl. 224. n. 15. 20. & 22. & conclus. 823. Ioannes Gutierrez de iurelis, 2. part. cap. 13. num. 18. Caldas Pereira de empr. & vend. cap. 15. num. 57. versic. septima conclus. Hermosilla ad leg. 7. tit. 1. part. 5. gloss. 4. num. 8. tom. 1. fol. 61. quia videtur tunc suam fidem adstrinxisse, secundum gloss. & Bart. in l. procurator, ff. de procurator. vbi etiam Bald. Angel. & alij, Bald. in l. fin. ff. de infitoria action. quos sequitur Socinus senior conf. 154. n. 8. Ioan. Anton. Manguillus in tract. de electionibus, 9. 186. n. 4. Sed administrator ad peruertendum & ordinè sententiæ graduationis, & decreti iudicis inserti in delegatione sibi directæ, caret penitus potestate, & iudicis mandato, vt à principio huius capituli probauimus; ergo de suo semper tenebitur creditoribus anterioribus, quibus nullo modo præiudicare potuit in illa quantitate, à se nequam soluta posterioribus.

Comprobatur, quoniam si concursu creditorum stante, seu aliàs inter ipsos, lis erat contra debitorem pendens, debitor non potest posterioribus creditoribus gratificare, & soluere in præiudicium priorum propter malam fidem, & dolum; provt ex plurimorum Doctorum relatione probauimus supra 1. part. c. 10. ex n. 64. vers. 4. etiam fingitur pecunia stare. Quantumuis debitor adhuc suorum bonorum dominus sit; quanto minus administrator, nullam ius ad ea bona habens poterit gratificare, & gradus sententiæ subuertere sua sponte, & contra formam decreti iudicis expressè dicentis in delegationibus quibuslibet creditoribus concessis, vt administrator soluat suo loco, & gradu, quam si non seruet, in dolo est, & fraudis particeps, vt superius diximus n. 5. versic. imò cum ratione officij; atque merito de suo debet satisfacere creditoribus anterioribus instantibus, si ex bonis concursus satisfacere non potest, asserens pecunias præmanibus non adesse.

Et hæc pars fulcitur ex vera interpretatione à plurimis Doctoribus tradita in l. fin. §. & si præfatam, C. de iure deliberandi, l. 7. tit. 7. part. 6. vt hæres cum beneficio legis, & inuentarij soluens posterioribus creditoribus hereditatis, teneatur de suis propriis bonis soluere aliis creditoribus anterioribus, quando sciebat alios anteriores adesse propter malam fidem, quam in soluendo habuit, qui nõ debuit, nec potuit anterioribus præiudicare. Gregorius Lopez

Lopez in dicta l. 7. ibi, vel si soluisset creditoribus; primo venientibus, vt in dicto versic. & si præfatam. Hæc enim est vna ex utilitatibus inuentarij, quod sibi non imputatur, si soluat primo venientibus. Et intellige, quando hæres ignorabat alios creditores esse potiores, & sic solum bona fide, aliàs secus, si cautionem non exigit, vt in dicta l. dolo, ff. ad legem Falcidiam, & tenet glossa parua in dicto §. & si præfatam, & ibi Bart. & Gregor. Lopez, sequitur post alios Doctores Marienz. in l. 6. tit. 4. gloss. 1. lib. 5. recopilat. dicens inuentarij utilitatem esse, quod hæres potest satisfacere creditoribus primo venientibus, nec contra eum habere recursum creditores potiores, licet possint ab iis qui receperunt reperere, sed quando probatum fuerit, & constiterit; ipsum hæredem habuisse uocitiam aris alieni, & priorum creditorum, tunc hæres tenebitur istis de suo soluere, aduersus quem potiores creditores recursum habebunt, quando hæreditas non esset soluenda. Et sic sibi præcauere debet hæres petendo cautionem à creditoribus inferioris gradus de restituendo solutum, quod si gradus prærogatiua inter creditores dum soluerit, non seruauerit, aduersum eum, habebunt recursum seruantes, quod tics constiterit de sua scientia, & sic de mala fide in soluendo, qua non probata creditoribus anterioribus dabitur reuocatoria contra posteriores creditores, qui præmaturè, & inordinatè exegerunt; & sic iustum articulum esse intelligendum; affirmat Castillo controuers. tom. 4. cap. 61. sub n. 92. (quem malè percepisse, conatur, Florez de Mena var. resolut. lib. 1. quæst. 6. §. 2. à num. 12. fol. 59. allegat Monticul. de inuentar. tit. de iure deliberandi. ex n. 78. vsque ad 90. diuers. tract. tom. 8. fol. 159. Phanut. de inuentar. 5. part. ex num. 135. eodem tom. fol. 262. Rolandum de consilio. inuentar. 4. part. particula, quid si hæres, fol. 123. vsque ad fol. 131. Rebuffum 1. tom. tit. de sentent. prouision. gloss. 3. num. 1. Vincenz. de Franchis decis. 246. & decis. 276. Grassis lib. 2. art. inuentar. quæst. 20. num. 4. fol. 99. Vincent. Carrocus decis. 109. ex num. 46. vsque ad 50.

24 vbi num. 49. inquit, decisionem textus, in d. §. et si præfatam; procedit, quando hæres bonâ fide soluit, quia ignorabat alios creditores potiores, secus si sciuisset, quia diceretur esse in dolo, idem tenet Antonius Faber in titulum, C. de iure deliberandi, de definitione 33.

25 Et hac adhibita distinctione scientiæ, & ignorantia, bonæ, vel malæ fidei, idem dixit Gaspar Anton. Theaur. quæst. forens. lib. 2. quæst. 16. casu 7. quod si solutio fiat ab hærede cum beneficio inuentarij, clarum esse, quod creditores potiores reuocabunt pecuniam alteri solutam posteriori, & text. in d. l. fin. et si præfatam; sed non habebunt recursum contra hæredem, non tamen potuit hæres soluere primo venientibus, quando sciebat adesse anteriores, nec tunc liberaretur propter malam fidem in soluendo inordinatè, & præposterè, provt vtrumque late probat ipse Theaurus n. 16.

17. & 18. sequitur Castillo tom. 5. controu. c. 78. col. 7. vers. septimum casum esse qui, vers. sequenti, post ipsum Theaurum, agit, de hærede aduente absque beneficio inuentarij, & inordinatè soluente creditoribus hereditariis.

27 Et iuxta hanc distinctionem intelligendus erit, ipse Theaur. in d. quæst. 16. num. 20. loquens in tutore inordinatè soluente creditoribus concurrentibus pro suis creditis, dicens non esse locum gratificationi, vt prior reuocet solutum à posteriore, &

esse inquit, bonam cantelam hæredis, tutoris, vel alterius, nimirum alieno soluente, vt impetret cautionem ab eo creditore, cui soluit, de restituendo aliis creditoribus venientibus, vt intelligatur hæc doctrina iuxta præfatam distinctionem, vt teneatur hæres sciens alios esse potiores propter malam fidem, & dolum, vt ipse Theaurus, loquendo de hærede, paulo antea dixerat, & clarè colligatur ex eo, dum in hoc casu simul de hærede, & tutore, & aliis administratoribus loquutus fuit, & sequitur Castillo dist. 78. col. 8. vers. novum casum esse; tum etiam, quia si istos administratores perpetam, & præposterè soluente consulunt cautionem pro sua securitate petere ab iis, quibus solunt; sequitur manifestè, eos Doctores velle, administratores teneri prioribus creditoribus de suis bonis; & quod creditoribus anterioribus detur regressus electiue tam contra administratorem, præposterè soluente, quam contra creditores posteriores, quibus intemptatiue fuit solutum, late comprobatur Gratianus disceptat. forens. c. 37. ex n. 34. cum seqq. & infra hac 3. part. in c. 10. ex n. 16. cum sequent. vers. quid de pignoreribus, & hypothecis subhastatis, & c. vbi agit etiam de tertio emptore pignorum, in subhastatione pro soluendis debitoris creditoribus, vt in eum scienter ex pretio soluentem posterioribus, detur regressus anterioribus, & electiue etiam contra posteriores præmaturè solutos, & dimissos ab emptore, & signantur videbis ibidem ex n. 19. & seqq. vbi agit de hac electione contra emptorum, vel contra posteriores solutos; & ita communiter seruatur in tribunalibus, vt administratores peruenerentes gradus sententiæ, & delegationum in soluendo de suo teneantur, quando concursus redditus soluendo non esse, nec pecunias præptas habere dicunt, & respondent propter suum dolum, & malam fidem, qui ignorare non possunt adesse alios creditores anteriores in concursu, propter sententiam graduationis, quam penes se habent, vel habere tenentur, cum idem sit scire, vel scire debere ex axioma vulgari, de quo infra num. 36. ex quo suus dolo mala fides & fraus inexcusabilis notoriè apparret.

Sed isti administratores præposterantes ordinem, & gradus sententiæ in soluendo, dum à prioribus creditoribus pro solutione molestantur, an habeant regressum contra debitorem posteriorem, cui præposterè, & ante tempus soluerunt, vt sibi restituat solutum, non facilis est resolutio. Doctores, quos videmus, non tractant; mihi autem negatiue resoluendum videtur. Tum, quia creditor dimissus verè creditor erat ad bona administrationis, & corpus concursus, & potuit solutionem recipere, etiam à quolibet extraneo, provt est ministrator, l. solutionem, ff. de solut. l. soluendo, ff. de neg. gestis, §. 1. vers. nec interest, in fin. quib. mod. solu. oblig. l. tale pactum, §. post diuisionem, ff. si cert. petat. amplissimè Pirrus Maurus, Arctin. in tract. de solut. c. 25. per totum. Et licet in mala fide fuerit exigendo ante tempus, & ante ceteros priores creditores stantes in iudicio concursus, provt ex innumerabilibus penè Doctoribus probauimus supra 1. part. c. 10. ex n. 63. & seqq. vers. item & tertio mala fide, & à n. 64. in vers. quatio etiam fingitur pecunia consumpta stare, & mala fide exacta, per posteriorem creditorem, & c.

Hoc tamen prodest creditoribus anterioribus intentare volentibus reuocatoriâ, vt ibidem, & superius abundè probauimus, nullibi tamen hoc remedia

dium reperitur concessum solventi; nam iste administrator particeps est fraudis, doli, & malæ fidei; fraus enim & dolus nemini patrocinantur. *l. itaque, ff. de furtis, c. dictum, 30. quæst. 1. c. intelleximus de iudiciis, cap. ius de clericis non residentibus, cap. sedes, cap. ex tenore de rescriptis cum pluribus aliis* Et quia cum administrator sciebat, vel scire debebat, ratione officij, (quod idem est in iure, *l. quod re, in fin. ubi gloss. ff. si certum petatur. l. si duo, ff. de acquirenda hereditate. leg. qui fundum, §. servus, ff. pro emptore. Surdus decis. 150. num. 13. Gratian. dispensat. 194. num. 1. Farinac. in fragm. littera L. 163.*) quod non tenebatur solvere posteriori, nec pervertere gradus sententiæ; si insuper soluit, non repetit, nec condicit, *l. 1. ibi: Sed si sciens se non debere, soluerit; cessat repetit. ff. de conditione indebiti.*

36 Deinde quia ius prælationis est personale creditoris anterioris ad auocandum, & opponendum de sua anterioritate contra alios inferioris gradus, ita ut nec debitor communis hac se iure potest exceptione contra suos creditores ab eo petentes sua credita, nec potest eos excludere asserens alios esse anteriores, quibus prius debet solvere, propterea ex pluribus doctrinis, & Doctoribus copiose probauimus supra 1. part. cap. 16. ex n. 22. cum sequentibus, & 2. p. cap. 3. ex n. 56. versicul. hanc tamen nostram verissimam resolutionem, &c. cum sequentibus. Ergo nec administratori, nomine debitoris communis solventi, & eum representanti hoc remedium, & ius præstari debet, qui collusit, & dolo ac fraude soluit.

37 Et insuper quia iste creditor, cui ante alios potiores fuit solutum, verè creditor est, non etiam in diem, sed de præsentia, licet solutionis exactio sit in tempus dilata, contra quem solventi ante diem, vel tempus repetitio denegatur. *leg. nam. & sicut cum moriar dare promiserit, & ante solvam; repetere me non posse, Celsus ait 16. §. 1. 17. quod si ea conditione debetur qua omnino futura sit, solutum repeti non potest, vel in diem debitor adeo debitor est, ut ante diem solutum repetere non possit, ff. de conditione indebiti.* Ergo, & administratori inordinatè, & ante tempus solventi, maximè doli participi, repetitio & auocatio deneganda erit, nam licet creditor exigere volenti potuisset opponere exceptionem præposteratæ, & dilationis, si simpliciter nihilominus soluit, repetere non potest solutum *leg. quod nomine mariti qui soluendo non est, alium mulieri soluit, repetere non potest, ideo quia debitum est mulieri, & l. nam & maritus si cum facere nihil possit, dotem soluerit, in ea causa est, ut repetere non possit, l. si cum quo de peculio actum est per imprudenciam plusquam, in peculio effect. soluerit, repetere non potest, ff. de conditione indebiti.*

38 Deinde quia administrator soluit nomine debitoris, ergo repetere non potest, nam qui alieno nomine soluit indebitum, non habet conditionem indebiti, sed is dumtaxat, cuius nomine fuit solutum, ut repetat. *l. si procurator 6. §. fin. l. cum indebitum 57. in princip. ff. de conditione indebiti.* quæ loquuntur in tutore solvente, ut non illi, sed pupillo, cuius nomine soluit, conditio indebiti datur; idem in fideiussore, & in mandatario, ad procuratorem ex dicto §. fin. & post Donellum, & Osualdum, & alios probat D. Latea decis. Granat. 86 n. 7. & 8. tom. 2. nec debitor ipse potest repetere ob præposteratæ, cum hoc ius sit anteriorum credito-

rum, non communicabile ipsi debitori, quia non potest opponere exceptionem prælationis contra verum creditorem exigere volentem suum creditorem, propterea paulo ante diximus, & ideo vtrique tam debitori, quam administratori denegatur repetitio atque conditio.

Et denique hoc non obscure indicantur tot Doctores, Gregorius Lopez, Matienzus, Castillo, Thesaurus, & alij, hæc tenentur relati superius ex n. 20. cum sequentibus, & plures alij ab eisdem laudari, consulentes hæredem, tutorem, & administratorem, solventes dolo, & mala fide posteriori, ut ab eo recipiant cautionem, de ei restituendo solum apparentibus anterioribus aliis creditoribus; supponunt etenim isti Doctores ut isti solventes aliam actionem, aut recursum ad reperendum solum, non habeant, cessante, & deficiente cautione; quæ resolutio vera mihi videtur.

Bene tamen verum est, administratorem, qui non seruat gradus prærogatiuam, posteriori soluit, illud de suo refuderit anteriori instanti; possit eandem quantitatem exigere, & repetere à corpore concursus, & eius bonis suo loco, & gradu. Nam cum soluerit vero creditori, cui verè tenebatur debitor; administrator, qui de suis propriis bonis eum dimisit, gessisse dicitur vtiliter negotium debitoris, & administrationis, in cuius utilitatem vergit eam liberando ab hac obligatione, & ideo administrator pro quantitate ex propriis bonis soluta habet aduersus bona concursus actionem negotiorum gestorum, probant Auendanus in tract. de censibus, cap. 65. per totum, & Additionatores ad Molinam lib. 2. de primogen. cap. 10. sub num. 25. & 26. & nos supra 2. p. cap. 7. ex n. 57. cum sequentibus, versicul. unum tamen est constans. In hac materia. Affirmantes, quod si successor in maiori redimendo censum super eo impositum, non obtinuerit à creditore dimisso cessionem, licet ius ad censum non habeat contra maiorem bona, habet tamen actionem negotiorum gestorum aduersus hæredem possessoris imponentis censum, quem successor propria pecunia redemit, ut ex bonis hæreditatis, quæ ad huiusmodi redemptionem obligata erant, sibi satisfiat, cum eadem bona liberauerit à nexu obligationis huiusmodi. Atque ideo cum vergeret redemptio in eius utilitatem, is hæres satisfacere tenetur, & cogitur actione negotiorum gestorum, & aliis iuris remediis, ibidem in simili casu ex plurimorum Doctorum autoritate probauimus, ubi proximè loco citata, d. n. 57. versicul. prout in simili videmus, &c.

Quod & regulariter verum est, nam quilibet tertius, etiam sine mandato potest solvere pro debitoribus, & eius extinguere obligationem, quia non refert per quem fiat solutio. Latissime Surdus decis. 118. num. 2. & decis. 113. num. 2. dum dicit. *Solutionem à tertio fieri posse, & per eam tolli omnem obligationem*, plurima iura, & Doctores ad id congerit, & ad alia similia, Pirrus Maurus Aretinus in tit. de solutionibus c. 25. per totum, & Surdus decis. 172. num. 27.

Atque ideo hoc casu huiusmodi solutio ab extraneo, & tertio facta parit actionem negotiorum gestorum contra debitorem liberatum, etiam absque eius mandato. Corneus consil. 79. n. 1. volum. 1. & in consil. 79. num. 16. volum. 2. Petrus Surdus de aliment. tit. 8. privileg. 34. num. 11. Maurus Aretinus ubi proximè num. 8. & 18. & iterum cap. 5. ex num. 34. cum seqq. ubi alios allegat. Nam soluendo

uendo si quis liberat debitorem, gerit negotium vtile pro eo. *l. soluendo, ff. de negotiis gestis, & ideo contraria actione negotiorum gestorum repetere à debitore potest. §. igitur institus. de obligationibus, qua ex quasi contractu nascuntur.* Cardinalis Tufchus, practicarum conclus. littera S. consil. 352. Pirrus Maurus dicto cap. 25. num. 10. latissime Petrus Barbosa in leg. diuortio, §. fin. num. 3. & sequentibus, fol. 586. ubi plurimas leges allegat, & Ioannes Garcia de ex-

48 pensis, cap. 7. per totum, & num. 23. & plures alij inferius allegandi. Supposito igitur pro constanti istum administratorem posse repetere, & exigere ex bonis concursus, & administrationis pecuniam à se solutam posteriori creditori; nunc inuestigandum erit, quo loco, & gradu admittendus erit, in concursu, & an ipso facto acquirat saltem locum creditoris à se dimissi, & eius gradum, & prælationem subintraret, ad effectum exigendi prælatiue ad omnes alios creditores inferiores ipso dimisso, & soluto administratore? ardua est, & difficillima quæstio.

Et pro parte affirmatiua, ut vel præferat in exigendo omnibus quibuslibet creditoribus, quomodolibet anterioribus; probatur, nam iste administrator reddita ratione, pro reliquis factus creditor, habet prælationem omnibus quibuslibet creditoribus cum illa reliqua expendi dicatur in utilitatem, & conseruationem administrationis, & ideo per dispositionem, *l. licet, Cod. qui potiores in pignore habeantur, & l. interdum, ff. eodem, ad latè per nos in v. 9. proximè sequenti, prælationem cæteris quibuslibet creditoribus habebit.*

Nam solute debita, quibus onerata erant bona administrationis, nihil aliud est, quam vtiliter rem meliorare, Boëtius decis. 44. num. 9. post Baldum consil. 303. lib. 1. Flamin. Rubens consil. 48. Peregrini de fideicommissis art. 50. num. 23. & 50. Surdus consil. 83. num. 4. plenè Molin. de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 26. a. num. 9. 10. 11. & 14. Cassanat. consil. 18. per totum, præcisè num. 3. post Cagnol. & alios, quos affert Muta decis. 12. num. 16. & plenius decis. 57. num. 31. Antoninus Amat. resolut. 44. num. 5. Ergo ei competit administratori retentio donec de melioratione facta sibi satisfiat ante omnes creditores, ad latè tradita per Amat. in dicta resolut. 44. à principio.

Vel quia iste administrator subintrat in locum, gradum, & prælationem eiusdem prioris creditoris, cui ex suis propriis bonis, & pecuniis compulsum soluit, & dimisit, *ad l. 1. C. de his, qui in prior. credit. locum successerunt. l. 1. Cod. qui potiores in pignore habeant, l. Arist. ff. qua res pignori obligat. possunt, & ex his quæ Antonin. Amat. resolut. 7. à principio.*

Sed contraria sententia in hoc administratore simpliciter, & absque cessione solvente, anteriori creditori, ut nullam prælationem habeat, nec eius locum, gradum, & hypothecam subintraret, probatur primò; quoniam extraneus (quidquid sit in secundo aut vteriori creditore ex iuribus proximè allegatis, & Additio, ad Molinam lib. 2. cap. 10. sub num. 25. versicul. prima conclusio. Amat. resolut. 7. ex num. 1. & seqq.) qui sua pecunia dimisit creditorem alienum, solam actionem personalem contra debitorem acquirit absque aliqua hypotheca, ut aliis ommissis, in terminis de eo, qui debitoris negotia gerebat, si simpliciter soluerit eius creditoribus, ut solam sibi actionem negotiorum gestorum contra debitorem (cui tem vtilem gessit ob debiti solu-

tionem, & creditoris dimissionem) acquirat pro exactione; probatur Angel. in l. 1. Cod. de iis, quæ prior. locum successerunt. Vbi notanter Baldus Petrus Surdus consil. 163. num. 17. & consil. 443. num. 72. gloss. in leg. si cum pecuniam, Cod. de privilegiis fisci. Gaspar Rodriguez de annuis redditibus, lib. 2. q. 16. num. 9. Negulant. de pignoribus, in 3. membr. 5. parit. num. 43. & seqq. Gratianus disceptat. 117. num. 17. Antoninus Amat. dicta resolutio. 7. numer. 13. numer. 15. 18. & 24. qui innumerabiles penè Doctores laudat.

Si tamen iste administrator sua propria pecunia dimittens creditorem concursus; ab isto in continenti cessionem, aduersus debitorem, & bona concursus obtineat; tunc & in personalem actionem, & hypothecam, locum, gradum, & prælationem creditoris à se dimissi subintraret, & iurium translatione in eius personam; mediâ cessione, *ex l. fin. Cod. de privilegiis fisci. Aminus de executione, §. 7. cap. 55. num. 4. versicul. limitatur. Surdus consil. 444. num. 6. & n. 7. 8. & 9. Pater Molina de contrahentibus disp. 536. num. 17. Ponte consil. 6. num. 3. lib. 1. Thesaurus questione forensi. 30. in princip. lib. 2. Rota Romana decis. 293. num. 1. apud Farinacium volum. 4. Barbosa in l. post mortem 4. sub num. 61. ff. de soluto matrimon. Crauet. consil. 582. num. 2. Anton. Faber. in Cod. lib. 3. tit. 9. de finit. 4. versicul. nec verò, & de finit. 8. Mantica decis. 99. num. 3. in princip. Addition. Molin. lib. 2. cap. 10. sub num. 26. versicul. secunda conclusio. for. 66. Amat. dicta resolutio. 7. n. 14. & num. 15. & n. 21. & 22. ubi alios quamplures recenset, & numer. 17. 18. cum seqq. Agit de nouo creditore mutuante debitori, ut soluat alteri suo anteriori creditori, ut tunc nouus subintrabit locum prioris, tribus concurrentibus. Primò pactum de subintrando in locum, anterioritatem, ius, & hypothecas dimissi creditoris. Secundò quod pecunia ad effectum soluendi creditori mutuetur. Tertio; ut cum effectu ex ea pecunia sit creditor anterior dimissus, & ibidem *num. seqq.* optimè agit, ex quibus coniecturis præsumatur ex eadem pecunia mutuata fuisse dimissum creditorem, & solutum. Sequuntur Additionatores ad Molinam dicto n. 26. versicul. aut soluit de pecunia aliena, &c.*

Quid denique resoluendum in hac difficili quæstione mihi distinctè procedendum esse videtur; aut enim agit administrator de exigendis singulis partibus, & solutionibus à factis, & tunc si simpliciter eas soluerit; solam actionem personalem habebit, & inter cæteros creditores personales locum, & gradum in exigendo habebit, cui omnes cæteri creditores hypothecarij, & privilegiati præferendi sunt, ex iuribus, & regulis vulgaribus, cum administratoris hoc casu actio sola personalis negotiorum gestorum competat.

Si verò non simpliciter dimiserit creditorem, sed cum pacto subintrando locum eius mediante cessione, tunc proculdubio ius, hypothecam, gradum, prælationem, & privilegium creditoris à se dimissi subingreditur, & præferitur cunctis aliis creditoribus, quibus dimissus præferatur; & sub hoc distinctionis membro locum, habent omnia, quæ diximus in hac secunda parte quæstionis, & ideo cauti administratores semper, dum soluant delegationes concessas à iudice singulis creditoribus, ab istis tempore solutionis, & in continenti recipiunt cessiones, & subingressiones, ut gradus, & prærogatiuam eorum tuto subintrent.

Aut enim administrator tractat, de exigendis reliquis

liquis facto calculo, & ratione finali reddita, pro quibus creditor administrationis liquidè euasit, & tunc cæteris omnibus quibuslibet creditoribus præfertur, latius agendum erit, in cap. 9. proxime sequenti, ex num. 11. usque ad finem, cap. versicul. sed an administrator facto calculo. Vbi accuratè tractandum erit de hac difficultate. Semper tamen pro securitate, & omni subuertendo dubio consulerem administratores, vt quoties dimittant creditores, & soluant virtute delegationum, hoc est de los libramientos, petant cessiones, & subingressiones has, vt omnia dubia excludant. Iam enim vidi in hoc Senatu nostro Vallisoleitano, administratorem penitentem reliqua sua facto calculo finali, administrationi, quam gesserat, & prælationem pro eis appetentem, fuisse sub distinctione prælatum, nempe pro iis partitis, & solutionibus dumtaxat, in quibus cessionem, & subintradionem habebat; pro cæteris verò inter personales creditores locum habere in exigendo, quod apparet iuridicum videbatur ex hæcenus adductis doctrinis; cauti igitur sint administratores in soluendo ne in exigendo pereant, & præpofferentur pro tollendis aliquorum iudicum scupulis.

63 Et ratio vtriusque membri nostræ distinctionis ea est, & concludens. Nam in primo casu, quando administrator pro illa partita, quam de suo (apparenter tamen) soluit anteriori creditori, certat anteferi, & impedire, ac detinere delegationes aliorum creditorum sequentium, quousque ipse de hac quantitate prius sit satisfactus, nullum pro ea potest prætere priuilegium (cessante cessione, & pacto de subintrando) cum interim incertum sit, an illa partita fuerit soluta ex pecuniis suis, an administrationis, cui ex aliis partitis possit esse debitor, quod in dubio præsumitur ante factum calculum, & rationem redditam, soluisque, & expendisse non de suo, sed de pecuniis administrationis, propterea probauimus supra cap. 7. num. 17. & sequentibus, versicul. quapropter si pecunia ex fructibus, &c. Et num. sequentibus, & ideo ratione incertitudinis hæc quantitas priuilegio carere debet, sed potius cæteris creditis personalibus regulari.

64 An verò secundo distinctionis membro dispendis rationibus, quando facto iam calculo, & computo introitus, & exitus administrator apparet creditor pro certa summa; iam ad certitudinem redditur hæc summam reliquatam suam esse, & de suis propriis bonis eam expendisse pro utilitate, & conseruatione administrationis, quo casu licet deficiat cesso, & pactum de subintrando; adhuc ex alio capite pro ea quantitate habet administrator priuilegium, & prælationem, inspecta natura, & qualitate crediti, propterea abundè probatur in capit. sequenti ex numero 11.

usque ad fin. capit. versicul. sed an administrator facto calculo, & rationibus dispendis, &c.

*

*

CAPVT IX.

Administrator concursus, qui dimisit administrationem, vel ab ea fuit dimissus, & reddita ratione creditor remansit, an possit concursus bona retinere, donec sibi de reliquis satisfiat?

S V M M A R I V M.

Administrator concursus qui administrationem dimisit, vel ab ea fuit repulsus, & reddita ratione creditor remansit an possit retinere bona donec de reliquis sibi satisfiat affirmatiua sententia. num. 1. eos quibus negatiua verior. num. 5. Satisfactis damnatis num. 9.

Administrator præ reliquis potest retinere bona, vel ob compensationem, vel ob satisfactionem. ibid.

Tutor finita tutela si creditor remaneat. potest pro reliquis pupilli bona retinere. n. 2. & n. 9.

Tutor donec retinet bona tenetur alimenta præstare minori. sicut antea præstabat. ibid.

Minori cui bona fuerint restituta tutor alimenta non præstat potest rationem administrationis. ibid.

Apothecam tacitam, & omnibus anteriorem habet administrator pro suis reliquis, & sponsis factis in conseruatione administrationis. n. 3.

Creditor potest retinere pignora a se detenta. ibid.

Administrator solutionibus, & expensis factis pro exoneratione administrationis eam utiliter meliorat. num. 4.

Pro meliorationibus in re factis competit retentio ibidem.

Administrator non potest retinere bona administrationis pro reliquis, sed statim tenetur ea restituere nouo administratori, & pro reliquis exigendis debet recurrere ad concursus iudicium. n. 5. & 7.

Administrator depositarius sequester, & quilibet alius, qui ratione impensarum aut meliorationum adhuc tenetur in concursus ea conferre. n. 6.

Ius prælationis pignoris aut retentionis non impedit quod administrator finita administratione bona nouo administratori restituat. n. 7.

Retinere bona administrationis, & dimittere administrationem, seu primari implicat. n. 8.

Tutorem non posse retinere bona pro aliquis finita tutela verius esse traditur. n. 9.

Mater filiorum tutrix potest petere dotem à filiis, vel hæredibus, licet ei opponant retentionem, ex eo quod nondum reddit rationem tutelæ. n. 10.

Administrator, qui rationibus dispendis creditor apparet licet de stricto iuris rigore pro consequendo credito non deberet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis præferri, ex praxi tamen cõsuetudine omnium tribunalium præfertur. num. 11. & n. 21. & 23.

Administratoris reliquatam cum procedat ex solutione, & expensis ex propria pecunia factis in utilitatem, & conseruationem administrationis etiam sine cessione habent prælationem. num. 12. & 13.

Expenditur textus interdum cum l. sequent. ff. qui potiores in pignori. ibid.

Alimenta, expensa litium, salaria administratoris officialium, & omnium, qui necessarij sunt ad bona

bona concursus, & iurisdictionem administrandam præferuntur omnibus creditoribus. n. 14.

Salarium custodis rei, & famali seruatoris habet prælationem remissionem. n. 15.

Salarium administratoris dati ad custodiam bonorum, & pro rebus pignoris custodiendis tacitam hypothecam habet cum prælatione. n. 16.

Salarium seu mercedem domus conductæ pro custodiendis rebus pignoris iudicis, & aliorum habere prælationem cum tacita hypotheca. n. 17.

Salarium aduocatorum procuratorum qui res concursus à litibus liberarunt præferuntur in eisdem bonis anterioribus creditoribus. n. 18.

Expensa litium, & patrocinij aduocatorum pro verum tutela conseruatione necessaria existimantur, & onus rei dicuntur, & ad eas tenentur maioratus, successores, fideicommissarius, proprietarius, socius, & similes. n. 19.

Soluere debita super rebus imposita, & res ipsas utiliter meliorare. n. 20.

Creditum administratoris compositum ex creditis priuilegiatis eorum priuilegio participat. n. 21.

Creditoribus quibus soluit administrator, ideo sunt priuilegiati; quia immediatè sunt creditores, administrator verò, mediatè creditor, & sine cessione eorum locum non subintrat. n. 22.

Prælationis priuilegium, de quo in d. l. interdum non solum procedit in eo qui immediatè creditor est administrationis, sed etiam in tertio, qui mutauit pro eorum conseruatione. n. 23.

Vt dicatur contrarius & solutiones conuersi in utilitatem, & conseruationem administrationis, aut Bancho non est præcisè, vt immediatè pecunia detur administrationi seu Bancho, sed sufficit quod detur & conuertatur in eius utilitatem. numer. 24.

Mutuum dicitur fieri in rem, in qua quis præpositus est si pecunia accipitur mutuo ad soluendum primo immediatè mutuantij. ibid.

In negotiationibus vniuersalibus nihil interest an ex prima mercantia aliquid perueniat, vel ex ipsius re petita cum semper loco prioris alia subrogetur. num. 25.

Ad idem expenditur eleganter doctrina Pauli de Castro vel aliorum. n. 26. usque 33.

Administrator condemnatur soluendo anteriori propria pecunia eo quod soluerat posteriori huius locum non ingreditur absque cessione, nec subsequenrium exactionem impedire potest. n. 34.

Secus si creditum administratoris procedat ex ratione reddita, nam pro reliquis præfertur creditoribus anterioribus concursus.

REDDITA ratione per administratorem concursus, creditor apparet certæ quantitatis, dimisit sua sponte administrationem, vel coactè fuit repulsus iustis de causis (propterea alibi diximus) contendit insuper, se bona retinere concursus, donec de suis reliquis hoc est, del alcance, satisfiat, & possit retinere multa vident, primum, quia pro eo quod administrationem reliquaui, potest retinere eius bona propter compensationem faciendam, vel pro se satisfaciendo de eo, pro quo administrationem reliquaui, propterea probari videtur in leg. 1. §. prætere d. de contrar. & vil. act. ibi. Sic erit arbitrij eius, utrum compensare, an petere velit sumptus, interest enim nostra, potius non soluere, quam solummodo repetere, vt inquit text. in leg. ideo d. de compensat. manifesta

est, quantum interest promissoris, liberari potius, quam præstare ex stipulatu, & deinde mandati agere. Verba sunt text. in leg. si debitor. 12. in fin. de liberat. legat. alia iura, & DD. per Giurbam de cif. 5. n. fin. ergo interim administratori licebit, bona concursus retinere.

Et loquendo in tutore finita tutela, vt pro se satisfaciendo de reliquis, & compensando, possit retinere bona minoris finita tutela; tenuerunt Dinus & Alberic. in d. §. prætere, Petr. Jacobin. in sua praxi in rub. de actione, & rationib. distrahend. propè finem, versic. tutor enim, Albericus in l. pro officio, num. 6. colum. fin. D. de administr. iur. & in l. alimenta. Cod. de negot. gest. Aymon. Crauet. consil. 175. numer. 13. Molinatus in tract. de retent. num. 41. Igitur cum tutor habeat retentionem pro sua administratione, pignoris enim interim instar habet, ne teneatur restituere, quousque satisfiat, cum ei sufficiat, interim alimenta præstare minori sicut antea vt sentit Couarruu. pract. quast. cap. 6. num. c. licet non teneretur tutor alimenta ministrare minori, si iam adulto restituta fuerint bona, & ille tutori mouerit litem, super administratione, & restitutione aliorum bonorum, vt probat text. in l. Imperatores D. de tutel. & rationib. distrah. quam ita intelligit Viuanus ibi, in casu positione, Escobar de ration. c. 4. sub. n. 26.

Secundò, quia administrator pro suis reliquis, & expensis factis in conseruationem administrationis quam gessit tacitam, & omnibus anterioribus hypothecam acquirit in rebus administrationis concursus, de quo protinus latius agendum erit, sed creditor ita potest retinere pignora à se detenta, vt non cogatur ea dimittere, etiam aliis creditoribus posterioribus, vt probat text. in l. a D. Pio §. quod si res 5. D. de re iudic. latè Cencius de censib. q. 98. ex n. 62. cum sequentibus. Ergo administrator retinere potest bona administrationis.

Tertio, nam reliqua, pro quibus administrator fuit factus creditor administrationis; procedunt ex solutionibus, & expensis necessariis pro exoneratione administrationis, quibus onerata erant bona, quod nihil aliud est, quam utiliter eam meliorare, propterea, ex plurimis Doctoribus probauimus supra cap. antecedeni 8. n. 50. versic. nam soluere debita, &c. Sed pro melioramentis in re factis competit retentio ex iuribus vulgaribus, & Antoninus Amat. resol. 44. num. 3. ergo nec administratori deneganda videtur.

Quibus insuper minimè refragantibus, contrarium verius est, vt administrator concursus, qui vel dimisit administrationem, vel ea priuatus fuit, non possit pro reliquis bona administrationis retinere, sed statim restituere absque vlla dilatione, nouo administratori tradere, & ipse pro suis reliquis exigendis, pro quibus creditor factus fuit, debet recurrere ad concursus iudicium, vt inter cæteros graduetur, & iuxta suum gradum iudicis auctoritate, & decreto de manu noui administratoris soluantur, hæc etenim est natura concursus formati per debitorem communem, vt omnes creditores indistinctè ad illud concurrere debeant, pro sui crediti satisfactione, auctoritate iudicis bona illius distribuentis, & non sua propria creditorum, propterea abundè diximus supra 1. part. cap. 13. & cap. 14. retigimus hac 3. part. cap. 6 à princip. & cap. 7. ex num. 1.

Et hiac etiam pronenit, quod quilibet creditor habens in pignus bona debitoris, concursum formatum,

mantis, vel aliter penes se, in quibus ei competat ius retentionis pro suis expensis, aut melioramentis necessariis in eis factis, debet ea omnino in concursum conferre, salvo suo iure, & prerogativa, ut quilibet suo ordine, & gradu ex omnibus bonis satisfiat; quia cum debitor ad hunc finem dimiserit omnia bona sua corporalia, & incorporalia, vbi que, & apud quemcumque existentia, omnia debent intrare in corpus concursus, & quilibet detinens ea debet conferre, prout latissimè ex variis iuris fundamentis probauimus supra 1. part. cap. 10. ex num. 41. cum sequentibus, versic. quod primum illud firmiter asseuerandum, &c. ante fin. cap. 87. versic. ex hactenus satis comprobatis, &c. cap. 11. per totum. Vbi signanter de creditoribus bona debitoris pignoratata habentibus, & de pluribus alijs, quibus ius retentionis in bonis debitoris, penes se existentibus competit, atque etiam, de depositario, vel sequestre, & de quolibet alio detentore, aut possessore bonorum debitoris, vt in concursus corpus conferre teneatur, copiose videbis in dicto. c. 11. per totum.

7 Igitur administratori quouis titulo, & prerogativa voluerit sua reliqua exigere, nullo modo ei proderit ad retinenda bona concursus, sua semel administratione finita, & extincta, cum ad hoc nec prelationis, nec pignoris, nec retentionis ius euitare possit collationem omnium bonorum in concursum, & restitutionem nouo administratori faciendam. Implet enim dimittere, aut priuari administratione, quae datur alteri, & retinere bona ipsius, quia si ea retinere sibi permitteret, ad quid nouus administrator, cum ad bona concursus conferuanda, custodienda, colenda, & ministranda, exigenda, & ex eis soluendum administrator detur, vt saepe diximus, & signanter 1. part. cap. 14. & si ipse remaneret in bonis, iam simul remaneret in administratione ab illis inseparabili, cum de eis teneatur reddere rationes. Nec enim absque bonis nouus administrator suum munus exercere potest, quia qualitas sine subiecto esse nequit; quae opinio vera est, & communiter practica in tribunalibus absque vlla difficultate, aut contradictione.

9 Ex quibus satis responsum remanet contrarijs argumentis, & signanter priori de tutore, vt possit retinere bona minoris finita tutela, quousque de reliquis facto calculo administrationis sibi satisfaciatur, efficaciter satisfaciatur. Escobar de ratiocinis cap. 4. ex num. 26. vsque ad finem cap. vbi articulum accuratè pro vtraque parte examinat, & contrariam denegantem retentionem bonorum, veriorè affirmat, & sequitur post Petrum Surdum decis. 184. num. 9. & 10. ex textu in leg. Aureius, §. Meuia vbi notant gloss. & Bart. D. de liber. legat. & Alexand. consil. 47. num. 12. qui contrarijs satisfaciunt, praecipue Escobar.

12 Fulcitur ex illa, licet controuersa, veriori tamen resolutione, & magis recepta opinione, licere matri etiam tutrici dotem suam à filiis & haeredibus petere, & recuperare; licet ei opponant retentionem, eamque prius reddere teneri rationem administrationis tutelae; cum etiam non reddito adhuc computo, filij, & haeredes dotem retinere non possunt, quae opinio fundatur in vulgato §. taceat, C. de rei vxor. act. Negulant. de pignor. membro 1. 5. part. num. 36. & 37. Caualecan. de iure, num. 219. Bald. consil. 99. num. 5. lib. 2. Fabius Turret. consil. 60. n. 18. & 19. lib. 1. Socinus consil. 126. lib. 1. Gratianus de ratiocinis 179. num. 3. & 4. Puteus de ratiocinis 246. lib. 1.

Gutierrez de tutel. lib. 2. c. 9. num. 52. Marcus Muta super consil. Panorm. cap. 50. num. 71. Peregrinus consil. 100. lib. 1. Vincent. de Franchis de ratiocinis 642. Minadecus consil. 5. num. 15. Castillo de ratiocinis 32. & Mastrillus decis. 189. Decianus consil. 94. num. 22. lib. 2. Grammat. consil. civil. 114. Viuius decis. 317. Intrigol. decis. 5. num. 42. pluries decifum in Rota Romana, testatur Seraphinus decis. 1455. & Marefcotus lib. 2. variarum resolutionum 121. num. 67. & 68. cum seqq. Escobar de ratiocinis, cap. 21. n. 27. 28. 29. & 30. Philippus Paschalis de viribus patriae potest. part. 3. cap. 9. ex num. 43. vsque ad 47. Stail. Pacific. de Saluiano interdico, inspectioe 304. n. 28. Anton. Monachus decis. 13. Fontanella de pact. nuptialib. clausul. 7. gloss. 3. p. 12. n. 46. Hieron. de Leon. decis. 17. n. 4. & seq. Anton. Amat. variarum. ref. 49. n. 103. qui n. 102. plures refert pro contraria parte, sed hanc nostram opinionem veriorè, & receptionem firmat.

Sed an administrator, facto calculo, & rationibus dispanctis, ex quibus creditor administrationis concursus apparuit, & realiter detegitur, debeat pro suo credito reliquorum (vulgariter dicto, del alcance que haçe a la administracion) praeferi omnibus quibuslibet creditoribus hypothecarijs, & priuilegiatis; in qua quaestione, si praxis vniuersalis omnium tribunalium vltatissima modestiam nostram non detineret, tot potuissimus aduersus eam suscitare iuris fundamenta, vt eandem prorsus conturbarent (cum in puncto iuris longè veriora sint) sed haec ea, quae certam interpretationem semper habuere, commutare videmur, praxim admittentes alijs, & legitimis medijs per nos non sine magno labore consideratis, iustam reddere conabimur.

Haec igitur vniuersalis praxis tribunalium admittit, vt administrator bonorum concursus creditorum, facto computo, & ratione finali introitus, & exitus redita, pro quantitate reliquata, hoc est, por el alcance, habeat prelationem omnibus indistinctè, & quibuslibet creditoribus eiusdem concursus; verius, & certius fundamentum ad praxim iustificationem principium, & originem sumit ex eo, quod hae quantitas legitime reliquata procedit ex solutione, & expensis factis ab administratore in vtilitatem administrationis, quam gerit, & pro eius conseruatione, eam suis proprijs pecunijs exonerando à praecisis, & omnino necessarijs oneribus quibus grauatam est corpus illud bonorum concursus, ex quibus saluam fecit totius pignoris causam, in maximum commodum creditorum remanentium, iuxta dispositionem textus in l. interdum, & l. sequenti, D. qui potior in pign. hab. & ea quae in eorum iurium comprobationem, & exortationem in proposito nostro consideranda erant inferius.

Hoc enim creditum administrationis resultans ex calculo, & ratione reddita componitur ex varijs oneribus administrationis concursus, priuilegiatis, & primum locum habentibus in exactione, iuxta tenorem sententiae graduationis, eorumque priuilegio, & praeterea antelatione inuoluitur, quibus suis proprijs pecunijs administrator satisfaciatur, & persoluit; & propterea eorum prerogatiua, & praetelatione gaudere, non est mirum, nec etiam vt hoc creditum subrogetur in eorum locum, etiam cessioe & pacto de subingrediendo deficiente, cum natura, & qualitati crediti prerogatiua haec attribuitur, vt statim.

Corpus igitur bonorum concursus praecisis oneribus

ribus priuilegiatis, & omnino necessarijs grauatū est, alimentis, nempe, salutis, tam administratoris, quam iudicij, aduocatorū, peccatorum, & aliorū, qui praecise necessarij sunt ad bona concursus, & iurisdictionem eius ministrandū, necnō pro defensione bonorū, & pro expensis litium, haec omnes expensae, & aliae similes, quae praecise sunt & necessariae pro conseruatione bonorū, necnon aliae, quibus bona ipsa onerata sunt ab origine acquisitionis, aut postmodum licite impositae super illis, primum locum obtinent in exactione, & praefertuntur quibuslibet creditoribus, atque insuper credita alia adsūt, quae hypothecā, & priuilegium temporis, & praetelationis continent, exclusiue ad alios creditores, quibus sui pecunijs satisfactis reperitur in calculo per administratorem ex quibus vt diximus, componitur istud administratoris creditum, y alcance.

De salario administratoris praetelatione, & tacitam hypothecā habente in bonis concursus eo probatur, quia custos rei pro suo salario habet praetelationem: ite & salarium seruatoris; prout late comprobatur Felice de Solis in tr. de censib. 2. 10. lib. 3. c. 5. n. 12. & inferius, versic. per quam certum est, fol. 195. quod vtrique verificatur in administratore dato ad custodiam bonorum. Itē pro rebus pignoratatis custodiendis, datur pro mercede tacita hypotheca cum praetelatione, vt probat text. in d. l. interdum, cū seqq. D. qui pot. in pign. vbi tenent Bart. ibi, n. 2. lat. in §. item Seruianus, n. 60. inst. de act. Carroc. de locat. tit. de inuectis & illatis, q. 21. Philip. Paschalis de virib. part. potest. p. 4. c. 6. n. 68. Marius Muta super consil. Panorm. c. 34. n. 6. Trentacinq. var. ref. lib. 3. tit. de locat. ref. 5. n. 3. Mantica de ratiocinis & ambig. comment. lib. 11. tit. 23. n. 2. & vol. 1. Gratian. discept. 733. n. 1. l. 4. Ant. Amat. var. resol. 3. n. 5. & seqq. vbi late agit de mercede, & salario domus conductae pro custodia rerū pignoratatarum, & de eius praetelatione, & tacita hypotheca, & in terminis de salarijs iudicum, & administratorū, & aliorum, tacitam hypothecā habentibus cum praetelationis priuilegio, copiose tractauit, & resoluit D. Larrea decis. Granaten. 85. per tot. tom. 2. ad quem te remitto libenter, cum de hoc articulo egerit affluenter, & doctè.

Hoc idem dicimus de aduocatorum, & procuratorū mercedibus & salarijs qui res concursus à litibus liberafent, recuperassent, vel defendissēt, praefertuntur debere in eisdem bonis ceteris anterioribus creditoribus velut ij, qui fuerūt in causa, vt res penes administrationem, seu debitore persisteret, vel eidem acquireretur; & salua esset totius pignoris causa, non minùs quam exemplo eorum, qui ad rem acquirendam, vel consequendam mutuarunt; patrocinia enim labores, & seruitia pro rerum recuperatione, defensione, & conseruatione sunt eisdem rebus & administrationi adeo annexa, & cohaerentia, vt tanto minus in illa esse videatur, quantum pro mercede, & salario soluendum sit. Bart. in d. l. interdum, per text. ibi n. 4. cū l. seq. D. qui pot. in pign. hab. Alex. consil. 117. n. 2. l. 6. Ripa in l. prin. n. 32. & 35. Gratian. latissimè in discept. 257. à n. 7. cum seqq. lib. 2. Giurba decis. 108. n. 10. Amatus resol. 3. n. 10.

Qui n. 11. asserit has litium expensas, & aduocatorum patrocinia pro rerum tutela, & conseruatione necessaria esse, & onus rei dici, existimasse DD. in omni materia, vt ad eas teneatur successor maioratus, fideicommissarius, filius, cuius pater fuit legitimus administrator, proprietarius ad expensas has factas per vfufuctuarium, maritum, vasallum, socium, & similes, remq; ipsam afficere, & ad id alienabilem reddere, & successorem ad eas obligari, si

Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

fructus rerum non iussissent pro expensis subministradis. Mieres de maio. 4. p. 9. 26. n. 2. Surd. cōf. 333. n. 26. consil. 514. n. 13. Binius consil. 303. n. 99. & 101. Menoch. cōf. 1239. n. 44. Petra de fideic. q. 15. n. 154. & sub n. 240. 238. Velazq. decis. 116. n. 9. Molin. de primogen. lib. 1. c. 27. n. 11. Pinel. in l. 1. p. 2. n. 70. C. de bon. mater. Ioan. Garc. de expens. c. 6. n. 19. Phanur. de inuent. p. 5. n. 47. Perul. consil. 14. Emilian. consil. 15. n. 2. Petr. Greg. de concess. feud. p. 2. q. 10. n. 19. Scharcler. de feud. p. 2. sect. 2. n. 54. Peregr. de fideic. art. 50. n. 8. & 11. Intrigol. de substit. cent. 3. q. 74. n. 92. & 102. Gratian. discept. 257. n. 30. lib. 2. Petrus Barbof. in l. diuortio, §. fin. n. 45. D. sol. matr. & alij plurimi relati à Giurba decis. 308. ex n. 10. & in consil. Mesfian. c. 9. gloss. 2. p. 1. n. 46. Ant. Amat. var. ref. 3. n. 11. & 12. Pereira de emp. & vend. cap. 27. n. 41.

Hinc etiam soluere debita super rebus imposita; nihil aliud est, quam res ipsa vtiliter meliorare, vt probat Boer. decis. 43. n. 9. post Bald. consil. 103. lib. 1. Flam. Rub. consil. 48. Peregr. de fideic. art. 50. n. 25. & 50. Surd. consil. 183. n. 4. plenè Molin. de primog. lib. 1. cap. 26. à n. 9. 10. 11. & 14. mirabiliter Lud. Callado. consil. 28. per tot. maximè ex n. 3. post Cagnol. & plurimos, alios quos allegat Muta decis. 12. n. 18. & plenius decis. 57. n. 32. Amat. var. ref. 44. n. 4. & 5.

Quid igitur mirum praxi introduci, hoc creditum administratoris resultans à calculo, ex tot priuilegiatis, & necessarijs creditis, & expensis, à se suis proprijs pecunijs satisfactis, & solutis in vtilitate, & conseruationem administrationis; participari ex eorū priuilegijs, & praetelationibus absque alia cessioe, aut pacto de subintrando; cum meritò tacitam à iure subrogationem mereatur.

Quapropter nō obstat, quod illi, quibus soluit administrator, ideo sūt priuilegiati, quia immediate sunt creditores administrationis, at administrator mediatè, quorū locum nō subintrat cessante cessioe, vel pacto de subintrando eorum locum, gradum, & hypothecam, vel alias concurrat in mutuate requisita considerata supra c. anteced. 8. ex n. 54. versic. sed contraria sententia in hoc administratore, &c.

Quod insuper responderetur text. in d. l. interdum, cū l. seq. D. qui pot. in pign. hab. & eius priuilegium, & praetelationem nō solum procedere in eo, qui immediate creditor est administrationis, & nauis, vt sunt nauatae, & alij ministri nauis, sed in ea etiā tertio, qui mutuauit pro eis alēdis, & soluedis, & similibus, prout iura probat, & late per Amat. ref. 3. n. 3.

Imo vt dicatur contractus, & solutiones couerti in vtilitatem, & conseruationem administrationis, societas, aut Banchi, nō est praecisū, vt immediate detur pecunia administrationi, vel Bancho; sed sufficit, quod detur ad conuersionem in eius vtilitatem, & ex ea soluantur debita administrationis; vt probatur in l. 1. §. non autē, versic. sed si alio, D. de exercit. act. ibi, Sed si ab alio mutuatus liberavit eum, qui in nauis refectionem crediderat, puto etiam huic dandam actionem quasi in nauem crediderit. Si enim Idē reputatur, quare idem priuilegium ei denegandum, & ideo notat Bart. in d. §. non autem. n. 1. quod mutuum dicitur fieri in rem, in qua quis praepositus est, si pecuniā accipiat mutuo, ad soluendum primum immediate mutuanti, sequitur Fulgos. ibi n. 1. Angel. n. 1. vbi notat, quod paria sunt in causam permissam contrahere immediate, vel in causam, quae fuerit conuerfa circa commissa, vnde siue mediatè, siue immediate conuertatur in causam commissa, sufficit; notauit Bald. in l. si pact. n. 8. ad fin. C. commut. vtriusque ind. dū dicit, quod in huiusmodi negotiationibus vniuersalibus nihil interest vtrum ex pri-

ma mercatia aliquid perueniat, vel ex sapius re-
pita, quia natura huius actus est, vt id quod postea
fit, semper loco prioris subrogatur; sequitur Cor.
conf. 1. n. 13. li. 1. Rimi. iun. cōf. 300. n. 70. li. 2. vbi quod
in hoc casu, pecunia quæ secundo loco expēditur,
subrogatur loco primæ. Monter. deci. 20. n. 75. Rot.
apud Pacific. dec. 125. n. 6. & 7. post tr. de Salu. interd.

26 Vbi adducit vnum notabile & cōducibile admi-
nistratiōi concursus, quod taberna tamquam vnū
corpus consideratur vniuersale, in quo nouæ res
subrogantur loco distractarum, quia crescit, & de-
crescit, pro vt patrimonium debitoris, depositum
in concursu creditorum, quod facit quid vniuersa-
le ad latē tradita sup. cap. 5. ex n. 11. cum segg. hac 3.
part. crescit enim ex bonis nouiter peruenientis debi-
tori, & decrescit ex solutione, & satisfactiōe cre-
ditorum, & ex aliis variis accidentibus.

27 Et ad omnia supradicta pro prælatione eius qui
mediatē mutauit pro dimittēdis creditorib⁹ admi-
nistratiōis, seu Banchi, elegās adest cōsil. Pauli de
Castr. 285. l. 1. & in n. 2. ita ait: Præterea non minus di-
cuntur creditores banchi, qui contraxerunt, vt ban-
chum conseruaretur, & non deficeret oppressum credi-
toribus, quam sint illi, qui directē super trafico banchi
contraxerunt, cum illorum pecunia totum banchum
saluum factum fuit, D. qui pot. in pig. hab. l. interdum,
cum l. seg. & D. de exerc. act. l. 1. §. non autem, cōiuncto
§. seq. quid si mutuum, qui benefaciū, facit etiā l. pro-
curatoris, §. si propter mercē, D. de tribut. vbi instru-
mentum taberna, sine quo merces expediri non possunt
computatur in merces, sicque & istum creditū, sine quo
banchum conseruari nō potuisset, cōputatur in bācho,
& in credita banchi, licet directē nō fuerit contractū
secundūm traficū, & stylum trafici ipsius banchi, & c.

28 Paul. de Castro, & alios plures, sequitur Tib. De-
cian. in cōf. 109. n. 23. l. 2. ibi, quæ procedunt, non mo-
do si pecunia expedita fuisset in re ipsa, puta in mer-
cibus, sed quocumque modo, dum tamen pro conserua-
tione ipsius rei, vt si expedita fuisset, in alimentis in-
stitutorum, vel salariis, aut nauio mercium veterum, vel
alio quocumque simili modo; quia qui dedit pecuniam
expeditam in eam causam præferatur aliis in eadem
re conseruata l. huius, D. qui pot. & declarat Bart. &
Salic. in d. l. interdum. Ergo cum pecunia dominorum
de Anna fuerit expedita pro conseruatione diete ne-
gotiatiōis Thebauri, in ea mēsa, id est, in bonis existi-
tibus in ea apotheca, & negotiatiōe conseruata præ-
ferendi sunt, quia prædicta locum habent, non tantum
in re, puta domo, nauis, aut aliis edificiis conseruandis,
sed in quacumque alia re conseruata, vt ibi tradunt,
scribentes in d. l. interdum, & in l. creditor, qui ob re-
stitutionem, D. si cert. petat. & Paul. de Castr. in ter-
minis in negotiatiōe consulit in cōf. 285. in 1. vol. vbi
n. 2. inquit, & c. vbi n. 24. ipse Decian. refert Paul. An-
gel. Aretin. & Strach. de decoll. n. 21. & segg. idem
tenentes contra Cuman. cōsil. 172. veriorē di-
centes opinionem Pauli de Castro.

29 Atque iterum ipse Dec. in n. 26. sic ait, nec obstat,
quod statum loquitur de eo qui dedit pecuniam ad cō-
parandas merces, isti autem de Anna non dederunt
pecunias ad comparandas merces, quia iam erant com-
paratae, sed ad soluendū creditoribus, quia responderetur
idē iuris esse in eo, qui dedit pecuniam pro conseruan-
dis ipsis mercibus, & conseruanda mensa, & negotiatiō-
ne, vt tradit Paul. d. cōf. 185. & prob. fuit supra, & c.

30 Et quod mutuans mediatē pro soluēdis credito-
ribus administratiōis & banchi, censetur immediatē
prælationem pro suo credito, mirabiliter cōprobat
Moguerol. alleg. 16. ex n. 29. & segg. vbi inquit, quod

quando creditum deseruit pro conseruatione ban-
chi, & administratiōis debet præferri aliis creditis
anterioribus ipsius banchi, ex d. l. interdum, & l.
huius, D. qui pot. quorū iuriū dispositio non solum
procedit in casu quo loquuntur, sed etiā aliis omni-
bus, in quib⁹ est idētitas aut similitudo rationis, ex
latē traditis ab Ant. Amat. lib. var. ref. 3. ex n. 5. 9. 10.
& segg. Gaito de credito, c. 4. g. 11. n. 1355. cum segg.

Et in terminis quod mutuans pro conseruatione
bāchi, vel alterius administratiōis, præferatur aliis
quibuslibet creditoribus administratiōis, seu ban-
chi anterioribus, per rationē d. l. interdum, & segg.
mirabiliter tradiderūt Paul. de Castro cōf. 285. vi-
sis & ponderatis omnibus, n. 1. vers. breuiter hic nō ob-
stantibus, & n. 2. vol. 1. quem refert, & sequitur De-
cian. respons. 109. n. 23. & 24. & segg. vol. 2. vbi opti-
mē de hac re latē agit. Idem tradit Thoro in com-
pend. decif. p. 2. litt. C. vers. creditor licet posterior,
pa. 117. 118. quos sequitur Nogueroal allegat. 16. n. 29.
& segg. qui in puncto bene loquitur.

Qui etiam iterum idem dixit in alleg. 11. n. 82. &
seg. in hac, Et cum Ioann. Baptista has conseruationes
fecisset, fecit negotium societatis, & suum parvimentū
mutauit, vt ea conseruaretur, & vt effectus recepti
vsque ad illam quantitatem non perderentur, & sic
acquisiuit contra deputatiōem, & eius effectus hypo-
thecam tacitam cum prælatione, per l. interdum, l. hu-
ius, D. qui potior, quæ hanc prælationem tribuit cre-
denti pro rei conseruatione contra ceteros creditores,
quia hæc pecunia saluam fecit totius pignoris causam,
l. 28. tit. 13. p. 5. & quia horum iurium ratio generalis
est, procedit indistinctē in quacumque materia, vt latē
probat Gaito de credito, c. 4. g. 11. n. 1555. & 1556. cum
plurib. seg. Ant. Amat. var. lib. 1. c. 3. n. 19. Intrigol. de
feud. centur. 1. g. 9. n. 283. & 284. cum seg. pag. 104. vbi
de creditore mutuante pro satisfaciendis oneribus seu-
di quod præferatur omnibus creditoribus anterioribus
seudi, Christophorus Martinus de Medicis inter deci-
siones Senenses, exam. 11. n. 3. & 4. p. 147. & in specie
(prosequitur ipse Nogu. n. 83.) qui credit, pro conser-
uatione banchi, vel negotiatiōis quod omnib. credito-
rib. præferatur. Paul. cōf. 285. n. 1. & 2. & per tot. l. 1.
Dec. cōf. 108. n. 23. & 24. & per tot. vol. 2. hæctenus.

Ex quibus omnibus satis cōprobata remanet pra-
xis vniuersalis tribunalium, admittens tacitam hypo-
thecam in bonis administratiōis concursus pro
credito, siue alcance, administratiōis recusante ex
calculo, & ratione reddita, cū prælatione omnibus
aliis creditoribus, suam propriam pecuniam mu-
tuanti pro satisfaciendis oneribus, & creditoribus
administratiōis, in quorum commodū administra-
tiōne, & pignora conseruauit, & saluam fecit to-
tius pignoris causam, ex d. l. interdum, & eius ratione.

Et ex hæctenus deductis robur, & fomentū reci-
pit illa distinctio à nobis nō insubtiliter confide-
rata, c. 8. anteced. ex n. 48. cum segg. vsque ad fin. cap.
vt administrator, qui compulsus, & cōdemnatus de
suo soluit creditori anteriori, eo quod peruertendo
gradus sententiæ, posteriori soluerat, si contendant
cum aliis inferioribus post hūc anteriorem dimif-
sum immediatos, non posse hos exigere, nec exequi
contra suas delegatiōes, quousq; ipse prius sibi de
illa quantitate de suo soluta, integre satisfiat, vt
non sit audiendus (deficiente cessione, & pacto de
subintrando in locum prioris, vt secus fit, quando
creditum administratiōis processit ex ratione legi-
timē reddita, quia tūc præferitur omnibus eo quod
iam clarē patet, hunc creditum prouenire ex pro-
priis suis pecuniis; quas expendit pro conseruatione
corporis bonorum, ex hæctenus comprobatis.

Vide

Vide elegantem rationem differentiæ inter vtrum-
quæ casum, d. c. 8. n. iam citatis 48. cum segg.

CAPVT X.

Emptores rerum concursus in subhaftatione quan-
do tuti sint à molestiis debitoris, & creditorum,
necnon tertij dominium in illis tendentis.

SVM MARIVM.

Emptor sub hasta plus differens perfecta licitatione ius
irrenuabile ita acquiritur, vt alius plus offerens
regulariter non admittatur. num. 1.

Emptor sub hasta, tutus remanet à molestiis debito-
ris. n. 2.

Index legitime subhaftans quoad omnes iuris effectus
consideratur ipse debitor & venditor. ibid.

Sub hasta & fide iudicis emens non debet decipi. ibid.
Si in venditione sub hasta interueniat læsio enormis, aut
enormissima imperatur à iudice, vt res iterum vendatur,
& iusto pretio plus offerenti traditur, & c. n. 4. & 5.
Etiamsi subhaftatio decreto Senatūs fuerit cōfirmata,
si læsio bene proberur. ibid.

Remedium læsionis enormis, & enormissima, potest intē-
tari contra emptionē, etiam a creditoribus, qui ali-
ter creditū consequi non valent, maximā quando in
eorum fraudem alienatio facta fuit. n. 6.

Remedium læsionis etiā cōperit secundo creditori, cōtra
adiudicatiōne factā ad instantiā primi creditoris. ib.

Emptor sub hasta quando à creditorū molestiis liberetur,
& refertur iudiciū Alphonfi de Guzman. n. 7.

Creditoribus anteriores qui nō fuerunt citati specialiter,
sed tantū per proclama possunt quando cumque em-
ptores sub hasta molestare; secus si specialiter sint
citati, & non compareant. n. 8. & 9.

Creditoribus, qui concursui adsunt, & ad eorum instan-
tiam bona subhaftantur, ius omne, quod in bonis ha-
bent, amittunt, & liberē in emptorē trāsunt. n. 10.
Consensus creditoris in alienatione pignoris ius suum
extinguit. num. 11.

Creditori, qui consensus recepisse pretiū rei subhaftate,
qui verē non recipit, datur alio cōtra licitatorē vt
soluat, nec isse audiatur si vellet redditis soluere, nisi
hoc pacto licitauerit. n. 12.

Precio in subhaftatione oblato non soluto actio datur
creditoribus vt subhaftatio annulletur, & res
vendita auocetur, & iterum subhaftetur. n. 13.

Emptor pignoris ad instantiam prioris creditoris tutus
est à iure offerendi incenato per posteriores. n. 14.

L. 1. c. si anterior creditor, expeditur, & exornatur. ib.

Emptor sub hasta non liberatur à molestiis tertij, &
extranei, qui tanquam venditam vindicat. n. 15.

Euictiōis potestas tollit intellectum acquisitionis. ib.

Sicut res aliena obligari non potest cum semper illa sum
maneat ius vero rei domino, ita nec eius euictio im-
pediri potest. ibid.

Subhaftatis pignoris ad instantiā creditorū & post-
modum euictis, siue per alios creditores, siue per ex-
traneos de euictiōne non tenentur. num. 16.

Titulus C. creditorem euictiōnem pignoris non tenere,
explicatur, remissiuē. ibid.

An saltem teneantur creditores subhaftati a mota pre-
tium acceptum restituere. n. 17.

Si ex pretio rei subhaftata non priores creditores fue-
runt soluti, an emptor illis teneatur. n. 18.

Negatiua tēntia ab soluta. ib. cōtraria opinio refer-
tur. n. 19. Distinguitur ex n. 20. Subhaftatis bonis

emptor, qui iussu iudicis posteriorib. creditoribus so-
luit, emissis prioribus, liberatur. ib. Liberatur etiā

emptor si iussu iudicis deposuit pretiū, etiamsi post-
ea pereat, & soluti non sint creditores. ibid.

Emptor cui fuit data facultas, vt ex pretio creditoribus
Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

soluerit, si posterioribus soluerit, poterit à prioribus
molestari, dato illi regressu. n. 21.

Anteriores creditores habent recursū electiuē, vel con-
tra emptorem ordinatē soluentem, vel contra poste-
riores creditores præmatuē solutos. n. 22.

An creditor consentiens alienationi rei pignori obli-
gata, si res iterum redeat in potestatem debitoris re-
incidat in ius pignoris. n. 23.

Creditoribus anteriores ad pignorum venditiōne conci-
tati antea quàm molestent emptorem teneantur re-
currere ad pretium si stet, vel ad creditores solu-
tos, si sub cautione fuerint soluti. n. 24.

Ad tertium rei hypothecate possessorem antequam de-
ueniat prior creditor, prius debet constare debito-
rem soluendo non esse. n. 25.

ON A concursus ex natura iudicij pro satisfi-
faciendis creditoribus subhaftanda esse om-
nino diximus, & signanter hac 3. p. cap. 4. num. 1. &
segg. & ideo subhaftatione legitime facta, licita-
tori vltimo plus offerenti, extincta candela, &
licitatione perfecta, ius irreuocabile acquiritur,
vt alius plus offerens regulariter excludatur; cum
vera, efficax, & perfecta, remaneat venditio, vt pœni-
tentia amplius nō sit locus tam ex parte debitoris,
quàm ex parte emptoris licitantis, cū efficiatur cō-
tract⁹ irreuocabilis. Boër. dec. 249. Alex. cōf. 114. sub
n. 2. vol. 6. Afm. de exec. §. 6. c. 10. n. 20. Ric. coll. 1726.
in pr. Musc. in praxi, p. 3. gl. venditur, sub n. 101. Alu.
Valac. cōcl. 37. Scacc. de iud. c. 96. n. 41. Reb. ad con-
stit. p. 2. tit. de præconiis, ar. 4. n. 33. Card. Tusch. lit. H.
concl. 715. n. 9. & lit. O con. 81. Far. dec. 55. n. 2. p. 1. t. 2.
Ant. Amat. var. ref. 38. n. 2. de quo & aliis multis sin-
gularibus diximus latius supra 2. p. c. 2. ex n. 1. cū segg.

Et ideo emptor in subhaftatione tutus remanet à
molestiis debitoris vendentis, cū in hoc casu factū
iudicis ritē, & rectē subhaftatis pro satisfactiōe, &
solutione creditorum dicitur factū debitoris, qui
quoad omnes iuris effect⁹ cōsideratur ipse debitor,
& venditor. l. si ob causā, vbi Bart. Bald. & ceteri C. de
euict. Men. de recup. rē. 8. n. 44. Surd. dec. 266. n. fin.
& cōf. 49. n. 34. & seg. vbi reddit exēpla, & dec. 128.
n. 15. cōf. 36. n. 17. & cōf. 49. n. 1. & 37. & cōf. 374.
n. 9. Ioseph Lud. dec. Perns. 65. n. 5. p. 2. Gutier. Can.
g. 1. c. 2. n. 2. & 16. Cald. Pereira de resol. emph. c. 5.
n. 52. & c. 6. n. 5. Tusch. litt. F. cōcl. 30. Corol. de Graf-
fis de except. except. 17. n. 2. Grat. discept. 730. p. 4. &
d. scēp. 784. n. 11. Ri. p. 7. coll. 1497. vers. & factū iudic.
Cost. de fact. & scient. ig. in sp. 40. ex n. 1. cū multis segg.

Nō enim sub fide iudicis emēs in subhaftatione
debet decipi, vt per plura iura & auctoritates in
specie probat Guzm. de euict. g. 34. ex n. 35. & ex text.
in l. si. C. si propter publ. pē. vōd. fuerit cel. ibi, sub hasta
distracta cōparauerit, perpetuā emp. accipiat firmū at.

Quod fallit, si in venditione sub hasta interniat
læsio enormis, aut enormissima, quia l. 2. C. de resc.
vend. habet locum in venditiōibus per publicā sub-
haftationē factis ex l. 1. tit. 11. l. 5. recop. l. si quos, C. de
resc. vend. & ibi gloss. & cōmuniter DD. Rom. in l. si
quis cum aliter, ff. de ver. oblig. n. 8. & ibi Alex. n. 16.
Abb. in c. cum causa, n. 6. de empt. & vend. Dueñas in
reg. 187. n. 10. vbi duas cōtrarias opiniones recenset,
Ant. Gom. l. 2. var. c. 2. n. 23. veram & cōmunem di-
cens, Pinel. in l. 2. p. c. 2. an. 25. cū trib. seg. C. de resc.
vend. qui cōtrariā opinionis fundamētis satisfaciūt,
& ibi Padilla n. 30. Alex. Trentacinq. var. ref. 1. n. 4.
Maticenz. in d. l. 1. gl. 9. per tot. & ibi Azcu. n. 31. Men-
chaca contr. vsus seg. l. 3. c. 61. n. 1. qui vtriusque opi-
nis authores refert, & hanc veriorē dicit Ceual.
g. 536. n. 2. & 3. Canc. var. ref. 1. p. c. 13. de empt. & vōd.
n. 14. (vbi dicit in Principatu Cathalonix obseruari

quod si doceatur de lesione vltra dimidiā impetratur à iudice, vt res iterū vendatur, & reddito pretio illi, qui prius eā emerat, plus offerenti tradatur, vel emptor si vult iustum pretiū suppleat; quæ doctrina proculdubio practicari debet vbiq; in concursu creditorum, quando isti reclamant contra subhaftationem, propter enormem aut enormissimam læsionem, cum iuste possint, vt statim probabimus.) Morla tit. de emp. & vend. g. 23. contrariis responder Gratia. disc. c. 7. n. 10. & c. 96. n. 30. Surd. conf. 39. n. 4. Mastr. dec. 33. n. 10. P. Mol. disp. 349. vers. etiam si res aliqua Sal. de contr. de empr. n. 6. Rebell. de oblig. p. 2. lib. 9. g. 3. & secundum hanc opinionem Senatū iudicasse, testatur Anton. Fabr. C. l. 4. tit. 30. diff. n. 4. de defn. 25. ampliatur, etiam si subhaftatio decreto Senatū fuerit confirmata, si læsio bene probetur. Parl. l. 2. rernm quot. f. n. 5. p. §. 16. n. 10. vbi quod apud nos hæc quæstio decisa est per d. l. l. sequitur Hermosill. ad. l. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 4. num. 13. tom. 2. fol. 282.

6 Quæ doctrina notabiliter extenditur ad quoslibet debitoris vendentis creditores, qui si aliter ex bonis debitoris satisfieri de suis creditis non valent, possunt recte intentare hoc remedium læsionis enormis, aut enormissimæ, contra emptorem, vt vel suppleat pretium (vt ex eo satisfiant) vel rem dimittat tradito pretio, vt iterum subhaftetur, & plus licitanti vendatur; ita tenet Maynard. decis. n. Thol. l. 3. vbi hoc maximè procedere inquit, quando in creditorum fraudem alienatio facta fuisse; idem probat Vincent. de Franc. decis. 224. n. 4. vbi hoc ius competere etiam secundo creditori contra venditionem, aut adjudicationem factam ad instantiam creditoris, affirmat Hermosilla vbi proxime, n. 70. fol. 286. à tergo quibus optimè cōducit doctrina Iacob. Cancr. paulo ante relata, & sequuta ab Herm. loco cit. d. n. 13. conducunt etiam quæ specialiter in fauorem creditorum erga bona concursus subhaftanda prædiximus supra 2. p. c. 2. à princ.

7 Sed quando à creditorum molestiis emptor subhafta curus sit, discutiamus; in quo quāuis Alphonsus de gusman in tract. de euictione, quæst. 34. num. 40. & 41. indistinctè asserat securum esse emptorem à molestiis creditorum, quando in concursu eorum in subhaftatione iudiciali bona emit, pro satisfaciendis creditoribus, etiam si postea compareat alius creditor etiā anterior, quod in rebus venditis ius suū prætereendere non potest, nec in illis fieri ei solutio, aut executio, cum bona ipsa apud emptorē peruenisset libera ab omni iure pignoris, & hypothecæ

8 Adhuc tamen punctum non bene percepit, cum in eo certa sit, & constans distinctio, an creditores anteriores non fuerunt ad concursus iudicium, & subhaftationem citati specialiter, vel fuerunt citati, sed tantum per proclamata, & edicta generalia, vt hoc casu postea quocumq; comparantes possint proculdubio emptores pignorum & hypothecarum in subhaftatione molestare, & ab eis ius suū hypothecarium. & anterius intentare, aliis debitoris bonis deficientibus, quia per factū debitoris, aut creditorū posteriorū iuri eorū nihil detrahi potuit, aut minui; de qua tamē ex æquitate, vt infra n. 24.

9 Aut enim fuerunt specialiter citati, & non comparuerunt, & tunc emptor ab eorum quocumque comparantium molestiis tutus est, & securus, cum ad hoc vt amittant ius pignoris, & hypothecæ, necnon prælationē in bonis concursus pro præsentibus habentur, & ob eorum contumaciā, & negligentia iuri suo prælationis, & pignoris renuntiasse intelliguntur, quam verissimam distinctionem in-

numerabiles penè Doctores probauerunt, quos adduximus superius 1. part. cap. 8 per totum, & signanter ex num. 5. cum seqq. vers. & quod in eadem tela iudicij, &c. vbi latius articulum hunc prosequimur Hanc etiam distinctionem eruditè comprobat Carleual. de iudic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. disp. 21. per tot.

10 De iure autem creditorum, qui concursui adfuerunt, & ad quorum instantiā bona debitoris communis fuerunt vendita, & subhaftata pro eorum satisfatione, non erit amplius curandum, cum illud admiserint in illis bonis, & ius pignoris, aut hypothecæ fuit penitus extinctum, & sublātū; ita vt eorum respectu bona in emptorē libera à pignoris & hypothecæ nexibus peruenerunt; & ideo ipsi amplius molestare nō possunt emptorem, de hoc plurima iura & Doctores adduximus latius prosequentes supra hac 3. part. c. 2. ex n. 105. cum seqq. vers. at in tertio emptore subhaftante, &c. quia consensu creditoris in alienatione pignoris ius suum extinguit, ibidem abundè videbis comprobatur etiam in iis terminis Carleual. de iudic. tom. 2. lib. 1. disp. 22. n. 8. & seqq.

11 Vnum tamē notabilis, quod creditori, qui falsus est habuisse pretiū rei subhaftatæ, quod re vera non recipit, & de eo docet, datur actio contra emptorem, vt illud pretium soluat, nec auditur emptor, si velit detinere, & redditus soluere (nisi à principio licitauerit hoc pacto recognoscēdi celsus super rebus impositos cōsentientibus creditoribus tacite, vel expresse; de quo late egimus supra hac 3. p. c. 2. per tot.) Bald. in princ. n. 15. quidquid in contrarium dicitur gloss. quam non recipi, testatur, Bal. ibid. n. 2. D. de act. empr. Aret. in §. actionum, n. 7. in fi. de act. Salicet. in l. cum vendente, in fin. g. 4. C. de rei vendic. Mang. de euict. g. 45. ex n. 13. vbi n. 15. post alios affirmat aliam etiā cōpetere creditori actionē, vt propter non solum pretiū licitatum, subhaftatio etiā perfecta annulletur, & res veditæ ab emptore auocetur, & aliis veditur; alios plurimos citauimus Nos 2. p. c. 2. vers. decimaquarta specialitas erit, &c.

12 Et hinc, & tertius emptor rei hypothecata ad instantiam priorum creditorum tutus est à iure offerēdi intentatio per posteriores creditores, ad quod in hoc casu non admittuntur, Anton. Amat. variat. ref. 11. n. 3. Fachinaus contr. l. l. c. 9. sub vers. posterioris sententia fundamentum. & facit text. in l. 1. C. si anter. cred. vbi habetur, quod si creditor antiquior iure debitoris vedit bona debitoris, ipse emptor est securus, vt conueniri non possit à secundo creditore offerēte primum debitū, ar si debitor dederit in solutum, vel dederit primo creditori, & iste creditor alteri extraneo vendiderit, tunc secundo creditor habebit facultatem euincendi hypothecam offerendo debitū latissimè prosequitur Ioan. Ant. Manguil. in tract. de euictione. g. 47. per totam.

13 A molestiis autem tertij extranei, qui tanquam dominus rem hypothecatam, & in subhaftatione venditam pro satisfaciendis creditoribus euincere velit, non liberabitur emptor, cū potestas euictionis tollat intellectum acquisitionis, l. postulante, D. ad Trebell. Manguil. in tr. de euict. quæst. 47. num. 1. nam cum res aliena obligari non potest, quominus semper illesū maneat ius vero rei domino ad vindicandum quocumque ierit, & à quocumque possessore bonæ, vel malæ fidei, prout amplissimè probauimus 2. part. cap. 9. ex n. 73. cum multis seqq. & ex n. 59. & seqq. ita pariter, nec impedire euictionem, non enim de alienis bonis, sed de suis tantum potest debitor communis formare concursū, qui sua bona cedit, non aliena à se detenta, vt alibi diximus 2. p. cap. 8. ex n. 38. cum seqq. vers. à regula tamen hu-

ius cap. &c. & 2. p. cap. 24. ex n. 13. cum seqq. vers. quarto, quia domino pecunia, &c.

14 Quid de pignoribus, & hypothecis subhaftatis ad instantiam creditoris, aut creditorum, & postmodum euictis, siue per alios creditores, priores, siue posteriores, siue ab extraneo bona ipsa iure dominij rei vindicante, an creditor de euictione teneatur; regula ea negatiua, ex toto tit. C. creditorū euict. pignor. non debere. Et multo minus in bonis suis subhaftatis auctoritate iudicis, quia ipse debitor alienare videtur, pro vt ad principium huius capituli late diximus, & pro exornatione dicti tituli, C. creditor euictio. pign. non debere. & de ampliacionibus, ac pluribus limitationibus, necnon circa qualitates, quæ præcisè requiruntur, vt ille titulus locum habeat, exactissimè agunt Gufman in tract. de euictione. quæst. 34. per totam. Ioan. Anton. Manguil. eodem tractat. quæst. 44. Castillo controuersiar. tom. 4. cap. 42. n. 60. cum seqq. Fontanella decisio 223. per totam, ad quos plurimos allegant exornantes materiam, ad quos te remitto,

15 Et quando res subhaftata ad instantiam creditorum fuit euicta ab emptore, an creditores saltem teneantur pretium acceptum pro suorum creditorum satisfatione restituere; late arguit & ratiocinatur Fontanella dicta decisio 223. per totam. & licet se inclinet in partem affirmatiuam, nihilominus in sua opinione nunquam firmavit pedes, sed agnoscit communem Doctorem esse, regulariter creditorem non teneri de euictione, nec ad pretij recepti restitutionem, nisi deficiente aliquo ex requisitis, vt creditor vel iudex ad eius instantiam possit pignus vendere, etsi quando aliàs tenetur creditor de euictione.

16 Et quando bona creditoris subhaftata fuere pro satisfaciendis creditoribus; an emptor qui tradidit pretium liberetur, si ex eo solutum fuerit posterioribus creditoribus, neglectis prioribus, an ab istis possit emptor molestari, late agit & disputat, & negatiuè resoluit. Ioan. Anton. Manguil. in tract. de euictione. quæst. 43. per totam, quem consule, & vltimè g. 47. ex n. 18.

17 Eandem quæstionem mouet Gratian. disceptat. forens. 37. ex num. 34. cum multis sequentibus. & pro vtraque parte accuratè disputauit, vt emptor teneatur ex pignore in subhaftatione vendito ad instantiam creditorum, iterum soluere anteriori omisso creditore.

18 Sed has quas contrarias opiniones fœdere distinctio compones, quod aut emptor deposuit pretium auctoritate iudicis, vel soluit illud creditoribus à iudice nominatis, quantumuis posterioribus, & iis casibus tutus erit emptor à molestiis anteriorum, cum bona fide, & auctoritate iudicis, & ista credulitate eos esse legitimas personas ad recipiendum pretium fuit ductus, & sic fauore solutionis (vt alibi latius diximus, nempe 2. part. cap. 9. ex num. 14. cum multis seqq.) rectè soluisse dicitur, & liberatus; & hoc casu rectè procedit doctrina & resolutio Manguilij.

19 Quam opinionem amplectitur Anton. faber lib. 7. C. tit. 22. diffinit. 4. n. 1. 2. 3. & 7. vbi ait, emptorem subhafta iudiciali inquietari non posse à creditoribus, qui elegerūt viam venditionis, etiam si satisfacti non fuerunt. & num. 4. ait creditores, quibus vocatis, facta fuerit venditio subhafta non posse inquietare emptorem bonorum aut postulare, vt iterum vendatur. & lib. 8. C. tit. 17. diffinit. 29. dicit securum remanere emptorem, qui emit in pu-

Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I. l.

blica subhaftatione ex eo solo quod pretium soluerit, vel deposuerit penes eum, penes quem depōni, aut cui soluere iussit iudex. Etiam si contingat postea quod pecunia sit deperdita, nec ex ea creditores dimissi, & soluti fuerint. Idem probant Hieronymus de Leon decisio 167. tom. 2. Barbatius super pragmatic. de assistentia, gloss. 12. n. 66. & pro hoc distinctionis primo membro rectè conducit doctrina Bart. in l. alio, num. 25. ff. de aliment. & cib. legatis. dicentis, quod executor testamenti, qui habet facultatem vendendi bona hereditatis ad soluenda debita defuncti, si vendat ad hunc effectum, & pretium recipiat, non tamen appareat verum in solutionem creditorum, sed in suos vsus conuertit, emptorem tuum esse solentem habenti mandatum vendendi, licet in aliam causam pecuniam conuerterit executor testamentarius. allegat Bart. l. 1. §. non autem, ff. de exercitoria actione, vers. unde querit. vbi probatur, quod si præpositus nauis mutuo pecuniam recepit pro reficienda nauis, & nummos in suos vsus conuertat, datur creditori mutanti actio contra dominium præponentem, licet in eius vtilitatem non sit versum nummi, quia imputat sibi dominus qui talem procuratorem præposuit. Bart. sequitur Ioann. Gurtierr. allegat. 2. num. 2. & remissiuè ad eum Carpio de executor. testam. lib. 3. cap. 3. num. fin. Quæ sententia in hoc casu verissima est, quidquid ab extra distinguit Carleual. de iudicij, tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 22. iuxta nostram doctrinam loquitur Cellos commun. opin. quæst. 820. ex num. 49. Fontanella de pactis, tom. 2. clausul. 5. gloss. 8. part. 7. ex num. 48. Teparus variarum, tit. 417. cap. 19. vers. sic emens procedentibus. Qui quidem dum absolute firmant emptorem in subhaftatione facta ad instantiam creditorum, si pretium soluat, tutum esse ab eorum molestiis, declarabis, si legitime & iuxta iustum iudicis pretium soluerint creditoribus, vel deposuerint iudicis interuentu; quo casu etiam si creditores ex ipso pretio soluti non fuerint, emptor tutus est, vt ipsi Doctores dicunt. Et verissimum est ex hæcenus comprobatis.

20 Aut in subhaftatione emit rem hoc pacto, & hac sibi data facultate, vt ex pretio ipse solueret creditoribus, debitoris, cuius res erat, & tunc tenebatur ordinem in soluendo seruare, scilicet præferendo anteriores in solutione ad late per Nos tradita supra, cap. 8. per totum hac 3. part. & clarè colligitur ex resolutione Doctorum omnium, quos nuper reuulimus num. 20. quo casu rectè admittant resolutionem Gratiani, vt emptor non sit liberatus, sed pati teneatur molestias creditorum anteriorum, vt eis soluat; & quod isti emptori detur regressus contra creditores posteriores à se solutos. Et quod anteriores habeant recursum electiuè contra emptorem, & contra creditores inordinatè dimissos, & solutos; vbi latissimè comprobatur Gratianus ipse, quam doctrinam intellige, data ac probata emptore scienti alios creditores anteriores stare, iuxta distinctionem, de qua latius supra, hac 3. parte, cap. 8. ex num. 20. cum sequentibus, vers. sic. hac pars. fulcitur ex vera interpretatione, &c. & in terminis probat Manguilus, de euict. quæst. 43. per tot. maxime n. 11. 12. & 13. videndus.

21 Et de creditore consentiente alienationem rei pignori obligatæ, si postea redeat ipsa res ad potestatem debitoris, an reincidat in ius pignoris vt antea, distingue, an debitor eam reacquirat ex noua & diuersa causa, & titulo, & non reincidat. ex

l. fin. C. de remiss. pignor. aut ex eadem causa ex qua fuit alienata, vel ex simili, aut connexa fuerit reacquisita debitori, & reincident in pignus, vt antea; textus expressus in l. voluntate, D. quibus modis pignus, vel hypoth. solu. vide Manguium quaest. 46. ex num. 9. cum seqq. quamplurimos etiam referens sequitur Carleual de iudic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 22. sub. num. 8. Surtus decisione 162. ex num. 1. Felician. de censib. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 1. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 38. ex n. 15.

24 Ac denique attendas iuxta primum distinctionis membrum de quo superius num. 8. quod quando creditor anterior non fuit citatus, & postea superueniens potest molestare emptorem, si creditor ad cuius instantiam subhaftata fuerunt pignora, recipit pretium sub cautione & fideiussione de restituendo superuenienti creditori melius & antea ius habentis, vt istud antea quam perueniat contra emptorem, & pignus subhaftatum recurrat ac pretium rei subhaftatae, si extat, & non extante, prius recurrit contra creditorem, & eius fideiussores, cum mediante cautione pretium dicatur adhuc extare, vt alibi latius probauimus 1. p. cap. 10. ex n. 68. quod mihi aequum videtur, ne molesteretur emptor; & comprobat late Carleual de iudicis, tom. 2. lib. 1. disp. 22. ex n. 12. cum seqq. quem videbis.

25 Comprobatur, quoniam vt deueniatur ad tertium rei hypothecatae possessorem, prius debet excuti debitor principalis, & debet prius eum soluendo non esse apparere, vt alibi latius diximus; sed quando extat pretium quod ante solutionem est in bonis debitoris; ergo prius ad pretium extant debet creditor deuenire.

CAPVT XI.

Diminutio monetæ & onera intrinseca, siue extrinseca bonorum concursus, salaria, gabella, & expensæ ex illis deducenda an cedant in damnum creditorum posteriorum dumtaxat, vel potius etiam anteriorum pro rata?

Et quando administrationis seu administratoris periculo diminutio cedat.

SVMMARIVM.

Onera intrinseca & perpetua, que bonis concursus inherant, vt census, collecta & alia ea sequuntur n. 1.

Onera extrinseca, qua efficiunt concursus bona, vt expensæ & salaria praelationem in concursu habent. num. 2.

Valor rei tantum minuitur quanto oneribus ipsa est grauata n. 3. 4. & 5.

Valor rei non censetur concludenter probatus, nisi expressis oneribus & qualitatibus, qua minuitur, vel augent pretium n. 6.

Decisio Rotæ ibid.

Diminutio patrimonij ratione onerum cedit in damnum posteriorum creditorum sine distributione inter alios n. 7. 8. & 13.

Priores creditores prius ex pretio pignorum soluntur, posteriores ex superfluo si adsit dicto n. 7.

L. à Dino Pio, §. quod si res ff. de re iud. & l. res. 22. ff. de iure fisci, cum plurib. alij; & l. 38. tit. 13. part. 5. exornantur, ibidem, & num. seqq.

Pignus vni obligatum, si alteri obligatur secundo obligatur conditionaliter, si primo soluto aliquid remaneat. d. n. 8.

Posteriores creditores soluius habent, quantum tunc ex pignore superest solutis prioribus. ibid.

Diminutionis distributio soluius fit inter creditores eiusdem qualitatis, inter quos non datur praelatio num. 9.

Creditorum controuersia semper versatur circa praelationem in exigendo n. 10.

Prior creditor possidens hypothecam, non tenetur eam dimittere posteriori, donec integrum creditum ipse accipiat n. 11.

Possidens anterior hypothecam sibi & aliis idoneam, non potest repellere posteriorem agentem pro residuo n. 12.

Gabella debetur ex datione in solutum voluntaria, secus ex necessaria facta à iudice. ibid.

Gabella debetur ex bonis debitoris in subhaftatione venditis. ibid.

Gabella ex bonis subhaftatis debita ante omnia soluitur & praefertur omnibus quibuslibet creditoribus. ibid.

Gabella debita in subhaftatione tanquam onus necessarium debitoris minuit patrimonium. ibid.

Adducitur decisio Rotæ. ibid.

Diminutio monetæ existentis administratione concursus cedit in damnum posteriorum creditorum non anteriorum, qui prius sunt soluendi ex bonis existentibus n. 13.

Diminutio monetæ tum inscit posteriores creditores, quando cedit periculo debitoris, aut administrationis, secus si periculo administratoris, vel creditorum n. 14.

Mutatio monetæ, aut alterius rei existentis in administratione, deposito, aut sequestro, cedit periculo debitoris n. 15. & 23. & seqq.

Res semper domino perit n. 16.

Debitor communis licet bonis cedat dominium & possessionem eorum lite pendente non amittit. ibidem.

In administratore non transit dominium, nec possessio, & à periculo mutationis illæsus manet, & culpa deficiente n. 17. & 18.

In depositarium & sequestrum regulariter dominium & possessio non transeunt. ibid.

Administrator recipiens salarium, an depositarius, seu sequester dici possit, an potius locator n. 19. & 28.

Depositario, seu sequestro negotiorum gestor, salarium non debetur, nec per ipsos peri potest. n. 20. vide num. 29.

In depositarium transit dominium rerum impendere, numero, & mensura consentium. numero. 21.

Depositario quoties tacite, vel expresse, data fuit facultas utendi re deposita generis debitor efficitur. num. 22.

Genus perire non potest. ibid.

Res nunquam in administratorem deponuntur eo animo, vt in suos conuertat usus, sed vt eas pro satisfactione creditorum custodiat n. 23.

Pecunia numerata, que apud administratorem deponitur pro creditorum satisfactione, pro eo habetur, ac si fuisset sacco signata. ibid.

Pragmatica anni 1628. circa diminutionem monetæ, ponderatur n. 14.

Pecunia numerata licet regulariter pereat periculo depositarij, fallit in officiali publico. ibid.

Vt

Vt depositum dicatur sufficere, vt causa custodia titulo depositi pecunia tradatur, vel numeretur, numer. 25.

Differentia inter depositum iudiciale, & conuenzionale traditur, n. 26.

Hermassa locus circa supradicta refertur n. 27.

Aelus simpliciter gestus semper censetur factus eo modo quo debuit, ibid.

Deposita pecunia ea mente & intentione tradita, vt ea depositarius non utatur, non venit appellatione pecunia, sed species indicatur. ibid.

Ex depositione pecunie numeratæ, regulariter praesumitur dominium translatum. ibid.

Qua praesumptio aliis praesumptionibus animum contrarium deponens declarantibus eliditur. ibid.

Et que sint istæ praesumptiones. ibid.

Consuetudo deponendi pecuniam numeratam iussu iudicis conferuat formam veri depositi. ibid.

Depositum est, licet irregulare quando à principio actum fuit de deposito, & simul de salario pro custodia, num. 28.

Depositarius & sequester recipiunt salarium, quando res deposita egent administratione, n. 29.

Diminutio monetæ cedit periculo administratoris, quando fuit in mora soluendi habentibus delegationem ipsi inuicem, etiam coram iudice quantitatem manifestauerit. n. 30.

Contra confessionem propriam nulla admittitur probatio, nisi manifestissime de errore doceatur. num. 31.

Administrator constituitur in mora per interpellationem iudicalem, extraiudicalem. numero 32.

Is, qui ad prestandum aliquid tenetur si sit morosus de casu fortuito tenetur. n. 33.

Depositarius aut sequester morosus ad usuras & interesse pecunias, tenetur à die mora. n. 34.

Siue res aut pecunia eodem modo peritura esset apud dominum. ibid.

Diminutio monetæ semper imputatur moroso, siue in soluendo, siue interpellato legitime, in recipiendo. nam. 35.

Diminutio monetæ legitime oblata & deposita, perit creditoris, qui sine legitima causa recipere recusat. ibid.

Ex alieno facto nemo debet praeuari. n. 36.

Diminutionis patitur damnum administrator, quando rumor mutationis monetæ adsit, & negligens fuit in manifestando eo iudici, vt ipse inter creditores distribueret. n. 37.

Depositarius & sequester tenentur de lata culpa, quando in re deposita non adhibent eam diligentiam, quam communiter adhibent, qui sunt eiusdem professionis, n. 38.

Depositarius tenetur etiam de leui, quando eam non adhibet diligentiam quam in suis. ibid.

Depositarius quando pro custodia mercedem accipit, tenetur de leui culpa. n. 39.

Periculum quod timetur, administrator praeuenire tenetur, alias non liberabitur. ibid.

Idem in administratione seruandum. ibid.

Administratores, qui quando publicantur mutationes pragmatica, non manifestant pecunias, postmodum non audiuntur. n. 40.

Ad euitandas fraudes aliena negotia gerentium pragmatica mutationes iubent, vt eorum domus secretè ante publicationem conquirantur. ibid.

Oblatam pecuniam, si creditor recipere distulit, quam deponi iussit iudex, eamque depositarius confes-

sus fuit recepisse à debitore, postea diminutio contingens, eius periculo cedat. ex n. 41.

Depositarius licet realiter non recipiat pecuniam, debitor efficitur quantitate ex sua confessione, num. 42.

Ea confessione depositi tenetur depositarius, illudque leuare potest creditor. n. 43.

Pecuniam in depositum confessatam, & que realiter non extitit, diminutio aut periculum superueniens comprehendere nequit. n. 44.

Depositarius, qui sustulit pecuniam depositam, & in suos usus conuertit, eius est periculum diminutionis superuenientis. n. 45.

Depositarius ex deposito confessato, debitor generis efficitur. num. 46.

Ex deposito confessato, licet oriatur obligatio inter contrahentes, non in praeiudicium tertij. n. 47.

L. Publica Mania, §. fin. ff. de positi, explicatur. num. 48.

Depositum est contractus, qui re perficitur, siue re consistere nequit. n. 49.

Depositum non potest, ubi res verè non interuenit, licet confiteatur. n. 50.

Confessa dum depositum non habet vim solutionis in praeiudicium tertij. n. 51.

Periculum contingens cum cedat in damnum creditoris, qui negligens fuit in exigenda virtute delegationis à iudice expeditione, an in damnum administratoris. n. 52. & seqq.

Debitor litteras mittens alteri, vt suo creditori soluat, non liberatur quousque cum effectu creditori soluat, nec interim periculum contingens huic pertinet. ibid.

Creditoris qui litteris acceptatis diu stetit in exigendo periculum decoctionis comparatur. n. 53.

Doctores in hoc puncto variè & confusè loquuntur. num. 54.

Littere delegationis intimatis, & acceptatis, si creditor diu fuit negligens in exigendo periculum ad se pertinet, administratoris. n. 55.

Fideiussor indemnitatis non tenetur quando creditor negligens fuit in exigendo à principali quando erat soluendo. n. 56.

Vxor negligens in exigendo dotem existentibus bonis liberis non habet regressum ad bona maioratus obligata. num. 57.

Tertius hypothecæ possessor liberatur, quando creditor fuit negligens in exigendo à principali debitore existente soluendo. n. 58.

Hypothecaria, seu Saluiano non potest agi contra fundi possessionem, quando creditor census potest argui de negligentia in exigendo annuos redditus. num. 59.

Rebus hypothecæ possessor non tenetur ad preteritas pensiones, quando creditor eas potuit exigere antecessore & non exegit. n. 60.

Administrator seu depositarius, qui recipiens delegationem à creditore nouiter illi cautionem pro ea quantitate soluenda fecit, an teneatur vt administrator seu depositarius, an vt debitor simplex. n. 61.

Qui tanquam depositarius tenetur, periculum mutationis monetæ sibi non pertinet. n. 62.

Debitori periculum mutationis monetæ imputatur tanquam debitori generis, quod perire nequit. num. 63.

Deposita pecunia in mutuum translata partium consensu alteratur depositum & mutuum remanet. num. 64.

L. certi conditio, §. depositi, cum l. segg. ff. si cert. petat. exornatur. ibid.
 Causa unius contractus, si in aliam transfundatur, prior contractus nonatur, & remanet secundus. num. 65.
 Debitum ex causa mutui conuersum in causa depositi, primus contractus resoluitur. ibid.
 Idem quando de mutuo sit contractus consensualis. numer. 66.
 Et quando mutuum conuertitur in causam societatis. num. 67.
 Ex debito ex causa dotis, si census creetur, desinit esse dos, nec amplius ad dotem agi potest. n. 68.
 Contractu primo in alium transfuso, prior amplius non consideratur. num. 69.
 Contractus transfusi in alium, natura amplius non consideratur. n. 70. 71.
 Quando aliquid additur, vel detrahatur priori obligationi, & dispositioni noua, depositio est prima nouata. num. 72.
 Si additio, vel detrahitio consistat in substantialibus dispositionibus, secus si in accidentalibus. n. 73.
 Contractus mutatus in accidentalibus tantum, idem contractus dicitur continuatus. n. 74.
 Obligatio secunda facta animo nouandi primam, ut quia de deposito fiat mutuum, non ex deposito amplius, sed ex mutuo debitor tenetur. n. 75.
 Et tunc periculum mutationis monet debitori pertinet. num. 76.
 Nouandi animus in dubio non presumitur, nisi expresse dicatur a contrahentibus. n. 77.
 Bis idem promittens, non est nouare, sed noua cautione primam obligationem confirmare, addendo obligationem obligationi. n. 78.
 L. aliam 29. ff. de nouationibus, l. id quod, ff. de constituta pecunia, exornatur. ibid.
 Nouatio non inducitur per accessionem cautionis. numer. 79. & 80.
 Nouatio non inducitur ex eo quod postea fit pro executione & complemento prioris contractus. numer. 81.
 Motus actus non dicitur quod sit in executionem antiqui. num. 82.
 Contractus secundus compatibilis cum primo, non inducit nouationem. n. 83.
 A priori obligatione continente priuilegium aut viam executionem, per secundam non presumitur recessum. num. 84.
 Donator, si postea se soluturum constituat, non amittit priuilegium donatoris. n. 85.
 L. id quod, ff. de donationibus ponderatur. ibid.
 Maritus debitor dotis, si postea soluturum promittat, non amittit priuilegium, ne conueniatur, nisi in quantum potest. n. 86.
 L. quod si maritus, ff. de constituta pecunia, exornatur. ibid.
 Promissio secunda eiusdem quantitatis nouatio dicitur accumulativa, non extinctiua. n. 87.
 Expendens in funus si id deducat in stipulationem, conseruat priuilegium prelationis. n. 88.
 L. 2. ff. de priu. credit. & l. 4. §. si ex conuentione, ff. except. rei iud. expenduntur. ibid.
 Dnae obligationes facta pro eodem debito, non nouationem, sed maiorem firmitatem, & securitatem inducunt. n. 89.
 Et magis inducitur informatio prioris obligationis, quam nouatio. n. 90.
 Promissio accedens obligationi, eam non alterat, nec naturam mutat. n. 91.

Promissiones sunt plures eiusdem summa, & ex eadem causa, nouatio non inducitur. n. 92.
 Heres promittens soluere legata, & credita hereditatis, intelligitur ut antea, & attento beneficium inuentarij. n. 93.
 Depositum si precessit, & sequatur noua promissio pro eius cautione, & securitate, causa depositi non mutatur. n. 94.
 Nouationem allegans probare tenetur. numero 95. & 96.
 Nouatio hodie non presumitur, nisi expresse dicatur per contrahentes. n. 97.
 Non presumitur aliquid de nouo inducere, sed confirmare. n. 98.
 Pluralitas actuum in dubio non presumitur. n. 99.
 Nec pluralitas contractuum presumitur. ibid.
 Bis qui idem promittit semel tantum tenetur, & ex primo contractu est agendum, non ex secundo. num. 100.
 Declara, ut n. 101. & 102.
 Depositarius simpliciter promittentem soluere los libramientos, non teneri de periculo mutata moneta, semel & iterum determinauit Senatus. n. 103.
 Qualitas est priuilegium contractus nouati, quando fluant, & transeant in contractum nouantem. n. 104. remissum.
 Administratori non onerantur partita, & nomina debitorum, quae ipse non exegit, sed inexacta reddit. n. 105.
 Nisi forte sua negligentia, & culpa etiam leuis inexacta facta sint. ibid.
 Administratori non oneranda partita, quae ex aduerso non probantur, esse exigibiles tempore suscepra administrationis. n. 106. & 107.

NERA perpetua, & intrinseca bonorum concursus, & quae pro ipsorum possessionibus debentur, ut sunt census, pensiones, gabella, laudemium, collectae, annuaria, & alia huius generis; ita bonis ipsis affecta sunt, ut sequantur quocumque ierint, ut latissime probant multi allegati, & sequuntur a Gaffillo in tract. de usufruct. cap. 57. ex num. 14. usque ad finem. Vincentius Fufarius de substit. quest. 523. & Ioan. Anton. Manguil. in tractat. de euiction. quest. 24. per totam. maxime ex num. 50. & num. segg.

Alia etiam onera sunt extrinseca, quae afficiunt concursus bona, tanquam expensae omnino necessariae pro ipsorum bonorum conseruatione, & defensione, provt sunt salaria administrationis, aduocatorum, & procuratorum, necnon iudicum, & aliorum administrantium iustitiam in terris status, in concursu iudicio, & iudicis, vel curiae administratione existentis, atque expensae litium, & aliae inexcusabiles, & omnino necessariae, quae omnia absque creditorum concursu deducuntur ex corpore bonorum concursus, & primo loco soluntur, provt ex plurimis Doctoribus probauimus hac 3. part. cap. 9. ex num. 12. cum sequentibus versic. corpus igitur bonorum, &c.

Et ideo in iis oneribus bonorum nullus creditor praetendit antelationem, qui solum ius habent ad bona debitoris communis, quae eius dicuntur, oneribus deductis; nam ex valore, pretio & aestimatione eorum haec onera deducuntur ut aliena, & bonorum valorem minuunt, tantum enim minus valent bona debitoris, quanto oneribus grauata sunt provt probant text. in l. generali 32. §. fin. in fin.

fin. ibi, item quaestum est, tributa praeter ea quae praedictis aut momentibus debentur, & reddi, necesse est, an eximenda sint ex quantitate, ut reliqua dumtaxat pecunia (si hoc elegerit heres) reddi debeat; respondit, reliqua pecuniae tertiam praestandam. D. de usu & usufruct. legat. l. mortis causa 18. §. fin. D. de mort. causa donat. ibi. qui hominem noxa nomine, vel alias obligatum mortis causa acceperit, tantum accepisse intelligendus, est quantum si homo venire potuisset, idem in fundo, qui obligatus est, obseruari poterit, ut pretium excutiatum. l. fundi. partis. ff. de contrahenda emptione. l. si fideicommissum, §. tractatum, D. de iudic. ex quibus glof. & Doctores communiter deducunt, quod rem censui, vel oneri subiectam habens, tantum in ea videtur habere, quantum deducto onere, res ipsa valet; sequitur Ludouif. de Peguera de feud. versic. 1. limitat. 21. num. 182. Tiraquell. de re. tract. lignag. §. 6. glof. 1. num. 8. Lafarce de gabell. cap. 10. num. 8. Molina de iustit. & iur. 2. tom. disput. 384. col. 849. Ioan. Gutier. de gabell. quest. 54. ex num. 23. & segg. & quest. 53. ex num. 3. & quest. 52. ex num. 16. cum segg. quos adduximus omnino videndos supra 1. part. in cap. 21. post. princip. in variis materiis loquentes.

Et quod ob necessariam impensam patrimonium minuatur, est textus optimus in l. quantitas. 72. ff. ad legem Falcidiam, in hac: quantitas patrimonij, deducto etiam eo, quidquid explicanderum venditionum causa impenditur, aestimatur. l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberand. exornatur Lafarce de decima vendit. cap. 7. ex num. 59. Gutierrez de gabellis, quest. 23. ex num. 16. Azeuedius in l. 10. tit. 21. lib. 4. recopilat. num. 2. & alij ab eis laudati.

Et insuper quod ratione oneris annexi res dicitur deterior, & pretium eius, & valor minuatur, probat textus in cap. in aliquibus. & ibi Abbas in 2. notab. de decim. & in cap. cum Ioannes, num. 3. & ibi Felin. num. 4. de fide instrument. Decius consil. 167. colum. 2. & consil. 308. col. 1. Alexand. consil. 12. num. 9. lib. 8. Berouius consil. 169. num. 16. lib. 1. Cardin. Mantica de tacitis & ambiguis conuent. lib. 4. tit. 20. n. 38. Hermosilla ad l. 56. tit. 5. part. 5. glof. 6. num. 96. tom. 2. fol. 299. praeter quos innumerabiles penes alios Doctores refert Anton. Amat. var. resol. tom. 2. resol. 61. ex num. 19. cum segg.

Vnde si singulis annis solui debet pensio, vel census, aut redditus quantitas pro re ipsa, vel si ad commodum venditoris seruitia aliqua sunt reseruat, sine dubio ista onera minuunt rei venditae valorem, & de eis est habenda ratio, quia sunt pars pretij, & eius loco succedunt. l. 1. §. si heres, D. ad Trebellian. l. 1. §. modus, D. de transact. l. fundi partem, D. de contrahenda emptione. Cagnolus in l. 2. num. 243. Cod. de rescind. vendit. Boetius consil. 30. num. 8. Cacherian. decisioe Pedemontana. 41. n. 10. Menoch. consil. 358. num. 30. lib. 4. Surdus consil. 18. num. 20. vbi alios allegat. Didacus Perez in l. 2. tit. 23. lib. 2. ordinam. col. 6. versic. illud. Gratian. disceptat. 461. num. 9. Hermosilla vbi proxime sub dicto num. 96. & segg. vbi per varios casus discurrit ad huius diminutionem valoris rei onere aliquo grauata, & per quodlibet onus, seu grauam impossitum rei, ut eius valor minuatur, post plurimos Doctores discurrit Alphonf. Guzman de euict. cap. 33. ex num. 12. & 13. & a princip.

In tantum, quod tacitis oneribus & qualitati- bus, quae minuunt iustum rei pretium, non posse dici concludenter probatam iustitiam valoris rei. Alexander consil. 54. n. 4. lib. 6. Crauetra conf. 430.

num. 5. Seraphinus consil. 1317. num. 1. & 1377. n. 5. & decisioe 1462. num. 2. part. 2. Gratianus disceptat. 461. num. 12. Alexand. Ludouif. decisioe 570. n. 4. & ibi Oliuer. Beltram. num. 10. vbi ex Rota dicunt, nullam esse habendam rationem de depositionibus testium, qui non sciunt confines, & qualitates tam extinfecas, quam intrinfecas, quae minuunt, vel augent valorem rei. Farinacius decisioe 648. num. 2. in nouiss. 1. tom. part. 1. vbi dicit, testes non concludenter probare, si non faciunt mentionem dictarum qualitatum, refert & sequitur Hermosilla ad leg. 56. tit. 5. part. 5. glof. 6. num. 115. fol. 301. tom. 2.

Igitur si haec onera minuunt valorem bonorum concursus, ita vt tato minus in debitoris patrimonio esse dicatur, & praedicta onera, & expensae necessariae ante omnia deducenda sunt de bonis concursus, & administrationis, vt ad principium huius capituli diximus; per necessariam consequentiam sequitur vt haec diminutio patrimonij debitoris debeat cedere in damnum, & detrimentum creditorum concurrentium, non omnium; sed tantum posteriorum, quibus defectus patrimonij deductis oneribus tangit; nam si bona remanentia non omnibus sufficiunt, priores gratim in bonis, quae remanent sunt satisfaciendi; textus est in l. insulam 14. ibi; nisi ad vtramque pensionem pignora sufficerent, ius omnium pignorum ad me pertineret; quia nihil aperte dictum est, an communiter ex omnibus pignoribus summa pro rata seruetur; si quid superesse, ad te, sed verisimile est, id actum, vt primam quamque pensionem pignorum causam sequeretur. D. qui potiores in pignori habeant. & toto titulo, D. & C. qui potior in pign. habeant. textus etiam in l. a Diuo Pio, §. quod si res, ff. de re iudic. Quod si res (inquis Consulatus) sit pignori data, quae pignori capta est, videndum est, an sic distrahi possit, vt dimisso creditore, superfluum in causam iudicati conuertatur. Et quantum non cogatur creditor rem, quam pignori accepit, distrabere: tamen in iudicati executione seruetur, vt si enaptorem inuenierit res, quae capta est, qui dimisso priori creditore, superfluum soluere paratus sit, admittere est huiusmodi quoque rei distractio: nec videtur deterior conditio creditoris fieri, si sum conseruatur, nec prius ius pignoris dimissuri, quam ei fuerit satisfactum. textus etiam optimus in l. res 22. ff. de iure fisci. ibi, Permittitur procuratori vendere ea lege, vt in primis creditoribus satisfiat, & si quid hoc superfluum est, fisco inferatur; aut si acceperit totum fisco, soluat ipse, vel simpliciter, vendit procurator, inbebit pecuniam, quam debet creditori priuato, fuerit probatum, excolui ei. facit etiam l. 38. tit. 13. de los penos, part. 5. ibi, que bien lo puede entregar en aquella cosa misma que auia empeñada, si valieremas de agello, que el orro auia sobre ella. Magner no quiera aquel, a quien era obligada primero, y debe se vender este peno en al moneda, e del precio del ha de ser padago el que primero la recibio en penos, e lo de mas debe dar a aquel por quien es dada la sentencia, id est, secundo creditori.

Et per textum in l. qui balneum 9. §. Titia, ff. qui potiores. ibi, tunc enim priori dimisso, sequentis pignus confirmatur, cum res in bonis debitoris inueniatur, dixit Balduinus in tractat. de pignori. cap. 12. tit. qui potiores in pignori habeant. col. 4. ante fin. versic. illud nunc dico, fol. mibi. 233. inter diuer. Doctores quod si ego rem meam alicui iam in solidum obligatam pignori dederim, & si duobus creditis non sufficientem, alteri postea obligem, quod huic secundo

cuando

cundo pignori inest duplex cōditio, si priori satisfactum sit, & eo soluto res adhuc mansit; nam eadem re pluribus creditoribus diuersis temporibus obligata per debitore, intelligitur obligata secundo, & posterioribus, quantum remaneat soluta prima obligatione, & sic de singulis gradatim, & nō amplius, ad communiter tradita, per DD. vt refert Negufant, de pignoribus, membro 2. part. 5. latius explicat Ponte decisio 34. ex num. 24. & seqq. Intrigol. consil. 26. num. 25. & seqq. volum. 1. Gaito de creditos cap. 4. quasito 11. num. 1840. fol. 433. & est text. in l. 2. tit. 15. part. 5. ibi, *Mas silas deudas no fueren todas en una guisa, porque algunos los quales deuen haber, o ouiesen meioria que los otros, como si les fuesen obligandos primeramente, o ouiesen otro derecho alguno por si contra los bienes, en la manere que diximos en el titulo de los peños, entonces deuen ser pagados primeramente estos deudos tales, maguer que para los otros no fin case ninguna cosa, de que enregafen, &c.*

Et quod diminutio patrimonij debitoris, quod omnibus creditoribus non sufficiat; cedat in damnum, & detrimentum posteriorum creditorum dumtaxat, non autem priorum, qui tanquam potiores exigere debent ex bonis quae extant, qui isti prius in eis soluendi sunt, & satisfaciendi, non facta distributione diminutionis inter omnes; ita vt creditores inferioris gradus vocentur ad residuum, & superfluum dumtaxat ex l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberand. obseruauerunt Angel. de Gamberlione in tractat. de testament. 112. numer. 11. Auendan. in l. 4. tit. de las excepciones, num. 25. Parlador. lib. 2. rerum quotidian. 4. part. §. 1. ex num. 7. versic. meminerimus, & D. Valenzuela Velasquez conf. 174. num. 75.

9 Quae damni distributio tunc dumtaxat distribuitur inter creditores pro rata, inter quos praetio, seu anterioritas non reperitur, sed sunt eiusdem aequaliter gradus, & priuilegij, & tunc si debitor non sit soluendo omnibus integraliter de suis creditis, bona sunt distribuenda inter omnes, non aequaliter sed pro rata, & pro parte cuiusque crediti, ita vt inter omnes pro rata etiam communicetur damnum, & diminutio contingens in bonis debitoris, latissime probauimus supra 2. part. cap. 4. per rotam, & maxime ex num. 140. usque ad finem. versic. deueniamus ad ultimam partem huius cap. &c. & eadem 2. part. cap. 11. ex num. 58. versic. quibus sic resolutis, &c.

10 Totus enim anhelitus creditorum concurrunt ad bona debitoris communis, ac tota & praecipua inter eos controuersia versatur circa antelationem, & praetionem in exigendo, ne consumptio vniverso debitoris patrimonio in priorum solutione, caeteri insolui, & inanes remaneant, & ob id creditores inferioris gradus assidue se opponere solent iuribus anteriorum, negantes hos esse creditores, vt sic anterioribus omnino exclusis, bona non consumantur, & sufficiant solutioni inferiorum ipsorum, circa quae in variis casibus videnda erunt quae abunde diximus supra 1. part. cap. 3. ex num. 12. & ex num. 7. cum seqq. & cap. 8. ex n. 29. cum seqq. & ex num. 26. versic. secundo ob periculum imminens, &c. qui quibus locis abunde videbis multa iura & doctrinas omnino conducibiles huic puncto.

11 Quibus, & addere poteris, quod quando pignus possideretur a creditore anteriore qui ad instantiam posteriorum non tenetur rem dimittere, nisi

prius prior ipse integrè de suo credito satisfactus sit, vt ad longum probat Ludouic. Cencius de censibus, quae. 98. ex num. 42. cum multis sequentibus.

12 Haec tamen conclusio non procederet, quando res ab anteriori creditore possessa esset idonea, & sibi, & aliis inferioris gradus creditoribus sufficiens; Eo enim casu possidens ex anteriori hypotheca non posset repellere posteriorem agentem pro suo credito posteriori, sed tenetur dimittere rem hypothecata pro eo dumtaxat, quod superest, deducto prius suo credito anteriori, prout fuit per Rotam resolutum, in vna Romanacensis 1624. quae est post tractatum de censibus. Cencij decisio 451. quae singularis est, & in num. 4. & 5. ita ait, & benefacit, quod quando vna res pluribus creditoribus successiuo tempore est hypothecata, potest posterior agere ratione sua hypotheca, quatenus rei hypothecata valor excedit creditum primi creditoris. Ronchegallus in l. 11. num. 282. D. de duobus reis. Et post eum Modernus de Saluiano interdicto, inspectio 3. cap. 2. num. 438. & satisfacto primo creditore, poterit secundus agere Saluiano pro illo residuo, l. & qui nondum, §. qui res, D. de pignorat. actio. &c. & num. 10. 11. & 12. ita ait, & huic etiam dici solet, hypothecam esse indiuiduam, Afflicti decisio 213. num. 4. Socius senior consil. 135. num. 2. versic. postremo, lib. 1. Aymon consil. 76. num. 15. ad effectum scilicet, vt creditor possit eligere vnum ex pignoribus. l. Moschis, D. de in re fisci. l. creditoris arbitrio, D. de distract. pign. l. quae generaliter, D. qui potior in ping. habeat. Couar. lib. 3. variarum resolutionum, cap. 7. num. 17. Sardis decisio 44. num. 6. & 7. non autem id procedit in praedictum, & damnum aliorum creditorum concurrentium, quibus omnibus potest commode satisfieri ex pignore, vt per modernum Papiens. de ratione rate, quae. 18. num. 7. & facit decisio Carrocij 21. num. 36. &c. & ad idem est decisio Cauallarij decisio 652. ex num. 4. cum seqq. quam doctrinam ratè exornat Ludouic. Cencius in tractatu de censibus, d. quae. 98. num. 45. per duas ferè columnas, ex quibus omnibus manifestè concluditur, quod quando bona debitoris non sufficiunt omnibus creditoribus, defectus crediti in damnum posteriorum creditorum, qui ad exigendum non admittuntur, nisi prius prioribus ac potioribus solutis & dimissis, ita vt posteriores non nisi ad id quod superest admittantur.

Haec tamen supra dicta omnia legitime comprobantur ex notabili doctrina Lafarte de decima vendit. cap. 7. ex num. 59. cum seqq. qui postquam à principio egit ex datione in solutum voluntaria inter debitorem & creditorem debetur omnino gabella, quem & alios contra Parladorium sequitur Ioannes Gutierrez in tractat. de gabellis, cap. 23. à principio, qui late disputat quæstionem postmodum Lafarte ex num. 52. cum seqq. Gutierrez ex numer. 9. cum seqq. agentes de datione in solutum necessaria, quae fit auctoritate iudicis in terminis. Authent. hoc si debitor, & l. si finita, §. postquam autem, ff. de damno infecto, & l. à Diuo Pio, §. si pignora, ff. de re iudic. quando scilicet creditor in defectum solutionis bona debitoris executioni subiecta taxata sibi adiudicat. Et tunc non deberi gabellam probat longè disputans, & rationem reddens, gabellam non deberi ex hac adiudicatione, cum non sit venditio, viriliter comprobans rationem reddit ex num. 56. sequitur Gutierrez dict. cap. 23. ex num. 9. cum seqq. qui alios laudat; at verò, quando bona debitoris venduntur in subhastatione, & dantur siue tertio, siue

siue creditori plus offerenti, gabella debetur. Probarunt post plures alios ipsi Doctores, loco citato.

Hinc vt ad nostrum propositum accedamus firmiter praefati Doctores, Lafarte ex num. 59. d. c. 7. Gutierrez d. asp. 23. ex num. 16. quod in iis casibus, quibus dicitur ex subhastatione deberi gabellam, hanc ante omnes creditores esse soluendam, & praefendam quibuslibet creditoribus anterioribus, & quantumvis priuilegiatis, & etiam fisco, ita vt ex pretio sit deducenda gabella debita fisco, aut gabellario à debitore tanquam venditore, quia factū iudicis habetur factum partis, quae quidem gabella cum sit onus inens pretio rerum venditarum necessarium, & praesumitur minuit patrimonium debitoris, & tantominus habere dicitur debitor; nam patrimonij quātitas computatur deducto eo, quod explicandarum venditionum causa in proxenctis praenoiis, & gabellis impenditur ex leg. quantitas, & ibi gloss. & D. ff. ad l. falcid. l. quod. priuilegium, versic. plane, ff. deposit. & ex his, quae à principio huius capitis scripta remanent. Ideo prius deducendam esse gabellam debita quantitate, etiam quantumcumque priuilegiatum, & hypothecarium sit ius quorumlibet creditorum, ad quorum instantiam subhastatio fit, ex eo, quod ex pretio superest, satisfaciendi sunt, & soluendi alij omnes creditores debitoris gradatim, quod si omnibus non sufficiat, in damnum vergit posteriorum, vt probant praefati Doctores locis citatis, & iterum ipse Gutierrez eodem tract. de gabellis, quae. 53. per rotam. specialiter disputans resoluit, in terminis etiam tenet Azeuedius in leg. 10. tit. 21. lib. 4. recopilat. numer. 2. latius videbis ex praefatis Doctoribus.

Et quod gabella sit onus rei diminuens pretium, pro quo fuit vendita, probant vltra relatos Burhof. de laudemis, 1. p. inspect. 5. n. 22. & p. 2. inspect. 20. num. 32. Mastillus decis. 87. num. 16. & sequentibus, & num. 19. ideo cum rei venditae onus sit, praefertur gabellario, seu Rex omnibus quibuslibet creditoribus. Mastrillus decis. 112. n. 20. Murta decis. 24. num. 8. quos, & alios sequitur Antonin. Amat. variarum resolut. 67. ex numero 4. cum sequentibus, tom. 2.

13 Et ex his doctrinis rectè comprobatur simplex illa assertio Nogueroi allegat. 7. num. 47. dum dixit, quod in concursu creditorum pecuniae diminutio crediti in damnum posteriorum creditorum, non autem anteriorum, qui integrè ex bonis debitoris communis sunt prius satisfaciendi, ibi: *Quinto nam allegata à Doña mariana, in hoc puncto euanescent, si animaduertitur omne patrimonium quod iniuste pro dote retinet, esse proprium Ioannis Baptista Gallo, & affectum solutioni depositorum in primo loco, & sic periculum fallimenti Spinola debet esse periculo D. Mariana, nam cum tot creditores Gallus habeat ex pecunia sua anterioribus solui debet, & postea creditoribus posterioribus, vt sepe decisum est in consilio Regij patrimonij in causis ibi agitatis super mutatione Monetae, nempe periculum cedere in perniciem posteriorum, & non creditorum anteriorum, quibus integrè fuit solutum, &c.*

14 Quae doctrina haec tamen comprobata, & viriliter fulcita rectè procedit, quando pecuniae, & rerum diminutio crediti periculo debitoris, & administrationis, prout à principio huius capitis abundè probauimus; at secus erit, quando diminutionis bonorum & monetæ periculum crediti in damnum, & detrimentum administratoris, vel creditorum

anteriorum negligenter, aut malitiosè se gerentium in exactione sui crediti post delegationem, (hoc est libramiento,) obtentam à curia, seu iudice concursus.

15 Qui casus distinctè examinandi erunt, vt dignoscatur cuius periculo diminutio monetæ, aut bonorum concursus cedat; & in primis si quarimus de debitore communi, & corpore bonorum in administratione deposito, & sequestro appposito, dicendum erit, periculum mutationis monetæ, & quodlibet aliud pertinere ad debitorem communem, necnon administrationem, vt tantominus in corpore bonorum sit, iuxta supra dicta à principio huius capitis, nam domino rei res perit. l. pignus. Cod. de pignor. actio. leg. necessario D. periculo; & commod. rei vendit. l. si quis nec causam, §. si quoque, D. de obligat. & actio. gloss. in l. non omnis, §. si pupillus, & ibi Paul. de castro; & Iafon, D. si certam. Petr. Tiraquell. de retract. comment. ad fin. titul. num. 16. Perrus Nicol. Mozius de contract. tit. de mutuo num. 15. Cardinal. Francisc. Mantica de tact. & ambig. comment. lib. 8. tit. 3. numer. 17. Hieronymus de Zeuall. comment. contra commun. quae. 322. num. 4. D. Pichard. in §. item is cui, n. 51. institut. quibus mod. re contrah. obligat. Hermofil. ad l. 10. tit. 1. p. 5. gloss. 2. per rotam. At debitor communis, qui concursus inter suos creditores formauit licet cedendo bonis, vt ex eis satisfiant, administrationem dimiserit, & in manus curiae apposerit; nihilominus dominium, & possessionem earum rerum lite pendente non amisit, sed verè earum dominus est, & possessor, prout abundè probauimus supra 1. p. cap. 14. ex n. 62. cum multis sequentibus, & ex n. 22. versic. sed an debitor formando concursum &c.

16 Et iterum verificatur haec dominij, & possessionis retentio in debitore, cum in administratorum tanquam sequestrum, & depositarium bonorum non transeat; prout latissime probauimus eodem cap. 14. ex num. 71. cum multis sequentibus, versic. sed an in sequestrum transeat possessio, &c. Et latissime 1. p. cap. 13. §. vnic. ex num. 27. cum seqq. versic. quibus suppositis non obstant, &c. Et insuper probatur, quia sequestrum, & depositum (regulariter secundum suam naturam depositi) ita contrahitur, vt proprietatis, & possessio apud eum, qui deposuit permaneat, Angel. in summa verbo depositum. num. 2. Franciscus de Ponte consil. 56. à num. 5. Menochius consil. 37. num. 26. Romanus consil. 12. Hondedeus consil. 43. volum. 2. Zephal. consil. 10. num. 3. vol. 1. Riminald. consil. 60. num. 38. volum. 1. Carroc. de depositi. 1. p. quae. 3. num. 3. Mantica de contract. lib. 10. titul. 2. num. 10. Mozius de contract. §. de depositi. num. 12. Petrus Gregor. sintagmat. lib. 23. cap. 3. num. 4. Corrazius Miscellan. lib. 3. cap. 10. num. 4. Petrus Barbof. in l. si mora 10. n. 82. D. sol. matrim. Conanus Commentar. iuris cap. 4. in princip. lib. 7. Anton. Gomez lib. 2. variar. cap. 7. num. 2. Castillo controuers. lib. 3. cap. 16. numer. 23. Fontanella de pact. nuptial. claus. 5. gloss. 8. p. 7. n. 8. & 16. Rodriguez de priuileg. credit. 1. p. art. 6. num. 9. Azor. institut. mora. p. 3. lib. 3. cap. 1. versic. diffiniturque Bonacina de contract. disputat. 3. quae. 14. num. 2. & num. 5. & alij plurimi laudati loco supra dicto cap. 14.

17 Et ex iis duobus fundamentis inferitur, vt diminutio monetæ, vel patrimonij debitoris non cedat in damnum, & periculum administratoris, qui verè & dumtaxat depositarius est, & sequestratus à curia nominatus

minatus, ex eis quæ nos 1. part. cap. 14. ex num. 271. cum seqq. vers. difficultas tamen, & nos lenis, &c. Cum ipse nec sit bonorum administrationis dominus, nec etiam possessor, & cum cedat in damnum debitoris, atque corporis concursus tanquam veri domini; à periculo per consequens illæsus maneat administrator, mora, & culpa eius deficiente, sed solum diminutio vergat in detrimentum posteriorum creditorum quorum solutioni bona defunt, ad latè tradita superius ex n. 7. cum seqq. vers. igitur si hæc mora minuat valorem, &c.

19 Sed contra hanc illationem fauentem administratori nonnulla vrgent, primum quia huic depositario, & sequestro assignatur à iudice salarium pro custodia, provt alibi suo loco diximus; ergo iam non potest dici depositarius; nam si pretium, & salarium pro custodia assignetur, depositum transit in contractum locati, & conducti, l. 2. tit. 3. part. 5. §. 1. instit. de locato, §. fin. instit. mandati, §. item is cui, instit. quibus mod. re contrah. oblig. & plurimi Doctores probant relati ab Hermosilla ad l. 2. tit. 3. part. 5. gloss. 1. num. 1. Ergo regulis depositarij, atque sequestri adaptari non potest administrator bonorum concursus.

20 Maxime cum ex natura muneris sequestratio, depositario, seu negotiorum gestor salarium minime debeat, nec ipsi illud petere possunt. l. Lucius, §. 1. D. delegat. Bald. cons. 185. col. 2. lib. 1. Angel. Nicol. Roman. & Aretinus in l. interesse, D. de acquir. possess. Titiaquell. de retract. 1. part. gloss. 7. §. 4. & gloss. 16. Didacus Perez in l. 1. quest. 8. tit. 10. lib. 3. ordinam. Gutier. de tutel. lib. 3. cap. 20. n. 20. Carrocus de deposito, part. 1. tit. si depositarius non aliter quam nummis acceptis restituat. Et plurimi alij laudati ab Hermosilla vbi proxime n. 7. & 8. Ergo administrator depositarius dici non poterit, salario conueno, & recepto.

21 Secundo, quia quando adhuc diceretur sequestrator, & depositarius, diminutio monetæ, & aliarum rerum pendere, numero, & mensura consistentium periculo suo perire debent; nam talium rerum dominium in depositarium transit, l. naves, 34. D. locari, l. sponsaliorum, §. qui pecuniam, & ibi Doctores, D. de depositi, l. interdum, vbi Bald. & Salic. D. si certum petatur, & in l. si deposita, C. de depositi. Anton. Gomez 2. tom. variar. cap. 11. num. 49. vers. tertio. D. Larrea decis. 14. num. 9. innumerabiles penè Doctores refert Hermosilla ad l. 2. tit. 3. part. 5. gloss. 4. ex num. 95. tom. 1. fol. 189. nam ex numeratione in dubio præsumitur deponentem transferre voluisse dominium in depositarium, & quoties tacite, aut expressè fuit data depositario facultas vtendi re deposita, generis debitor efficitur, & nullo casu foruitò liberatur. l. incendium, C. si cert. petat. gloss. in l. si quis uxori, 63. §. apud Labeonem, verb. actionem, D. de furtis. Maudellus cons. 3. num. 3. Anton. Gom. 2. tom. var. 6. 7. num. 3. Morla in emp. iur. tit. 8. de rebus creditis, in præmissis, num. 28. Amator Rodrig. de primilog. credit. art. 6. n. 40. Mantica de tacitis, & ambig. conuention. lib. 10. tit. 9. num. 23. Hermosill. vbi proxime ex num. 96. & seqq. Vincent. Hondeceus cons. 43. quasi per totum, volum. 2. Castillo conuersion. lib. 3. cap. 16. num. 35. Fontanella de pact. nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 7. n. 13. & superius tom. 2. fol. 150. quia res perit periculo Domini, vt superius diximus, n. 15. & seqq. & cum hoc casu ad numerum pondus, vel mensuram res recipiat depositarius, ad tantumdem, non illà rem in specie reddere obligatur, adeo debitor generis, nõ speciei efficitur, & ge-

22 nus petire non potest. l. in ratione 30. §. si vera, D. ad leg. falcid. & ex pluribus Hermosill. ad l. 10. tit. 1. part. 5. gloss. 2. n. 2. ergo diminutio contingens non potest cedere in detrimentum administrationis, nec creditorum, sed dumtaxat administratoris debitoris generis, quod non perit.

Sed iis minimè obstantibus, præfata resolutio constanter tenenda erit, vt regulariter res administrationis pereant in damnū debitoris, & administrationis, & per consequens etiam creditorum, & non administratoris, qui vt verè depositarius, & sequester factus, nunquam fuit dominus earum rerum, quas numero, pondere, aut mensura consistentes in custodiam recepit; tum quia pecunia, & cetera res prædicti generis nunquam in administratorem concursus deponuntur, nec ei numerantur, penduntur, seu mensurantur eo animo, vt in vltus suos conuertat, nec vt in eum dominium earum transeat; sed vt eas custodiat, de prompto habeat, & ministret pro satisfactione creditorū, & ad horum vtilitatem dumtaxat, iuxta iuris, & iudicis intentionem, & finè, cum præsertim, & principaliter numeratio fiat, vt sciat quantitas, non transeat in potestatem accipientis in depositum, Gratian. disceptat. 174. n. 8. & cap. 273. num. 2. Et sic quando pecunia deponitur numerata pro satisfactione creditorum, habetur, ac si fuisset in sacco signata, & consideratur depositum specie factum, cuius dominium, nec vltus non transit in depositarium, sed remanet penes deponentem, cuius periculo dumtaxat perit, & diminuitur, provt latissime hanc limitationem, & alios plures similes aggregauit Hermosilla ad l. 2. tit. 3. part. 5. gl. 3. & 4. & num. 2. cum seqq. & signanter ex n. 8. cum multis sequentibus, tom. 1. fol. 182.

23 Qui num. 9. notanter infert, & aduertit, quod quando depositum sit apud depositarium generalem, et si pecuniæ ad numerum deponatur, censentur depositæ, vt species, cum hoc officium creatum fuerit, vt præstet munus custodiæ, & res apud ipsum depositas in esse conseruet, pro quo ponderat pragmaticam anni 1628. qua diminutio monetæ publicata fuit, & ordinatum per instructiones, vt pecuniæ apud ipsos existentes, & apud alios administratores numerarentur, vt diminutio contingeret in damnum dominorum, & deponentium, & num. 14. & 15. quando per debitorem deponitur pecunia numerata pro soluendo, & reddendo suo creditori recusanti recipere, quæ iuxta intentionem deponentis, non deponitur, vt ea vti possit depositarius, sed vt eam leuet creditor, & ideo non perit periculo depositarij, sed debitoris, vel creditoris iustam, vel iniustam respectiue habentis causam recusandi oblationem, provt alibi latius probauimus.

Cui adde Decium in consil. 1473. relatum & sequutum ab Anton. Gabriel. commun. conclus. tit. de rebus creditis, num. 8. dicentes quod licet regulariter pecunia numerata data in depositum pereat periculo deponentis, hoc tamen non procedere in officiali, seu syndico, qui de casu non tenetur, nisi ipsius præcedat culpa.

24 Tum etiam, quia vt depositum dicatur, sufficit vt cum causa custodiæ, titulo depositi pecunia tradatur, vel numeretur. Mantica de contract. lib. 10. tit. 1. num. 6. Rodriguez de redditibus, lib. 3. quest. 11. num. 39. D. Pichard. in §. præterea, num. 32. institut. quib. mod. re contrah. oblig. Hermosilla in d. l. 2. gl. 1. num. 5.

Et ideo regula in contrariū relata procedit dumtaxat

quod hæc est vltata consuetudo in hoc Regno, quod pecunia deponatur iussu iudicis numerata ad satisfactionem creditorum, intelligitur ea fuisse mente, vt depositarius ea non vtatur, sed in suo esse conseruet, & custodiat. Tenga de manifesto, provt ipse depositarius communiter se obligat; & conducunt ad propositum nostrum alia duæ præsumptiones, quas scribit ex alijs ipse Hermosilla ibidem, num. 11. & num. 12. quibus satis respondetur primo argumento in contrarium considerato superius ex num. 19.

27 Nec obstat secundum, quoniam, si principio actum fuit de proposito, & simul de salario præstando pro custodia depositi, tunc non definit esse depositum licet irregulare. tal. Alexand. & Ripa in l. 2. D. si cert. petat. ex text. in cap. bon. fides de deposito. Carrocus de deposito 1. p. tit. de culpa depositarij, num. 10. Didacus Perez in l. 1. tit. 10. lib. 3. ordinam. quest. 8. Gutierrez de tucl. lib. 3. quest. 7. n. 12. Mantica de contract. tract. 10. tit. 2. num. 6. & post alios Hermosilla ad l. 2. tit. 3. part. 5. gloss. 1. num. 5. tom. 1. fol. 180.

28 Nec etiam obstat quod depositario, & sequestrario non debeatur salarium, quia hæc regula fallit in administratore concursus nominato ad rerum custodiam, & administrationem simul, nam quando res, quæ deponuntur, & sequestrantur, egerit administratione, tunc est depositario, & administratori assignandum salarium. Anandian. in cap. Prator. num. 8. lib. 1. Ioan. Garcia de expens. cap. 20. num. 14. Azcued. in l. 1. num. 19. tit. 12. lib. 4. & iterum in l. 13. tit. 9. lib. 3. de recopilat. ex num. 3. Gutierrez de tucl. lib. 3. cap. 7. num. 14. Monter. de cif. 29. num. 11. quam, & plures alias limitationes congerit Hermosilla vbi proxime ex num. 9. cum sequentibus.

29 Sed quando administratori concursus irrogetur diminutio monetæ pertinentis ad administrationem, videamus; & tunc suo periculo diminutio cedit, quando fuit morosus in soluendo creditori, seu creditoribus habentibus delegationem, hoc est, Libramiento de la curia, ò del juez, ad aliquam quantitatem, quæ sibi intimata fuit, & ipse eam complere renuit, friuolis, & dilatorijs exceptionibus motus, & principaliter respondendo (provt omnes administratores ferè assolent) pecuniam administrationis nullam penes se habere, interim pecunia penes se existens administrationis mutationem, & diminutionem, aliudve periculum patitur; si iste talis administrator festinet (vt assolent omnes) manifestare coram iudice quantitatem monetæ afferens administrationis esse, nullatenus admitteatur ad eius diminutionem, & periculum vitandum, tum quia stante sua præcedenti confessione pecuniam administrationis nullam habere, clara deregatur eius fraus, dolus, & malicia manifestè, vt suas vel alienas pecunias saluare volens administrationi fraudulenter arrogat, & falso supponit, vt periculo administrationis, non suo, nec alieni domini extranei decrefcatur, & minuat.

30 Quapropter nullomodo administrator ipse manifeste dolosus, & fraudulenter audiendus erit, intentans pecunias illas cedere in damnū administrationis, & per consequens creditorum, tum quia contra suam præcedentem confessionem, & assertionem ad intimationem delegationis intimatæ nulla potest admitti probatio, quia inter principalem, & testes non datur concordia. Anton. Cabr. commun. opinion. tit. de testibus, conclus. 4. num. 75. qui multos refert.

Alia præsumptio est, quando pecunia deponitur numerata apud diuitem, & mercatorem, qui non eget mutui accipere. Vt ex Purpur. Patif. Barbof. Anton. Gabr. Mantica. Cancr. Trentacing. Gratian. & Farinac. probat Hermosilla in d. l. 2. tit. 3. part. 5. gloss. 3. num. 8. tom. 1. fol. 182.

Item quando fuit expressè conuentum vt pecuniam depositam depositarius custodiat, & conseruet, vt ex petro Barbofa, & Mantica tenet Hermosilla ibidem, num. 11. item num. 12. quando expressè actum fuit, vt eadem pecunia reddatur. Ex Ripa, Gaspar Rodriguez, Barbofa, Mantica, & Castillo aliam præsumptionem addit, num. 13. vltra alias iam à nobis relatas, & numer. 19. & seqq. Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I I.

quod hæc est vltata consuetudo in hoc Regno, quod pecunia deponatur iussu iudicis numerata ad satisfactionem creditorum, intelligitur ea fuisse mente, vt depositarius ea non vtatur, sed in suo esse conseruet, & custodiat. Tenga de manifesto, provt ipse depositarius communiter se obligat; & conducunt ad propositum nostrum alia duæ præsumptiones, quas scribit ex alijs ipse Hermosilla ibidem, num. 11. & num. 12. quibus satis respondetur primo argumento in contrarium considerato superius ex num. 19.

Nec obstat secundum, quoniam, si principio actum fuit de proposito, & simul de salario præstando pro custodia depositi, tunc non definit esse depositum licet irregulare. tal. Alexand. & Ripa in l. 2. D. si cert. petat. ex text. in cap. bon. fides de deposito. Carrocus de deposito 1. p. tit. de culpa depositarij, num. 10. Didacus Perez in l. 1. tit. 10. lib. 3. ordinam. quest. 8. Gutierrez de tucl. lib. 3. quest. 7. n. 12. Mantica de contract. tract. 10. tit. 2. num. 6. & post alios Hermosilla ad l. 2. tit. 3. part. 5. gloss. 1. num. 5. tom. 1. fol. 180.

Nec etiam obstat quod depositario, & sequestrario non debeatur salarium, quia hæc regula fallit in administratore concursus nominato ad rerum custodiam, & administrationem simul, nam quando res, quæ deponuntur, & sequestrantur, egerit administratione, tunc est depositario, & administratori assignandum salarium. Anandian. in cap. Prator. num. 8. lib. 1. Ioan. Garcia de expens. cap. 20. num. 14. Azcued. in l. 1. num. 19. tit. 12. lib. 4. & iterum in l. 13. tit. 9. lib. 3. de recopilat. ex num. 3. Gutierrez de tucl. lib. 3. cap. 7. num. 14. Monter. de cif. 29. num. 11. quam, & plures alias limitationes congerit Hermosilla vbi proxime ex num. 9. cum sequentibus.

Sed quando administratori concursus irrogetur diminutio monetæ pertinentis ad administrationem, videamus; & tunc suo periculo diminutio cedit, quando fuit morosus in soluendo creditori, seu creditoribus habentibus delegationem, hoc est, Libramiento de la curia, ò del juez, ad aliquam quantitatem, quæ sibi intimata fuit, & ipse eam complere renuit, friuolis, & dilatorijs exceptionibus motus, & principaliter respondendo (provt omnes administratores ferè assolent) pecuniam administrationis nullam penes se habere, interim pecunia penes se existens administrationis mutationem, & diminutionem, aliudve periculum patitur; si iste talis administrator festinet (vt assolent omnes) manifestare coram iudice quantitatem monetæ afferens administrationis esse, nullatenus admitteatur ad eius diminutionem, & periculum vitandum, tum quia stante sua præcedenti confessione pecuniam administrationis nullam habere, clara deregatur eius fraus, dolus, & malicia manifestè, vt suas vel alienas pecunias saluare volens administrationi fraudulenter arrogat, & falso supponit, vt periculo administrationis, non suo, nec alieni domini extranei decrefcatur, & minuat.

Quapropter nullomodo administrator ipse manifeste dolosus, & fraudulenter audiendus erit, intentans pecunias illas cedere in damnū administrationis, & per consequens creditorum, tum quia contra suam præcedentem confessionem, & assertionem ad intimationem delegationis intimatæ nulla potest admitti probatio, quia inter principalem, & testes non datur concordia. Anton. Cabr. commun. opinion. tit. de testibus, conclus. 4. num. 75. qui multos refert.

refert, Rota, Alexand. Ludouif. *decif. 357. num. 3.* & ibi Oliuerius Beltraminus *num. 7.* plurimos refert, nonnullos recenfer Ludouif. *Post. in tract. de manum. obseruat. 19. num. 136. cum seqq.* Idem Alex. Ludouif. *decif. 435. n. 14.* Surdus *confil. 6. num. 2.* nisi manifestissimè de errore doceatur, prout ex *l. error. C. de iur. & fact. ignor. l. vnic. C. de confesf. Gutierrez practic. lib. 1. g. 100. n. 6.* qui error in administratore impossibile probare videtur, saltem vt ei prodesse possit; tum etiam quoniã si habebat vnde solvere potuit, & vnde debuit adimplere delegationem à iudice sibi directam in fauorem creditoris, vel creditorum, & intimatam prout manifestè detegitur ex manifestatione, & regitro pecuniarum postea facto coram iudice; iam administrator iste fuit factus morosus post intimatam, etiam cessante fraude, & pecunia suã vel alienã suppositione, sed quãdo reuera ea fuisset pecunia administrationis, quia depositum perit periculo depositarij, si semel fuerit constitutus in mora regulari per interpellationem iudicalem, vel extraiudicalem. Gregor. Lopez in *l. 4. tit. 3. p. 5. gloss. 5.* Abb. & Felin. in *cap. bona fides de depofit. & ibi communiter Doctores, Carrocus de depofit. p. 1. tit. de casu, num. 5.* Marefcotus *variã. resol. lib. 1. cap. 7.* Mozius *de contractib. tit. de depofit. cap. de natura depofit. num. 4.* Vvelfembchius *iii. de depofit. num. 15.* Petrus Vnzol. in *practicar. artic. notariar. in rubric. de obligat. quã recontractib. num. 11. & num. 12.* Alexand. Trentacinq. *variã. resol. lib. 3. tit. de depofit. resol. num. 19.* Cardin. Mantica *de contractibus, lib. 10. tit. 9. num. 3. & 6.* Hermosilla *ad l. 4. tit. 3. p. 5. gloss. 5. num. 2.*

33 Et debitor, vel is, qui ad præstandum aliquid tenetur, si morosus sit, de casu fortuito tenetur, *l. quod te D. si cert. petat. l. si in Asia 12. § fin. D. depofit. & in argumentum est text. in l. in re furtiua in fin. D. de condit. furt. & in l. inter stipulantem, § fin. D. de verb. obligat.* Bartol. in *l. fuit certo, § inter dum, D. commodat. Dec. & Cagnol. in l. contractus, D. de reg. iur. Imola in l. propter sterilitatem colum. 2. de locat. Corneus *confil. 108. vol. 1.* Afflictis *decif. 150.* Carroc. *de locato, & conduet. tit. de censibus, quãst. 11. p. 4.* Pat. Molina *diff. 295. versic. casu fortuitu.**

34 In tantum mora punibilis est in sequestro, & depositario, vt ad vsuras, & interesse pecuniã teneatur à die mortis. Dec. in *l. certi condit. § fin. n. 4. D. si cert. petat.* Bald. in *l. 1. g. 10. Cod. pro socio.* Ioan. Anania in *cap. fin. col. 4. de vsuris, n. 2. & 4.* Rodrig. *de annis reddit. lib. 3. g. 11. n. 40.* Mozius *de depofit. cap. de acciden. depofit. n. 8.* ibi, *Post moram in depofito vsura semper debentur, tam in depofito proprio, quam in proprio, & in cap. quã actio oriatur ex depofito.* Hermosill. *vbi proximè n. 3. & 4.* quod depositarius morosus tenetur de casu, & periculo, nulla adhibita distinctione, vtrum eodem modo interitura esset res, aut pecunia apud dominum, iuxta ea quã dixerat abundè *ad l. 9. tit. 2. p. 5. g. fin. tom. 1. fol. 176.* quã resolutio constans est, & inuolabiliter obseruatur in omnibus tribunalibus, & in hoc Pinciano frequentissimè obseruatur. Cum administrator concursus inuolabiliter debet adimplere delegationes sibi à Senatu directas iuxta exculationis causã carens, prout abundè diximus *sup. hac 3. p. c. 8. à princ. & per totum.*

35 Illa denique in hac materia mutationis, & diminutionis monetã constans est, & prima regula, vt moroso, siue in soluendo, siue interpellato legitime in recipiendo imputetur detrimentum, periculum, & diminutio monetã, vt per *l. quod cum. in principio, l. creditor 102. D. de solut. vbi commu-*

niter Doctores, facit *l. 1. C. de susceptor. præposit. & arc. lib. 10. gloss. in l. acceptam,* vbi Bartol. *Cod. de vsur. Tiraqueil. de retract. conueni § 4. gloss. 6. n. 34.* Bald. in *cap. quanto, colum. ult. versic. ex: a quãro de iure patronat.* vbi Abb. *n. 12.* Castren. in *d. l. creditor. num. 1.* plurimis Laudens in *tract. de monetis, quãst. 14. versic. circa quartum.* Brun. *de monetis p. 18. limitat. 1. num. 2.* & ex *Confiliis Rubci, Gabriellis, & Zabarella; Antonius Sola in tractat. de monetis casu 12.* Renerius Budelius *de re numeraria cap. 26. num. 6.* Anton. Gabr. *commun. opinio. lib. 3. tit. de solutionibus, conclus. 1. num. 6.* Anton. Thefaur. *decif. 174. num. 4.* Scaccia *de commerciis, § 2. gloss. 5. n. 147. & 153.* Afflictis *decif. 150. per totam.* Follet. in *praxi de censibus, verb. in iuratum n. 50.* Feician. *de censib. tom. 2. lib. 4. cap. vnic. num. 6. vers. sed licet depofit. & ex aliis, D. Larea decif. 19. num. 7. vbi ex num. 14. & decif. 13. num. 5.* post Cencium *de censibus, quãst. 111. num. 61. & sequentibus,* & alios, probat, periculum diminutionis monetã legitime oblatã, & depositã, perire creditoris iniuste, & sine legitima causã recipere recusanti, eodem modo quo debitori moroso in soluendo.

36 Igitur si diminutio monetã culpa, & mora administratoris in non soluendo contingit, sibi, & non administrationi, nec creditoribus debet damnum irrogari, & prægrauari, cum ex facto administratoris hoc acciderit damnum, nemo enim ex facto alterius debet prægruari, *l. si quis in suo, § delegis. C. de inoffic. tit. cap. non debet de regul. iur. lib. 6.* Surdus *confil. 111. n. 29. & confil. 145. n. 10. & confil. 183. n. 84.* nullusque alieno facto oneratur, *l. cause, D. de procurator. & factum vnus alteri nocere non debet, l. si vnus, § ante omnia, D. de pact. l. de pupillo, § si plurium, D. de noui oper. nuntiat. l. paterfamilias, D. de heredib. instituent. l. heredem, § in illa, D. de famul. eriscund. l. cohered. C. eodem, l. debitorum, pactio. C. de pact. nec administrator de hoc potest conueniri, quia damnum, quod quis sua culpa sentit, sibi debet, & non alij, imputare, *cap. damnum de regul. iur. lib. 6.**

37 Iterum, & administrator bonorum concursus patietur damnum diminutionis monetã pertinentis ad administrationem, quando rumor mutationis monetã adfuit; & idem negligens fuit in ea manifestanda Curie, vel iudici concursus, vt eam congruo tempore distribuatur inter creditores, qui eas possint proficere, & expendere in suos vsus, ne ipsi, atque administratio, veniente diminutione, detrimentum patiantur, qua diligentia multi administratores vti solent, nullus etenim est tam expertus, rusticus, aut supinus, qui rumore mutationis monetã currente habens pecuniam non curet omni conatu, eam quomodolibet expendere, & sese securum reddere ab omni periculo modo, quo possit. Ad eandem igitur diligentiam tenetur administrator in bonis, & pecuniis concursus, maximè cum sibi tam facilè, & vtitur pateat remedium, quo si non vtiatur, vt tutus reddatur, culpa ei adhibenda erit. Nam quando quis aliquid consequi potest iuris remediis opportunis, si illis non vtiatur, dicitur per eum stare, & eius negligentia, & culpa arguitur, *cap. licet Episcop. de probat. in 6. cap. commissã de elect. in 6.* & per Bartol. *Socinum in consil. 274. num. 6. lib. 2.* Menochius *de recuperand. rem. num. 24.* Mascard. *de probat. conclus. 1092.* Miercz *de maiorat. 4. part. quãst. 40. num. 5.* conducutque Seraphinus *de privileg. iurament. privileg. 33. num. 32.*

Tam

38 Tum etiam, quia administrator concursus tanquam depositarius, & sequester tenetur de lata culpa, quando non adhibuit in re deposita eam diligentiam, quam communiter adhibent homines, qui sunt eiusdem professionis, & conditionis, *l. 11. tit. 33. p. 7. l. supina. l. regulam. § sed facti, D. de iur. & fact. ignor. l. si quis fundum, § celsus, D. locati, § fin. instituit. de societate, l. cedere diem, § fin. l. lara culpa, D. de verbor. significat.* Bartol. in *l. quod Nerua num. 17. & 18. D. depofit.* Bald. in *l. quã foruitis, n. 10. C. de pignorat. act.* Petr. Greg. *sent. agm. iur. civil. lib. 1. cap. 11.* Farinac. *de penis tempor. g. 88. n. 67.* Parlador. in *sequicent. differet. 172. n. 9.* D. Pichard. in *§ item is, cui, n. 63. & 64. instituit. quib. mod. re contrah. oblig.* Petrus Barbof. in *l. mora 10. num. 3. D. sol. marim.* Rebuffus in *d. lata culpa colum. 1.* abundè prosequitur Hermosilla *ad l. 3. tit. 3. part. 5. gloss. 6. ex n. 2. per totam, tom. 1. fol. 191.* qui *gloss. 9. num. 4.* teneri de leui culpa, quando rebus depositi non adhibuit eandem diligentiam, quam in suis vbi plurimos refert.

39 Et in comprobationem notanter animaduertendum est, quod administrator vti depositarius tenetur de leui culpa, si pro custodia mercedem, & salarium recepit, Villalobos in *animonia iuris, liter. D. num. 8.* Olanus *litera. D. num. 32. & 33.* Gutierrez *practicar. quãst. lib. 4. quãst. 47. num. 7.* Rodriguez *de annis reddit. lib. 3. quãst. 11. num. 36.* D. Pichard. vbi proximè *num. 2.* Mantica *de tacit. & ambiguis conuenit. lib. 10. tit. 9. n. 12. & 13.* Carrocus *de depofit. 15. tit. de culpa depofitarij, num. 10.* Farinac. *de furtis, g. 169. a num. 2.* Trentacinq. *var. resol. lib. 3. tit. de depofit. resol. 11. n. 11.* Rebell. *de obligat. instituit. lib. 16. de contract. depofit. cap. 11. n. 11.* Azor *de obligat. instituit. p. 3. lib. 7. tit. de depofit. c. 7. versic.* Hermosilla *ad l. 3. tit. 3. p. 5. gloss. 9. num. 7. tom. 1. fol. 194.* quã doctrina directè verificatur in administratore depositario bonorum concursus, qui percipit pro custodia, & administratione salarium, vt supra probauimus. Ergo tenebitur de prædicta culpa etiam si leuis iudicaretur.

Deinde quia vbi adest periculum, administrator tenetur præuenire, quoad accidere potest, aliã non liberatur, si præsumi possit, quod erat periculum in mora, vt tenet Bobadilla in *polia. lib. 3. n. 42.* Escobar *de ratiociniis. cap. 19. n. 31.* nam vbi præsens res status futurum indicat damnum, quilibet inspicere debet, quod accidere solet, Bart. in *l. inter stipulantem, § sacram ff. de verbor. obligat. & in l. si idem cum eod. § fin. ff. de iurisdic. omni. iud. gl. in l. 2. verb. suspectum, ff. solut. mar. vbi Bart. n. 9.* Alex. n. 20. & idem Alex. in *l. secundum in princ. ff. qui actu dar. cogant.* Escob. *de ratiocin. c. 6. n. 69.* quia culpa illi adscribitur, qui non cogitat quod facile potest euenire, & non perpexit, *l. qui bona, § cum inter & l. in hac ff. de danno infecto.* Surd. *conf. 391. n. 43. & 44. lib. 3. & conf. 365. num. 30. eodem lib. ....* Ioan. Garc. *de hypothecc. post contr. n. 12.* Gratian. *tom. 4. cap. 677. num. 7.*

40 Denique si administrator statim quod sit publicata pragmatica diminutionis, aut mutationis monetã, coram iudice loci non manifestauit pecuniam administrationis penes se existentem, si postmodum asserat, tot pecuniam administrationis habuisse eo tempore, nec creditur, nec auditur, cum exinde præsumatur fraus, supponere volentis suam, vel alienam pecuniam, vt administrationis, & creditorum periculo diminutio cedat, & ideo ad euitandas has, non insolitas fraudes administratorum, & depositariorum, necnon aliorum aliena negotia gerentium, Salgado *Labyrinth. creditor. Tom. I. l.*

in omnibus pragmaticis mutationis monetã, & in eorum instructionibus directis Cancellariis, Audiendiis, & aliis iudicibus hoc exprimitur, vt statim ante publicatam mutationem monetã secreta conquirant domos prædictorum administratorum, vt omnes pecunias quas alienas habent, exhibeant, vt in *pragmatica anni 1628. & in hac vltima anni 1632. publicata 15. Septembris, & hoc iure vtiuntur.*

Hinc prius vt abeamus, vnum subtile dubium abfoluamus. Debitor in iudicio obtulit suo creditori pecuniam, iste recusauit, & debitor iussu iudicis depofuit, non pecuniam realiter, sed quia depositarius erat amicus, vel aliã debitor deponentis eiusdem, vel maioris quantitatis, solum confessus se recepisse à debitore tot quantitatem in depositum, quot penes se habere fatetur. Depofito hoc confessato existente, publicata fuit diminutio monetã, depositarius postmodum à creditore conuentus pro depofiti restitutione replicabat, se paratum esse reddere cum sua diminutione, an sibi proderit exceptio? Videtur quod sic. Quia iste depositarius licet realiter non receperit pecuniam, verè debitor est quantitatis ex sua confessione de recepto, cum obligatione reddendi ad mandatum iudicis, Tiraqueil. *de retract. lib. 2. § 4. gloss. 6. num. 19.* Trentacinq. *variã. lib. 3. tit. de solut. resol. 22. num. 2.* Matienlo in *leg. 4. gloss. 9. & in l. 9. tit. 1. lib. 5. recopilat. num. 7. & seq. Azueed. in d. l. 9. numer. 14.* Hermosilla *ad l. 2. tit. 2. part. 5. gloss. 4. num. 69. & num. 72.* qui asserunt post alios teneri. Hanc confessionem depofiti inter ipsos contrahentes, & ipse Hermosilla, cum Cencio *n. 75.* quod creditor potest recipere hoc depofitum, & pecuniam confessatam. Ergo depositarius non amplius compelli debet vt integram, & sine diminutione restituat, cum non suo periculo, sed debitoris, aut creditoris absque iusta causã recusantis leuare depofitum, pereat, & minuatur, ad latè tradita superius.

Sed contrarium verius est, quoniam in hoc depofito pecunia non interuenit, nec vt species, nec vt numerata custodienda, iuxta ea, quã latius superius dicta sunt, ergo impossibile est, vt diminutio monetã superueniens illam comprehendat, quia non entis nullæ sunt qualitates, nec qualitas sine subiecto esse potest, & quod non est, rumpi nequit, & actus diminutionis præsupponit habitum, atque pecuniã existentiam, iuxta axiomata vulgaria, sed hic deficit à principio pecunia, ergo diminutio illam tangere non potuit, iuxta text. in *l. si certos nummos, puta, qui in arca sunt, stipulatus sum, & hi sine culpa promissoris perierint, nihil nobis debetur 37. D. de verbor. obligat. l. planè, § si eadem, D. delegat. 1. & l. sed etsi certos, leg. si seruus, § qui quinque, D. eodem, leg. in ratione, § diligenter, D. ad leg. falcid. & in similibus terminis, nempe quando pecunia numerata depofita fuit administratori aut depositario, & iste sustulit eandem, & in vsus suos conuerit, de quo constitit per suam confessionem, & diminutionem, postea contingentem ei applicandam, firmat D. Larea *decif. 14. num. 38.* ex præfata nostra consideratione, quia frustra queritur de damno, aut detrimento rei, quã non extat, nec periculum quod respicit, quando res perit, aut deterior reddita attendi potest, quando iam res non est, quippe eo ipso quod depositarius nummis depofitis vsus fuerit, iam est ita consumens, videtur vt amplius in specie, id est, ea corpora in rerum natura attendi non poterant, ac per consequens non entis qualitates considerari non valent.*

46 Et quamvis depositarius ex sua confessione de recepto, & obligatione ad reddendum sit obligatus, vt verum est, debitor tamen est generis, non speciei, & genus perire non potest, prout diximus & probauimus supra ex n. 22. *versic. secundo. quia quando, &c.*

47 Deinde quia licet inter contrahentes ex hoc depositi genere, oriatur obligatio ob confessionem; non tamen in praedictum tertij. & sic creditoris, vt expressè probant omnes illi Doctores in principio huius quaestiois citati, n. 42. *versic. hinc prout vt abeamus, &c.* ita singulariter tenet D. Valenzuela *conf. 67. ex num. 47. cum seq. tom. 1. quod vbi requiritur depositum reale, non admittitur per confessionem depositarij, ex Feliciano de censibus, tom. 1. lib. 4. cap. vnic. n. 2.* prout in nostro casu reale requiritur, vt possit admitti, & pati diminutionem monetæ.

48 Postmodum ipse Valenzuela num. 46. 47. & 48. ita prosequitur, *Nec obstat dicere, quod depositum reale etiam per confessionem probatur. l. Publica Mania, §. fin. l. Lucius, D. de positi. Mascard. de probat. concl. 509. num. 1. Vincencius Carrocus de deposito, part. 1. de depositi probatione, n. 3. & seq. fol. 84.*

Quia hoc solum procedit, quando agitur de probando deposito in praedictum consentiens, non quando agitur in praedictum tertij, quo casu non probatur per confessionem, vt respondit Ias, consil. 172. num. 4. lib. 2.

49 & pluribus relictis Mascard. vbi proximè, num. 3. & seq. Carrocus loco citato, num. 5. Tiraguel. §. 3. gloss. 6. num. 9. & 15. *Et quia depositum est contractus, qui re tantummodo fit, Bald. consil. 218. num. 8. & 256. num. 2. lib. 1. Socinus consil. 243. num. 3. lib. 1. Mascard. vbi proximè, num. 5. Vnde nisi res verè interuenierit, non potest dici depositum, etiam si interuenierit confessio, nec potest inducere depositum, quod nunquam fuit, vt dicit Bald. consil. 256. num. 2. lib. 1. facit l. 1. §. si mutuum, D. si quid in fraudem patroni. l. si debitorem, D. de solutione. l. non abstulit, D. de nouat. l. Lucius. l. 2. §. interele. & §. fin. D. de administr. tutor. vbi talis confessio non habetur pro solutione in praedictum tertij, Bart. in l. 2. §. creditum, D. si certum petat & ista est verior opinio ex Cepola consil. 44. Cisuentes in l. 70. Tauri, Montaluis in l. 13. verb. el pretio, vers. 1. tit. 10. lib. 3. fori. Mantienzo in l. 9. tit. 11. lib. 5. recopilat. gloss. 4. num. 3. vbi Azenedius num. 14. Ioan. Baptista Lupus de usuris, commentar. 2 §. 4. ex num. 108. Petr. Foller. de censib. verb. instrumentum gratia consignat. pretio, n. 48. haec tenet Valenzuela, qui bene cononat iis quæ diximus. Eandem sententiam post Gloss. Paul. de Castr. Iun. Rolandà Valle, & Tirag. tenuerunt Thefaur. decif. 126. n. 3. Fachin. contron. iur. lib. 2. c. 93. Carcer. var. resol. 3. cap. 8. de positi. n. 40. Mantie. de contractib. lib. 10. tit. 10. n. 14. Castillo contron. lib. 3. c. 16. n. 10. Pichard. in §. bone fidei 30. n. 46. instit. de action. Giurba decif. 87. n. 35. Hermosilla ad l. 5. tit. 3. gl. 5. n. 2. & seq. p. 5. tom. 1. fol. 201. & ita hanc resolutionem amplexus fuit Senatus hic Vallisolanus, in facti contingentia.*

52 Nunc tractandum de creditore, qui delegationem à iudice obtinuit pro certa quantitate, directam administratori concursus, quando ob suam creditoris in exigendo negligentiam periculum mutationis monetæ, aut decoctionis administratoris pati teneatur. In quo videtur dicendum, quod licet per simplicem delegationem, & litteras à debitore directas alteri, vt suo creditori soluat, primus debitor litteras mittens non liberetur, quousque cum effectu pecuniæ exigat creditor, ad l. 1. c. de solut. quam latè exornat Castillo *contr. tom. 1. c. 59. ex n. 30. cum quatuor seq. & Anton. Amat. var. resol. 47. per totam, ma-*

ximè ex n. 19. usque ad fin. & nos sup. hac. 3. p. c. 2. ex n. 45. cum multis seqq. *versic. hinc ne decipiaris, &c.* Vbi quod hoc casu semper periculum quodlibet interim contingens pertineat ad primum debitorem, delegantem, & litteras dantem, & non creditori, & probant plures alij statim citandi.

Hæc tamen conclusio vno modo communiter limitatur, vt non habeat locum, quando creditor, in iudicis delegationis litteris ei, cui erant directæ, iste acceptauerit, ipse verò creditor multum negligens fuit, & diu stetit in exigendo; nam periculum interim contingens in decoctione ad eum, non verò ad debitorem delegantem pertinebit, quam difficultatem multos DD. tetigisse reperio, *Ruin. consil. 45. ex n. 3. cum seqq. lib. 5. Parlador, in sesquicentur. differerent. §. 2. n. 8. Cæsar Barcius dec. 72. n. 5. Gratian. disceptat. forens. lib. 1. cap. 64. n. 23. & ex num. 1. cum seq. Marefcortus var. resol. lib. 2. c. 11. n. 5. & n. 8. Gaito de credit. c. 2. tit. 7. n. 2413. Guzman de euctione c. 35. ex n. 34. & seqq. plures Rotæ decisiones referuntur in proposito per Alexand. Ludouil. decif. 217. n. 6. & ibi Oliuer. Beltramin, Petrus Surdus dec. 23. ex n. 6. Iacobus Cæsar. lib. 2. c. 6. ex n. 169. cum seq. Anton. Amat. post Caldum Percyram var. resol. cap. 47. sub n. 33. Castillo qui plurimos ex iis Doctores non refert controuers. tom. 5. c. 77. casu 7. vers. creditor tanto tempore, & in vers. & haec tenet de iis, & iterum col. 4. ad litteram refert decif. Farinac. in nouiss. 445.*

Qui quidem alios quamplurimos allegant, omnes tamen variis loquuntur linguis, & ab eis vix certa resolutio percipi potest, quidam absolute affirmant, quidam variis, & diuersis distinctionibus generibus innodantur.

Mihi autem ea verior videtur opinio, quæ habet, quod post delegationem acceptatam mandatario, si creditor multo tempore cunctatur, & negligens fuit in exigendo, sibi, & non deleganti debet imputari periculum, maximè in concursu creditorum, vbi per administrationem derinatur pecunia pro satisfaciendis primis creditoribus, nec eam consumere potest in soluendo posterioribus, prout latè diximus hac 3. p. c. 8. per totum, & sic periculum pecuniæ interim contingens debet imputari negligentia creditoris, qui, cum potuit diu non exegit.

Comprobatur ex iis quæ latissime congestit Noguero *allegat. 40. ex n. 38. cum multis seqq.* vbi de fideiussore indemnitate, vt non teneatur, si creditor negligens fuit in exigendo debito à debitore principali, quando erat soluendo. Item de vxore negligente exigere suam dotem defuncto marito, existentibus bonis liberis, vt non habeat regressum ad bona maioratus, sibi pro dote obligata. Item, & de tertio rei hypothecata possessore, vt liberetur, si creditor fuit negligens in exigendo à principali debitore existente soluendo, & de aliis plurimis similibus ibidem apud Noguero videbis, qui num. 58. & 59. post Thefaurum decif. 125. n. 11. limitat in fideiure puro, qui potest æqualiter, & eodem tempore conueniri cum principali debitore.

Et facit Cencius *de censib. 98. n. 64. ibi. Limitatur quare, vt contra possessorem fundi non possit agi actione hypothecaria, vel Saluiano, quando dominus, & creditor census potest argui de negligentia in exigendo annuos redditus censuales ab eo, qui ad illorum solutionem tenebatur, Foller. in sua praxi censual. in verb. huiusmodi, num. 97. Gabr. consil. 47. n. 16. lib. 1. Boccacius in tract. de censib. p. 2. n. 87. in fin. Surdus decif. 32. n. 9. Felician. de censib. tom. 1. lib. 3. cap. 6. sub n. 3. & tom. 2. lib. 3. c. vlt. n. 2. ad fin. vers. & ad id. &c.*

Facit

60 Facit etiam Felicianus de Solis in tract. de censib. lib. 3. cap. 6. num. 3. ibi. *Vbi vero certius possessor recognouit, cogi potest, vt soluat prateritas pensiones.* Ancharan. consil. 386. col. 1. Aymon Crauet. consil. 217. Matth. de Afflictis decif. 95. Foller. in praxi censib. verbo huiusmodi census super rebus, num. 97. declarans, hoc locum habere, quando ille, qui debet consequi census prateritos; potuisset exigere prateritas pensiones, & non exegit, quia tunc nouus possessor non tenetur, sed creditori imputandum erit, per text. in l. iure ciuili, D. de condition. & demonstrat. & in l. in executione, §. penult. D. de verbor. obligat. & ea quæ in fortioribus terminis scriptis. Socinus consil. 273. lib. 2. c. c. Sequitur Ludouil. de Auendaño de censibus, cap. 99. n. 4. idem tenet Rodoanus de rebus Ecclesiæ, quæst. 17. num. 64. Petrus Surdus decif. 32. num. 9. & Amadeus de Ponte in tract. de laudemis, quæst. 45. num. 10. & Felicianus de Solis in tom. 2. lib. 3. cap. 6. vers. aduersus autem tertium, in fine, pag. mibi 206. *N. Noguero.*

61 Nunc se offert sub illis disceptanda quaestio, ad ministrator concursus, alijsve depositarius, qui delegationes sibi directas à creditore recipiens, nouiter huic cautionem, seu obligationem fecit pro eadem quantitate persolueda, an teneatur tanquam administrator; & depositarius, vt antea, vel potius mutata causa depositi vti simplex debitor?

62 Huius quaestiois vtilitas in hoc versatur, quoniam si tanquam depositarius tenetur, & periculum mutationis monetæ, alijsve interim contingens ad se non pertinet, qui dominus pecuniæ non est, & ideo sufficit, mutatione monetæ contingente, manifestare pecunias depositas; vt sursum diximus.

63 At vero si debitor simplex consideretur, periculum sibi imputatur tanquam debitori generis, & domino pecuniæ, si tempore congruo non obtulit, nec legitime deposuit, ad iura vulgaria.

64 Et quod depositarius iste, vti simplex debitor de periculo teneatur, probatur: nam per illam nouam debiti cautionem, & obligationem factam creditori mutata videatur causa depositi præcedens, & translata in mutuum, quo mediante pecuniæ dominium in depositarium transfunditur, ac per consequens periculum mutationis monetæ, alijsve nociter contingens eidem, vti debitori generis, & non speciei; non vero creditori nocet, quia res periculo domini petat. Pro hac verissima doctrina textum habemus famosum in l. certi condit. 9. §. de posui apud te decem, postea permisi tibi vii. Nerua, & Proculus, etiam anteaquam moueantur, condicere, quasi mutua, tibi hac posse asumi; & est verum; vt & Marcello videtur. animo enim cepit possidere; ergo transit ad eum periculum, qui mutuum rogauit, & poterit ei condici. Prosequitur lex sequens in hæc. *Quod si ab initio tuum deponerem, vti tibi, (si velis) permisero, creditam non esse, anteaquam mota sit: quoniam debitum iri non est certum, D. si cert. petat. & text. in d. §. de posui.* Latè exornantur Aretin. in l. 2. num. 3. *D. si cert. petat.* & ibi Bartol. Fulgos. Ias. num. 6. Ripa num. 10. Purpuratus num. 40. Curtius Iun. num. 14. Carroccius num. 13. Petrus Gregor. sintagmat. iur. lib. 23. cap. 3. num. 10. Couanus lib. 7. commentar. cap. 4. num. 3. Mantica de contractib. lib. 10. tit. 2. num. 19. Rodriguez de redditibus, lib. 3. quæst. 10. num. 22. Amator Rodriguez de privileg. crediti. art. 6. numer. 42. Pichardus in §. 1. numer. 79. & 80. institut. quib. mod. recontract. obligat. Fontanella de pactis, nuptial. clausul. §. gloss. 8. p. 7. num. 9. cum multis sequentibus, & Salgado de Labyrinth. creditor. Tom. II

ex num. 17. Morla in emptorio tit. 8. num. 19. Castillo controuers. lib. 3. cap. 16. ex num. 27. cum seqq. Peregrinus decif. 58. qui omnes ex d. §. de posui. tenent, quod si paulo post depositi contractum de mutuo conueniant partes, depositum alteratur, & in mutuum transfertur; ergo depositarius per nouam obligationem simplex debitor constituitur, & in se pecuniæ suscipit periculum.

Hinc quando causa vnius contractus transfunditur, & mutatur in aliam causam, prior nouatur, & extinguitur primus contractus, & remanet secundus, nam si debitor vel ex causa mutui conuertatur in causam depositi, (vel è contra,) vel in pretium emptionis, vel in causam societatis; primus contractus est resolutus, vt per rationes, & fundamenta probat Antonin. Amat. lib. 1. variar. resolut. 50. ex num. 4. cum seqq. Molina de contract. dispul. 559. num. 12. 13. & 18. Vbi loquitur, quando de mutuo fit contractus censualis, Bald. consil. 291. lib. 3. Lanarius consil. 23. per totum. Vbi quando de cambio emitur redditus Gabriel consil. 81. num. 3. & 4. lib. 1. Vbi quando mutuum conuertitur in causam societatis, & consil. 170. numer. 3. lib. 2. Ioann. Faber in §. praterita num. 3. institut. quib. mod. tollit. obligat. vbi quando de debito fit emptio vini, Medici de compensation. quæst. 8. in fin. Surdus de aliment. tit. 5. quæst. 1. num. 37. & tit. 3. quæst. 1. num. 70. & in consil. 145. numer. 14. & 25. Antonius Gabri. de nouation. conclus. 1. num. 63. & 71. Ronchegall. in l. 2. num. 19. de duobus reis. Cagnolus in l. singularia, num. 115. & seq. Decius num. 28. D. si cert. petat. Milanens. decif. 9. num. 110. lib. 2. Vbi quando pro dote fit annuus redditus, & census creatur, vt non possit amplius agi ad dotem, decif. 13. num. 22. lib. 1. Mastrillus decif. 40. num. 1. Menochius consil. 907. num. 26. & 27. Gregor. Lopez in l. 1. §. tit. 14. p. 5. verbo por manera. Gutierrez de iuram. confirmat. 1. p. cap. 63. num. 8. Cenallos commun. contra commun. quæst. 754. num. 1. & quæst. 755. numer. 13. & 14. Sella decif. 133. num. 12. volum. 2. Cæsar Barzizius decif. 20. num. 9. Ponte consil. 131. num. 131. & num. 134. lib. 2. Rebuffus ad constitutiones Gallican. tit. de lier. obligat. art. 1. gloss. 9. n. 21. Valenzuel. consil. 109. num. 21. & 22. tom. 2. dicens, quod contractu primo in alterum transfuso, prior non consideratur amplius; per l. singularia, vbi Bartol. & omnes, D. si cert. petat. Cæsar Manerit. in tractat. de contractib. libellariis, quæst. 35. num. 31. & seqq. Idem affirmat Gratianus disceptat. forens. cap. 41. num. 6. tom. 1. optimè Petrus Surdus de alimentis, tit. 9. quæst. 21. ex num. 12. cum seqq. vbi, quod tunc non attenditur natura, nec qualitas contractus transfusi, nec amplius inspicimus qualitatem primi contractus, sed secundi in omnibus obseruamus, ex Bartol. in d. §. de posui; numer. 20. & 21. Iason; & Cagnolus.

Creditor igitur in nostro casu, qui tradens delegationes, hoc est, los libramientos, depositatio, seu administratori recipit ab eo nouam cautionem, & obligationem soluendi eandem quantitatem, nulla alia intentione fecisse videtur, quam animo nouandi priorem causam depositi, & in mutuum transferendi, constituendo eum debitorem, causa depositi alterata.

Desuper, quia quando aliquid additur, vel detrahitur priori obligationi, aut dispositioni. siue in qualitate, siue in tempore, & in alijs (substantiam tamen prioris obligationis tangentibus,) noua obligatio, & noua dispositio est; prima nouata, & extincta.

*non potest dici
mutuum. N. N. &
p. sic. Cap. 14.*

Guzm. decif. 28.

extincta. Latè Decianus in cap. de causis num. 2. de offic. delegat. Cassiodorus decis. 33. num. 1. Verallus decis. 16. num. 4. & decis. 17. num. 2. p. 2. Ruinus consil. 38. num. 10. volum. 1. Hyronym. Gonzalez in regul. Cancell. gloss. 9. ex num. 8. cum multis sequentibus. Menochius consil. 160. num. 49. quamplurimos refert Giurba in consil. 65. num. 32. in fin. & num. 33. distinguentes inter mutationem circa substantialia contractus, & dispositionis, & inter accidentalia, de qua distinctione post alios optimè Tiberius Decianus consil. 11. ex num. 27. cum sequentibus, & ex num. 32. Surdus decis. 70. num. 3. & num. 15. necnon Petrus Barbosa in l. 1. art. 1. num. 102. & num. 132. cum sequentibus, ubi benè, & explicitè loquitur, D. de iudiciis. Idem Surdus consil. 243. num. 19. & consil. 217. ex num. 23. per §. præterea instituit de inuicilib. stipulat. l. 1. §. si quis simpliciter, ubi Doctores, D. de verbor. obligat. l. in civile, D. de iust. & iur. l. denunciatio, §. quid tamen, D. de adulter. cap. licet, & ibi omnes, de offic. ordinarij. Secus si primus actus solum mutetur in accidentalibus, non tangentibus substantiam ipsius, quia tunc idem actus dicitur continuatus, & probant prælegati Doctores, ac plures per Gratianum tom. 4. disceptat. 718. ex num. 17. & 18. Valenzuel. consil. 160. ex num. 66. cum seqq. & idem Gratianum ex num. 4. & seqq. tom. 3. cap. 599. ex num. 34. Valenzuel. consil. 160. ex num. 66. & sequentibus. Sed in nostro casu per nouam cautionem, & obligationem factam ab administratore, seu depositario in fauorem creditoris, prorsus mutatur substantia depositi, cum conuertatur in mutuum, ex iam dictis; ergo nouata intelligitur depositi obligatio, ita vt depositarius amplius non teneatur ex ea, sed ex nouate tanquam simplex debitor, in quem periculum quodlibet rei, & pecuniæ simul transfertur.

75. His tamen minimè refragantibus in questione proposita distinctè procedendum erit, nam si secunda obligatio fit animo nouandi priorem, provt contingit, quando causa vnius contractus per partium conuentionem transfunditur in aliam, puta quando de deposito fit mutuum, & de alijs exemplis supra positis; tunc securè procedunt ea omnia quæ hæcenus scripta sunt, ex num. 16. cum sequentibus, per textum capitalem in d. leg. certi conditio, §. depositi, l. singularia, ff. si cert. petat. & leg. si manus facta, D. de contrahenda empi. Vt tunc periculum pecuniæ, siue mutationis monetæ; siue aliud quodlibet, quomodolibet contingens cedat in damnum depositarij mutuo recipientis depositum, cum de cetero in eum dominium pecuniæ sit translatum, & generis fiat debitor, cum genus perire non possit, vt latius superius diximus.

77. Aut enim non animo nouandi priorem contractum, & obligationem, secunda fuit conuentio, & promissio inter contrahentes, qui animus nouandi in dubio non præsumitur, nisi expressè dictum fuerit per contrahentes, vt per text. in l. fin. Cod. de nouationibus, & l. 15. titul. 4. part. 5. & ex his quæ abundè diximus supra hæc 3. part. cap. 2. ex num. 45. versic. hinc nec decipiariis, &c. Et tunc non videntur partes recedere à priori contractu, nec causam antiquam mutare, aut infringere, sed tantum eandem noua cautione, & noua obligatione confirmare, addendo obligationem obligationi, vt probatur in l. aliam 29. de nouationibus. In hæc. Aliam causam esse nouationis voluntaria, aliam in dicio accepti, multa exempla ostendunt, perit enim

privilegium dotis, & tutela, & si post diuortium dos in stipulationem deducatur, vel post pubertatem tutela actio nouetur, si id specialiter actum est, text. etiam in l. id quod, ff. de constit. pecunia. Hanc distinctionem amplissimè comprobauimus in nostris Commentarijs, de Regia protect. 3. part. cap. 1. per totum. Vbi multa reperies conducibilia, quibus adde, quod nouatio non inducitur, quando promissio non fit ex diuersa causa, sed ex eadem nisi expressè dicatur Anton. Grab. de nouation. conclus. 1. num. 24. 25. & 69. Rota Genuens. decisio. 2. Paul. Castrenf. in l. quibus idem. Vbi Alexand. colum. 1. versic. prædictis etiam adde. Iason colum. 2. in 2. limitat. ff. de verbor. obligat. Caualean. decis. 20. sub num. 7. lib. 1. Anton. Amat. variar. resol. tom. 2. resol. 57. num. 16. qui num. 17. idem dicit, quando secunda obligatio illud idem, quod prima continet, ex Menoch. lib. 3. præsumpt. 134. num. 10. Surd. consil. 385. n. 19.

79. In nostro casu causa depositi præcedens non transfunditur in causam mutui, nec id actum fuit inter contrahentes, sed id quod ex causa depositi debebat depositarius, sed soluturum promissit, ac se debitorem constituit, ac demò recognoscit addendo obligationem obligationi ad maiorem cautelam, & firmitatem, seu securitatem prioris, quo casu non inducitur nouatio per accessionem cautionis, tenet Bald. consil. 266. in principio, & consil. 318. num. 3. & 4. volum. 1. Syluanus consil. 14. num. 11. & n. 12. nisi expressè de nouatione actum sit, Gaill. lib. 1. obseruat. 30. num. 6. Malfardus concl. 4. n. 14. & sequentibus. Menoch. de præsumptionibus, lib. 3. præsumpt. 134. num. 12. & sequentibus. & quod quando noua obligatio solum continet cautionem primæ; non inducatur nouatio. Docet Bartol. in l. Titius, de fideiussor. post quem Angel. Imol. Socin. Castrenf. Alexand. & plures alios exornat Perrus Surdus consil. 385. n. 14. Mantica de contractibus lib. 17. tit. 2. num. 15.

81. Quiquidem Surdus num. 16. addit, quod non fit nouatio ex eo quod postea conuentum est pro executione prioris contractus, vel pro eius complemento, vel perfectione ex Bartol. in l. singularia, num. 10. versic. quandoque procedit, ubi Alexand. Iason, Decius, Purpurat Belognet, & Cautius Iun. D. si cert. petat. Menoch. de præsumpt. 134. num. 26. & seqq. Crauet. consil. 436. num. 7. dicente, non dici nouum actum, illum qui fit pro executione antiqui, & in consil. 666. num. 5. Cephal. consil. 351. num. 23. & sequenti. Decianus consil. 11. n. 51. plurimos alios refert Anton. Amat. variar. resol. tom. 2. resol. 57. num. 18. & seqq.

83. Deinde quia ista secunda cautio, & obligatio facta per depositarium, seu administratorem, rectè compatitur cum prima ex causa depositi, atque ideo nunquam inducitur nouatio, nisi id fuerit expressè dictum Bal. in l. final. in principio. Cod. de nouationibus. Decius in consil. 463. num. 4. Alexand. consil. 193. num. 3. volum. 6. Cagnol. in leg. singularia, num. 120. D. si cert. petat. Beronius consil. 205. num. 13. volum. 3. Malfardus d. conclus. 4. num. 23. Menoch. de præsumpt. 134. num. 39. Decianus consil. 11. numer. 63. Riminald. consil. 738. num. 24. & consil. 779. num. 79. at si adiuuicem compariantur, nullo modo nouatio inducitur, vt & ipsi Doctores probant, & innumerales alij conducti per Gratianum disceptation. tom. 4. cap. 718. num. 18. & 18. vtraque etenim obligatio tendit ad eundem finem, soluendi scilicet illud idem quod ex deposito debebatur, ac virtute delega

delegationis à iudice obtentæ soluere depositarius tenebatur.

84. Vnde consequens est, vt si secunda obligatio tantumdem, vel etiam plus contineat quam præcedens habens aliquod privilegium, vel executionem paratam; non debeat intelligi nouatio, nisi exprimat. Abundè prosequitur comprobans, ex l. 4. §. si ex conuentione. ff. de re iudicata, & l. minor. 25. ann. cui fidei commissum, ff. de minoribus, cum verisimile non sit creditorem voluisse ab ea recedere. Mantica de contractibus, lib. 17. tit. 1. ex n. 17. vsque ad n. 21. allego text. optimum in l. 2. ff. de privileg. creditor. in l. quid quod, ff. de donationibus, ubi si quis donauit, & postea se soluturum constituit non insolidum, provt in constituta pecunia, sed in quantum facere poterit dumtaxat tenetur provt in primordiali contractu donationis, ex quo donans amplius non conuenitur; & assignat text. ipse rationem ibi, causam enim, & originem constitutæ pecuniæ, non iudicij potestatem præualere placuit, text. etiam in l. quod si maritus, ff. de constituta pecunia, ubi maritus debitor dotis si constituit se eandem soluturum, tenebitur, non provt in actione constituta pecunia insolidum, sed dumtaxat, in quantum facere potest, provt in actione de dote exornat latissimè Castillo controuers. tom. 6. cap. 155. ex num. 1. plurimos refert Surdus consil. 34. num. 34. & 35. lib. 1. & altiùs Gratian. tom. 4. cap. 758. ex num. 14. cum seqq. quia tunc posterior promissio eiusdem quantitatis potius dicitur prioris accumulatiuè nouatio quam extinctiua, quamplurimos Doctores in id allegat Gratianus disceptat. tom. 3. cap. 509. ex n. 9. cum seqq. ubi etiam quod hæc secunda promissio, & stipulatio fit tantum ad maiorem cautelam, & securitatem prioris obligationis, in quo non cadit nouatio, ubi expendens ad funus habet privilegium anterioritatis inter ceteros creditores à iure, sibi insuper à debitore promissa fuere funeris impensa; an amittat privilegium. Respondet Censulenta in sine, ibi, quare si in stipulatum funeris impensa deducta sit, dicendum est locum esse privilegio, si modo quis non abiiciendi privilegij causa stipulatus est. Similia sunt iura expressa, in l. aliam, ff. de nouationibus, quæ loquitur de privilegio dotis, & actionis tutelæ, non amittendo in stipulationem deductis animo nouandi non interueniente, text. etiam optimus in l. 4. §. si ex conuentione, ff. de re iudicata, loquens de privilegio executionis ex re iudicata postmodum in pactum deducto, vt non innouetur, nisi expressè inter partes agatur.

89. Hinc fit quod quando duæ obligationes sunt pro eodem debito, non inducitur nouatio prioris, cum fiat secunda ad maiorem firmitatem, & ad prioris executionem nisi de nouanda prima expressè inter partes agatur; latissimè post plurimos Doctores sequitur Antonin. Amat. variar. resol. lib. 2. resol. 57. ex num. 16. cum seqq. & nos in nostris commentarijs de supplicatione, ad sanctiss. 1. part. cap. 10. §. vnic. à num. 74.

90. Quemadmodum etiam quando præcedit contractus perfectus, cui licet adiciatur conuentio, quæ potest cadere in nouum contractum, tamen attenditur primus, ita vt magis inducatur informatio prioris, quam nouus contractus. Eleganter Salicet in l. 1. §. si te rogauero, in princip. ff. de depositi, quod etiam voluit Bald. in rubric. C. eodem, tit. n. 7. q. 7. sequitur Gratian. tom. 2. discept. 273. n. 34. Castillo controuers. tom. 2. cap. 155. sub n. 6. ante fin.

91. Nam promissio accedens obligationi eam non

alterat, nec eius naturam immutat, vel per l. qui mutuum, ff. mandati, probat Gratianus disceptat. 33. num. 28. 29. & num. sequenti. Si etenim sunt plures promissiones eiusdem summe pro eadem causa non inducitur prioris obligationis nouatio, nisi expressè dicatur, vt contra gloss. fin. C. de nouation. tenent Paulus de Castro in l. qui bis idem, ubi etiam Alexand. colum. 1. vers. prædictis etiam adde; & ibi Iason colum. 2. in 2. limit. ff. de verbor. obligat. Anton. Gabr. commun. conclus. tit. de nouationibus, conclus. 1. num. 69. lib. 3. confirmatur, nam si hæres promittat soluere legata, & credita ad id idem, & eodem modo, quo antea obligatus manet, id est cum beneficio inuentarij, hæc namque promissio fit per modum recognitionis; latissimè Gratianus discept. 28. ex num. 28. & seqq. ubi quod per hanc promissionem non inducitur nouatio, optimè Mantica de contractibus, tit. 7. ex num. 8. 13. 17. & 19. cum seqq. & ex num. 13. lib. 3. Anton. Amat. resol. 21. num. 4. & n. 10. Gratian. tom. 4. discept. 718. ex num. 17. tom. 3. cap. 509. ex num. 9. cum seqq.

Et in istis terminis, quando præcessit depositum, & nouus inter partes contractus superuenit, pro illius maiori securitate; aut cautione; in quo nihil actum fuit de deposito nouando, vt de depositi causa maneat illæsa; plurimas doctrinas, & fundamenta congescit Petrus Surdus in d. consil. 385. per totum, tom. 3. qui ex num. 7. & seqq. quod allegans nouationem probare tenetur, quia non præsumitur ex Alexand. consil. 13. in princip. volum. 2. Decio consil. 97. num. 5. plures per Malfard. d. conclus. 1111. in princip. Menoch. lib. 3. d. præsumpt. 134. in principio. Socinus iun. consil. 141. num. 18. Decianus consil. 11. num. 34. & seqq. volum. 1. Et in similibus, imò & fortioribus terminis, vt non nouetur prior natura, & actio depositi, sed semper eius origo fit attendenda iuxta mentem contrahentium, multa videnda erunt, per Castellum quouidian. controuers. tom. 3. cap. 16. ex num. 45. & seqq. & superius & ex n. 65. & 64. cum seqq.

Et num. 8. & 9. ipse Surdus, quod cum hodie minimè inducatur nouatio, nisi expressè dicatur, ex d. l. fin. de nouation. quando propterea sumus in dubio, semper iudicandum est nouationem non fuisse inductam, ex Alciato consil. 119. in fin. & ex Bart. in l. penult. D. de prator. stipulat. dicente, procliuiores esse debere ad negandam, quam ad inducendam executionem. Idem firmant Abbas consil. 2. num. 10. volum. 1. Malfard. ubi proximè num. 1. in fine; quia pluralitas contractuum non præsumitur, vt ex Baldo in l. fin. in fine, C. de rebus credit. Iason in l. eum, qui §. in popularibus, num. 18. D. de iureiur. Crauetta consil. 112. num. 4. Surdus ibi, num. 10. & in consil. 16. num. 9. & in proposito nostro latè videndus Decianus d. consil. 11. num. 34. & seqq.

Multa etiam in proposito videnda erunt per Decianum ibi. per totum, consil. 11. qui num. 34. quod in dubio non præsumitur velle aliquid de nouo inducere, sed potius confirmare, & quod pluralitas actuum in dubio non præsumitur, ex l. iuriscum, & l. scire debemus, D. de verbor. obligat. & n. 37. quod non præsumitur pluralitas contractuum, etiam ex pluralitate instrumentorum; si constat, quod essentialia, & substantialia sint eadem, quando si quidem concordant in substantialibus, eadem præsumuntur; & continuata, non diuersa, quod per plura latè comprobatur, & num. 25. cum seqq.

Hinc fit, quod quando quis bis idem promittit, imò semel tantum tenetur, l. qui bis idem, 18. D. de verbor. & Q q 4 bot.

bor. obligat. l. dari, D. eodem tit. atque ideo, ex primo agendum erit, non ex secundo, vt ex Bart. Bald. Castrenf. & Alexand. in d. l. quibus, idem tenet Petrus Surdus in consil. 117. num. 23. tom. 2. quam doctrinam declarat; nam si secundus contractus plus contineat, quam primus, & quod additum est contineat, & tangat substantiam, & naturam contractus, & tunc dicitur nouus contractus, nisi partes aliter disponant, & tunc agitur ex nouo contractu, primo extincto, & sublato; at si additio concernat tantum qualitates, & extrinseca contractus, tunc agitur ex primo, non ex secundo contractu, verum pro eo quod est additum datur exceptio, per textum in l. pacta conuenta, vbi gloss. Bart. & omnes præcipue Bald. qui eam legit post, l. iurigenium, §. adeo, D. de pact. & pulchre Bart. in d. §. adeo, vbi Bald. Angel. Castrenf. Iason, & alij optimè declarant.

Atque ex iis, in facti contingencia declarauit Senatus noster Vallisoletanus, scilicet, atque iterum depositarium, qui delegationes, hoc est, les libramientos, obtenant per creditorem simpliciter promittit soluere, non teneri de periculo monetæ, cum mutata, aut alterata non fuerit per hoc causa depositi, nec factus fuerit debitor generis, nec nouata fuit prior obligatio, sed potius secunda ad corroboracionem, & firmitatem prioris emanata.

Sed an & quando qualitates, & priuilegia contractus nouari influunt, & transeant in contractum nouantem, latissimè egimus in nostris commentariis, de Regia protect. 3. p. cap. 1. per totum quæ omnino declarat per elegatè distinctionem Petri Sardi consil. 445. ex num. 57. qui mirabiliter distinguit, & vide num. 10.

Et pro complemento huius cap. quantum attinet ad periculum administratoris, illud erit adnotandum, quod in rationibus administrationis reddendis non sunt administratori onerandæ partitæ, & nomina debitorum, quæ ipse non exegit, & sunt penes debitores, seu colonos administrationis, quæque ipse tradit, & consignat inexacta; ne forte sua negligentia, & culpa, etiam leui facta fiant inexigibilia, eo quod facti fuerunt debitores non soluendo; quia tunc iuste administratori onerantur nomina ipsa inexacta, text. capitalis, in l. 2. C. arbitrium tutela, sequitur Alexand. consil. 104. lib. 4. Socinus consil. 2. lib. 1. & consil. 122. & 123. lib. 2. Monter. de tutore, cap. 39. num. 36. latius etiam prosequitur Escobar de ratiociniis, cap. 19. à num. 2. cum seqq. facit etiam text. in l. tutor constitutus, §. item rescriptum nomen, & §. fin. ff. de administratio. tutor. vide etiam Rodrig. de annuis redditib. lib. 3. quæst. 10. ex n. 64. & sequentib.

Quæ quidem procedunt, quando ex parte creditorum, vel debitoris, qui formaui concursum, probatur quod eo tempore, quo administrator ingressus fuit administrationem, debitores soluendi erant, & debita exigibilia, aliàs si hoc per actores non fuerit probatum hæc nomina non cedunt periculo administratoris, nec ei onerantur, sed sufficit ei ea reddere non exacta, vt tenent Imola consil. 75. quem referens sequitur Decianus consil. 85. sub n. 27. lib. 2. Gutierrez de tutela, 3. part. cap. 1. sub n. 98. Marinus de Iulian. consil. 15. num. 38. & 39. inter diuersa Conf. Sicula; dicens debere probari debita tempore administrationis susceptæ esse exigibilia, quia interim culpa administratoris non præsumitur, sequitur eiusdem addit. ibid. num. 38. assidue tamen appetiunt diligentia factæ per administratorem in exigendo, vt prorsus inculpabilis reddatur.

CAPVT XII.

Emptor sub hasta bonorum concursus sub conditione recognoscendi (loco pretij) census super eis impositos; an satisfaciatur, si recognouerit, dum possederit, ita vt à se facta postmodum hypothecæ dimissione, prorsus à recognoscendi obligatione liberetur.

S V M M A R I V M.

Bona concursus subhastantur sub conditione recognoscendi census creditoribus consentientibus. n. 1.

Emptor an satisfaciatur obligationi recognoscendi census; si cognoscat non absolute, sed dum rem possederit dumtaxat ex n. 2. & seqq.

Obligatio respiciens nudum factum per factum satisficit. n. 3. & n. 4.

Promittentem uxorem renunciaturam legitima Patris, satisfaciatur, si de facto renunciet, licet ex alio capite renunciatio sit inefficax, qui dixerunt. num. 5. & 6.

Ius semel extinctum, iterum non reuiuiscit. n. 7. Factum legitime retractari non debet licet casus postea eneniat, à quo non potuit inchoari. n. 8.

Emptorem sub hasta cum conditione recognoscendi loco pretij census, non satisfaciatur recognoscendo temporaliter, dum possederit rem, verius esse ostenditur. ex num. 9.

Recognitio promissa in subhastatione, & sit animo, vt debitor perpetuò manet securus à creditoribus censuallistis. n. 10.

Contrahentes respectum habentes ad effectum non sufficit nudum factum. n. 11.

Promissio interpretanda erit iuxta finem, ad quem fuit principaliter ordinata. n. 12.

L. in omnibus, §. ff. de verbor. obligat. ponderatur. ibid.

Promittens minorem ratificaturum, non satisfaciatur per ratificationem factam à minore, decreto iudicij cessante. num. 13.

Promittens uxorem nuptam ratificaturum, non satisfaciatur, si ratificet deficiente consensu, aut licentia viri. num. 14.

Fideiussores daturum promittens non satisfaciatur quemlibet prestando si idoneus non sit. n. 15.

Monasterium promittens, nouitiam ante professionem renunciatur bonis in alicuius fauorem, intelligitur de renunciatione valida ac legitima. numero 16.

Obligatus ad factum alienum de iure Hispano non liberatur prestando interesse. n. 17.

Promittens se recognosciturum census super re emptæ impositos, factum proprium, non alienum promittit. num. 18.

In contractibus sit interpretatio promissionis, per quam contrahens non remaneat deceptus. n. 19.

Vendicare, vt ex pretio soluatut creditor, si pretium ei tradatur, quod euinci possit, non liberatur debitor. num. 20.

L. si mandato Titij, §. creditor, ff. mandati, l. si pignore, §. si. ff. de pignor. actio. & l. sextante, §. Latinus, ff. de exceptione rei iud. ponderatur. ibid.

§. Latinus, ff. de exceptione rei iud. ponderatur. ibid.

Conditio strationem administrationis reddiderit, intelligitur cum effectu reliqua soluendo. n. 21.

L. quamuis, ff. de conditio, & demonstrat. exornatur. ibid. & n. 22.

Recognitionem promittens emptor in subhastatione perpetuò tenetur. n. 23.

Promittens loco pretij recognoscere, habetur, ac si ipse à principe censum creauerit, & pretium eius receperit. n. 24.

Emptor loco pretij promittens recognitionem census, suscepit in se obligationem in futurum. n. 25.

Et tenetur ad annuos redditus futuros, verum, & ad præteritos à debitore non solutos, n. 26. & n. 27.

Recognitionem simpliciter promittens cogitur, vt absolute, & non temporaliter recognoscat. numero 28.

Qui purè facere aliquid fuit obligatus, non satisfaciatur faciendum sub conditione aut qualitate. num. 29. & num. 30.

Recognitio temporanea facta creditoribus ab emptore absolute ad eam obligatio, nec dimissio rei postea facta, nihil nocet debitori. n. 31.

Venditori in re tradita nullum ius remansit, sed solum actionem personalem ad pretium. n. 32.

In subhastatione post pretij obligationem penitentia non est locus. n. 33.

Emptoris hypotheca recognitio est temporalis, quando emittitur à debitore, secus quando loco pretij, in subhastatione recognitionem promittit, qua est perpetua, ad dimissionem non admittitur emptor. n. 34. remissive, & n. 31.

Emptor qui in subhastatione loco pretij promittit recognitionem census, & temporaliter recognouit creditores, quibus pro tempore dimisit rem emptam in suo debitore, ad huius instantiam fuit condemnatus in perpetuum census persoluere, & indenam reddere debitorem. n. 36.

Recognitio in subhastatione promissa loco pretij perpetuam securitatem debitoris respicit. n. 37.

Qui aliter recognouit, quam fuit obligatus, nihil fecisse intelligitur. n. 38.

Promittens alium ratificaturum contractum non satisfaciatur per nudam ratificationem deficiente quolibet requisito ad eius validitatem. num. 39. & num. 13.

Recognitio absolute promissa si temporaliter fiat, legitime facta non dicitur. n. 40. & n. 41.

Recognitio censu loco pretij promissa, & legitime facta non admittit in posterum dimissionem rei ex actu voluntario emptoris. n. 42.

BONA concursus posse creditoribus tacite, aut expresse consentientibus addici plus licitanti sub conditione, vt loco pretij à se promissi, & oblati recognoscat census, & credita, quibus bona ipsa affecta sunt, & hypothecata, abundè probauimus supra, hac 3. part. cap. 2. per totum, vbi multa singularissima in proposito videnda erunt.

Nunc quærimus, an iste emptor, cui sub conditione, & obligatione tradita fuerunt bona subhastata satisfaciatur conditioni, & obligationi recognoscendi, si recognitionem hanc creditoribus fecerit limitatè, & contemporaneè, nempe dum bona sibi sic addita possederit; itavt pro tempore facta dimissione creditoribus, liber remaneat ab obligatione soluendi imposterum annuos illos redditus, vel

an per debitorem communem cogi poterit iterum, & absolute recognoscere.

Et pro parte emptoris, vt sufficiat quomodolibet recognoscere, probatur primò: quoniam hæc obligatio respicit solum, & nudum factum recognoscendi; ergo si de facto recognouit, amplius non tenetur, sed sufficit, vt sitæ promissioni, & obligationi satisfaciatur, recognitionem facere censuum creditoribus, non etiam vt semper sit adstrictus, nec certam, & securam facere recognitionem, per textum, in l. si rem tradi stipulamur, non intelligitur proprietatem eius dare stipulatori, sed tantum tradidi, 28. D. de verb. obligat. Concordat, l. datio, §. 1. D. de action. empt. l. si ius. §. fin. D. de contrahenda emptione.

Secundò, quia licet se obliget promittendo, alium tertium ratificaturum venditionem à se factam, sufficit de facto adimplere, etiam illa ratificatio facta à tertio ex alio iuris defectu effectum non habeat; nam præstando instrumentum Authenticum ratificationis factum ab eo, sufficit, etiam illa ratificatio ex alio capite, & extincta solemnitate effectum non habet; nec indè maius ex ea reddatur stipulatori, cui ratificatio promissa fuit, sed promittentis liberatur, cum impleta videatur promissio, pro quo facit plenum Consilium Rolandi a Valle 81. per totum, 4. tom. vbi concludit, per simplicem renunciationem factam ab vxore de bonis paternis, & maternis liberatum fuisse virum, qui promiserat se curaturum, & facturum cum effectum, quod vxor renunciet bonis paternis, & maternis; quamuis compertum fuerit, renunciationem iniustam esse, ex quo non interueniat consensus patris, & matris, de quorum hereditate agebatur, secundum notata per Alexand. in l. stipulatio hoc modo concepta de verbor. obligat. cum multis apud eundem Rolandum in princip. d. consil. 81. accedit quod determinat Capiccius decis. 93. num. 6. & seqq. dicens, enim, qui promittit, quod vniuersitas, cum effectu ratificabit, non teneri ad interellè, si vniuersitas legitime congregata ratificauit, licet ratificatio esset nulla propter defectum decreti, sequitur Grammat. in decis. 102. n. 99. vbi ideo concludit, liberatum esse virum, qui promiserat uxorem renunciaturam, si vxor renunciet, licet postea ex alia causa contrahatur, puta quia renunciatio per metum facta sit, cum iam factum à se promissum adimpleuerit. Ergo idem dicendum erit in emptore loco pretij promittente se recognoscere census impositos super re hypothecata creditoribus, si istis quomodolibet recognoscat, cum ad factum nudam recognoscendi adstrictus tantum videatur

Tertiò, quia licet recognouerit non absolute, sed temporaliter, & conditionaliter, dum rem emptam in subhastatione possidebit, Recognitio legitima iam præcessit, ex qua, vt diximus, iam sitæ obligationi, & promissioni recognoscendi satisfecit; ergo licet postmodum dimittat bona creditoribus, quibus recognitionem contemporaneam fecit, & per eam dimissionem resoluatur, & ad nihilum redatur recognitio præcedens; non potest proinde reuiuiscere obligatio sua recognoscendi iam extincta, quia ius semel extinctum, iterum non reuiuiscit, ex iuribus vulgatis; nec ulterius cogi potest à debitore, vt recognoscat, aut in recognitione persistat, & persistat. Et quia factum legitime retractari non debet, licet casus postea enenerit, à quo non potuit inchoari; provt ex plurimis iuribus, & Doctoribus comprobauimus supra cap. 4. per totum.

Ergo profus liberabitur emptor à sua obligatione recognoscendi tam respectu debitoris principalis, in cuius fauorem promissa fuit recognitio, & ad eius indemnitate, quam respectu creditorum, cui rem emptam in subhastatione sibi hypothecata dimisit, qui emptorem ultra formam recognitionis cum ipsis facta, & contracta obligatum non habent, nec amplius contra eum prætere de possunt; cum obligatio sit stricti iuris, ex *l. quidquid adstringenda, D. verbor. oblig. cum similibus.*

Sed nihilominus iis minimè obstantibus, contrarium de iure tenendum erit in iudicando, & consulendo; imò emptorem bonorum in concursu creditorum, cui bona addicta fuere, & tradita sub hac conditione à se empti ac licitate, vt loco pretij à se promissi, teneatur recognoscere census super re impositos per debitorem communem, vt semper teneatur recognoscere absolute, & perpetuò redditus futuros persolvere, quousque à se redimantur, & non satisfaciatur suæ promissioni; & obligationi recognoscendo temporaliter & conditionaliter, donec possideat bona empti; plurimis probatur mediis.

Primo, quoniam in hac recognoscendi census promissione, & obligatione, partes, & index non respexerunt ad nudum recognitionis factum, nec eorum talis intentio percipi debet, sed ad effectum omnino, vt debitor semper remaneat indemnus, pro vt manifestè hæc intentio colligitur ex tota lite creditorum, & venditione bonorum, ad eorum satisfactionem, non alio fine, & intentione mota, & facta, quam vt isti soluantur ex pretio, & debitor liberetur, ac in perpetuum à molestiis redimatur; atque ideo cum bona debitoris subhastata fuerint, & licitatori seu emptori tradita sub hac conditione, vt apud eum remaneat perpetuò, tam merces, quam pretium à se oblatum, in quod subrogatur recognitio; inhumanum foret restringere suam recognoscendi obligationem ad nudum factum, & ad quamlibet recognitionem inutilem, & inefficacem, & non perpetuam referre.

Tum ex doctrina Bartoli in *l. quid ergo, §. cum autem factum, D. de iis qui notant. infam. dicentis*, quod vbi partes non considerant nudum factum, sed respectum habuerunt ad effectum, tunc non sufficit simplex factum, sed necesse est, quod id validum sit, & producat effectum à partibus consideratum, nec verificatur nisi habeat effectum iuris, iuxta finem; & intentionem intrinsecam contrahentium; idem dixit Romanus in *consil. 199. n. 2. & 3.* sequitur Petrus Surdus in *consil. 3. n. 19. cum seqq.* vbi loquens de eo qui vendidit, & promissit ratificationem absentis, vt intelligatur ista ratificatio non de facto facta, sed vt de iure effectum habeat, quia non est verisimile partes cogitasse de solo facto ratificandi, sed de ratificatione habente iuris effectum, & perpetuam securitatem contrahenti producente, vt semper sit liber, & securus à molestiis, cum hic sit finis, & intentio contrahentium, nec ad alium, aliamve intentionem ratificatio petita, &

promissa intelligatur, atque ideo interpretanda est promissio secundum finem, ad quem fuit principaliter ordinata, ex *l. 1. §. non autem omne, D. de summi- nibus, l. 2. §. quod autem diximus, D. si cert. petas. & ex Signorolo in *consil. 149. num. 6.* & probatur, in *l. in omnibus, §. 2. D. de verbor. oblig.* ibi, *Enim vero pratoria stipulationes legem accipiunt ex mente pratoris, qui eas proponit, denique in pratoris stipulationibus nihil immutare licet, nec addere, nec detrabere.**

Hinc etiam est, quod venditor promittens, minorem ratificationem contractum venditionis, non satisfaciatur suæ promissioni, & obligationi, si de facto exhibeat ratificationem per minorem factam absque decreto, & iudicis auctoritate; item de ratificatione promissa facienda per mulierem nuptam, vt sola mulieris ratificatio de facto facta absque viri licentia, non releuet promittentem, cum ex ea non remaneat emptor securus, nec indemnus, si quidem ad hunc finem dumtaxat ordinata fuerit intentio contrahentium appetentium ratificationem, & non ad alium, atque ideo dum hic finis, & intentio cum effectu non consequatur, obligationi promittens non dicitur satisfecisse, latissime prosequitur Petrus Surdus omnino videndus, per *totum consilium 3.* maxime *ex num. 9. & ex n. 136.* vbi innumerabiles applicat doctrinas, nostras valde conducibiles.

Et quia qui promissit dare fideiussorem, non satisfaciatur obligationi dando quemlibet fideiussorem, non idoneum, cum ex eo non reddatur securus, & indemnus ille, cui promissio facta fuit, *l. si quis stipulatum, §. si quis ita stipularetur, D. de verbor. obligat.* quia ex non idoneo fideiussore non satisfit intentioni stipulantis, plurimos Doctores adducit Surdus *d. consil. 3. ex n. 35. cum seqq.*

Et pro hac parte facit doctrina Lelij Caput, ad *consuetud. Neapolitan. super consuetudine, si moriatur, part. 3. §. 1. 9. num. 8. 9. & 10. pag. 326.* vbi dicit, quod quando monasterium promittit, quod monialis nouicia ante professionem renunciet suis bonis in fauorem alicuius, intelligitur de renunciatione alias valida, & in forma iuris, itavt omnino proleat ei, cui promissio renuntiandi fuit facta per Monasterium, per gloss. in *l. huiusmodi in princip. D. delegat. 1.* vbi Bald. eam notat, & Alexand. *column. 3.* & alij citati à Caput; idem late probat Merlinus *controuersiar. iur. tom. 1. controuers. 3. per totam.* Barbatus *de diuis. fructuum, part. 2. cap. 2. n. 93.* quos referens sequitur Noguero. *alleg. 6. n. 21.*

Et est animaduertendum, quod ij omnes Doctores loquuntur in fortioribus terminis, quando qui promissit factum alienum, vbi de iure communi ob implentum succedat obligatio ad interesse, licet hodie iure nostro Regio, ex *l. 2. tit. 16. lib. 6. recopilat.* (quam latissime declarauimus, & exornauimus supra *2. part. cap. 29. per totum.*) qui ad factum obligatur, teneatur præcisè ad factum, & non liberatur soluendo interesse; pro vt notant Doctores huius Regni, Gregor. Lopez in *l. 7. tit. 5. part. 5. gloss. 4. & in l. 3. tit. 14. part. 5. gloss. 4.* Matienzo in *d. l. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat. gloss. 6. num. 2.* Gutierrez *de iuram. confirmat. 1. part. cap. 39. num. 5.* D. Pichardus in *§. instit. de verbor. obligat.* sequitur Noguero. *d. allegatione 6. num. 22.* nam iste emptor dum promittit inter subhastandam rem, recognoscere census impositos loco pretij à se oblatis, factum promittit, in nihilo dependens à facto alieno, sed à voluntate propria promittentis, & sic præcisè cogi, & compelli debet.

Deinde probatur, quia in contractibus illa interpretatio promissionis attendi debet, per quam altera pars non remaneat in damno, aut decepta, *l. 3. §. 1. D. de arbitris, l. 1. §. magistrum, D. de exercitoria actione.* Crauetta in *consil. 33. num. 24. & in consil. 91. num. 11.* Menoch. *de arbitrar. iudic. casu 199. num. 15.* Rolandus à Valle *consil. 81. num. 10. & ex num. 7.* atque ideo si hæc recognoscendi promissio intelligeretur de promissione nudi facti, & sine effectu

effectu operandi, maximum sequeretur damnum debitoris, qui re sua, & pretio simul priuatus remanet, & insuper eadem creditorum suorum obligatione adstrictus, vt antea, quod inuicissimè valdè est contra principalem contrahentium, & prætoris intentionem.

Et ex hac ratione oritur, quod quando res venditur, vt ex pretio soluat creditor, et si isti traditum sit pretium; non ideo statim liberatur debitor, nisi ita demum, si pretium deuentum sit ad creditorem irreuocabiler; nam interim dum amoueri potest, & euinci; debitor manet in obligatione, ex textu, in *l. sextante, §. Latius, D. de except. rei iud. notat Bart. in l. eleganter, in prima oppositione, D. de pignorat. actio. & est textus elegans, in l. si mandato Titij, §. creditori. D. mandati. l. si pignore, §. fin. D. de pignorat. act. plura congerit Ioan. Anton. Manguilus in *tract. de euictionibus, quest. 45. à principio,* vbi quod interim est in suspensio liberatio debitoris, & quod debitor non liberatur per solutionem factam de facto, sed de iure, & cum effectu.*

Comprobatur ex textu, in *l. quamuis, D. de condition. & demonstrat.* vbi libertas data fuit seruo administratori sub conditione, si rationes administrationis reddat hæredi, quam postquam reddidit, petiit à iudice libertatem legatam, tanquam adimpleta conditione, & respondit Consulatus, ibi; *Itaque cum seruo sub hac conditione libertas detur, si rationes reddiderit, non hanc solam significationem habet, si cautiones, instrumenta que omnia actus sui exhibuerit hæredi, sed et si reliqua soluerit;* quem textum post alios auctiùs exactissime exornauimus, in nostris commentariis, *de Regia, protecl. 4. part. cap. 9. ex num. 140. cum multis seqq.* vbi etiam, quod sententia (quæ strictissimi iuris est, & strictè obligat) quia quis condemnatus est ad reddendam rationem, intelligitur etiam, & virtualiter comprehendit non factum illud reddendi rationes, sed etiam reliqua solueret, cum hæc sit partis rationis redditionem petentis, necnon iudicis intentio, & finis.

Secundò, & pro debitore contra emptorem subhastantem facit, quoniam sub hac promissione recognoscendi census impositos super re empti, includitur, & virtualiter inest, ex propria recognitionis significatione, etiam aliter alio non expresso; perpetua obligatio emptoris promittentis, atque perpetua indemnitas, & securitas debitoris, & hoc ipsum inter contrahentes virtualiter actum esse intelligitur de iure, cum ad hunc finem dumtaxat, & effectum tradita sit emptori res subhastata, vt loco pretij à se retenti, non exburfari, nec soluti, creditoribus recognoscere census, & credita imposita, debeat.

Finis enim, substantia, & effectus recognitionis in hoc consistit, & illum sensum, & significationem habet, vt per census recognitionem is qui recognouit, aut in se acollauit (quod idem est, ex late adductis supra *hac 3. part. cap. 2. à principio.*) ita adstrictus est, & obligatus, ac si ipse fuisset primus venditor, qui pecuniam census recepit, & dicitur principalis census debitor, ac si primordium obligationis à se ipso inchoaret, non tamen à primo census venditore; quam conclusionem ex plurimis Doctores, & Rotæ decisionibus probauit Ludouic. Cencius in *tract. de censibus, quest. 73. num. 16.* & Nos supra *d. cap. 2. ex num. 26. cum seqq. vers. & ad hos terminos reducendus erit, &c.* qui loquitur quando res censui supposita venditur in subhastatione pro fa-

tisfaciendis creditoribus, & ab emptore loco pretij emitur sub hac conditione; vt loco pretij census faciat recognitionem.

In quibus etiam terminis eruditè loquutus fuit post plurimos Doctores, Ludouic. Auend. in *tract. de censibus, cap. 99. sub num. 10. vers. erit tamen, in hæc. Erat tamen recognitio expressa quoad effectum obligandi quemquam in futurum, non solum ea, quæ sit recognoscendo; sed quæ facta virtualiter censetur, quando emptor rei censuales nominatim in partem pretij se oneravit eius census solutione, quia cum eo casu principaliter agatur, de suscipiendo in se futuram obligationem; verè recognouisse causam dicendum est; vt notanter post Aymon *consil. 222. num. 7. & 8. tenuit Felicianus d. lib. 3. cap. 6. num. 6. & bene Petrus Surdus decis. 32. prope finem, & post Petrus Surdus, Romanum, & Afflictum, & Chassaneum aduerit Felicianus in 2. part. dicit. cap. 6. vers. circa verò, &c.**

Et hoc amplius, quod hæc census in se susceptio, & recognitio, non solum illum tertium recognoscendum adstringit, & obligat ad præstationes annuas in futurum, sed & ad præteritas à primo debitore non solutas; quia hæc est virtus, effectus, & efficacia recognitionis, Felicianus de Solis *d. lib. 3. cap. 6. num. 3.* ibi. *Vbi vero tertius possessor recognouit, cogi potest, vt soluat præteritas pensiones. Ancharranus consil. 386. column. 1. Aymon Crauetta d. consil. 217. Mattheus de Afflict. decis. Neapolitana 95. Follerius dicit. verb. huiusmodi census super rebus, num. 97.*

Et idem repetit Ludouic. de Auendan. *d. cap. 99. num. 4.* ibi: *In recognitione tamen facta, certum est, quod tenentur non solum futuri, sed & præteri annuas præstationes solvere recognoscemes, vt quia res ipsa censuales, pro qua recognoscunt, ad vtrumque sit obligata, notat Ancharran. consil. 386. column. 1. Afflict. decisione 95. Follerius de censibus, verb. huiusmodi, num. 97. Petrus Surdus decis. 32. num. 6. & post Rodoan. & alios Felicianus, &c.* Ergo si ex propria significatione, vi, & efficacia huius verbi, recognitio; omnes præfati effectus veniunt, qua ratione erit hæsitandum, vt obligatus ad recognoscendum teneatur solum ad nudum factum, & non ad effectus, vt in futurum semper teneatur pro indemnitate debitoris, cui promissio facta fuit, ne de cæterò à suis creditoribus.

Tertio, & pro debitore vt possit compellere emptorem loco pretij promittentem recognoscere census impositos super re subhastata, vt purè absolute, & efficaciter recognoscat, non conditionaliter, nec temporaliter, dum possidet rem, itavt si hoc modo recognouerit, iterum absolute recognoscere teneatur; manifestè probatur, quoniam emptor iste alio modo recognitionem fecit, quam quo obligatus erat, sua namque recognoscendi obligatio erat pura, & absoluta, nulla adiecta conditione, aut temporis restrictione, ipse verò in complementum sitæ obligationis recognitionem fecit creditoribus debitoris conditionalem, & temporalem, dum possiderit, & sic restrictam ad suam metam voluntatem, vt dumtaxat duret recognitio, quantum ipse voluerit rem retinere, itavt ei sit libera facultas reseruata, quandocumque dimittere rem emptam, & euanescere, atque resoluere recognitionem à se factam. Et propterea hic recognoscendi modus habetur, ac si facta recognitio non fuerit respectu debitoris, cui purè, & absolute ad recognoscendum adstrictus remansit; qui enim aliquid facere purè tenetur,

& absolute obligatus, si conditionaliter aut sub aliqua qualitate fecerit, nihil fecisse intelligitur, nec aliquid operatur, nec obligationi suae satisfacit, nec ab ea soluitur. Vt per leg. *acceptam. Cod. de vsu. notant ibi*, communiter omnes, Bartol. in l. *si solutus*, De *solutione*. Follerius de *consul. verbo instrumento gratia*, numer. 25. Alexand. *consil. 26. volum. fin. & consil. 88. num. 18. & 19. volum. 6.* Borroius *consil. 155. n. 14. & 16. volum. 1. & consil. 15. num. 14. & 16. volum. 3.* Hieronym. Gabr. *consil. 56. in fin. vol. 1.* Ludouil. *decis. Perusina. 105. num. 3.* Rota Genuens. *decis. 144. num. 15.* Riminaldus Iun. *consil. 524. num. 21.* Rolandus à Valle *consil. 63. volum. 1.* Tepatus lib. 2. tit. de *deposi. col. 4.* Peregrin. *consil. 75. num. 55. volum. 4.* Pancirolus *consil. 40. num. 24.* Tuschus *littera D. concl. 203. à numer. 14.* Colta de *portione rata*, *quest. 121. num. 9.* Apostilla ad Petrum Gregor. de *consulibus*, *quest. 5. num. 190.* Aldouin. *consil. 35. num. 55.* Carocius de *deposi. part. 2. quest. 5. num. 3.* & per Alexand. Iasonem, & Crauetam, Menochius de *arbitrar. casu 232. n. 32.* Marius Giurba *decis. 87. num. 1. & seqq.*

30 Ergo de primo ad vltimum sequitur, quod iste emptor semper sit cogendus per debitorem, vt recognoscatur eo modo, quo obligatus est, cum per recognitionem conditionalem non satisfecerit suae pura, absolutae, atque perpetuae promissioni, & obligationi, cum aliter nihil fecisse dicatur; quae resolutio multo magis procedit respectu debitoris, postquam ipse cum effectu dimisit creditoribus rem emptam, respectu quorum non aliter adstrictus erat, eo quod eis fecerat recognitionem conditionalem, & contemporaneam possessioni rei; nam tunc sequuta dimissione, iam penitus euauit, & fuit resoluta, & finita illa recognitio talis, qualis erat. Et per consequens debitor, qui emptorem ad perpetuum recognoscendum, vel redimendum habet obligatum, vt supra diximus, potest eum cogere ad nouam, & perpetuam recognitionem faciendam, ne sui creditores eum vltius molestant.

31 Haec namque emptoris dimissio facta creditoribus vigore suae temporalis, & conditionalis recognitionis, nihil potest officere debitori, qui rem illi vendidit, & tradidit in subhastatione. Ilque effectus fuit dominus rei, & potuit de ea disponere ad suum libitum, & voluntatem, & perit eius periculo; non venditoris, vt per plura iura, & Doctores diximus supra hac 3. p. cap. 11. ex num. 15. cum seqq.

32 *versic. qui casus distinet*, &c. Debitor vero, qui à se vendendo, & tradendo, abdicauit rei dominium, solum habet actionem personalem contra emptorem ad pretium exigendum eo modo, & conditione, quia contraxit, atque ideo ipse debitoris respectu nunquam emptor habet facultatem dimittendi rem, nec penitendi, aut recedendi à venditione, postquam contractus perfectus fuit, sed praecise ad eius obseruantiam, & perpetuam perfenerantiam adstrictus remansit, maxime in subhastatione, vbi post licitatoris oblationem pretij penitentia non admittitur, vt ex plurimis diximus hac 3. part. cap. 10. à principio, & cap. 1. ex num. 105. cum sequentibus, *versic. at in tertio emptore subhastante*, &c. Vbi etiam ex num. 100. *versic. & non immerito, quia neuter eorum*, &c. Singularem videbis differentiam rationem inter tertium quemlibet rei hypothecatae possessorem, & inter tertium rei emptorem in subhastatione loco pretij offerentem recognitionem census, vt illius recognitio sit

33

temporanea, dum possideat, ita vt regulariter dimittere eam possit: iste vero nullo modo ad dimittendum sit admittendus.

35 Quare si ipse dimiserit, ex facto suo, & ex sua voluntate dimittit tanquam dominus, & non prouenit haec dimissio ex facto, & causa debitoris, ad quem solum iste tenebatur emptori, cuius liberam dispositionem rei, impedire amplius non potest.

36 Et cum hic casus in facti contingentia acciderit in hac Pintiana Cancellaria, determinatum fuit per rem iudicatam, vt emptor in subhastatione, qui loco pretij promisit census super ea impositos recognoscere, ac cum effectu postea recognitionem fecit creditoribus non absolutam, vt tenebatur; sed conditionaliter, dum ipse possideat, ac pro tempore dimisit rem creditoribus, inscio debitor, & non citato, ad petitionem istius emptor condemnatus fuit ad nouam, & perpetuam recognitionem faciendam, & in futurum redditus annuos praestandos; necnon omnes praeteritos à tempore suae dimissionis, (cum appareret, quod vsque ad illud tempus emptor persoluerat omnes,) atque etiam condemnatus fuit vt faceret indemnem, & securum debitorem à molestiis creditorum, & licet in illa aliquas alias rationes excusationis allegabat emptor, non pertinebant ad casum, & propterea non fuerunt habitae in consideratione, quia reuera punctum non percutiebant.

37 Quibus suppositis non obstant argumenta in contrarium adducta pro emptore à principio huius cap. quibus licet sufficienter responsum remanet ex iis, quae abunde considerata fuerunt hactenus pro debitor. Adhuc autem sigillatim respondetur, non obstat primum de obligato ad factum, vt sufficiat factum praestare nudum. Tum quia in hac census recognoscendi promissione non consideratur factum nudum, sed effectus omnino, ad quos respecterunt contrahentes, & ad omnimodam securitatem, & indemnitatem debitoris, vt aperte probauimus supra in primo fundamento pro debitor ex numero 10. *versic. primo, quia in hac recognoscendi census promissione*, &c.

38 Tum etiam, quia quando (quod falsum est) nudum factum consideretur, adhuc emptor per conditionalem recognitionem non erat liberatus, quia alio modo recognouit, quam quo obligatus erat, & sic nihil fecisse intelligitur, & remanet adstrictus sicut antea, prout late probauimus in tertio fundamento pro debitor ex num. 28. cum sequentibus.

39 Ad secundum argumentum, de quo num. 4. & 5. deductum ex Rolando à Valle, Grammatico, & Capicio satis illis satisfacit Petrus Surdus d. cap. 3. per totum, & signanter ex num. 38. & sequentibus, & insuper, quia certa, & verior est contraria opinio, quae habet, quod promittens minorem, aut mulierem nuptam ratificaturam contractum, vt non satisfaciat factum nudum praestando, sed tenetur praestare ratificationem cum solemnitatibus à iure requisitis, vt contrahens semper tutus sit, & indemnus à molestiis, prout apparet ex quamplurimis Doctores, allegatis superius sub primo fundamento pro debitor ex num. 13. *versic. hinc etiam est, quod venditor*, &c.

40 Nec obstat tertium de emptore, qui validè, & legitime recognouit à principio, licet conditionaliter, & sic per superuenientem dimissionem amplius non adstringatur ad recognoscendum, quia factum legitime retractari non debet, licet casus postea,

- 41 postea euenerit, à quo non possit inchoari. Respondetur, negando legitime factam fuisse recognitionem cum aliter eam fecerit, quam erat obligatus.
- 42 Et nihil fecisse videtur; vt supra diximus. Et quando à principio legitima fuerit recognitio, adhuc argumentum retorqueretur contra emptorem, vt per dimissionem subsequutam, & casum superuenientem exmero facto, & voluntate sua, non retractaretur recognitio praecedens legitime facta, sed in ea persistere debebat emptor ex praedicta regula iuris, ne debitor priuatus remaneat re, & pretio, quod fisione breuis munus transtulit in emptorem, & in perpetuum reliquit, & sic omnem quantitatem corresponsentem forti census principali, vt eum recognoscendo, debitor indemnus, & tutus remaneret in posterum à molestiis creditorum suorum, quos soluere, & satisfacere in se assumpsit emptor. Aliter atque foret velle, vt debitor priuaretur re sua, & insuper remaneret cum onere soluendi creditores, quod inhumanum esset, & contra omnem iustitiam.

CAPVT XIII.

Debitor contrahendo, donando, legando, maioratum instituendo, confitendo, aut diuidendo sua bona, vel patiendo praescriptionem necnon sententiam contra se latam, an, & quando, suis praedictet creditoribus?

SUMMARIUM.

- Iuri creditorum quomodolibet debitor de suis bonis disponendo nulla arte potest detrabere. n. 1.*
- L. debitorum, C. de pignoriis, l. debitorum pactionibus, 25. C. de pactis cum aliis exornantur. ibid.*
- Mulier nubendo, & dotem dando marito, nequit creditores suos illudere, in cuius non est potestate iuri eorum detrabere. n. 2.*
- In promissione bonorum plus esse non intelligitur, quam quod superest deducto ere alieno. n. 3.*
- De pralationis iure competente creditoribus disponere nequit nec subuere, si praferendo alterum. num. 4.*
- Pralationis ius est priuatiuum creditorum, non communicabile debitor, qui propterea nequit de pralatione anteriorum opponere inferiori exigenti suum creditum. n. 5.*
- Debitor vendens, aut donans sua bona sub conditione vt donatarius soluat creditoribus suis, non liberatur, sed eodem modo eis tenetur, ut antea. numero 6.*
- Sed an iure Hispano creditores non interuenientes praedicto pacto ius acquirant contra donatarium vel emptorem, n. 7. remissum.*
- Procurator absque sufficienti mandato si obligauit rem Domini, postea Dominus eandem alteri obligauit, & tandem obligationem Procuratoris ratam habuit, non praedictet secundo. n. 8.*
- Debitoris bonis ab eo dimisus per Prouincias creditores vnus heredem alterius prouincia continere possunt. n. 9.*
- Ius creditorum omne patrimonium debitoris, ubique existens respicit. ibid.*
- Heres semel aditam hereditatem repudiare nequit in Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.*

- praedictum creditorum, num. 10.*
- Nec ante aditionem eam alteri renunciando, vel donando, suis officit creditoribus. n. 11.*
- Per maioratum confessionem, & alienationis prohibitionem debitor nihil detrabit iuri creditorum, quorum respectu bona adhuc libera remanent. n. 12.*
- Confessio debiti, aut recognitio schedulae priuata, & debiti probatio contra conscientem, aut recognoscentem. n. 13.*
- Non tam operatur in praedictum creditorum, cum ficta, fraudulenta ac simulata praesumatur ad tertij praedictum. n. 14.*
- Recognitio schedulae non praedictet aliis creditoribus, legitime sua credita probantibus. n. 15.*
- Cum possit facile diem anteponere animo alios fraudandi, num. 16.*
- Credita per solam debitoris confessionem tanquam fraudulenta, non praedictet aliis in concursu creditorum. n. 17.*
- Confessio, aut schedulae recognitio emanata post concursum iudicio pendente fraudulenta praesumitur, & minus, praedictet creditoribus, num. 18. & n. 15.*
- Confessio emanata à fallito fidem non facit in praedictum creditorum. n. 20.*
- Notes confessua à marito non probant in praedictum creditorum, nisi alias legitime probentur. n. 21.*
- Confessio de recepto, licet transacto biennio probet, non tamen in praedictum creditorum. n. 22.*
- Confessio cedentis, licet ei praedictet, non tamen confessionario. n. 23.*
- Distinguo inter cessionem ad commodum cedentis, vel cessionarij. n. 23.*
- Confessio emanata inter personas prohibita aliis adminiculis adiunatur. n. 25.*
- Tertius contra confessionem de recepto potest perpetuo opponere, nec biennio adstringitur. numero 26.*
- Creditor contra tertium hypotheca possessorem agens ex confessione de recepto tenetur veram numerationem probare. n. 27.*
- Creditor ex priuata scriptura nullis praesertur creditoribus, nisi apocha trino teste testante de loco, & tempore, ac substantia sic munita. n. 28.*
- Et tunc aliis posterioribus instrumenta habentibus praesertur. n. 29.*
- L. scripturas, 8. C. qui potiores, & l. 31. tit. 13. part. 5. exornantur. ibid.*
- Chirographum munus requisitis, d. l. scripturas, quoad pignus, & hypothecam publico instrumentis aequiparatur. n. 30.*
- Chirographum continens hypothecam recognitum in iudicio praedictet aliis creditoribus postea contrahentibus. n. 31.*
- Confessio, & recognitio in iudicio non praedictet creditoribus eo tempore existentibus, secus postmodum contrahentibus cum debitor. n. 32.*
- Sententia contra antecessorem non praedictet successoribus tunc temporis ius habentibus. n. 33.*
- Item & incessionario. ibid.*
- Opinio de qua ex numero 31. fulcitur auctoritate Senatus, qui eam pluries complexus fuit. num. 34.*
- Pignori rectè quis potest rem communem quaedam suam partem. n. 35.*
- Diuisio rei communis subsequente ius creditoris quoad hypothecam non diminuitur. n. 36.*

In diuisione si tota ad iudicetur socio debitoris, ad hoc creditoris hypotheca manet. n. 37.
Eodem modo ac si tota adiudicaretur debitori. n. 38.
Ius reale hypotheca rem sequitur in quemcumque vadat. n. 39.
Communis res hypothecata, si per aequales partes fuerit cum socio diuisa, durat hypotheca in dimidia dimidia, socium tangenti. n. 40.
Per factum debitoris diuidentis, vel alias alienantis rem, non tollitur hypotheca. n. 41.
Creditor cui res communis fuit hypothecata, potest socium debitoris ad diuisionem prouocare. n. 42.
Et tunc si tota res fuit debitori adiudicata soluendi estimatione alterius partis, tota res manet pignori aff. h. a. tam pro credito quam pro pretio a se soluto. n. 43.
Arnei Roberti distinctio in hac materia diuisioni rei communis hypothecata traditur. n. 44.
Prescribi rem, vel usurpari qui patitur, ipsam alienare videtur. n. 45.
Prescriptio rei hypothecata, quam passus est debitor, non praedicit iuri creditoris. n. 46.
In prescriptione hypotheca separata est questio pignoris in intentione domini. n. 47.
Prescriptio sicut qualibet alia rei alienatio non infringit ius hypothecae, quam comitatur quocumque vadat. n. 48.
L. 1. §. cum praedium ff. de pignoribus, l. in so. §. non mutat, cum aliis ponderantur & exornantur. ibidem.
In prescribentem rem transit ius hypothecae, cum prescripta, & acquisita intelligitur. n. 49.
Res iudicata obiecta per tertium super re pignorata contra debitorem, non praedicit creditori in hypotheca non citato nec scienti. n. 50.
Limita quando debitor fuit conuictus, aut quando aduersario colludit, ut creditori etiam scienti non praedicit. n. 51.
Item limita, ut conclusio procedat quando pignus, vel hypotheca fuit tradita creditori. n. 52.
Secus quando tradita non fuit quo casu res iudicata contra debitorem praedicit creditori sine scienti suo ignorantis. n. 53.
Sententia lata super proprietate hypothecae contra debitorem an praedicit debitori scienti vel ignorantis. n. 54. remissus.
Sententia contra emphyteutam ob commissum praedicit eius creditoribus etiam ignorantibus super hypotheca in emphyteusi habentibus. n. 55.
Sententia inter debitorem, & unum creditorem super suo credito, non praedicit aliis creditoribus non citatis, quominus eam subnehere valeant. num. 56.
Lite concursus pendente omnes controversiae motae contra debitorem tractandae sunt simul cum creditoribus n. 57.
Sententia lata super praelatione inter unum creditorem & debitorem, aliis creditoribus non nocet, num. 58.
Sententia lata pro uno creditore contra debitorem in alio diuerso iudicio quoad executionem, & executionem trahitur ad vniuersalem concursus. n. 59.
Qui alienando, vel aliquid agendo praedicare alteri non potest, minus potest consentiendo, vel patiendo. n. 60.
Nec patiendo, aut transigendo. n. 61.
Nec omitendo rem pro derelicto. n. 62.
Per pactum in initio acquisitionis vel tertium in re acquisita per debitorem praefertur debitor praen-

dicare potest suis creditoribus. numero 63.
Iure debitoris extincto vel annihilato ex natura rei, vel ex causa antecedente necessaria, & non voluntaria, extinguuntur ius creditorum medio tempore questum. n. 64.
Haeres ad eundem hereditatem, non soluendo quando suis creditoribus praedicit. n. 65.
L. 1. §. ex contrario ff. de separationibus interpretatur. ibid. & n. seqq.
Debitor qui successiue pluribus bona sua obligauit, primi secundis praefertur, etiam si istis bona non sufficiant. n. 66.
D. l. 1. §. ex contrario procedit in creditoribus chyrographariis & merè personalibus, qui debitor adiciendo novos creditores potest praedicare. n. 67. 68. & 69.

VRI quæsto creditoribus in bonis sui debitoris, nulla arte debitor, nec modo aliquo detrahere, aut praedictum aliquod afferre potest, ex facto nempe suo voluntario, & causam non habente necessariam, & praambulam obligationi bonorum facta creditoribus, & horum consensu non accedente; cum in solius debitoris potestate non sit illorum ius subvertere, vel minuire, quomodolibet de suis bonis disponendo voluerit, textus est in l. debitorem nec vendentem, nec donantem, nec legatum, vel fideicommissum relinquentem posse conditionem facere deteriore creditoris, certissimum est. Unde, si tibi obligatam rem probare posse confidis, pignora persequi debes, 15. C. de pignoribus & hypothec. l. debitor pactionibus, creditorum pactionem nec tolli, nec mutari potest, 25. C. de pactionibus, l. si debitor. l. distrahatis. Auth. hoc ita, C. de pignori. l. si prior, §. fin. D. qui potiores, l. sicut, §. non videtur, D. quibus mod. pign. vel hypothec. solui. plures allegat Guzman de emption. quest. 34. n. 45. & 49. latè Fontanella de pact. nuptialibus claus. §. gloss. 8. part. 7. num. 29. & a num. 57. tom. 2. Felicianus de Solis tom. 2. lib. 3. c. 2. num. 14. Giurba decis. 24. num. 4. & decis. 61. num. 21. & decis. 104. num. 5. Antonius Bellonus conf. 36. num. 6. Dominus Valenzuela Velasquez conf. 56. num. 49. tom. 1. Nos supra 1. part. cap. 10. num. 41. vers. quia cum in hoc iudicio tractetur, &c. ac etiam 1. part. cap. 12. ex n. 17. cum sequentibus vers. sed adhuc illis, atque aliis, &c.

Quo fit, quod mulier ære alieno grauata licet bona sua postea in dotem viro suo dederit, nihilominus, nihil ex hoc detrahit iuri creditorum, qui eodem modo contra virum, & vxorem possunt sua consequi credita, & instrumenta exequi, ne in mulieris manu sit, & potestate, nubendo creditores illudere, Guttierrez lib. 2. pract. quest. 26. num. 9. Franchis decis. 6. 36. & decis. 396. Amatus decis. 5. num. 5. Pinellus in l. 1. part. 2. num. 72. C. de bon. mater Anna. allegat. 33. num. 12. Costa subsidiar. remed. 44. n. 1. Papon. lib. 12. tit. 5. Arrest. 44. Cassan. ad consuet. Burg. rub. 4. §. 1. Paleot. de dote, cap. 1. num. 4. Bacca. de inop. deb. cap. 15. num. 23. Borrell. conf. 54. Rebell. de obligat. inst. part. 2. lib. 5. quest. 8. a num. 9. Gallus conf. 29. num. 8. 27. & 28. Peregrin. de iur. fisci, lib. 5. tit. 1. n. 118. Guido Papa decis. 447. & singul. n. 429. Capic. decis. 128. num. 4. & ibi Moscatel. n. 1. Cartar. decis. 34. num. 8. & 9. & alij relati, à Giurba decis. 89. num. 2. & ad consuet. Messanen. cap. 9. gloss. 7. n. 6. fol. 599. quia in promissione bonorum plus esse non intelligitur, quam quod superest, deducto ære alieno,

no. l. mulier bona ff. de iure dot. l. subsignatum, §. bona, ff. de verb. signif. l. cum emancipatis, §. 1. ff. decollatio bonor.

- 4 Quod non solum procedit in ipso iure pignoris principalis, ex hæcenus dictis, & vterius comprobatis verum nec in iure praelationis competente creditori, de quo in eius præiudicium disponere debitor non potest, nec subvertere præferendo ei alterum iuxta celebrem text. in l. 2. ff. qua in fraud. creditor. idem erit probandum (inquit Consultus) est pignora liberet, vel quem alium in fraudem creditorum preponat. nam ius praelationis est priuatiuum creditorum, non communicabile debitori, de quo nec opponere potest creditori in ferri suum creditum exigere volenti ante potiores, vt latè probauimus 2. part. cap. 3. ex num. 52. cum seqq. & 1. p. cap. 16. ex num. 22. cum seqq.
- 6 Hinc licet debitor vendens, vel donans bona sua, vt donatarius, vel emptor soluat debitoris creditoribus, horum ius propterea non immutatur, nec in aliquo detrahitur, sed eodem modo debitor, vt antea tenent obligatum, & in eum dirigunt actiones, nec in debitoris potestate est, aut voluntate ab obligatione resiliere, nec suos creditores remittere ad donatarium, vel emptorem, etiam hæreditariis, quem ipse debitor habet obligatum, ad soluendum, quia nihilominus ipse ab eis conueniri debet, de iure communi, multa in his terminis iura cumulauius, supra 2. part. cap. 26. ex num. 1. cum multis seqq. Sed an creditores virtute pacti huiusmodi ius aliquod acquirant contra emptorem, aut donatarium hæc conditio in fauorem creditorum absentium, itavt eum directè conuenire valeat, atque cessione, affirmatiue resoluimus in eodem cap. 26. ex num. 54. vsque ad finem, vers. sed quid denique respondebis, &c. ex nouiori dispositione, l. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat. & ex plurimorum Doctorum auctoritate, quos ibidem accuratè congeffimus.
- 8 Hinc prouenit singularis doctrina Socini in consil. 126. in causa secundi decreti, volum. 4. dicentis, quod si procurator non habens idoneum mandatum obligauit rem domini vni creditori, & postea Dominus ipse eandem obligauit alteri, ac demum Dominus ratificauit obligationem factam per procuratorem, quo ratificatio valebit in præiudicium ipsius domini, non verò quoad præiudicium alterius creditoris, cui Dominus antè ratificatione obligauerat, nec ratificatio retrahitur in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius irrenocabile quaesitum, sequitur, & aliud simile adducit Negulant. de pignoribus. 4. part. princip. ex num. 40. videndus ex num. 35. vers. sed insurgit in prædictis.
- 9 Hinc licet debitor, plures habens creditores testando, & diuidendo hæreditatem suam inter suos hæredes per diuersas prouincias, non propterea præiudicium faciet creditoribus suis, quominus hæredem vnius prouinciæ, creditores alterius possint conuenire, non obstante diuisione hæreditatis facta per debitorem, cum ius creditorum omne debitoris patrimonium respiciat, per plura iura & Doctores, supra 2. part. cap. 12. per totum, vbi aliàs plurimas reperies doctrinas valdè conducibiles regulæ huius cap.
- 10 Ex hoc etiam principio oritur, quod hæres semel aditam hæreditatem sibi delatam repudiare non potest in præiudicium suorum creditorum, quibus ex additione fuit ius perfectum quaesitum, vel etiam quando ante additionem illam renunciauit in fauorem alterius, vel alteri donauit, cum eo

ipso actu renunciationis inuoluatur aditio præcedens, & ex eo per necessarium antecedens eo ipso aditio inducitur occultè, & iuris ministerio, provt copiosè videre est, supra 1. part. cap. 14. per totum, nec non etiam per totum cap. 16. imò & per discursum totius quàm plurimas reperies doctrinas originem trahentes, ex illa regula, ad principium huius cap. apposita.

Ex ea etiam prodiit alia, & notissima, quod debitor, qui de suis bonis maioratum instituit, nullo modo suis præiudicat creditoribus, nec eorum iuri in aliquo detrahit, aut minuire potest; imò potius prohibitione alienandi non obstante, pro eorum satisfactio, atque æris alieni solutione vinculum ipsum dissoluitur, & bona ipsa sic vinculata vsque ad creditorum quantitatem libera, & dissolubilia remanent, libereque, & absque aliquo impedimento distrahuntur & alienantur, textus in l. filius famulus, §. Dim. D. de legat. 1. & l. peto, §. prædium, D. de leg. 2. & l. pater filium, D. de legat. 3. & l. alienationes, D. familia eriscunda. Et ex receptissima omnium sententia, quam inter alios probauit Bart. in d. l. pater filium, & ibi Alberic. rufus Bart. in l. Marcellus, §. res qua, in prima oppositione, & ibi Romanus num. 11 in fine. Iason vers. intellige, & Socinus Senior num. 10. D. ad Trebell. Cumanus in d. l. peto, §. prædium, D. delegat. 2. Paulus de Castro in l. vltima, §. sed quia, num. 4. C. commun. delegat. Iason in l. commodis, num. 4. D. de re iudic. & in Authentica res qua limitationem 6. C. commun. delegat. Peralta in l. 3. §. qui fideicommissum, num. 118. D. de hered. instituend. Padilla in l. vnum ex familia, §. si de falcidia, num. 7. D. delegat. 2. Socinus Jun. consil. 28. num. 3. lib. 1. Natta consil. 110. n. 13. & consil. 145. num. 22. Nenizan. consil. 62. num. 79. Cephalus consil. 344. num. 7. & consil. 93. num. 14. & consil. 676. Pancitollus consil. 60. num. 5. Hieronimus Gabriel. consil. 118. num. 6. lib. 1. Suardus consil. 7. num. 23. lib. 1. Hondedens consil. 58. num. 25. lib. 1. Menochius consil. 245. num. 2. & lib. 4. præsumptione: 92. in fine. Ludouicus de Molina de Hispan. primog. lib. 1. cap. 10. num. 4. Mantica de coniectur. vltim. voluntat. lib. 9. tit. 8. num. 11. Andreas Gail. lib. 2. pract. obseruat. 137. num. 7. Grassius in §. fideicommissum, quest. 58. num. 1. Petra de fideicommiss. quest. 8. num. 15. & quest. 15. num. 2. & sequentibus. Peregrinus de fideicommiss. art. 40. n. 118. & num. 22. Intrigolius de substitutionibus cent. 3. quest. 73. num. 417. Suardus decis. 62. n. 21. & sequentibus. abundè Vincentius Fusarius in tract. de substitutionibus. quest. 141. per totum.

Nec contentendo debitor, aut recognoscendo schedulam priuatam potest aliis suis creditoribus præiudicare; nam licet confessio debiti sit debiti probatio; intelligitur contra contententem, qui sibi ex sua confessione, aut recognitione potest præiudicium afferre, cap. 1. & 2. de confessis, cap. per inquisitionem, de elect. & ex ea debitor obligatur efficaciter, l. vnica, C. de confessis, l. cum te, C. de transactionibus.

Non tamen in præiudicium creditorum, sicuti nec alterius tertij, quia simulata, ficta, & fraudulenta præsumitur, fraudandi, & eludendi iura creditorum causa emanata, & idcirco in eorum præiudicium is in cuius fauorem debitor debitum falsus fuit, inter ceteros creditores adscribi non debet, l. duobus, §. 1. D. de iureiur. & ibi Iason, Afflicti de decis. 245. num. 11. Tiraquell. lib. 2. retract. §. 4. gloss. 6. num. 9. in fine. Natta consil. 438. num. 9. Roland. à

Valle *consil.* 58. *num.* 14. *vol.* 2. Cephal. *consil.* 101. *num.* 18. & 28. Cauallus *consil.* 141. *num.* 2. Surtus *consil.* 326. *num.* 13. Giurba *decis.* 88. *n.* 3. Mascard. *de probation. conclus.* 372. *per totam* Nogueterol. *allegat.* 7. *ex num.* 24. & *allegat.* 36. *ex num.* 36. & 37. Ludouif. Sanctius *de induciis debitorum, quæst.* 21. *ex n. 7. & seqq.*

15 Et loquendo in recognitione schedulæ priuatæ facta per debitorem, vt non præiudicet aliis creditoribus legitime aliàs probantibus sua credita. Probat Florea Diez de Mena *lib. 1. practicar. q. 6. §. 2. num. 24. ad finem.* Bartol. *in l. repetit. de fide instrum.* Felinus *in cap. 2. eodem tit. num. 12.* Mascard. *d. conclus.* 372. *per totam.* probans recognitionem debitoris, vel confessionem schedulæ nihil probare contra alios creditores, cum possit facile diem antepone, & eos fraudare, & idem probat Tufchus *littera R. concil.* 50. *num.* 19. & 20. Rota per Baratum *decis.* 9. *num.* 1. Gattierrez *practicar. lib. 1. quæst.* 125. *num.* 23. Azeuedius *in l. 5. tit. 21. lib. 4. recopilat. num. 22. & 29.* Petrus Surtus *consil.* 547. *ex n. 7.* Becianus *respons.* 81. *n.* 37. *vol.* 4. Gaito *de creditoribus cap. 2. tit. 3. n. 512.* Nogueterol. *d. allegat.* 36. 17.

17 Ex quo Doctores communiter tenent, quod credita, quæ solummodo constant per debitorum confessiones, simulata, & fraudulenta præsumuntur, verisique creditis de quorum causa, & veritate constat, præiudicare non possunt in concursu creditorum, Gloss. Bald. *in Angel. in l. diuersis. Cod. qui potior. in pignor. habeatur.* Ripa *in l. priuileg. n. 23. D. de priuileg. credit.* latissime Sfortia *Odis consil.* 100. *a num. 1. & seqq.* Pereyra *decis.* 107. *num. 2.* Petrus Barbof. *in l. 1. part. 1. num. 31. D. solut. maritum.* Gamma *decis.* 226. *num. 1. & decis.* 736. *n. 1.* Ludouif. Sanctius *de induciis debitor. quæst.* 11. *num. 13.* & probant ceteri omnes Doctores hæctenus allegati.

18 Quæquidem resolutio, multo magis locum habet, postquam concursus iudicialis formatum est, & debitor cessit bonis; nam tunc tanquam fallitus, & decoctus, atque ideo suorum bonorum administratione priuatus, nec confiteri debita potest, nec priuatas scripturas recognoscere in præiudicium, & detrimentum aliorum creditorum, quorum iuri detrudere in sua voluntate, & facultate non est, sed potius ad eos fraudandos simulata, & ficta præsumitur confessio, ac recognitio, vt in terminis probant Bald. *consil.* 432. *lib. 1. Stracha de deceptionibus, part. vltim. num. 17.* Bald. *consil.* 249. *num. 1. lib. 1. aliàs consil.* 400. *lib. 5.* Gratian. *disceptat. forens. cap. 391. num. 12. cum sequentibus.* Curia Philippica *1. part. lib. 2. §. 24. num. 6.* Rebassus *de litteris dilator. annal. vnic. 1. gloss. 1. num. 67. vers. 5.* Ludouif. Sanctius *de induciis, d. quæst.* 11. *num. 8. & 9.* & Stracha *vbi proximè reddit rationem 2. part. vltim. part. num. 31.* In hæc. Sciendum est igitur, frequenter euenire, vt sequuta alicuius decoctione, vel consanguinei, vel amici decoctoris in fraudem verorum creditorum se creditores fingant, cum non sint, vel si forte creditores aliquando extiterunt, & creditum consequuti fuerunt adhuc se in numero creditorum adiiciant, quod idem docet 6. *part. num. 10.* & apertius hoc idem docet Angel. *consil.* 213. *num. 1.* Guillelmus de Cuneo *in leg. & suum heredem, §. hodie, D. de pactis.* Gratian. *disceptation. forens. cap. 222. num. 21. ibi. Vbi tales possunt aliis præiudicare, debent esse creditores, qui habeant efficaciter obligatos suos debitores, vel ita vt nulla ob-*

stet eis exceptio, quæ principalem perimat, aut elidat, cum etiam debeat esse creditum verum, non imaginarium, aut simulatum, &c.

Et idcirco talis confessio fidem non facit præiudicium creditorum. Escobar. *lib. 2. variar. cap. 11. num. 4.* Gutierrez *lib. 1. practicar. quæst.* 125. *num. 3.* Flores de Mena *lib. 1. d. quæst.* 6. *§. 2. num. 24.* qui loquuntur in fallito, & decocto. Scaccia etiam de commerciis, §. 2. *gloss. 5. num. 329. & 331. & n. 445.* Gaito *de credito. cap. 2. tit. 7. n. 2409. & n. 2421.* eleganter Burfatus *consil.* 119. *n. 27. & 28.* vbi latè fundat instrumentum à fallito confectum creditoribus non præiudicare, sequitur Nogueterol. *allegatione 7. n. 24.*

Hinc patet, qui confitetur se recepisse à filio pretium rei venditæ, vel alteri se debere, non præiudicat cæteris filiis, quod si confessio emanauerit in testamento, valebit in vim legati, ita tamen vt si fiat confessio in fauorem extranei sustinebitur legatum intra quintum bonorum, si in fauorem vnus filij, valebit respectu tertij, & 5. *Parlador. lib. 2. rerum quotidian. cap. 14. per totum.* Gutierrez *de iuramento 1. part. cap. 4. ex n. 21. cum seqq. & pract. lib. 3. quæst. 97. num. 5.* Castillo *controuers. tom. 5. cap. 111. ex n. 12. cum seqq.* nisi is, in cuius fauorem confessio emanauerit, eandem adminiculis, & coniecturis adiuuet, vel aliter debitum confessatum probet.

Hinc confessio extraiudicialis ad exonerationem conscientiæ, licet probet in fauorem absentis, & in præiudicium confitentis, non tamen probat in præiudicium tertij. Mascard. *de probation. conclus.* 347. *ex num. 99. cum seqq. conclus.* 359. *n. 25. 30. & 31. cum seqq.* abundè Gaito *de credito. c. 2. tit. 3. ex num. 270. cum sequentibus,* & vide etiam Castillo *controuers. tom. 4. dict. cap. 111. ex num. 12. & a princip.*

Hinc dotes confessatæ à marito non probant in præiudicium creditorum ipsius, nec vxores ex ea fundant suam intentionem ad receptionem dotis, nisi etiam verificetur per aliud instrumentum, aut aliàs legitime præcedens dotis promissio; quia aliàs facilis pateret via vitis suos fraudandi creditores; de quo latissime videbis Fontanellam *de pact. nuptial. claus. 14. gloss. vnic. part. 1. num. 31.* Nogueterol. *allegatione 40. n. 8. & seqq. & allegatione 20. ex n. 61. & seqq.* Sanctius vbi proximè *n. 5. & sequenti.* latissime prosequitur Hermosill. *ad l. 9. tit. 5. part. 5. gloss. 5. ex num. 38. cum seqq. tom. 1. ex fol. 89. & sequenti,* vbi etiam latè agit de personis suspectis, inter quos confessio de recepto emanata, licet probet non opposita intra biennium exceptione rei, aut pecuniæ non receptæ; nihil tamen tertio, aut creditoribus præiudicat, qui per diuersos casus accuratè discutit.

Et num. 40. rectè probat, quod confessio cedentis, licet ipsi præiudicet; non tamen præiudicat cessionario, ex Bart. *in l. per diuersas, num. 12. C. mandati & post plures antiquiores, Corticus consil.* 139. *n. 4. lib. 3.* Herculanus de probanda negatiua *n. 198.* Anton. Gom. *tom. 1. variar. cap. 12. num. 81.* Afflictis *decis.* 163. *in fine.* Tiraquel. *de retract. lignag. §. 2. gloss. 1. num. 14.* Mascardus *de probation. conclus.* 379. *per totam, & num. 4.* probant etiam Surtus *decis.* 256. *num. 8.* Rolandus *consil.* 85. *num. 9. lib. 2.* Nogueterol. *allegat.* 22. *num. 13.* plurimos alios laudat D. Ioseph Vela *disceptat.* 11. *num. 59.* sed distinguere intercessionem factam ad dmmmodum cõmodum cedentis; qui exercitium actionis dumtaxat transfuit

transfuit in cessionarium agentem nomine cedentis, vt tunc semper cessionario nõceat, qui contra cedentem habet regressum, secus quando cassio facta fuit ad commodum cessionarij, qui aduersus eum regressum non habet, vt tunc confessio cessionatio non noceat. Latissime examinat per disputationem, resolutionem, & limitationes Ioan. Domin. Gail. *de credit. c. 2. tit. 3. ex num. 420. cum infinitis seqq. & de distinctione ex n. 435. cum sequentibus.*

25 Quæ omnia limitantur, quando confessio emanata, inter prohibitos aliis adminiculis adiuuatur. Nogueterol. *allegat.* 32. *ex num. 23. cum sequentibus,* & vide Hermosill. *loco citat.* abundè Castillo *tom. 5. controuersiar. cap. 111. ex num. 10. cum multis seqq.* vbi plenè de tota materia quando confessio de recepto probet, vel non inter personas prohibitas, vel in præiudicium creditorum, vel tertij.

26 Et idcirco tertius aduersus confessionem de recepto potest perpetuo opponere, nec adstringitur ad biennium. Fulgos. *consil.* 133. & *consil.* 205. Iosephus Mascard. *de probat. conclus.* 310. *num. 3. & conclus.* 361. *num. 31. & 47.* Tiraquell. *de retract. consanguin. §. 1. gloss. 18. num. 81. & sequentibus.* Anton. Gom. *1. tom. variar. cap. 12. num. 81. Versiculo item inferitur, quod si pater, & in l. 50. Taur. num. 52.* Auendanus *in cap. prater. cap. 29. num. 12. lib. 2. ex quibus Azeuedius in l. 1. num. 90. tit. 21. lib. 4. recopilat. tradit,* quod hæc exceptio in perpetuum per tertium allegari potest. Vincentius Carrocus *in tract. de deposit. 1. p. rubr. de deposit. probat. num. 5.* vbi confessionem de recepto non præiudicare tertio ait Felicianus *de censibus 2. tom. lib. 3. cap. vlt. num. 5. versic. quam resolutionem.* Vbi tradit creditorem, si aduersus tertium pignoris possessorem agat, ex confessione de recepto mutuo, opponente tertio exceptionem non numeratæ pecuniæ, teneri veram numerationem probare; quem sequitur Barbof. *in remission. ad ordinario. Lusitan. in princip. num. 9.* Auendanus *de censibus cap. 45. num. 22.* abundè agit, & comprobat ex variis iuris fundamentis Hermosilla *ad l. 9. tit. 1. part. 5. gloss. 5. ex num. 37. tom. 2. fol. 87.* Vide tamen declarationes *ex num. 44. cum seqq.*

28 Quo pertinet text. *in l. scripturas 8. Cod. qui potior. in pignore habeantur, & leg. 31. tit. 13. part. 5.* ex quibus firma desumitur conclusio, quod habens confessionem debiti per priuatas scripturas non præfertur posterioribus creditoribus, nisi apocha ipsa sit trino teste munita, testantibus de tempore, & loco, ac substantia ipsius. Tunc enim non solum legitimam probationem facit, verum etiam præferendus venit aliis creditoribus nitentibus publico instrumento quoad pignus, & hypothecam contentam in dicto Chirographo, de cuius materia latè agent Anton. Gabr. *commun. opin. tit. de probation. conclus.* 9. *10. & 11.* Gregor. Lopez *in d. l. 31. maxime ex gloss. 1. vsque ad gloss. 4.* Couarr. *practicar. quæst.* 22. *ex num. 1.* Cælar Bartius *decis.* Bononiens. *21. n. 11.* Morla *in emporio iur. lib. 1. tit. de fide instrum. quæst. 1.* Bertazol. *consil. crimin. 295.* maxime *ex num. 9.* Petrus Cauallus *consil.* 121. *ex num. 3.* Alexand. Trentacinq. *variar. resolut. lib. 2. tit. de fide instrum. resolut. 12. per totam, num. 20.* Magonius *decis.* Florent. *122. num. 9.* Francisc. *decis.* 96. *num. 6. & seqq.* Bellon. *decis.* 13. *ex num. 13.* Rolandus à Valle *consil.* 84. *ex num. 2. volum. 3.* Thomas Triuidan *lib. 1. decis.* 4. *num. 9.* latissime Scaccia *de iudic. causar. civil. cap. 11. ex num. 990.* Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I l.

Martha *vor. 53. per totum.* Thobias Nonius *consil.* 70. *ex num. 2.* Molina *de iust. & iur. disput.* 534. *num. 21.* Matienzus *in l. 7. gloss. 5. n. 12. tit. 16. lib. 5. recopilat.* Rodriguez *de concurs. creditor. 2. p. art. 1. ex n. 12. cum seqq.* Gratianus *disceptat.* 537. *per totam,* plures allegat D. Ioseph Vela *disceptat.* 21. *ex num. 17.* late etiam Hermosilla *ad l. 9. tit. 5. p. 5. gloss. 5. ex num. 55. cum sequentibus, tom. 1. fol. 99.* D. Latea *decis.* 49. Ludouic. Sanctius *de induciis debitor. c. 21. ex num. 18.*

Et est annotanda limitatio D. Ioseph Vela, vbi proximè *num. 21.* dicentis chirographum munitum solemnitatibus *d. l. scripturas,* respectu hypothecæ, & pignoris publico instrumento æquiparari, adeo vt si illud sit anterioris datæ instrumento veniat præferendum.

Ac per totam dissertationem neruose defendit chirographum, in quo adest obligatio bonorum, recognitum per debitorem in iudicio anteaquam bona sua aliis creditoribus hypothecaret per publicum instrumentum, præferendum esse in hypotheca aliis creditoribus hypothecatis posterioribus ex instrumento. refert Pareia *de vniuersa instrument. edit. tit. 1. resolut. 3. §. 5. num. 63. & 64.* qui merito firmarunt præsertim D. Ioseph Vela *d. disceptat. 21. maxime ex num. 23. & ex num. 56. cum sequentibus* quod illa regula, confessionem, & recognitionem debitoris factam in iudicio non præiudicare creditoribus, intelligatur, de creditoribus ius habentibus tempore recognitionis, & confessionis iudicialis, non verò de iis qui postmodum, & post emanatam recognitionem, ac confessionem ius, & hypothecam in bonis debitoris consequuti fuere; plurimos etiam refert Gratianus *tom. 2. disceptat. 287. ex n. 9. vsque ad num. 14.* vbi etiam de sententia lata contra antecessorem, vt non præiudicet successoribus, tunc temporis ius habenti, atque etiam de cessionario, & de aliis similibus.

Quorum opinio fulcitur eâ autoritate huius Cancellariæ Pintianæ in causa dotis confessariæ per maritum in iudicio, anteaquam alij creditores hypothecarij contraxissent cum marito, quibus vxorem præferendam determinauit, & postea bis idem iudicabit Senatus noster.

Nec diuidendo rem cum alio socio communem, pignori per debitorem antea datam creditori, huic præiudicat. Finge, si debitor habens rem communem cum alio socio pro indiuiso, rectè potest partem suam indiuisam dare pignori, ad text. *in l. vnic. C. si communis res pignor. data sit & post Negulant.* Filiucius *de societate, cap. 28. num. 10.* Gaito *de credit. cap. 4. quæst. 7. n. 377.* non per subsequentem diuisionem inter debitorem, & socium ius creditoris in aliquo immutari potest, *d. l. vnic. Cod. si communis res pignori detur, l. 2. Cod. commun. diuid. l. 7. §. vlt. D. quibus mod. pign. vel hypothec. solut. l. 3. §. fin. D. qui potior. in pignor. habeat.* Nam si socio debitoris tota res in diuisione adiudicata fuerit, adhuc creditoris hypotheca manet. *l. 6. si fundus. D. commun. diuidend.* Eodem modo ac si tota debitori adiudicata fuerit. Balduinus *de pignor. c. 12. quæ res pignor. obligat. post. colum. 4. versicul. si res nec plane aliena, fol. mibi 233.* cuius rationem reddit post alios Caldas Pereyra *in tract. de emptor. & vendit. c. 9. n. 14. prope finem,* ibi: *Quamobrem in casu proposito quæstionis defendi potest hypotheca rei communis pro diuiso possessa non extingui per adiudicationem, in diuisione postea subsequentem; quoniam per hypothecam ius reale adipi-*

scimus, quod rem ipsam afficit, ac sequitur, in quem- cumque transiuntem, nec diuisione, aut alienatione subsequuta extinguatur, ut in l. si quis putans § si fundus, D. communi diuidund. l. 3. in fin. D. qui potiores, l. si consensu in fin. & ibi Bart. D. quibus modis pign. vel hypoth. solu. Bald. & Salicet. in l. vnic. C. si communis res pignori data sit, &c. & vide eundem ex n. 13.

40 Quod & idem erit, quando inter debitorem, & socium fuerit per partes diuisa, & cuilibet pars adiudicata, puta pro dimidia, quia adhuc super parte dimidia tangente socio durabit creditoris hypotheca pro dimidia dimidia partis, & sic pro quarta respectiue ad totam rem, & pro alia quarta tenebitur debitor, cui similiter dimidia pars rei tetigit in diuisione. Eo quod in qualibet dimidia est dimidia obligata pro indiuiso, quæ obligatio omnes rei partes, completitur, etiam minimam, & ideo ad quemcumque ipsa res, vel rei pars transierit, semper dimidia totius, vel partis translata remanet hypothecæ affecta, quia per factum debitoris diuidentis, & alienantis non tollitur ius creditoris habentis in qualibet rei parte quæsitum, ex hypotheca præcedente rei indiuisæ. ad text. in l. si consenserit, §. fin. ff. quibus modis pign. soluit. & per Neguliant. Ioan. de Amicis consil. 20. num. 15. Bart. Granut. & alios tenet Felinus de societate, cap. 28. n. 31. Cæsar Maren. decif. 20. n. 39. latè Gaito de credito, c. 4. quæst. 7. ex n. 377. & seqq.

41 At si socius ad rei communis cum debitore diuisionem, non debitorem, sed creditorem ipsum prouocet (sicut de iure fieri potest) & restota adiudicetur creditori soluenti æstimationem alterius partis, tunc res tota erit in eadem causa, hoc est, tota res adiudicata erit obligata creditori, ita ut debitor totam lucere teneatur, ut eam consequatur, nempe soluto debito, pro quo pars indiuisa fuit hypothecata, & simul reddito partis pretio, quod creditor dedit in diuisionis adiudicatione. l. 7. §. si debitor, D. communi diuid. Balduinus ubi proximè, vers. quod si socium meum, &c. loco citato supra n. 38.

42 Quæ omnia Annæus Robertus rerum iudicatarum lib. 3. c. 19. per totum, fol. mihi 707. intelligit in diuisione inter socios rei communis, ut per diuisionem subsequutam non præiudicet creditoribus socij rem indiuisam, & communem hypothecantis; secus autem in re communi inter cohæredes, ut si vnus ex pluribus hæredibus ante diuisionem ius suum hæreditarium suo creditori hypothecauerit, subsequuta postea diuisione inter cohæredes legitime, & absque collusione facta præiudicet creditori. Differentiæ inter utramque causam, plures rationes reddit ipse Robertus, apud eum videbis an concludentes sint, & admittendæ, cum habeamus iura expressa in contrarium, necnon communem tantorum Doctorum, à qua recedere foret temerarium.

43 Idem dicimus in vsucapione, & præscriptione, quoniam qui patitur rem vsucapi, vel præscribi, videtur alienare, & alienationi consentire; l. alienationis, ff. de verborum signif. nec qui alienare prohibetur, potest pati rem vsucapi in præiudicium tertij. De his latissimè plura cumulans ait Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. 9. ex n. 249. cum multis seqq. videndus etiam Petra de fideicommiss. q. 11. ex n. 596. & seqq.

44 Et ideo præscriptio rei hypothecatæ, quam passus fuit debitor, non præiudicat creditori in sua hypotheca. l. 3. §. certia ff. que in fraudem creditor. ibi: Recum etiam si forte data opera ad iudicium non

affuerit, vel litem mori patiatur, vel à debitore non petit, ut tempore liberetur, aut vsufructum, vel seruitutem amittit, & omnino qui aliquid fecit, ut desinat habere, quod habet, ad hoc editum pertinet. & l. 4. cod. tit. ibi, in fraudem facere videtur, qui non facit, quod debet facere, intelligendum est, id est, si non utatur seruitutibus. Quæ iura conueniunt concursui creditorum pendenti, quo formato alienatio prohibita est debitori, & per consequens præscriptio, prout latè probatum fuit in 1. som. c. 40. vbi ad longum disceptaturat concursu extante, præscriptio non tangit hypothecam, quoniam in vsucapione separata esse dicitur quæstio pignoris ab intentione dominij, & ideo dominium rei hypothecatæ potest vsucapi, saluo tamen iure pignoris, quod insuper durare potest penes creditorem ad perfequendam rem ipsam quocumque vadat, sicut contingit in qualibet alienatione facta per debitorem, post contractam hypothecam, absque consensu creditoris, qui ius suum insuper conseruat in ipsa re existente penes tertium; ideoque si vsucapio admittit dominium à debitore, creditori non detrahit propterea ius hypothecæ, ut probant text. in l. 1. §. cum prædictum, ibi, pignoris etenim causam, nec vsucapione perimi placuit, quoniam quæstio pignoris ab intentione dominij separatur. D. de pignoribus, l. iusto, §. non mutat, D. de vsucapionib. l. missu, D. pro emptore, l. 2. D. pro hærede, l. vsucapio, C. de pignorib. Balduinus, de pignor. cap. 12. tit. quod res pignori obligari poss. post princip. vide elegantes doctrinas in hac 3. part. cap. 1. ex num. 191. cum seqq. vers. nec lex 2. C. de luitione pignoris, &c. Et quod per vsucapionem, vel præscriptionem rei hypothecatæ, non præscribat hypotheca, sed adhuc duret, & transit res in præscribentem cum iure hypothecæ, ac sua causa, præcæteris explicat, & latè comprobat Sarmiento selectarum, lib. 1. cap. 9. pe tot. & lib. 3. cap. 1. ex n. 3.

45 Et ideo dicimus de sententia, & re indicata obtemperata per tertium contra debitorem, qua condemnatur ad rei hypothecatæ restitutionem alteri se dominum afferenti, & probanti, & hæc sententia, & res adiudicata non præiudicat creditori ignoranti litem agitari inter debitorem, & tertium in re dominium prætendentem, & vindicantem, secus scienti, aut aliàs citato. text. est in l. sapè, ff. de re iudicatis, secundum lecturam Pisanam, text. etiam in l. si superatum, D. de pignor. l. si mater, §. fin. D. de except. rei iudic. l. 3. §. certia, ibi, verum etiam, si forte data opera, ad iudicium non affuerit, vel litem mori patiatur, ff. que in fraudem creditorum. Bart. gloss. & Doctores notant in dictis iuribus. Alexand. post alios in dict. l. sapè, colum. 21. versic. circa secundum casum. Bart. in l. ab executore, §. 1. D. de appellationib. Balduinus in tractat. de pignorib. cap. 12. tit. que res pignori obligari possunt. Couarr. practico, cap. 13. ex num. 7. optimè declarat Neguliantius de pignorib. membr. 3. p. 6. principal. ex num. 39. cum multis seqq. Castillo tom. 6. controuers. cap. 157. num. 26. Surdus consil. 189. n. 46. Gratianus disceptat. forens. tom. 2. cap. 287. num. 10. & 11. Francisc. à Ponte consil. 57. n. 2. & 3. & consil. 90. num. 4. & 5. Gregorius Lopez in l. 20. tit. 22. part. 3. gloss. 18. optimè explicat post alios Sigismundus Scaccia de appellat. quæst. 5. num. 59. vbi limitat, quando debitor fuit contumax, aut quando colludit cum aduersario, ut tunc creditori etiam scienti non præiudicat res iudicata; & ideo si debitor plenè fuit detentus, & creditor scientiam habuit litis motæ, sententia super pignoris dominio nocet etiam creditori; plenè Scaccia ubi proximè, d. n. 59.

46 Et ideo dicimus de sententia, & re indicata obtemperata per tertium contra debitorem, qua condemnatur ad rei hypothecatæ restitutionem alteri se dominum afferenti, & probanti, & hæc sententia, & res adiudicata non præiudicat creditori ignoranti litem agitari inter debitorem, & tertium in re dominium prætendentem, & vindicantem, secus scienti, aut aliàs citato. text. est in l. sapè, ff. de re iudicatis, secundum lecturam Pisanam, text. etiam in l. si superatum, D. de pignor. l. si mater, §. fin. D. de except. rei iudic. l. 3. §. certia, ibi, verum etiam, si forte data opera, ad iudicium non affuerit, vel litem mori patiatur, ff. que in fraudem creditorum. Bart. gloss. & Doctores notant in dictis iuribus. Alexand. post alios in dict. l. sapè, colum. 21. versic. circa secundum casum. Bart. in l. ab executore, §. 1. D. de appellationib. Balduinus in tractat. de pignorib. cap. 12. tit. que res pignori obligari possunt. Couarr. practico, cap. 13. ex num. 7. optimè declarat Neguliantius de pignorib. membr. 3. p. 6. principal. ex num. 39. cum multis seqq. Castillo tom. 6. controuers. cap. 157. num. 26. Surdus consil. 189. n. 46. Gratianus disceptat. forens. tom. 2. cap. 287. num. 10. & 11. Francisc. à Ponte consil. 57. n. 2. & 3. & consil. 90. num. 4. & 5. Gregorius Lopez in l. 20. tit. 22. part. 3. gloss. 18. optimè explicat post alios Sigismundus Scaccia de appellat. quæst. 5. num. 59. vbi limitat, quando debitor fuit contumax, aut quando colludit cum aduersario, ut tunc creditori etiam scienti non præiudicat res iudicata; & ideo si debitor plenè fuit detentus, & creditor scientiam habuit litis motæ, sententia super pignoris dominio nocet etiam creditori; plenè Scaccia ubi proximè, d. n. 59.

47 Et per glossam in leg. de vnoquoque, in verb. qui causa, ff. de re iudicata, & Tiraquell. in tract. res inter alios acta, limit. 1. aque Surdum in decif. 258. num. 1. necnon Rotam in decif. 584. num. 3. part. 2. recent. tenuit in terminis Rota in decif. 219. ex n. 3. 4. & 5. inter recolletas per Ludouic. Post post. tract. de manutentione, vbi expressè agit de vxore habente tacitam hypothecam in bonis mariti, ut nec debuit citari ad litem motam per creditorem contra maritum, contra quem obtinuit inmissione, eo quod ipsa mulier tanquam creditrix hypothecaria non possidebat hypothecam, super qua fuit tertius creditor inmissus. Mitabiliter conducut, quæ Ludouic. Post. in tract. de manutentione, obseru. 11. n. 4. 5. & n. 12. & 13.

48 Sed quid è contra de sententia super re pignoratata lata contra creditorem, an præiudicet debitori scienti, vel ignoranti? Vide eundem Neguliantium loco cit.

49 Tertio limitatur præfata iurium conclusio, quando propter commissum sententia lata sit contra debitorem emphyteutam, quæ præiudicat emphyteutæ creditoribus habentibus hypothecam in re emphyteutica, etiam ignorantibus litem inter dominum & debitorem, & etiam non citatis. Vrsillus ad Afflictum decif. 369. n. 2. Marius Giurba decif. 91. num. 12.

50 Deinde si sententia afferatur contra debitorem concursu pendente litigantem cum vno creditore super suo credito, non propterea præiudicat aliis creditoribus non citatis, quominus isti possint reclamare, ratione sui iuris, & opponere de collusione, aut aliàs docere de non iure creditoris, quia vel talis nunquam fuerit, vel si fuerit, iam esse solutum, & de aliis similibus exceptionibus, tale creditum subuertentibus, vel contra instrumentum crediti, aut probationem, ut ex Vincentio de Franchis decif. 523. n. 13. & decif. 524. Surdo decif. 256. Franciscus Aponte consil. 75. & consil. 90. & Molina de Hispanor. primogen. lib. 4. cap. 8. tenent Antoninus de Virgilio in tract. de legitimatione personarum, c. 12. num. 28. & 29.

51 Nam postquam iudicium concursus creditorum est motum, & pendens, omnes controuersie motæ contra debitorem sunt simul tractandæ cum cæteris creditoribus, cum in iis interesse habeant, & sint

52 Secundo limitatur dicta conclusio, ut procedat in pignore aut hypotheca tradita creditori, & ab eo detenta; at verò quando debitor non tradidit pignus creditori, tunc proculdubio sententia lata contra debitorem super dominio rei hypothecata præiudicat creditori, siue scienti litem agi, siue ignoranti; nam præfata iurium conclusio non procedit in sola hypotheca absque eius traditione; quia hoc casu defensio rei hypothecata non pertinet ad creditorem principaliter, sed ad debitorem, ideo tunc sententia lata contra debitorem præiudicat creditori in consequentiam, ita notanter voluerunt Raphaël in Authent. de fideiusoribus, §. sed nec refert, & sequitur Alexand. in d. l. sapè, colum. 30. vers. secundario dicitur, dicens diligenter esse notandum, sequitur Neguliant. de pignorib. d. membr. 3. part. 6. princip. sub num. 39. vers. tertio limitatur ista conclusio. Idem tenet Ioan. Anton. Manguilus in tract. de euictionibus, quæst. 177. num. 31. & num. 43. qui omnes, & alij ab eis citati in hoc conueniunt, ut iura supradicta procedant (provt expressè loquuntur) in pignore tradito, non in hypotheca non tradita creditori.

parres legitime, & ideo citandi, & audiendi sunt super suis exceptionibus, & oppositionibus, ut per Cottam de ratione rare probat Gaito de credito, cap. 4. quæst. 1. n. 153. 5. & duobus seqq.

53 Et idem respectu prælationis, respectu scilicet cæterorum creditorum, de qua nec actum fuit, nec agit potuit in primo illo iudicio contra debitorem, quia iste nullum habet ius, aut interesse aliquid super prælatione, quod solum competit creditoribus inter se ipsos, prout abundè probauimus supra 1. p. cap. 16. ex n. 27. cum multis seqq. vers. deinde quia hoc iudicio concursus, &c. Et alibi pluries diximus supra hoc cap. n. 4. & 5. & latius hac 3. p. c. 3. ex n. 52. cum seqq.

54 Adè, vt si debitor communis in alio diuerso iudicio, & coram alio iudice, competente tamen, videtur fuerit ab vno creditore super credito soluendo, adhuc tamen pro ipsa exactione creditor vincens debet recurrere ad vniuersale iudicium creditorum à debitore formatum, vt ibidem inter cæteros graductur, & de suo iure iterum controuertatur, si per cæteros creditores dubitetur, & opponatur contra creditum, & sententiam, quæ illis non præiudicat non citatis, vt dictum est, & latius videndum dicto c. 16. ad longum.

55 Et prædictorum omnium vna est ratio; nam qui non potest alteri præiudicare alienando, vel aliquid agendo; minus potest præiudicare, consentiendo, aut patiendo, ut aliquid fiat. Decius pulchre consil. 445. num. 24. Crauetta consil. 157. Romanus singulari 312. Parisius consil. 309. num. 36. voluan. 3. Montier. decif. 38. num. 30. Giurba decif. 8. num. 13. nec paciscendo, aut transigendo, Giurba decif. 169. num. 12. Ponte consil. 6. num. 35. 36. & 39. & consil. 7. num. 6. Lancelotus de attentatis, 2. part. cap. 12. ampliat. 14. num. 8. & 9. Caualecanus decif. 5. num. 25. part. 4. Landerc. consil. 21. num. 3. Birnius consil. 262. num. 50. Scaccia de appell. quæst. 27. limit. 6. membr. 4. num. 44. & 45. nec omitendo rem pro derelicto, quod fortitè est. Bart. in l. quod seruus, D. de stipulatione seruorum. Giurba d. decif. 8. n. 13. & est text. expressus in l. sed si rem suam pro derelicto habuerit, ut quis eam suam faciat, §. ff. qua in fraud. creditor. alioquin facillè fietet fraus tertio, & creditoribus. Giurba ibid.

56 Principalis tamen regula, de qua à principio huius cap. vt per factum voluntarium debitoris disponentis de suis bonis nullo modo detrahatur iuri creditorum, dupliciter limitatur; primo, quando in initio, & origine acquisitionis rei apponitur aliquod pactum in fauorem etiam posterioris creditoris, ut in re acquisita per debitorem præferatur anterioribus, prout ex pluribus Doctoribus probauimus supra 2. part. c. 14. ex n. 108. cum sequentibus, vers. imò, & quod plus est, &c. vbi latius videbis expeditam hanc singularem limitationem.

57 Secunda limitatio erit, quando ius debitoris, quod habet in re hypothecata suis creditoribus, resoluitur ex aliqua causa antecedenti, & necessaria, non vero voluntaria, & ex facto voluntario ipsius debitoris, aut quando aliàs resoluitur, extinguitur ipsa res, seu ius hypothecatum, & annihilatur ex natura ipsius rei, vt tunc hypotheca contracta medio tempore pariter resoluatur, & annihiletur, iulque creditorum quoad ipsam dissoluitur, & euanescit, ita post plures Doctores, & iura diximus supra 2. part. cap. 27. ex num. 36. cum seqq. vers. quoad secundum huius capituli articulum, &c. vbi latius videbis Aliam celebrem quæstionem prædictis con-

58 ducibilem

59

60

61

62

63

64

ducibilem videbis, in cap. sequenti, ex num. 29. cum sequentibus, vers. ex qua resolutione alia singularis, &c.

65 Denique pro coronide huius cap. declarandus, & interpretandus venit text. veldè singularis, in leg. 1. §. ex contrario. ff. de separationibus, qui quidem videtur refragari regulæ hæctenus à principio huius cap. comprobatae, quod debitor ex facto suo nullo modo potest suis creditoribus præiudicare; cum contrarium expressis verbis dicat text. in dict. §. ex contrario; cuius verba sunt: ex contrario creditores Titij separationem non impetrabunt; nam licet alicui addiçendo sibi creditores, creditoris sui facere deteriorem conditionem; at qui igitur adiit hæreditatem debitoris mei, non facit meam deteriorem conditionem, quia licet mihi separationem impetrare, suos vero creditores oneravit, dum adiit hæreditatem, que soluendo non est, nec petunt creditores eius

66 separationem impetrare. Ecce apertissimè debitorum quali contrahendo per aditionem hæreditatis sibi delatae, quæ non est soluendo, suis præiudicare debitoribus, alios hæreditarios sibi, & illis addiçendo; qui ex omnibus hæredis bonis soluendi sunt, non solum ex bonis hæreditatis, sed ex suo proprio patrimonio. Et augetur difficultas, quoniam licet debitor sibi diuersis temporibus addiçiat creditores, & omnibus bona sua obliget, semper priores potiores sunt, nec per adiectionem huiusmodi aliquod detrimentum patiuntur; sed in solutione, & ex actione præferuntur, itavt si bona debitoris omnibus non sufficiant, posteriores damnatum patiuntur, & insoluti remanent, ad latè tradita hac 3. part. cap. 11. & cap. 6. & cap. 14.

67 Sed reuera text. in d. l. 1. §. ex contrario; nullatenus opponitur nostræ constanti resolutioni, cum text. ille non loquatur in creditoribus hæredis hypothecariis, quibus de iure debitor novos addiçendo creditores non præiudicat, sed omnium anterioritas temporis servatur, ex integris titulis, ff. & Cod. qui

68 potiores in pignor. habeant; sed text. ille loquitur iuxta iuris regulas in creditoribus hæredis debitoris mere personalibus, & chirographariis, inter quos non attenditur temporis anterioritas, nec datur prælatio, sed omnes simul pro rata admittuntur, & in tributum ad bona debitoris, quæ si soluendo non sint, omnes pro tota, & proportionabiliter iuxta vniuscuiusque quantitatem soluuntur, itavt si bona omnibus non sufficiunt, eodemmodo, & pro sua rata inter omnes damnatum distribuitur, prout copiosè explicuimus supra 2. part. cap. 4. ex num. 140. versic. deveniamus ad ultimam rem, &c. vsque ad fin. cap. quare hæres debitor, per aditionem addiçendo suis creditoribus personalibus, alios hæreditatis similiter personales suis præiudicat, quoniam si bona debitoris soluendo non sint omnibus, minus quilibet consequitur, cum inter omnes pro rata distribuenda sint; & separatio bonorum, quæ conceditur hæreditatis creditoribus, quibus per aditionem, & confessionem bonorum hæres præiudicare non potuit, cæteris hæredis creditoribus denegatur, cum illis chirographariis præiudicare possit debitor abeundo, & cum aliis noviter quasi contrahendo, vt inquit text. in d. §. ex contrario.

69 Et in terminis quod iste text. lequatur in creditoribus personalibus, naturaliter intellexit, & declaravit Amad. Rodriguez de concursu creditor. 2. p. artic. 3. num. 1. & 2. fol. 97. ac iterum art. 4. num. 13. fol. 100. licet sic explicitè non loquatur, quem text.

in alium propositum interpretatur supra 1. p. c. 9. ex n. 16. & seqq.

§. Vnic.

Prior creditor qui passus est, & consensit alium inferioris gradus suum creditum prius exigere, vel rem sibi hypothecaram ei obligari, an creditoribus intermediis præiudicet, vel an prorsus ius suum reale, & prælationem amittat, quoad omnes creditores?

Et de vno, & eodem creditore pro diuersis creditis diuersimodè, & interpolatè graduando.

S V M M A R I V M.

Creditor anterior consentiens, vt alteri pignus obligetur, an præiudicet creditoribus intermediis. n. 1.

Creditor anterior cedens inferiori gradum, & prælationem suam dumtaxat ad exigendum, an non solum sibi, sed & intermediis etiam præiudicet creditoribus. n. 2.

L. Paulus respondit 12. ff. quibus mod. pign. vel hypoth. solu. determinatio adducitur. n. 3.

Creditor consentiens, vt pignus pignori detur, pignus remississe videtur, non alium loco sui constituisse. num. 4.

Creditor consentiendo, vt res alteri pignoretur, ius pignoris prorsus amittit, & creditor mere personalis remanet. n. 5.

L. Lucius Titius, 1. ff. quibus mod. pign. vel hyp. solum ponderatur. ibid.

Quid inter contrahentes actum fuerit attenditur, an voluerit creditor totum ius pignoris dimittere, an solum gradum, & prælationem. n. 6.

L. credi or, qui prior, 12. §. si tecum, ff. qui potior. in pign. habeant adducitur. ibid.

Iurisconsultorum varietas circa pignoris, aut prælationis remissionem annotatur. n. 7.

L. iubemus. Cod. ad Senat. Cons. Velleia, restringens indistinctè renunciationem hypothecæ adducitur. num. 8.

Creditorem consentientem, vt pignus alteri obligetur non amittere prorsus ius hypothecæ quoad omnes creditores, sed quoad illum tantum cui consentit, qui teneant. n. 9.

Renunciatio strictè interpretatur non extendenda ad alias res vel personas. n. 10.

Consensus prioris creditoris, vt alteri pignus obligetur; quando restricta intelligitur solum tribuit prælationem, & ordinem exigendi ei, cui consensus accommodatur respectu consentientis, non respectu intermediorum utriusque præferuntur. n. 11.

L. Paulus, ff. quibus mod. pign. vel hyp. solu. pro hac opinione ponderatur. n. 12. & n. 13.

Secunda opinio refertur tenentium creditorem simpliciter consentientem, vt pignus alteri pignoretur videatur omne ius pignoris renunciare quoad omnes. n. 14. & seqq.

Consentire vt pignus pignori detur idem operatur, ac si consentiat, vt res alienetur, quoad pignoris amissionem iuxta Donellum. n. 15.

Per consensum prioris, vt pignus alteri obligetur, iste illius locum non subintrat, sed ius secundum intermedij confirmatur. n. 16.

D. l. Paul

D. l. Paulus, verba ad idem ponderantur ibidem, & n. 17. & 18.

Tertia opinio Saliceti distinguens verior, & communior est, n. 19. & seqq.

Consensus prioris creditoris si sit generalis vt debitor possit pignus obligare, non contemplata certa persona; inducit amissionem iuris quoad omnes creditores. n. 20.

Consensus anterioris creditoris commodatus, restrictus ad certam personam, restrictè operatur quoad eam dumtaxat, ita vt non quoad omnes creditor ius pignoris amittat. n. 21.

Saliceti verba reconfertur. n. 22.

Saliceti distinctionem plures alij Doctores sequuntur, relati. n. 23. & 24.

D. Laurea variusque opinionis terminos, & effectus referens notatur ex n. 25.

Consensus anterioris quando non operatur quoad omnes creditores tertius cui accommodatur, subintrat gradum consentientis, huicque præfertur intermedij, creditoribus autem utriusque. n. 26.

Creditoribus intermediis gradatim ascendunt locum anterioris consentientis, & sicut præferuntur tertio, ita, & anteriori cui tertius præfertur. c. 27.

Per consensum anterioris absolutum pignus in totum dissoluitur, & secundum primum locum occupat, secus quando in gratiam alicuius consensus fuit accommodatum. n. 28.

Tertius, cui specialiter accommodatur consensus, quoad executionem non occupat primum gradum consentientis. n. 29.

Creditor anterior per generalem consensum vt debitor possit alteri pignus obligare, remanet creditor personalis, quia ius hypothecariam amittit. n. 30.

D. l. creditor, qui prior 12. §. si tecum, ff. qui potiores ponderatur. n. 31.

Pignus, qui debitori tradit, creditum remississe non intelligitur, sed creditor manet personalis. num. 32.

Creditor tertius, cui anterior nominatim concessit, licet præferatur anterior, non tamen intermediis. num. 33.

Creditoribus intermediis per consensum anterioris, gradatim ascendunt eius gradum, & præferuntur anteriori, & ei, cui iste consensit. n. 34.

Tertius cui anterior consensit, antelationem intermediorum non consequitur cessante cessione. numero 35.

Nec antelationem consequitur, nisi à tempore, quo contraxit. ibid.

Medij creditores præferuntur anteriori qui consensit præferri à tertio. n. 36.

Medius vincit tertium, à quo vincitur primus. ibidem.

Creditor nunquam ius suum amittit per consensum, quod specificè reservavit. n. 37. & n. 38.

Petri Sardi locus insignis in proposito refertur. n. 39. 40. 41. & 42.

Anterior qui consensit sub iuris sui reservatione, quod ordine, & loco exigere potest. num. 43. remissive.

Inter creditorem, cui anterior pignori consensit, intermedios, & anteriorem qui ordine fiat ex actio. n. 44. & sequentibus.

Prælatio læsa per anteriorem posteriori creditori, multum distat à cessione qua per primum sit posteriori, vel tertio soluendi. n. 45.

Prælationem licet cedat creditor anterior, creditor hypothecarius adhuc remanet. n. 46.

In creditore hypothecario anteriori tria diuersa iura concurrunt, ius pignoris, ius prælationis, ipsum creditum ibid.

Ius pignoris si quis amiserit, prælationis ius euanescit. num. 47.

Prælationem qui cedit, creditor manet hypothecarius. num. 48.

Hypotheca non est de natura, nec de substantia contractus, ex cuius existentia, vel defectu valor contractus non dependet. n. 49.

Hypotheca absque expressa contrahentium conuentione nequaquam contrahitur. n. 50.

Nec subintelligitur in contractu, si omittatur à contrahentibus. n. 51.

Potest quis esse creditor hypothecarius absque prælatione. n. 52.

Hypothecata ius solum cedi, & legari potest sine crediti corruptione, vel remissione. n. 53.

Prælatio cedi potest, manente credito, & hypothecæ, num. 54.

L. creditor qui prior, §. tecum, ff. qui potiores, ad id ponderatur. ibid. & n. 55.

Creditor inferior, cui anterior consensum super hypothecæ accommodat huic ordinem executionis tacite renuntians præfertur. n. 56.

Per consensum specificum creditor non amittit ius hypothecæ quoad omnes, licet ius prælationis, quoad intermedios, & tertium amittat. n. 57.

Consensus anterioris specificè tertio accommodato habet vim tacite cessionis, & pacti inter utrumque quoad prælationem. n. 58.

Creditor posterior, cui anterior prælationem suam cessit, non solum ei, verum, & omnibus intermediis præfertur. n. 59.

Et inter eos fit reciproca transformatio, & graduum permutatio, ultimo in locum prioris, & priore in locum ultimi subrogato. n. 60.

Saluo, & intacto manente iure intermediorum creditorum. ibid.

Creditor anterior cedens prælationem inferiori, licet maneat hypothecarius, non exigit immediatè post cessionarium. n. 61.

Sed post omnes intermedios creditores. n. 62.

Creditor anterior tot gradus descendit quot inferiori, cui cessit prælationem ascendit. n. 63. & n. 64.

Creditor anterior licet inferiori cesserit prælationem, & tempus alterius non tamen tempus subsequens. n. 65.

Anterior qui prælationem cedit inferiori non desinit esse creditor hypothecarius quoad debitorem, tertium possessorem, & alios post cessionem contrahentes. n. 66. & n. 67. 68. & 69.

Per prælationem cessam inferiori creditori solus anterior præiudicatur, non creditores intermedij, quorum gradus non variatur. n. 70.

Quando ius pluribus gradatim competit vni post alium primus perceptionem, aut renunciationem in fauorem inferioris factam, sibi dumtaxat, non vero intermedij præiudicare potest. n. 71. & 72.

Prælationis ius receptum ab inferiori creditore contrahatur ad ius, quod habet anterior cedens. num. 73.

Prælationis cessio restringitur ad quantitatem pecuniæ debitæ anteriori creditori cedenti, & non amplius. n. 75.

Cessionario non plus ius competit quam cedenti. n. 75.

Anterior creditor 100. cedens prælationem inferiori. Creditori pro 200. solum pro sua 100. transfert prælationem. n. 76.

Inferior

Inferior cui praelatio anterioris ceditur, dupliciter habet hypothecam, suo & alieno nomine; & in quo cessio fuerit inefficax, suppletur per ius propofitum. n. 77.

Creditor duplicem gerens personam suam & cessionariam, licet confiteatur pecuniam recepisse a debitore pro resto intelligitur pro proprio credito. n. 78.

Creditor inferior si virtute praelationis cessio, suum etiam creditum inferioris gradus exegerit, notum faceret praedictum intermedium. n. 79.

Creditor inferior pro 200. recipiens praelationem ab anteriori pro centum dumtaxat creditore, pro hac rata parte recepisse intelligitur. n. 80.

Creditor anterior pro 200. qui praelationem cessio inferiori, pro 100. creditori, necnon iste, & intermedij creditores, quo ordine erunt graduandi. n. 1. & seqq.

Inferior pro rata praelationis cessio ascendit ad priorum gradum, aequaliter cum anteriore cedente, & pro suo resto concurrente postpositis intermediis. ibid.

Anterior post cessam praelationem limitatam retinet suum proprium gradum pro quantitate crediti sibi remanente. n. 82.

Et conuertit pro rata in eodem gradu cum inferiori cui cessio praelationem. ibid.

Cedens partem sui crediti, & cessionarius concurrunt aequaliter in eodem gradu unusquisque pro sua rata. n. 83.

Duo cessionarij unus post alium causam habentes ab eodem creditore concurrentes, nulla inter se habent praelationem, sed aequaliter, & eodem gradu, extinguunt unusquisque pro sua rata. n. 84.

Anterior qui solam praelationem cessio pro parte sui crediti, pro ea postponitur intermediis creditoribus. n. 85.

Unus creditor contra eundem debitorem plura, ac diuersa credita habens plurimum & diuersorum creditorum personam representat. n. 86.

Ita pariter pro singulis creditis iuxta uniuscuiusque gradum, ac praelationem graduatur, interpolatè inter ceteros creditores. n. 87.

Plurima ad id, & mirabilia iura adducuntur, ex num. 88.

L. creditor, qui prior, §. si idem bis, ff. qui pot. ibid.

L. quaebeatur 21. ff. eodem tit. qua loquitur in pulchro casu. n. 89.

Creditor pro certa summa hypothecarius post modum pro alia diuersa summa eadem, & alia bona obligauit in contractu nouante, pro prima summa praefertur interim contrahentibus; pro secunda & intermediis praefertur. n. 90.

L. si prior, 13. cum l. 3. ff. qui potiores, exornantur ex num. 92.

Pignora eadem in secunda obligatione nouante repetita, tempus, & praelationem conseruant, in quibus & non in alijs simul obligatis primus creditor praefertur intermediis. n. 92. 93. 94. 95. & 96.

Pignora pro duobus creditis eodem tempore eidem creditori obligata, si vendantur cedit in utriusque solutionem pro rata cuiuslibet crediti. n. 97.

Secus si diuersis temporibus pignora obligentur, quia tunc prius creditum prius soluitur, & in residuo secundum. n. 98.

L. pupilli, §. cum eodem tempore, ff. de solutionibus, & alia ad idem adducuntur. ibid.

Creditor inferior, cui per anteriorem fuit facta sua praelationis cessio, si plus quam cedenti debeatur, exegit, restituit superfluum intermediis creditoribus. n. 99.

Creditor inferior, cui per anteriorem fuit praelationis cessio, sub conditione ut iste immediate post eum exigit an praedictet intermediis, & an istis renitentibus cessio inefficax reddatur, ex num. 100. cum sequentibus.

Praelatio cessio inferiori eum antepositum omnibus creditoribus intermediis. n. 101.

Et post eum intermedij anteriori cedenti praefertur, num. 102.

Pactum inter anteriorem, & posteriorem nunquam officit creditoribus intermediis, qui illi non interfuerunt. n. 103.

Sententia super praelatione inter anteriorem & posteriorem creditorem lata non praedictet intermediis. n. 104.

In anterioris potestate cum inferiore pacifcentis non est ius intermediorum subvertere. n. 105.

Praelationis cessio sub conditione, ut cedens immediate exigit, si intermedij creditores renunt, euanescit. n. 106. & seqq.

Reservatio facta in remissione sui iuris omnino inter contrahentes seruatur. n. 107.

Reservatio conseruat ius pignorum, quod praelationem, & priuilegium causet. n. 108.

Clausula, non alias nec alio modo, reddidit contractum conditionalem. n. 109.

Et est clausula limitatiua voluntatis & consensus, ac praeseruatina iuris in casu contrario. n. 110.

Et consensum a contractu admittit, ita ut nihil actum videatur inter contrahentes. n. 111.

Et habet vim resolutionis contractus ab initio, n. 112.

Conditione in cessione praelationis non sequuta, cessio praelatio nihil prodest inferiori cessionario, qui manet ut antea in suo infimo loco. n. 113.

Qui si insuper ea utatur, quod exegerit, restituet anterioribus ordinibus. n. 114.

HAe quaestiones difficiliore reddiderunt Iurifconsultorum responsa, quae varia sunt, & intricata, quibus mehercle cessantibus facile vincerentur, ex notissimis iuris principijs. Ut igitur clariore reddantur, distinctè procedendum erit. Aut enim contendimus circa creditorem priorem, cui pignus fuit obligatum, consentientem alteri tertio etiam obligari, an praedictet creditori, vel creditoribus intermediis? Aut enim agimus de priore creditore hypothecario consentiente, ut alius inferioris gradus, vel alius tertius & nouus creditor prius exigit, ita ut ei tantum cedat praelationem, & gradum anterioritatem, non etiam ius pignoris; An ista praelationis cessio, & consensus praedictet, non solum ipsi priori creditori, verum etiam alijs intermedijs?

Prius distinctionis membrum nonnulla iura determinant; variè tamen, obscure, & interdum contrariè; Paulus etenim lib. 5. responsorum, quae est leg. Paulus respondit 12. D. quibus modis pignus, vel hypoth. soluit. absolute determinauit priorem, & potiore creditorem in pignore consentientem, ut debitor communis alteri tertio, & nouo creditori rem eandem obliget, prorsus amittere ius pignoris, idque remississe non solum quoad tertium, cui consensit, sed & quoad omnes intermedios, necnon alios creditores hypothecarios postea contrahentes cum debitore; adeo, ut licet tertius (cui prior consensit) isto sit potior in pignore; adhuc tamen non excludit intermedium creditorem, quia ille in locum prioris non subrogatur, sed in suo iuxta tempus contractus, & consensus remanet, ita ut secundus

gradus intermedius (& sic de singulis intermedijs creditoribus) ascendat ad priorem gradum, primo iam profus per consensum sublato a iure pignoris viuerio, & remanente creditore chirographario, & personali dumtaxat, verba Iurifconsulti haec sunt: Paulus respondit Sempronium antiquiorem creditorem consentientem, cum debitor eandem rem Titio creditori obligaret, ius sui pignoris remississe videtur, non etiam tertium in locum eius successisse: & ideo medij creditoris meliorem causam effecit. Idem obseruandum est, etsi res publica tertio loco crediderit. Quem textum ita summat Bartol. Qui consensit, quod pignus pignori detur, videtur pignus remississe, non alium loco sui constituisse. Et quod in hoc casu profus fit consentienti creditori ius pignoris sublatum, ita ut simplex, & personalis maneat creditor, probat expressè text. in l. Lucius Titius 11. D. quib. mod. pignus vel hypothec. soluit, ibi: Caiam Sciam, quae viro pro filia communi in dotem eadem pignora danti consensit, cum communis filia nomine daretur, remississe videtur, obligationem autem peruenisse. Consonat leg. si post pignus vero debitori reddatur; si pecunia soluta non fuerit, debitam posse peti dubium non est, nisi specialiter contrarium actum esse, probetur, D. de pactis.

Martianus autem non ita absolute resoluit, sed mitius suam resolutionem temperauit, in leg. creditor, qui prior 12. §. si tecum, D. qui potior. in pignus. habeant. Reducens quaestionem ad id, quod inter contrahentes actum fuerit, an voluerit creditor totum pignoris ius remittere, an solum locum, & gradum, & ordinem exigendi à debitore communi, ita ut adhuc ius pignoris remaneat creditori anteriori consentienti, qui, dimisso, & soluto secundo, cui consensit, & potiore fecit, potest in residuo hypothecae creditum suum consequi, verba text. sic se habent: Si tecum de hypotheca pacifcentur debitor, deinde cum alio tua voluntate: secundum potior erit, pecunia autem soluta secundo, an rursus teneatur tibi, rectè queritur, erit igitur facti quaestio agitata, quid inter eos actum sit, verum ut discedatur ab hypotheca in totum, cum prior consensit creditori, alij obligari hypothecam: an ut ordo seruetur, ut prior creditor secundo loco constitutur.

Vides igitur, quam variè loquuntur Iureconsulti. Paulus supponit ex solo consensu prioris creditoris remissam, & resolutam esse hypothecam absolute quoad omnes creditores. Ita ut amplius creditor hypothecarius dici nequeat; Martianus autem expressam remissionem pignoris requirit, ut absolute intelligatur quoad omnes, ibi: Quid inter eos actum sit, verum ut discedatur ab hypotheca in totum, & hunc §. hoc modo intelligit Bartol. quem ita summat. Si res obligata alteri obligetur de voluntate creditoris, quoad illum prior hypotheca inutilis est, quoad alios inspicitur, quid actum est.

Et per contrarium, leg. iubemus, Cod. ad Senat. consult. Velleian. expressè determinat, hypothecae renunciationem esse omnino restringendam ad personam, cui fit, & sic eius respectu dumtaxat esse attendendam, non autem extendendam quoad alias personas, quibus creditor consensum non praestitit. In hac: Iubemus licere mulieribus, & pro vno contractu, vel certis contractibus, seu pro vna, vel certis personis, suis rebus iuri hypothecarum sibi competenti per consensum proprium renunciare, quodque ita gestum sit, hac auctoritate nostra firmum, illibatumque custodiri: ita tamen ut & generaliter tali

renunciatione pro vno (ut dictum est) contractu, seu certis contractibus, vel ad vnam, seu ad certas res, seu personas consensum proprium accommodantes visa sunt, vel fuerint, eadem renunciatio ad illos contractus, & illas res, seu personas, quibus consensum suum proprium accommodauerunt, vel accommodauerunt, coarctetur: nec alijs quibusquam contractibus, quibus minime in mulieres consenserunt, vel consenserint, praetendentibus eam opponendi licentia praebetur, &c.

Pro intellectu horum iurium, atque eruenda vera conclusione, an creditor prior, qui consensit, ut res sibi hypothecata alteri obligetur, amittat prorsus ius hypothecae, non solum quoad eum, cui consensit, sed & vniuersaliter quoad omnes ceteros creditores, ita ut amplius non remaneat creditor hypothecarius; admodum rotentur interpretes, qui variè vacia dixerunt. Gloss. in d. leg. Paulus, & quibus mod. pignus vel hypothec. soluit, verbo remississe, exillinat, tantum videri renunciatè in fauorem illius, cuius contemplatione consensum praestitit; mouetur ex d. leg. iubemus. Sentiens nullum in ea lege contineri speciale fauore mulieris. Sequitur Fulgos. in d. leg. Paulus in princip. & latius in leg. creditor. §. si tecum, D. qui potior. in pignus habeant. eandem opinionem probauit Gloss. in l. 3. Cod. de remissione pignus. Quae habent fundamentum in natura renunciationis, quae est strictè interpretanda, & non extenditur ad alias res, aut personas non comprehensas in ea leg. si vna, §. vna omnia, de pact. vbi l. in fin. notat, iuxta hanc regulam procedere d. l. iubemus, nec in ea contineri aliquid speciale, quod etiam tradit Gerardus singulari 32. Crotus in leg. non solum, & mortem n. 44. D. de noui oper. nunciacion. Boëtius decis. 13. n. 9. quibus addendus est Rom. consil. 132. ad fin.

Et ideo in hac permissione, & consensu ita restrictè intellecto, sola praelatio respectu ad anteriorem consentientem translata intelligatur in ipsum tertium, aut inferiorum creditorum, cui limitate intelligitur consensisse, quoniam in sui cedentis praedictum dumtaxat hoc casu operatur consensus quoad praelationem, & gradum, necnon ordinem exigendi, ut sentiunt praedicti Doctores, necnon Hugo Donell. de pignoris cap. 14. versio. genus enim alienationis. Anton. Negulant. de pignoris 6. p. membr. 3. num. 13. Anton. Faber in suo Cod. Fabriano, lib. 14. tit. 21. diffinit. 15. num. 3. in nostris. Non tamen haec praelatio competit creditori huic, cui specialiter consensus accommodatur respectu creditorum, qui in medio sunt, nam isti ascendunt gradatim locum prioris consentientis, & iste descendit ad locum eius, cui consensit, illique anterior consentiens postponitur, & ei in exactione praefertur, ut etiam tamen exigit post omnes intermedios, licet praefertantur postmodum contrahentibus, iuxta praefata iura, & Doctores, atque ea, quae postmodum dicenda erunt, & probanda.

Quibus, & addere poteris pro fundamento huius opinionis, ut generalitas text. in d. leg. Paulus, D. quib. mod. pignus vel hypothec. soluit, quae absolute dicitur remissam esse pignus quoad omnes creditores, ita ut medius fiat prior, & causa sui pignoris confirmetur; debeat intelligi interpretari, & trahi ad dispositionem magis specialem, & distinguentem, d. leg. creditor. §. si tecum, D. qui potiores. Ut scilicet, expectetur, & attendatur modus consensus, si expressè dictum fuerit, in totum renunciatum esse iuri pignoris. Ut tunc similiter procedat

procedat *dict. l. Paulus determinatio*, & sic ut in ea suppleatur consensu efficax ad totam pignoris renunciationem.

14 Secunda, & contraria opinio fuit Gloss. in *d. l. credit. 12. §. si tecum*, *D. qui potior. in pignor. habeant. in verb. secundo loco*, tenentis, in dubio ex simplici consensu creditoris permittentis, ut res sibi prius obligata alteri obligetur, videatur omne ius pignoris remississe quoad omnes ceteros creditores, ex *d. l. Paulus*, quam glossam ibidem probat Bartol. & pro constanti præsupponunt Bart. & Paul. in *l. fin. ad Cod. de remissione pignor. & magis receptam assertit Arctin. in l. qui superstitis, colum. 4. ad fin. D. de acquir. heredit.*

15 Eandem etiam opinionem sequutus est Hugo Donell. in *tract. de pignoribus & hypothec. cap. 14. & final. quibus mod. pignor. vel hypothec. soluit, colum. 5. ad medium, & columna sequenti, fol. 220. inter tract. diversor. de pignoribus*, dum dicit, quod ea quæ de creditore consentiente alienationi hypothecæ dixerat, & in eo probanda esse, qui consentit, ut res sibi prius hypothecata alij obligatur, ex *dict. leg. Paulus, D. quibus mod. pignor. vel hypothec. soluit*, cum pignori dari genus sit alienationis, ex *leg. ultim. Cod. de rebus alien non alien.* atque ideo hoc modo per consensum huiusmodi creditoris pignus dissolvatur, ita ut non solum respectu illius, cui consentit pignori dari tollatur, sed in totum, & quoad omnes, ac si pignus vendere consensisset.

16 Unde infert Donellus metipse, quod si creditor consenserit, ut res sibi obligata tertio pignori daretur, tertius iste non succedit in locum prioris consentientis, sed ius secundi creditoris intermedij confirmatur, & prior in pignore, & exactione afficitur, non secus ac si quouis alio modo ius pignoris prioris creditoris extingueretur; ut expressè probat *d. l. Paulus*, ibi: *Non etiam teum in locum eius successisse, & ideo medijs creditoris meliorem causam effectam.*

17 Franciscus Balduinus etiam eam sequitur, & tueretur opinionem (& contrariis iuribus, *leg. inbennus. Cod. ad Velleianum, & leg. titius 9. §. Titius, D. quib. mod. pignor. vel hypothec. soluit.* conatur respondere) in *tract. de pignorib. & hypothec. tit. quib. mod. pignor. vel hypothec. soluit. ex numero 4. cum seqq. fol. 514. inter divers. tract. de pignoribus*, quo loco insilit in assoluta determinatione *d. leg. Paulus*, ut creditor prior consentiens rem sibi prius hypothecatam alteri tertio obligari, amittat ius pignoris in totum, & quoad omnes creditores intermedios, cum quibus nihil egit, & horum causam meliorem, & potiore effectam esse, etiam quod in eorum fauorem nihil consenserat prior, ex eo, quod iste per suum consensum tertio præstitum prorsus amisit hypothecam, ex *dict. leg. Paulus, & d. leg. Titius, §. si Titius*, pro qua opinione allegat Odofredum in *d. leg. Paulus*. Bartol. in *d. §. si tecum Albericum in d. leg. inbennus*. Paulum de Castro in *l. si vir uxori, §. 1. D. ad Trebellianum*, & Fulgos. ab eo non esse recedendum dicentem in *l. 3. in fin. quam coniunxit l. 2. Cod. de remiss. pignor.* Adhuc tamen ipse Franciscus Balduinus *sub. num. 15.* hanc opinionem firmiter tenere non videtur, dum dicit: *Hanc opinionem si tenem, facile erit respondere ad ea, quæ in contrarium sunt adducta, & sub eadem vtriusque opinionis dubitatione, loquuti fuerunt Negufantius de pignorib. 3. membr. 6. partis principalis ex num. 13. Petrus Barbof. in leg. 1. p. 5. num. 7.*

18 Hanc opinionem si tenem, facile erit respondere ad ea, quæ in contrarium sunt adducta, & sub eadem vtriusque opinionis dubitatione, loquuti fuerunt Negufantius de pignorib. 3. membr. 6. partis principalis ex num. 13. Petrus Barbof. in leg. 1. p. 5. num. 7.

D. solut. matrimon. Petrus Surdus *decif. 163. num. 11.* & reuera neutra opinio congruè satisfacit iuribus contrariis eam impugnantibus.

Et ideo tertia opinio Saliceti in *l. fin. num. 3. C. de remiss. pignor.* quæ conciliare curavit iurium, & Doctorum opiniones, magis laudit, & consonat iuris principiis: quærit igitur, vtrum creditor prior consentiens simpliciter, quod res sibi hypothecata ut alteri obligetur, quoad omnes sibi præiudicet, & in totum ius pignoris amittat. Et distinguit, quod si consensus sit generalis non contemplatione alicuius tertie personæ, nec ista sit expressa, sed simpliciter contemplata persona debitoris, cui generaliter præstitit consensum, ut rem alij possit hypothecare, non exprimendo cui, ut hoc casu procedat dispositio text. in *d. l. Paulus*, & opinio secunda proximè præcedens, ut tunc intelligatur remissa hypotheca in totum, & quoad omnes ceteros creditores, & absolute amittere ius pignoris.

Aut enim consensus anterioris creditoris fuit commodatus secundæ obligationi, vel creditori specificè hoc ipsum exprimendo, & hoc casu veram esse primam opinionem, videlicet ut quoad ipsum creditorem, cui consensum nominatim accomodatavit, censetur dumtaxat remississe ius pignoris, & non in totum, nec quoad omnes creditores, ibi, *num. 2. Sed est dubium, an respectu huius secundi creditoris tantum, aut respectu omnium, & dicat Barbof. quod si est mulier, respectu illius tantum, non respectu aliorum, ut in d. l. inbennus, si masculus, quod respectu omnium, per leg. Paulus, D. de quibus mod. pignor. vel hypothec. soluit, sed gloss. ibi, illam leg. restringit tantum ad eum, cui secundo pignoravit; sed ego opiniones sic concordo; aut consensus commodatus est persona, cui secundo obligatur, & verum dicit glossa, aut tantum accomodatatus est debitori, & simpliciter de obligando, non dico cui, & tunc verum dicit Bartol. nec in isto casu est differentia inter masculum, & feminam.* Hactenus Salicetus.

Hanc Saliceti distinctionem sequuntur Negufantius de *pign. 3. membr. principalis, sub n. 13. & 14.* sequitur etiam Petrus Surdus *Barb. in l. 1. p. 5. sub n. 71. & 72.* & Petrus Surdus in *decif. 163. ex n. 11.* (qui mendosè allegat Negufantium 3. membr. 2. partis principalis, cum sit in p. 6.) ubi dicit, quod quando consensus creditoris accomodatatur specificè certæ personæ, videtur hæc opinio carere dubio, ut consensus efficiatur personalis dumtaxat; & post Bart. & Negufantium distinctionem Saliceti approbat, & sequitur Ioseph Mascardus de *probation. concl. 1178. n. 41. 42. & 43.*

Quam etiam ego libenter amplector, quia reuera iuridicè temperat rigorem *d. leg. Paulus*, intellectæ, provt absolute intellexerunt Doctores secundæ opinionis, obstante *d. l. creditor, qui prior. §. si tecum, D. qui potior. in pignor. habeant. & l. inbennus. Cod. ad Senat. Consult. Velleian.* iuridicè restringentibus, & limitantibus consensum, & an, & quo casu *d. l. inbennus*, loquens in muliere, sit specialis pronisio in eius fauorem, & in quibus conveniat iuris communis dispositionibus, videndus Petrus Barbof. loco cit. nec non Franciscus Balduinus *ubi supra.*

Ex quibus declaranda venit interpretatio *D. Larea ad d. leg. Paulus, in decif. 20. num. 5.* dum dixit, quod consensus creditoris anteriori, ut res sibi pignoratæ alij obligetur, non soluit pignus omnino, sed tantum quoad illum, cui dari, consentit creditor, ius suum remississe videtur, ex *leg. inbennus. Cod. ad Velleian.*

Velleian. ex Gothfredo in d. l. Paulus, & sic iuxta primam opinionem de qua *suprà ex n. 9. unde velle sit* (infert ipse, & iuridicè) *ut non possit ille tertius, in locum prioris creditoris succedere, nec pignus solvatur omnino, sed quod alios, quibus postea pignus daretur eius daret obligatio.* Certè hæc illatio ex sua opinione verissima est, & prorsus contentit omnibus iuribus, quibus veraque opinio nititur convenitque simili, & verè illationi, quam ex prima opinione deduximus ex alijs Doctoribus *suprà num. 11.* cum Doctores vtriusque palam fateantur, quod quando ex hoc consensu non inducitur pignoris resolutio in totum, & quoad omnes, sed solum in gratiam solius tertij creditoris, cui consensum suum ad pignus applicuit anterior, quod iste tertius præstat ut ipsi anteriori consentienti, & alijs postmodum contrahentibus sub hypotheca cum debitore, neuter tamen præferatur in exactione alijs creditoribus intermedijs, qui quidem gradatim ascendunt gradum prioris consentientis, istèque descendat ad gradum eius, cui specialiter, & nominatim consentit, inspecto scilicet tempore, quo contraxit, & quo sibi fuit per anteriorem accomodatatus consensus, cum quo gradum in exigendo permutasse intelligitur, ne intermedij damnum patiantur, qui cum præcisè præferantur tertio ultimo loco contrahenti, & iste anteriori consentienti, perneceffe anteriori, & omnibus præferendi sunt in exactione, & iure pignoris, provt inferius altius declarabimus.

Ideoque licet ex scriptis à *D. Larea*, colligatur sequi distinctionem Saliceti (licet mentionem eius non faciat) & sic quod quando præstat consensus videatur anterior pignus in totum remississe ex *d. leg. Paulus*, & quod tunc secundus creditor primum locum occupet. At quando in gratiam alicuius tertij consensum præstat, ius pignoris non amittat anterior. Ut ex Cuiacio est videre per eum in *d. num. 2. §. & num. 2. ac pariter* quatenus huic tertio in hoc secundo distinctionis membro denegat primum locum ante intermedios creditores, bene loquitur, quia ut diximus solum præferatur anteriori consensum sibi specificè accomodatanti, & vterque ceteris postmodum contrahentibus, iuxta omnium opinionem Doctorum, & verum est, de quo latius nobis erit agendum, & clarè patebit *ex seqq.*

Et ad vtriusque membri distinctionem Saliceti, nonnulla vtilia consideranda sunt, & primò respectivè ad primum distinctionis membrum, quando scilicet per consensum generaliter præstitum debitori, ut possit pignus hypothecari cum amissione sui iuris in eadem hypotheca, infertur ad ea omnia, quæ obiter dicta fuerunt in secunda opinione, nempe creditorem anteriorem per huiusmodi simplicem consensum omne ius hypothecæ amississe, & non amplius manere creditorem hypothecarium, sed simplicem, & personalem creditorem, omnino carentem actione hypothecaria, ut probat textus expressus in *leg. creditor, qui prior 12. §. si tecum, qui potior, in pignorib. habeantur.* Vbi dicitur, quod quando ex consensu creditoris, ut alij pignus obligetur, inducitur pignoris extinctio, ita ut ei, cui secundo obligatur, soluto debito, pignus non remaneat obligatam anteriori consentienti. Probant etiam hanc conclusionem omnes Doctores laudati in secunda opinione *ex num. 14.* & quando prior per consensum amittit in totum ius pignoris, non propterea amittit suum *Salgado Labyrinth. creditor. Tom. 11.*

creditum, quia qui remittit pignus, creditum remississe non intelligitur, sed creditor remanet quoad debitorem personalis, inter personales solvendus, text. expressus in *leg. Iulianum, in princip. D. de leg. 3. leg. grege, §. cum pignus, D. de pignorib. leg. 3. Codic. leg. si pignus pignori datur.* optimus text. in *l. 3. & in leg. si tibi, §. de pignore, D. de pactis*, exornat abundè Negufant. de *pignor. membr. 1. ex numero 14. cum sequentibus 3. part. principat.* Mascardus de *probation. conclusion. 1178. ex num. 43.* & nos latius *suprà 1. part. cap. 29. ex numer. 1. cum sequentibus*, & ideo post hypothecarios creditores omnes, etiam post consensum contrahentes, exigere debet non antea.

Secundo infertur, quod iste tertius, cui debitor ex consensu creditoris anterioris pignus obligavit, licet exigere possit ante priorem consentientem, hocque ille efficiatur potior; adhuc tamen locum prioris consentientis non subintrat; nec in eius gradum subrogatur, nec præferatur creditoribus intermedijs, sed potius isti gradatim ascendunt, & iura sua potiora fiunt, ita ut secundus (post consentientem) remaneat primus, & tertius secundus, & sic de singulis creditoribus intermedijs, gradatim ascendentibus, extincto vel permutato iure pignoris prioris; iuxta ea, quæ accuratè considerata fuerunt *infrà cap. 14. & seq. hac 3. part.*

Iste etenim, cui per consensum anterioris creditoris pignus fuit obligatum; non potest prætere antelationem, nisi à tempore sui contractus, & suæ obligationis, cum cessante subrogatione in locum prioris, provt cessat in hoc casu, quia solum consensus, & permissio præstat obligationi; rectè sequitur, ut à tempore obligationis acquisierit ius prælationis, non antea. Probant textus in *dict. leg. Paulus, dict. leg. creditor, qui prior, §. si tecum, & dict. leg. Titius, D. quibus modis pignus, vel hypothec. soluit.* & omnes Doctores in secundâ opinione allegati *ex num. 14. maxime Franciscus Balduinus de pignoribus dict. tit. in l. quibus modis pignus, vel hypothec. soluit, sub numero 15. ibi. Nam mirum non videri debet, cum primus creditor consensu tertio obligari, meliorem esse medijs conditionem: licet cum eo nihil expressum sit actum; quia cum primus consenserit posthaberi tertio, non mirum si medio creditori, qui tertio antefertur, posthabendus sit; nam medius vincit tertium, à quo vincitur primus, &c.*

Tertio infertur ad declarationem primi membri distinctionis Saliceti, de quo *suprà numer. 20.* quando in totum, & quoad omnes pignoris extinctio inducitur, & subintelligitur; quando creditor anterior simpliciter consensum suum præstitit obligationi, contemplatione debitoris, ut secus sit etiam in hoc casu quando in gratiam solius tertij creditoris id facere exprimat, aut alias per pactum ius suum in pignore reservavit, quia tunc stante pacto, aut reservatione iuris, non in totum pignus remittere intelligitur, sed dumtaxat in favorem tertij, qui consensum restrictivè accomodatavit anteriori creditor. text. est expressus in *d. l. creditor, qui prior, §. si tecum, D. qui potior. in pignor. habeant, ibi. Erit igitur facti questio aganda, quid inter eos actum sit, &c.* ubi Bart. in summario dicit, *Si res obligata, alteri obligetur de voluntate creditoris, quoad illum prior hypotheca nullis est, quoad alios* SSC in p.

inspicitur, quid actum est, si pignus, D. de pact. ibi, nisi specialiter contrarium esse probetur. Fulg. in l. libemus, n. 2. C. ad Senatus. Velleian. ibi, questio facti est, an voluerit quoad omnes, aut quoad unum renuntiare. pulchre Hugo Donel. in tract. de pignor. cap. 14. tit. quibus modis pign. vel hypoth. soluit. col. 5. ad med. fol. 220. inter diuers. tract. de pign. 38 in hac: Vnde si creditor consenserit, ut res sibi obligata tertio daretur, non tertius in loco prioris successisse videbatur, quod futurum erat, si illi tantum ea res prodesset, sed ius secundi creditoris, ut si quouis alio modo soluta esset hypotheca, confirmatur. l. Paulus, hic: plane si creditor id in gratiam tantum eius facere dixerit, cui res pignori obligabatur, non nisi aduersus eum pignoris creditoris nocebit, ut est constitutum in l. iubemus, C. ad Velleian. & recte, nam ante diximus, ita demum creditorem consentientem alienationi pignoris ius suum remittere intelligi, si non solua pignoris sui causa consenserit, quod eum facere apparet, qui in alicuius tantum gratiam pignoris obligationi consensit, &c. qui vterius num. seqq. prosequitur, quod & idem ex mente Saliceti allerit Petrus Barbof. in l. 1. p. 5. n. 71. ad fin. D. solut. matrim. & melius num. 72. post princ. ibi, sed ex praedictis dicendum erit, quod si confiter, creditorem tantum respectu certe persone, vel causa renuntiasse, standum est certo. dist. l. si creditor 12. §. final. D. qui potiores in pignor. habeant. &c.

39 Petrus Sardus in dist. decis. 63. ex num. 1. & signanter de hac limitatione ex num. 17. in hac, tertio, quia ea renuntiatio continet expressam reservationem iurium ipsi Tawo contra Prouenzalem, eiusmodi autem reservatio conseruat ius, quod ipsi compete- bat, Bart. in l. penult. C. de positi. Oldradus consil. 237. in fin. Becius alios citans in consil. 74. num. 34. & dixi in consil. 152. n. 39. Crauetta in consil. 974. n. 17. & ius reservatum videtur exclusam a renuntiatione, quia reservatio est quadam exceptio, qua modificat actum. gloss. in l. item Labeo, §. sed si pure, D. famil. erciscun- de. Becius dist. consil. 74. num. 14. dixi dist. consil. 152. num. 30. & sicuti confirmat in non reservatis. l. nam quod liquide §. filia; D. de pens. legata, Archidiacon. in cap. quoniam frequenter, ut lite non contestata. Purpuratus consil. 42. n. 14. ita conseruat intactum id, quod reservatum fuit, perinde ac nulla extaret renuntiatione, &c. & per textum in l. nouatione, D. de nouationib. l. solum, in princip. D. de pignor. action. l. unica, C. ob chirograph. pecun. pign. retin. l. nouatione, D. de fideiussorib. Boetius decis. 332. ad finem Negulantius de pignor. part. 6. membr. 3. n. 2. versic. tertio fallit. Mantica de contract. tom. 1. lib. 1. tit. 31. n. 21. & 22.

43 Sed quo ordine, & gradu exigere poterit iste prior creditor consensum praestans sub sui iuris in pignoris reservatione, protinus tractabimus subsequenda parte nostri cap. quo etiam loco commodiori referuamus tractare de secundo membro distinctionis Saliceti.

44 Accedamus iam ad alteram, difficiliorem tamen, nostri capitis partem circa creditorem anteriorem, & potiore consentientem, ut alius creditor inferioris gradus prius exigat suum creditum; quoniam ordine uterque exigit, & an ex hac praerogatione, & praerogatione cessione praerogationem aliquod fiat creditoribus intermediis? Pro cuius declaratione primo animaduertendum erit, quod haec praerogationis translatio in posteriore multum diuersa est ab illa subintraione, quae communiter fieri solet, quando secundus creditor

soluendo creditum priori in eius locum succedit, subintrat, & subrogatum, nec quando alius tertius mutuat debitori, ut ex ea pecunia soluat prior creditor sub pacto de subintrando in locum, gradum, & privilegium anterioris sic dimitti, ac soluti, & ab ipso facta cessione, quae in his casibus, & similibus anterior cedens non remanet amplius creditor, nec ius habet ad pignora, nec bona debitoris quia cum fuerit per solutionem dimissus, omne ius suum fuit extinctum, iamque definit esse creditor, nec amplius concurrat.

In nostro autem casu, quamuis anterior cedat praerogationem, & gradum potiore quem habebat; adhuc tamen remanet creditor, & retinet ius in pignore; nam in creditore anteriori & hypothecario tria iura diuersa concurrunt, ius pignoris, ius praerogationis ob temporis, vel privilegij anterioritatem, & creditum ipsum, & duorum priorum quodlibet potest dimittere, & renuntiare, aut cedere, aliis duobus remanentibus, scilicet iure ad creditum, & iure ad pignus, si solum praerogationem cedit, hoc addito quod si ius pignoris in totum remanent, etiam praerogationem amittere intelligitur, quia praerogatio causatur a pignore, & est qualitas ei inherens quo sublato, praerogationem extinguere, necesse est, ut alibi latius diximus.

Quapropter si prior creditor praerogationem, & gradum dumtaxat cedit alteri inferiori creditori, adhuc remanet creditor hypothecarius, quia qualitas antelationis potest adesse, & abesse absque pignoris, & crediti corruptione, potest etiam quis esse creditor absque pignore, aut hypotheca; quia hypotheca non est de natura, nec de substantia contractus, quia ex eius omissione, & defectu non pendet validitas contractus; ut post quamplurimos Doctores probat Gaito de credito, cap. 4. quaesito 11. num. 2077. cum multis sequentibus. & ideo hypotheca citra expressam conventionem nequaquam contrahitur, nec subinde legitur, dempstris tacitis a iure inductis; late Gaito cap. 2. tit. 7. numer. 2473. & num. 1475. nec hypotheca subintel- ligitur in contractu, si omnia fuerit a contrahentibus; abunde Gaito cap. 4. tit. 1. quaesito 5. ex numer. 239. usque ad numer. 259. & melius quaesito 11. ex num. 2072. cum multis sequentibus. Et potest etiam esse creditor sub hypotheca absque praerogatione aliqua, sed infirmus inter creditores hypothecarios, quoniam hypotheca, & praerogatio sunt de accidentalibus contractus, ut firmiter ipsi Doctores.

Et ideo quemadmodum creditor cedens hypothecae, remaneat creditor pecuniae, quia renuntiatione limitata ultra non extenditur, & ius hypothecae solum cedit, & legari potest sine crediti corruptione, remissione, aut renuntiatione, ut probat l. Iulianus, in principio. D. de legatis 3. l. si ibi, §. de pignore, D. de pactis, l. grege, §. cum pignus, & de pignor. l. 3. C. si eignus pignor. datum sit, & probauimus superius n. 32.

Ita pariter si anterior creditor cedat praerogationem dumtaxat, manet creditor quoad cetera iura pignoris scilicet, & crediti, quod expresse probat text. in l. creditor, qui prior 12. §. si tecum, D. qui potior. in pign. habeant, ubi creditor, qui permisit, ut res sibi pignorata alteri obligetur, & isto prius soluto, quaeritur an pignus priori remaneat obligatum; & distinguit text. inter absolutam pignoris remissionem, & solum ordinis,

diminutionem, & praerogationis cessionem, consensum, & permissionem, ubi pecunia autem soluta secundo, an rursus teneatur tibi, recte quaeritur. erit igitur facti quaestio agitata, quid inter eos actum sit, utrum ut dicitur ab hypotheca in totum, cum prior conceffit creditor alij obligari hypothecam: an ut ordo seruetur. ut prior creditor secundo loco constituatur; Et id ipsum DD. omnes in vtraque opinione superius relati asserunt, & supponunt in calu, quo pignus in totum, & quoad omnes non fuit per consensum anterioris remissum, sed dumtaxat limitatum; ad aliquam personam, & in eius gratiam solius.

Text. tamen in d. §. si tecum, non agit, quando alij creditores sint intermedij, nec quo tunc ordine isti duo, consentiens, & ille, cui accommodatur consensus, sint soluendi; sed tantum agit inter primum consentientem, & secundum creditorem, ut iste in executione sit potior, & praerogationem priori, ordini solutionis per consensum renuntianti, in quo ut diximus omnes Doctores conueniunt.

Conueniunt etiam omnes tam tertiae opinionis DD. quam prima, & secunda, ut per consensum anterioris specificum non amittat prior creditor ius pignoris in totum, nec quoad omnes, iste tertius creditor, cui consensus praerogatur limitatus, consequatur ordinis praerogationem respectu ipsius consentientis dumtaxat, salvo iure intermediorum, qui vtrique praerogantur, & ante eos gradatim exigunt, quoniam medij vincunt vltimo tertio loco contrahentem, a quo vincitur anterior, manente adhuc creditore hypothecario post omnes praedictos exactione, & praerogatione alij post suum consensum contrahentibus, ut superius probauimus.

Et insuper hunc anterioris consensum tacite haberi processionem, conuentionem, & pacto inter vtrūque, anteriorem scilicet, & vltimum, tradit Ouald. ad Donel. lib. 15. c. 43. in notabiliter G. ex quo resultat ius fortius intermediis creditoribus, sed quo ordine tam isti, quam alij intermedij creditores sua credita consequantur, non facile ex eisdem, nec ex iuribus percipies, in quo versatur tota nostra quaestio difficultas.

In quo resoluendum erit, quod creditor inferior, cui per priorem solum ius praerogationis permissum, aut concessum fuit, consequatur gradum potiore, & locum anteriorem consentientis subintrat, & in praerogationem eius subrogatur, itavt non solum praerogatur ipsi anteriori credenti, aut patienti, & permittenti, verum & omnibus creditoribus intermediis, provt eis praerogari debebat anterior, si suam praerogationem, & locum retinuerit, non alterasset, nec dimississet, itavt intermedij creditores omnes suum proprium gradum, & locum incommutabiliter conseruent, ut antea. Quia solum personarum anterioris, & inferioris creditoris sit reciproca transformatio, ac graduum, locorumque permutatio inter eos facta intelligitur, vltimo in locum prioris, & priore in locum vltimi subrogato. Ex quo nullum praerogationem irrogatur intermediis, qui semper habuerunt vnum creditorem anteriorem, qui eos praerogabat, & nihil sua interest, sit iste, vel ille, respectu eiusdem quantitatis, & non maioris.

Nec prior creditor, qui suam praerogationem alteri inferiori concessit, licet remaneat creditor hypothecarius, potest exigere immediate post illum, quem in locum suum posuit, cum impossibile sit ut in vno, & eodem loco duo sedere videantur, atque

ideo cum prior suum locum dimisit, & alteri concessit, iste illum occupabit, non etiam ille; foret enim mitum in modum graue creditoribus intermediis, loco vnus anterioris duos praerogare. Quapropter prior cedens, & consentiens locum potioris post omnes intermedios creditores hypothecarios occupabit, a tempore scilicet, quo ipse suam praerogationem amisit, & cessit, itavt aliis creditoribus, etiam hypothecariis postmodum cum debitore contrahentibus praerogatur, non aliis. Quia prior iste tot gradus descendit, quot ille inferior; (cui praerogationem suam cessit) ascendit, & ex tunc computari debet suae hypothecae anterioritas, ac praerogatio. Nec ista intercedentem, & cessionariam locorum transformatio fit ex sola vi mutuae, tacitae, & subintellectae subrogationis, quoniam vterque in locum alterius ex vi cuiusdam tacitae permutationis subrogatur, sed etiam respectu anterioris ex vi proprii iuris, nam licet inferior, cui locum suum, & praerogationem anterior concessit in huius locum subrogetur, ut dictum est; anterior autem non descendit in locum inferioris, nec eum occupat ex vi subrogationis, sed ex vi sui proprii iuris. Qui licet renuntiauit in fauorem inferioris creditoris totum tempus praecedens non tamen sequens, nec eo indigebat ille inferior, cum sibi sufficeret occupare primum locum, & gradum praerogationem, & priorem exactionem ante ceteros creditores intermedios. Quapropter anterior cedens, & consentiens, qui descendit, occupat post istos virtute suae hypothecae per huiusmodi cessionem praerogationis non laesa (ut diximus) locum, & gradum immediatum, itavt ceteris creditoribus post praerogationis cessionem cum debitore communi contrahentibus sub hypotheca, praerogatur.

Hanc locorum assignationem haecenus scriptam, & graduum computationem, & transformatioem mirabiliter scripsit (licet non ita explicitè) doctissimus Francisc. Balduin. in tract. de pignorib. & hypothec. tit. quibus modis pign. vel hypothec. soluat. ex n. 13. fol. 314. inter diuers. tract. de pignor. col. 6. in princip. qui subtiliter in hunc modum loquitur. Porro si consenserit creditor hypothecam sibi constitutam adhuc alij obligari. l. Paulus in princ. quibus modis pign. vel hypothec. soluit. l. creditor, qui prior. §. si tecum, qui potior in pignore habeatur, non facile dixeris, quoad operetur consensus, an remissionem pignoris, quoad omnes: an vero remissionem tantum ordinis inter creditores: ita scilicet. ut is, cui obligari consensit, fiat prior, & potior. eo ipso tamen semper manet creditor sub pignore, & hypotheca, quoad debitorem, aliumve quemlibet pignorum possessorem, atque etiam quoad creditores sequentes ordine temporis illum, cui ex consensu primi creditoris pignus obligatum est, nec ulla lege satis manifestè istud decisum est; nam quod vno loco, scilicet in d. l. Paulus, in princip. dicitur, eum, qui sic consensit, ius sui pignoris remississe, interpretantur nonnulli, Salicetus in d. l. 3. C. de remiss. pignor. non quia pignus remisit, sed tantum ius sui pignoris, quod putant, esse ius praerogationis ex ordine temporis, cum ei omnium primo hypotheca esset obligata, restricta, quantum fieri potuit, pignoris renuntiatione. l. iubemus. C. ad Velleian. &c. Quis quidem Balduinus, licet hanc doctrinam non admittat ad interpretationem d. l. Paulus, quia in totum pignoris ius deciditur amissum per consensum, & quoad omnes; adhuc tamen eam veram agnoscit, quando sola praerogatio in fauorem tertij data est a priori creditore, & inter contrahentes de solo ordine, & praerogatione actum fuit, iuxta text.

in d. l. creditor, qui prior, §. si tecum. D. qui potior. in pignor. habeant. ac iuxta tertiam opinionem Sallicii communiter approbatam, de qua supra n. 19. cum seqq.

69 Eadem etiam interpretatio colligitur ex Hugo Donello in tract. de pignor. c. 14. §. fin. col. 5. post medium, ibi: Vnde si creditor consenserit, ut res sibi obligata tertio daretur, non tertius in locum prioris successisse videbitur, quod futurum est, si illi tantum ea res prodesset, &c. quod ulterius explicat ex sequentibus, quando in gratiam solius tertij consensum fuisse prælitum apparet, ut tunc iste tertius subrogetur in locum prioris, retento adhuc hypothecæ iure per ipsum priorem limitatè consentientem amissâ prælatione, quam per consensum transiititè censetur in ipsum inferiorem.

70 Hac nostra graduum transformatio, & distributio inter inferiorem, & priorem creditorem cedentem suam prælationem, necnon creditores intermedios, ulterius iusta redditur, quia ex ea solum anterior ex facto, & consensu suo præiudicatur in ordine exactionis, non medijs creditoribus, qui suum met retinēt locum, & gradum, ut antea illæsum, & invariabile, nā quando ius pertinet plurimis gradatim, vni post alium successiue (provt contingit inter plures creditores concurrentes ad bona debitoris communis, sicuti mirificè, ac plenè considerauimus, & comprobauimus in c. 14. proximè sequenti) primus non potest per factum suum, cessionē, & renunciationem in tertium, vel in vltiorem gestam præiudicare intermedijs, sed sibi dumtaxat, iurique, & commoditati suæ, probarunt Molin. de Hispanor. primog. lib. 1. c. 21. & 24. & melius lib. 1. c. 6. n. 45. ex lasone, Decio, Tiraq. & Burgos de Paz in proam. 1. 1. Taur. n. 95. & 96. Peraltain rubr. D. de heredib. instit. n. 122. pag. 72. Idem Molin. lib. 3. c. 2. n. 21. Aluarad. de coniectur. mente defuncti. lib. 2. c. 3. §. 1. n. 27. & 28. Mieres de maiorat. 3. p. q. 18. n. 4. & 6. & 2. p. q. 3. n. 33. Azueved in lib. 8. tit. 7. n. 10. & 11. l. 5. recopilat. Ioan. Gutierrez. practicar. lib. 3. q. 71. n. 13. & q. 79. n. 8. Velasq. de Auendañ. in l. 45. Taur. glos. 2. n. 5. & 6. copiosè post plures alios tractat, & exornat articulum hunc Castillo controu. tom. 3. c. 12. ex n. 109. cum multis seqq. & in optimo, ac simili casu videndi erūt Petr. Surd. conf. 108. ex n. 20. & n. 34. tom. 1. Menoch. conf. 211. ex n. 129. & ex n. 141. & 146. & in cōf. 245. n. 42. & in consil. 401. n. 42. & in consil. 570. n. 10.

71 vni post alium successiue (provt contingit inter plures creditores concurrentes ad bona debitoris communis, sicuti mirificè, ac plenè considerauimus, & comprobauimus in c. 14. proximè sequenti) primus non potest per factum suum, cessionē, & renunciationem in tertium, vel in vltiorem gestam præiudicare intermedijs, sed sibi dumtaxat, iurique, & commoditati suæ, probarunt Molin. de Hispanor. primog. lib. 1. c. 21. & 24. & melius lib. 1. c. 6. n. 45. ex lasone, Decio, Tiraq. & Burgos de Paz in proam. 1. 1. Taur. n. 95. & 96. Peraltain rubr. D. de heredib. instit. n. 122. pag. 72. Idem Molin. lib. 3. c. 2. n. 21. Aluarad. de coniectur. mente defuncti. lib. 2. c. 3. §. 1. n. 27. & 28. Mieres de maiorat. 3. p. q. 18. n. 4. & 6. & 2. p. q. 3. n. 33. Azueved in lib. 8. tit. 7. n. 10. & 11. l. 5. recopilat. Ioan. Gutierrez. practicar. lib. 3. q. 71. n. 13. & q. 79. n. 8. Velasq. de Auendañ. in l. 45. Taur. glos. 2. n. 5. & 6. copiosè post plures alios tractat, & exornat articulum hunc Castillo controu. tom. 3. c. 12. ex n. 109. cum multis seqq. & in optimo, ac simili casu videndi erūt Petr. Surd. conf. 108. ex n. 20. & n. 34. tom. 1. Menoch. conf. 211. ex n. 129. & ex n. 141. & 146. & in cōf. 245. n. 42. & in consil. 401. n. 42. & in consil. 570. n. 10.

72 Ex qua doctrina, & ex supradiçtis duo vtilissima inferuntur, primum quod in creditore inferiorem, qui ex persona, & iure anterioris primum gradum ascendit, non plus ius transfertur, quam ipse anterior habebat, quia vltius quod habet, anterior dare non valet, cum nemo plus iuris in alium transferre possit, quam ipse habet, ex vulgari iuris regula, & ideo ius quod recipit inferior creditor, coarctatur ad ius quod anterior habet, & ad eius potestati limitatam. Vnde fit, quod cum anterior non habebat prælationem, & gradus prerogatiuam vltra quantitatem pecuniæ sibi debitæ, vsque ad illam quantitatem dumtaxat, intelligitur inferior creditor, cui ceditur gradus anterioritatis, prælationem accipere, non amplius, ex iuris regula. is, qui in ius succedit alterius, eodem iure, quo ille vti debebit, & argumento, text. in l. si potiores 3. C. de his qui in prior. locum successisse, & l. eum qui 17. D. qui potiores. ibi. Eatenus tuendum, quatenus ad priorem creditorem ex pretio pecuniæ peruenit. Nec plus iuris competit cessionario, quam competit cedenti, l. emptor, vbi Bald. C. de hered. vel actio. vend. Surd. conf. 22. n. 16. &

73 Ex qua doctrina, & ex supradiçtis duo vtilissima inferuntur, primum quod in creditore inferiorem, qui ex persona, & iure anterioris primum gradum ascendit, non plus ius transfertur, quam ipse anterior habebat, quia vltius quod habet, anterior dare non valet, cum nemo plus iuris in alium transferre possit, quam ipse habet, ex vulgari iuris regula, & ideo ius quod recipit inferior creditor, coarctatur ad ius quod anterior habet, & ad eius potestati limitatam. Vnde fit, quod cum anterior non habebat prælationem, & gradus prerogatiuam vltra quantitatem pecuniæ sibi debitæ, vsque ad illam quantitatem dumtaxat, intelligitur inferior creditor, cui ceditur gradus anterioritatis, prælationem accipere, non amplius, ex iuris regula. is, qui in ius succedit alterius, eodem iure, quo ille vti debebit, & argumento, text. in l. si potiores 3. C. de his qui in prior. locum successisse, & l. eum qui 17. D. qui potiores. ibi. Eatenus tuendum, quatenus ad priorem creditorem ex pretio pecuniæ peruenit. Nec plus iuris competit cessionario, quam competit cedenti, l. emptor, vbi Bald. C. de hered. vel actio. vend. Surd. conf. 22. n. 16. &

74 Ex qua doctrina, & ex supradiçtis duo vtilissima inferuntur, primum quod in creditore inferiorem, qui ex persona, & iure anterioris primum gradum ascendit, non plus ius transfertur, quam ipse anterior habebat, quia vltius quod habet, anterior dare non valet, cum nemo plus iuris in alium transferre possit, quam ipse habet, ex vulgari iuris regula, & ideo ius quod recipit inferior creditor, coarctatur ad ius quod anterior habet, & ad eius potestati limitatam. Vnde fit, quod cum anterior non habebat prælationem, & gradus prerogatiuam vltra quantitatem pecuniæ sibi debitæ, vsque ad illam quantitatem dumtaxat, intelligitur inferior creditor, cui ceditur gradus anterioritatis, prælationem accipere, non amplius, ex iuris regula. is, qui in ius succedit alterius, eodem iure, quo ille vti debebit, & argumento, text. in l. si potiores 3. C. de his qui in prior. locum successisse, & l. eum qui 17. D. qui potiores. ibi. Eatenus tuendum, quatenus ad priorem creditorem ex pretio pecuniæ peruenit. Nec plus iuris competit cessionario, quam competit cedenti, l. emptor, vbi Bald. C. de hered. vel actio. vend. Surd. conf. 22. n. 16. &

75 Bald. C. de hered. vel actio. vend. Surd. conf. 22. n. 16. &

seq. decis. 198. n. 11. & 12. & per Cencium post v. de censibus decis. ...

76 Finge, anterior consentiens creditor erat pro centum, pro quibus dumtaxat, eidem competeat prælatio, inferior, cui cedit prælationē, creditor est ducentorum, pro cētum dumtaxat recipit prælationē ante omnes creditores sibi perfoluendis, pro alijs autem centum acquirit gradum, & prælationem à tēpore, quo cum debitore contraxit sub hypotheca.

77 Creditor etenim cessionarius iste duplicem habet hypothecam, vnam nomine anterioris, & virtute cessionis, alteram iure proprio, & ex propria persona, & in eo, in quo inutilis sibi fuerit, aut inefficax cessio, non prohibetur alia vti iure proprio Gloss. celebris in l. Aristor. & ibi Bartol. n. 7. Neguzant. de pignor. 5. p. princip. membr. 3. n. 45. vers. si autem vltra, sequitur Cardinalis Mantica de contractibus, lib. 1. tit. 18. sub n. 16. vers. nec est omittendum. D. Larea decis. 20 sub n. 26. tom. 1.

78 Faciunt tradita à Sardo consil. 444. n. 10. Costa de scientia, & ignorantia centur. 1. distinct. 20. n. 4. Marius Giurba in consuetud. Messan. c. 2. gloss. 3. p. 1. ex n. 16. dum dicunt creditorem duplicem gerentem personam, propriam, & cessionariam, si constitatur pro resto se habuisse à debitore, à proprij tantum debiti petitione excludi ad text. in l. & magis, D. de solut. itavt creditum cessum petere non prohibeatur. Quod si absque hypotheca mutuauit, sed solius prælationis limitatè virtute agat pro residuo, inter personales absque prælatione, tanquam creditor merè personalis occupabit gradum.

79 Aliter autem manifestum fieret præiudicium creditoribus intermedijs, qui ante se non habent nisi vnum creditum pro centum, quod exigi possit à bonis debitoris communis, cuius patrimonium indubitè minueretur, vel fortè non sufficeret pro satisfactione intermediorum creditorum, qui deducto dumtaxat centum anteriori debitum, ad reliquum debitoris patrimonium ius gradatim quæsitum habent, quod ab eisdem per nullum factum debitoris, vel creditoris auferri potest, vt sæpè diximus, & signanter amplissimè per totum hoc cap. 13. nemo enim ex facto alterius potest praguarari.

80 Sed quid verè vice dicendum erit, quando scilicet anterior ducentorum sit creditor, & suam cedit prælationem inferiori dumtaxat creditori pro centum, qui dumtaxat consequitur ius ad prælationem, & hypothecas pro ea rata parte, cuius sibi facta fuit cessio à creditore anteriori, vt probarunt Prælador. lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 4. part. §. 1. in fin. Ioan. Baptista Costa de ratione rata, quæst. 115. n. 10. post Gasp. Rodrig. quibus relatis tenet Gaito de credit. c. 4. quæstio 11. n. 1844. fol. 433.

81 Quoniam ordine distribuendi erunt gradus exactionis tam inter istos duos, quam inter creditores intermedios, in quo breuiter dicendum erit, quod ille inferior pro suis centum ascendet ad priorem, & potiorum gradum, simul æqualiter, quo anterior ipse consentiens, prælatiue ad ceteros creditores intermedios, vt dictum est, & comprobatum, & probatur text. argum. in l. 3. §. 1. D. qui potiores. ibi. verum in ea quantitate, quam soluisset. eiusque usuris potiorum esse constituit.

82 Nam anterior consentiens, pro alijs centum sibi remanentibus suum proprium gradum, & prælationem illæsam præseruauit, quoad omnes in vniuersum creditores, tam quoad eum cui cessit, quam quoad ceteros creditores intermedios; ita vt pro illis centum remanentibus prior, & potior istis sit, respectu

respectu autem illius, cui cessit prælationem æqualis in gradu erit, ita vt ambo simul concurrant in exactione, vnusquisque pro rata sua, iuxta ea quæ latè diximus supr. 2. part. c. 5. ex n. 140. cum sequentibus. versic. deueniamus ad vltimam partem, &c. vsque ad finem.

83 Et hanc doctrinam, vt creditor anterior, qui ex recentis, quæ sibi debentur, cessit tertio centum, vel aliquam partem, cedens, & cessionarius simul concurrunt in eodem gradu pro rata super re obligata, & eius valore, atque vterque pro sua rata pariter gradatur, tenent Vencent. de Franchis decisio 260. num. 4. & seqq. quod singulariter explicat Ponte decis. 34. num. 23. sequitur Gaito de credito, cap. 5. quæst. 11. n. 1835. & seq. fol. 433. qui quidem per varia fundamenta, vltra adducta à Franchis loc. cit. latissimè disputat pro vtraque parte celebrem aliam, & non minus difficilem quæstionem, quando nempe concurrunt duo cessionarij ab eodem creditore cedente causam habentes, & ab eodem iure dependentes, qui tamen diuersis temporibus, cessionem in parte credita pro rata obtinuerunt, quis eorum præferri debeat in exactione prius arguunt pro priore cessionario: tandem resoluit vt vterque simul concurrat, pro rata, & in tributum, per lege eisdem, & costam de portio. rata, q. 215. à

84 prine. maxime Gaitum; igitur creditor prior, qui prælationem sui crediti pro parte cessit alteri tertio, pro ea parte, & quantitate gradum habebit post intermedios, provt in casu superius diximus ex tot Doctoribus, ex n. 44. cum multis seqq. vers. accedamus iam ad alteram, &c. quando scilicet solam prælationem cessit.

85 Præfatam tamen resolutionem de qua ex n. 81. & sequentibus, vt cessionarius, cedens pro rata concurrant; vno & singulari modo limitabis, quando cessio illa partis crediti facta fuit simpliciter, quia tunc cum cedens non teneatur ad aliud quàm vt ius vt cessum sit verum; non tamen exigibile ad l. si nomen, ff. de hered. vel actio vendita. tamen si cedens se obliget ad euictionem iuris, & facti, nempe esse verum secutum, & exigibile, tunc cum cedens teneatur reperto non soluendo debitore, ad integram satisfactionem ad latè tradita per Giurbam decis. 117. ex n. 14. Rodriguez de reddis. lib. 1. quæst. 8. n. 23. Guzman de euictionib. q. 35. à princip. ex n. 25. Cencius de censib. q. 72. n. 23. ex versio. ceterum quia cum sequentibus, qui plurimos allegant sequitur manifestè, quod in bonis debitoris sit in hoc casu præferendus cessionarius cedenti concurrenti in exactione.

86 Vnus namque, & idem creditor, sicut potest contra vnum, & eundem debitorem communem plura, & diuersa habere credita; atque pro eis plurimum creditorum personas representare, argumento l. tutorem, D. quibus vt indign. & alijs doctrinis alibi scriptis 2. part. c. 7. ex n. 26. cum sequentibus, & constat ex text. in l. si plures, §. cumulum debiti, D. de partib. ibi. Si vni fortè multa summa centum aureorum debeantur, alij vero vna summa quinquaginta, nam in hunc casum expectabimus summas plures.

87 Ita pariter potest, & debet diuersimodè pro singulis graduari in iudicio confusus, iuxta scilicet vnusquisque crediti tempus, priuilegium, vel anterioritatem, potest namque vnus, & idem creditor diuersa credita habens, & diuersis temporibus contracta, interpolare nempe inter alios creditores ante, & post alios graduari, & respectu vnus Salgado Labyrinth. creditor. Tom. 11.

88 crediti esse anteriorem, & respectu aliorum esse intermedium, vel inferiorem, iura ad sunt singularissima, quæ in varijs, & mirabilibus casibus id determinant, text. in l. creditor, qui prior 12. §. si idem, ibi. Si idem bis, id est, ante secundum, & post cum crediderit; in priori pecunia potior est secundo; in posteriori tertius est. D. qui potior. in pignor. habeant. l. quarebatur 21. D. eodem titul. in hac, querebatur si post primum contractum tuum, anteaquam aliam tu pecuniam crederes; eidem debitori Seius credidisset quinquaginta, & hypothecam eius rei, quæ tibi pignori data esset, debitor obligasset: dehinc in eodem debitori crederes fortè quadraginta, quod plus est in pretio rei, quàm primo credidisti, verum Seio ob quinquaginta, an tibi in quadraginta cederet pignoris hypotheca, finge Seium paratum esse offerre tibi summam primo ordine creditam. Dixi consequens esse, vt Seius potior sit in eo quod amplius est in pignore, & ablata ab eo summa primo ordine credita usurarumque eius, post ponatur primus creditor in summam, quam postea eidem debitori credidit, &c.

89 Textus etiam in l. si prior 18. qui in mirabili casu ita ait: Si prior postea nouatione facta eadem pignora cum alijs accepit, in suum locum eum succedere; sed si secundus non offerat pecuniam, posse priorem vendere, vt primam tantum pecuniam expensam ferat, non etiam quam postea credidit: & quod superfluum ex anteriori credito accepit: hoc secundo restituat. & in eodemmet casu loquitur l. 3. D. eod. titul. qui potior. est creditor accepit pecunias (inquit Consultus) qua in secunda conuentione secundus creditor accepit, nouatione postea facta, pignora prioribus addidit. Superioris temporis ordinem manere prima creditori placuit, tanquam in suum locum succedenti. quem textum clariorem reddidit gloss. ibi. verb. nouatione, in hac: per quod videbatur, quod secundus creditor inter primum contractum, & tunc secundum prima pignora erat obligata esse potior; quod remanet hic, quantum est in primis pignoribus, & pecunia primo super iis data, non autem in plus, vt hic, & infra eadem l. si prior, in princip. & l. fin. in 1. respons. & argument. infra de separationib. l. debitor hactenus gloss. celebris, quæ iura eodem modo post plures alios Doctores declarat, & interpretatur. D. Larea videndus in decis. 10. n. 27. & n. 12.

90 Eiusdem glossæ distinctionem sequuntur Bartol. & communiter omnes Doctores, optimè Neguzant. de pignor. 3. membr. 6. princip. n. 7. dicens, quod quando primus creditor mutuauerat debitori acceptis ab eo pignoribus, postea secundus creditor mutuauit eidem debitori aliam quantitatem, & etiam nouauit primam obligationem, repetendo tamen pignora prioris obligationis, & addendo etiam alia noua pignora, determinari in l. 3. quod repetitio nouorum pignorum facta in obligatione nouante, censetur facta cum prælatione respectu secundi creditoris, & sic cum prioritate temporis, provt erant in priori obligatione nouata. Et sicut, ex prima obligatione primus creditor veniebat præferendus secundo; ita & præferri debebit ex obligatione nouante, qua eadem pignora repetita reperiantur.

91 Hac tamen intelligentia, dicit Neguzant. vt hæc prælatio sit admittenda respectu pecuniæ primo loco mutuatae obligatione nouata; non autem respectu pecuniæ tertio loco mutuatae in obligatione nouante, quia in istis secundus creditor erit anterior primo.

- 95 Eandem distinctionem sequitur Cardin. Franciscus Mantica in tract. de tacit. & ambig. convention. lib. 11. tit. 3. num. 25. dicens, quod si priora pignora in posteriori obligatione nouante, sunt repetita, illa habent etiam temporis prerogatiuam, & suam antelationem conferunt, ex d. l. 3. quod procedere, firmat, respectu prioris obligationis, non autem posterioris nouantis, ex d. gloss. in d. l. 3. in princ. & ex Negusant. Barr. & aliis.
- 96 Eandem doctrinam, & praelationis distributionem circa hunc creditorem sibi ipsi succedentem sequuti fuerunt, Barr. Bald. Alber. Angel. Salic. & Fulgosius in d. l. creditor. ff. qui potiores. Balduinus de pignor. cap. 19. paulo post medium, & cap. 20. ante medium, vers. sed & nouata. Mudeus de pignoribus, tit. quib. modis pign. vel hypoth. soluitur, n. 76. Parladot. lib. 2. rer. quot. c. fin. 1. part. §. 12. num. 55. Gaspard. Rodriguez de annuis reddit. lib. 2. q. 16. num. 53. & 61. Gratian. discept. forens. tom. 1. c. 175. num. 11. Castillo decis. Sicil. 17. num. 35. & 36. lib. 1. & decis. 5. num. 5. cum seqq. Marefcotus variar. resol. lib. 2. cap. 56. ex n. 18. Carleual. de iudiciis, tom. 2. lib. 1. tit. 3. disp. 35. n. 14. fol. 388.
- 97 Textus etiam, in l. primi creditoris, 15. D. quib. mod. pign. vel hypoth. soluit. ibi. Respondit, cogendum accipere saluo iure pignoris prioris contractus, &c. textus etiam optimus, in l. pupilli, 96. §. cum eodem tempore, D. de solutionibus; quo determinatur, quod pignus obligatum eodem tempore vini, & eadem creditori pro duobus creditis, si vendatur pretium inde exactum cedit in vtriusque solutionem pro rata cuiuslibet crediti, si autem in diuersis temporibus fuerit obligatum pignus, & postea venditum, pretium prius cedit in solutionem debiti antiquioris, & quod superabundat, cedit in posterius, verba textus hæc sunt. Cum eodem tempore pignora duobus contrahentibus obligantur, pretium eorum pro modo pecunia cuiusque contractus creditor accepto ferre debet; nec in arbitrio eius electio erit; cum debitor pretium pignoris sortis omni subiecerit; quod si temporibus discretis superfluum pignorum obligari placuerit, prius debitum pretio pignorum iure soluitur, secundo superfluum compensabitur, ad idem est, l. in iis, §. §. imperator. & §. fin. eod. tit. & l. pratoris, §. 1. D. de damno infecto.
- 98 Ex quibus inferitur, quod si iste inferior, cui per anteriorem, (minoris summae creditorum) facta fuit antelationis, & praelationis cessio, plus exegerit, quam cedenti debeat, secundum creditorem intermedio competet reuocatoria actio, vt sibi restituar id, quod superest ex quantitate debita anteriori cedenti, cuius ius repræsentat, & cuius nomine antelationem habet, argumento textus in d. l. si prior, 13. D. qui potior. in pignor. habeant. in illis verbis. Et quod superfluum ex anteriori credito accepit, hoc secundo restituat, textus etiam, in l. quarebatur, 21. D. eod. tit.
- 99 Denique inferitur ad quaestionem, quam in facti contingentia vidi agitatam; anterior creditor per pactum passus est, vt vnus ex inferioribus creditoribus concurrentibus, prius exigat suum creditum, cedendo eidem gradum, & praelationem, hac tamen expressa conditione, vt post huius inferioris exactiorem primo loco, ipse anterior cedens debeat immediatè, & secundo loco solutione dimitti, & suum exigere creditum, ita vt non aliàs, nec alio modo facta intelligatur praelationis cessio, sed imò suum ius praelatum maneat integrum, & illæsum, vt antea, & an hæc conuentio inter priorem, &

posteriorem creditores aliis intermediis præiudicet, vel an etiam deficiente conditione, profit insuper inferiori praelationis cessio in præiudicium saltem solius cedentis.

Difficultatis huiusmodi resolutionem facile percipies ex hætenus scriptis: licet enim simpliciter cedens anterior suam inferiori creditori praelationem; iste ascendat ad priorem gradum; & omnibus in actione præferatur; & intermedij alij creditores immediatè post eum gradatim sunt soluendi ante anteriorem cedentem, vt per totum discursum huius cap. vidisti, necnon pactum hoc de occupando secundum gradum proculdubio validum sit, & operetur inter primum, & secundum creditorem alio intermedio non stante, vt expressè probat textus in d. l. creditor. qui potior. §. si tecum, D. qui potior. in pign. hab.

Nunquam tamen aliis intermediis creditoribus, qui pacto, & conuentioni inter priorem, & inferiorem non interfuerunt, tale pactum obesse poterit, nec illorum iuri semel quaesitò immediatè gradatim persoluendos post priorem, & anteriorem in aliquo detrahere; quia res inter alios acta aliis nocere non potest, nec id quod nostrum est, ad alium sine facto nostro transire poterit, l. id quod nostrum, D. de regul. iur. provt etiam in sententia obtenta inter posteriorem, & anteriorem victum super iure praelationis, expressè determinauit textus in leg. Claudius Felix, 17. D. qui potior. in pign. habeantur, vt non præiudicet intermediis creditoribus iudicio non assententibus, ibi. Nec tertius creditor successit in eius locum, nec inter alios res iudicata aliis prodesse, aut nocere solet; sed sine præiudicio prioris sententia totum ius aliis creditoribus integrum relinquitur; de cuius textus applicatione latius egimus superius hoc c. 13. ex n. 58. & ex n. 50. cum sequentibus.

Nec enim est in potestate creditoris anterioris contrahentis, cum creditore inferioris gradus ius tollere aliorum intermediorum, interuertere, aut in aliquo immutare, nec in minimo perturbare, integrum enim manet, & illæsum nullæ mutationi subiectum, eorum deficiente consensu, quo cessante, gradus semel sibi ipsi quaesitus incommutabilis est, provt ex iuribus, & Doctores aptè probatum reliquimus à principio huius §. in quo dubium nullum esse poterit.

Igitur si referuatiuæ qualitatè, & conditioni appositæ per anteriorem (vt scilicet, iste cedens praelationem inferiori, secundum locum, & gradum occupet, in exigendo suum creditum, postquam inferior iste solutionem, & satisfactionem ex bonis debitoris recipit, non aliàs nec alio modo facta intelligatur praelationis cessio) non acquieuerunt creditores intermedij, quorum ius totaliter deducitur, & inuoluitur in ipso pacto, nec conditione: quid operetur pactum inter inferiorem, & anteriorem initum, videamus, & breuiter dicendum, nihil ex eo consequi posse inferiorem istum.

Tum, quoniam omnia pacta præseruatiua iuris cedentis apposita in cessione, & remissione sui iuris obseruanda esse, non est dubium. Quæstio enim facti est, quid inter eos actum sit, inquit Consultus in d. l. creditor, §. si tecum, D. qui potior. leg. sicut, cum omnibus suis, §§. aliæque ll. D. quibus mod. pignor. vel hypothec. soluitur, & latius probauimus superius ex num. 37. cum sequentibus. & insuper, quia referuatio hæc creditoris, & protesta-

tio conferuat ius suum integrum, & illæsum quoad

CAPVT XIV.

De creditoribus præmaturè solutis gradatim descendentes ob reuocatoriam contra eorum primum à priori, & posteriori creditore motam.

Et an prior creditor cogatur reuocatoriam prius intentare, & incipere à posterioribus solutis, vel an potius possit suo arbitrio quemlibet ex iam satisfactis conuenire.

Et an res iudicata contra primum sic lata ad istius fauorem aliis inferioris gradus non citatis gradatim præiudicet.

SVMMARIVM.

Creditoribus in exigendo sua credita gradus, & ordinem sententia seruari tenentur, ne consumptis bonis inter posteriores, priores insolui remaneant. n. 1.

Concursum iudicium inter creditores mouetur, & desinitur vt vnusquisque sciat, quo gradu exigere possit. n. 2.

Creditoribus potiores habent regressum contra administratorem ordinem graduum præpostertem. num. 3.

Possunt etiam reuocatoriam intentare contra posteriores solutos, sine pecunia consumpta sit, sine non. num. 4.

Concursum prudente, solutio, & exactio præpostertem annullatur, ob dolum, malam fidem, & fraudem præsumptam. n. 5.

Creditoribus anterioribus datur electio in agendo contra creditores intemptiud solutos, sine contra administratorem, eis perperam soluentem. num. 6.

Creditor qui mala fide pecuniam exegit nunquam eius sibi fuit acquisitum dominium. n. 7.

Bona fide cessante, pecunia etiam si millies commisceatur, dominium non transfertur. numero 8.

Pecunia mala fide consumpta creditor dicitur dolo desinere possidere, qua ideo exiat, & vindicari potest. n. 9.

In creditoris potioris potestate, & libero arbitrio an sit, contra quamlibet ex creditoribus posterioribus reuocatoriam intentare, vel an cogatur incipere ab vltimis, & sic gradatim ascendere quousque de suo potiori credito satisfiat, ex num. 10.

Debitoris bonis alienatis creditorem teneri agere prius contra vltimum emptorem qui teneant. num. 11.

De persona ad rem valet argumentum, & è contra. num. 12.

Si prior auocat pecuniam solutam à secundo, iste à tertio, & tertius à quarto creditore, & sic de singulis gradatim descendunt, & renocant à posterioribus se. n. 13.

Vendens sua bona, cum pacto vt emptor satisfaciat creditoribus, licet isti de rigore iuris nequeant emptorem conuenire; tamen bene possunt vt circumscribuntur; quia si conueniant

hypothecas, praelationem, anteriorem, seu priuilegium causa, non verificata conditione, aut qualitate, sub qua cessio, aut iuris renunciatio fuit facta. Probauerunt Gozadinus consil. 38. n. 12. Milanensis decis. 8. num. 38. lib. 2. Cattillo decis. num. 45. Vincentius de Franchis decis. 50. num. 7. & 8. Fabius de Anna consil. 5. & consil. 90. Anton. Amat. variar. resol. 50. num. 20. & in variis materiis ex num. 8. cum multis seqq.

109 Tum etiam quoniam cum anterior cedat praelationis ius in fauorem inferioris non simpliciter, sed conditionaliter, dummodo occupet secundum locum in exactiōe, non aliàs nec alio modo. Quod quidem pactum conditionem importat, qua deficiente, perinde erit ac si contractus celebratus non fuerit, Iason in l. fin. Cod. de iure emphyteut. n. 142. & consil. 162. num. 5. lib. 2. Curtius Senior. consil. 8. n. 6. Paris. consil. 12. n. 104. lib. 2. Caputaquens. decis. 82. n. 3. p. 3. Castador. decis. 2. n. 7. de Simonia Natta consil. 372. n. 4. & 5. Rolandus consil. 62. n. 24. volum. 4. Menochius de arbitrar. casu 237. n. 34. & consil. 38. n. 21. & 22. Surtus consil. 268. n. 9. Flamin. de resignat. lib. 1. q. 2. n. 12. lib. 9. & est clausula limitatiua voluntatis, & consensus, & præseruatiua sui iuris in casu contrario. Parisius consil. 10. num. 285. lib. 4. Verall. decis. 82. n. 3. decis. 84. n. 10. part. 3. Mastrillus decis. 76. num. 10. tom. 3. Gratianus disceptat. 587. n. 11. & c. 748. n. 12.

110 Et consensum à contractu adimit, quando contrahens ius sibi referuatum non consequitur, ita vt nihil actum videatur inter contrahentes, Glossa, Bald. & alij in l. si quidem de except. Neuzant. consil. 87. n. 13. Beneuentan. de assicuracion. gloss. 35. n. 2. n. 4. vol. 1. Benenentan. de assicuracion. gloss. 35. n. 2. fol. 36. Gratian. disceptatio. 784. n. 12. & 13. & alij quamplurimi citati per Augustinum Barbof. clausul. 81. n. 5. cum seqq. qui n. 14. probat, hanc clausulam habere vim resolutionis contractus ab initio, ac si nunquam gestus fuisset. Gratian. discept. 517. à principio. & c. 532. num. 21. tom. 3. Socin. Senior. consil. 251. vol. 2. Lotterius de re benefical. lib. 1. q. 37. n. 60. & quest. 4. n. 272.

111 Igitur de primo ad vltimum sequitur, quod si huic pacto, & conditioni non accedat intermediorum creditorum, (quibus ex eo paratur præiudicium) consensus, vt nempe anterior post inferiorem ex cessione occupantem primum gradum, consequatur secundum, nec anteriorem suum gradum, & praelationem, ita conditionaliter cessam, & resolutam, amississe: nec etiam inferiorem cessionis huiusmodi virtute ascendere posse ad priorem, sed præcisè in suo proprio remanere, illi utque acquisisse à tempore sui contractus cum debitore sub hypotheca celebrari, eo quod deficiente conditione, nullius gradus adfuit mutatio, sed omnes vt antea manent illæsi, ac si ab initio nulla facta fuisset cessio praelationis. Quod si insuper ea vltus fuerit creditor iste inferior, statim quod reclamauerint ceteri creditores intermedij, soluta pecunia actioni reuocatoria subiecta semper remanebit, restituenda anteriori, alitve creditoribus intermediis potioribus se; iuxta quæ alibi latè diximus 1. part.

cap. 10. * * *

114

conueniant venditorum, iste ageret contra emptorem. n. 14.
 Non soluere melius est, quam solutum ab alio repetere. n. 15.
 Quia potest is, à quo uult repetere, uel non esse soluendo, uel esse litigiosum. n. 16.
 Index eam uiam amplecti tenetur qua partibus magis sit consultum. n. 17. & n. 18.
 Creditorem primum liberum habere arbitrium, & electionem in auocanda pecunia à quolibet ex posterioribus creditoribus prematurè solutis, uerior est opinio. ex n. 19.
 Creditor secundus, & conuentus reuocatoria per priorem nequit huic opponere, ut agat contra tertium, & alios inferiores iam solutos. n. 20. & sequentibus.
 Creditor primus potest eligere unum ex ceteris possessoribus, & unum ex creditoribus ante se solutos, ut solutio auocetur. n. 21. & n. 22. & 23.
 Quia opinio uerior probabilior, & receptior est. numer. 24.
 Concusu pendente creditori pecunia soluta fingitur stare. n. 25.
 Equitas non preualet in prauidicium tertij. n. 26.
 Ius propter circuitus uitandos potest addi creditoribus, sed non adimi. n. 27.
 Melius retinere, quam ab alio repetere, procedit quando ei competit ius retinendi, & excipiendi non alias. n. 28.
 Res indicata obtenta à primo creditore contra secundum malè solutum, an prauidicet tertio non citato, pariter prematurè soluto, ex n. 29. cum sequentibus.
 Eodem iure quo primus reuocat pecuniam à secundo, eodem, & secundus à tertio, & sic de singulis successiue, & gradatim. n. 30.
 Primo creditore dimisso, secundus remanet primus, & posterior. n. 31.
 Gradatim ubi plures admittuntur secundus primus efficitur primo de medio sublato. n. 32.
 Prior & proximior ille dicitur, quem nullus praecedit. num. 33. & 34.
 Ius inferioris creditoris diuersum est, & distinctum à iure prioris qui eum uicit in reuocatoria. n. 35.
 Res indicata super pralatione obtenta per tertium creditorem contra primum non obstat secundo non citato. n. 36.
 L. Claudius Felix 16. ff. qui potiores adducitur. ibid.
 Sententia lata contra secundum creditorem prius solutum obtenta à priori super auocatoria exequi potest contra tertium, & ceteros, qui similiter intempesiue exegerunt. ex n. 37.
 Inter ceteros superatos super pralatione, & inter uictos super reuocatoria pecunia exacte maxima reperitur differentia. n. 38. & seqq.
 In iuribus separatis, & dependentibus quilibet, & per se uinci debet, & res indicata inter alios aliis non nocet, nec prodest. n. 39.
 Creditorum exactio graduationis sententia lata habet dependentiam, & consequentiam à prioribus exactionibus. n. 40.
 Creditores, quemadmodum gradatim ascendunt pro legitimis exactionibus, ita gradatim descendunt propter exactiones inordinatas. n. 41.
 Sententia lata super descendentiā contra secundum creditorem nocet tertio, & aliis creditoribus, causatiue exigentibus. n. 42.
 Qui uirtute quarta portionis optauit portionem in-

tegram si postmodum quarta collatio fuit nulla declarata etiam ex eadem sententia priuatur quarta ad quam ascendit. n. 43.
 Qui ex portione optans ascendit ad canonicatum, alioque, ascendit ad portionem dimissam postmodum uictus fuerit in canonicatu, hac sententia officit portionario, ut portionem uicto restituat. n. 44.
 Nam quemadmodum omnes gradatim ascenderunt in primo uicto omnes gradatim descenderunt. num. 45.
 Defectus in primo gradu à quo ceteri ius habent, & causam primo restituito aduersus secundum, iste pariter aduersus tertium, ac de singulis gradatim. n. 46.
 Ex una radice quando multiplex uitium nascitur, consequens est ut pariter resoluatur cum prima radice. n. 47.
 Sententia lata super causa censetur lata super causa. n. 48.
 L. Claudius Felix. ff. qui potiores mirabiliter interpretatur & ponderatur in proposito. n. 49.
 Causa propter quam tertius creditor uicit priorem quando est communis cum secundo intermedio, etiam isti prauidicet sententia. n. 50.
 Secundus creditor reuocatiue contentus à primo iurius faciet si simul citet tertium, & ceteros prematurè solutos, ut securus eis noceat sententia contra se lata. n. 51.
 Ob circuitus uitandos sententiam obtentam contra secundum super reuocatoria exequendam esse contra tertium, & ceteros, quibus nulla defensio competere potest. n. 52.

CREDITORES in exactioe sui crediti gradum omnino seruare tenentur, & ad hunc finem, & effectum inter ipsos in iudicio concursus contenditur principaliter, qui primo loco, & gradu exigere debeant, ne tanquam posteriores debitoris non sufficientibus, & per priores consumptis, insoluti remaneant, ad latissimè tradita supra hac 3. part. capit. 11. per totum, atque etiam ad hunc eundem finem inter omnes creditores profertur graduationis sententia, qua unicuique creditorum assignatur gradus, ut eo seruato, unus post alium gradatim exigere, & consequi suum creditum ualeat, prout sapè diximus; quia hoc iudicium concussum inter creditores destinatur, & ordinatur, ut sciatur, qui prius exigere debeant.
 Si igitur gradibus praeposteratis, posterioribus creditoribus fuerit solutum, omissis creditoribus anterioris, & potioris gradus, isti licet habeant ius, & actionem contra administratorem perperam, & inordinate soluentem, ad late tradita supra hac 3. part. c. 8. per totum, ubi accuratè fundatur.
 Possunt etiam liberè conuenire creditores prematurè, & inordinate solutos, & aduersus eos reuocatoriam intentare, & ab eis indistinctè, siue pecunia extet, siue non, & sit iam consumpta, repetere, & ad restituendum cogere; quia distinctio praedicta non habet locum, ubi adest concursus, ob malam fidem, dolum, & collusionem praesumptam tam creditoris prematurè exigentis, quam debitoris, uel administratoris praeposterè soluentis, & gradum praeposterantis, de quo amplissimè, & accuratè egimus supra 1. part. cap. 10. ex num. 64. cum multis seqq. uers. bis suppositis, quoad nostram iudicium concursus, &c. & ex num. 41. ita ut prioribus credito-

1
2
3
4
5
6

ribus recusus derur siue contra administratorem, siue contra creditores intempesiue solutos, electiue; prout late probauimus in d. c. 8. ex n. 29 & seqq. uers. & hac pars suscitatur ex uerè interpretatione, &c. & supra c. 10. ex n. 19. uers. eandem questionem mouet Gratianus, &c. hac 3. part.
 7 Nam si mala fide exegit creditor, nunquam dominium ei fuit pecuniae quaesitum, ut communiter tenetur per textum, in l. sed & si pariter, in fine, D. ad Senatum Consultum. Macedon. gloss. celebris, in l. filius, uerb. conditionem, D. si cert. petat. qua dicit pecuniam mala fide consumptam posse condici, & denique ad idem faciunt *L. obligari, §. pupillus, 1. D. de auctoritat. & §. nunc admonendi, instituit. quib. mod. alien. liceat. uel non, ac l. si Cassius, D. de solut.* quibus in locis tunc demum confirmari dicitur solutionem, cum bona fide recipiunt.
 8 Palchum est in proposito Angeli Arctini dictum in §. constituitur, num. 2. in gloss. permutatio. n. 10. sit. de usufructu, quod cessante bona fide, etiam si milles pecunia commisceantur, dominium non transferunt, quibus addit Petrus Surdus *consil. 4. num. 44.* aliam rationem ex Iason in l. rogasti. §. fin. D. si certum petat. quia quando pecunia consumitur mala fide, dicitur creditor dolor desisse possidere, & tali casu fingitur pecuniam extare, ideoque ac si staret, vindicari posse, plures refert Surdus n. 43. Alexand. Ambrosinus *decis. 35. n. 26. part. 2. & decis. 2. num. 22. part. 1.* Gutier. *practicar. quæst. 101. n. 12. part. 3.* Fontanella *de part. claus. 5. gloss. 8. p. 7. ex n. 1. cum seqq. tom. 2. fol. 148.*
 10 Sub quibus uetissimis suppositionibus duæ utilissimæ quaestiones examinandæ se offerunt. Prima (ex cuius resolutione secundæ inuestigatio pendet) an in porcitate, electione, ac libero arbitrio creditoris prioris gradus sit, conuenire, & reuocatoriam intentare contra quemlibet et ex posterioribus solutis; uel præcisè cogatur à posterioribus incipere, & gradatim ascendere, quousque integrè de suo credito potiori satisfiat? Et pro negatiua, ut non sit in electione prioris creditoris eligere quem uoluerit, sed ut præcisè tenetur reuocatoriam intentare contra uictimos, & inferioris gradus solutos; Probatur primò; quia licet creditor possit agendo contra debitorem eligere super quare uelit, quod in creditoris arbitrio est; tamen alienatis omnibus debitoris bonis amittit hanc electionem, & tenetur contra posteriorem emptorem experiri, & non contra primos, prout tenent Hippolytus de Marillis *singulari 290.* Amanellus *de claris aquis, singulari 128.* Cassaneus *in consuetud. Burgund. tit. des rentes, rubr. 5. §. 2. gloss. 2. n. 35.* Bart. in l. Moschu, D. de iure fisci. Egidius Magonius *in tract. de substationib. c. 41. in decisionibus diuersorum, & respons. lib. 11. Arresto, tit. 3. Arrest. 11.* Ergo idem dicendum erit respectu creditorum qui praeposterè fuerunt soluti, ut creditor posterior, & superioris gradus intentans reuocatoriam non possit eligere quem uelit, sed debet incipere ab his, qui in nouissimo gradu sunt, cum validum sit arguere de persona ad rem, & è contra: Surdus *conf. 262. n. 38. & conf. 460. num. 36.* Escobar *de ratiocinijs, cap. 15. num. 9.* Oter. *in repetitione, cap. gratum de officio delegati. n. 68.* Tufchus *lit. A. conclus. 502. n. 4.*
 12 Secundo, quoniam si permitteretur, quod creditor primi gradu auocaret pecuniam solutam secundò creditori, iste haberet regressum contra tertium, & tertius contra quartum, creditorem similiter solutum, & sic de singulis gradatim descenderet auo-

catio pecuniae solutæ; quod maximum foret inconueniens, & lites ex litibus orirentur, & ideo ut circuitus uidentur, debet creditor primi gradu incipere à posterioribus, & uictimis solutis, & directè contra eos agere, ne tot exuberent solutum; quod iterum recuperare debent ab aliis inferioris gradus successiue, & gradatim; prout in simili probant Doctores in debitore donante, aut uendente rem suam, cum pacto, quod donatarius aut emptor teneantur satisfacere creditoribus donantis, aut uendentis, uel etiam hæredis hoc pacto uendentis hæreditatem, in quibus casibus licet de rigore iuris creditores non habeant obligatum emptorem; aut donatarium, ut hunc conuenire ualeant, sed dumtaxat debitorem; adhuc tamen æquitate actio eis datur contra emptorem, aut donatarium propter circuitus uitandos, quia si debitor conuentus soluit, habet regressum contra emptorem, uel donatarium, quem obligatum tenet uirtute pacti ad recuperandum solutum creditoribus suis; quam conclusionem firmarunt, Boëtius *decis. 204. n. 43.* quem sequitur Ioannes Gutier. *practicar. quæst. lib. 2. q. 68. n. 19.* Azueus *in l. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat. num. 39.* per quam etiam firmat Hermosilla *ad l. 13. tit. 5. part. 5. gloss. num. 10. tom. 2. fol. 62.* & Nos supra 2. part. cap. 26. num. 70 & 71. uers. quæ stante potest probabilitè; &c. & superius num. 90. uers. hinc licet de iure communi, &c.
 Melius namque est non soluere, quam solutum ab alio recipere. textus in l. si cum legatur, §. si Titio, & ibi Arctinus in 3. notabili. D. de legat. 1. l. si debitor in fine, D. de liberat. legat. 1. si stipulatus esset, D. de fideiusso. ubi ita scribitur, *interest eius, pecuniam retinere potius, quam solutam repetere, & l. postulante, in princip. D. ad Trebellian. ibi. Pecuniam retinere maluit, quam petere.* Faber in §. nouissimè, instituit. de suspect. uxor. & in leg. à Diu. Pio, §. si post edictum, num. 2. ubi Iason num. 20. D. de re iud. Surdus *conf. 36. num. 14. & decis. 295. in fin. Neufan. conf. 37.* Caballin. *de emptionibus, §. 2.* Craueta *conf. 845. num. 12.* Carrocius *decis. 96. n. 1.* Turrerus *conf. 67. num. 8. vol. 3.* Mastrillus *decis. 160. num. 6.* Thesaurus *decis. 85. num. 1.* Gabriel *conf. 129. num. 13. volum. 1.* Rota Lucens. *diuersorum decis. 152.* Giurba *decis. 100. num. 30. & decis. 55. num. fin.* ubi addit rationem, quia tertius à quo erit recuperandum solutum, uel non erit soluendo, uel erit litigiosus, & à quo uix, uel non nisi cum maximo certamine, & detrimento ius suum soluens recuperabit, ex Tiraquell. *lib. 1. retract. §. 29. glossa 3. num. 3.* imò in dubio debet iudex eam amplecti uiam, qua partibus magis consultum, & prouisum esse possit; ex Castrensi, quem alij communiter sequuntur, in l. 1. D. si quis caution. Cabello *consil. 34. num. 6. & consil. 38. num. 7.* & per quam illis minus afferat prauidicium, ex Caballo *conf. 84. n. 8. conf. 98. num. 5.* Ergo idem dicendum uidetur nostro casu, ut nec permitatur priori creditori reuocatoria agere contra primos alios creditores solutos, qui ab aliis sequentibus gradatim pecuniam auocantam, & restitutam recuperare debent, sed ab inferioribus incipere debet; ob circuitus uitandos, & ne omnes lites inuoluatur, quæ uia tuitor, & æquior est ex Doctoribus hæc tenus allegaris.
 Sed nihilominus contraria sententia de iure uerior est, & in praxi quotidiana obseruata, & frequenter amplexa, ut creditor prior, & potior possit suo arbitrio, eligere unum ex aliis creditoribus posterioribus se, quem inualuerit, & contra ipsum intentare

14
15
16
17
18
19

- tentare reuocatoriam, vt sibi restitatur pecuniam à se premature exactam, & sibi ordinis gradu non seruato solutam, siue conuentus sit anterior, siue posterior inter solutos; nec eorum prior potest creditori potiori opponere, vt prius debeat incipere, & reuocatoriam intentare contra posteriores, quia ad hoc nullum ius habet, vt per textum in l. *creditoris arbitrio*, D. de distract. pignor. l. *Mofchis*, D. de iure fisci, l. *qui generaliter*, D. qui potiores in pignore habeantur. Probarunt tam inter tertios possessores rerum debitoris, quam inter creditores diuersi gradus solutos in præiudicium prioris, & potioris, Guido Papæ *decif. 432*. Leo *decif. 17. inter decisiones diuersas*, Franciscus Marcus *decif. 296. & dec. 433. 1. part. & decif. 930. part. 2.* quibus adhæret Amenda in additione ad Vincent. de Franchis *decif. 53. ex num. 4.* qui loquuntur in electione data creditori contra quemlibet tertium possessorem rerum debitoris, cum in suo arbitrio sit conuenire ex eis, quem maluerit nulla data distinctione posteriorum, aut anteriorum.
- 22 Et loquendo in vtroque casu, idem tenet ex d. *leg. creditoris arbitrio* Cæsar. Manente *decif. 45. n. 18.* vbi dicit creditorem in reuocatoria arbitrium habere ad reuocandam solutionem posteriori factam, quamuis alij sint inferioris gradus, nec illi de hoc conueniri possunt; idem affirmat Manent. in *dec. 62. num. 1. & 2.* Cartarius *decif. 105.* Costa *de reintegra. distinctione 56. num. 2.* Maurus Aretinus d. *fideiusforibus*, 2. part. *principali*, ff. l. 10. §. 39. & Riccius *decif. 280. part. 2.* quos referens sequitur Noguerol. *allegat. 7. num. 48.* vbi dicit dubitari non posse, electionem, & arbitrium habere creditorem, vt liberè possit eligere rem, quæ ipsi placuerit, ita vt creditor posterior ei opponere non valeat, quod exigat ex alijs affectibus; atque etiam inquit creditorem in reuocatoria habere arbitrium ad reuocandam solutionem posteriori à se factam, quamuis alij sint inferioris gradus, quibus pariter inordinatè solutum fuerat; hanc insuper opinionem sequitur Anton. Faber *de erroribus pragmatic. decad. 5. errore 9. per totum.*
- 24 Quæ opinio longè verior est, & receptior contra alios Doctores, quos in contrarium allegauimus superius *num. 11. vers. quia licet creditor possit agendo*, &c. licet loquantur dumtaxat in creditore conueniente tertios rerum possessores, cum in vtroque casu eadem sit iuris ratio, & communior, atque praxi receptior sententia, quam obiter retulimus 1. part. *cap. 17. ex num. 16. cum seqq. vers. certè nauque dubitari non potest*, &c. & 2. part. *cap. 4. num. 84. & 85. vers. pro qua doctrina rectè concluditur*, &c. Tum etiam, quia pecunia inordinatè soluta creditoribus posterioribus pendente iudicio concursus ob malam fidem, & collusionem præsumptam fingitur adhuc stare, & consideratur inter bona debitoris, attentio iure creditoris anterioris, & eius respectu considerato, quam ob id aduocare, potest à quocumque, & suo arbitrio, vt diximus supra 1. part. *cap. 10. ex n. 64.* & superius *vers. his suppositis quoad nostrum iudicium concursus*, &c. & hac 3. part. *cap. 8. ex n. 18. vers. ideo administrator, qui contra formam*, &c. & ex n. 29.
- 26 Atque ideo non obstant argumenta in contrarium adducta, tum quia, vt diximus, contraria sententia verior de iure, & in praxi receptior est, & magis communis; tum etiam quia Doctores ibidem citati loquuntur, & fundantur in æquitate, quæ non præualeat in præiudicium iuris tertij (credito-

ris scilicet anterioris habentis electionem, & arbitrium à iure quemlibet ad libitum conueniendi) prout latius alibi probauimus supra 2. part. *cap. 28. ex num. 41. vers. & quia compensatio est facta solutio*, &c.

Nec obstat secundum, de quo supra. *ex num. 13. vers. secundo, quia si permittetur*, &c. ordinatum ad circuitus vitandos; quia Doctores in argumento allegati, eorumque doctrina, quod facta per debitorem donatione, aut venditione bonorum cum pacto de soluendo creditoribus quibus ius competit, & actio non contra emptorem, aut donarium, sed contra debitorem ipsum, iure communi attentio, propter circuitus vitandos, addunt ius creditoribus, vt possint directè conuenire emptorem, non tamen admittunt eis ius, quod antea competeat contra debitorem, sed expressè creditoribus electionem attribuant, vt tamen velint, conueniant, quod non procedit in nostro casu, vbi agitur de tollendo iure creditoribus, arbitrio, & electione sibi competentibus de iure, ex d. *leg. creditoris arbitrio*, D. de distract. pignor. cum similibus; quibus nullo modo adaptari potest doctrina, & quatenus adaptatur, retorquetur, & nostram fauet opinionem.

Nec obstat quod ibidem diximus, factus esse non soluere, quàm solutum ab alio repetere, ex iuribus & autoritatibus ibidem adductis, quia rectè, & iuridicè procedent. quando debitor ius habet retinendi, & non soluendi, etiam si pro securitate sibi cautio offeratur à creditore in casu succumbentiæ, non tamen procedit doctrina, quando de iure debitor, & retinens ad soluendum, & tradendum adstrictus est, & tenetur nulla exceptione optulante; prout in casu, de quo agimus, in quo creditor liberè potest, & habet electionem conueniendi, & auocandi pecunias solutas posterioribus se creditoribus, & incipiendi à primis, sicut ab alijs inferioris gradus, vt communis, & praxis obseruat.

Ex qua resolutione alia singularis suboritur quæstio; an creditor secundus, à quo prior, & potior per rem iudicatam auocauit pecuniam premature solutam, possit aduersus tertium creditorem similiter intemptiue solutum executionem ipsius rei iudicatæ contra se obtinere petere, absque alia condemnatione, & nouo iudicio, & sic an illa res iudicata super reuocatoria, quam secundus contra se reportauit, præiudicet tertio, & sic successiue alijs creditoribus inferioris gradus?

Pro qua in primis supponendum erit, quod quando primus creditor auocauit pecuniam solutam secundo, secundus eodem modo, & iure potest à tertio repetere, & reuocatoriam intentare, & sic de singulis successiue, & gradatim; quia dimisso primo, & soluto, secundus potior, & prior remanet, *leg. qui balneum. 9. §. Titia*, ibi; *tunc enim priori dimisso, sequentis pignus confirmatur*, D. qui potiores in pignore habeantur. *leg. si potiores*, C. de iis qui in prior. locum successiue. *Paulus*, ff. qui potiores in pign. habeant. nam potiori, aut prioribus dimissis, sequentes gradatim ad pignus ascendunt, & illorum locum occupant, vide latius supra 2. part. *cap. 3. num. 28. & sequentibus, vers. scilicet ex quo clarè inferitur*, &c. & supra.

Et quod secundus creditor priori dimisso, & soluto incipiat esse primus, probant per *leg. 2. in fin. ff. de pignoribus*. *Caltrenf. in l. si res obligata, ff. de legatis 1.* *Negusant. de pignori. part. 5. membr. 3. n. 42.* *Gratian. decif. 215. num. 3.* *Giurba decif. 87. num. 24. in fin.*

Nam

- 32 Nam vbi gradatim plures admittuntur, secundus primus dicitur, quando is, qui primo loco est, è medio tollitur, & ius suum fuit extinctum, cum primus dicatur is, quem nemo præcedit, *cap. nam & ego, de verbor. significat. capit. fin. §. item opponitur 22. quest. 2.* *Ancharanus*, Romanus, *Tiraquellus*, Ruinus, & alij per *Molinam de promog. lib. 1. cap. 6. num. 43.* *Mantica de coniectur. vltimar. volunt. lib. 8. tit. 10. ex num. 6. & seqq.* *Surdus consil. 494. ex n. 1. lib. 4. & per totum, & consilio 413. num. 17.* Secundum namque iam nullus præcedit, & ideo dicitur prior, & proximior, *leg. proximi*, ff. de verbor. significat. l. *inveconsultes*, §. 1. ff. de gradibus. *Galliaula consil. 111. num. 11.* *Schrader. de feudis, part. 8. cap. 7. num. 12.* *Alolpheli ad consilium. R. N. p. 4. quest. 56. num. 1.* *Tufchus littera P. conclus. 955. num. 2.* *Valenz. Velasq. consil. 2. n. 113. & consil. 97. n. 105.* *Menoch. consil. 111. num. 63.* *Marius Giurba de consuetudin. Messanen. cap. 11. gloss. 10. num. 6. part. 1. fol. 663.* & quamplurimi alij per *Catillium comyoners. tom. 5. capit. 93. §. 1. per totum*, vbi abundè quod respectu sequentium semper secundus dicitur primus, & primum locum occupans, primo sublato; & est textus in *leg. 1. §. hereditas proximo agnato, id est ei, quem nemo præcedit, defertur*, D. de suis, & legit. herede. l. *lege 12. tabularum, vers. illo proculdubio*, C. de leg. herede. §. si plures instituit. de legitima. agnator. succ. ff.
- 35 Videtur quod res iudicata obtenta per primum creditorem contra secundum non possit exequi ad huius instantiam contra tertium, aut ceteros successiue, sed nouo iudicio vnus aduersus alios gradatim reuocatoriam experiri debet; tum quia ius inferioris creditoris diuersi gradus, & separatim à iure inter alios acta alijs præiudicium afferre non potest, ex *vulgaribus*. Ergo si tertius, & alij successiue non fuerunt citati in primo iudicio per priorem morum prioris, & ab eo nullatenus dependet, quo casu res contra secundum, illis præiudicare non potest, cum eorum ius æque principale sit, & diuersum.
- 36 Secundò, & pro hac parte facit textus, qui videtur expressus in *leg. Claudius Felix, 16. D. qui potior. in pignore habeant*. vbi tribus diuersis temporibus pignus à debitore fuit hypothecatum; tertius super prælatione egit contra priorem, & hunc vincit, & obtinuit rem iudicatam; quærit textus, an hæc res iudicata præiudicet secundò creditori non citato, ita vt tertius subingrediat locum prioris victi, excluso secundo, qui excluso primo locum eius occupare intendebat? & resoluit Iure-consultus sententiam solum præiudicare primo victo per tertium, non verò secundo creditori non citato, qui propter eam suum secundum locum occupare debet in pignore; cui ob id sententia contra primum non procedit; sed contra eum ius prioris remanet intactum, remanente re iudicata illa inter tertium, & primum victum; verba textus hæc sunt: *Claudius Felix eundem fundum tribus obligauerat, Eutychianna primam, deinde Turboni, tertio loco alij creditori; cum Eutychianna de suo iure docere, superata apud iudicem à tertio creditore, non procurauerat. Turbo apud alium iudicem appellauerat, quarebatur, vtrum tertius creditor etiam Turbonem superare deberet, qui primam creditricem expulerat, antea remota Turbo tertium excluderet; planè cum tertius creditor primum de sua pecunia dimisit, in locum eius substituitur in ea quantitate, quam superiori exoluit; fuerunt ergo qui dicerent, hic quoque tertium creditorem potioris esse debere: mihi nequaquam*

hoc iustum esse videbatur; pone primam creditricem iudicio conuenisse tertium creditorem, & exceptione, aliòve quo modo à tertio superatam: nunquid aduersus Turbonem, qui secundo loco crediderat, tertius creditor, qui primum vicit, exceptione rei iudicata vti poterit? aut contra, potest primum iudicium, in quo prima creditrix superata est à tertio creditore, secundus creditor à tertio obtinuerit, poterit vti exceptione rei iudicata aduersus primam creditricem? nullo modo, sic opinor: igitur nec tertius creditor successit in eius locum, quem exclusit; nec inter alios res iudicata alij prodesse, aut nocere solet; sed sine præiudicio prioris sententia totum ius alij creditori integrum relinquitur. De cuius textus intellectu, & circa indissolubilem intricacionem ex eo deductam, vide latissimè per *Negusantium de pignoribus. 3. membr. 6. p. princip. ex num. 43. fol. mibi. 64.* Igitur idem dicendum videtur in nostra quæstione, vt sententia auocationis lata contra eum, qui secundum gradum obtinet, nec ei profit contra tertium, nec huic noceat, sed nouo iudicio contra illum agi oportere.

Sed prædictis non obstantibus contrarium de iure verius existimo; imò, vt sola sententia lata contra secundum creditorem, per quam ab eo auocatur pecunia exacta, huic profit contrarium, quartum, & ceteros non citatos, qui etiam intemptiue exegerunt. Si consideres maximam versari differentiam inter creditores superatos, & victos in iure prælationis, & creditores victo in reuocatoria, nam in primo casu quando inter eos contenditur de iure prælationis; sententia contra primum obtenta à tertio ideo non nocet secundo; nam citato ad illud iudicium, quia vnusquisque creditor ius habet in prælatione principaliter, & de per se independens ab aliquo, sed seorsum separatè quæsitum, ideo quilibet de per se vinci debet, ita vt res iudicata contra vnum priorem alijs subsequenteribus, & inferioris gradus non noceat, nec possit, tanquam res inter alios acta, ex iuribus vulgaribus; quo casu loquitur, & rectè procedit dispositio text. in d. *Claudius Felix*, & ea quæ in contrarium considerauimus.

In secundo verò casu, quo versamur, nempe in reuocatoria obtenta contra secundum creditorem intemptiue exigentem, alia, & diuersa ratio militat, quoniam exactio creditorum graduatim facta, habet dependentiam, consequentiam, & quandam conditionem gradualem à prioribus exactio-nibus, vt creditores secundi gradus non possint exigere, nisi sequata exactio priorum, & eorum, qui in primo gradu sunt, & sic de singulis; qui solutis, & dimissis prioribus, subintrant, & optant locum, & gradum ab eis dimissum; & sic de singulis vnusquisque gradatim ascendit, iuxta superius comprobata *ex num. 30.* quo casu, quoad iustam exactio-nem, sicut vnusquisque gradatim ascendit, ita pariter propter inordinatam, & illegitimam exactio-nem gradatim descendere debet; nam exactio inordinata, & illegitima antecedens, dedit causam exactio-nibus subsequenter gradatim, & successiue. Et sententia lata super descendentiæ contra secundum præiudicat ceteris inferioris gradus, qui exegerunt causatiue ab exactio-nem, & dimissione creditoris victi ob dependentiam vnus exactio-nis ab alia gradatim; & consequentiue, ac propter illam causam.

Quam quæstionem in similibus omnino terminis disputantes, & plurimis ac validissimis fundamentis solutus in nostris commentariis de Regia

protest.

prolet. 4 part. cap. 24. per totum, maximè ex num. 14. cum seqq. vbi num. 29. magis ad propositum adduximus Hieronym. Gonzalez in regula de alternat. gloss. 34. sub num. 91. dicentem, quod si quis fuit prouisus de aliqua quarta portione, cuius vigore optauit, & ascendit ad dimidiam, & postea ad integram portionem; si postmodum victus fuit in quarta portione, & lata fuit contra eum sententia, quâ nulla declarata fuit quartæ collatio; quod etiam huius sententiæ virtute erit priuandus integra portione, quam nunc possidebat, quia processit à principio iniusto, & infecta radice.

44 Et magis in specie probatur nostra resolutio ex his, quæ diximus in d. cap. 14. ex num. 33. vbi, quod si quis habens aliquam portionem, & ascendit; atque optauit canonicatum, & in portionem dimissam nouus alius portionarius fuit prouisus, & postmodum fuit euictus Canonicatus, primo loco optatus, & ad dimissionem, & restitutionem condemnatus fuit possessior euictionis sententia, & condemnatio efficit huic tertio nouiter prouiso in portione, ad quam ex eadem sententia victus rediit, & tertius ea priuatur; nam sicut omnes gradatim optauerunt, & & ascenderunt, & primus locus sit euictus, ita gradatim omnes descendere debent, victo primo ascendente, & obitante, sic per textum in cap. si de beneficio, 20. vbi notat Ancharranus n. 2. notabili, & Philippus Francus n. 4. de prebendis, lib. 6. & Hieronym. Gonzalez in regula de mens. & alternat. gloss. 34. à n. 94. & gloss. 31. n. 44. dicentes, quod quando adest defectus in principio, & in primo gradu, à quo cæteri vim capiunt, & causam, & ille est causa defectus, & vitij in sequentibus gradibus successiue contingentibus, primo vincente, & restituto aduersus secundum, restituitur, & secundus aduersus tertium, & sic de singulis successiue, qui descendunt gradatim oblatam sententiam.

47 Nam quando ex vna radice multiplex vitium nascitur, consequens est, vt eodem modo tollatur, & resoluatur cum prima radice, à qua ius suum deriuatur, & causatur, vt ex pluribus comprobamus d. cap. 14. ex n. 19. cum seqq. itaque cum dimissio, & solutio secundi creditoris fuerit causa, vt tertius, & alij inferioris gradus exegerint, sine cuius exactiōne cæteri exigere poterant, secundo ad restitutionem condemnato, hæc condemnatio influit in cæteris gradatim solutis; quia sententia lata super causa, censetur lata super causato; vt ex plurimis resoluimus d. cap. 14. ex num. 28. vbi aliæ plurimæ doctrinæ, & exempla adducuntur in comprobationem, quæ rectè conducunt huic nostræ quæstionis resolutioni.

49 Congruit etiam mirabiliter ratio decidendi, ad d. l. Claudius Felix, ff. qui potiores, tradita per Hugon. Donellum in tract. de pignor. & hypothec. c. 13. de iure posteriorum creditor. ante finem; dum asserit, quod ideo in casu illius text. res iudicata obtenta per tertium creditorem contra priorem in iure pignoris non nocet secundo non citato, quia tertium non vicit eo quod esset prior illo, sed quia prior de iure suo non docuit, aut aliqua exceptio illum, quamuis cæteris priorem, remouit, quæ quidem causa vincendi non nocent secundo, nec cum eo communes sunt; at verò quando causa, ex qua tertius vincit priorem communis est cum secundo, tunc ex ea à tertio etiam superatur secundus, & ei nocet res iudicata contra primum; provt latius profequitur videndus Donellus loco cit. at cum in nostro casu causa, ex qua secundus superatur à primo

creditore sit communis cum cæteris inferioris gradus, manifestè sequitur, quod res iudicata obtenta per priorem contra secundum nocet etiam tertio, cum quo casu qua victus fuit creditus communis sit omnino, & ex eadem tertius vinci debet à secundo.

50 Scurius tamen erit, & cautius aget secundus creditor, qui dum conuenitur reuocatoria à priori, & potiori creditore, simul ipse faciat citare cæteros creditores, posteriores se iam simul solutos, & aduersus eos tamen reuocatoriam intentare, vt pari passu omnes condemnentur, provt quotidie fieri assolet, non vt de rigore teneatur hoc præcauere, cum) vt probauimus) sententiam, quam contra se in reuocatoria reportauit secundus creditor ad instantiam primi, poterit exequi contra tertium, & cæteros inferioris gradus iam solutos, quibus nocet etiam non citatis, sed vt cautius, & securius procedat, & vt omnis tollatur scrupulus, & dilationis causa.

51 Conducit etiam pro hac parte æquitas considerata per doctores supra ex num. 13. versic. secundo, quoniam si permitteretur, & c. vt circuitus vitentur, etenim si certum est, vt quemadmodum primus haberet ius auocandi solutionem receptam à secundo creditore; pariter, & secundus contra tertium, & sic de singulis, in quo nullus vllam humanam defensionem habet, aut exceptione vlla vti possit, ad se à restitutione successiue, & gradatim excusandum, ideo, nec noualis, nec noua citatio requiritur, ex vulgaribus.

CAPVT XV.

Mortuo debitore concursus iudicio pendente; an bona maioratus ipso iure à nexibus concursus, & administratoris liberentur?

Vbi de fractibus feudatarij, vsufructuarij, emphyteutæ, aut beneficiati debitoris, an cadant in concursum, & morte debitoris dissoluantur?

Et quid pro rata fructuum ipsi debitori tagente; an eius respectu saltem omnium recollectio, ad administratorem pertineat, successore excluso.

S V M M A R I V M.

Fructus maioratus, feudatarij, vsufructuarij, & beneficiati sicuti cadunt in obligatione, ita & in concursu creditorum, & sub eius administratore. num. 1.

In fructibus rei prohibita alienari, sit executio, & capi possunt in causam indicati. n. 3.

In fructibus maioratus durante vita debitoris possunt in pignus capi, & in illis fieri executio pro solvendis creditoribus possessoris. n. 3.

In fructibus feudi potest fieri executio. n. 4.

Maioratus pro dote restituenda non obligat bona maioratus,

maioratus, fructus tamen ab eo percipiendi tacite manent obligati. n. 5.

Fructus maioratus non sunt pars ipsius, ideo in eis fit executio. n. 6.

Confiscatio bonorum possessoris maioratus cadit in fructibus maioratus vita possoris durante. n. 7.

Fructus rei prohibita alienari cedunt in commodum creditorum, qui liberè possunt vendi, & obligari. num. 8.

Fructus rei prohibita alienari capiuntur in causam indicati, & per iudicem dantur in solutum creditoribus. num. 9.

Fructus rei prohibita non cadunt sub prohibitione, quis sunt liberi sine sumis in fideicommissio feudo & emphyteusi ex pacto, & prouidentia, sine antiquo. num. 10.

Fructus futuri ex re prohibita alienationi obligari possunt à prohibito dummodo non vergat in præiudicium vacatorum. n. 11.

Etiamsi cum prohibitione legati concurrat prohibitio expressa testatoris, quæ respicit proprietatem rei non fructus. num. 12.

Fructuum rei prohibita adiudicatio creditoribus prolatione valet. n. 13.

Prohibitum alienari, non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditatem, & fructus ex re prohibita producendos. n. 14.

Debitor cedens bonis si vsufructuum habeat ius non adiudicatur creditoribus, fructus tamen sic. n. 15.

Fructus maioratus, qui pleno iure ad possessorem pertinent possunt ab eo alienari, & hypotheca subicere sua vita durante. n. 16. & 17.

Fructus prouentus, & comoditates maioratus potest possessor cedere, locare, & quouis modo alienare sua vita durante. n. 18.

Morte possessoris maioratus accedente statim extinguuntur hypotheca cessio, & locatio commoditatum à se facta viuente. n. 19.

Prohibitio alienationis non extenditur ad fructus, prouentus, & comoditates rei prohibita quas suas facit prohibitus. ibid.

In obligatione, ac renunciatione omnium bonorum comprehenduntur fructus maioratus pertinentes debitori. num. 20.

Maioratus bona, feudalia, & similia sicuti prohibentur alienari, & hypothecari, aut obligari. num. 21.

Nec census super eis constitui. n. 22.

Super fructibus rei prohibita alienari cadit hypotheca, obligatio, & census constitutio. n. 23.

Nec per eam contrahuntur prohibitioni expresse. num. 24.

Fructuum rei prohibita hypotheca, ac census impositio tamdiu durat, quandiu vita possessoris obligantis; ita vt eo mortuo aut aliter priuato resoluatur hypotheca. n. 25. & 26.

Census impositus ab herede super bonis fideicommissi; tantum durat quantum vita grauati, & non amplius. n. 27.

Et resoluuntur adueniente casu substitutionis. numer. 28.

In fructibus feudi, ac emphyteusis potest fieri executio pro satisfactione creditorum durante vita debitoris dumtaxat. n. 29.

Fructus maioratus possunt obligari, & in executionem capi, vita possessoris debitoris durante, cuius morte ius creditorum resoluuntur, etsi integre non sint soluti. n. 30.

Vsufructuarius potest fructus obligare, & in causam Salgado Labyrinth. creditor. Tom. I. I.

sam indicati possunt capi, saluo iure proprietatis: durat tamen obligatio durante eius vita cuius morte ipso iure resoluuntur. n. 31.

Fructus beneficij, sicut possessor potest obligare sua vita durante, ita in executionem capi pro satisfaciendis suis creditoribus. n. 32.

Mortuo debitore concursus formante statim, & ipso iure dissoluitur fructus maioratus, qui in concursu stabant, & bona illico tradenda successoribus. n. 33.

In successorem maioratus, & similitum nihil onus aut grauamen impositum à possessore transit, sed illico dissoluitur. num. 34.

Possessore maioratus mortuo ius suum extinguuntur. num. 35.

Perinde ac si nunquam fuisset in mundo. n. 36.

Successor maioratus non à debitore, sed à primo institutore capit, & tot sunt donationes, quot vocationes, vna ab altera independens. n. 37.

Successor maioratus non tenetur ad debita prædecessorum. num. 38.

Commoditas, & fructus maioratus vel fideicommissi obligantur, morte debitoris, ius creditorum extinguuntur. num. 39.

Etiamsi creditores ex integro non sint satisfacti, & remaneant insoluti. n. 40.

Debitor non format concursus de bonis alienis, sed de suis, alienaque in concursu reperia, absque eo recuperantur à domino. n. 41.

Creditores possessoris maioratus, feudi beneficij, & similitum eo mortuo ius habent ad ratam fructuum illi pertinentem. n. 42.

Et pro ea rata continuatur administratio concursus. ibid.

Mortuo debitore an administrator possit recollere omnes fructus maioratus beneficij, & similitum, vt successor à concursu petat suam ratam, vel an isti omnium recollectio pertineat ex n. 43.

Inter sequestrum, & successorem maioratus eadem sit fructuum pro rata diuisio, quæ inter istum, & heredem possessoris mortui. n. 44.

Fructuum omnium recollectionem pertinere integraliter successoris maioratus administratore concursus presentis, determinauit Senatus. n. 45.

Bona maioratus nunquam ingrediuntur concursum, nec super illis formatur. n. 46.

Fructus sequuntur dominium, & ad dominium rei pertinent. n. 47.

Fructuum recollectio spectat ad eum, qui maiorem partem habet in re. n. 48.

Instrumenta apud eum deponenda, qui maiorem partem facit in re. n. 49.

Fructuum recollectio pertinet ad successorem, qui integram partem habet in re, ex qua producantur. num. 50.

Maioratus bona sunt tradenda successoribus cum fructibus dependentibus. num. 51.

R V C T V S maioratus, feudi, vsufructuarij, emphyteusis, ac beneficij cadunt in concursus iudicio; atque sub administratione, quia fructus rei prohibita alienari non cadunt sub prohibitione, sed pleno iure, & quoad dominium pertinent ad maioratus, feudi, emphyteusis, aut beneficij possessorem, & ad vsufructuarium, & ideo sicuti cadunt in obligatione, & hypotheca generali, seu specialis; ita pariter capiuntur pro executione, & pro solutione creditorum, durante vita possessoris dumtaxat, & sic in fructibus ad debitorem

quomodolibet pertinentibus; idcirco in iudicio concursus inter eos formato à debitore possessore maioratus, feudi, emphyteusis, usufructuarij, aut beneficij fructus cadere probantur in singulis innumerabiles penè Doctores.

- 2 Gutierrez de Gabellis quest. 117. num. 8. vbi pluribus citatis firmat generaliter, quod in fructibus rei prohibita alienari potest, fieri executio, & capi in causam iudicati; allegat Tiraquellum, & plures alios.
- 3 Plenè tractat Mieres de maioratu 3. part. quest. 9. ex num. 106. vbi dicit, quod fructus bonorum maioratus durante vita possessoris possunt in pignus capi, & in illis fieri executio pro satisfactione creditorum ipsius possessoris maioratus ex l. peto, & in causam iudicati; allegat Iasonem, Seguram, Palacium Rubicum, & alios, & in n. 107. dicit ipse Mieres, quod in fructibus feudi potest fieri executio, ex Matthæo de Afflictis, & plurimis aliis & in fine. cum Palacio Rubico in cap. per vestras de donation. inter. §. 38. num. 4. pag. 372. atque Angulo in l. i. tit. 6. lib. 5. recopilat. gloss. 12. num. 23. quod si maritus habens maioratum, & receperit dotē, non videtur tacite obligare bona maioratus pro dote, nec etiam expressè; bene tamen veniunt in tali obligatione fructus, & commoditas quam habiturus est maritus possessor maioratus; reddens rationem num. 118. cum Matienzo in l. 5. tit. 9. lib. 5. recopil. gloss. 5. num. 3. referente Palacium Rubicum, quia fructus maioratus non sunt pars maioratus; & quod in fructibus maioratus possit fieri executio ob debita possessoris, iterum resoluit ipse Mieres num. 117. post Augustinum Beroium, Palacium Rubicum, Simancam, vtrumque Molinam, & alios qui etiam loquuntur in confiscatione bonorum, condemnatione possessoris, vt in fructibus maioratus procedat, durante vita possessoris condemnati; latissime hunc punctum prosequitur Gratianus disceptation. forens. c. 580. ex num. 18. vbi affirmatiuè, & intrepidè asserit, quod ad commodum creditorum debent cedere fructus rei prohibita alienari, cum in illis nulla consideretur prohibitio, sed liberè possunt vendi, & obligari pro debitis illius, qui fuit prohibitus alienare, & quod ideo rectè capiuntur in causam iudicati, & dantur in solutum per iudicem, quia fructus habentur tanquam bona allodialia, & libera, & non subiectata alicui prohibitioni, siue simus in fideicommissio, siue in feudo, siue in emphyteusi ex pacto, & prouidentia, vel antiqua, seu in similibus dispositionibus, vt latè post multos ab eo adductos concludit Surdus de alimentis, tit. 4. §. 10. ex n. 24. vsque ad n. 34.
- 11 Et num. 19. ipse Gratianus extendit ad fructus nascituros ex re prohibita alienari, vt valeat obligatio per possessorem facta; cum prohibitus alienare, non censetur prohibitus quoad fructus ex fundo percipiendos, quado hoc non tendit in præiudicium vocatorum, ex l. codicillos, §. institui. D. de legat. 2. & ex latè comprobatis per Menochium. de arbitrar. centur. 6. casu 560. n. 8. cum sequentibus & in num. 21. & 22. Gratianus metipse sic ait, Nec obstat, quod in casu nostro concurrat prohibitio expressa testatoris, cum tacita legati, que impedit fieri alienationem, etiam quando posset fieri alienatio, quia procedit quoad bona prohibita alienari, non autem quoad fructus, qui sunt liberi, & non subiecti fideicommissio, vt supra dictum est, & ita loquitur Becanus consil. 9. num. 11. lib. 1. cum aliis ex aduerso adductis; nam prohibitio tunc redditur magis effi-

cax quod bona principaliter prohibita alienari, ex Deciano, &c. Videndus ad idem n. 23.

Qui ex n. 24. 25. & 26. notanter loquitur ad nostrum propositum, ibi: Nec facit, quod quando fundus feudalis, seu fideicommissio subiectus non potest adiudicari, nec tunc poterit fieri adiudicatio de fructibus annalibus, & aliis commoditatibus, ita vt non detur creditoribus inductio in possessionem illarum, iuxta doctrinam Saliceti in puncto ex aduerso allegatam, & videndam, in aurb. ei qui iurat. col. penult. in princ. n. 48. ad med. Cod. de bonis auctorit. iud. possid. quia contraria opinio est verior, & magis communis, quod valeat talis adiudicatio in fructibus ad fauorem creditorem, vt tenet Bartol. in l. si finita, §. si de veltigalibus, n. 5. D. de damno infecto, quam opinionem, sequitur tanquam magis receptam. Roland. cons. 80. n. 34. lib. 1. Ruin. cons. 72. n. 12. lib. 5. & receptissimam sententiam, & sequendam contra Salicetum dicit Menoch. de arbitrar. centur. 6. casu 560. n. 16. in fin. vbi viginti quinque auctoribus per eum adductis illam approbat, quod etiam voluit ipse Menochius de recuperanda rem. 9. n. 260. vsque ad n. 164. cum aliis per Surdum de alimentis, tit. 4. quest. 10. n. 29. cum seqq. & c. Marius Giurba in consuetud. Messanen. cap. 1. gloss. 2. ex num. 109. post alios dicit, quod prohibitus alienare non prohibetur cedere, donare, aut vendere, & quomodolibet alienare commoditates fructuum ex re prohibita percipiendorum, aut percipientium; ex quo inferit n. 101. quod si cedens bonis habeat vsum fructum, licet ius usufructus creditoribus assignandum non sit, pertinebit tamen ad ipsos pro eorum solutione fructuum commoditas. Bald. in l. fin. col. 3. C. qui bon. cedere poss. Iaf. in §. fin. col. pen. in fin. inst. de actio. Craucta cons. 213. n. 2. Anna consil. 51. num. 11. ita vt finito usufructu, extinguatur etiam commoditas eius creditoribus applicata. Baldus in l. i. col. 2. versic. quero numquid ille. C. qui bon. cedere poss. quem ibi sequitur Salicetus in quest. 2. Alexand. Trentacinquius variar. resol. lib. 3. resol. 27. de solutionib. n. 23.

D. Larea in decis. 10. num. 3. probat, quod licet bona maioratus non possint obligari, vel alienari fructus tamen potest possessor alienare, & hypothecæ subicere, cum possessores sint plene iures nam alias, & libera dispositio possessori maioratus prohiberetur, quod non est ferendum: sed pro vita sua potest fructus, & commoditates, quæ ad se pertinent alienare, & donare. l. si is cui, §. heres, D. quemadmodum seruitutes amittantur, l. qui tabernas 38. ibi: Non solum, sed ius vendidit. D. de contrahen. emptio. leg. peto, §. prædium, D. delegat. 2. ibi: Tandem emptor retinere debet, quando venditor haberet bonis non venditis, post mortem eius non habiturus. Quia in eis non est prohibita alienatio. Menoch. lib. 3. præsumpt. 3. Molina de instit. & iur. tom. 1. disputat. 7. in fin. & ex Couat. & pluribus aliis Thom. Sanch. de statu Relig. lib. 7. cap. 13. num. 17. Gregor. Lopez in l. 24. gloss. 5. ad fin. tit. 31. part. 3. Gratianus disceptat. 221. num. 4. Cancerius lib. 1. variar. cap. 8. à num. 71. plurimos refert Valenzuela Velasquez consil. 56. num. 1. cum sequentibus.

Et idem D. Laureana num. 4. repetit, quod possessor maioratus potest alienare, & obligare fructus, & commoditates pro vita sua, ex Baldo, Socino, Bertrando, Castren. & aliis per Mieres de maioratu 3. part. quest. 9. à num. 121. Mantica de tacit. & ambig. conuentionib. lib. 13. tit. 25. num. 8. & Molina lib. 2. de primogen. cap. 10. n. 20.

Et

- 18 Et quod possessor maioratus liberè valeat donare, vendere, cedere, aut locare fructus prouentus, & redditus sui maioratus, aut quauis causa alienare in sui præiudicium, non tamen in præiudicium successoris, ita vt tandiu duret ius cessionarij, donatarij, aut fructuum emptoris futurorum, quamdiu vita possessoris alienantis, & non amplius, in tantum vt accedente morte possessoris statim resoluitur, & extinguitur, tenent Mol. lib. 1. c. 21. maxime n. 24. & 25. Auen. in l. 45. Tauri gloss. 2. num. 6. Gutierrez practicar. lib. 3. num. 12. optimè Blas. Diaz de Mena in addit. ad Ganmam decis. 92. Caued. decis. 96. n. 7. optimè Castillo controu. tom. 3. cap. 18. n. 189. & 110. num. 17. ex eo quia prohibitio alienationis non extenditur ad fructus, & prouentus rei prohibita alienari, quos suos facit possessor maioratus.
- 20 Et quia in renuntiatione, & obligatione omnium bonorum comprehenduntur fructus maioratus pertinentes ad debitorem. Probat Ruinus lib. 1. consil. 112. num. 10. Paris. lib. 3. consil. 71. num. 14. Crauct. consil. 638. num. 14. Rolandus lib. 4. consil. 34. n. 92. Cephalus consil. 430. n. 49. Nenocho. consil. 37. num. 26. volum. 1. Ozalcius decis. Pedemontan. 112. num. 42. Cautelan. 1. p. decis. 36. num. 17. Decianus lib. 1. consil. 521. n. 4. Peregrin. de fideicommiss. art. 32. n. 33. Antonius Petra de fideicommiss. q. 14.
- 21 Comprobat, quoniam licet super bonis maioratus, & aliis expressè prohibitis alienari, pariter censentur prohibita pignora, hypothecæ, & obligationes, ex §. alienationi, in aurb. de alien. & emphyt. & ex l. fin. & ibi Bartol. Bald. Alberic. num. 1. & Fulgos. Cod. de rebus alien. non alienand. Bart. in l. quorum, D. de pignorib. & in l. penult. §. instrumento, n. 4. D. delegat. 2. Alexand. in l. Marcellus, §. res que, num. 3. D. ad Trebellian. Ioan. Nicol. in rept. l. generaliter, num. 139. C. de secund. nupt. Cardinal. Albanus in l. quoniam, C. de pignor. Ruinus consil. 123. n. 20. lib. 2. Pancirol. consil. 171. n. 8. Menoch. consil. 116. n. 15. Tiraq. de legib. consubial. gl. 3. num. 101. Couat. lib. 2. var. c. 16. n. 7. Rodoan. de reb. Eccles. non alien. q. 1. n. 6. & 11. & q. 2. cap. 6. n. 9. & seqq. Fauus de Montre de emptio, & vendit. q. 3. art. 22. num. 10. Mascard. de probat. concl. 1236. n. 108. Petra de fideicommiss. q. 8. n. 105. Peregr. de fideicommiss. art. 4. n. 118. & ex aliis pluribus Vincent. Fuffar. de substitut. q. 703. n. 2. & per totum, qui, amplissime tractat. Copiose etiam Ludou. Cenc. de censib. q. 19. ex n. 1. cum seqq.
- 22 quia tunc hypothecæ, & obligatio, vel census constitutio ad initio est ipso iure nulla. Probat ipsi DD. & innumeri alij adducti à Fuffario q. 706. n. 2. & sequentibus, & Cencius n. 5.
- 23 Adhuc tamen hæc prohibitio non extenditur ad fructus maioratus, & rerum, quæ expressè prohibita sunt alienari; nam in eis cadit hypothecæ, & obligatio, atque etiam census constitutio. Ita probant Folleri in practicar. censual. in verbo huiusmodi, num. 41. Aurelius Corbul. de iure emphyt. causa 14. ob alienat. irrequisito domino, ampliatione 49. num. 1. & seqq. Ferician. de Solis de censib. tom. 2. lib. 2. c. 4. num. 4. versic. sed antequam. Ludouic. Auendanius de censib. cap. 61. num. 6. & seqq. & optimè ex n. 8. Vincentius Fuffarius de substitut. d. quest. 706. n. 9. & pluribus adductis Rotæ decis. probat Cencius de censib. quest. 19. ex num. 27. & sequentibus. Vbi addit, quod regulariter per alienationem fructuum rei expressè alienari prohibita non contrahuntur prohibitioni, per rotam dec. 333. post tractatum.
- 25 Hoc tamen imperamento, vt obligatio, hypothecæ, & census impositio super fructibus maioratus

Salgado Labyrinth. creditor. Tom. II.

tus, & rei expressè prohibita alienari tantum duret, quantum vita debitoris obligantis, & eo vsque valere, quatenus, & quamdiu imponens rem illam possideat, & ex ea fructus percipiat, & suos faciat; illo autem non possidente, nec fructus percipiente resoluitur obligatio, & hypothecæ, quæ contra tertium, successorem, & possessorem non datur Vt ex Cuman. in l. Codicillos, §. instituto. numero 2. versic. mouetur, D. de legat. 2. Corbulus de iure emphyteutico in causa ob alienation. ampliat. 49. n. 18. Cencius de censib. d. quest. 19. sub. num. 27. vers. ista autem impositio census.

Et loquendo in censu imposito super fructibus rei emphyteuticæ, vt amplius non duret, quam vita imponentis durante, plurimos refert ipse Cencius in quest. 22. num. 10. Atque loquendo in censu imposito ab hærede super rebus fideicommissio, & restitutione grauatæ, vt dumtaxat duret, durante vita hæredis imponentis, quamplurimis Doctoribus exornat ipse Cencius d. quest. 19. ex n. 1. & quod impositio census resoluitur adueniente casu substitutionis, post Aucnd. Intrigol. Foller. Benedict. Bonon. Bocac. Solis, Frederic. Martham, & multos alios probat Vincentius Fuffarius de substitut. quest. 706. n. 1. quia resolutio iure imponentis, resoluitur ius census, & hypothecæ.

Et quod in fructibus feudi, & emphyteusis possit fieri executio pro satisfactione creditorum durante vita debitoris dumtaxat. Latissime nos, & accuratè probauimus supra hac 3. p. cap. 3. per totum Adde Carrocium de exceptionibus, except. 58. per totum, idem post plurimos alios probat Gaito de credito. cap. 4. quest. 11. ex num. 1855. cum seqq.

Et tandem quod fructus maioratus possint per possessorem obligari, & in executionem capi pro satisfactione creditorum possessoris, ita tamen vt ius creditorum super fructibus tantum duret, quantum vita, & possessio debitoris, ita vt huius morte extinguitur, & resoluitur, etiam si integrè soluti non sint, innumerabiles Doctores, & singularissimas doctrinas congestimus supra 1. p. cap. 24. ex num. 32. cum sequentibus; versic. in qua questione, quantum attinet, &c. Et inferius ex num. 55. versic. non obstat primum, quod ius publicum, &c. Et eadem 1. p. cap. 10. ex num. 89. vsque ad finem, & cap. 9. ex numero 69. versic. ex hactenus abundè comprobatis, &c. His locis copiosè videbis, non repeto.

Idem procedit in usufructuario, qui potest fructus obligare, & hypothecare suis creditoribus, & in causam iudicari, capi pro creditorum satisfactione, saluo iure proprietarij, & hæc obligatio, & executio durat durante vita debitoris, usufructuarij dumtaxat, & eo mortuo hypothecæ, & ius creditorum ad fructus extinguitur, resoluitur, & expirat ipso iure. Vt argumento text. in l. necessario, §. fin. D. de periculo, & commodo rei vendita Probarunt; Felician. de censib. lib. 2. c. 4. n. ad fin. & n. 5. Castillo in tract. in usufructu, cap. 70. num. 9. & ex numero 12. latè etiam Fontanella de pactis nuptialib. clausul. 4. gloss. 18. part. 3. ex num. 92. & 93. tom. 1. fol. 467.

Quod etiam admittitur in fructibus beneficij, quos sicut debitor possessor potest sua vita durante obligare creditoribus suis, ita & in executionem pro eorum satisfactione, & solutione capi, secus mortuo debitore, & per plures probat August. Barb. in cap. olim. 16. n. 3. de restitut. spoliar. optimè Menoch. consil. 105. ex n. 88. tom. 1. & alij plurimi. per nos adducti supra 1. p. c. 42. ex n. 1. & per totum.

T T E 2

Quibus

33 Quibus suppositis clarè patet, quod mortuo possessore maioratus, & similibus, statim fructus, qui aderant in concursus iudicio per eum peracto inter suos creditores dissoluuntur à nexibus concursus ipso iure, & ab administratione, atque administratione, atque illico tradenda sunt bona ipsa vero successori, cum per mortem ius debitoris annihilatum fuit, ex quo dependebat ius creditorum ad ipsos fructus, quod pariter annihilatum, & resolutum fuit ipso iure, ex hæcenus latè comprobatis.

34 Nam in successorum præiudicium, nullum à debitore nec grauenam impositum subsistit, nec transit nec valet. Ifernia & alij, in cap. i. tit. an agnatus. Suar. in thesauro receptar. sententia. lit. F. n. 70. Maschard. de probacionib. concl. 767. n. 4. Franch. de feudis, rubr. special. feud. n. 112. Menoch. cons. 454. n. 17. & cons. 563. n. 36. Intrigol. de feud. centur. l. 9. §. 1. n. 44. Bammacar. in cap. omnes filij, n. 40. si de feud. fuer. controu. Petrus Greg. de concess. feud. p. 3. q. 6. n. 3. Afflictis decis. 26. n. 6. Tobias Nonius consil. 1. n. 24. & ex alijs Giurba decis. 2. 108. n. 21.

35 Quia eo mortuo ius suum extinguitur. Ifernia consil. diue memorie in princip. & ibi Ann. n. 127. Petrus gregor. d. quest. 6. n. 9. Alexand. cons. 51. vol. 4. Ruinus cons. 45. n. 17. & cons. 90. in fine, vol. 1. & per alios infinitos, Giurba sub d. n. 11. per inde ac si nunquam fuisset in mundo. Giurba d. num. 11. in fine, ex Ferecia de subfendis, lib. 3. different. 6. Thomas de Martin. tit. de feud. pact. & prouiden. n. 57. Intrigol. d. quest. 51. n. 92. Camill. de Curte de feudis, §. nunc de altera, n. 5. & seqq.

37 Quia successores non à debitore, sed à primo institutore capit, & tot sunt donationes, quot uocationes, & vna non dependet ab alia copiose Giurba d. decis. 108. n. 13. & n. 19. ac propterea successor non tenetur ad debita prædecessoris, multos citat Giurba num. 20. Molina de primog. lib. 1. cap. 10. ex num. 28. Caffillo rom. 6. cap. 161. ex n. 32. & Surdum.

39 Et quia quando commoditas, & fructus maioratus, vel fideicommissi obligantur, aut donantur, vt mortuo debitore resoluatur ius creditorum, & ad iudicatio pro executione facta, probat ex Paulo Castrenf. consil. 351. n. 4. lib. 1. Mieres de maioratu 3. part. quest. 9. n. 112. & n. 121. vbi dicit, quod executio potest fieri in fructibus rerum feudaliu; tamen vaffallo debitore mortuo, si ex fructibus reuertitur feudum ad dominum, vel agnatum pro sua natura; plurimos Doctores conduximus supra 1. part. cap. 24. ex num. 55. cum seqq. vers. non obstat primum, quod ius publicum, &c.

41 Et quia, debitor non format concursum de bonis alienis, sed de suis dumtaxat, & propterea tertius dominus bonorum, quæ penes concursum sunt, ante omnia, recuperat, absque aliquo concursu, pro vt alibi sæpè diximus supra 1. part. c. 8. ex n. 38. cum seqq. & alijs in locis ibidem commemoratis, & ideo successor in maioratu, beneficio, feudo, emphyteusi de prouidentia, ac dominus proprietatis respectu debitoris usufructuarij, hoc mortuo absque dubio recuperat omnia bona sua, quorum ius fuit extinctum per mortem possessoris debitoris, quia ipso iure dissoluuntur à nexibus concursus, & eius administrationem exeunt.

42 Bene verum est, quod creditores possessoris mortui ius habebunt ad ratam fructuum, qui diuini debent inter hæredem debitoris, & successorem maioratus, beneficij feudi, & similibus, quia cum illam ratam suam fecerit debitor in vita sua, & ad eum,

pertineat, in illa potest continuari concursus iudicium, & solui creditores; & quemadmodum fiat pro rata temporis fructuum, & emolumentorum diuisio hæc, vide Escobar computat. 20. per totam, Additionat. ad Molinam lib. 3. cap. 11. num. 12. fol. 253. Casanate cons. 28. ex n. 24.

43 Solet tamen mortuo debitore inter administratorem bonorum concursus, & inter successorem in maioratu, alijsve similibus rebus supradictis contentio oriri, quis eorum debeat recollere fructus omnes maioratus integraliter, vt alter, postmodum ab eo petat suam ratam tangentem; nam inter questum, & successorem maioratus eadem fit fructuum pro rata diuisio, quemadmodum fieret inter successorem, & hæredem prædecessoris defuncti; vt post alios probant Christophorus de Paz in tr. de tenuta, cap. 11, ex n. 30. cum seq. & Additionat. ad Molinam lib. 3. cap. 11. sub n. 12. fol. 253.

45 Quam controuersiam in facti contingentia resoluit hic Senatus Vallisoleranus, & rectè ac iuridice, vt omnium fructuum recollectio pertineat ad successorem, cum assistentia tamen administratoris si velit pro officio suo, & interesse creditorum adesse recollectio, vt sciatur quot, & quanti fructus fuerint recollecti, & percepti, vt postmodum securè, & sine fraude diuidi possint inter eos pro rata cuiuslibet tangente; aliud enim foret absurdum; tum quia bona ipsa nunquam ingressa fuerunt concursum, nec super eis formari vnquam potuit, ex supradictis; & quæ signanter ex pluribus Doctoribus annotauimus supra 1. p. c. 24. n. 36. vers. in qua quasi. &c. & vers. & in terminis nostris idem probat Martineus Brunus, &c. Et statim à concursu exeunt mortuo debitore, & reincident in dominium successoris, ad quem propterea fructuum recollectio exinde pertinet, quia fructus sunt accessio dominij, & dominium sequuntur, vt ex pluribus iuribus, & Doctoribus probauimus supra 1. part. c. 21. ex n. 24. vers. ex quo duo notabilia, &c. & 2. p. cap. 20. ex n. 20. vers. & quemadmodum fructus rei emptæ, &c.

47 Et quia recollectio fructuum spectat ad eum, qui maiorem partem habet in se, ex l. si quis sum cautio- nes, D. famil. erciscund. latè Tiracuell. de primogeniis, de prefat. à n. 126. D. Lara de Capellanis, lib. 1. c. 7. Sicuti instrumenta deponenda sunt apud eum, qui maiorem partem habet in re. Caldas Pereira de emptione, & vendit. cap. 15. n. 61. & 62. qui iura, & plures Doctores allegat, & conducunt quæ latè scribit Percia de instrumentor. edit. lib. 5. resolut. 13. à princip. & ex n. 9. fol. 588. facit etiam doctrina glossæ in l. 2. §. 1. vbi Bald. & Butrius C. communia de legatis, quod electio spectat ad habentem maiorem partem in re; & quod res assignanda erit habenti maiorem partem in ea, sequi Fabianus de Monte de emptione, & vendit. quest. 20. 3. quest. princ. in fin. at cum in nostro casu bonorum non solum maiorem partem, verum & omnes integraliter habeat, successor in maioratu, & similibus, proculdubio ipsi pertinebit omnium fructuum recollectio, & ab eo administrator, & creditores recuperare debent ratam fructuum debitori defuncto tangentem, sicuti tenentur petere, & exigere alia credito pertinentia debitori. Et quia res maioratus tradendæ sunt successor, cum fructibus pendentibus, vt per plura iura probat Escobar d. computatione 20. ex n. 2. & seq.

51 Atque is confors, & socius præfertur, qui maiorem partem habet in re Barb. in coll. ad l. dudum n. 1. C. de contr. empr. Plures relati à Gratiano tom. 4. cap. 745. n. 16. & seqq.

CAPVT XVI.

De vita, & interitu iudicij concursus quandiu pendeat, & qualiter extingatur?

Et an in potestate debitoris sit iudicium semel à se inter creditores formatum dissoluere?

Ac quemadmodum administratio, & administratoris munus dissoluatur?

SVMMARIVM.

Debitor communis, qui litem & concursum formauit an possit ab ea liberè discedere inuitis creditoribus ad illam citatis. n. 1. & seqq.

Debitor cedens bonis, potest pænitendo à cessione discedere, & bona sua recuperare inuitis creditoribus. n. 1. ex n. 64.

Plurima iura ad idem expenduntur. ibid.

Debitor cedens bonis potest re integra pænitere, & impedire eorum distractionem; iuxta communem Doctorum num. 3.

Res integra, vt debitor possit pænitere, accessione discedere, quando dicatur. ibid. n. 4. & 5.

In iudicijs quasi contrahitur inter litigantes quorum nullus inuito aduersario à lite discedere possit. num. 6.

Cessio bonorum est privilegium, cui lite pendente, & sententia prolata potest debitor renunciare. numero 7.

Resitutioni per sententiam obtemperare potest minor renunciare, & ea non uti, inuito aduersario. numero 8.

L. si index circumuento, ff. de minoribus exornatur. ibid.

Debitori licere à cessione discedere tanquam à iure priuilegiato, qui teneant. n. 9.

Actus gestus in iudicio, qui de per se non erat obligatorius, non arctat actorem, quominus ab eo libe- discedat. n. 10.

Debitorem formantem concursum non posse liberè à lite discedere inuitis creditoribus, verius esse ostenditur ex n. 11.

Et ita obseruat omnium tribunalium vniuersalis praxis. n. 12.

A cessione bonorum facta per debitorem extra iudicium potest discedere integra, iuxta iura, & communem opinionem de qua ex n. 2. & n. 13.

A cessione bonorum facta per debitorem in iudicio, & per viam litis motæ discedi non posse inuitis creditoribus, tenet communis Doctorum. n. 14.

At notatur Vincent. de Franchis, qui obiter & aliud agens, contrarium dixit. n. 15.

Simplex cessio bonorum in iudicio, & extra iudicium fieri potest à debitore. n. 16.

Lis nostra creditorum non nisi in iudicio formato inter creditores moueri potest à debitore. n. 17.

Differentia maxima versatur inter simplicem bonorum cessionem, & litem concursus. n. 18.

Concursus lis non facile adaptatur regulis de simplici cessione bonorum loquentibus, sed stricti iudicij ordinarij potius. n. 19.

In lite concursus velata inuoluitur cessio bonorum, rincipaliter tamen à iure ordinario prouenit. num. 20.

Casus simplex non comprehenditur sub mixto, in præiudicium tertij. n. 21.

Alite concursus potest re integra debitor recedere: num. 22.

Alite, & iudicio concursus debitor discedere nequit, quando res non sit integra, puta post litationem intimatam creditoribus, vel post litem contestationem. n. 23.

Ex citatione aduersario intimata isti ius quaritur, quò inuito alteri liti renunciare nequit. n. 24.

Per citationem aduersario intimatam res desinit esse integra impeditina diceffus à lite. n. 25.

Litis concursus renuntiandi via præcluditur debitori post litem contestationem. n. 16.

A quasi contractu iudicij non receditur sicuti nec à contractu celebrato altero contrahente retinente: num. 27.

Quasi contractus oritur à litem contestatione non antea: num. 8.

A simplici bonorum cessione discessio ad duo permittitur debitori, vt soluat creditoribus, vel vt denuo audiatur & defendatur. n. 29.

Per solutionem oblatam à debitore creditoribus admittitur debitor à lite concursus discedere. n. 30.

Litis concursus formatur vt audiatur debitor, & cognoscatur de iuribus creditorum ac de suo antea quam ad bonorum distractionem perueniant. n. 31.

Ad simplicem bonorum cessionem debitor non admittitur, nisi iam condemnatus, aut debita sateatur. n. 32.

Creditor formans concursum abdicat se administrationi, & bona in deposito, & sequestro ponuntur. num. 33.

Depositum auctoritate iudicis factum absque eiusdem auctoritate deponens remouere non potest. numero 34.

Lis creditorum extingui potest creditoribus, quibus interest simul consentientibus. n. 35.

Pacta tamen & condicione apposita in protestatione consensus ad vnguen seruanda sunt. n. 36.

Iudicium concursus dissoluere potest debitor si soluat creditoribus. n. 37. & 38.

Debent tamen satisfieri creditores cum effectu, alias iudicium permanet. n. 39.

Administratio concursus durat durante lite, & ea extincta extinguitur. n. 40.

Lis finitur per rem indicatam executioni mandatam, cum effectu, itæut interim adhuc pendere dicatur. n. 41.

Lis creditorum finita dicitur postquam virtute sententia graduationis omnes sint soluti, & integræ satisfacti. n. 42.

Concursus creditorum finis est ipsa tum solutio, & satisfactio, qua iessante lis, & iudicium durat. num. 43.

Finis expectandus est. n. 44.

Omnia à fine media regulantur. n. 45.

Lis creditorum non finitur creditoribus omnibus nondum solutis. n. 46.

Lex grege 13. si creditor, ff. de pign. ad idem ponderatur. ibid.

Concursus creditorum, nec per sententiam graduationis, nec per adjudicationem bonorum factam creditoribus finitur, quorsque omnes cum effectu sint satisfacti. num. 47.

Concursus iudicium non dissoluitur si aliquis creditor fuisse solutus sub cautione de restituendo alteri potentius ius habenti. n. 48.

Novus comparatus potior creditor, idem ingreditur iudicium concursus, quod non est extinctum etiam omnibus illi assistentibus soluis si ad sit clausula de restituendo potiori venienti. n. 49.

Nec nova aggreditur lis, sed antiqua continuatur. ibid.

Iudicium concursus non dissolvitur quando unus creditor insoluit remansit. n. 50.

I. cum unus ex creditoribus, l. 2. §. plane, ff. de bonis, Author, iudic. possid. ponderatur. n. 51.

Concursus univertitas conservatur, & continuatur in uno creditore nondum soluto, etsi omnes alij fuerint dimissi. n. 52.

Prelatio non cadit in unico, sed inter plures concurrentes. n. 53.

Univertitatem & statam unus, vel duo non faciunt. n. 54. & 56.

Univertitas, & status non potest incipere nisi à tribus, conservatur tamen in uno. n. 55.

Concursus creditorum dicitur creditorum cœtus significans univertitatem personarum. n. 57.

Inter unum & alterum creditorem iudicium concursus à principio formari non potest. n. 58.

Concursus bonis inter creditores cōsumptis, vel aliter extinctis, an concursus dissolvatur, & lis finita dicatur. ex n. 59.

Cedens bonis, quæ omnia venduntur pro satisfactione creditorum licet omnibus non sufficiant liber debitor manet ita ut amplius de noviter quaestis illis non teneatur. n. 60.

Concursus iudicium non dissolvitur, etiam venditis bonis debitoris pro creditorum solutione quando unus remansit insoluit. n. 51.

Adhuc durat contra debitorum obligatio, & sententia executio in suspensio manet quousque bona noviter debitori acquirantur. n. 62.

L. Debitoris bona ff. de cessione bonorum, & l. qui. bonis, 6. antecedens, ff. eodem, tit. interpretantur. ibid.

Per defectum bonorum neque evanescit executio, nec dissolvitur obligatio debitoris, sed ins penditur, & durat in spe acquirendorum. n. 63.

Sententia lata contra non possidentem executio suspenditur, atque ad effectum perducitur, quando cumque cepit possidere. n. 64. & 65.

Bonis cessis, & distractis pro solutione creditorum, si omnibus non sufficiant insoluti conservant obligationem bona noviter à debitore quaestis num. 66.

Limitatur quando cesso bonorum fit cum infamia, & ignominia n. 65.

Quam distinctionem reddunt quam plurimi Doctores. num. 67.

Concursus iudicium motum super bonis maioratus quando extinguatur. n. 68. remissive.

Administratio atque administrator concursus durat durante iudicio concursus, & extincto extinguitur. n. 69.

Sequestrium ob causam litis motæ durat durante lite. num. 70.

Sequestrium, & depositum, ut dissolvatur requirit executionem rei iudicata super lite principali. num. 71.

Curatoris ad bona dati propter aliquam causam, officium finitur cessante causa. n. 72.

Curator datur filiofamilias minori ob patris deportationem, finitur Patre reverso. n. 73.

Curator bonis captivi finitur capto reverso. numero

74

Curator datus hereditati iacenti finitur hereditate adita. n. 75.

Curator hereditari, tanquam iacenti datus ad instantiam creditorum, quæ reuera iam erat adita ad iudicium creditorum annullatur. n. 76. & num.

77.

Curator datus furioso durat quandiu furor. numero 78.

Curator datus ventri, non tutor. n. 79.

Curatoris officium ventri dati finitur statim, quod infans nascitur. n. 80.

Curator datus ob certam causam, cessat cessante causa. num. 81.

Solutis creditoribus, & extincto iudicio concursus, bona quæ supersunt, restituuntur debitori. n. 82.

DRIVSQVAM iudicij concursus vitam, & interitum discutiamus; præmittenda est resolutio difficilis quaestio; an debitor qui litem concursus inter suos creditores semel formavit, possit liberè pœnitere, & à lite discedere inuitis creditoribus suis, ad illam conuocatis.

Et pro parte affirmatiua, vt in sua potestate, & facultate sit, à lite, & cessione bonorum discedere, litem, & concursum leuare, & bona sua recuperare, & ab administratione, atque administratione tollere, faciunt iura expressa, l. is qui bonis cessit, ante rerum venditionem utique bonis suis non caret. Quare si paratus fuerit se defendere, bona eius non veniunt 3. text. in l. quem pœnitet bonis cessisse, potest defendendo se, consequi, ne eius bona veniant, D. de cessione bonor. l. si quantitatem, quana licet Republica condemnatus debebas; frustra vereris, ne verbum bonum cessionis temerè à te prelatum, priuare te necdum distractis facultatibus, iuris rationibus possit. Cod. qui bonis cedere poss. consensat, l. 2. tit. 15. part. 5. ibi. Pero si el deador, que vniuerso assis desamparado lo soyo, dixesse ante que fussen vendidos todo sus bienes, que los queria cobrar, para facer paga a sus deadores, o, para defenderse luego con derecho contra ellos, estonce non deuen vender ninguna cosa de lo soyo, ante decimos que deue ser vido.

Hanc debitoris partem fouent plurimi Doctores firmiter ex præfatis iuribus asseuerantes, quod debitor, qui cessit bonis, potest reintegra pœnitendo impedire bonorum suorum venditionem, vt soluat, vel vt defendatur, & rem esse integram declarant, anteaquam bona sint distracta, provt etiam exponunt iura præallegata, vel quando inter creditores nihil est distributum, post cessionem factam, sed omnia iura, & bona sunt in eodem statu, quo erant tempore cessionis, notant Bartol. & Angel. in d. l. is qui bonis, & in l. 2. vbi etiam Bart. Bald. Salicet. & Castrenf. Cod. de cessione bonor. & est decisum per Capellam Tholosaniam, quaest. 134. aliàs 194. Brunus in tractat. de cessione bonorum, quaest. principal. 15. per totum, & quaest. 19. num. 6. & per Bald. in l. 8. Cod. de cession. bonor. & alberic. in rubrica, num. 7. Socinus Iunior consil. 58. numer. 14. lib. 4. Marius Muta super consuetudinibus. Panormit. cap. 57. num. 4. Iason in §. fin. num. 23. institut. de actionibus. tenet Gratianus disceptat. forens. tom. 3. cap. 486. num. 24. & 25. & ita in foro vidisse dubitati, & determinari affirmat Iacob. Cancr. variar. resolut. lib. 2. cap. 9. num. 50. idem asserit Sanctius à Mello in opuscul. de induciis dedito quaest. 1. num. 24. & quaest. 4.

4 *quaest. 4. n. 17. & sequitur Gratianus loco citato. Idem nouissime Antonin. de Virgil. in tract. de legitima persona cap. 12. n. 14. dixit, quod cum debitor, licet cedat bonis, maneat eorum dominus anteaquam eius bona sint vendita, aut creditoribus tradita, potest si res est integra, hoc est si post cessionem nihil est venditum, aut inter creditores distributum, sed omnia bona, & iura sunt in eodem statu, provt erant ante cessionem pœnitere, & prosequi sua iura agendo, & se defendendo re integra vt dictum est.*

5 *Et quod debitor possit re integra pœnitere, & cessionem reuocare, tenet cum Iason, Arcetino, & Cephal. Philippus Paschalis de viribus patriæ potestatis, part. 2. cap. 9. n. 55.*

6 *Deinde & pro debitore litem, & concursum creditorum pendente liberè deferente, & bona sua ad libitum recuperante, fortiter vrget, quod licet in iudicij quasi contrahatur, à quo inuito colligante nullus discedere non potest, cum contractus, qui à principio fuit voluntarius, ex post facto fiat necessarius, vt inferius dicemus: adhuc tamen hæc regula fallit, in cedente bonis, qui etiam lite pendente inter suos creditores à seipso causata, potest pœnitere, & ab ea liberè discedere inuitis creditoribus. Nam cum cesso bonorum fit priuilegium extraordinarium, & speciale, inductum in fauorem debitoris, ei potest renuntiare lite pendente. & etiam sententia prolata, qua non vti potest, si velit. Ita per text. in l. qui bonis, D. de cessione bonorum, iuncta ratione text. in l. si Index circumuento, D. de minor. vbi minor peritæ restitutioni, & per sententiam obtentæ potest iterum renuntiare, & sententia non vti inuito aduersario, quam latè exornat Tiraquell. & alij; per Gutier. præf. lib. 2. quaest. 22. Eodem modo debitorem liti inter suos creditores introductæ posse liberè renuntiare, & à cessione bonorum discedere, probat latè Vincentius de Franchis in decis. 346. ex n. 1. cum sequentibus, & signanter ex num. 9. vbi pro hac opinione, ex præfato fundamento allegat Bartol. in l. qui bonis, D. de cessione bonorum, dicentem, in cessione bonorum in fauorem debitoris inducta posse debitorem pœnitere, & reuocare suam confessionem, & se defendere aduersus creditores. Et ideo dicit ipse Franchis, quod text. in leg. sicut ab iniurio. Cod. de action. & obligation. licet procedat tam in contractu, quam in quasi contractu, & sic in iudicio, vt præcisè obligentur litigantes; non tamen procedit, quando actus, qui fit in iudicio, per se non fuit obligatorius, quia speciali iure fuit inductus in fauorem facientis, in quo casu poterit pœnitere.*

7 *Quibus tamen (quæ fortissima videntur) minime refragantibus, cōtrarium in nostra disceptatione verius est, & firmiter tenendum, vt scilicet debitor communis, qui semel litem inter suos creditores formavit, & citare fecit cum effectu iudicis autoritate, & vt pœnitere, & ab ea discedere non possit inuitis, & renitentibus suis creditoribus, probatur. Tum ex vniuersali omnium tribunalium praxi, hanc veram opinionem communiter in dies amplectentium.*

8 *Tum ex communi Doctorum eandem tenentium, & distinguendum intercessionem bonorum factam à debitore extra iudicium, & eam quam fecit in iudicio, & autoritate iudicis, vt in primo casu procedant iura, & DD. hæctenus allegati, vt debitor re integra possit pœnitere, & bona recuperare sua,*

9 *Atque ideo iste noster concursus non facile adaptari potest regulis de simplici cessione bonorum, loquentibus, cum lis à debitore inter creditores formata strictissimis iudicij ordinarij regulis adstringitur, & iuxta illas gubernatur; ad latè tradita supra r. part. cap. 16. per totum.*

10 *Licet etenim in hac lite creditorum velata mixtum inuoluatur cesso bonorum, & sic remedium extraordinarium; nihilominus tota nostra lis principaliter provenit ex iure ordinario, remedio scilicet, præuentiuo, aliis etiam permissum; vt supra r. part. 1. cap. 1. per totum, maxime à n. 6. & sic casus simplex cessionis non comprehenditur sub casu mixto maxime quando dispositio continet præiudicium tertij, creditorum nempe, cum quibus iis pender, latè probat Surdus decis. 174. n. 13. 14. & 16. Ruinus in consil. 197. n. 20. lib. 1. Hieronym. Gabr. consil. 197. n. 6. lib. 1. eleganter Græuera consil. 941. num. 31. tom. 5. Castillo controu. tom. 5. c. 89. num. 1604 & seqq.*

11 *Quare in hoc nostro iudicio concursus, vt admittatur, aut negetur discesso, & iudicij ac litis creditorum renuntiatio, iuris regule attendende, & tria tempora consideranda sunt. Primum re integra, hoe est, quando cesso bonorum consistit in eius*

ad soluendum creditoribus; vel se defendendum. In secundo autem casu quando in iudicio; & per viam litis motæ inter suos creditores cessit; tunc eis inuitis, & renitentibus, ab ea discedere non posse, probantur; & ita iura præallegata limitantur expressè Bald. in l. vlt. n. 4. Cod. qui bonis cedere poss. Gratianus in disceptat. forens. d. cap. 486. n. 26. tenet etiam Sanctius à Mello in tract. de induciis debitor. quaest. 4. num. 18. & Antonius de Virgilio in tract. de legitima. person. c. 12. num. 14. qui omnes ita limitant; intelligunt & declarant dicta iura, permittentia pœnitentiam in debitore cedente ad effectum prædictum.

12 *Quapropter nec audiendus erit Franchis, qui in d. decis. 346. n. 9. licet obiter, & aliud agens dixit contrarium, motus ex doctrina Bartol. qui nihil probat in puncto, nec loquutus fuit de cessione bonorum facta in iudicio; sed simpliciter dixit, cedentem posse pœnitere ex iuribus allegatis, & sic secundum ea, & cum declaratione, distinctione ac limitatione per tot Doctores tradita loqui intelligitur.*

13 *Nam simplex cesso bonorum ad libitum debitoris fieri potest in iudicio, & extrajudicialiter, ex l. bonis cedi non tantum in iure, sed etiam extra ius potest, & sufficit, vel per nuntium, vel per epistolam id declarari, l. fin. D. de cessione bonor. at nostra lis creditorum non aliter fieri potest, quam in iudicio, & per litem, quæ vertitur inter creditores, & debitorem, & inter eosdem creditores inter se, vt sæpè diximus per discursum huius Labyrinthi. Et magna veratur differentia, & discrimen inter eam, & simplicem cessionem bonorum, provt latius annotauimus supra p. 1. c. 1. per totum, quia solum conueniunt in origine, & fine, in medijs aut penitus differunt, & discriminant, quia nostrum concursus genus noua fuit inuentio, & introductio inter debitores, & creditores, incognita, & non inuenta à iure communi; nec à legibus patriæ, nec ferè, vel rarè etiam Doctores moderni illam agnoscunt, aut de ea tractant; quia est remedium quoddam præuentiuum, vt debitores à molestiis creditorum se tueantur; ad latè tradita supra r. part. cap. 2. ex n. 5. cum seqq.*

14 *Atque ideo iste noster concursus non facile adaptari potest regulis de simplici cessione bonorum, loquentibus, cum lis à debitore inter creditores formata strictissimis iudicij ordinarij regulis adstringitur, & iuxta illas gubernatur; ad latè tradita supra r. part. cap. 16. per totum.*

15 *Licet etenim in hac lite creditorum velata mixtum inuoluatur cesso bonorum, & sic remedium extraordinarium; nihilominus tota nostra lis principaliter provenit ex iure ordinario, remedio scilicet, præuentiuo, aliis etiam permissum; vt supra r. part. 1. cap. 1. per totum, maxime à n. 6. & sic casus simplex cessionis non comprehenditur sub casu mixto maxime quando dispositio continet præiudicium tertij, creditorum nempe, cum quibus iis pender, latè probat Surdus decis. 174. n. 13. 14. & 16. Ruinus in consil. 197. n. 20. lib. 1. Hieronym. Gabr. consil. 197. n. 6. lib. 1. eleganter Græuera consil. 941. num. 31. tom. 5. Castillo controu. tom. 5. c. 89. num. 1604 & seqq.*

16 *Quare in hoc nostro iudicio concursus, vt admittatur, aut negetur discesso, & iudicij ac litis creditorum renuntiatio, iuris regule attendende, & tria tempora consideranda sunt. Primum re integra, hoe est, quando cesso bonorum consistit in eius*

TT t 4

petitio

petitione presentata in iudicio, data lista bonorum iurata; necnon creditorum, vt in c. 1. part. 1. diximus, petens citari creditores, & etiam expedita citatione, non tamen adhuc actualiter intimata creditoribus. Et tunc non erit dubium, vt ipse debitor possit pœnitere, & resilire à sua petitione, ac iudicio moto, re integra. Et ad hunc articulum, quæ de re integra pœnitendo dixerunt Doctores, & iura superius adducta respectu cessionis extra iudicialis, trahenda sunt: quæ pariter procedunt, quando lis, & iudicium concursus integrum est; prout comprobabimus in articulo sequenti.

- 23 Aut iudicium concursus non est integrum, & tunc dupliciter considerari potest, vel per citationem executam, & iam intimatam creditoribus, aut per litem contestationem ab eisdem cum debitor, aut inter se ipsos factam, & tunc neutro casu datur facultas debitori communi pœnitendi, aut recedendi à lite à se mota, renuentibus, aut inuitis creditoribus. Si respectu citationis iam intimatæ, & execute, clarum est, locum non fore pœnitentiæ, cum iam ex ea ius sit quæsitum aduersario, quo inuito, altera pars citans renuntiare nequit, aut discedere à lite, ita post Decium, Baldum, Cagnolum, Guilielmum Benedictum, Marcum Antonium Colum. Menochium, Villalobos, Suarez, Thom. Non. Fabrum, Ananiam, & plurimos alios diximus & late probauimus in nostris Commentariis de retentione Bullarum, 1. part. cap. 13. ex n. 72. cum multis sequentibus, vbi mirabiles, & singularissimas doctrinas in casibus singularibus congestimus, valde conducibiles huic articulo. Et quod per citationem aduersario intimatam res desinat esse integra, ad hoc vt citans nequeat pœnitere, aut liti, & articulo renuntiare, inuito aduersario, cui ex citatione ius iam quæsitum fuit, exactè videre est in eodem tract. 2. part. cap. 19. ex n. 23. cum multis sequentibus, vbi etiam alios casus mirabiles ad propositum videbis; & mirabiliter etiam eadem 2. parte, cap. 12. ex num. 36. cum multis sequentibus, ad quæ locatè remitto libenter, non repeto.
- 26 Secundo casu, post litem contestatam, multò magis præcluditur via debitori, liti creditorum à se semel motæ renuntian; pœnitendi, & recedendi ipsius inuitis; quia iam tunc duplex, & quælibet fortis ratio militat. Prima, quæ oritur ex præcedenti citatione executâ, ex qua proculdubio ius acquiritur creditoribus, vt dudum probauimus.
- 27 Secunda, quæ ex quasi contractu oritur; nam in iudiciis inter partes contententes quasi contrahitur, ita vt sicut in contractibus celebratis, non admittitur pœnitentiâ, nec recessus ab eis inuita altera parte, ex l. sicut ab initio, C. de actionibus, & obligationibus. ita pariter in iudiciis, in quibus quasi contrahi, inquit textus in l. 3. §. idem scribit, ibi, nam sicut in stipulatione contrahitur, ita in iudicio contrahi, vbi gloss. verb. contrahi, D. de peculio, l. 2. D. de prior. stipulation. & communiter DD. in dicto §. idem scribit. Bart. n. 1. & sequentibus. Bald. in vtraque lectura. Angel. Salicet. Bulgosius in eadem l. 3. §. si seruus, num. 3. Paulus ibi, in §. si filius familias, num. 7. gloss. fin. iuxta textum ibi. in l. 2. §. vltim. ff. de prior. stipulat. vbi Imola, Paulus & Cuman. num. 5. Fuluius Constantius in l. 1. num. 106. in fin. cum num. sequent. Cod. pœnis fiscal. credit. præferri. Felin. in rubric. num. 23. de sentent. & re iudic. Gre-

gorius Lopez in l. 25. tit. 1. part. 7. gloss. 5. in princip. Didacus Perez in l. 1. tit. 3. lib. 3. ordinament. verb. contestando el pleito, Post. quæst. 13. col. 1866 Cast. llo in l. 55. Tauri, verb. eriuilio Thepatius in compend. variarum, tit. 111. cap. 4. versic. in iudiciis. Carleuall. de iudiciis, tom. 1. tit. 1. diffut. 2. num. 173. & tom. 2. lib. 1. tit. 2. diffut. 1. num. 1. & sequentibus. Ioannes Marc. Bellet. diffut. clerical. 1. part. tit. de sauo. clericorum reali, §. 1. num. 8. pag. 271. Ceuillos communit contra communit. tom. 4. quæst. 897. numer. 887. Hieronymus Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. gloss. 7. numer. 171. Ioan. Maria Nouar. in praxi electionis, & variatio fori, quæst. 20. num. 8. sect. 2. pag. 183.

Et quod per litem contestationem oriatur quasi contractus, non antea, dixerunt Bald. in l. error. in quæst. 4. versic. aut post, Cod. de iuris & facti ignorantia, quem referens sequitur Lancelot. Decius in l. & ita, column. 3. versic. sunt qui contra communitem, Cod. de edendo, sequitur Iacobat. in l. de atate, §. interrogatus, ff. de interrog. action. Vincentius de Francis decif. 346. num. 6. ergo de primo ad vltimum sequitur, quod debitor liti pendenti ab eo semel motæ inter suos creditores renuntiare non possit, nec pœnitendo, iterum bona recuperare illis inuitis, & renuentibus, prout praxis in dies tribunalium obseruat.

Deinde probatur, quoniam in simplici bonorum cessione ad duos effectus admittitur pœnitentiâ; nempe ad soluendum creditoribus, vel aut audiatur, & defendatur debitor de iure suo aduersus eos, ex iuribus supra citatis ad principium huius capituli; at solutio oblata à debitor etiam in nostro concursu admittitur, qua sequitur potest à lite debitor discedere, vt prout dicemus: & ideo in hoc casu bene conuenit simplex bonorum cessio cum nostra lite concursus, quantum verò attinet ad se defendendum, nullo modo adaptatur. Cum hoc nouum iudicium concursus ad hoc destinatur, vt audiatur debitor, & in eodem iure creditorum controuertitur anteaquam ad bonorum distractionem perueniatur, prout in toto hoc Labyrintho videre est: at in cessione bonorum est diuersum, cum ad eam debitor non admittatur, nisi sit iam condemnatus, aut debitum constiteatur, ex l. 2. D. de cessione bonorum; atque ideo iudicialis causa auditur, atque se defendere promittitur. Et quia etiam extra iudicium sit cessio simplex bonorum, absque aliqua præcedente defensione iuris sui, & ideo pœnitentiâ ductus re integra ad eam admittitur debitor.

Ac denique comprobatur, quoniam cum debitor, eo ipso quod fecit concursum inter suos creditores, à se abdicauit suorum bonorum administrationem, & deposuit in manibus Curia, atque administratoris ab ea nominati, penes quem ponuntur bona ad latè tradita supra cap. 14. & cap. 13. part. 1. & ex pluribus iuribus & Doctoribus hac 3. part. cap. 6. ex num. 4. versic. deinde quoniam cum iste administrator, &c. ac etiam citatis, & consentientibus creditoribus; sequitur vt amplius sibi ipsi debitori, adempta sit facultas remouendi, & petendi depositata bona, absque auctoritate, & consensu iudicis, & creditorum, prout ex plurimis probauimus dicto cap. 6. num. 6. versic. sequitur, vt ipse, &c. & optimè tractat Tiraquellus de retract. conuention. §. 4. gloss. 9. per totam. & iterum glossa sequenti, & in gloss. antecedenti 3. ex num. 5.

Benè

- 35 Benè verum est, & ex supradictis inferitur, quod consentientibus creditoribus, quorum principaliter interest, & cum quibus lis mota, & introducta est, possit concursus iudicium dissolui, & bona ab administratione liberari, prout in dies fieri affolet inter debitorem, & suos creditores, cum quibus debitor pacificatur, & certo modo contento eis soluere promittit. Sed cautè semper attendendæ sunt conditiones, & pacta conuentionalia, vt omnino seruentur, & compleantur ad vnguem ad iura, & innumerabiles penè Doctores laudatos per Marium Giurbam decif. 113. num. 17. nam solent creditores cautè agere, vt non seruentur conuentionis pactis, & conditionibus, nihil factum intelligatur, & possint redire ad iudicium concursus, & litem continuare, quæ clausula præseruat proculdubio ius creditorum, vt antea: ex abundè comprobatis supra hac 3. p. cap. 13. §. vnic. maximè ex num. 100. cum seqq. versic. denique inferitur ad quætionem, &c.
- 37 Secundo etiam inferitur, quod poterit debitor concursus iudicium dissolucere, ac administrationem leuare, si suis soluat creditoribus, cum ex hac solutione consequatur finis ipsius concursus, ad satisfactionem etenim eorum destinatur; vt ex sequentibus patebit. Imò etiam in simplici cessione pœnitentiâ re integra admittitur sub hac declaratione, & limitatione, quando constiterit, debitorum cessionem reuocare volentem posse habere bona de præsentì, ex quibus soluat creditoribus; nam cum ad hunc finem admittatur eius pœnitentiâ, & bonorum recuperatio, seu potius distractionis impedimentum, dicendo, quod vult soluere. Vt probant iura, & Doctores hæctenus allegari. Ideo debet constare se bona ad soluendum sufficientia habere de præsentì, ne aliàs debitor varius in pœnitendo dolose se gerat, ita post Bald. Salicet. & Castrenf. docet Brunus de cessione bonorum q. 14. num. 1. D. Pichard. in §. fin. n. 26. institut. de action. Capella Tholosana decif. 18. Sanctius à Mello de iudiciis debitor. cap. 4. num. 18. & ideo in nostro iudicio concursus multo magis à lite discedere debitor impediri debet, nisi prius satisfactis creditoribus omnibus.
- 40 Nunc tractandum de vita, & interitu huius litis creditorum, quamdiu pendear, & qualiter dissoluatur, in quo breuiter dicendum erit, quod concursus, & per consequens etiam sequestratio bonorum, & administratio, durat durante lite, & extinguitur lite creditorum extincta, quapropter ad cognoscendam durationem, & perseuerantiam concursus, necnon eius dissolutionem, & extinctionem, vt prorsus cessent effectus, & specialitates, quas ex natura huius iudicij considerauimus sup. 1. cap. 1. cum sequentibus. ac etiam 2. p. cap. 1. per totum, præ oculis habere debemus, quamdiu lis pendere, aut finita esse dicatur. Et tunc lis dicitur finita per rem iudicatam executioni mandatam, itavt non sufficiat sola res iudicata, vt lis dicatur finita, sed simul requiritur eius effectiua, & actualis executio, antea verò adhuc lis dicitur pendere. Probant Sarner in regula de annali, quæst. 44. num. 4. & 5. Caputaquensis decif. 172. p. 2. Mohedanus decif. 8. aliàs 115. & decif. 14. aliàs 240. de causa possess. & propriet. & decif. 3. aliàs 180. num. 3. Viuianus post tract. de inreparat. decif. 25. num. 7. Coccinus decif. 185. num. 3. & princip. Alexand. Ludouic. decif. 546. num. 9. & 10. idem Coccinus decif. 223. num. 4. Seraphinus decif. 937. num. 2. Caffiodorus

decif. 7. de causa possess. & propriet. Paleotus decif. 215. Pacificus decif. 144. num. 2. post tractat. de Saluiano interdico. Rota in recentior. decif. 225. num. 2. p. 1. Ludouic. Post de manuent. obseruat. 12. num. 160. & 161. & post tract. decif. 167. numer. 7. optimè etiam Gratianus disceptat. forens. tom. 1. c. 66. & cap. 114. num. 34. Puteus decif. 310. lib. 2. latissimè Lancellottus de attentat. 4. p. in præfatio n. 230. Nicolaus Garcia de benefic. 6. p. c. 4. num. 42. in fin. & plurimi alij, quos latius comprobantes adduximus in nostris Commentariis de supplicar. ad Sanctissimum 2. p. cap. 18. ex num. 9. cum multis sequentibus.

Et ideo lis creditorum finita dicitur, quando sententiæ graduationis virtute omnes creditores dimissi fuerunt, & soluti, vt probant Bartol. & Iason in l. fideiusor, §. si satisfactum, D. qui stit dare cogantur. Alphonsus Guzman in tractat. de euictionibus, quæst. 7. num. 64. quos nos in puncto sequuti fuimus in d. cap. 18. ex num. 9. cum seqq. vbi latius probauimus, & ad alias illationes progressi fuimus.

Nam cum finis, ad quem destinatur iudicium hoc concursus peractum à debitorè cõmuni, alius non sit, quàm solutio; & satisfactio creditorum; ideo finis attendi debet, vt lis finita dicatur, & iudicium, ita vt dum ad finem, & effectum non perueniatur, semper adhuc in medijs persistemus, cum sit finis expectandus, l. diximus, ff. de excusat. tutor. Tiraquell. de retract. lignag. ad fin. tit. 18. num. 19. Tuschus littera F. concl. 378. plenè Marius Giurba in consuetud. Messanens. p. 1. cap. 1. gloss. 4. num. 112. & à fine omnia media regulantur, Crauet. cons. 137. num. 14. Albanus consil. 52. num. 7. Surdus consil. 164. num. 32. Cassanat. consil. 45. num. 107. Bimius consil. 171. num. 37. Giurba vbi proximè.

Atque ideo si nondum soluti fuerant creditores omnes, nec lis, nec cessio bonorum cessat. Vt probat text. in l. grege 13. §. si creditor, D. de pignori. ibi. Nec enim per hoc videbitur satisfactum creditori, quòd habet indicari actionem, text. etiam in l. 1. Cod. qui bonis cedere possunt. ibi. Qui bonis cesserint, nisi solidum creditor receperit, non sunt liberati. Et quod in concursu creditorum etiam per sententiam graduationis, & imò, & per consignationem factam creditoribus in bonis debitoris, vt ex eis soluantur, nec extinguatur concursus, nec liberetur debitor, sed adhuc ius integrum creditorum sit, & illæsum, donec cum effectu soluti fuerint, & dimissi exactissimè probauimus supra 1. p. cap. 17. & cap. 18. per tota, vbi mirabiliter tractatur post plurimorum Doctorum allegationem.

Vnum in comprobationem mirabile in hoc articulo annotabis, quod licet omnes creditores sint per iudicium concursus soluti, & dimissi: si tamen aliquis, vel aliqui eorum insoluti sint, non simpliciter, & absolute, sed cum clausula, sine præiudicio aliorum creditorum potentius ius habetium, vel sub obligatione, cautione, aut fideiussione de restituendo aliis ius fortius habentibus. Vt tunc non dicatur finita lis creditorum, sed adhuc in pendentem esse. Aded, vt quandocumque postmodum alius nouiter creditor comparuerit potior, coram eodè iudice concursus lis tractanda sit prælationis, & auocationis, cum hoc casu non dicatur iste comparere lite creditorum finita, sed durante, & existente, & per noui creditoris comparitionem noua non aggreditur lis super restitutione crediti soluti, sed potius prior lis continuatur, cum prior solutio sub

sub hac clausula conditionali per comparitionem noui creditoris resoluatur, & res redeat ad priorem illum statum, quo erat ante solutionem factam. Ac si nunquam solutio facta fuerit, prout feliciter post magnam Doctorum cateruam, & fundamenta probauimus supra 2. p. cap. 6. ex. n. 42. cum multis segg. versic. ad ultimam partem, &c. & ex numer. 50. cum multis segg.

Ergo multo magis lis dicitur adhuc pendere, quando aliquis creditor nullo modo fuit solutus, nec dimissus, nec pure, nec conditionaliter.

50 Ex quibus omnibus inferitur, quod cum ad hoc, vt lis creditorum finita dicatur, sit necessaria executio actualis, & omnium creditorum satisfactio; sequitur quod vno non soluto, & satisfacto, lis non dicatur finita, sed adhuc pendere, cum quo profequenda, & continuanda erit vsque ad satisfactionem integram, cum sit pars formalis illius indicij, & æque principalis cum cæteris, eiusque ius independens ab aliorum iure. Pro quo insuper est text famosus in l. cum vnus ex creditoribus 12. §. plane, D. de bonis auctorit. iud. possid. ibi. Alii etque si creditor, cui permixtum est possidere, postea receperit debitum suum, ceteri enim poterunt peragere bonorum venditionem, &c. Qui est text. singularis, maxime iuncto principio eiusdem legis. ibi. Cum vnus ex creditoribus postulat in bona debitoris remitti; queritur, vtrum solus is, qui petit, possidere potest? an cum vnus petit, & prætor permiserit, omnibus creditoribus aditus sit? commodius dicitur, cum prætor permiserit: non tam persona solius petentis, quam alius creditoribus, & in rem permixtum videri, &c.

52 Et quia in illo vno creditore, cæteris iam dimissis, & eorum iuribus per solutionem extinctis, conseruatur status, & continuatur vniuersitas indicij, quam considerauimus supra 1. p. cap. 3. ex numero 1. & hac 3. p. cap. 5. ex numer. 7. cum sequentibus, & 2. part. cap. 2. ex numero 12. cum sequentibus versicul. que consideratio adhuc, &c. quibus probauimus, concursum creditorum formatum à debitore communi esse iudicium vniuersale, & facere statum & vniuersitatem, Maxime cum non possit à principio formari cum vno solo creditore, sed inter duos, aut plures præcisè, cum prælatio non cedat in vno sed inter plures occurrentes, prout non in eleganter probatum fuit 1. part. dist. cap. 2. ex numer. 7. cum pluribus sequentibus, hoc etenim iudicium dicitur concursus creditorum, si igitur plures creditores non concurrunt, sed vnus dumtaxat, non poterit vocari iudicium concursus, nec lis creditorum.

54 Ideo sequitur doctrina Ioannes Garciae de nobilitate gloss. 35. ex numer. 51. qui numer. 52. ita ait, illud bene verum est, quod etiam si ad presens non sit nisi vnus, aut ad summum duo, qui non faciant statum. Si tamen olim fuerunt res nobiles in eo populo, tunc bene constat iudicium, quia etiam si status, & collegium non possit incipere nisi à tribus; potest tamen conseruari in vno, leg. sicut est, §. fin. D. quod cuiusque vniuersitatis nomine, & notabat gloss. in d. leg. Neracius 85. D. de verbor. signific. & notant omnes in cap. cum omnes, de constitutionibus, & ibi gloss. & in cap. cum delicta, de rescript. & multa vide, & optima apud Perrum de Varto, in directorio electionum 1. part. cap. 2. numer. 34. & 5. vbi latè, &c.

56 Et iterum in fine numer. 53. ita ait, quia vnus, aut saltem duo non faciunt statum. In quo status plebeus legitime possit verificari dist. leg. Neracius, sed si constet, olim fuisse tres plebeios, quamuis

hodie vnus dumtaxat reperitur, velè dicimus conseruatum statum plebeium, ex dist. l. sicut §. fin. & legitimam esse distinctionem, ac subinde possessionem, &c. Et tetigit Otero de iure pascendi cap. 20. numer. 8.

Et quia concursus creditorum dicitur cæteris eorum, vt ex pluribus Gratianus tom. 2. dist. 222. numer. 27. & cæteris significat vniuersitatem personarum, Leuitico cap. 19. 6. cap. ibi, loquere ad vniuersum cæterum filiorum Israël, & dices ad eos, &c. Atque ideo cum quolibet creditore insoluto remanente continuatur lis, & executio.

Et ex iis vnus obiter elicitur forte argumentum ad hoc vt nullus debitor admitti debeat à principio ad formandam litem, & iudicium creditorum, dum vnus aut alterum dumtaxat nominauit creditorem, nisi tres, aut plures nominet, cum hic præsumatur fictus concursus, cessant enim creditorum molestiæ, quas requirunt Doctores, vt in cap. 1. à princip. 1. p. diximus, maxime à numer. 7. atque ideo magna fraudis præsumptio inducitur in debitorum hoc.

Sed quid dicendum, bonis debitoris, quæ fuerant in concursus iudicio, & administratione, iam consumptis. Puta, quia post sententiam graduationis, & in eius executionem fuere subhastata, & ex pretio prioribus creditoribus fuit solutum, aliis inferioris gradus insoluitis manentibus, iuxta terminos leg. 2. tit. 15. part. 5. & ea quæ scriptimus supra hac 3. part. cap. 11. an concursus dissoluitur, & lis creditorum finita dicatur, in quo affirmatiuè dicendum videtur. Primò, quia debitor, qui bonis suis cessit, & omnibus venditis pro satisfactio- ne creditorum, licet omnibus non sufficiant, liber remanet ab horum obligatione, quibus amplius non tenetur, nec amplius ab eis molestari potest, in bonis nouiter, & postea quæsitis. Vt per Gloss. in cap. sicut dignum, §. eos insuper de homicidio, & in cap. peccatum in gloss. 1. in fin. de regul. iur. lib. 6. quam refer Paris de Puteo de Sindicanus, in verbo pana cap. 5. sub numer. 3. versic. si tamen postquam fuit, & Petrus Cauallus in resolutionibus criminalibus lib. 1. capit. 77. numero 31. Philippus Paschalis de viribus patrie potestatis 2. part. cap. 9. numer. 53. ergo idem dicendum erit in nostro concursu creditorum.

Sed contrarium verius est, imò omnibus etiam consumptis bonis administrationis, si tamen aliquis, vel aliqui posteriores creditores non fuerunt soluti, non dissolui concursus, nec litem creditorum finiti, tum ex hæctenus comprobatis, vt lis non finiatur, quamdiu aliquis creditor non est satisfactus. Quoniam adhuc durat eius obligatio, & debitor non est liberatus, & executio est in suspensio, quo vsque debitor siue per industriam, siue per hæreditatis delationem, aut donationem alia nouiter bona quæsierit, ex quibus profusus creditoribus suis antiquis satisfacere, & solvere tenetur, & statim continuata executione venduntur eadem bona nouiter quæsitæ, text. est expressus in leg. si debitoris bona uenerint, postulantibus creditoribus, permittitur rursus eiusdem debitoribus bona distrahi, donec summ consequantur, si tales tamen facultates acquisitæ sint debitori, quibus prætor moueri potest 7. D. de cessione bonorum, iuncta etiam leg. qui bonis suis 6. antecedenti. ex quibus iuribus clarè patet, quòd in boni nouiter per debitorem quæsitis continuatur prior lis, & executio profequitur, cum distrahi bona mandetur, à qua

qua distractione incipi non potuisset, si noua lis requireretur; ergo prima permanet, quæ durat & pendet vsque ad actualem executionem cum effectu, vt supra diximus.

63 Nam per bonorum debitoris defectum non euanescit executio, nec dissoluitur obligatio, sed suspèditur, & durat in spe bonorum acquirendorum, vt probant prædicta iura, & Doctores citati à Paschali de iuribus patrie potestatis, 2. part. cap. 9. n. 52. etenim licet exceptio inopitæ impediatur ac suspendatur executionem sententiæ, cap. olim 16. de restitut. spoliati. cap. 6. Odoardus, vbi Doctores de solutionibus. Inam. is. ff. de dolo: non tamen impedit processum, qui proculdubio profequitur, & operatur, quoties inops peruenit ad pinguiorem fortunam, vt tunc solvere compellatur. dicto cap. Odoardus, & Abbas in dist. c. cum olim, Cardos. in praxi iudic. & aduocat. verb. exceptio, n. 28.

64 Provt videmus in sententia lata cõtra non possidentem, cuius executio licet interim suspensæ maneat, exequitur tamen contra ipsam absque nouo iudicio, si postea cæperit possidere, prout latissimè ex plurimis Doctoribus comprobauimus in nostris commentariis de Regia protectione, 4. part. cap. 9. ex numer. 156. vsque ad 172. & adde Iacobum Gallum

65 consil. 5. per totum, & maxime ex numer. 20. Et eodem modo in nostro casu, si bona concursus deficiant pro solutione aliorum creditorum, non propterea euanescit res iudicata, vt eius executio semel cæpta, sed durat proculdubio, vt repertis bonis aliis debitoris, siue occultis, siue nouiter acquisitis continuatur lis, & profequitur executio in eis; cum ius creditorum non sit extinctum, sed duret contra debitorem, vt antea.

66 Nec obstat quod in contrarium diximus, debitorem facta cessione, & bonis semel õnibus distractis, manere liberatum, vt amplius in bonis nouiter acquisitis non teneatur suis anterioribus creditoribus, quia ipsimet Doctores citati supra numer. 60, regulam in contrarium affirmant. Quam limitant in debitore cedente bonis cum infamia, & ignominia, vt iste amplius nõ teneatur, admissa ignominie compensatione. At in cessione absque ea prout in nostro casu, contrarium ipsi, & iura exprisè affirmant.

67 Quam insuper distinctionem & discrimen inter cessionem factam cum ignominia, vel absque ea, vt in primo casu debitor de postea quæsitis non teneatur satisfacere creditoribus. In secundis autem sic probatur insuper quamplurimi alij Doctores. Guido Papæ decis. 343. per text. in l. fin. ff. de in ius vocand. Roman. singul. 24. Modic. de iur. natur. & gen. l. 2. §. plebis citum, dub. 28. numer. 9. Bald. in dicta l. fin. Angel. in l. 1. ff. de cessio. bonorum. Brunus de cessio. bonorum 3. quest. princip. numer. 6. & 7. Vitalin. de clausul. tit. an possit renunciari benef. cessio. bonorum, §. 32. versic. notandum. Grassis except. 17. numer. 6. cancel. 2. resolut. c. 9. numer. 23. Carpan. Mediolan. stat. 408. numer. 140. part. 2. Bruno à Sole quest. leg. 6. numer. 8. quest. 7. numer. 10. & 11. quest. 9. numer. 38. Aufser. ad Capell. Tholos. quest. 61. Rolandus consil. 7. numer. 10. & 11. vol. 2. Teptatus variarum lib. 2. tit. de cessione bonorum, column. 1. Annibal. Monter. in schol. stat. Bononiens. lib. 2. tit. de præcept. facien. cession. gloss. non liberetur, versic. sic etiã. fol. 262. Monachus de arbitrar. casu. 183. numer. 23. Vrillus ad Afflictum decis. 379. numer. 5. plures alios refert & sequitur Giurba ad statuta Messanens. cap. 2. gloss. 16. part. 1. ex numer. 13. cum segg. fol. 263. & segg.

Et quando iudicium concursus factum super bonis maioratus extinguatur, vide quæ latè diximus supra 1. part. c. 9. ex numer. 72. cum segg. vers. ex hæctenus abundè comprobatis, &c. hac 3. part. cap. antecedenti 15. per totum.

Denique videamus, quado administratio, atque administratoris munus dissoluatur, in quo dicendum erit, quòd cum sequestrum hoc, & depositum fiat ex causa litis creditorum, à litis creditorum vita & interitu regulanda erit administratio, vt tandiu duret, quandiu ipsa lis, ac pereat, & finiatur finita lite, iuxta ea quæ hæctenus scripta sunt: tum quia sequestrum ac depositum ob causam litis moratè durat, duratque lite. Gregorius López ad l. 5. gloss. 6. 69 tit. 3. part. 1. & ibi Hermosilla eadem gloss. numer. 1. & 2. tom. 1. fol. 202. ex Paulo consil. 433. Bart. & Bald. in l. si oleum, in princip. D. de dolo malo. Follet. in praxi censual. verb. instrumentum gratie, numer. 54. Tiraquell. de retractu, lib. 2. §. 4. gloss. 9. numer. 1. Rebuffus 3. tom. consil. Gallic. tit. de sequestr. artic. 1. gloss. 1. numer. 17. Felicianus de censib. lib. 4. tom. 2. cap. vnic. numer. 4. versic. denique fallit, innumerabiles penè alios antiquos, & modernos laudauimus in nostris commentariis de Reg. protect. 2. part. cap. 16. ex numer. 64.

Et quod vt depositum iudiciale, siue sequestrum dissoluatur; requiratur executio rei iudicatae, cum aliter non dicatur lis finita. Diximus ibidem numero 65. ex Gratiano discipulatione forens. tom. 1. cap. 114. numer. 34. & 35. & idem in nostris terminis concursus post Guzman diximus in tract. de supplicat. ad sanctiss. 2. part. cap. 18. numer. 16. Vide ex n. 9. & segg.

Hinc curatoris ad bona dati propter aliquam causam finitur officium cessante, ac finita causa. fin. C. de sententiam pass. vbi curator datus filiofamilias minori propter patris deportationem, finitur patre reuerso. l. nuto, §. fin. D. de tutel. l. in possessionem, ex quibus causis in possessionem eatur. vbi datio curatoris bonis capri ab hostibus ob absentiam, finitur capto reuerso. Et curatoris dati hæreditati iacenti, finitur officium, cum hæres adierit. l. 2. Cod. de aministr. tutor. Anton. Virgil. de legitimat. pers. fin. cap. 15. sub numer. 29. ad finem vbi ex numer. 30. tractat singularem quæstionem, quando ad instantiam creditorum concurrentium ad hæreditatem iacentem datus fuit eidem curator, & administrator, cum re vera adita iam fuisset hæreditas an iudicium concursus sustineatur, vel nullum dicatur. Et distinguit inter scientiam, & ignorantiam aditionis, post plurimos Doctores inter se discordes. Addit tamè cautelam, vt ante dationem curatoris fiat proclama, an aliquis compareat hæres. Vide quod latè fuit discipratum supra 1. part. cap. 32. per totum.

Item officium curatoris datum ob furorem, tandiu durat, quandiu durat furor. l. randiu. ff. de curatore furioso.

Atque pariter ventri datur curator, non tutor, quia curator datur bonis, tutor personæ, quæ dum est, in vtero sub matris tutela est; plurima iura & Doctores exactè tractans, allegat Valenzuela Velazquez tom. 2. consil. 192. ex numer. 106. cum multis sequentibus. Hoc tamen curatoris officij dati ventri continuò soluitur, & finitur, cum infans nascitur. l. 1. §. randiu, D. de ventre in possess. mittend. & voluerunt Ioan de Platea & Arctinus in §. cum aurem, instituit. de tutel. Tiraquell. de retractu lignag. §. 1. gloss. 9. numer. 78. Ascanius Clemens in tractatu d. patria potest. effectum 14. numer. 12. Valenzuela dicto consil. 198.

consil. 198. num. 115. qui ponderant textum in l. tutor
3. §. si curator, D. de suspect. tutor.

80 Atque sic de singulis curatoribus datis quacum-
que ex causa, ut finita, & extincta causa, eius finia-
tur officium; pro ut prosequitur videndus Anton.
Virgil. ubi proximi cap. 6. ex num. 41.

81 Solutis tamen creditoribus omnibus ex bonis
concurfus, quemamodum iste, & administratio
dissoluitur ex haecenus dictis; pariter omnia bo-

na, quae supersunt liberè redduntur, & restituun-
tur debitori; ut cum Intrigol. & aliis tradit Giurba
decisione 53. num. 4. & Hermosilla ad l. 52. titul. 5.
part. 5. gloss. 6. num. 11. tom. 2. fol. 232. & est textus
optimus in l. 1. D. de curat. furios. Quibus pariter
finem apponimus huic Labyrintho creditorum
felicissima die 1. Ianuarij, anni Domini 1645. ad
eius, & sacratissimae Virginis Mariae honorem, &
sempiternam gloriam.

L A V S D E O.

INDEX

INDEX
COPIOSISSIMVS
RERVM ET VERBORVM
quæ in hoc Labyrintho Creditorum
concurrentium, &c. continentur.

P. paginam denotat. n. numerum marginalem.

A

Abbas, Abbatissa.

Vide Monachus.

Abbas quamvis non possit
alienare absque interuentu
Conuentus; potest tamen
ipse solus absq; eo heredi-
tatem, legatum, & ius dela-
tum repudiare. pag. 494. &
107. n. 10 16. & 17
Abbatissa solus consensus in
renunciacione monialis
sufficit ad praedictum monasterij ibid. n. 162

Absens, Absentia.

Vide Contumax.

Absentis bona de cuius vita dubitatur, adiudican-
tur proximiori in custodiam & administratio-
nem, sub fideiussione de restituendo cum fructi-
bus domino venienti, vel alteri, qui ad ea ius ha-
beat. p. 65. n. 49
Absentis bonis iudex administratorem dare debet,
ne dissipentur. p. 107. n. 2
Absentis bonis & hereditarij iacenti, iudex ex offi-
cio administratorem dare debet. ibid. n. 3
Absentis per litteram non queritur actio. p. 595. n. 30
Absentis queritur actio & obligatio in omnibus
contractibus irrevocabiliter ante acceptationem
de iure regio praeter donationem. p. 599. & 600.
ex n. 102. & ex n. 80. cum seqq.

Acceptatio.

Acceptans creditor decretum iudicis conditionale,
& eius virtute exigens non plus praetendere po-
test quam a suo titulo originatur. p. 407. n. 15
Acceptans actum, & dispositionem, eam censetur
acceptare cum omnibus suis qualitatibus, & con-
ditionibus inherentes. ibid. n. 16. & 18
Acceptans de facto, & simpliciter decretum visus
est consentire omnibus in eo contentis. ibid. n. 17
Decretum scindere pro parte acceptare, & pro parte
repudiare non est in facultate acceptantis. ibid. n. 20
Acceptationem iuris delati praesentis supponit

ipius iuris renunciatio facta in fauorem tertij
p. 490. n. 30. 31. & seqq.

Acceptationem, absentis, an requiratur. pag. 596. 597.
n. 41. cum seqq.

Acceptationem non requirit lacrum a lege alium
delatum, quia statim acquiritur. p. 599. n. 43

Ut in lucro & aquaestu adiudicatio Coniugi. p. 590.
num. 44

Acceptationem, an hodie requiratur donatio facta ab-
senti stante d. lege 2. p. 597. n. 48. cum multis seqq.

Secus in aliis, omnibus obligationibus absentis fa-
ctis. p. 598. ex n. 66. cum seqq. vsque ad n. 73. & ex
n. 78. cum multis seqq.

Acceptationem requirit pactum de non melioran-
do ad sui irrevocabilitatem, quia donatio est. p.
599. ex n. 94. cum seqq.

Acceptare quis videtur decretum iudicis cum om-
nibus suis conditionibus qui eo usus fuit. p. 664.
n. 72. cum seqq.

Acceptatio donationis inducitur ex praesentia do-
natarij cum taciturnitate. p. 665. n. 75. 76. 77. & 78

Acceptatio & ratihabitio non solum fit expressè,
sed etiam tacitè. ibid. n. 69

Acceptationis & approbationis tacitae plures refe-
runtur modi. ibid. remissive.

Acceptatio exactis externis inducitur ac si verbis
expressis fieret. ibid. n. 80

Acceptatio non solum verbis expressis probatur,
sed etiam factis & coniecturis. ibid. n. 82. & 83

Acceptans actum absq; protestatione, videtur accepta-
re cum suis conditionibus, & qualitatibus. ibid. n. 84

Acceptans dispositionem in tantum eius grauami-
nibus consentire videtur, ut non valeat protesta-
tio contraria. ibid. n. 95

Acceptans simpliciter adiudicationem sui crediti,
eam approbare videtur, cum omnibus suis qua-
litatibus. ibid. n. 86

Acceptatio donationis praesumitur quando donata-
rius reperitur in possessione rei donatae. p. 666.
n. 88. 89. & 90

Actio.
Actio reali, & hypothecaria creditores auocant
re debitoris a tercio possessam. p. 89. n. 29. & seqq.

V V V Actio

Actio realis deducta in iudicio concursus tendit ad prælationem, quæ idem iudicium requirit, ne continentia causæ diuidatur. p. 97. n. 116. & 117
 Actiones mouendæ contra debitorem concursu pendente in ipsum citatis creditoribus diriguntur, & eidem dantur contra. p. 113. n. 53.
 Actio mota contra tertium rem debitoris detinentem huius nomine erit exercenda, ac etiam creditorum concursui adstantium. p. 113. n. 53.
 Actiones seu dominium an amittat debitor per concursum à se formatum. p. 132. n. 22. cum sequentibus.
 Actiones actiuas, & passiuas an amittat debitor concursum formans. p. 132. 133. ex num. 23. & ex num. 50
 Actiones actiuas, & passiuas retinere, & ei, & in eum posse exerceri, verius ostenditur. p. 132. n. 29. cum seqq.
 Actiones omnes mouet debitor concursu pendente, & in eum diriguntur. ibid. n. 46
 Actiones suas dirigunt creditores ad concursum prouocati principaliter aduersus debitorem. p. 133. n. 47
 Actiones, & dominium retinet debitor in suis bonis concursu formato. p. 305. n. 1.
 Non tamen ad earum exercitium ita amplam retinet potestatem, quin subordinetur iuri creditorum nouiter acquisito ex cessione bonorum. ibid. num. 2.
 Actiones actiuas, & passiuas retinet debitor concursum causans, & ab eo, & in eum exercentur. p. 307. n. 26.
 Actionis actiuæ, & passiuæ exercitium an priuatur debitor, concursu à se formato. p. 306. n. 25
 Ad actionem primæuam, & etiam vtilem redit creditor à quo auocata fuit res in solutum data, vel pecunia & durat fidei iussio. p. 156. n. 17
 Actiones suas concursu formato debitor an possit exercere contra suos debitores. p. 133. 134. n. 48. 54. & 55
 Quidquid tamen exigat in corpus concursus conferre tenentur. ibid. n. 49. & 64
 Actiones directæ licet remaneant penes cedentem inutiles tamen sunt & sine exercitio. ibid. n. 50. & 51
 Actio, & obligatio personalis etsi contracta sit respectu rei, nec rem sequitur, nec in singularem possessorem transit. p. 202. & 203. n. 111. cum seqq. & ex n. 105.
 Actiones directæ cessione facta, adhuc remanent penes cedentem. p. 231. n. 48. & 49
 Actiones remanentes penes cedentem factæ cessione vtilium, & directarum, sunt inutiles, & inefficaces ad agendum, & exigendum. p. 234. n. 62
 Actionem ex suo contractu nec agendo, nec defendendo potest mouere monachus sine superioris licentia, sed in monasterium debet dirigi. p. 237. n. 91. cum seqq.
 Quando actio vtilis, & directæ competunt ad diuersa, nulla præfertur in agendo. p. 234. n. 122.
 Actio personalis, & hypothecaria creditore facto hæredæ debitoris. p. 605. n. 35
 Actio non confunditur per aditionem hæreditatis, quando ex confusione induceretur damnum ipsi hæredæ creditori, aut etiam tertio. ibid. n. 36
 Actio nec obligatio oritur ex contractu imperfecto, vel conditionali. p. 269. n. 30. & 38
 Actio negotiorum gestorum datur tertio soluenti pro debitore, etiam cessione non habita id amisso creditore. p. 417. ex n. 56. cum seqq.

Actiones passiuas quilibet cohæres pati tenetur etiam tangentes cohæredi instituto in bonis alterius provinciarum. p. 479. n. 66. & 67
 Actione hypothecaria agens præcisè tenetur dominium debitoris probare. p. 554. n. 38. & seqq.
 Actio confessaria soli vero domino competit, & etiam ei qui in possessione est cum dominus præsumatur. p. 559. n. 80. 81. 82. & 83
 Actiones spectantes maioratus potest monere possessor ex sola sententia tenentis. p. 563. n. 113. cum multis seqq.
 Actio ex æquitate, & in subsidium datur domino pecuniæ contra emptorem ex æquitate, quæ contra alios trahenda non est. p. 552. n. 27
 Actiones suas passiuas debitor in alium transferre non potest. p. 59. n. 31.
 Actio, quæ tertio absenti hodie quæritur ex leg. 2. tit. 16. lib. 5. recop. directa est, non vtilis, cum ius regni sit ius commune. p. 59. n. 76. 77. & 78
 Imò, & ius exequendi illi tertio simul quæritur. ibid. n. 79.
 Actio semel extincta iterum non reuiuiscit. p. 606. ex n. 45. cum seqq.
 Actio, & passio in eadem persona non concurrunt. p. 609. n. 1. 2. & 3
 Actionem non comperere vbi sit notorium, debet Iudex reum absolueret. p. 639. n. 70
 Actio semel extincta iterum non reuiuiscit. p. 652. num. 10.

Accessorium.

Accessorium dependet à principali non principale ab accessorio suo. p. 26. n. 8
 Accessorium perit cum principali. p. 649. n. 186
 Res iudicata obrita super principali operatur super accessorio connexo, & inseparabiliter dependente. p. 649. ex n. 183. 188. 189

Actor, Agens.

Actor regulariter dicitur, qui prius pronocat ad iudicium. p. 16. n. 12. & ex n. 7
 Fallit quando obstat originalis natura causæ, quia tunc non inspicitur petitio, sed petitionis intentio. ibid. n. 13
 Actor aut reus, vt quis dicatur non inspicitur quis sit vocatus, sed causæ origo. ibid.
 Actori datur electio fori ex pluribus competentibus reo, etiam isto inuito. p. 27. n. 2. limita. n. 3. & seqq.
 Agunt, & conueniuntur possessores maioratus, qui ex sola sententia tenentis facti sunt legitimi administratores pro rebus ad maioratum pertinentibus. p. 557. 558. n. 72. cum seqq.
 Agere efficaciter potest, & vindicare rem maioratus, & dignitatis professor, quia ex sola possessione administratori dicitur. p. 559. n. 82. & seqq. & ex num. 80. & seqq.
 Si quod ago non valet vt ago, valet vt valere potest. p. 567. n. 12
 Nisi contrahentes se restringant ad actum gestum, vltra quem deficit consensus. ibid. n. 13
 Agens ex vna vna causa, & ex alia non deducta in iudicium probans, nequit in eodem iudicio obtinere, etiam quando veritate inspecta iudicatur. p. 636. num. 31
 Agere nemo potest ex contractu imperfecto, & conditionali. p. 169. n. 30. & 35
Actus, Acta
 Qui actum facit censetur se obligare, & adstringere legibus, de eo loquentibus. p. 120. n. 44.
 Actus omnis secundum naturam rei gestæ intelligitur. ibid. n. 45. cum seqq.

actus

Actus sublato obstaculo, facilius conualescit quam de nouo inducitur. p. 50. 51. n. 38. & ex n. 31
 Actus vt dicatur inuoluntarius, sufficit vt quis possit compelli, licet compulsio deficiat. d. 135. n. 80. & 81
 Actus ex necessitate gestus non inducit consensum. p. 135. 136. n. 82. & seqq. & n. 87
 Actus gestus de necessitate iuris, & iudicij non nocet gerenti ex defectu consensus. p. 136. n. 87
 Acta super validitate testamenti in vna causa gesta plenè probant in alia etiam si inter diuersas personas. p. 184. & seqq. p. 185. & n. 23. cum seqq.
 Acta iudicij quæ tempore cursu mutantur non faciunt fidem in alio. p. 213. n. 26. 27. & 28
 Actus quilibet in iudicio gestus præiudicialis creditoribus, si isti citari non contradicunt expressè, illi consentire, & approbare censentur. p. 378. n. 54. & 55
 Per actum resolutum, & annihilatum res non desinit esse integra. p. 409. n. 54
 Actus resolutus reddit rem ad suum priorem statum, ac si gestus non fuisset. ibid.
 Actus æquiuocus, qui vni, & alteri potest adaptari, neutri prodest. p. 429. ex n. 7. cum seqq.
 Acta, & gesta per eum, qui se gerit pro Principe, qui verè non sit, valebunt, & potest confiscare bona & alios donare. p. 450. n. 144
 Acta, & gesta per possessorem maioratus putarium, tangencia iurisdictionis administrationem valent. ibid. n. 145
 Actus, qui sine fraude geri potest non sustinetur factus in alicuius fraudem. p. 492. n. 71
 Actum qui purè facere potest, potest etiam illum qualificare, & conditionem apponere. p. 510. n. 51. & seqq.
 Actum, qui liberè, & purè facere non potest, ita neque eum qualificare aut conditionem apponere. p. 511. n. 55
 Potestate, qui caret ad subuertendum actum ea quoque caret ad minuendum. ibid. n. 56
 Actus qui potuit geri nomine proprio, & alieno in dubio præsumitur nomine proprio gestus. p. 535. n. 25. & 26
 Actus qui potest fieri vno modo licitè, & alio modo illicitè, censetur factus nomine, & sub eadem personæ qualitate, & iure quo licitè geri potuit. p. 567. n. 5. 6. 7. & 8
 Pro actus validitate, & subsistentia in dubio præsumitur. ibid. n. 9
 Ex duobus actibus, de quorum anterioritate non apparet, semper præsumitur præcessisse ille, qui facit actum valere. ibid. n. 10. fol. 567.
 Ad actus validitatem sufficit habere potestatem extrinsecam, licet expressè nõ comemoretur in contractu, & dispositione. p. 567. 568. n. 14. 15. & seqq.
 Actus indifferens, & æquiuocus determinatur, & declaratur per denominationem. p. 429. n. 11
 Actus, qui eget confirmatione, vel approbatione superioris caret effectu, donec à superiore confirmetur. p. 269. ex n. 28
 Ad actus perfectionem si duo requirantur, ex vltimo actus perficitur, & consummatur. ibid. n. 35
 Actus non dicitur gestus, vbi aliud remanet faciendum. ibid. n. 36
 Actus sic debet interpretari vt censetur prouisum causæ magis necessariæ. p. 268. n. 24
 Actus simpliciter gestus iudicatur ab intentione gerentis, contra quam etiam favorabilis non operatur. p. 571. n. 50
 Actus in dubio præsumitur gestus nomine pro-

prio, potius quam nomine alieno. p. 577. num. 45
 Fallit in eo qui tenetur alteri emere quia in dubio alteri emere intelligitur. ibid. n. 46
 Quod extenditur ad quemlibet rei alienæ administratorem. ibid. n. 57
 Item quando quis nomine officij tenetur emere ex pecunia aliena, qui intelligitur alieno nomine emere etiam si suo emisserit. ibid. n. 48. & seqq.
 Actus à fine iudicatur. p. 662. n. 10. cum seqq.
 Actus præiudicialis ex iudicis decreto parti intimatus, si nihil opponatur, tacita resultat approbatio, & consensus. p. 664. 665. n. 72. & seqq. & ex num. 67
 Actus iudiciales potentiores, & efficaciores sunt extraiudicialibus ob valorem iudicij. p. 671. n. 144. cum seqq.
 Actus subsequens factus intelligitur in executionem contractus præcedentis. p. 670. n. 133
 Actus in dubio potius refertur ad causam necessariam, quam voluntariam. p. 672. n. 154. & seqq.
 Actum non incipere, & cæptum non perficere, paria sunt. p. 269. n. 37. & ex n. 28. cum seqq.
 Actum qui potest in totum subuertere, potest eum qualificare, & modificare. p. 277. ex n. 23. cum seqq.
 Actus nouus non dicitur factus in executionem antiqui. p. 684. n. 17. & 18
 Actus semel consummatus, & perfectus non retractatur, etiam si casus eueniat à quo initium sumere non potuit. p. 685. n. 38. & 39
 Actus dependens à præcedenti, præcedens actus attenditur. p. 686. n. 52
 Censetur factus eo modo, quo de iure fieri debuit. p. 718. n. 27
 Actus gestus in iudicio, qui de per se non erat obligatorius, non ardet actorem, quominus ab eo liberè discedat. 3. part. c. 16. n. 10
 Actus alias legitimi ad possessionem, & præscriptionem, si alio fine, & intentione gerantur, non profunt ad possidendum, nec præscribendum. p. 245. 246. n. 16. 18. 19. 20. & 21
 Actus debet interpretari vt censetur prouisum causæ vrgentiori. p. 250. n. 8. & seqq.

Accumulatio.

Accumulatio causarum attribuitur indiuiduitati iudicij, non fori mutatio. p. 15. n. 3
 Accumulatio plurium causarum concurrentium petita ad quem iudicem pertineat. p. 18. n. 6. & seqq.
 Causæ omnes contra eundem debitorem motæ in diuersis tribunalibus, simul cumulandæ sunt coram primo iudice, qui cognoscere de vna cæpit. p. 32. n. 37
 Causæ cumulandæ sunt priori notorio, qui primam habuit. ibid. n. 38
 Quod quoad cumulationem dispositum est circa duos notarios eiusdem tribunalis, idem intelligendum de duobus iudicibus. ibid. n. 39
 Accumulationis regulæ tam de notorio ad notarium, quam de iudice ad iudicem apponuntur. ibid. n. 40. cum seqq.
 Ad priorem iudicem, qui præoccupauit causa continens remittitur vt fiat processuum accumulatio. ibid. n. 42
 Tres regulæ apponuntur vt fiat processuum accumulatio ad eundem iudicem. ibid. n. 43

Aditio.

Vide *Licitator, Subhastario.*
 Aditio bonorum concursus iam facta plus offerenti, an nouus licitator meliorem conditionem offerens admittatur. p. 367. n. 1. cum seqq.
 Vide *Hæreditas.*

Index Rerum,

Adire hæreditatē non potest hæres institutus sub conditione ante conditionem impletam. p. 21. n. 7
 Aditio per necesse supponitur ex alienatione, hypotheca, aliæve dispositione bonorum hæreditatis facta per hæredem. p. 68. n. 12
 Siue dispositio hæredis fiat inter viuos, siue in vltima voluntate. ibid.
 Et etiam si dispositio nulla fiat, aut reuocetur. ibid. num. 13
 Per aditionē hæreditatis extinguitur obligatio inter hæredē, & defunctū non antea. ibi. n. 19. & 20
 Aded inducitur per commixtionem bonorum. ibid. num. 21
 Per aditionem hæreditatis quasi contrahit hæres cum creditoribus, & legatariis. p. 359. 8
 Non ex noua obligatione, sed ex antiqua defuncti in hæredem transmissa. ibid.
 Ante, vel post aditam hæreditatem fructus perceptos, an hæres restituere teneatur creditoribus. p. 363. n. 57. & 58
 Vel in creditum suum compensare debeat. pag. 364. num. 60
 Ius adeundi hæreditatem non transit in creditores, cum in bonis debitoris non sit, sed facultas meræ personalis non transmissibilis. p. 461. n. 104
 Ius adeundi facultarium, nec est actio, ne peritio, nec officium iudicis, nec pactum ad præscriptionem. ibid. n. 105
 Ius adeundi hæreditatem, legatum, & similia non est in bonis, nec de bonis debitoris. p. 488. n. 11
 Aitionem antecedentem supponit hæres deponendo in vita, vel in morte de aliqua re hæreditatis sibi delata. p. 490. n. 33
 Si ante aditionem hæres de hæreditate sibi delata testetur animum adeundi manifestat, etiam si postea testamentum reuocat. ibid. n. 33. & n. 34
 Per aditionem hæreditatis oritur quasi contractus inter hæredem, & creditores, nec non legatarios, & fideicommissarios. p. 492. n. 65. & seqq.
 Per aditionem contrahitur, ergo per repudiationē distrahitur, non valet argumentum p. 493. n. 86
 Adeundi facultas, vel agnoscendi legatum ius nondum quæsitum, nō est in bonis nostris. ibid. n. 89
 Adire, vel non adire hæreditatē, vel legatum liberum est. p. 494. n. 90
 Nulla iuris ratio patitur, quem compelli adire, vel agnoscere legatum, vel hæreditatem. ibid. n. 92
 Sicut liberum est contrahere, ita est adire, cum in alienando ius quæsitum, & non in non acquirendo præiudicium alteri fiat. ibid. n. 93
 Adire præsumitur grauatus restituere ex solo actu restitutionis factæ. p. 499. 9
 Aditio non inducitur per conditionem impletam ab hærede, sub qua fuit institutus. p. 512. n. 74
 Quia tunc solum videtur tollere obstaculum ad effectum liberandi, & adeundi. p. 513. n. 75
 Adire censetur hæres per locationem rei hæreditatis. p. 525. n. 14. & 15
 Aditio iudicatur per rei hæreditariam distractionem. ibid. n. 16
 Aditio est indiuidua, & propterea ex ea inferitur de parte ad totum. ibid. n. 21. & 22
 Adire hæreditatem pro parte, & pro parte repudiare nemo potest. ibid. n. 23
 Aditio hæreditatis transmissæ, vel repudiatio non denegatur secundo hæredi, in quem transmittitur. p. 526. n. 74. & ex n. 70
 Aditio est indiuidua, quæ pro parte hæreditatis non admittitur. ibid. n. 75. cum seqq.
 Adire hæreditatem transmissam, an videatur hæ-

res qui in inuentario apposuit ius transmissum. ibid. num. 78. 79. & 80.
 Adeundi facultas, licet communicabilis sit hæredi, non est communicabilis hæredis creditoribus. ibid. n. 81. & 82
 Adeundi ius non venit in generali obligatione bonorum debitoris, cui hæreditas fuerit delata. p. 587. n. 83
 Adeundi ius non manfit id fiscum antea quam per debitorem, per aditionem sit quæsitum debitori. ibid. n. 84. & seqq.
 Adire hæreditatem videtur qui de tota, vel de parte disponit. ibid. n. 87
 Aditio pro parte trahitur ad totum. ibid. n. 89
 Adeundi ius postquam est transmissum dicitur esse in hæreditate transmittentis. p. 588. n. 95. & 96
 Adeundi ius transmissum, & ius hæditarium. ibid. num. 97
 Et fingitur adita hæreditas transmissa ab ipso transmittente. ibid. n. 99
 Adeundi ius, quo respectu dicatur esse in bonis. ibid. n. 100
 Adeundi ius postquam acceptatur censetur esse in hæreditate transmittentis. ibid. n. 104
 Hæres, in quem sit transmissio non adit hæreditatem ex persona sua, sed tanquam hæres representans transmittentem. ibid. n. 89
 Adeundi ius ante aditionem non est de bonis debitoris, nec ad creditores eius pertinet. p. 589. n. 111
 Aditio hæreditatis consistit in animo, & mera voluntate, & per quemlibet actum illam indicantem tacite probatur. 258. n. 53
Adiectus.
 Adiectio solutioni debitor soluendo liberatur. p. 237. num. 102
 Adiectio ne soluat debitor inhiberi non potest. num. 103
 Nisi creditor litæ contestauerit, vel adiectus mutauerit statum, aut quando solus adiectus, non hæres eius sit electus solutioni recipiendæ. ibid.
 Adiectus ad sui utilitatem tanquam procurator in rem suam agere iudicio potest. ibid. n. 104
 Adiectus licet spontaneam solutionem possit recipere à debitore, cum tamen in iudicio conuenire nequit. p. 238. n. 105
 Adiectus nec exigere, nec nouari, nec acceptum facere potest. ibid. n. 106
Adiudicatio.
 Adiudicatio rei, quæ emptorem non inuenit fit à iudice creditori inuito, cuius consensus ad eam non requiritur. p. 666. n. 95. & 96
Administrator, Administratio.
 Vide *Rationes, Curator.*
 Administrator concursus an depositarius, vel sequefter, ad multa scire conuenit. p. 116. n. 1
 Administrator eo, quod non possidet an sequefter dici possit. ibid. n. 2
 Administrator concursus recipit salarium pro sua administratione. p. 119. n. 25
 Administrator concursus recipit bona, quod pondere, numero, & mensura consistit, & an ob id dominium in eum transeat. p. 117. n. 9
 Depositum in istis rebus consistere non potest. ibid.
 Administrationem concursus vere, & realiter esse sequefter, & per consequens depositarium, probatur. ibid. n. 11. & seqq.
 In administratore concursus concurrunt omnia, & singula quæ in sequestre. ibid.
 Administratori omnia bona concursus traduntur in custodiam. ibid.

Admini

& Verborum.

Administrator concursus, non eligitur per conuentionem partium, sed iudicis arbitrio, & electionem. ibid. n. 13
 Administrator, cui commendantur bona pia, vel profana, ad certum finem distribuenda, dicitur depositarius. p. 111. n. 21. & seqq.
 Administrator positi panis dicitur depositarius, & vt talis cogitur ad restitutionem depositi. ibid. num. 23
 Administrator bonorum ciuitatis de promptu debet habere pecunias ad urgentes necessitates, & tanquam depositarius eas reddere cogitur, per carcerem etiam nobilis. ibid. n. 24. & seqq.
 Administratori bonorum concursus, quæ egent labore, & cura, rectè assignatur salarium absque mutatione depositi. p. 119. & 120. n. 32. & 33
 Administratoris appellacione continetur sequefter, & depositarius. ibid. n. 38
 Administratoris nomen in Hispania generale est, & conueniens administranti aliena bona. ibid. n. 39
 Administrator concursus, etiam si nobilis sit in carceratur pro reliquorum solutione. ibid. n. 41
 Administratoris concursus non imputatur monetæ diminutio cessante eius culpa, vel fraude. ibid. num. 42
 Administrator concursus nominatus se astringere intelligitur legibus de sequestroloquentibus. ibid. n. 43. 44. & 45
 Administrator quilibet alieni negotij prohibitus est emere rem administrationis. p. 122. n. 1. cum seqq.
 Administratores non possunt etiam per interpositam personam rem emere administrationis. ibid. num. 5. & 6
 Administrator concursus non recipit potestatem distrahendi bona ipsius. p. 123. n. 7
 Administrator ad pretium fructuum rigorosum illius anni oneratur. ibid. n. 8
 In administratore emente à debitore bona concursus duplex reperitur prohibitio ex sua persona, & debitoris. ibid. n. 9
 Administrator palam, & bona fide, hoc est, auctoritate iudicis in subhastatione non prohibetur emere bona concursus. ibid. n. 10. & 11.
 Administrator, & œconomus Ecclesiæ, etiam palam, & bona fide non possunt Ecclesiæ bona emere. ibid. n. 13
 Administrator emens à creditore nomen debitoris, nihil de bonis debitoris emisse dicitur. ibid. n. 14. & 15
 Administrator concursus non prohibetur emere censum à creditore contra debitorem. p. 124. n. 19
 Administrator concursus non prohibetur emere iusto pretio censum concursus. ibid. n. 20
 Administrationem sui patrimonij abdicat à se debitor concursus formato. p. 307. n. 30.
 Administrator negligens in non exigendo, vel minus debito exigendo non præiudicat debitori. ibid. n. 41. cum seqq. multis.
 Administrator non possidet bona concursus, nec alienare, nec de eis aliquo modo disponere potest cessante iudicis decreto. ibid. n. 32
 Administrator causæ piæ exigens censum in erosa moneta per plures annos non præiudicat causæ piæ, quominus in argentea moneta iuxta censum creationem possit exigere. p. 308. n. 37. & 38. cum seqq.
 Administrator, seu œconomus minus debito censum exigens per 40. annos non præiudicat domino. ibid. n. 40

Administrator ad concursus bona nominatus, si reddita ratione, debitor exiit, an pro reliquorum solutione si nobilis sit carcerari possit. p. 312. n. 1. cum seqq.
 Administrator concursus est depositarius & sequefter. ibid. n. 4. cum multis seqq.
 Administrator concursus pro reliquorum solutione facta calculo, carceratur, quantumuis nobilis sit. p. 33. n. 7. cum seqq.
 Administrator quilibet rei alienæ pro solutione reliquorum carceratur, vt in tutore nobili. ibid.
 Administrator positi panis pro reliquorum solutione, et si nobilis carceratur. ibid. n. 8
 Administrator bonorum ciuitatis, cui pro reliquorum solutione priuilegium nobilitatis non prodest, carceratur. ibid. n. 9
 Administrator, qui pecunias administrationis de promptu habere tenetur, si in usus suos conuertat, furtum, dolum, & fraudem committit. ibid. n. 11
 Et potest tunc dici prædo. ibid. n. 12.
 Administrator nobilis pro debito administrationis male carceratur. ibid.
 Administrator, tutor, & curator subterfugies rationem reddere, est in dolo, fraude, & collusione, & ob id etiam nobilis carceratur. ibid. n. 13. & seqq.
 Administrator non dicitur rationem reddidisse reliquis non solutis. ibid. n. 15
 Administrator concursus sequefter est, & depositarius, qui de promptu habere tenetur bona ad iudicis iussum. p. 314. n. 18
 Administrator non seruans, quæ ad eius officium pertinent, est in dolo, & fraude culpabili. ibid.
 Administrator concursus sequestrum non reddens delinquit. ibid. n. 10
 Et est in dolo, fraude, & collusione. ibid.
 Administrator concursus, licet recipiat salariū non definit esse sequefter, & depositarius. ibid. n. 21
 In administratorem concursus fit depositum eo animo, & intentione, vt custodiat, & de manifesto habeat ad solutionem creditorum. p. 316. n. 46
 Administratorem concursus, etiam nobilem pro reliquis incarcerati, firmiter tenendum. ibid. n. 47
 Provt in causa valde controuersa determinauit fennarus Pintianus. p. 317. n. 49
 Administrator bonorum ciuitatis habetur ad instar depositarij, & nobilis incarceratur pro reliquorum solutione. p. 315. n. 31
 Administrator quoniam cogitur rationes reddere, nisi in loco administratoris, si patitur alibi conueniri, non potest amplius reclamare. ibid. n. 64. & seqq.
 Administratore, vel socio formante concursum inter suos creditores, separantur bona sua ab administratione. p. 70. n. 48
 Administrator duas personas repræsentat suam & administrationis. ibid. n. 43
 Creditores vnus administrationis non confunduntur cum creditoribus alterius negotiationis. ibid. n. 50. & seqq.
 Ex administrationum diuersitate resultat diuersitas creditorum, & obligationum. p. 70. 71. n. 53. & seqq.
 Diuersitas personarum arguit diuersitatem administrationum, & negotiationum, nec vnus administrationis creditores, dici possunt creditores alterius. ibid. n. 59. cum seqq.
 Administratori tutori, aut curatori agenti pro debito administrationis non opponitur compensatio eius crediti, quod administrator debet. ibid. n. 65. cum seqq. & à n. 61. cum seqq.

Index Rerum,

Administrator quando, & ex quibus coniecturis, appareat contrahere nomine administrationis vel proprio. p. 73. n. 45. remissive.

Penes administratorem concursus vniuersalis, omnia debitoris bona deponenda sunt, vt vnusquisque satisfiat iuxta gradus prerogatiuam p. 87. n. 3. & seqq. & n. 1.

Concurso facto (cessione mediante) debitor omnium bonorum administrationem dimittit iudici distribuenda inter creditores p. 109. 111. n. 7. & 20.

Bona, quae administratore carent incidunt in protectionem iudicis, vt, ad illa fidelem nominet administratorem. ibid. n. 2.

Administratorem bonis absentis iudex dare debet, ne dissipentur. ibid.

Administrator datur prodigo bona dilapidanti interdicta illi bonorum suorum administratione. ibid. n. 5.

Bonus debitoris administrator, & curator datur instantibus creditoribus. ibid. n. 6.

Administrator & curator datur bonis debitoris concursum formantis, cum debitor administratione sit exutus. ibid. n. 7.

Creditoribus interest, vt bonis debitoris detur administrator, qui ea diligenter & fideliter ministret. p. 110. n. 8.

Administrator boni falliti a iudice creatur pro indemnitate creditorum. p. 109. 110. n. 9. & 7.

Administratio bonorum concursus penes curiam residet, cui debitor principaliter dimisit bona, vt creditores tui sint, concursum non esse simulatum. ibid. n. 10. & 11.

Administrator concursus nominatus a curia eius nomine non debitoris nec creditorum bona administrat. ibid. n. 12.

Administratorem illum debet iudex approbare, in quem maior pars creditorum (fraude cessante) consenserit. ibid. n. 14. & seqq. & n. 17.

Administrator concursus potest nominari vnus ex creditoribus, in quem omnes, vel maior pars consenserit. p. 110. 111. n. 18. & seqq.

Et quid circa hoc neuter per Regium decretum sit dispositum. ibid. 59.

Maior pars creditorum quomodo in hoc casu consideretur. ibid. n. 19.

Administratorem, si creditores non eligant, iudex eligit idoneum. ibid. n. 20.

Administratorem ad bona concursus ille iudex nominat, coram quo lis creditorum mota fuit. ibid. n. 21.

Administratorem eum nominare iudex debet, a quo facilis sit exactio & negotiatio creditorum. ibid. n. 22.

Administratores non decet nominari officiales & ministros Curiae, quod optimis rationibus ostenditur. ibid. n. 23. & 24.

Ad administrationem concursus foeminae eligi non debent. ibid. n. 25.

Administrator concursus non admittitur ad exercitium, donec fideiussionem praestet de fidei administratione & reddenda ratione. ibid. n. 26.

Administratum & negotiorum gestorum, bona, an tacita sint obligata. pag. 112. n. 28. & seqq.

Administratori concursus salarium debet per iudicem assignari. ibid. n. 31. vide verb. *Salarium*.

Administrator concursus cum certo salario nominatus, non potest administrationi imputare alium salarium alteri qui suo nomine negotia administrationis gessit. ibid. n. 23.

Administrator, qui coadiutorem assumpsit ad administrationis curam de suo salario illi satisfacere debet. ibid. n. 34.

Administratores officium quale sit, in quo consistat, quae ad illud pertineant. ib. n. 33. 37. & seqq.

Administratori vltra salarium assignatum soluntur expensae ab eo erogatae pro litibus cura & cultura bonorum. ibid. n. 36.

Administrator quam potestatem habeat in administratione bonorum concursus. ibid. n. 38.

Administratores & sequestri officium est colere, fructus colligere, exigere redditus & credita ac conseruare bona concursus. ibid. n. 39.

Administrator prosequi tenetur lites tangentes exactorem bonorum, nominando procuratorem, & aduocatum cum salario sub approbatione senatus. ibid. n. 40.

Administrator mouere non potest actiones, quae proprietatem bonorum concursus respiciunt, nec in eum diriguntur, sed cum debitore & creditoribus sint intentandae & prosequendae. p. 113. n. 33. vsque ad 49. n. 53.

In administratorem concursus nullam ius in proprietate nec in professione transit. ibid. n. 45.

Administrator concursus creditoribus soluere non potest propria, sed solius iudicis autoritate. ibid. n. 51.

Administrator, qui potestatem sibi datam excedit dignus est poena. ibid. n. 52.

Administrator concursus a curia nominatus vel confirmatus simul cum administratione iurisdictionem recipit ad exigendum. ibid. n. 54.

Administrator a iudice ordinario nominatus vel confirmatus nullam recipit iurisdictionem. p. 114. n. 55.

Administratores concursus saepe cogi solent, vt, in loco solutionis assistant, vel substitutum habeant praesentem, ne cum eo molestia sit creditoribus negotiatio. ibid. n. 56.

Administratores malitiose solent detinere solutiones, vt, interim ad negotiationem vt possint pecuniis, vel vt, creditores partem crediti amittant. ibid. n. 57.

Legibus regis variis poenis plectuntur administratores recipientes partem crediti creditoribus soluendi. ibid. n. 58.

Regio decreto noniter dispositum est, ne debitor, vel aliquis creditor nominetur administrator concursus, nisi omnibus creditoribus citatis & nominatim expressis, vel eorum maiori parte consentientibus. ibid. n. 59.

Administration bonorum sua sponte priuatur debitor, qui deinceps non est persona legitima ad contrahendum super ipsis. p. 130. n. 5. & seqq.

Nec dominium aut professionem in recipientem ex contractu transferre potest. p. 131. n. 11. & 12.

Nec ea bona alienata concursu pendente exire censentur a corpore concursus. ibid.

Administratio bonorum solum prohibetur debitori concursum formanti, non dominium, & possessio bonorum, donec distrahantur cum effectu. p. 133. n. 37. & ex n. 24.

Administratio, quae alterius nomine fit magis confirmat dominium Domini. ibid.

Administratio & alienatio debitori interdicta est, concursu pendente in fauorem creditorum, in quorum vtilitatem contrahere potest. pag. 134. n. 62. & 63.

Administratio bonorum suorum cui interdicta est acquirere non prohibetur. ibid. n. 65. cum seqq.

Admini

& Verborum.

Administrator bonorum concursus non potest iudices nominare, nec beneficia vacantia praesentare, nec exercere aliquid honorificum, cum penes debitorem remaneat. pag. 136. n. 86 & seqq.

Ad administratoris officium cedentis, vel decedentis ad praesidem nominatio pertinet. pag. 138. n. 10. & 11.

Administratores facta nominatione si tertius meliorem conditionem attulerit, & in contradictorio iudicio vicerit electio praecisa ad praesidem senatus deuoluitur. ibid. n. 12. & seqq.

Administrator, qui semel bona concursus in sequestrum & depositum admittit, nisi causa superueniente a iudice approbata officium dimittere non potest. pag. 137. n. 1.

Administrator manus administrationis assumens quasi contrahit. ibid. n. 3.

Administrator semel creatus ad concursus administrationem non nisi iusta ex causa potest ab ea amoueri. pag. 138. n. 5.

Iustae causae ad remouendum administratorem iudicis arbitrio relinquuntur. ibid. n. 6.

Administratores nominatio priuatiue regulariter pertinet praesidi Cancellariae. ibid. n. 7. & seqq.

Administrator concursus ante exercitium decedente, vel dimittente munus ad praesidem deuoluitur electio, cum tunc noua non detur vacatio. ibid. n. 8. 9. & 11.

Administratores facta nominatione praesides Cancellariae praecise tenentur expedire titulum administrationis concursus ei, qui in contradictorio iudicio manus administrat. eueit. ibid. n. 16.

Administratorem nominare qui potest ad concursum, semper omnium creditorum consensum, vel maioris partis sequi tenetur. ibid. n. 17.

Administrationem statim a se abdicat, qui concursum introducit ita, vt, deinceps nec contrahere super bonis nec dispondere valeat. p. 242. n. 12.

Administratione suorum bonorum priuatur fallitus, & status mutationem patitur. ibid. n. 13.

Administrator ab administratione remouetur reuocari censetur procurator, & aduocatus ab eo nominati. pag. 242. n. 24. & 27.

Administratores solutio facta administratione finita per ignorantiam sustinetur. ib. n. 33. 34. 35. & 36.

Penes debitorem defunctum, qui concursum formauit nulla bona sunt sed penes administratorem sequestrum. p. 362. n. 41.

Administrator non tenetur consicere inuentarium, quamdiu dona ad eius manus non perueniunt. pag. 262. n. 43.

Administratio bonorum pupilli inter tutores diuisa per diuersas prouincias quilibet agit, & conuenitur pro rebus sui territorij. pag. 475. n. 12.

Administratio bonorum licet inter tutores vel curatores diuidatur per prouincias, intelligitur quoad administrationem, & non quoad iuris effectus. ibid. n. 16. & seqq.

Administration diuisio facta inter tutores per prouincias operatur in actionibus realibus motis contra pupillum, & tunc ille conueniendus erit tutor eius prouinciae, qua res sita est. p. 476. n. 29.

Secus in actionibus personalibus. ib. n. 30.

Administration diuisio inter tutores vniuersalis, que inter se potestatem arctat, non aliorum qui eos possunt conuenire pro arte alieno alterius prouinciae. ib. n. 31.

Administration diuisa potest creditor quemlibet tutorem conuenire proprio foro cuiuslibet territorij. pag. 477. n. 32.

Ne cogatur vnus tutor ire ad alienam regionem extra propriam prouinciam tangentem suae administrationi. ibid. n. 43.

Administratio interdicta censetur debitori formanti concursum. pag. 492. 493. n. 61. & 78.

Administrare & alienare debitor concursu formare prohibetur, no ideo cogitur acquirere. ib. n. 85.

Administratores legitimi dicuntur possessore maioratus ex sola sententia tenentur, agunt & conueniuntur pro rebus ad maioratum pertinentibus. pag. 557. 558. n. 72. cum seqq.

Administrator tanquam talis agens eo ipso fatetur se alieno nomine agere & dominio proprio carere cuius defectus ei non obstat. p. 560. n. 91 & ex n. 82. cum multis seqq.

Per administratorem maioratus representatus est, qui agit, & conuenitur & apud quem dominium residet. ib.

Administratores pro tempore limitato fideiussor, si Dominus post illud vt & continue patitur, non tenetur. 607. 608. n. 71. 72. 73. & seqq.

Administrator bonorum concursus facultatem habet colendi, locandi, exigendi, & fructus vendendi. pag. 694. n. 1.

Administrator concursus non potest expendere nec soluere creditoribus absque iudicis delegatione, libramiento. ibid. n. 2. & 7.

Administrator, quid facere debeat quando aliquid praecise ex bonis concursus expeditur. ib. n. 3.

Administratio, cura, & custodia bonorum concursus ad iudicem & curiam penes quas principaliter residet, expectat. ibid. n. 4.

Administrator est sequestrator & depositarius bonorum a curia vel iudice concursus nominatus. ibid. n. 5.

Administratores fidei absque delegatione nec vnus denarium expendere potest. ibid. n. 8.

Administrator, cui nominatim erat directa delegatio; mortuo aut remoto ab administratione, delegatione intimata vel non, nouus successor ea adimplere tenetur soluendo absque nouo decreto. ibid. n. 9. & seqq.

Administrator licet mutetur administratio non mutatur, nec variatur. ibid. n. 10. cum seqq.

Administrator concursus stricte cogitur adimplere delegationem sibi directam, hoc est, el libramiento, creditoribus concessam. pag. 696. n. 1.

Administrator concursus delegationi sibi directae satisfacit, volens compensare quod creditor ipsi debitori debet ex alia causa. ibid. n. 2. & seqq.

Administrator nequit compensare quod sibi ipsi debet creditor concursus exigens virtute delegatio. pag. 697. n. 14. cum multis seqq.

Administrator representat duas personas propria & administrationis, & vtraque differt. ib. n. 15.

Obligaciones & scripturae administrationis differunt a propriis administratoris. ibid. n. 16.

Administrator concursus bona habet in depositum & sequestrum, vt iudicis decreto distribuatur in decretores. p. 701. n. 1.

Administrator concursus tanquam depositarius sequestrator omnis iuris rigore cogitur adimplere libramientos. ibid. n. 1.

Administrator si delegatoria non adimplet absque legitima causa a iudice examinanda, secunda iussio, hoc est sobre libramiento. ibi. n. 3.

Administrator ad iudicis mandatum tenetur illico bona deposita reddere. ibid. n. 4.

Et via executiua celerissima, que coactione cogitur iudicis decretum complere. ibid. n. 5.

Index Rerum,

Administrator carceratur, si iudicis iussum procrastinet. *ibid.* n. 6
 Administratoris coactio temperatur pro mensura suae obligationis restrictae ob bona sola concursus, & non ad sua. *ibid.* n. 7
 Administrator rerum alienarum solui tenetur respectu ad bona aliena de suis tamen soluere non cogitur *ibid.* n. 8
 Executio non fit in bonis administratoris pro debito administrationis. p. 702. n. 9
 Administratores bonorum ciuitatis pro debito ciuitatis non de suis, sed de bonis ciuitatis tenentur. *ibid.* n. 11. seqq.
 Administrator pecunias concursus exhibere cogitur, si extant. *ibid.* n. 15. & 16
 Administratori asserenti non habere penes se pecunias administrationis, sed legitime expendisse non facile creditur. *ibid.* n. 17
 Administrator praesumitur de bonis administrationis expendere, non de suis. *ibid.* n. 18
 Maxime si diues non sit. *ibid.* n. 19
 Administrator concursus coactionem ac iuris praesumptionem limitabit si rationem reddere offerat. p. 702. 703. n. 20. cum seqq.
 Administrator non tenetur ad recepta, nisi rationibus dispendis absoluto sibi debito apparente. p. 703. n. 23
 Administratorem ad solutionem compellere nisi tota ratione perspecta & examinata iniucile est. num. 24
 Administratoris debitum incertum est ante rationem reddendam, ac legitime liquidatum. *ibid.* num. 25
 Administrator ante ratiocinia debitor dici non potest nec interim exequi. *ibid.* n. 28. & 29. & 30
 Administrator etsi fateatur quantitates exegisse; cogi nequit reddere, obstante ratione calculi & eius connexitate. *ibid.* n. 31
 Administrator concursus coactus delegationes iudicis adimplere coactionem euitat rationem administrationis offerendo. p. 703. 704. n. 34. & 35
 Administrator potest cogere dominum ut recipiat rationem administrationis a se oblatam. 704. n. 36
 Administrator potest petere a Domino quod vel recipiat rationem, vel eum ab ea liberet, ut in posterum tutus sit. *ibid.* n. 37. & 38
 Administrator concursus limitatam recipit potestatem, ut nullam habeat in expendendo bona, abque iudicis speciali decreto. p. 705. n. 1
 Administrator praeculis semper habere debet sententiam graduationis, ut iuxta illam & non aliter adimpleat delegationes obtentas a creditoribus. *ibid.* n. 2
 Administrator, qui in soluendo turbauerit gradus sententiae nulliter operatur, & de suo tenetur anterioribus creditoribus omitti. *ibid.* n. 3
 Administrator praeposterans gradus & ordinem sententiae in dolo praesumpto esse dicitur. p. 705 n. 5. cum seqq.
 Collusio simul praesumitur inter administratorem & creditorem praematurè solutum. *ibid.* n. 6
 Administrator, qui non seruata graduatione & forma decreti inferri in delegatione soluit, de suo tenetur anterioribus creditoribus. *ibid.* n. 10
 Administrator, qui contra ordinem graduationis soluit posteriori, de suo soluisse intelligitur non de pecunia concursus, nec concursus corpus exire censetur. n. 11. & seqq.
 Administrator regulariter de bonis administratio-

nis dumtaxat tenetur, ad quae restricta & limitata intelligitur sua obligatio. *ibid.* n. 13
 Administrator, procurator, institor, & similes excedendo mandatum de proprio tenentur, quia in excessu se obligasse intelligitur. *ibid.* n. 14
 Nec in excessu obligant administrationem vel dominium. *ibid.* n. 15
 Administrator, haeres tutor, alterve, alieno nomine soluens non potest soluendo ordinem & gradum praeposterare, alias de suo tenetur anterioribus. p. 707. n. 27. & 28. & ex n. 20
 Creditoribus anterioribus datur electio an velint aequè contra posteriores praepostere solutos, vel contra administratorem inordinate soluentem. *ibid.* n. 29
 Administrator praepostere soluens tenetur de suo anterioribus creditoribus, si administratio non sit soluenda. *ibid.* n. 31
 Administratori scienti gradus sententiae non datur repetitio contra posteriores creditores a se ante tempus solutos p. 708. n. 37. cum seqq.
 Administrator licet posteriori creditori exigenti possit exceptionem ordinis & praeposterationis opponere, si omiserit, & soluerit repetitio denegatur. *ibid.* n. 40. & seqq. p. 708. & ex n. 33. cum seq. 707.
 Administrator concursus soluendo posteriori negotium gerit administrationis, a qua solutum repetit suo loco & gradu. *ibid.* n. 44. & seqq.
 Administrator qui posteriori inordinate soluit, an ad exigendum ex corpore concursus subintrat locum, & gradum creditoris a se nequam soluti absque alia cessione p. 709. ex n. 48. & seqq.
 Administrator, cui reddita ratione apparet, creditori praefertur omnibus quibuslibet creditoribus. *ibid.* n. 49
 Administrator soluendo creditoribus administrationis posterioribus solam actionem personalem habet. *ibid.* n. 53
 Administrator inordinate soluens posteriori mediante cessione, eius gradum & praerelationem subintrat. *ibid.* n. 54
 Administrator, qui singulas partitas a se solutas inordinate exigere vult sine cessione a concursus corpore inter personales graduatur. *ibid.* n. 60
 Administrator, qui soluit creditori cum cessione subintrat gradum, & privilegium creditoris, & praefertur aliis, quibus creditor cedens praeferebatur. *ibid.* n. 61
 Administrator dum soluit creditoribus diligens sit in petenda cessione, & subingressionem pro maiori cautela. *ibid.* n. 62
 Administrator ante calculum non potest praeterdere aliquas partitas soluisse sua pecunia. 710. n. 64
 Administrator in dubio ante factum calculum ex pecunia administrationis, & non de sua expendisse praesumitur. *ibid.*
 Administrator facto calculo, creditor factus administrationis pro suo credito, qua ratione sciat primus creditor, & cunctis praefertur. p. 711. num. 65.
 Administrator concursus, qui dimissa administratione, & ratione reddita creditor euasit an possit retinere bona concursus donec de reliquis satisfiat. *ibid.* n. 1. cum seqq.
 Et an possit retinere ob compensationem, vel propter satisfactionem. *ibid.*
 Administrator habet tacitam hypothecam cum praerelatione pro suis reliquiis, & expensis factis in conseruationem administrationis. *ibid.* n. 3.
 Admini

& Verborum.

Administrator solutionibus, & expensis factis pro exoneratione administrationis eam vtiliter meliorare dicitur. *ibid.* n. 4
 Administrator non potest retinere bona administrationis pro reliquis, sed statim cogitur restituere nouo administratori, & pro reliquis exigendis debet recurrere ad concursum. p. 711. 712. n. 5. & 7
 Administrator depositarius sequester, & quilibet alius qui pro melioramento habet retentionem adhuc tenetur in corpus concursus ea bona conferre. p. 711. n. 6
 Ius praerelationis pignoris, vel retentionis non impedit, quin administrator finita administratione bona nouo administratori restituat. p. 712. n. 7
 Administrationis bona retinere, & dimitttere administrationem implicat contradictionem. *ibid.* n. 8
 Administrator, qui rationibus dispendis creditor euasit de rigore iuris praefertur non debebat aliis creditoribus, praxis tamen vniuersalis praerelationem admittit. p. 713. n. 21. & 33
 Administratoris reliquatum cum procedat ex solutione creditorum, & expensis necessariis ex propria pecunia factis inutilitatem, & conseruationem administrationis, etiam sine concessione habet praerelationem. p. 712. n. 12. & 13
 Administratoris creditum compositum ex creditis priuilegiatis, eorum priuilegio participat. p. 713. n. 20. & 21
 Creditores, quibus administrator soluit, idèd sunt priuilegiati, quia immediatè sunt creditores administrationis, administrator verò mediate creditor est, sine cessione eorum locum non subintrat. *ibid.* n. 22
 Solutiones & contractus, ut dicantur conuersi in vtilitatem administrationis, & banchi, & pro eius conseruatione non requiruntur, quod pecunia immediatè detur administrationi, sed sufficit conuersio in eius vtilitatem. *ibid.* n. 23. & 24
 Administrator condènarus propria pecunia soluere anteriori ob dolam soluendi posteriori, huius locum non subintrat absque cessione, nec subsequenti exactionem impedit. p. 715. n. 34
 Secus si creditum administratoris proueniat ex rationis redditione, nam pro reliquis cunctis praefertur creditoribus concursus anterioribus. *ibid.* num. 35
 in Administrationem concursus non transit dominium, nec possessio bonorum, & idèd a periculo mutationis monetæ illæsus manet mora, aut culpa deficiente. p. 723. 17. & 18
 Administrator recipiens salarium, an depositarius seu sequester decipi possit, an potius locator. *ibid.* num. 19. & 28
 in administratorem concursus deponuntur bona eo animo, ut in suos vsus non conuertat, sed ut de manifesto habeat pro satisfaciendis creditoribus. *ibid.* n. 23.
 Administratoris periculo cedit diminiti omonetæ quando fuit in mora soluendi habentibus delegationem ipsi intimatam, etsi coram iudice pecuniam manifestauerit. p. 725. n. 30. cum seqq.
 Administrator constituens in mora per interpellationem iudicalem, vel extraiudicalem. p. 726 n. 32. & seqq.
 Administrator patitur damnum diminutæ monetæ, quando rumor mutationis aderat, & negligens fuit in pecuniae manifestatione iudici, quam potuisset distribuere inter creditores. *ibid.* num. 37 & seqq.

Administrator tenetur praenire periculum, quod timetur, alias non liberatur. p. 727. n. 39
 Administrator, qui tempore publicatae pragmatice mutationis monetæ, non manifestat pecunias postmodum non excusatur, nec auditur. *ibid.* num. 40
 Contra administratorem ordinem graduum praeposterantem regressum habent creditores potiores p. 756. 757. n. 12. & 3. & n. 6
 Et etiam contra posteriores solutas reuocatoria uti possunt priores. *ibid.* n. 4
 an Administrator mortuo possessore possit recollere fructus maioratus beneficij, & similibus, ut successor a concursu petat suam ratam, vel an istis omnium recollectio pertineat. p. 765. n. 43
 Fructuum omnium recollectio pertinere integraliter successori maioratus administratore concursus praesente determinat senatus. *ibid.* n. 45. & seqq.
 Administrationem bonorum abdicat a se debitor eo ipso quo format concursum, & bona in sequestro, ac deposito ponuntur. p. 768. n. 33
 Administratio concursus durat durante lite, qua extincta pariter extinguitur. p. 769. num. 50. cum seqq.
 Administratio, atque administrator concursus durat, durante iudicio concursus, & extinctio extinguitur. *ibid.* n. 69
 Administratori non onerantur partitæ, & nomina debitorum quæ non exegit, & in exacta reddit p. 732. n. 105
 Nisi fortè sua negligentia, & culpa etiam leui facta fuerint inexigibilia. *ibid.*
 Administratori non onerandæ partitæ, & nomina debitorum, quæ ex aduerso non probantur esse exigibilia tempore susceptæ administrationis. *ibid.* n. 106. & 107
 Administrator praesumitur sibi ipse soluisse, & satisfecisse de bonis debitoris, quæ administrat. p. 701. num. 19
 Durat tamen hæc praesumptio interim dum administrationis non reddit rationem. *ibid.* num. 20. & pag. 246. n. 22. cum seqq.
Equiparatio.
 In Equiparatis a iure depositum in vno, in alio dispositum censetur. p. 134. num. 56. & 57. p. 166 num. 5
Equiuocum.
 Equiuocus actus, qui vni & alteri potest adaptari, neutri prodest. p. 428. 429. n. 6. cum seqq.
 Equiuoca probatio, & quæ non percipit locum aut tempus prohibita, nihil releuat. *ibid.* num. 8
Equitas.
 Equitatem consideram à Molina, ut creditor prius exequatur bona maioratus, quam libera simul obligata, potius iniquitatem esse clare ostenditur. p. 385. n. 40. & seqq.
 Equitas praetextu fieri non potest quod a iure fieri est prohibitum. p. 386 n. 41. & 42
 ex Equitate, & in subsidium datur actio domino pecuniae in rem emptam factæ emprore non soluendo. p. 574. n. 13
 Sed non in praedictum creditorum emptoris ex pecunia aliena. p. 575. n. 20. 10. & 21
 Equitas, & iuris beneficium nunquam admittitur in praedictum tertij. *ibid.* n. 24
 Equitatem nunquam admittit lex in praedictum tertij. *ibid.* n. 43. & 44
 Equitas noui casus nouum inducit remedium. p. 646. n. 150. & ex p. 644. n. 16. cum seqq.
Estimatio

Index Rerum,

Æstimatio.
 Æstimatio non recipit ius patronatus, & an in bonis nostris esse dicatur, p. 689. num. 7. vide p. 691 num. 26. & 267
 Sub æstimabilis rei dispositionem non venit res inæstimabilis, p. 96. n. 8
 Æstimabilis est usus sepulchri seu capellæ, & distrahi potest pro solutione creditorum, p. 692. n. 50. & 51. p. 650. 751. & ex n. 45. cum seqq.
 Vide *Alienum.*
Alienum.
 Alienum res penes concursum remanens si à tertio vendicetur ut sua, non statim relaxatur, sed expectatur res iudicata, p. 89. 90. n. 34. 35. 36. & 44
 Æsalienum non est de bonis debitoris sed creditorum, ibid. n. 101
 Æsalienum totum patrimonium respicit, & minuit, p. 203. n. 119. & seqq. & à n. 116.
 Æsalienum vniuersum patrimonium debitoris vbi que existens respicit, & sequitur, p. 225. num. 21. & 22.
 Æs alienum vniuersum patrimonium respicit, & ad vniuersa debitoris defuncti bona vbi que existantia creditores ius habent, p. 475. n. 18.
 Æs alienum non respicit vnius loci facultates tantum, sed vniuersum patrimonium, ibid. n. 19.
 Ære alieno totum dimittitur patrimonium, quia totum comprehendit, p. 476. n. 20.
 Æs alienum totum cõplectitur patrimonium, onus verò super vna re impositum rem ipsam, dumtaxat, ibid. n. 21
 In promissione bonorum plus esse non intelligitur quam quod superest ære alieno deducto, p. 738. num. 2 & 3.
Alimenta
 Vide *Possessor, Maioratus.*
 Alimenta in concursu assignata habens debitor non excusatur à fideiussione requisita in secunda supplicatione, p. 354. n. 195
 Alimenta habens vsum fructum, seu annuos redditus ad vitam pauper non est, ibid.
 Alimenta percipiens non dicitur pauper solemnitate, vt habeat casum curiæ in prima instantia ib. num. 196
 Pro alimentis, & pascuis retinentur animalia, in quibus expensæ præferuntur cunctis creditoribus p. 91. n. 64. & seqq.
 Alimenta, an consignanda sint possessori maioratus eo quod potior & prior creditor ducatur ex bonis concursus, p. 97. n. 122
 Prior, & potior creditor est ergo ei alimenta debentur ex bonis concursus arguere absurdum est, ibid. n. 123.
 Debitori concursum formanti non creditoribus prioribus præstantur alimentari, ibid. n. 124
 Alimenta non omnibus quorumlibet maioratum possessoribus indistinctè præstantur in iudicio concursus, ibid. n. 125.
 Alimenta ex bonis concursus petere possunt omnes illi qui vltra quam facere possunt non conueniuntur, p. 194. n. 1. cum seqq.
 Et quales istæ personæ sint, ibid. ex n. 3. cum seqq.
 Alimenta percipit clericus formans concursum ex fructibus sui beneficii, p. 195. n. 7
 Alimenta à iudice taxanda relinquuntur iis, qui vltra quam facere possunt conueniri non possunt p. 201. n. 151
 Debitor non conueniri vltra quam facere possunt & retinere ex bonis quantum sufficiat ad sua alimenta, ne egeant idem est, p. 195. n. 11

Iudex concursus, quid præ oculis habere debeat in taxandis alimentis, ibid. n. 12.
 Alimenta præstanta sunt iuxta dignitatem, & qualitatem personæ siue iudicis officio, siue ex testamento debeantur, ibid. n. 13. 14. & 15
 Patrimonium, & facultates alimentantis iudex inspicere debet in taxandis alimentis, ibid. n. 15.
 Valor fructuum, & reddituum non honorum in proprietate attendendus in taxatione alimentorum, p. 195. 196. n. 16. & 17
 Redditus ædificij sumptuosi dumtaxat attenduntur ad taxationem alimentorum, ibid. n. 18.
 Alimenta concursum formantis non taxantur inspecta qualitate & dignitate, sed iuxta indigentiam pro vitæ sustentatione subleuanda, pag. 196 num. 19.
 Alimenta ære alieno grauatim non debentur iudicis officio, sed miserationis causa, ne egeant, ibid. num. 20
 Tertia pars eorum alimentorum, quæ aliis non instantibus creditoribus præstarentur; consignatur dumtaxat in concursu equitibus ære alieno grauatim, ibid. n. 21. & seqq.
 Et dimidiam partem esse præstandam arbitratu Senatûs Valentinus, ibid. n. 22. & 23
 Alimenta præstanta debitori miserationis causa nõ tam ampla taxantur nobilibus, quanta haberet officio iudicis iure actionis, & legati, ibid. n. 14.
 Alimenta quæ debitor formans concursum consequitur non de bonis suis, sed de bonis creditorum miserationis & clementiæ causa legis beneficio deducunt, ibid. n. 25.
 In alimentis consignandis debitori ex corpore concursus non attenditur dignitas personæ, ib. n. 26
 Ad alimenta qui tenetur non cogitur vendere domum pretiosam, sed ad satisfaciendum creditoribus et si ipsum alere, cogitur vendere debitor, ibid. n. 27.
 Debitorem alere ex bonis concursus an tuta conscientia fieri possit controuertitur inter Theologos, ibid. n. 28.
 Cum de bonis creditorum, & sic de alienis non sit eroganda elemosina, p. 197. n. 29.
 Alimenta præstantur ciuitati, Ecclesiæ, alterique vniuersati concursum formantibus, ib. n. 30. & 31
 Alimenta præstantur ex praxi omnium tribunalium comitibus, & magnatibus, & aliis potentibus, p. 197. 198. n. 32. & 33. n. 38. 39. & 50.
 Alimenta ratione nobilitatis maioratus simplicis possessori non debentur, p. 198. n. 54. cum seqq.
 Alimenta magnatibus, ducibus & aliis illustribus personis debentur in concursu ex vniuersali consuetudine, ibid. n. 41. & n. 50
 Ex redditibus maioratum, ibid. n. 41.
 Differentia inter possessores maioratus habentis dignitatem, & iurisdictionem, & alios iurisdictione carentes, ibid. n. 42
 Alimenta præstanta sunt maioratum possessoribus ob fauorem publicum, honorem, & auctoritatem conferuandam, ibid. n. 45. vide n. 55
 Alimenta consequi non potest possessor simplicis maioratus concursum causans, quantumuis sit nobilis, nisi sit Dux, Comes, &c. aut habeat Vassallos, & iurisdictionem, ibid. n. 43. & 54. & 55 & seqq.
 Si concursus iudicio ad sint creditores quorum respectu debitor non potest conueniri, vltra quam facere possit, & alij, verius quod hoc non petitur beneficio, an debitor indistinctè alimenta consequi valeat, p. 200. ex n. 73. & seqq.

Debitor,

& Verborum.

Debitor, dum lis concursus pendet, alimenta petere non potest respectu creditorum, à quibus non conuenitur vltra quam facere potest, & quæ ratione, p. 202. n. 74. & 75
 Incertitudo in præfato casu impedit alimentorum deductionem, p. 200. n. 76
 Vxor creditrix, filij generis, & similes simul inter creditores in concursu comparentes lite pendente debitori non præstant alimenta, ibid. num. 77
 Secus post sententiam graduationis, ibid. n. 78
 Spurius qui decreto iudicis pignus accepit, vt ex eius fructibus percipiat alimenta, eo mortuo pignus extinguitur non transmissurum ad hæredem, ibid. n. 79
 Alimenta, quæ miserationis causa præstantur non transmittuntur ad hæredes, sed si subrogentur loco legitime, ibid. n. 80
 Alimenta debitori in concursu assignata; an omnibus creditoribus præferantur, ibid. ex n. 81. cum seqq.
 Alimentarium tacitam habere hypothecam, & omnibus creditoribus præferri asserit Felicianus, ibid. n. 82
 Alimenta præstita in conseruationem rei habent hypothecam cum priuilegio, ibid. n. 83
 Debitor, cui de iure debentur alimenta in concursu præferuntur quibuslibet creditoribus indistinctè, p. 200. 201. n. 84. & 85
 Alimentorum portio ex bonis concursus prius deducitur præstanta debitori qui tenetur deducto, ne egeat, ibid. n. 85
 Alimentorum prælatio debitoribus non datur ratione alicuius hypothecæ, quæ cum suo dominio pægnat, ibid. n. 86. & 87
 Tertius, qui in concursu consequutus fuit ex obligatione debitoris creditor est personalis, qui hypothecariis non præfertur, ibid. n. 88. & 89
 Creditores Patris debitoris præferuntur filiis patri petentibus alimenta, ibid. n. 90
 Vxori pro alimentis debitis retardatæ dotis competit hypotheca in bonis mariti, ibid. n. 201
 Pro alimentis à dote non dependentibus hypotheca non competit alimentario, p. 201. 202. n. 96. 97 & 104
 Pro alimentis legatario, aut fideicommissario consignatis ex aliquo fundo persoluendis competit alimentario hypotheca in fundo, ibid. n. 99
 Pro alimentis animalium expendens habet hypothecam in illis cum prælatione, ibid. n. 100
 Pro alimentis animalium pascua locans habet in his hypothecam cum prælatione, ibid. n. 101. 102. & 104
 Dum non exierint animalia à pascuo de consensu domini pascuorum, ibid.
 Filius pro alimentis à Patre sibi debitis habere hypothecam in bonis patris, quasi sint onus reale, qui dixerint, n. 105
 Contraria verior & comprobatur, pag. 202. 205. ex n. 106. & 146
 Hæres patris, vel donatarius omnium bonorum, licet ad alimenta filiorum teneatur ex substantia bonorum, id non prouenit ex eo, quod onus sit tale, p. 203. 204. n. 108. vide n. 113. & 109. vbi de ratione.
 Alimentarius non potest agere contra tertium possessorem, aut emporem bonorum patris pro alimentis à patre debitis, ibid.
 Pater, qui ad alimenta filiorum tenetur, liberam in super habet bonorum suorum administrationem,

quæ vendere, & alienare potest, fraude cessante ib. n. 110
 Pro alimentis debitis à fundatore maioratus tenetur successor, quemadmodum, & eius debita solvere, ibid. n. 104
 Alimenta petenti à debitore formante concursum præferuntur omnes creditores, & quare, ibid. n. 104. ex n. 115. & seqq. & n. 126
 In alimentis taxandis habetur respectus ad bona alimentantiis, & iuxta illa metienda, p. 203. num. 116
 In alimentorum taxatione fit computatio æris alieni alimentantis quo deducto ex superfluo fit taxatio, ibid. n. 117. cum seqq. & à n. 121
 Alimenta præstanta à possessore maioratus, an sint onus reale ipsius alendi successores, & alios de familia disceptatur, p. 204. ex n. 127. cum sequentibus
 Ob alimenta aut dotem præstandam bona fidei commissi alienantur ex præsumpta voluntate testatoris, ibid. n. 128
 Alimentorum prælatio regulariter non est onus reale, sed obligatio personalis, aut officium iudicis, ibid. n. 119
 Alimentario etiam filio in bonis Patris, vel descendenti à testatore, vel ab alio, qui ad alimenta tenebatur, nec hypotheca nec actio realis datur, ib. n. 30
 Alimenta minimè debentur à patruo nepoti ex fratre, p. 205. n. 134. & 135
 Alendi obligatio, quæ non reperitur in fundatore maioratus viuente, non transmittitur ad successores, in quos bona absque eo onere fuerunt translata, ibid. n. 136
 Alimenta præstanta, quibus tenetur possessor maioratus, bona maioratus non arceduntur, sed fructus, qui mero iure pertinent possessori, ibid. n. 139. & 140. cum seqq.
 Alimenta, si petierit frater à possessore maioratus respectu ad obligationem maioratus non obtinebit, nec etiam ex obligatione propria possessoris, tanquam fratris diuitis, quia hoc ius in iudicium non deduxit, ibid. n. 145. & 146
 Frater ex redditibus maioratus, quæ sunt bona libera possessoris alimenta in concursu fuerit consecutus morte possessoris extinguitur, p. 207. n. 147 & 148
 Alimenta taxata fratri habito respectu ad bona libera, & simul fructus maioratus possessore mortuo fructuum respectu diminuuntur, ibid. 149
 Alimenta fratris, & similibus taxata ex fructibus maioratus possessore mortuo, successor, qui ex propria obligatione similiter tenetur nouam taxationem petere potest, & quare, ibid. num. 150 & 152
 Successor maioratus non tenetur præstare alimenta vxori prædecessoris sui, ibid. n. 151.
 Alimenta non debentur patruo sicut nec è conuerso, ibid. n. 154
 Alendi consanguineos est obligatio personalis possessoris maioratus non onus reale ipsius, quod si foret continuatur in successorem etiam in fratrem, ibid. n. 156
 Mortuo fratre, qui ad alimenta tenebatur extinguitur obligatio non transitura in filium, qui patrem alere non tenetur, p. 207. n. 162
 Alendi obligatio consanguineos, & descendentes à fundatore maioratus nõ est onus reale ipsius, nec personale possessoris, p. 207. 208. cum seqq. vbi que ad n. 183. cum seqq.

Coniun

Index Rerum,

Coniunguntur Doctores afferentes alimenta descendendum à fundatore esse onus reale maioratus. 208. 209. 210. ex n. 186. vsque ad n. 205
 Alimenta semel taxata crescunt & decrescunt crescentibus vel decrescentibus bonis concursu re iudicata minime obstante. p. 213. 214. n. 20. & per totum. 37. vsque ad 33
 Alimentorum taxatio mensuratur iuxta facultates eius à quo præstanda. p. 212. n. 4
 Alimentandi obligatio taxatur & regulatur arbitrio iudicis, iuxta inopiam vnus, & diuitias alterius. p. 212. 214. n. 5. & n. 34
 Alimentorum obligatio & taxatio varietati & mutabilitati fortunæ subiicitur. ibid. num. 8. 15. & 73
 Alimenta commensurantur cum ætate alimentarij, ætate crescente, crescunt alimenta. p. 212. num. 9. & 10
 Alimentorum legatum, quod semel emanit propter alimentarij diuitias reuincit necessitate & inopia superueniente. ibid. n. 12
 Alimenta augentur propter augmentum intrinsicum bonorum. ibid. n. 11
 Filius qui alium se aluit propter inopiam patris debito facta patre consequitur, alimenta futura non præterita. ibid. n. 13
 Alimenta semel denegata ob diuitias petentis reuincunt & debentur, ob ipsius inopiam superuenientem. ibid. n. 14
 Alimentorum causa finalis est necessitas, paupertas & inopia. p. 212. 113. n. 16. & seqq.
 Alimentorum augmentum attenditur siue ex integro, siue ex parte alimentati, vel alimentantis bona crescunt, aut decrescunt. p. 213. n. 19
 Alimentans minime tenetur alimenta præstare quando sibi sufficientem victum non habet. ibid. num. 20
 Alimenta semel taxata augmentum & diminutionem recipiunt re iudicata non obstante. p. 214. ex n. 37. vsque ad 44
 Vulgaris regula habenti vnde se alat, negantur alimenta, non est absolute vera. ibid. n. 39
 Filius qui ex officio & artificio potest administrare, non potest à patre petere alimenta, & quomodo hoc casu formetur sententia. ibid. n. 40
 Alimenta præstita & taxata pro litis expensis, si lite durante diuitiæ superueniant, alimentatio cessant. p. 215. n. 49
 Alimenta augendi iusta causa est superuenientia filiorum. ibid. n. 51
 In Alimentis augendis iudex præ oculis habet seruos, qui, quæve libertis susceptis seruiunt. ibid. n. 52
 Aucta familia, alimenta augere necesse est. ibid. n. 53
 Augendi alimenta futura causa est augmentum valoris rerum. ibid. n. 54
 In Alimentis discernendis habenda est ratio patrimonij eius, à quo vtuntur. ibid. n. 55
 Augmentum vel diminutio alimentorum non fit ipso iure, sed ministerio iudicis, & causa cognita. ibid. n. 56
 Refertur praxis Cancellariæ, ex qua quotidie diminuunt alimenta debitoribus concursum formantibus assignata, quin lista bonorum aliqua fingunt, vel eorum valorem augent. ibid. n. 57
 Differentia inter alimenta miserationis causa præstata, & ea quæ officio iudicis, vel iure actionis assignantur. p. 216. n. 62
 Inter Alimentarios etiam re & verbis coniunctos, ius accrescendi denegatur. ibid. n. 65

Alimenta per mortem alimentarij extinguuntur ipso iure ibid. n. 66
 In alimentorum taxatione inter filios habetur ratio dignitatis, & primogenituræ. p. 216. n. 70
 Alimentorum taxatio non statim initio concursus fieri debet, sed differri quousque de viribus patrimonij debitoris, certissime constet per rationem primi anni. p. 217. n. 71. & 74
 Ex instrumentis indicantibus bona debitoris capi non potest certitudo bonorum ad alimenta taxanda, & quare. ibid. n. 72. & 73
 Ad Alimenta per debitorem in suo concursu consequuta, an nouum alium concursum formare possint in creditores ad alimenta disceptatur. p. 218. ex n. 1. & per totum.
 Ex Alimentis debitori in concursu præstitis vir creditor creditum deducere potest. ibid. n. 3. & 14
 Ex Alimentis debitori assignatis nouus concursus illusorius videtur. ibid. n. 4. & 5
 Alimenta cum naturaliter sint taxata ad solam sustentationem necessaria noua in his assignata naturæ repugnat. ibid. n. 6
 Alimentorum ius non cadit in confiscatione bonorum tanquam personalissimum. p. 219. n. 11
 Super Alimentorum iure executio ad creditorum instantiam facta non admittitur. ibid. n. 12
 Alimentorum ius cedi non potest. p. 219. 221. n. 14. & 32. cum seqq.
 Alimentorum futurorum ius renuntiari non potest. ibid. n. 15. & 42
 Transactio, aut pactum super alimentis futuris non valet inconsulto prætore. ibid. n. 16. & 43
 Cedi aut vendi alimenta non possunt. p. 219. n. 17
 Cum Alimentario contrahens exponit se periculo amittendi creditum. p. 219. 222. num. 18. & 43. & seqq.
 Creditores noui nihil possunt consequi à debitore alimentario, cui alimenta miserationis causa fuerunt consignata. p. 220. n. 25. & 26. & seqq.
 Alimentarius cui iure actionis, vel legato ampla fuerit consignata alimenta, si super his formet concursum, tunc alimenta reducenda sunt ad quantitatem ne percat, & quod superest creditoribus, relinquatur. p. 220. 221. n. 29. 34. & 39
 Alimentarius, cui legis beneficium non competit ex alimentis vnde quaque obtentis insoludum tenetur creditoribus, absque vlla detractione. ibid. n. 30. & 34
 Debitor qui iuris beneficio caret alimentorum auxilio destitutus est. p. 221. n. 31
 Creditores noui & creati post primum concursum in solidum debitorem conueniunt, nullis alimentis reseruatis. ibid. n. 33. & 34
 Alimentarius tenetur indistinctè soluere ea omnia quæ ipsi pro alimentis mutuata fuerunt. ibid. n. 37
 Alimenta pariuntur, sequestrantur, quando ex eis satisfaciendi sunt creditores. ibid. n. 49.
 Ius Alimentorum, an & quando possit confiscari. ibid. n. 41
 Cessio, transactio, pactum, venditio, aut renunciatio alimentorum, quomodo & quando fieri potest. ibid. n. 4
 Creditores intuitu alimentorum nouiter contrahentes, quamuis ab alimentis repellantur, possunt in iudicio vniuersali comparere, vt post omnes aliàs ibi assistentes solui. p. 222. n. 49. & 50
 Alimentorum ius licet cedi, aut in alium transferri non possit commoditas, ramen potest in executionem capi persoluendis creditoribus. ibid. n. 43. 44. 45. 46. & 47

Alimenta

& Verborum.

Alimenta semel in concursu debitori taxata rectè possunt obligari, & creditoribus consignari pro eorum solutione. p. 223. n. 1
 Super alimentis inter creditores ad illa potest debitor sui concursum causare. ibid. n. 2
 In Alimentis consignatis in concursu, sicut debitor præfertur omnibus suis creditoribus, ita pariter & eius cessionarius. p. 224. n. 9. cum seqq.
 Ad Alimenta creditores pro eorum solutione à debitore alimentario consignata, eundem etiam habent personaliter obligatum, & ad alia bona debitoris libera regressum habent, si alimenta obligata non sufficiant. p. 225. n. 18
Alienatio.
 Vide *Facultas Assensus.*
 Minor, res publica, vel Ecclesia an possint formare concursum absque solemnitatibus, alienationi requisitis. p. 10. n. 1. per totum.
 Per concursum minor, ciuitas, & Ecclesia bona sua non alienat, qui retinet dominium, & possessionem. ibid. n. 6
 Alienatio necessaria, & iudicis autoritate, & coactione facta non dicitur propria alienatio. ibid. num. 7
 Nec in ea decreto, aut licentia opus est. pag. 10. n. 8. & 9
 In Alienandis bonis concursus præcedit iustus, & decretum iudicis cum plena causæ cognitione. p. 11. n. 10
 Bona minoris, & maioratus semel obligata cum decreto & regia facultate possunt libere alienari ad satisfactionem creditorum. ibid. n. 11
 Cessio bonorum licet non sit proprie alienatio, tamen est actus voluntarius, per quem facile deuenitur ad eam. ibid. n. 16. & 17
 Ad actum, per quem deuenitur ad alienationem minoris seu populi requiritur decretum, & facultas regia. ibid. n. 18
 Cessio bonorum dicitur vniuersorum bonorum alienatio. p. 12. n. 19. & vide n. 28
 Alienantur bona minoris, & ciuitatis pro executione rei iudicatæ absque decreto, & regia facultate. p. 11. n. 22
 Alienatio spontanea absque iuris solemnitatibus non permittitur minori populo, & Ecclesiæ. ibid. num. 23
 Alienatio bonorum concursus, cum fiat in executione rei iudicatæ non eget solemnitate requisita in bonis minoris, & Ecclesiæ. p. 13. n. 44. & ex n. 42
 Alienatio inducit ex commisione bonorum inseparabili. p. 68. n. 23
 Alienatio hæredis impedit separationem post illam à creditoribus postulata. ibid. n. 24
 Secus in pignoris constitutione. p. 69. n. 25
 Alienatio prohibita est debitori bonis sequestratis, & si de facto fiat contractus est nullus. p. 130. n. 6. cum seqq.
 Nec dominium aut possessio rei alienatæ concursu pendente in contrahentem transferuntur. p. 131. n. 11. & 12
 Sed ea bona adhuc corpus concursus exire non censetur. ibid.
 Alienationis prohibitio propter sequestrum causatur in bonis concursus, non verò ipsa dicuntur litigiosa. ibid. n. 13
 Alienationis prohibitio non requiritur à iudice expressa, cum ex ipsa cessione, & bonorum abdicatione facta per debitorem necessariò inducatur. ibid. n. 16. & 17
 Alienatio bonorum concursu pendente prohibetur,

tanquam facta in fraudem paratæ executionis. ibid. n. 15
 Alienandi potestas est attributum dominij. p. 132. num. 25
 Alienare prohibitus, an actiones mouere vel rem in iudicio deducere possit. p. 132. 134. n. 28. & 62
 Alienationis prohibitio non inducit dominij priuationem. ibid. n. 58. cum seqq.
 Alienatio & administratio bonorum prohibita debitori fit fauore creditorum, ad quorum vtilitatem contrahere potest. ibid. n. 62. 63. & 66
 Alienatio alicui prohibita absque solemnitate sustinetur facta sine ea, si vilis sit personæ prohibita. ibid. n. 67
 Alienatio rei prohibita non cadit in fructibus rei, & maioratus. ibid. n. 57. & seqq.
 Maioratum simplicium possessores concursum causantes, an alimenta petere possint. pag. 133. n. 43. vbi de affirmatiua. ibid. n. 49. & seqq. negatiua verior.
 Alienare prohibitus fideicommissarius, quod alienat computatur in suas detractiones. p. 387. n. 53
 Alienare prohibitus, si plures alienationes fecerit, quæ summam detractionis permissæ excedant prioris intra summam contentæ sustinentur, cæteræ excedentes vitiantur. ibid. n. 54
 Alienationes priores factæ à prohibito alienate, sustinentur vsque ad metas detractionum, posteriores autem, quæ quantitatem permissam excedunt vitiantur. ibid. n. 55. 56. & 57. & seqq.
 Alienatio, vel obligatio maioratus non inducitur per solam facultatem regiam, nisi cum effectu alienatio sequatur. p. 403. n. 52. & seqq.
 Idem in decreto iudicis ad alienanda bona minoris, & in licentia viri data vxori. ibid. n. 53. cum sequentibus.
 Alienari bona prohibita alienantur pro soluendis debitis ipsius testatoris. p. 416. n. 43
 Etiam si creditor sit ipse hæres grauatus. ibid. n. 44
 Alienationes & hypothecas factas à possessore maioratus putatiuo etiam cum facultate regia maioratus euicto per verum successorem nullas esse viriliter definit Auctor. p. 436. ex n. 59. vsque ad finem cap.
 Alienare prohibitus sub pena priuationis, si alienet cum facultate regia nihil agit nec transfert ius, aut dominium, quo iam carebat. p. 437. n. 65
 Alienationes factæ per possessorem maioratus putatiuum etiam sub facultate regia annullantur, nec nocent maiorati, nec vero successoribus vincenti. p. 441. n. 85. & 86. cum seqq.
 Alienationes factæ à Prælato intruso in prælatia sunt nullæ ipso iure. ibid. n. 87. & 88
 Alienationes factæ à possessore maioratus putatiuo sub facultate regia non tenent. ibid. n. 88. & ex p. 447. n. 227. cum seqq.
 Alienationes & infeudationes bonorum spectantium ducati, seu maiorati factæ per illegitimum possessorem nullæ sunt, & per legitimum postea successorem possunt recuperari. pag. 440. n. 88. cum seqq.
 Alienationes & contractus gesti à tutore putatiuo non valent in præiudicium minoris. pag. 443. num. 104
 Possunt tamen ex post facto ratificari à minore. ibid. n. 105
 Validitas alienationis bonorum maioratus ex duobus pendet, ex regia facultate & ex consensu legitimi possessoris, simul concurrentibus. pag. 456. n. 32. & 33. cum seqq.

X X X

Alienatio

Alienatio bonorum maioratus, ut valeat duo præcisè requiruntur, dominium ex parte impetrantis, & facultas regia; quorum altero deficiente, tota subvertitur alienatio, & obligatio, p. 456. ex n. 36. cum seqq.
Alienatio facta à possessore maioratus putatio, virtute facultatis à se obtenta est nulla, si postea detegatur non ad eum, sed ad alium pertinere maioratum, p. 457. n. 10. & seqq.
Nec ex alienandi prohibitione, nec maioratus confessione facta per debitorem aliquid detrahitur iuri creditorum, quominus ad sui solutionem possint distrahere quælibet bona debitoris, p. 476. n. 22. 23. & 24.
Alienatio hypothecæ quando & quibus casibus facta dicatur ex causa debitoris voluntaria, vel necessaria, vel præambula, p. 482. n. 12. 13. 14. 15. & 16.
Alienationis verbo facultas acquirendi non comprehenditur, p. 487. n. 4. & 5.
Non alienat qui acquirere non vult, ibid. n. 6.
Alienatio voluntaria non impedit hypothecæ transitum in quemcumque, p. 489. n. 16.
Debitor licet ex causa necessaria trahente originem ante hypothecam possit alienare, ex causa verò voluntaria nequit iuri creditorum præiudicare, p. 508. n. 14.
Alienationis sui rei consentiens, ipse alienare videtur, p. 531. n. 62. 63.
Alienatio ubi prohibetur ob favorem alicuius absque solemnitate si isti sit utilis sustinetur, etiam ea deficiente, p. 523. n. 82.
Alienationis prohibitio expressa impedit alienationem factam ab hærede ignoranti emptori, vel creditori pariter ignoranti, p. 551. n. 14. & 15.
Alienatio non proprie dicitur, nisi dominium plene, & irrevocabiliter sit translatum, p. 680. n. 80.
Alienatio semel perfecta ob novam supervenientem causam non debet retractari, p. 685. num. 24. cum seqq.
Alienum, Aliena res.
Vide hypotheca
Res aliena, quæ penes debitorem formantem concursum reperitur, non est de eius patrimonio, p. 95. n. 98.
Debitor de bonis suis non de alienis concursum format, ibid. n. 99.
Res alienum non est de bonis debitoris, sed creditorum, ibid. n. 101.
Bona nostra appellantur, quæ bona fide possidemus, etiam si aliena sint, ibid. n. 104.
Limita dupliciter, ut ibid.
Ac aliena mihi hypothecata, & postea à domino alteri obligata, ac denique meam hypothecam dominus ipse ratam habuit, non ego sed creditor domini præfertur, p. 543. n. 52.
Alienæ rei hypotheca ipso iure nulla est in præiudicium veri domini, p. 552. n. 24.
Alternativa.
In alternatiis debitori denegatur, electio, quando vnum, ex eis apponitur in favorem creditoris & ad eius securitatem, p. 618. n. 37. & n. 35. & 36.
Alternatiue promittens intra terminum dare centum, vel fideiussorem, terminum transacto non satisfaciit offerendo fideiussorem, sed centum solvendo, ibid. n. 38.
Alternatiue condemnatus ad triticum, vel eius valorem non sibi, sed creditori competit electio, cum in huius favorem æstimatio sit apposta, ibidem. n. 39.

Antiquum.
Facultas asserens nomine talis possessoris fuisse impetratam, probat in antiquis etiam si de tertij præiudicio agatur, p. 303. n. 45.
Antiquum tempus quod dicatur, ibid. n. 46.
Animus.
Vide Aditio.
Animus adeundi manifestat hæres, qui de hæreditate delata testatur, aut aliter disponit, pag. 490. n. 32. & 33.
Etiamsi postea reuocet testamentum, ibid.
Animus & voluntas etiam ex actu nullo deprehenditur & inducitur, ibid. n. 34.
Anterioritas.
Vide Prælatio, gradus.
Appellatio.
Vide Supplicatio.
Apocrypha.
Vide Cbrivographum, recognitio, confisio.
Approbatio.
Approbens simpliciter contractum, omnia pacta, & conditiones in eo contentas approbare intelligitur nihil excepto, p. 196. n. 17. & p. 194. ex n. 4.
Argumentum.
De beneficiis ecclesiasticis ad officia temporalia valet argumentum si contrarium non sit à iure dispositum, p. 138. n. 15.
Argumentum valet de corpore mystico ad corpus naturale, p. 141. 147. n. 12. & n. 47.
Argumentum de parte quoad partem quod de toto quoad totum valet, p. 216. n. 64.
Argumentum de tempore ad rem valet, p. 390. n. 88.
De contractibus ad ultimas voluntates valet, p. 593. n. 130.
De casu legis speciali non est deducendum argumentum, & regula generalis ad alios casus, p. 496. n. 117.
De persona ad rem, & contra valet argumentum, p. 757. n. 12.
De officio ad feudum, valet argumentum, p. 269. n. 24.
De officiis Roman. Curie ad officia Hispaniæ non valet argumentum, p. 273. n. 66. cum seqq.
De officio ad feudum, & è contra valet argumentum, ibid. n. 68.
Arrha.
Arrharum promissio ultra decimam in excessu vitriatur & sustinetur in decima, p. 386. n. 47. 48. 49.
Pro Arrharum decima promissa computantur bona possessa à viro bona fide, licet postea euincantur à vero domino, p. 432. n. 31. & seqq.
In Arrharum sponsæ promissarum æstimatione non computantur bona aliena non fide possessa à viro postea euincta, verius est, p. 448. n. 130. & 131.
Assensus.
Vide Facultas regia.
Ex duobus emptoribus ille prævalet, qui prius obtinuit assensum domini directi, etsi alteri fuerit possessio tradita, p. 385. n. 39. & ex n. 37.
Inter creditores contrahentes super re feudali posterior cum assensu præfertur priori absque illo mutuantis sub hypotheca, n. 385. n. 40.
Cessionarius posterior cum assensu præfertur priori, cui assensus deficit, p. 386. n. 41.
Assensus tempus, non tempus contractus, & obligationis attenditur ad validitatem, ibid. n. 42.
Ex assensu regio ad donandum potest donari in vita vel in morte, p. 429. n. 7. 8. & 9.
Assensus Apostolicus superveniens mortuo alienante, an valeat absque consensu novi prælati, p. 537. n. 53. & seqq.

Vasallus

Vasallus si obligat omnia bona sua assensu domini superveniens nihil operatur super bonis feudilibus, quæ in obligatione non comprehendebantur, p. 461. n. 109. & 110. cum seqq.
Vasallus alienans sub conditione impetrandi assensum, an possit interim pœnitere, p. 456. n. 40.
Vasallus alienans sub conditione impetrandi assensum excusatur à pœna priuationis, p. 541. n. 39.
Assensus ad constitutionem dotis in re feudali operatur in translatione dominij matrimonio soluto novo assensu non requisito, p. 584. & 585. n. 10. & à n. 5.
Assensus regius requisitus in compromisso rei feudalis, novus in laudo non requiritur, p. 684. n. 11.
Assensus regius si præcessit in obligandis rebus feudilibus, alius novus non requiritur in illis distrahendis pro executione, ibid. n. 12.
Assensus Regis, autoritas Episcopi, aut iudicis decretum in bonis alienari prohibitis, aufert impedimentum iuris, vel hominis, & res permanet libera, ibid. n. 13.
Assensus regius præstitus venditioni rei feudalis continenti pactum de retrovendendo seorsum conuenit, an illud comprehendat, si de eo non fuit facta principi narratio, p. 263. n. 22.
Vel an sit assensus nullus in totum ob connexitatem, & individuitatem contractus cum pacto ipso ibid. n. 23.
Assertio.
Assertenti facultati regie fuisse pro parte alicuius impetratam; an sit standum non constituto aliunde de veritate, p. 199. n. 8. cum seqq.
Assertioni principis, quod quis sit procurator alterius, statuitur, nisi in quod de mandato aliter non appareat, ibid. n. 9. & 10.
Assertionem principis in gratia, pro parte sua, patris possessoris talis maioratus nihil probare pro parte eius fuisse impetratam, aliunde non constituto verius probatur, p. 300. ex n. 11. cum seqq.
Assertio principis in graue præiudicium tertij, nihil probat, ibid. n. 12.
Assertio principis attestantis de facto alieno non probat, ibid. n. 13.
In Assertione sua non se fundans princeps, sed per enunciativam de ea loquitur, assertio non probat, ibid. n. 14.
Clement. I. de probationibus multas patitur fallentias, ibid. n. 15. remissæ.
Assertio gratiæ, gratiam fuisse ab aliquo impetratam non probat, nisi aliter probetur, p. 301. n. 21. & seqq.
Assertio principis pro parte tua fuit postulatum non probat in præiudicium tertij, quod iste impetravit gratiam, ibid. n. 25.
Assertioni principis asserentis talem esse procuratorem alterius non probat, p. 303. n. 48.
Assertio Pontificis dicentis factam fuisse renunciationem in suis manibus per N. procuratorem, P. non probat verum esse procuratorem, ibid. n. 49.
Anuocatio.
Vide Fiscus Reuocatoria.
Cancellaria non auocat causas in prima instantia, nisi ex legitima causa deuolutas, p. 18. n. 28. & 29. & seqq.
Auocata causa concursus ad iudicem fisci, ibi tantum permanet donec de suo credito satisfiat, indeque ad primum iudicem rediisse, p. 50. & 48. n. 31. & ex n. 18.
Auocatio concursus, quæ sit favore fisci maximum assert creditoribus præiudicium, p. 51. n. 36.

Anuocatio iurisdictionis ordinariæ ex aliqua causa facta cessat, cessante causa, redditque ad suum principium, ibid. n. 37.
Creditor anterior hypothecarius potest auocare, & impedire executionem nominis consignati posteriori, etiamsi nomen sit celum delegatum, & latum in solutum, p. 83. n. 54. 55. & seqq.
Anuocatio pecuniæ, & rei in solutum data adhuc stantis posteriori, conceditur anterioribus hypothecariis, ibid. n. 59.
Anuocationis effectum pecunia dicitur stare, quando exacta aliud non fuit, vel fuit inuenta in arca aut sacculo cum cedula continente nomen debitoris soluentis, ibid. n. 61. & numeris seqq.
Quoad auocationem pecuniæ solutæ posteriori creditori, vel nominis, in solutum dati semper dicitur stare in gratiam prioris creditoris, p. 82. n. 74.
Anuocandi ius non competit contra tertium nisi facta prius excussione in principalem debitorem, ibid. n. 75.
Auocare an sepe possint creditores anteriores pecuniam posteriori solutam consumptam iam & commixtam bona fide, p. 83. ex n. 77. cum seqq.
Negativa sententia proponitur, ibid. n. 78. cum sequentibus.
Affirmativa verior, ibid. n. 80. cum seqq.
Authoris sententia hic proponitur, ibid. n. 82.
Auocare solum potest fiscus, & hypothecari, privilegiati pecuniam solutam, cessam, aut in solutum datam, & bona fide consumptam, ibid. n. 83.
Anuocare pecuniam potest creditor hypothecarius sine privilegio, quando verè, vel fidei stare, p. 83. & 84. n. 84. & 85.
Et quando pecunia stare dicatur, vide verb. pecunia.
Auocare pecuniam, an possint anteriores, quæ à tertio data fuit debitori carcerato, vel deposuit pro relaxando, & liberando à debito pro quo carcerabatur, n. 86.
Quando pecunia soluta posteriori potest per anteriores auocari, semper tenetur in concursum conferri, ibid. n. 87. & 88.
Creditor, qui pendente concursu rem, vel pecuniam exigit malam fidem habet, & ab eo etiam consumpta auocari potest, p. 89. n. 27.
Creditor dum agit contra tertios possessores, an præcisè debeat incipere à posterioribus, & non à prioribus, p. 89. n. 84. & 85.
Auocatoria conuentus clericus, cui in iudicio concursus fuit solutum sub cautione de restituendo priori creditori, an comparere teneatur coram iudice concursus, p. 408. n. 42. cum seqq.
Auocatoria competit anterioribus creditoribus contra posteriores prius solutos, p. 707. n. 35.

B

Beneficium.

IN probatione beneficij omnes oppositores concurrere debent, ut quis dignior sit referatur, p. 25. n. 8. & seqq.
Beneficia vnita, quæ sub diuersis diocesis sunt, Episcopus confert illi in cuius diocesi caput eorum est, p. 30. n. 28.
Beneficium alicui collatum, si fuerit à tertio victus, isti præcisè conferendum erit, pag. 138. num. 12. & 13.
Beneficij vel officij collatio præcisè, & non libera dicitur, quando certæ personæ vocatæ, vel ex certo genere personarum sit conferendum, ibid. n. 14.

XX x 2

De

Index Rerum,

De beneficiis Ecclesiasticis ad officia temporalia, & è contra valet argumentum, si contrarium non sit in iure dispositum. *ibid.* n. 1. 15.

Ad beneficium parochiale, qui intra terminum taxatum à Conc. Trid. se opposuerunt, admittuntur, alij verò in termino à Prælato prorogato illegitimi sunt. p. 384. n. 24.

Beneficio à iure inducto in fauorem alicuius, iste solus vti potest, non tertius aduersum eum. p. 401. ex num. 29.

Beneficij possessor sola possessione probata potest exigere debita beneficij. p. 436. n. 59.

Beneficium eo loco vacare dicitur, quo fuit facta resignatio à procuratore, non vbi fuit constitutum mandatum. p. 247. 248. num. 20. 21. & sequentibus.

Bona

Bona debitoris ad instantiam creditorum in concursu distracta non eorum, sed debitoris nomine venduntur. p. 16.

Ne bonis consumptis inter posteriores creditum periclitetur creditor conditionalis, vel in diem potest comparere in concursu. p. 69. ex n. 29. cum multis seqq.

Ad bona debitoris, non ad aliena, quæ penes debitorem reperiuntur, creditores admittuntur. p. 64. num. 38.

Bona sua non aliena debitor cedere potest. *ibid.* num. 39.

Bona cuiusque non dicuntur, nisi quæ deducto ære alieno supersunt. p. 203. n. 116. & seqq.

Bona non habere ære alieno grauata idem est. p. 204. n. 123. & 125.

Bonus concursus crescentibus vel decrecentibus alimenta semel taxata crescunt, & decrecent, re iudicata non obstante. p. 212. ex n. 2. cum seqq. & per totum.

Bona & diuitiæ fortunæ ad nutum subiiciuntur, quæ subito pauperem dicit, & diuitem dimittit in anem. *ibid.* n. 62. & seqq.

Et eidem fortunæ subiicitur taxatio, & obligatio alimentorum. p. 212. & 214. n. 8. 15. & 33.

Bona debitoris nouiter reperta, an concursu pendente inter creditores ad sola bona maioratus, an concursui ad sola alimenta sint applicanda, p. 223. n. 2. & 3. & seqq.

Bona nouiter reperta quando applicantur primo concursui formato per debitorem nedom inter creditores ad sola bona maioratus, sed & inter suos; quomodo inter omnes diuidenda erunt. p. 225. n. 22. 23. & 24.

Ad hanc distributionem admittendi etiam erunt creditores ad sola alimenta, & quo ordine tam secundi quam primi concursus creditores solvendi sint ex bonis nouiter repertis. p. 226. n. 25. & 23. & seqq.

Bona nostra appellamus, & inter nostra computantur, quæ bona fide possidemus. p. 432. 435. n. 30. & num. 58.

Bona à viro bona fide possessa computantur pro decima arrharum promissarum, licet euincantur à vero domino. *ibid.* n. 31.

Bona quæ sunt in patrimonio debitoris, obligari & hypothecari possunt. *ibid.* n. 32.

Bona nostra dicimus bona fide possessa quoad aliquos iuris effectus ciuiles. p. 436. n. 58.

Bona aliena bona fide possessa profunt ad causam præscribendi & exigendi debita, ac percipiendi etus. p. 440. n. 79. & seqq.

Bona debitoris ad instantiam creditorum subasta-

ta transeunt libera in emptorem, pignoris vinculo dissoluto. p. 667. n. 103.

Dictio: omnia bona mea, vel quæcumque bona mea comprehendit corporalia, & incorporalia iura, & actiones. p. 698. n. 13. cum seqq.

Beneficium.

Sub Beneficio Sedis Apostolicæ contractus celebratus sustinetur sine eius interpretatione, si aliàs non sit necessarium. p. 519. n. 27.

Nisi addatur clausula, non aliàs, nec alio modo, quia tunc semper beneficium est necessarium, vt valeat contractus. *ibid.* n. 28.

Post beneficium Sedis Apost. reseruatum, & obtentum nullus ex contrahentibus potest penitere. p. 260. n. 21. & 22.

Bona concursus quoad dominium, & possessionem semper remanent penes debitorem. p. 117. n. 8.

Bona concursus litigiosa dici non possunt. *ibid.*

Bona fides, vel mala.

Bona fides contrahentium nihil prodest ad valorem hypothecæ. p. 445. n. 80.

Bona fides emptoris ac venditoris non validat contractum ab initio nullum ex defectu dominij venditoris. *ibid.*

Bonam fidem in possessore maioratus putatio valiare contractus gestos cum regia facultate asserit & perperam Paz. p. 550. n. 37. & seqq.

Bonam fidem inducit error facti non iuris. *ibid.* n. 9.

Bona vel mala fides hæredis putatiui non attenditur ad validitatem alienationis ab eo factæ. *ibid.*

Sed solum ad hoc vt teneantur restituere rem distractam, ac si, possedisset. *ibid.* n. 10.

Bona vel mala fides alienantis non validat alienationem, nec impedit verum dominium vendicare à quolibet possessore bonæ fidei. *ibid.* n. 11.

Bona vel mala fides venditoris, vel emptoris nihil detrahit iuri veri domini, sed tantum vt venditor ad magis vel minus teneatur emptori agenti de euictione. *ibid.*

Bona vel mala fides, scientia vel ignorantia solum requiritur in emptore, vt possit re euicta agere ad interesse non ad validandam, vel inuvalidandam alienationem. *ibid.*

Bona vel mala fides operatur inter ipsos contrahentes, non in præiudicium tertij, cuius ius manet illæsum. *ibid.* n. 11.

Bona vel mala fides, seu ignorantia inter contrahentes ipsos, solum attenditur non respectu tertij non contrahentis. p. 552. n. 21.

Bona fides non patitur, vt semel exactum iterum exigatur. p. 644. n. 34. cum seqq.

Mala fide creditor exigenti pecuniam, quum pecuniæ dominium acquisitum fuit. p. 756. 757. n. 5. & 7.

Bona fide cessante pecuniæ, etsi millies commisceatur, dominium non transfertur. p. 757. n. 8.

Mala fide pecunia consumpta, creditor dicitur dolo defuisse possidere, quæ ideo stare dicitur, & vendicari potest. *ibid.* n. 9.

Bona, vel mala fides, scientia vel ignorantia contrahentium non præiudicat iuri tertij. p. 256. n. 22. & 22.

Bulla.

Vide *Motum proprium.*

C

Caput.

Membra à suo capite discedere, & separari nõ possunt. p. 30. n. 22. & 23.

Caput

& Verborum.

Caput tanquam pars corporis principalis semper attenditur. p. 30. n. 24. & seqq.

Homicidij facti in confinio diuersarum iurisdictionum iudex competens est ille, in cuius territorio reperitur caput occisi. *ibid.* n. 26.

Maioratus bona si sunt in diuersis territoriis, ad cognitionem illad attenditur territorium, in quo situm sit caput maioratus. *ibid.* n. 27.

Beneficia vnita, quæ sub diuersis diocæsis sunt, ille Episcopus confert in cuius diocæsi caput est eorum. *ibid.* n. 28.

Causæ omnes contra debitorem coram diuersis iudicibus competentibus motæ, debent incorporari, cum in iudicio vniuersali concursus ad quod tanquam ad caput trahi. p. 30. 31. n. 25. & n. 29.

Iudicium concursus habet se ad lites motas, & mouendas contra debitorem, sicut caput respectu membrorum. p. 143. n. 18. & 19.

Caput maioratus, alienari possit pro satisfactione creditorum. p. 687. n. 59.

Negatiua proponuntur. *ibid.* & n. seqq.

Contraria verior. *ibid.* n. 62.

Caput maioratus semper reseruatum manet in facultate data creditoribus pro vendendo maioratu. *ibid.* n. 61.

Caput maioratus continetur in facultate regia generali. *ibid.* n. 62. & seqq.

Caput status licet virtute facultatis regie sit alienabile, nõ debet ab eo initium sumi, nisi ex defectu aliorum bonorum. *ibid.* n. 63. 66. & 67.

Carcer.

Administrator bonorum ciuitatis tanquam depositarius etiam nobilis carceratur, pro eorum restitutione. p. 118. n. 24. & seqq.

Carceratur nobilis administrator concursus pro solutiæ bonorum, & reliquorum eius. *ibid.* n. 27. cum seqq. pag. 120. & num. 41. & pag. 312. ex num. 1.

Carceratur nobilis qui promissit dare fideiussorem, & dare recusat. p. 315. n. 34.

Agricola carceratur si promissit dare fideiussorem, & non dederit. *ibid.* n. 35.

Per carcerem compellitur quilibet obligatus, vel condemnatus ad aliquid faciendum. *ibidem.* numer. 36.

Per carcerem cogitur clericus, vel nobilis ad aliquid exhibendum ratione contumaciæ. p. 316. n. 37. & 38.

Casus.

Casus omissus relinquitur iuris communis dispositioni. p. 622. n. 78. 79. & seqq.

Causa, & causa continentia.

Vide *Accumulatio.*

Causæ continentia diuidi nequit. p. 29. n. 15.

Concursus creditorum vbi adest, ibi continentia causæ exceptio locum habet. *ibid.*

Causæ omnes contra debitorem coram diuersis iudicibus competentibus motæ, incorporari debet cum iudicio concursus moto per debitorem. p. 30 & 32. n. 25. cum seqq. & ex n. 37.

Concursus particularis per oppositionem creditorum inter se ipsos, ad executionem particularem vnus inducit causalem continentiam, limitatam tamen ad solos eos, qui se opposuerunt. pag. 31. n. 30. cum seqq.

Concursus particularis per solos creditores formatos inducit omnium causarum continentiam, & coram eodem iudice tractandæ. p. 32. n. 36.

Causæ continentia conuenit accumulationi processuum in concursus iudicio. *ibid.* n. 44.

Continentia causæ prouenit, vel ratione ordinis. *ibid.* n. 45.

Vel ratione actionis vniuersalis sub se plures continentis causas. *ibid.* n. 46.

Continentia causæ contingit quando iudiciale habet vt genus & species, sub quo continentia genere includitur concursus vniuersalis. *ibid.* n. 47. & n. 48.

Continentes causæ dicuntur etiam si adit diuersitas personarum, identitas tamen negotij, vt ad eundem iudicem eatur. *ibid.* n. 49.

Continentes causæ dicuntur, quæ ab vna causa & ratione procedunt. p. 33. n. 50.

Quæ continentia complectitur etiam iudicium concursus creditorum. *ibid.* n. 51.

Annotatur Parladorius, qui confusè admodum regulas continentia causarum scripsit. *ibid.* n. 52.

Exceptio continentia causæ adimit exceptionis declinatoria an sit opponenda ante lites contestationem, quæ si omittatur, iudicium sustinetur. p. 34. 35. n. 57. & seqq. ex n. 7. & ex n. 1.

Continentia causæ, & concursus pendens exceptio in quacumque parte lites opponi potest, iuxta communem opinionem. p. 55. n. 7.

Continentia causæ exceptio locum habet vbi adest concursus. *ibid.*

Causa priuilegij cessante, cessat priuilegium. p. 49. num. 21.

Causa ordinaria, & executiua concurrentibus in eodem iudicio concursus vniuersalis, an via executiua tanquam priuilegiata præualeat, ita vt totum iudicium via executiua sit tractandum. p. 142. & 147. n. 14. 16. & 48.

Causa executiua concurrens cum ordinaria cedit ordinariæ. p. 145. n. 35.

Causa executiua facile conuertitur in ordinariam, non è contra. *ibid.* n. 35.

Causarum omnium iudicium regularium est ordinarium, ob fauorem plenariæ cognitionis. *ibid.*

Causa executiua, quæ semel amisit suam qualitatem priuilegiatam nunquam illam recuperat. *ibidem.* num. 36.

Et semel facta ordinaria, semper remanet ordinaria & appellabilis. *ibid.*

Causæ, quæ semel in vno iudicio principali tractantur, omnes principali natura, & priuilegij vestiuntur. *ibid.* n. 37. 38. & 39.

Causa necessitatis inducta durat quantum ipsa necessitas, & non amplius. p. 212. num. 16. & seqq. & à n. 2.

Causa paupertatis inducta, durat durante paupertate. p. 213. n. 18.

Causa iusta, & legitima superueniens inducit licitum recessum à dispositione. *ibid.* num. 24. cum seqq.

Causa sententiæ cessante, cessat ipsa sententia ex noua causa superueniente. p. 214. n. 35. & n. 36. & seqq.

Causa æqualis creditorum quæ inter Iuriconsultos refertur, tenet ad æqualitatem tituli cuiuslibet. p. 394. ex n. 142. cum seqq.

Causa pignoris, qua vtuntur Iuriconsulti, refertur ad anterioritatem creditorum. *ibid.* n. 145.

Causa prælationis, & causa tituli idem est. *ibidem.* num. 146.

Causa limitata, & restricta ad vnum solum maioratum, illum non egreditur. p. 430. n. 16.

Causa substantialis vbi non deficit, sed solum materialis actus sustinetur. p. 551. n. 16.

Ex noua causa, nouo in iudicio deducta, de qua in

X X x 3
priori

priori iudicio non fuit actum, potest de nouo agi pag. 634. 635. n. 12. & 13
 Super noua causa in iudicio non deducta, non est lis contestata, nec aduersarias super ea instructas. p. 636. n. 31 cum seqq.
 Sub causa actus gestus, quæ à gerente supponitur vera, si degeritur falsa nullus redditur ex defectu consensus p. 641. n. 89. cum seqq.
 Cessante causa qua fundatur sententia cessat ipsa sententia, & eius effectus. ib. n. 151. & 152. & seq.
 Quod contingit ex causa de præterito ad causam præteritam refertur. p. 686. n. 51. & 52
 Causa remota attenditur potius quam propinqua, quando ab ea dependet ius actus propinquois. num. 53
 Causa vnius contractus, si in aliam transfundatur, prior contractus nouatur, & remanet secundus. p. 729. n. 64. 65. & seqq.
 Super Causa sententia lata operatur super causato. 7. p. 60. n. 48. 49. & 50.
Cautela, Cautio.
 Nemo plura iura, & titulos cumulare impeditur ad maiorem iuris sui corroboracione. p. 519. n. 29. 30
 Quæ abundant non nocent sed deseruiunt ad maiorem cautelam. ibid. n. 31. & seqq.
 Cautio debet præstari creditoribus etiam si in moratoria fuerit expressè remissa. p. 625. n. 7
 Nisi rescriptum moratorium habeat clausulam non obstante. ibid. n. 8
 Cautio, & fideiussio tunc à debitore præstanda, si à creditoribus petatur, non aliter. ibid. n. 9
 Cautioem aut fideiussionem si quis præstare reneatur intelligitur si petatur. ibid. n. 10. limita ut num. 11. ibid.
 Cautio iuratoria, an suppleat impossibilitatem inueniendi fideiussorem. ibid. n. 11
 Cautio licet à debitore conditionali peti non possit, si probabilis contra eum subit suspicio, ad cauendum compellitur. p. 63. n. 31. & 32
Cautio.
 Ad Cautioem iuratoriam an, & quando pauper admittatur ob impossibilitatem reperiendi fideiussionem p. 333. 334. 335. n. 18. 22. 25. n. 26. 27. & n. 31
 Cautioem iuratoriam excludit forma fideiussionis petite in secunda supplicatione quantumuis pauper sit supplicans p. 333. n. 8
 Cautio iuratoria, ubi aliàs ob paupertatem, & impossibilitatem admittitur loco fideiussionis: in causis arduis minimè procedit p. 341. n. 81
 Cautio iuratoria, quando ob impotentiam admittitur, ea est ratio, ne quis suum radicatum, & acquisitum amittat. p. 342. n. 87. & 88. cum seqq.
 Cautio iuratoria, quoties admittitur, requirit pro forma iuramentum pauperis se non posse repetere fideiussionem. p. 347. n. 126. 127. & 128
 Cautio licet à debitore conditionali peti non possit, si probabilis contra eum subit suspicio ad cauendum compellitur. p. 63. n. 31. & 32
 Plus cautionis est pignora dare, quam fideiussionem. p. 348. n. 141. 142. & seqq.
 L. si constante. 25. §. quoties ff. Solut. matrim. ubi maritus, qui ob impotentiam non potest cauere, cogitur ante tempus dotem restituere hæredibus vxoris reseruato sibi interuicario. p. 350. n. 154
 Ita ut per illud depositum satisfiat legis intentioni, & non per iuratoriam cautionem. ibid.
 Cautio iuratoria loco fideiussionis pro forma requisita in via executiua, & sententia arbitraria non admittitur. p. 351. n. 157

Admittitur tamen depositum, & sequestrum rei executatæ ob impotentiam præstandæ fideiussionis. ibid. n. 158
 Cautio iuratoria an subrogetur in locum fideiussionis ob impotentiam non præstare. ib. n. 159. & seqq.
 Per cautionem iuratoriam non satisficit fideiussioni requisitæ in secunda supplicatione ibid. n. 160. & seqq.
 Cautio iuratoria an denegetur cedenti bonis in casibus aliàs permissa. p. 353. n. 184
Census.
 In census iam creati, & nominis debitoris emptione non habere locum l. per diuersas, & l. ab Anastasio c. mandati, communis est opinio. p. 124. 125. n. 27. 28. 29. 30. 31. & 32.
 Census à creditore emere minori pretio non est prohibitum administratori concursus. p. 125. n. 32
 Census iam creatum an minori pretio emi possit, duæ sunt contrariæ opiniones. p. 126. n. 36
 Negatiua refertur ibid.
 Affirmatiua, ut census iam creatus minori pretio emi possit, refertur. ibid. n. 37
 Hæc affirmatiua approbavit declaratio Clemētis. ib. Et esse in Hispania toleratas emptiones censuum minori pretio, quam sunt à principio creati, testantur plures ibid. n. 38
 Census non tutus, vel litigiosus, aut difficilis extractionis licet emi potest minori pretio. p. 126. 127. n. 39. 40. & n. 45. 46
 Contra ementem censum minori pretio creditores vendentis nullum ius prætere posse. p. 126. n. 41. 42. 43. & 44
 Censu empto minori pretio, quod superest vsque ad iustum pertinet venditori, & non cedit in commodum debitoris. p. 127. n. 47. & 48
 Census minori pretio emptum si debitor redimat, tenetur soluere integram pretium, quod ipse à principio recipit. ibid. n. 49.
 Et ius petendi supplementum pretij est creditoris, non debitoris, nec suorum creditorum. ibid. n. 50. & 51
 Ad census iustitiam non super pecunia numerata impositi, sed super credito antecedente, istud debet esse certum, indubitabile, & exigibile. p. 311. n. 65
 Præscriptio per mille annos excluditur à censu iniuste creato, imò semper quod apparet de iniusto principio, præscriptio etiam immemorialis excluditur. ibid. n. 66
Cessio bonorum.
Vide Concursum.
 Ad simplicem cessionem bonorum debitor non admittitur, nisi in carcere constitutus, maximè instante aliquo creditore. p. 3. n. 10
 Contra in lite creditorum, quam format debitor etiam extra carcerem. ibid. n. 11
 Inter simplicem cessionem bonorum, & concursum quales sint differentiæ. p. 7. n. 46. cum seqq.
 Concursum iudicium non requirit præambulam, & actuale molestiam, secus simplex cessio. ibid. n. 47. limita. n. 48.
 Ad simplicem cessionem bonorum decocti, & falliti non admittuntur, ad nostrum concursum admittuntur. ibid. n. 51. 52
 Simplex bonorum cessio potest fieri in iudicio, & extra illud per Epistolam aut nuntium, & in absentia creditorum. p. 8. n. 55. & n. 56
 Cessio bonorum licet non sit proprie alienatio, est tamen actus voluntarius per quem facile devenitur ad alienationem. p. 11. n. 17

Cessio

Cessio bonorum dicitur vniuersorum bonorum alienatio. ibid. n. 19. & 20
 Ad simplicem cessionem bonorum factam per minorem, vel populum decretum, aut facultas regia requiritur. p. 12. n. 37. vide ex n. 32. cum seqq.
 Cessio simplex bonorum, cum fiat post æris alieni confessionem magis respicit dationem in solutum. ibid. n. 39. & 40
 In cessione bonorum vniuersam debitoris patrimonium, mobilia, & immobilia iura, & actiones comprehenduntur. p. 24. n. 1
 Cessio facta per debitorem distinetur esse vniuersorum bonorum alienationem. ibid. n. 3
 Cessio simplex bonorum non fit ad instantiam creditorum sed debitoris in iudicio, & extra iudicium. p. 28. n. 10
 Cessio bonorum debet intimari creditoribus, ut illis præiudicet. ibid.
 Ad cessionem bonorum nec concursum formandum admittitur debitor fisci ratione delicti, vel quasi. p. 46. n. 2
 Et quid quando debitum prouenit ex pœna pecuniaria, parti applicata. ibid. n. 3
 Cessionem bonorum illegitimam esse non dimissis bonis omnibus in manibus curiæ, declarauit Senat. Cathal. p. 110. n. 10. Vide verbo administrator.
 Debitor cedens bonis abdicat se eorum administrationem, & in manu iudicis ponit nominatum administratorem. p. 130. n. 1
 Quæ abdicatio, & dimissio bonorum debet esse effectiua, ne creditores decipiantur. ibid. n. 2
 Cedenti bonis similis est decoctus, & fallitus. ibid. num. 3
 Cedens bonis, an amittat actiones actiuas, & passiuas, nec non dominium. p. 132. 133. n. 23. & ex num. 50
 Cessionis verbum dominij translationem importat quædamque. p. 132. n. 26
 Cessio facta per debitorem communem continet conditionem, si creditores tales in iudicio concursus se esse ostendant. p. 133. n. 35. & 36
 Cessionis remedium pro debitoris miseris subleuandis introductum non debet esse vinculum iniquitatis. p. 136. n. 96. & ex n. 91
 Qui semel bonis cessit, iterum ad cessionem non admittitur. p. 218. n. 2
 Cessio bonorum est actus reiterabilis. pag. 220 num. 22.
 Debitor, qui semel cessit bonis in nouiter acquisitis, non tenetur creditoribus ultra quam facere potest. ibid. n. 23
 Debitor, qui ad cessionem bonorum cogi non potest si sponte formet concursum admittitur. ibid. n. 24
 Cedens semel bonis, si iterum cedat in bonis nouiter acquisitis non tenetur creditoribus primi concursus, nisi in quantum facere potest. p. 221 num. 32
 Cessio bonorum adhæret iudicio concursus ex ipsis natura propria. p. 240. n. 5
 Debitor cedens bonis in miserabili statu reperitur. p. 135. n. 69. & 70
 Cessio bonorum facta à debitore non releuat fideiussorem, nec eum liberat ab obligatione. p. 626 n. 37. & n. 38
 In Cessione bonorum an insit vniuersitas. p. 690 num. 9
 Cessio hoc verbum relatum ad concursus iudicium, cessi nihil aliud exprimat virtualiter compre-

hendit omnia, & quæcumque bona debitoris. ibid. n. 17. & seqq.
 Ex Cessione facta per debitorem nullum ius in dominio aut possessione acquiritur creditoribus, sed vtrumque penes debitorem remanet vsque ad subhastationem cum effectu celebratam. p. 691 num. 31
 Per cessionem factam administratione bonorum priuatur debitor, quæ in manibus curiæ, ponitur pro securitate creditorum ibid. n. 32
 Per vniuersalem cessionem bonorum (nondum facta subhastatione) ius patronatus non transit in creditores ibid. n. 33. & seqq.
 Cedens bonis debitor communis, nec dominium, nec possessionem amittit lite pendente. pag. 723 num. 16
 Cedens bonis si vsum fructum habeat ius non adiudicatur creditoribus, fructus tamen sit. p. 762 num. 15
 Cedens bonis potest pœnitendo à cessione discedere, & bona sua recuperare inuitis creditoribus. p. 766. 767. n. 2. vide n. 64. & seqq.
 Debitor cedens bonis potest re integra pœnitere, & impedire eorum distractionem, iuxta communem Doctorem. p. 766. n. 3. & seqq.
 Cessio bonorum est priuilegium, cui lite pendente, & sententia prolata potest debitor renunciare. p. 767. n. 7. & 8
 A cessione bonorum discedere posse debitorem inuitis creditoribus qui teneant ibid. n. 9
 A cessione bonorum facta per debitorem extra iudicium potest discedi re integra iuxta iura, & communem opinionem, de qua ibid. n. 2. supra. num. 13
 A cessione bonorum facta per debitorem in iudicio, & per viam liti moræ discedi non posse inuitis creditoribus tenet communis Doctorem. ibid. num. 16
 Annotatur Vincent. de Franchis qui obiter, & aliud agens contrarium dixit. ibid. n. 15
 Simplex cessio bonorum in iudicio, & extra iudicium fieri potest à debitore. ibid. n. 16
 A cessione simplici bonorum discessus ad duo perimititur debitori ut soluat creditoribus, vel ut denuo audiat, & defendatur. p. 768. n. 19.
 Ad cessionem simplicem bonorum debitor non admittitur, nisi iam condemnatus, aut debita fateatur. ibid. n. 31. & 32
 Cedens bonis, quæ omnia venduntur pro satisfactione creditorum, licet omnibus non sufficiant, liber debitor manet, ita ut amplius de nouiter quæstis non teneatur illis. p. 770. n. 60. & vide n. seqq.
 Cessio bonis, & distractis pro solutione creditorum, si omnibus non sufficiant insoluti conseruant obligationem ad bona nouiter à debitore quæstis. p. 771. n. 66
 Limitatur quando cessio bonorum fit cum infamia, & ignominia. ibid. n. 67. & 68
 Per cessionem bonorum factam ab aliquo, probatur eius paupertas. p. 353. n. 183
 Cedenti bonis an denegetur iuratoria cautio in casibus aliàs permissa ibid. n. 184
 De differentia inter cessionem bonorum, & nostram litem creditorum. ibid. 186
 Cedens bonis sua culpa, & dolo non admittitur, ad iuratoriam cautionem p. 344. n. 192
Cessio Iuris, Cessionarius, Cedens.
Vide Prælatio.
 Cessio nomine debitoris duobus diuerso tempore

Index Rerum,

ambo æqualiter exigunt absque prælatione inter se. p. 322. n. 48.

Cessionarius an teneatur compensare, quo cedens debet debitori suo cesso. p. 698. n. 20. & sequentibus.

Exceptio compensationis, quæ potest opponi cedenti, potest etiam opponi cessionario. ib. n. 21

Creditum cessum transit in cessionarium cum sua causa, & onere compensationis affectum. ibid. n. 22

Exceptio respiciens rem cessam potest opponi contra cessionarium. ibid. n. 23

Declaratio, si exceptio orta iam erit contra cedentem tempore cessionis. ibid. n. 24

Exceptio compensationis, quæ non erat quæsitæ debitori cesso tempore cessionis non potest opponi contra cessionarium. ibid. n. 25

Creditum cessum iam non dicitur creditum cedentis, sed proprium cessionarij. ibid. n. 26

Cessionarius dicitur debitoris cessi. ibid. n. 28

Creditum ortum contra cedentem post cessionem non opponitur cessionario. p. 698. 699. n. 29. & 30

Cessionario non opponitur ius compensandi superueniens contra cedentem. pag. 699. n. 31. & sequentibus.

Cedentis confessio præiudicat cessionario, si præcedat cessionem, secus si eam sequatur. ibid. n. 34

Cessus debitor iuri compensandi iam quæsitæ renuntiare videtur, si tempore cessionis præsens promissit soluere creditum cessum. ibid. n. 35

Debitor cessus, qui cæpit soluere cessionario, an amittat ius compensandi iam quæsitum ante cessionem. ibid. ex n. 36. & seqq.

Negatiuam sententiam, qui Doctores tenuerint, ibid. n. 37. & 38.

Iis in casibus in quibus potest solui cedenti in præiudicium cessionarij, in iis etiam ei potest opponi compensatio à debitore cesso. ibid. n. 39.

In casibus in quibus facultas aufertur debitori cesso soluendi cedenti, in iis etiam ei aufertur facultas compensandi. ibid. n. 40

Declaratio, si ante cessionem competebar debitori iam ius compensandi. ibid. n. 41

Quod ius tolli non potest per factum subsequutum creditoris cedentis. ibid. n. 42. & seqq.

Cætera conducentia, vide in verbo *Compensatio*.

Cessionario non plus iuris competit quam cedenti. p. 752. n. 75. & seqq. & ex n. 70

Cedens partem sui crediti, & cessionarius concurrunt æqualiter in eodem gradu, quilibet pro sua rata. ibid. & p. 753. n. 82. & 83

Duo cessionarij vnus post alium causam habentes ab eodem creditore concurrentes, nullam inter se habent prælationem, sed æqualiter eodem gradu exigunt quilibet pro sua rata. p. 753. n. 84. & sequentibus.

Cedenti facta solutio à debitore cessionem ignorante sustinetur fauore liberationis. p. 235. n. 71

A cedente, & cessionario quando debitor conuenitur, cum iam cessionis habeat notitiam, soluendo cedenti non liberatur. ibid. n. 72. & n. 68

Cedens si solutionem à debitore recipiat, quantum debitor liberetur, semper cessionario manet adstrictus ad obseruantiam contractus. pag. 236. n. 73

Cessionario cedente, & cedentis creditore concurrentibus in exactione debiti, creditor præfertur. p. 235. n. 77

Cessionario iudicio comparenti, an possit opponi, de iniustitia cessionis, saltem ne exigat vltra

vile pretium quo censumant nomen comparauit. p. 236. n. 78

Cessio iuris pro minima quantitate præsumitur simulata, & cessionario posse opponi simulationem dixit, & perperam Gratianus. ibid. n. 79

Debitor cessus creati nequit opponere emptori vili pretio comparenti iniustitiam cessionis, sed ad integræ sortis cessionario tenetur. ibid. n. 80. 81. 82

Cedenti non fit solutio, quando concurrat cum cessionario in exactione. p. 237. n. 101

Cessionarius posterior cum assensu præfertur priori, cui assensus defecit. p. 386. n. 41. & 42

Cessio quibus casibus fit necessaria tercio pro alio soluenti, vt subintraret locum creditoris dimissis. p. 417. n. 53. & seqq.

Cessionem requirit possessor maioratus redimendo censum impositum super eo, vt sibi censum acquirat contra maioratum. p. 416. n. 48. cum sequentibus.

Cedentis ius transit in cessionarium cum omnibus suis qualitatibus. p. 520. n. 52

Cessionarius non plus iuris habet in censu translati, quam cedens habebat. ibid. n. 53

Differentia inter nomen cessum simpliciter creditori, & cessum per viam dationis in solutum. p. 663. n. 45

Per cessionem nominis simplicem nouatio non inducitur, nisi facta exactione. ibid. n. 46

Nec prior debitor liberatur quovisque creditor sit satisfactus. ibid. n. 47. & 48. 49. 50. & 51

Per cessionem nominis per viam dationis in solutum statim inducitur nouatio, & in creditorem acceptantem transit nominis periculum. ibid. n. 52. 53. 54. & 55

Simplex cessio nominis non liberat debitorem cedentem. ibid. n. 56. 57. & n. 58

Inter cessionem nominis factam à debitore creditori, & ad iudicium factam à iudice traditur. p. 664. n. 60. & 61

Cessionem petere potest emptor redimens censum impositos super se, quæ non est incompatibilis cum dominio rei. p. 669. n. 124. 125. 126. & 127

Vt tutus sit ab aliis creditoribus inferioribus. ibid. n. 128

Cedente, & cessionario comparentibus in iudicio concursus, quis præferatur in exactione crediti cessi, & quis eorum sit citandus. p. 232. n. 46

Cedenti facta solutio legitima est, si fiat ante litem contestatam vel denunciationem formaliter factam debitori, ne soluat cedenti, & ante partem crediti exactionem. ibid. n. 47

Cessione nominis facta, directæ actiones adhuc remanent penes cedentem. p. 233. n. 48. & 49

Cessione facta ad commodum cedentis, solutio eadem facta nocet cessionario, etiam si scientia debitoris proueniat à litem contestatione, aut per denunciationem firmiter factam. ibid. n. 50

In cessione ad commodum cessionarij quilibet scientia debitoris aliunde proueniens sufficit pro impedienda solutione cedenti facta. ibid. n. 51

Cessio dicitur facta ad commodum cedenti, quando cessionario remanet recursus versus cedentem, veluti, si consignationis causa nomen cedatur. ibid. n. 51. & n. 55

Et tunc per periculum nominis ad cedentem pertinet. ibid. n. 53

Cessio ad commodum cessionarij facta dicitur, quando cessionario præclusa est via agendi contra cedentem, quia emit nomen, vel in solutum accepit. ibid. n. 54

Cessionarius

& Verborum.

Cessionarius non habet regressum contra cedentem data negligentia in exigendo contra debitorem factam interim non soluendo. ibid. n. 57. & 59

Nisi iam tempore cessionis debitor soluendo non erat. ibid. n. 58

Periculum decoctionis superuenientis ob cessionarij negligentiam, quando hinc fit impurandum. ibid. n. 59. remissive.

Cessi debitoris scientia qualis esse debeat, vt ei noceat solutio facta cedenti. p. 234. n. 60

Cessionis intimatio ne debitor soluat cedenti, quando fit faciendæ. ibid. n. 61

Ex cessione actionum vtilium, & directarum actiones remanentes penes cedentem sunt inutiles, & inefficaces ad agendum, & exigendum. ibid. n. 62

Cedenti solutio facta tunc liberat debitorem, quando aliter constat, quam per confessionem cedentis, quæ cessionario non præiudicat. ibid. n. 63

Cessionario, & cedente simul concurrentibus in concursu debitoris cessi quis eorum præferatur in solutione, & sententia graduationis. p. 235. n. 66. & 67

Cessionarius semper præfertur cedenti vtroque ad concursum concurrente, etiam quando debitor, aliàs soluens cedenti consequitur liberationem. ibid. n. 68

Cessionarius potest impedire cedentem ne agat in iudicio contra debitorem. ibid. n. 69

Scholarium priuilegium cessat respectu cessionis iurium, & actionum per extraneos, & consanguineos ob fraudem iudicij mutandi suspicionem. p. 56. n. 94

Cessio iurium facta scholari reprobatum cum semper in fraudem fori fieri intelligatur. ibid. n. 96

Cessio iurium facta cæteris priuilegiatis fori cessante fraude permittitur, & ex ea coram suo iudice priuilegiato agere possunt. ibid. n. 97

Cessio iurium facta scholari per partem cum requisitis l. 18. tit. 7. lib. 1. recop. sustinetur, & potest ad exactionem debitores ad suum iudicem trahere. ibid. n. 98

Conditiones & requisita d. l. 18 pro forma seruanda in litibus diffiniendis. ibid. n. 99

Cessio facta à patre filio ob personarum coniunctionem magnam habet fraudis suspicionem. ibid. n. 100

Cessio ex quibus coniecturis fraudulenta detegatur. p. 57. n. 108

Debito alieno cesso ad commodum debitoris compensationis admittitur compensatio. p. 71. n. 66. & 67

Cessum debitum alienum ad commodum cessionarij, iam non dicitur alienum sed proprium. p. 72. n. 68

Cessi nominis periculum est cedentis ante actuale actionem, etiam si præcedat creditoris confessio de recepto. p. 78. n. 32. & n. 24

Cessio nominis nullum ius tribuit cessionario præter personale. p. 79. n. 33

Cessio nominis ius reale cessionario tribuit, quando in consignatione res ipsa est obligata, vel res, cuius fructus ad solutionem consignantur antea sit hypotheca. ibid. n. 30. & 35

Cessionarius primus præfertur secundo præsertim procurator in rem suam. p. 80. n. 46. 47. & 48

Etiam si secundo cessio fiat ex causa necessaria. ibid. n. 49

Creditor anterior potest impedire cessionario ex-

actionem crediti cessi, cum exactione facta periclitetur suum creditum. p. 83. n. 79

Cessionis verbum, quandoque dominij translationem importat. p. 132. n. 26

Cessio facta per debitorem non est absoluta alienatio translatiua dominij, donec bona concursus distracta inter creditores distribuuntur. ibid. n. 33. cum seqq.

Cessio iuris facta alieni, dum ei non acquiritur ex aliquo iuris impedimento remanet penes cedentem. p. 133. n. 45

Actiones directæ licet remaneant penes cedentem, inutiles tamen sunt. ibid. n. 52. & 53

Cessionis verbum simpliciter prolatum sequuta traditione dominij translationem importat alias. p. 134. n. 61

Correus totum soluens creditori, an ab eo cessionem recipere teneatur. p. 158. n. 35

Cessio iurium iuxta formam, l. Modestinus, ff. de fideiusor. debet fieri per creditorem in ipso actu solutionis. p. 159. n. 36

Cedens creditor si fateatur habuisse, & recepisse à fideiusore, an intelligatur de receptione ante cessionem, an cessio sit inutilis propter interuallum. ibid. n. 37

Inutilem esse autumavit Socinus. ibid.

Vtilem tamen esse verior est opinio late comprobata. ibid. n. 38. & 39

Et eam amplexus fuit Senatus Pincianus. ibid. n. 40

Alimentorum ius cedi non potest. ibid. n. 41. & 42. cum seqq.

Per Cessionem & representationem creditoris huius gradum, & prælationem subintrat cessionarius. p. 223. n. 4. & 5

Cessionarius censetur vna, & eadem persona cum cedente, quem representat. p. 224. n. 6

Cessionarius consequitur omnia iura quæ cedens habebat. ibid. n. 7

Et subintrat gradum & prælationem cedentis. ibid. n. 8

Debitor sicut in alimentis sibi in concursu consignatis præfertur omnibus suis creditoribus, pariter & eius cessionarius. ibid. n. 9

Priuilegium prælationis datum personæ propter causam transit in cessionarium. ibid. n. 13

In Cessionario virtute cessionis omnium iurium transit ne dum ius principaliter cessum, verum & inter esse legitime debitum cedenti currens ante & post cessionem. ibid.

Cessionario quando impuretur negligentia, non exigendi à debitore cesso interim facti fallito. p. 225. n. 29

L. nomen quoque, C. quæ res pignori oblig. poss. & l. 3. C. de nouat. procedunt quando eodem modo faciendæ est solutio cessionario, quo cedenti, non quando cessionis additur noua forma, & modus solnendi. p. 276. 277. n. 20. 21. & 22

Census.

Vide *Redemptio*.

Census nulliter impositum si sit versus in utilitatem minoris Ecclesiæ aut maioratus, minor & cæteri restituere tenentur cum redditibus vsque ad realem restitutionem. p. 521. n. 63. & 64

Et tunc interesse taxati intelliguntur iuxta reditus promissos, in census creatione, nulliter celebrata. ibid. n. 65. & 66

Census prior nulliter creatus confirmatur à principè, si nullitatis ei fuerit facta relatio, in facultatis obtentione, pro censu exigendo. pag. 520. n. 68. & 70. cum seqq.

Census

Index Rerum,

Census redimibilis propter dubium euentum, an redimatur, vel non perpetuus indicetur iuxta presentem statum. p. 562. n. 103. & seqq.

Censui consignatio nihil tam naturale est, quam facultas liberè redimendi quocumque. p. 615. n. 1. & seqq.

Census creatio non requirit scripturam, qui in consensu partium solum consistit. p. 671. n. 142

Potest tamen venditor census cogi ad scripturam faciendam. ibid.

Census potest imponi super fructibus maioratus feudi, & similibus, quæ aliàs prohibentur alienari. p. 666. n. 20. 21. & 22. & seqq.

Census super fructibus rei prohibita alienari impositus tantum durat, quantum vita possessoris imponentis, ita ut eo mortuo, aut aliter priuato extinguatur. ibid. n. 25. 26. 27. & 28

Census super pretio officij renunciati creatus, an producat annuos redditus ante assensum & admissionem Principis. p. 266. n. 1. cum seqq.

Census super pretio rei venditæ iusto, licitè promitti potest ab emptore. ibid. n. 6

Census constitui potest super pretio rei venditæ cum pacto ne transeat dominium, donec census redimatur. 267. n. 12

Census super pretio officij creatus ante principis licentiam, & assensum non producat annuos redditus. ibid. n. 16. cum seqq.

Census ut constitui possit super pretio rei venditæ, istud debet esse certum, verum, & exigibile. p. 270. n. 39

Census tunc potest formari super pretio, de quo fides habita fuit, quando res est tradita emptori, non aliter. p. 270. n. 40.

Ita tamen ut redditus non excedat valorem studium rei venditæ. ibid. n. 41. & 42

Census creati non potest super pretio officij retenti à venditore. p. 270. n. 48

Census redemptio an fieri debeat coram iudice debitoris, vel creditoris disputatur. p. 18. n. 27

Censum redimere volens, nec exceptionem mouet nec creditor molestias præuenire intendat, sed actionem ex contractu intendat. ibid.

Censuarius creditor non est creditor fortis, nec ad eam perendam ullam habet actionem. pag. 177. num. 10. & 11

In Censu redemptione, & fortis consignatione debitor, ut actor, sequi debet forum creditoris rei. p. 55. 56. ex n. 87. 88. 89. & 90

Censuarius creditor quare ratione potest pro sorte, & decursu in concursu iudicio comparere. p. 768. num. 27

Census non dicitur extinctus per consignationem bonorum, facta in sententia graduationis, non sequuta effectus traditione. p. 153. num. 32. & p. 156. n. 10. cum seqq.

Census tunc extinguitur, quando bona consignata in sententia graduationis acquiruntur creditori irrevocabiliter. p. 157. n. 23

Res consignata distracta, ut pretium deponatur ad effectum extinguendi censum, non extinguitur, quousque pretium solvatur. ibid. n. 24

Si per creditorem steterit quominus tradantur bona consignata per sententiam graduationis, census extinguitur. p. 158. n. 26. & 27

Et tunc ex mora creditoris cessat census reddituum, & interesse. ibid. n. 28

Et nisi nouum emergat impedimentum, ob quod creditor excusetur à receptione rei consignatae, & tunc non extinguitur census. ibid. n. 29

Census ut extinguatur sufficit quod creditor absque vilo impedimento possit creditum consignatum extinguere. ibid. n. 30. 31. & 32

Censuarius creditor citatus ad concursum, an valeat sortem principalem in illum deducere, & pro eius redemptione instare disceptatur. p. 160. n. 1. cum seqq.

Census dominus non est creditor fortis principalis, sed reddituum. p. 160. & 163. n. 3. & 34

Census debitor non est verè debitor fortis principalis. p. 160. n. 4

Census creditor non potest debitorem cogere ad redimendum. ibid. n. 5

Censum redimendi facultas in sola voluntate debitoris consistit, quæ pacto coarctari non potest. ibid. n. 6

Census creditor petens in concursu graduari pro sorte, & decursu statim reddituum censum cessare, qui dixerunt. ibid. n. 7

Et pro censu & decursu iudex motu proprio creditorem graduauerit adhuc debitor non arctatur ad redemptionem. p. 161. n. 9. & seqq.

Census creditorem non teneri bona in solutum recipere fortis principalis, etiam non reperitis emptoribus, autumat Gaspar Rodriguez. ibid. num. 13. & 14. vide tamen p. 162. num. 32. & seqq.

Census creditor ad concursum vocatus potest simul sortem, & decursus deducere & saltem tace pro redemptore instare. p. 161. 162. ex num. 15. & 30. cum seqq.

In concursu plura specialia vrgent quæ præbent iustam causam creditori. instandi pro censu redemptione, & qualia sint. ibid. num. 16. & sequentibus.

Debitor ad concursum prouocans creditorem censuarium censetur velle censum extinguere, & redimere. ibid. n. 17. & seqq.

Censuarius creditor si in concursu non instaret pro censu redemptione exponeretur periculo, ut totum debitoris patrimonium inter creditores posteriores consumeretur. pag. 162. num. 26. & seqq.

Censuarius creditor potest reperere sortem principalem, quando timet sortem periclitari. ibid. num. 29

Censuarius creditor potest reperere sortem principalem, quando eo incisco census constitutus fuit super re feudali, vel fideicommissio subiecta. ibid. n. 30

Censuarius licet respectu fortis dicatur creditor conditionalis, potest tamen si eadem periclitetur ob concursum formatum pro ea comparere. p. 163. n. 36

Consignatio bonorum pro sorte, & decursu in sententia graduationis censum non extinguit, nisi cum effectu bona creditori tradantur. pag. 163. 164. n. 44. 45. & 46

Censuarius si in concursu petierit graduari pro decursu debitis, & non pro sorte principali pro ea non graduabitur, nec ad eius extinctionem peruenire debet iudex. ibid. n. 51

Censum in concursum deducere posse creditorem, & pro ea appetere prælationem, expressè tenuit Rodriguez sibi contrarius. ibid. n. 56

Census redimibilis, aut perpetuus potest minori pretio emi, quam à principio fuit creatus. p. 168. n. 27. & 28

Attenta distinctione, an si tunc constitutus, vel non, seu litigiosus. ibid. n. 29

Ni

& Verborum.

Nisi per debitorem sit promissa euictio iuris, & facti. ibid.

Censuarius creditor in concursum vocatus an bona debitoris taxata pro extinctione fortis principalis cogatur, recipere. pag. 177. n. 6. & sequentibus.

Negatiuam firmavit Parlador. sed non loquitur in iudicio concursus vniuersali, sed quando priuatum debitor obtulit bona censuario. ibidem. num. 7

Census debitor an satisfaciat dimittendo hypothecam pro solutione annui redditus. ibid. n. 8

Censuarius creditor in concursu non esse cogendum recipere bona taxata pro redemptione fortis, Rodriguez existimauit. ibidem. n. 9. 10. & 11. & 12

Census consignatiui creditor nullo modo potest cogere debitorem ad redemptionem illius. ibidem. n. 14

Census redimibilis creditorem cogendum ad recipiendum bona concursus pro redemptione illius plurimi amplectuntur Doctores pag. 177. 178. ex n. 15. 16. 17. 18. 19. & n. 20. & 21

Census dominus creditor fortis non est, nec potest regulariter cogere debitorem ad redemptionem. p. 179. n. 27. & 28

Census creditor citatus ad concursum à debitore introductum potest cogere debitorem ad redemptionem, quia ad hunc effectum creditorem citauit. ibid. n. 29

Censuarius postquam ad concursum citatur potest liberè instare pro censu redemptione. ibid. n. 32. & 33

Censuarius citatus ad concursum ut cogatur bona in solutum recipere pro censu extinctione tenetur in iudicium deducere tam sortem quam decursus. p. 180. n. 36. & seqq.

Pro contraria parte multa proponuntur fundamenta. ibid. n. 38. 39. 40. 41. 44

Ad censu redemptionem non deductam in iudicium concursus creditor cogi non potest. ibidem. n. 45

Quod amplexus fuit Senatus Vallisoletanus. ibid. n. 46. & 47

Census creditor anterior præfertur pro vsuris omnibus creditoribus medio tempore contrahentibus, & anteaquam annui redditus sint causati. p. 201. n. 69. & seqq.

Census hypothecati alteri, reditè sit redemptio creditori census incisco creditore hypothecario. pag. 232. n. 44

Nisi creditor ipse hypothecarius in hibuerit debitori census ne redimat eo incisco. ibid.

Censum creatum emens infimo pretio, an exigere valeat integram sortem principalem, qua à principio fuit constitutus. pag. 236. ex n. 78. cum sequentibus.

Census constitutio ex sorte non correspondente redditibus non est nulla, sed sustinetur in redditibus sorti correspondentibus. ibid. n. 45

Censum impositum super bonis maioratus ciuitatis minoris vel Ecclesiæ, potest nouus alius constitui super illis absque noua solemnitate aut facultate. p. 413. ex n. 5. cum seqq.

Census noua constitutio pro antiquioris redemptione de vno in alium transfusio super eisdem redditibus. ibid. n. 67

Census in aurea moneta creatus potest redimi in moneta ærea, quando in valore discrimen non adest. p. 420. n. 5. & 6

Ad censum vnum impositum super duobus fundis iuxta Mot. Prop. quilibet pro rata proportionabili ad fructus suos manebit obligatus pro redditibus census. p. 431. n. 24

Quæ doctrina in Hispania non verificatur sed in prouinciis, quibus motus proprius fuit receptus. ibidem.

Census impositio, super duobus maioratibus ab vno possessore tentis si vnus euincatur an iste pretius liber transeat in vincendum absque census obligatione. p. 432. ex n. 26. cum seqq.

Et an saltem pro sua rata parte maioratus euictus censum super duobus impositum recognoscere teneatur. ibid. n. 27

Census ab initio legitime impositus super duobus maioratibus postmodum per legitimam successionem diuisus, vnusquisque pro rata censum agnoscit. ibid. n. 28. & seqq.

Censum constituens capitulum absque iuris solemnitate si ad eius redemptionem alium constituat solemnitate seruata in minori pretio, valide secundus creatus dicitur. p. 434. n. 44

Idem in censu modo prædicto creato ab vniuersitate, & populo quando in secundo pro redemptione prioris accessit facultas. ibid. n. 45

Creditorum secundi ex facultate regia mutantes pro extinctione aliorum censuum minus legitime impositorum, tuti sunt. p. 449. n. 1. 8. & 139

Census impositi à capitulo minus solemniter habent statum implicitum capitulo volente contractui stare interim rectè soluantur, & exiguntur redditus. ibid. n. 140

Minor Ecclesia, vel respublica, nulliter vendentes censum, si in earum vtilitatem versam esse pecuniam appareat, tenentur ad sortem cum redditibus loco interesse. ibid. n. 141. n. 142. & 143

Census nulliter impositus super maioratus si euidenter probetur in eius vtilitatem versam fuisse pecuniam sustinetur. ibid.

Census impositio super bonis minoris absque decreto nulla est ipso iure. p. 455. n. 28

Potest tamen à minore factio maiore censum ipsum tacitè per continuationem solutionis, vel expressè per recognitionem ratificare. ibid. n. 29

Et censum semel tacitè vel expressè ratificatum nequit vterius aliquis impugnare. ibid. n. 30

Census impositus super duobus fundis si vnus pereat integer super alio remanet. p. 465. & 466. n. 12. & ex n. 7. cum seqq.

Census impositus super duobus maioratibus ex facultate impetrata ab vno vtrumque possidente. si vnus euincatur liber transit in verum successorem; alter remanet grauatus parte census pro rata. p. 466. n. 13. & seqq.

In censu constitutione bona obligata habentur loco pignoris, & hypothecæ, & persona principaliter obligata ita ut hypothecatis peremptis integra maneat obligatio personalis. p. 472. n. 81. & 82

Secus ex dispositione Mot. proprii, & ubi fuit receptus, ut in bonis obligatis pro censu hypotheca contracta sit irregularis. ibid. n. 83

Perempta re super qua census ex motu proprio fuit extinctus petiit census in totum, ac perempta rei parte, pro parte proportionabili fructibus rei manentis census perdurat. ibid. n. 80

Census non creatio pro extinctione alterius impositi super maioratu, an sine noua facultate sustineatur. p. 517. n. 2. cum seqq.

Census ad rationem viginti ab initio creati legitime super bonis maioratus minoris populi, vel Ecclesiæ

Index Rerum,

Ecclesiæ an inter eos valeat reductio ad rationem triginta absque noua facultate, & solemnitate. p. 517. n. 9
 Censu reductio de viginti ad triginta annuus fit contractus ex eo quod pretium mutatur. ibidem, num. 11
 Censu nulliter à principio impositus nequit cedi nec transferri in aliquem pag. 520. num. 48. 49. & 50
 Censum nouum creatum ex facultate regia ad extinguendum antiquum absque debita solemnitate impositum sustineri, qui teneant indistinctè. ibid. n. 60. 61. & 62
 Et de vera resolutione. pagin. 521. numer. 63. cum seqq.
 Censu impositio à possessore maioratus putatio cum facultate regia ab eo impetrata nulla est ipso iure in iudicium veri successoris. pag. 549. n. 1. & seqq.
 Super censu redimibili fundari potest maioratus. p. 275. n. 1
Census Vitalitijs.
 Vide *redemptio, emptio.*
 Censu vitalitijs debitorem facultatem habere demendi etiam vita emptoris durante, qui tenuerint. p. 166. n. 1. 2. & 3
 Censu vitalitijs an valeat creditor in concursu deducere, & pro eius redemptione instare ibid. n. 40
 Censu vitalitijs licet creditor in concursu deducere possit, non tamen pro eius redemptione instare nec sortem principalem consequi, verior opinio est. p. 166. n. 6. cum seqq.
 In Censu vitalitijs contractu à principio inest vera & absoluta emptio, & venditio sine vlla qualitate redemptionem indicante. ibid. n. 7
 Censu vitalitijs contractum legitimum propter incertitudinem lucri, & damni, ac incertitudinem vitæ vtriusque contrahentis, ex communi plurimorum. ibid. n. 11. & 12
 In Censu vitalitijs creatione si pactum apponatur vt morte sequuta, fors restituatur, illicitus, & vfu rarius erit contractus. p. 167. n. 13. 14. 15. & 17
 Censu vitalitijs iustificatur ex incertitudine humana vitæ. ib. n. 16
 Censu vitalitijs morte ementis profusus extinguatur. p. 167. n. 18. & n. 19
 Incepantur Auendañus, & Nogueroles. afferentes censum vitalitijs esse redimibilem. p. 167. 168. n. 10. & n. seq. & seqq. & 24
 Censu vitalitijs irredimibilis est, & distinctus à redimibili. p. 167. n. 21
 Motus proprii Pij V. prohibens census personales solum loquitur in redimibili, non in vitalitijs. ib. num. 22
 Vitalitijs census creditor comparens in concursu, nullatenus potest pro eius redemptione instare. p. 168. n. 23
 Censu vitalitijs, sicut nec alteri contractus perfecti dissolutionem aut pœnitentiam non admittit absque consensu contrahentium. n. 6
 Censu vitalitijs potest debitor emere à creditore non eodem pretio, quo fuit ab initio venditus, sed minori, attento temporis cursu. ibidem, num. 27
 Censu vitalitijs iam constitutus, & per tractum temporis deterioratus ac diminutus, non potest vendi eodem pretio quo fuit creatus. ibid. n. 30
 Vitalitijs census iam constituti iustum pretium iudicis arbitrio relinquitur. ibid.

Nogueroles. conuincitur assertus censum vitalitijs redimi posse eodem pretio, quo venditus fuit à principio, cum certum sit vitæ cursu valorem illius quotidie minui. ibid. n. 32
 Censu vitalitijs redemptio difficillima est, & maximam confusionem in republica causet. ibid. num. 33. & 34
 Censu vitalitijs creditori in concursu comparenti non potest succurri per viam redemptionis. ibid. num. 35
 Vitalitijs census creditori succurritur datis bonis taxatis inferiori creditori cum onere soluendi annuatim reditus, vita creditoris durante. ibid. n. 36. cum seqq.
 Censu vitalitijs creditori ad concursum vocato quo modo consulatur non repertis emptoribus bonorum debitoris. n. 57
 Et an ei inuito adiudicentur bona concursus taxata pro sortere dimenda. p. 169. n. 38. & 39
 Censu vitalitijs creditori consulitur per venditionem aliquorum bonorum concursu cum onere soluendi eidem annuos reditus sua vita durante. ibid. n. 40
 Vitalitijs census valorem potest iudex taxare citatis citandis attendita temporis deterioritate, vt tantum ex bonis concursus soluatur creditori. ibid. num. 41. & seqq.
 Vitalitijs census creditori assignati possunt bona concursus fructifera quorum fructus proportionabiliter respondeant reditibus sui census, vt sua vita durante quasi in pignus habeat. p. 169. 170. n. 46. 47. 48. 49
 Vendito fundo censu vitalitijs grauato, & tanto minus emptio census per mortem extinctio an cedat in vtilitatem emptoris, an aliorum concursus creditorum. p. 171. ex n. 1. cum seqq.
 Censu vitalitijs valor in venditione hypothecæ eo grauata non æstimatur vt onus perpetuum sed temporale. ibid. n. 10.
 Censu vitalitijs pretium ratione incertitudinis vitæ semper est iustum. p. 173. n. 11
 Vitalitijs census quo fundus venditus grauatus erat extinctionem cedere regulariter in vtilitatem creditorum concursus, verius esse ostenditur. ib. n. 18. cum seqq.
 Ex vero valore hypothecæ venditæ deducitur estimatio census vitalitijs, quo erat grauata, quare emptor plus recipit in re, quam soluit in pretio, qui ex fructibus illius partis rei, quam non emit, persoluit annuatim censum. pag. 172. numer. 19. & seqq.
 Censu vitalitijs æstimatio deducitur ex pretio, & vero valore rei onerata, & tanto minus soluit emptor in se suscipiens solutionem annui reditus. p. 173. n. 26
 Eius partis hypothecæ venditæ correspondentis æstimationi census dominium in emptorem non transit cum deficiat causa ad transferendum. ibid. n. 27
 Hypothecæ censu redimibili grauata emptor suscipiens in se censu solutionem: si redimatur libertas cedit in vtilitatem emptoris, & non creditorum concursus. ibid. n. 28
 In censu vitalitijs per mortem creditoris extinctio, non ita, & de ratione differentiarum. ibid. n. 29. 30. 31. & 32
 Senatus censuit semel, & iterum extinctionem census vitalitijs cedere in vtilitatem creditorum concursus, & non in commodum emptoris rei censu grauata. p. 174. n. 42

Vita

& Verborum.

Vitalitijs ius veditum, vt puta commoditas, vfu fructus extinguitur morte debitoris. ibid. n. 46.
 Vitalitijs census dominus si religionem capacem ingrediatur non statim extinguitur, sed vita religio si durante, monasterium redditibus fruatur. ibid. n. 47
 Censu vitalitijs extinctio tunc proderit emptori, si res empta non est fructifera. ibid. n. 48.
 Vitalitijs census extinctio proderit emptori, si expressè à principio cauerit, vt in sui vtilitatem & non debitoris, cedat. ibid. n. 49. 50. & 51
Censu referuatijs perpetuus.
 Censu referuatijs bona per debitorem possessa concursus corpus ingredi debent pro satisfactione creditorum. p. 678. n. 55
 Censu referuatijs bona pleno iure in censu referuatijs transiunt cum onere soluendi pensionem in futurum, nullo alio iure penes concedentem remanente. ibid. n. 56. & n. 57
 Censu referuatijs potest ad libitum rem censu referuatijs alienare absque metu commissi. pag. 679. num. 58
 In censu referuatijs commissum ob non solutam pensionem etiam per mille annos non causatur. ibid. n. 53
 Censu referuatijs alienatio & subhastatio cum onere pensionis transit in quemcumque ibid. n. 60. & n. 61
 Censu referuatijs dominus & emphyteusis possunt comparere in concursu tanquam domini rei iure consolidationis & deuolutionis ob commissum, vel lineam finitam. p. 680. n. 72
 In censu referuatijs res nunquam cadit in commissum, nullo in casu etiam non soluto canone per mille annos. p. 678. n. 55
 Censu referuatijs res potest ex pacto expresso cadere in commissum, veluti emphyteusis. p. 680. n. 76.
 In censu referuatijs re dominus pensionis non præfertur creditoribus anterioribus cessante pacto commissi. ibid. n. 77.
 In censu referuatijs re, quæ vi pacti cecidit in commissum præfertur domino eam vendicans omnibus creditoribus, secus si per commissum ad eum non fuerit deuoluta. ibid. n. 78
 Censu referuatijs res cadens in commissum inter bona domini iudicatur non inter bona debitoris censu referuatijs. ibid. n. 79
 In censu referuatijs re, quæ in commissum non cadit creditoribus anterioribus domino census præferuntur, ibid. n. 81
 Domino directi dominij, aut census referuatijs competunt hypothecæ in re pro pensionibus soluendis. p. 681. n. 69
 Et omnibus in ipsa re, pro pensionibus præferuntur. ibid. n. 90
Chirographum.
 Vide *Recognitio, Confessio.*
 Chirographi habentis hypothecam recognitio facta per debitorem non retrahitur in præiudicium creditorum medio tempore contrahentium pag. 640. n. 17
 Noua pragmatica papyri sigillati an det prælationem priuato chirographo, tam inter simplices chirographarios, quam inter chirothecarios. ib. num. 28
 Chirographum cum omnibus requisitis, l. scripturas c. qui potiores quoad prælationem eosdem habet effectus, quos scriptura publica. ibid. n. 29
 Chirographum & scriptura priuata quibus in casibus plenam fidem faciat. ibid. p. 541. n. 30

Ex chirographo creditor nullis præfertur creditoribus, nisi chirographum trino teste testante de loco, & tempore, ac substantia sit munitum ibid. n. 28
 Et tunc alijs posterioribus instrumenta publica habentibus præferuntur. p. 741. n. 29
 Chirographum munitum requisitis, l. scripturas, c. qui potiores, quoad pignus & hypothecam publico instrumento æquiparatur. ibid. n. 30
 Chirographum continens hypothecam, recognitum in iudicio præiudicat alijs creditoribus post recognitionem contrahentibus ibid. n. 31. 32
Ciuitas.
 vide *Vniuersitas, Minor, Ecclesia.*
 Ciuitatis bona non alienantur nec hypothecæ subiiciuntur absque Regis licentia. p. 11. n. 10
 Quod etiam procedit in populis dominorum, vt horum licentia contractus annullat post licentiam. ibid. n. 21
 Ciuitas, populus, & Ecclesia, aliæ quælibet vniuersitas computantur inter personas, quæ ultra quam facere possunt non conueniuntur, p. 197 num. 30
 Quibus ob id concursum formantibus alimenta præstantur, ne vtilitas publica pereat, quæ priuata præfertur. ibid. n. 31.
Citatio Citatus.
 Citari debent ad concursum per debitorem formatum cuncti creditores. p. 5. n. 27
 Quia ad illum sunt partes formales, cum inter eos vniuersum debitoris patrimonium sit gradatim distribuendum. p. 5. & 6. n. 28. & 29
 Citatio creditorum facta per edictum, vel proclama an sufficiat in iudicio concursus. p. 6. n. 31
 Affirmatiua sententia ex pluribus probatur. ibid. num. 32
 Contraria, vt omnes creditores nominatim, & specialiter sint citandi, verior est. ibid. n. 34
 Citatio per proclama solum procedit quando incerti sunt creditores non verò quando certi sunt ibid. n. 35. 36. 37. & 38
 Citatio per edictum & proclama in defuetudinem, abiit in Hispania. ibid. n. 39
 In Hispania creditores certi nominatim citantur, ignoti verò per edicta. ibid. n. 40
 Citatio creditorum instantium contra debitorem requiritur in cessione bonorum; in concursu autem omnium creditorum indistinctè. pag. 8. n. 53. & 54
 Non citatis non currit citationis terminus, & quodcumque compareant intra illum comparere dicetur. p. 37. n. 26
 Citatus à iudice iurisdictionem licet declinabilem habente tenetur comparere, secus quando iudex nullam iurisdictionem habet. pag. 54. n. 71. & seqq.
 Citari debent creditores omnes ad concursum vt intra certum terminum compareant de creditis suis, & antelationibus disceptaturi. p. 59. n. 1
 Citari debent creditores certi nominatim & personaliter. ibid. 59. n. 2
 Citati debent incerti creditores per edicta & proclama in loco publico affixa. ibid. n. 3
 Citati creditores ad concursum si intra certum terminum non comparent inter præsentis iudicium consummatur. ibid. n. 4
 Citati creditores ad concursum non comparentes, ius quod habent in pignoribus amittunt, emptoresque eorum ruti sunt ab illorum molestiis. ib. n. 5. cum seqq.

Y Y y

Citata

Citandi sunt creditores ad litem motam contra bona concursus pendentes cum quibus pro eorum interesse prosequenda est. p. 144. n. 53. pag. 113. num. 24

Citari debet pater non filius in eis quæ respiciunt bona aduentitia quantumuis ad filium spectantia. p. 192. n. 23

Citari ad concursum, an debeat fideicommissarius, an hæres simul concurrentes pro credito hæreditario, & cui sit facienda solutio, & census redemptionis. p. 23. n. 37. cum seqq.

Citari ad concursum formatum à debitore cesso, quis debeat cedens aut cessionarius, & utroque comparante, quis præferatur in executione crediti cessi. ibid. n. 46. cum seqq.

Ad iudicium concedendas debitori an omnes creditores tam absentes, quam præsentis sint citandi vel an maior pars præsens præiudicet absentibus. p. 628. n. 67. & seqq.

In his, quæ communia sunt pluribus ut singulis, & in quibus maior pars præiudicat minori de substantia actus est citatio omnium. pag. 628. 629. n. 68. 69. & 70.

Ex citatione aduersario intimata, isti ius quæritur quo inuito alter liti renunciare nequit. p. 768. n. 23. & n. 24

Per citationem aduersario intimatam res definit esse integra impeditiua discessus à lite. ibidem. num. 25

Citandi sunt personaliter omnes creditores, & eorum adesse, maioris partis consensum expressum ut debitor ipse, vel aliquis creditor creari possit etiam grauis administrator concursus. p. 114. & 138. n. 59. & n. 18

Nec sufficit consensus procuratorum, non habentium speciale mandatum. ibid.

Clausula.

Clausula irritans inficit possessionem & titulum p. 295. n. 41. & 42.

Et operatur contra ignorantes. ibid. n. 43

Per clausulam non obstantibus statutis, non tolluntur statuta à principe confirmata, sicut nec ab ipso edita. ibid. n. 44. & 45

Clausularum derogatoriarum, & pœnalium, quæ à principe fuerunt confirmata, & est facienda relatio; ut facultas euitet subreptionem. ibidem. num. 46

De Clausulis infringentibus potestatem principis, tanquam nullis non est facienda relatio in facultatis impetratione. p. 296. n. 74

De Clausulis infringentibus potestatem successorum in maioratu dumtaxat est facienda principi relatio, ne facultas sit subreptitia. ibid.

Clausula saluo iure alterius comparantis, quando & quibus casibus iudex utatur in soluendo creditore. p. 405. ex n. 1. cum seqq.

Clausula sine præiudicio tertij reddit decretum conditionale. pag. 406. num. 11. & num. 13. cum seqq.

Clausula præseruatiua iuris tertij sub qua creditor fuit solutus, operatur quod iudicium concursus non extinguatur. p. 409. n. 51. cum seqq.

Per clausulam saluo iure res remanet integra, & in eodem statu. p. 411. n. 70

Clausula prohibitiua, & pœnalis fundatoris licet non impediant potestatem principis, possunt tamen cum mouere ad non ita facile concedendum facultatem. p. 282. n. 23

Clausula fundatoris, per quas infringitur potestas principis sunt nullæ, & de eis non est facienda

relatio in impetranda facultate. p. 282. n. 24. cum seqq.

De Clausulis prohibitiuis & pœnalibus tendentibus ad infringendam potestatem, & voluntatem successorum ne impetrent facultatem, vel ne utantur tenetur facere relationem impetrans. p. 282. num. 27

Opinio Molinae contraria refertur, & reprobat, p. 283. n. 28. cum multis seqq. & ex num. 30. cum seqq.

Tertius comparans virtute clausulæ, saluo iure, dicitur petere in eadem instantia eam continuare, & non nouam incipere. p. 411. n. 72. & seqq.

Clausula saluo iure posita in sententia plus operatur quam à iure inest. ibid. n. 74. & 75

Clausula saluo iure vestita cum cautione aut fidei iussione de restituendo potiori creditori, postea comparanti, resoluit solum. ibid. n. 76

Clausula non alias nec alio modo reddit contractum conditionalem. p. 755. n. 109

Et est clausula limitatiua voluntatis, & consensus, ac præseruatiua iuris in casu contrariis. ibidem. num. 110

Et consensus à contractu adimit, ita ut nihil actum videatur inter contrahentes. ibid. n. 111

Et habet vim resolutionis contractus ab initio ibidem. n. 112

Clausula prohibitiua, & pœnalis fundatoris subiciuntur potestati principis in facultate concedenda. p. 281. ex n. 20. cum seqq.

De Clausulis prohibitiuis, & pœnalibus tendentibus ad diminutionem potestatis principis tanquam nullis non tenentur impetrans relationem facere. p. 282. n. 24. & seqq.

Clausula prohibitiua qualificata possunt mouere principem ad difficilius concedendam facultatem. p. 284. n. 41. & 42. & seqq.

Clausula prohibitiua impetrandæ facultatis, nec ea utendi, directe successoribus non minuit potestatem prioris. p. 285. n. 50

Secus si dirigantur ad principem, & qui potest p. 286. n. 51. cum seqq.

Clericus.

Clericus formans concursum trahit ad suum iudicem ecclesiasticum quoslibet creditores laicos p. 18. 19. n. 26. & ex n. 23

Clericum ad concursum creditorum non posse citari à iudice laico existimauit Natta. pag. 41. num. 12

Contrarium verius ostenditur ibid. n. 8

Marthæ argumento Respondetur. pag. 42. numero 19

Clericum in iudicio concursus reum esse firmavit Martha. p. 40. n. 3

In indiuiduis, & connexis iudiciis, in quibus clerici, & laici concurrant iudex ecclesiasticus uti dignior competens est. ibid. n. 5

Debitorem in multis casibus ad concursum peragendum non admittit, quorum discussionem ad iudicem ecclesiasticum (quando clericus adest) pertinere dixit Martha. ibid. n. 6. & 7

Clericum creditorem ad concursum à laico motum vocandum debere citari verius est. pag. 41. n. 8. & seqq.

Clericus creditor in iudicio concursus reus est, qui sequi tenetur forum debitoris laici. p. 41. 42. & 48. n. 14. 15. & n. 12

Clericus monitus à debitore laico, ut in concursu compareat non potest declinare forum iudicis laici. p. 42. n. 19.

Clericus

Clericus ad concursum vocatus, cum non possideat, sed ratione sui interesse citetur, actor dicitur voluntarius, non reus necessarius. ibid. n. 17

Clericus non possidens citatus si sua putauerit interesse reus est necessarius, & ad suum iudicem remittendus. ibid. n. 18

Fallit quando lite pendente adeptus est possessionem. ibid.

Clericus ad impediendam executionem sententiæ, debet coram iudice laico suam possessionem, & declinatoriam allegare. ibid. n. 19

Clericus ad concursum vocatus non conuenit ut reus, sed prouocatur, ut actor ad sua iura proponenda. ibid. n. 20. cum seqq.

Clericus formans concursum inter suos creditores, etiam laicos, coram iudice Ecclesiastico iudicium debet mouere, cuius iurisdictionem declinare nequeant licet creditores. p. 43. n. 26. & 27

Clericus cedens bonis liberatur à molestia carceris, & ab excommunicatione. ibid. n. 27. 28. & 29

Clericus, cui in iudicio concursus bona fuerunt consignata, postea à creditoribus anterioribus conuentus coram quo iudice debeat conueniri. n. 30. remissiuè.

Clericus superueniens lite iam cœpta coram seculari, non prodest ad fori mutationem. pag. 55. ex num. 79. cum sequentibus, vbi de variis similibus.

Concursus ad hæreditatem clerici iacentem, coram quo iudice debeat formari. p. 43. n. 31. remissiuè.

Clericus formans concursum alendus erit ex fructibus sui beneficii. p. 195. n. 7

Clerici fructus beneficii sequestrantur pro satisfactione creditorum congrua clerico reseruata. p. 197. n. 40

Clerico emptori, & possessori rei subhastata si peracto concursu controuersia moueatur forus Ecclesiæ sequi debet. pag. 572. num. 33. & sequentibus.

Clericus, cui in concursu fuit solutum sub cautione de restituendo, an conuentus ab alio creditore potiori teneatur respondere coram iudice concursus. p. 408. n. 42. cum seqq.

Clerici forum sequi tenentur creditor pro reuocatoria pecuniæ solutæ, vel rei adiudicatæ, si lis concursus sit iam extincta. ibid. n. 44

Intellige quando clerico simpliciter fuit facta solutio absque cautione, & conditione. p. 409. n. 45. & 46. cum seqq.

Clericus conuentus reuocatoria pecuniæ solutæ cum clausula præseruatiua potioris creditoris ad iudicium concursus etiam iam extincti, redire tenetur, nec declinare potest. ibid. n. 51. & seqq.

Clausula præseruatiua stante, clericus submissus intelligitur eidem foro. ibid. n. 52

Clericus comparans in concursu, cui res in solutum fuit tradita sub clausula præseruatiua melioris creditoris si iste compareat pro reuocatoria, clericus eundem concursum sequi debet, exclusa declinatoria. ibid. n. 53. & 54

Clericum semel immisum in possessionem cum clausula saluo iure, tertius comparans ad eundem iudicem trahit. p. 411. n. 77

Clerico data possessio sub conditione resolutiua non mutat statum iudicij secularis, nec res definit esse integra. ibid. n. 78. & seqq.

Commissio

Commissio imperata super appellatione quæ non extat, nulla est. p. 255. n. 16

Commoditas.

Vide *Vsfructus.*

Ius alimentorum licet cedi, aut in alium transferri non possit, commoditas tamen potest in executionem capi pro soluendis creditoribus. p. 222. n. 43. 44. 45. 46. & 47

Commoditas pensionis potest vendi, cedi, & in solutum dari creditoribus. p. 324. n. 8

Commoditas fructuum beneficii potest cedi, vendi, & in solutum dari, aut consignari creditoribus. ibid. n. 8.

Commoditas vsufructus potest obligari, & in fraudem creditorum nequit extinguere, vel remitti. ibidem. n. 10. & 11

Commoditas pensionis, sicuti & vsufructus obligari, cedi, vendi, & in solutum dari potest creditoribus. p. 325. n. 22

Commoditas pensionis ingreditur corpus concursus pro satisfactione creditorum vita pensionarij durante. ibid. n. 23

Commoditas vsufructus ingreditur corpus concursus, ut ex ea satisfiant creditores vita vsufructuarij durante. ibid. n. 24

Commoditas vsufructus potest vendi, cedi, & hypothecari, seu in solutum dari creditoribus, durante vita vsufructuarij. p. 325. 326. n. 31. & 32. cum seqq.

Comparatiuum.

Comparatiuum non datur absque suppositiuo. p. 25 n. 10. ex n. 8. & seqq.

Compensatio.

Vide *Cessio iuris.*

Cessionarius, an teneatur compensare quod cedens debet debitori suo cesso. p. 698. n. 20. cum seqq.

Vide, verbo, *Cessio iuris.*

Compensationis exceptio, quæ potest opponi cedenti, potest etiam opponi cessionario. ibidem. num. 21

Compensationis exceptio, quæ non erat quæ sita debitori cesso tempore cessionis non potest opponi contra cessionarium. ibid. n. 25. & 26

Debitor conuentus potest debitori agenti opponere compensationem debiti alieni, cuius habet cessionem. pag. 698. 699. num. 27. 28. 29 & 30

Compensandi ius superueniens contra cedentem non opponitur cessionario. ibid. n. 31

Debitor cessus iuri compensandi iam quæsitio renuntiare videtur si tempore cessionis præsens promisit soluere cessionario. ibid. n. 35

Debitor cessus, qui cœpit soluere cessionario, an ius compensandi amittat sibi quæ situm ante cessionem. ibid. n. 36. 37. 38

In iis casibus in quibus potest solui cedenti in præiudicium cessionarij, in iis etiam potest ei opponi compensatio à debito cesso. ibid. n. 39

In casibus, in quibus denegatur facultas debitori cesso soluendi cedenti in iis, etiam denegatur facultas dispensandi. ibid. n. 43

Intellige si ius compensandi erat acquisitum debitori ante cessionem. ibid. n. 41. & 42

Debitori sicuti auferri potest facultas soluendi suo creditoribus, ira & facultas compensandi ibidem. num. 43

Compensandi ius quæsitum debitori ante cessionem per eam subsequutam non tollitur. ibidem. num. 44

Secus si ius compensandi acquisitum debitor post cessionem, quæ obici non potest cessionario. p. 699. 700. n. 45. & 46. & seqq.

Y Y y 2

Aliud

Index Rerum,

Aliud est compensare velle inter debitorem & creditorem; aliud inter debitorem cessum, & cessio-
narium. *ibid.* n. 47
 Compensandi facultas tollitur debitori cesso iis in
 casibus, in quibus non potest solvere suo credi-
 tori cedenti. *ibid.* n. 48
 Solutio quando non admittitur, item nec compen-
 satio *ibid.* n. 49. & 50
 Compensationem, quæ potest opponi contra ceden-
 tem posse opponi contra cessionarium, nullus
 negavit. *ibid.* n. 51
 Compensandi ius nondum ortum ante cessionem
 non coinquinat cessionarium. *ibid.* n. 52
 Debitori non admissio compensare contra aliquem
 reservatur ius exigendi à suo debitore. *ibid.* n. 53
 Jacob. Grassis, annotatur in hoc puncto compensa-
 tionis inter debitorem cessum & cessionarium
 non percepisse terminos quibus loquuti fuere
 Doctores à se impugnati. *ibid.* n. 54
 Creditori exigenti ex bonis concursus non obiicitur
 compensatio, eius quod debet administratori
 nisi suo loco & gradu, non antea in præiudicium
 anteriorum creditorum. *ibid.* n. 55
 Creditum quod debitor, communis habet contra
 suum creditorem est in bonis & de bonis debito-
 ris in quo præferuntur anteriores, compensatio-
 ne prorsus exclusa. *ibid.* n. 56
 De credito proprio ad creditum proprium semper
 admittitur compensatio. pag. 696. n. 3
 Compensans solvere dicitur. *ibid.* n. 4
 Alimentario creditori administrator concursus com-
 pensationem obiicere non potest. *ibid.* n. 5
 Compensatio non admittitur, ubi realis, naturalis,
 vel incontinenti numeratio requiritur. p. 697. n. 6
 Compensationem tollit pactum de ea non oppo-
 nenda. *ibid.* n. 7
 Compensationem an admittat creditum iuratum
 non convenit inter Doctores. *ibid.* n. 8. & 9
 Creditum anterius non iuratum potest compensari
 cum debito posteriori, etiam iurato. *ibid.* n.
 num. 10
 Compensatio an admittatur in dote deposito, ali-
 mentis, salario, ac debitis fiscalibus, aut reipubl.
ibid. remissive n. 11
 Compensatio, an fiat ipso iure, vel ope exceptionis.
ibid. n. 12
 Compensationis exceptio, non expectata sententia
 ipso iure perimit obligationem, ad differentiam
 aliarum exceptionum. *ibid.* n. 13
 Compensare nequit administrator quod sibi ipsi
 debet creditor concursus exigens virtute delega-
 tionis *ibid.* ex n. 14. cum seqq.
 Debito alieno, quod tertio deberetur ad debitum
 proprium non admittitur compensatio. *ibid.* n.
 num. 17
 Compensare creditor non cogitur rem alteri, quam
 debitori suo debet. *ibid.* n. 18
 Administrator societatis à creditore convenus non
 potest ei compensare quod ipsi administratori
 creditor debet. *ibid.* n. 19
 Debitum vnius negationis non potest compensari
 cum debito alieno. alterius *ibid.* n. 62.
 Nec debitum administratoris compensatur cum de-
 bito administrationis. pag. 71. n. 61
 Compensatio de debito alieno ad debitum propri-
 um denegatur. *ibid.* n. 64
 Tutori, administratori, curatori, agenti, pro debito
 administrationis non opponitur compensatio
 eius debiti, quod administrator debet. *ibid.* n. 65
 De Debito alieno cesso ad commoditatem debito-

ris compensantis admittitur compensatio. p. 71.
 72. n. 66. 67. & 68
 Compensare in creditum suum an hæres teneatur
 fructus perceptos ante vel post traditam hæredi-
 tatem, pag. 363. 364. n. 57. 58. 69. & 60
 Creditor licitator bonorum debitoris compensat
 pretium cum suo credito cuius partem retinere
 potest. pag. 376. n. 14. 15. & 16
 Creditor inferior per adiudicationem bonorum pe-
 titam vult compensare cum suo credito, non ve-
 ro aliquid solvere anteriori. *ibid.* n. 25
 Creditor, ut maior licitator bonorum concursus
 respectu debitoris bene poterit compensare pre-
 tium cum suo credito. pag. 377. n. 30
 Respectu autem anteriorum creditorum nullo mo-
 do compensare potest *ibid.* n. 31
 Et de ratione *ibid.* n. 32
 Compensatio inter debitorem & creditorem non
 admittitur in præiudicium creditorum antero-
 rum. *ibid.* n. 33. & 34. 35. & 36
 Compensatio regulariter non fit ipso iure, sed op-
 ponere necesse est. *ibid.* n. 37
 Compensatione cessante debitum, & creditum
 tunc inde remanent, in suo statu distincto. *ibi-*
dem. n. 38
 Et tunc licitum est vtrius debitoris creditoribus ex
 illo nomine exigere *ibid.* n. 39. & 41
 Creditoribus debitoris habentis nomen debitoris,
 an possit opponi compensatio. pag. 378. n. 40. &
 41. & 42
 Creditor quando agit contra debitorem sui debito-
 ris non patitur compensationem. *ibid.* n. 43.
 & 44
 Creditor emens rem debitoris compensatio credito-
 rum cum pretio dicitur rem in solutum recipere ta-
 xatam. p. 378
 Creditor idem & debitor duas personas repræsen-
 tat, ideo non potest apud se ipsum compensare
 in præiudicium aliorum creditorum. *ibid.* n.
 47. & seqq.
 Possessor agens pro iure & nomine maioratus non
 tenetur compensare quod ipse debet ex persona
 propria. *ibid.* n. 31. & seqq.
 Compensatio eius quod debet possessor maioratus
 non opponitur ei agenti pro creditis maioratus.
 n. 62. cum seqq.
 Tutori agenti ad credita pupilli non potest oppo-
 ni compensatio eius quod ipse debet. pag. 561.
 n. 98
 Procuratori agenti ad creditum domini non oppo-
 nitur compensatio eius quod ipse debet. *ibid.*
 Compensatio admittitur inter partes ad inuicem
 creditores & debitores. pag. 610. n. 9
 Per compensationem fit solutio. *ibid.* n. 10
 Compensationis exceptio impedit præscriptionem
 & eius initio opponitur *ibid.* n. 14
 Compensatio ut operetur solutionem debet oppo-
 ni & factum hominis requirit, quia non operatur
 ipso iure regulariter. pag. 611. n. 21
 Et à die compensationis opposita & non antea ex-
 tinguit obligationem, & actionem. *ibid.* n. 22
 Compensatio fit ipso iure quando defectus solu-
 tionis possit afferre damnum debitori. *ibid.* n.
 23. & 24
 Compensatio non admittitur ipso iure nisi ad eui-
 tandam pœnam vel commissum, vel cursum vsu-
 rarum. *ibid.* n. 20
 Compensatio non admittitur ipso iure ad euitan-
 dum cursum annuorum reddituum ex contractu
 licito & à iure approbato dicto. *ibid.* n. 27
 Compensatio

& Verborum.

Compensationem admitti ipso iure quoties defe-
 ctu solutionis affert damnum debitori intelligi-
 tur inter debitorem & creditorem non in præ-
 iudicium priorum creditorum. *ibid.* n. 28. & 29
 Compensare apud seipsum non potest creditor po-
 sterior in præiudicium anteriorum potentius
 ius habentium in credito à se debito debitori
 communi. p. 612. n. 31
 Creditorem posteriorem non posse apud se ipsum
 compensare in præiudicium anteriorum, qui ce-
 neant. *ibid.* n. 34
 Compensandi facultas procedit inter debitorem,
 & creditorem non in præiudicium tertij. *ibid.* n.
 num. 35
 Creditor posterior rem debitoris emens, non potest
 compensare suum creditum pretio à se oblato
 in substatione in præiudicium anteriorum.
ibid. n. 36
 Compensatio non admittitur ubi non admitteretur
 solutio. *ibid.* n. 37
 Compensatio opposita per debitorem simul &
 creditorem prorsus excluditur in præiudicium
 anteriorum. p. 613. n. 48
 Solutio per compensationem non admittit lex
 in præiudicium & damnum anteriorum credito-
 rum. *ibid.* n. 51
 Compensationis exceptionem, qui habet, tutus est
 à præscriptione. p. *ibid.* n. 52. & 53
Condemnatus.
 Condemnatus ad triticum vel eius valorem non
 elegit, sed creditor in cuius favorem æstimatio
 apposita intelligitur. p. 618. ex n. 35
 Condemnatus ad reddendum instrumentum, si non
 reperitur, alio modo consulitur Vincent. p. 623.
 n. 94. 95. & 96
Conditio.
 Conditio impossibilis, vel reiicitur, & pro non scri-
 pta habetur, vel annullatur, ac vitiat depositionem.
 p. 334. n. 14. & n. 11. cum seqq.
 Conditio formam inducit, & specificè adimpleri
 debet. *ibid.* n. 15
 Conditio si maxime iuncta verbis futuri temporis de-
 notat conditionem. p. 40. n. 74
 Conditio inducit formam specificè servandam. *ibid.*
 Lex loquens per ablativum absolutum inducit con-
 ditionem, & formam. p. 339. n. 62
 Gerundium dando, finitum in do, inducit conditio-
 nem, & formam. *ibid.* n. 63. & 64
 Ex conditionali dispositione, ante eius purifica-
 tionem nullum ius interim competit, nec actio,
 nec obligatio oritur. p. 142. n. 89
 Paria sunt nihil fieri, vel fieri sub conditione non
 impleta. *ibid.*
 Sub Conditione promissum, vel concessum nemo
 lacrat conditione non impleta. p. 343. n. 94
 Et si Conditionis implementum impossibile vi-
 deatur, & sit. *ibid.* n. 95
 Quia deficit consensus, & animus in concedente,
 & sic ob conditionem impossibilem promissio
 vitatur. *ibid.* n. 95
 Conditio aut est impossibilis à natura vel ob om-
 nimodam difficultatem accidentaliter contin-
 gentem. *ibid.* n. 96
 Conditio impossibilis à natura vitatur in vltimis
 voluntatibus, & pro non apposita censetur. *ibid.*
 num. 97
 Et in matrimonio. *ibid.*
 Conditio impossibilis à natura in contractibus vi-
 tiat contractum ipsum, ita vt ex eo nulla actio,
 vel obligatio quaratur. *ibid.* n. 98

Conditio impossibilis ob omnimodam difficultatem,
 nec in vltimis voluntatibus, nec in matrimo-
 nio reiicitur. p. 344. n. 99
 Conditio impossibilis ob omnimodam difficultatem
 contractum non vitiat, sed non adimpleta
 nihil consequitur grauat. *ibid.* num. 100. & se-
 quentibus.
 Conditionalis creditor an admitti debeat ad con-
 cursum formatum à debitore sub die, vel condi-
 tione amplissimè. p. 62. ex num. 24. cum multis
 seqq.
 Creditor sub conditione, vel die, ratione incerti-
 tudinis, non potest agere. *ibid.* n. 25
 Creditor conditionalis admittitur ad iudicium se-
 parationis bonorum. *ibid.* n. 27
 Prior creditor sub die vel conditione casuali, vel
 mixta præfertur adueniente conditione poste-
 riori interim contrahenti. *ibid.* n. 28
 Creditor conditionalis potest ante diem vel condi-
 tionem agere, si de fuga, vel inopia, vel futuro
 dolo debitori sit suspectus. pag. 63. num. 31. cum
 seqq.
 Creditor in diem vel conditionem, quando con-
 sideratur vt ius petens appellatione creditoris
 venit. *ibid.* n. 35
 Creditor in diem vel conditionem, etsi proprius
 creditor non sit, largo tamen modo creditor di-
 citur. *ibid.* n. 36
 Conditionalis creditor, quibus remediis in sen-
 tentia graduationis consulatur, cum difficile sit
 miserabilem debitorem repetere fideiussorem. p.
 64. n. 43. & seqq. & p. 65. ex n. 51
 Creditori conditionali possunt consignari bona
 concursus proportionata suo credito, vt in pi-
 gnus interim habeat præstita fideiussione de re-
 stituendo deficiente conditione. p. 64. n. 44
 Conditionalis creditori anteriori, succurritur in
 concursu per solutionem faciendam posteriori
 sub fideiussione de restituendo adueniente con-
 ditione. p. 65. n. 32
 Conditionalis creditori quomodo & qua forma sa-
 tisferi debet ex bonis concursus. p. 145. n. 26
 Conditionalis creditor potest in concursu petere,
 vt creditum suum tutum sit. *ibid.* num. 26. 27.
 & 28
 Creditor censuarius dicitur creditor conditiona-
 lis, & potest in concursu pro redemptione in-
 stare, ne bona debitoris periclitentur. *ibid.* n. 26.
 cum sequentibus.
 Conditione pendente substantia obligationis in
 suspensio est, donec conditio verificetur. p. 185.
 n. 58. & p. 188. n. 72
 Conditiones quæ ex natura actus, seu contractus
 veniunt, semper intelliguntur rebus instantibus,
 & in eodem statu permanentibus. p. 213. n. 21.
 & 22
 Contrahens cum alio, conditionem eius scit, vel
 scire debet. p. 384. num. 19. & ex num. 27. cum
 seqq.
 Contractus aliqui licet purè appareant, adhuc ex
 natura rei accipiunt conditionem à iure. p. 372.
 373. n. 94. 95. & 96
 Quæ conditiones tacite subintellectæ, pro expres-
 sè appositis habeantur. p. 373. n. 97. & 98
 Lex vel consuetudo, quando, subintelligit condi-
 tionem in actu, hæc operatur suos effectus re-
 solutivos. *ibid.* n. 99
 Conditio tacite à iure subintellecta in actu, non
 minus operatur, quam expressa. *ibid.* n. 99
 mer. 190

Conditione tacite subintellecta pendente rei sub-
hastata venditio non est perfecta, sed cum tranfit
affecta in emptorem. *ibid.* n. 101.
 Condicio sub qua res tacite à iudice subhastatur
inducit prioris iudicij continuationem & termi-
ni subhastationis prorogationem. *ibid.* n. 102
 Creditor recipiens pecuniam sub clausula præfer-
uatiua iuris tertij sub conditione recepisse dicitur.
p. 507. n. 11. & seqq.
 Conditionalis dispositio quælibet; & qualificata dicitur
indivisa, & vnica cum suis qualitatibus, &
conditionibus p. 407. n. 21. & seqq.
 Facultas ad alienandum bona maioratus conceditur
sub expressa conditione, *con tanto que sean
vuestros y de vuestro estado y mayorazgo.* pag. 455
num. 44
 Sub conditione concessum sub contraria conditio-
ne censetur ademptum p. 456. n. 45. & 46
 Facultas regia concessa sub aliqua facultate, vel
conditione sub contraria intelligitur denegata.
p. 457. n. 47
 Conditione etenim, aut qualitate deficiente, deficit
intentio Principis concedentis. *ibid.* n. 48. &
sequentibus.
 Conditionalis est emptio pro persona nominanda,
si nominatio sequatur. p. 482. n. 18.
 Sub conditione voluntaria, hypotheca contracta
aut potestatiua, etiam conditione purificata non
retrotrahitur ad tempus contractus in præiudicium
tertij medio tempore ius quærentis. *ibid.*
num. 19
 Secus si conditio fuerit casualis, seu mixta. *ibid.*
num. 20
 Hypotheca super maioratu sub conditione impe-
trandæ facultatis, an præferatur hypothecæ, in-
terim contractæ cum regia facultate. p. 531. n. 18
& seqq.
 Condicio facultatis impetrandæ, an sit potestatiua
vel casualis. p. 438. n. 2
 Condicio potestatiua non trahitur retrò ad tempus
contractæ hypothecæ in præiudicium tertij me-
dio tempore contrahentis. *ibid.* n. 3
 Conditionalis, seu mixta retrotrahitur ad tempus
hypothecæ, & præfertur secundo medio tempo-
re contrahenti. *ibid.* n. 4. & seqq.
 Quoad retrotractionem hypothecæ distinctionem
inter conditionem potestatiuam, & causalem seu
mixtam plurimi probarunt. p. 539
 Differentia inter contractus, & vltimas voluntates
quoad conditiones retrotractionem in præiudicium
tertij medio tempore contrahentis. *ibid.*
num. 9
 Condicio potestatiua illa dicitur, quæ pendet à vo-
luntate debitoris, vel etiam creditoris simul. *ibid.*
num. 10
 Condicio pendens ex sola voluntate creditoris non
impedit retrotractionem. *ibid.* n. 11
 Sub conditione potestatiua hypotheca non con-
trahitur, quovisque purificetur conditio. *ibid.*
num. 12
 Secus in conditione casuali, vel mixta in qua tem-
pus contractus attenditur. *ibid.* n. 13
 Condicio potestatiua, quæ dicitur. *ibid.* n. 14
 Inter conditionem potestatiuam, & causalem diffe-
rentia ratio quoad effectum retrotractionis. *ibid.*
n. 15. 16. & 17. num. seqq.
 Conditione hypothecæ pendente, res alienata &
postea purificata conditione tranfit in emptorem
affecta. p. 540. n. 20
 Condicio impetrandæ facultatis videtur casualis,

cum non pendeat à voluntate debitoris, sed prin-
cipis vel mixta ex vtriusque voluntate. pag. 541.
n. 33. & seqq.
 Condicio nunquam retrotrahitur ad initium con-
tractus quando deficit habitus alicuius extremi
sive in re sive in persona contrahentis. pag. 543.
n. 43. 44. & 45. cum seqq.
 Debitor potest alienare bona acquisita pendente
conditione in præiudicium creditoris cum obli-
gatione generali, & conditionali. *ibid.* n. 46
 Secus si tempore obligationis conditionalis illa
bona debitor acquisita habeat. *ibid.* n. 47. 48. 49.
& 50
 Condicio si rationem administrationis reddat in-
telligitur cum effectu, & reliqua soluendo. p. 735.
n. 21. & 22
 Qui pure facere aliquid est obligatus non satisfacit
faciendo sub conditione aut qualitate. *ibid.* n. 29.
& 30
 Conditionalem reddit contractum clausula, non
aliàs, nec alio modo. p. 755. n. 109
 Conditione in cessione prælationis non sequuta
cessat prælatio, nihil prodest inferiori cessionario,
qui manet vt antea in suo infimo loco. *ibid.*
num. 113.
 Qui si insuper ea vratur quod exegerit restituet an-
terioribus creditoribus. *ibid.* n. 114
 Conditionalis contractus tranfit in hæredem acti-
uè, & passiuè, si conditio sit casualis vel mixta.
p. 259. n. 14. cum. seqq.
 Conditione impetrandæ facultatis pendente pos-
sessor maioratus potest discedere à contractu su-
per bonis maioratus, & pœnitere, pag. 260. n. 21
& 22
Condicio indebiti, & sine causa.
 Condicio repetendi non datur debitori soluenti
ante tempus. p. 378. n. 57
 Condicio iudebiti, vel sine causa, etiam cum iura-
mento renuntians non potest. p. 644. n. 137. &
seqq.
 Condicio sine causa datur ei, qui ex re iudicata
iterum soluit non conditio indebiti ob autho-
ritatem rei iudicatæ. p. 645. n. 139. & 143. & se-
quentibus.
Concurfus.
 In concursus iudicio vniuersali vix deficit persona
miserabilis, cui mala administratio præ cæteris
non officiat. p. 314. n. 17
 Concursus administrator reddita ratione pro reli-
quorum solutione, etsi nobilis sit carceratur. p.
112. ex n. 1. & per totum cap.
 Concursum formare potest clericus inter suos cre-
ditores ad fructus sui beneficij. p. 318. n. 1. cum
seqq.
Conductor.
 Conductores gabellarum minus debito permultos
annos exigentes à debitoribus, isti nullam pos-
sunt contra dominum allegare possessionem nec
prescriptionem. p. 307. n. 33
 Quia sicuti conductores non possident nec pore-
runt ob suam negligentiam constituere non sol-
uentem in quasi possessione in præiudicium do-
mini *ibid.*
 Conductores, & alij similes, qui non possident
non possunt in alium possessionem transferre.
p. 307. 308. n. 34. cum seqq.
 Conductores reddituum regalium eorumque fide-
iussores repelluntur à cessione bonorum p. 47.
num. 10
 Conducens vestigalia, si postea alium participem
fecit

fecit in conditione, iste resti non tenetur. p. 598.
num. 74
 Secus si inter conductorem, & socium pactum
ineat, vt socius regis vel tertio teneatur, quia ex
eo ias irrevocabile quæritur Regi vel tertio.
ibid. num. 75
Confessio.
 Confessio emanata à fallito fidem non facit in præ-
iudicium creditorum. pag. 740. num. 17. 18. 19.
& 20
 Confessio dotes non probant in præiudicium cre-
ditorum, nisi aliàs legitime probentur. *ibid.*
num. 21
 Confessio de recepto, licet transacto biennio pro-
bet, non tamen in præiudicium creditorum. *ibid.*
num. 22
 Confessio cedentis, licet ei præiudicet, non tamen
cessionario. *ibid.* n. 23
 Distingue inter cessionem ad commodum cedentis
vel cessionarij. p. 741. n. 24
 Confessio emanata inter personas prohibitas aliis
adminiculis adiunatur. *ibid.* n. 29
 Tertius contra confessionem de recepto potest per-
petuè opponere, qui biennio non astringitur.
ibid. n. 26
 Ex Confessione de recepto augens credito contra
tertium hypothecæ possessorem tenetur veram
numerationem probare. *ibid.* n. 27
 Non fatetur debitum, quæ de solutione opponit.
p. 49. n. 24
 Qui confitetur appellationem, non fatetur eam
validam. p. 50. n. 29.
 Confitens valorem instrumenti, quod nullum erat,
sibi non præiudicat. *ibid.*
 Hæres, qui fatetur testatorem disposuisse, potest di-
cere de nullitate dispositionis. *ibid.* n. 30
 Confessio falliti concursum formantis in præiudicium
creditorum facta nihil valet. p. 132. n. 21
 Confessio cedentis se solum à debitore cesso re-
cepisse, non præiudicat cessionario aliter de so-
lutione non confitit. p. 234. n. 63
 Confessio patris administratoris filij de recepto, de-
bitorem filij non liberat nisi aliquibus coniecturis
adminiculetur. *ibid.* n. 64
 Confessio monachi, filij familias, aut serui de rece-
pto non liberat debitorem cum illis contrahen-
tem, aliter de reali solutione non confitit. *ibid.*
num. 65
 Confessio aliquorum creditorum inuentarium con-
fectum ab hærede verum esse, non nocet cæteris
creditoribus. p. 360. n. 23
 Ipsi tamen confidentibus nocet. p. 363. n. 56
 Confessio & consensus nihil operantur quando
contractus validitas non dependet ex sola vo-
luntate contrahentis. p. 79. n. 33. & 34
 Confessiones iudiciales per sententiam contrariam
remanet reprobatæ. p. 652. n. 12. 13. & 14
 Confessio & pactum vendentis præiudicat emptori,
si emanauerit ante venditionem. p. 699. n. 32
 Secus si confessio emanauerit post venditionem,
quæ emptori non præiudicat. *ibid.* n. 33
 Confessio cedentis præiudicat cessionario, si præ-
cedat cessionem, secus si subsequatur. *ibid.* n. 34
 Confessio administratoris se recepisse, aut exegisse
partitas continet qualitatem imbitam dispun-
gendæ rationis. pag. 703. n. 31. & 32. cum seqq.
 Confessio creditoris se recepisse pecuniam à licita-
tore subhastante, qui vetè non recepit, sibi præ-
iudicat, quoad debitorem, sed datur actio contra
licitatorem. p. 716. n. 12

Contra confessionem Propriam non admittitur
probatio, nisi manifestissime errore docto p. 725.
n. 30. & seqq.
 Confessio debiti, vel recognitio schedulæ priuaræ
est debiti probatio contra confidentem, & reco-
gnoscentem. p. 739. n. 13
 Non tamen operatur in præiudicium creditorum,
cum fida fraudulenta, ac simulata præsumatur
ad tertij præiudicium. *ibid.* num. 14. & sequen-
tibus.
 Crediti probatio per solam confessionem debitoris
tanquam fraudulenta, non præiudicat creditori-
bus concursus. p. 740. n. 17
 Confessio, aut schedulæ recognitio emanata concu-
rsum pendente fraudulenta præsumitur, & tunc
minus præiudicat creditoribus. *ibid.* n. 18. & 19
 Confessio patris de recepto, vel de debito non præ-
iudicat filiis aliter non adminiculata. *ibid.* n. 20
 Facta in testamento valet in vim legati, si fauore
extranei intra quintum, si vnus ex filiis, intra
tertium, & quintum. *ibid.*
 Confessio extraiudicialis facta pro exornatione
conscientiæ probat pro absente. *ibid.*
 Non tamen valet in præiudicium tertij, sed confi-
tentis tantum, nisi fuerit adminiculata. *ibid.*
Confirmatio.
 Confirmatio alienationis iam factæ à possessore
maioratus, idem operatur quod facultas præce-
dens. p. 250. n. 5. & 6
 Confirmatio instrumenti comprehendit omnia, &
singula in eo contenta. p. 151. n. 13
 Non tamen ea, quæ in instrumento, nec loquuntur,
nec continentur. *ibid.* n. 14
 Confirmatio non est actus de per se stans, sed alteri
adhærens. *ibid.* n. 15
 Confirmatio commensuratur cum illo quod confir-
matur quæ vltra actum confirmatum non exten-
ditur. *ibid.* n. 16. & seqq.
 Confirmari non potest actus, nisi eo tempore, quo
geri potest. p. 258. n. 4. & à n. 1
 Princeps non intendit actum nouum facere, sed
iam factum ex nunc confirmare. *ibid.* n. 5
 Contractus sine assensu extinguitur morte contra-
hentis, ita vt nequeat à principe confirmari. *ibid.*
num. 6.
 Confirmatum quando sumit vigorem à confirma-
tione, quam antea non habebat trahitur ad tem-
pus confirmationis, non è contra. p. 544. n. 60
 Factum quod eget confirmatione, vel approbatione
Superioris caret effectu donec à Superiore con-
firmetur. p. 269. ex n. 28. cum seqq.
 Confirmatio non probat infirmatum nisi istud
ostendatur, & principi exhibeatur. p. 250. n. 6
 Confirmata à principe dispositio ab ipso censetur
dimanata. p. 295. n. 44
 Per clausulam non obstantibus statutis, non tollun-
tur statuta à Principe confirmata, sicuti nec ab
ipso edita. *ibid.* n. 45. & 46
 Confirmatio pacti de non alienando maximè cum
clausula irritante non indiget alia iudicis prohi-
bitione confirmantis. p. 298. n. 66
Confusio.
 Confunditur actio personalis & hypothecaria cre-
ditoris facti hæredis debitoris p. 415. n. 35
 Non confunditur actio per aditionem hæreditatis
creditoris, quando ex confusione induceretur
damnum ipsi hæredi creditori, aut etiam tertio.
p. 415. n. 36
 Non confunditur hypothecaria actio per aditio-
nem hæreditatis quando alij sunt creditores ad
Y Y 4 hypo

Index Rerum,

hypothecam ius prætendentes. pag. 416. num. 37. & seqq.

Confusio actionum per additionem non fit quoties allatura foret damnus hæredi creditori. p. 669. n. 130. & 131. & seqq.

Ius semel confusum ob emptionem hypothecæ, recuperat creditor, re euicta, vel ablata per totum. ibid. n. 131

Connexitas Connexum.

Connexorum idem est iudicium p. 29. n. 16. 17

Connexa sunt indiuidua. ibid. n. 18

Connexa, & commixta causæ diuisionem absque partium dispendio non recipientes coram eodem iudice sunt tractandæ. ibid. n. 19. & seqq.

Intritus & exitus adeo sunt connexa cum ratione reddenda, vt nunquam præiudicet confessio recepti, nisi simul videatur expensum. pag. 703. n. 21 & 22. & 26. & n. seqq.

Correus.

Creditor potest conuenire quemlibet ex correis debendi, vel fideiussores, & lite pendente liberè ad alios redire, quamdiu integrum creditum non exegerit. pag. 150. 151. ex num. 1. & num. 10. cum seqq.

Vnius ex correis electio non præiudicat creditori, quominus actiones suas siue personales, siue hypothecarias (quæ penes se remanent) contra alios mouere possit. p. 151. n. 11

Creditor etiam sententia contra vnum ex correis obtenta potest eo iudicio deserto alios correos nouiter conuenire, quousque sibi sit satisfactum ibid. n. 12. & 13

Per solam petitionem contra vnum ex correis, & etiam sequuta sententia, cæteri non liberantur nisi ex integra solutione. ibid. n. 14

Contra vnum ex correis lata sententia non præiudicat aliis non citatis. p. 154. n. 48

Correus soluens totum creditori ab aliis correis, & confideiussoribus repetit dempta sua rata. p. 162. num. 33

Et ad hanc ratam cæteri creditores correi soluentis ius habent. ibid.

Correus, in concursu à se causato totum soluit creditori cum cessione iuris, potest id à cæteris repetere dempta sua rata vel integrum à debitore, quod cedit in utilitatem sui concursus. pag. 163. num. 34

Correus totum soluens an adstringatur dispositione l. Modestinus. ff. de fideiussor. ibid. n. 37. remiss. siue; & seqq.

Creditor si à pluribus correis insolidum obligatus plus debito exegerit diuersis temporibus posteriori, & non anterioribus intra summam contentis repetitio competit. p. 388. n. 63. & à n. 1. & p. 393. n. 134

Si omnes correi simul soluerunt plus debitum, omnes simul pro rata repetunt. p. 393. n. 133

Correus soluens absque cessione consequitur solutum, dempta sua rata à cæteris correis actione negotiorum gestorum. p. 417. n. 59. & num. 56. 57. & 58

Consensus.

Vide *Licentia assensu.*

Consensus cum sit ad actum de iure naturali suppleri à principe non potest, nec à principe subuerti. p. 291. n. 15. cum seqq.

Consensus defectu, quando actus corrumpit, siue iste sequatur, siue præcedat, conualescit. p. 302. n. 33. cum seqq.

Consensus filij præstitus vinculo super sua legi-

tima, an præiudicet creditoribus. pag. 507. ex n. 1. cum seqq.

Consensus filij in grauamine legitimæ requiritur expressus non tacitus per possessionem legitimæ grauatae etiam per mille annos. p. 508. n. 17

Quod multo magis procedit in grauamine qualitatis, puta vinculi vel fideicommissi. ibid. n. 18.

Qui consentit alienationi, & donationi per alium factæ, ipse alienare, & donare, & rem perdere dicitur. p. 508. 514. n. 19. & ex num. 84. cum multis seqq.

Is qui sine solemnitatibus alienare nequit, alienanti consentire absque illis non potest. pag. 508. num. 10.

Qui consentit, rem suam alteri donare ipse donare videtur. ibid. n. 21.

Retrahitur datur consanguineo eius, qui consentit alienationi per aliam factæ. ibid. n. 22

Filius qui consentit grauamen legitimæ à patre impositum, an ipse vinculare dicatur. ibid. n. 24

Distinctionem inter consensum filij ante aditionem & post aditionem legitimæ quoad præiudicium creditorum sequuntur plures Doctores. p. 509. n. 32. 33. 34. & 35.

Consensus filij præstitus viuo patre grauante legitimam, valet in præiudicium creditorum. p. 510. num. 44

Consensus à filio præstitus post delatam legitimam & ante acceptationem firmiter reddit maioratum in præiudicium creditorum. ibid. n. 46

Consensus filij præstitus ante acceptationem legitimæ quæ postea acceptauit, validum reddit maioratum in præiudicium creditorum. ibid. n. 47

Filius sicut per consensum grauaminis ante acceptationem legitimæ iniuriam nullam irrogauit creditoribus, ita nec per repudiationem subsequutam. p. 513. n. 76

Consentiens, vt alius de re sua testetur sibi præiudicat. p. 514

Consentiens grauamen mortuo patre, & adita iam hæreditate, filius vinculum condere intelligitur. ibid. n. 87

Consentiens actui ab alio gesto si non est dominus actum facere non dicitur sed approbare. ibidem, num. 88. & 89

Consentiens vinculum in vita patris vel ante aditam hæreditatem sicut non disponit de re sua, ita nec vinculum sibi adaptatur. pag. 514. 515. num. 90. & 91

Consensus contrahentium est de substantia cuiusuis contractus. p. 512. n. 26. & 27

Consensus creditorum in oblatione pretij conditionata an debeat esse expressus, vel sufficiat tacitus. p. 664. n. 62

Expressum requiri traditur. ibid. n. 68

Tacitum consensum sufficere verius esse ostenditur ibid. n. 64. cum seqq.

De Consensu creditorum potest iudex habere fidem de pretio in subhastatione. ibid. n. 66.

Consensus creditorum præsumitur ex monitione quod asserit bonorum distractioni. & n. 67

Consentire videtur in iudicialibus tacens, & præsens. ibid. n. 68. & n. 69. & 70

Consentiens alienationi rei suæ vel in qua ius habet, amittit ius & dominium. p. 667. n. 109

Consentiens vt aliter testetur de sua re non potest reclamare sed tenet alienatio. ibid. n. 110

Consensus, & voluntas quæ inducitur ex facto alicuius, non extenditur vltra id quod ex facto de necessitate inducitur. p. 135. n. 78 & seqq.

Consensu

& Verborum.

Consensus usufructuarij requiritur quoties res agitur etiam proprietatem respiciens. pag. 230 n. 12

Sine consensu patris in iis in quibus ei quæritur usufructus, filius familias non potest stare in iudicio. p. 231. n. 21.

Quando negotium tangit pluribus vt singulis non determinatur à maiori parte, sed omnium requirit consensum delationem, nec maior pars præiudicat minori. p. 571. n. 67

Secus quando tangit plures, vt vniuersos. ibid. n. 68

Consensus vni domini requiritur hypotheca ad sui validitatem. ibid. n. 71

Consensus cum proueniat à iure naturali non potest suppleri à Principe. ibid. n. 72

Contrahentes non obligantur ex facultate regiæ sed ex suo vtriusque consensu proprio. ibid.

Actus quoties corrumpit ex defectu consensus alicuius quoad eumque superueniat actus reualidatur. p. 453. n. 3

Defectus consensus veri domini in imponenda hypotheca quoad eumque superueniat confirmatur, quoad omnes iuris effectus. p. 454. n. 4

Consensus, aut confessio nihil operatur quando contractus validitas non dependet à voluntate sola confidenti p. 56. n. 33. & 34

Consensus, & licentia mariti in contractu ab vxore celebrato superueniens mortua vxore, non tenet, ibid. n. 57

Nec consensus patris superueniens mortuo filio ratificat contractum. ibid.

Actus nullus ex defectu consensus conualidatur quoad eumque accedentis. p. 457. n. 58

Actus nullus ex defectu consensus, & solemnitatis simul non validatur nisi vtrumque concurrat in ratificatione. p. 457. 458. n. 59. & 60

Consensus vendendi datus vni non porrigitur ad successorem in illa re. p. 478. n. 66

Consensus solus Abbatissæ in renuntiatione Monialis sufficit ad præiudicium Monasterij. p. 494. n. 101. & 102

Consensus inducitur ex actu præiudiciali intimato iudicij decreti, & non impugnat. p. 472. n. 72. & seqq. & à n. 67

Consensus tacitus idem regulariter operatur quod expressus. p. 493. & n. 75. 76. & 77

Consensus, & voluntas magis factis quam verbis declaratur. p. 372. n. 82. & 83

Consensus creditoris ad distractionem pignoris sufficit tacitus. p. 374. n. 111

Consensus patroni in constitutione pensionis continente transferendi facultatem adhibitus in translatione facienda sufficit absque nouo consensu. p. 684. n. 19

Consensus creditoris in alienando pignore ius suum prorsus extinguit. p. 716. n. 10. & 11

Qui alienando vel aliquid agendo nequit alteri præiudicare, minus potest consentiendo, vel patiendo. p. 743. n. 60. 61. 62

Consensus prioris creditoris vt alteri pignus obligetur quando restringi intelligitur solum tribuit prælationis ordinem exigendi, ei, cui consensus accommodatur respectu consentientis non respectu intermediorum qui vtrique præferuntur. p. 746. & 747. n. 11. cum seqq. ex n. 1

Consentire vt pignus pignori detur idem operatur, ac si consentiat rei alienationi quoad pignoris amissionem, iuxta Donellum. p. 740. n. 15

Per consensum prioris creditoris, vt pignus alteri obligetur, iste illius locum subintrat sed ius se-

cundi intermedij infirmatur. ibid. n. 16. cum sequentibus.

Consensus prioris creditoris si sit generalis vt debitor possit pignus obligare, non contemplata certa persona, inducit amissionem iuris quoad omnes creditores. p. 696. 697. n. 19. & 20

Consensus anterioris commodatus, & restrictus ad certam personam, restrictè operatur quoad eam dumtaxat, itavt quoad omnes creditor ius pignoris amittat. p. 698. n. 21. 22. 23. 24. 25

Consensus anterioris quando non operatur quoad omnes creditores, tertius, cui accommodatur, subintrat gradum consentientis vtrique præferunt, intermedij autem creditores, vtrique. ibid. n. 23. & 26

Per consensum anterioris absolutum pignoris in totum dissoluitur, & secundum primum locum occupat, secus quando in gratiam alicuius fuit consensus accommodatus. ibid. n. 26

Tertius cui specialiter accommodatur consensus quoad exactionem non occupat primum gradum consentientis. p. 749. n. 19

Creditor anterior per generalem consensum quod debitor possit alteri pignus obligare remanet creditor personalis cum ius hypothecæ amiserit, ibid. n. 30. & 31

Per consensum specificum creditor non amittit ius hypothecæ quoad omnes, licet ius prælationis quoad intermedios, & tertium amittat. pag. 751. n. 56. & 57. & ex n. 56

Consensus anterioris specificè tertio accommodatus habet vim tacitæ cessionis, & pacti inter vtrumque quoad prælationem. ibid. n. 58

Consensus præstitus ad actum fiendum sufficit ad actus executionem, alio nouo non requisito. p. 263. n. 18. & 19. cum seqq.

Consensus omnium creditorum expressus requiritur, vel maioris partis eorum, vt debitor, vel vnus creditor possit etiam gratis administrator concursus creati. p. 114. & 138. n. 59. & n. 18

Et non sufficit consensus procuratorum non habentium speciale mandatum. ibid.

Consensus prædecessoris in constituenda persona non arctat successorem probantem consentientem non habere ius ad beneficium. ibid. n. 72

Consignatio.

Consignatio rei vt ex eius fructibus seu redditibus creditor soluat, ad quod contractus genus referatur. p. 76. n. 1. cum seqq.

Consignatio prædicta contractui emptionis, & venditionis adaptanda videtur ibid. n. 2

Consignatione facta alicuius rei in solutum extinguitur prior obligatio. ibid. n. 3

Consignare, verbum an importet translationem domini. ibid. n. 4. & 6

Consignatio solum importat administrationem quando in consignatione nulla subest causa translatiua domini. ibid. n. 5

Assignatio fundi, vt ex eius fructibus soluat, legatum annuum non inducit ius hypothecæ, nec afficit tertium fundi possessorem. ibid. n. 7

Nisi fundus ipse assignetur pro annuis alimentis legatis. ibid. n. 8

Quando assignatur certi fundi redditus pro annua pensione soluenda ex causa demonstratione sola personalis actio nascitur, quæ tertium possessorem non obligat. p. 76. 77. n. 9. & n. 21

Secus quando fundus ius principale consensus daretur creditori in solum quia tunc extinguitur debitum. p. 76. n. 13

Consigna

Index Rerum,

Consignata res creditoris à iudice præ executione capta, semper in pignus data videtur, & oblata pecunia cum usufructu, debitor rem cum fructibus recuperat. p. 76. 77. n. 14. & 15

Consignatio rei creditori plus offerenti in publica subhastatione pura venditio est. *ibid.* n. 16. cum seqq.

Consignata res vel ius consensus ut ex eius fructibus creditor solvatur, si tradatur cum instrumentis factus procurator in rem suam, pignus in ipsa re vel censu contrahitur. *ibid.* n. 18. cum seqq.

Simplex rei vel census consignatio, ut ex fructibus creditor satisfiat, demonstratio est, & solutionis destinatio, non pignus. pag. 77. 78. num. 21. 22. & 23

Consignatio vel nominis cessio non extinguit debitum, nisi fiat titulo realis dationis in solutum. p. 78. n. 26

Consignatio, aut nominis cessio facta commodioris solutionis gratia, non inducit liberationem, quousque creditor exigat. *ibid.* n. 27

Consignatio solutionis super gabellis, & introitusbus inducit hypothecam. p. 79. n. 35

Ex simplici consignatione rei, ut ex fructibus creditor satisfiat hypotheca non contrahitur. pag. 243. n. 3

Ex consignatione rei simul traditæ, ut ex fructibus creditor solvatur hypotheca censetur. *ibid.* n. 2

Consignatio reddituum ad solutionem, idem dicitur ad dationem in solutum quantum venditio à promissione de vendendo. p. 79. n. 36. & 37

Consignatio reddituum ad solutionem solutio est de futuro, & facta, ideo hypothecam non constituit. *ibid.* n. 38

Consignationem reddituum, & fructuum nullibi reperitur hypothecam tacitam habere. *ibid.* num. 39

Creditor cui facta fuit reddituum consignatio, de puro efficitur conditionalis, qui ante excussionem non potest redire ad debitorem. *ibid.* n. 40

Consignatarius creditor, an teneatur in concursum conferre fructus, & redditus à debitore consignatos, tam perceptos & exactos, quam percipiendos. p. 76. ex n. 4. cum seqq.

Etiam in rebus consignatis, an præferatur cæteris creditoribus concursus. *ibid.*

Consignatarius tenetur ad concursum pendentem trahere omnia bona, & iura sibi per debitorem ad solutionem consignata. p. 80. n. 42

Debitor consignando, hypothecando, aut quolibet alio modo alienando non præiudicat anteriorum creditorum iuri. *ibid.* n. 43. & 44.

Consignati redditus pro solutione alicuius creditoris, bona sunt debitoris, quæ concursum à se ignotum sequi tenentur. *ibid.* n. 45

Consignatarius primus præfertur secundo, cui postea eadem res fuit consignata. *ibid.* n. 46. & 47

Consignato iure adhuc stante, & non exacto per secundum consignatarium prior creditor consignatarius præfertur secundo. *ibid.* n. 50.

Consignatarius speciali, vel generali hypotheca munitus si cum aliis creditoribus concurrat, ad prælationem attenditur tempus, & privilegium. p. 80. 81. n. 51. & 52

Etiam si in solutum, & cum cessione sibi facta fuerit consignatio reddituum *ibid.* n. 53. & 54

Consignatarius, vel cessionarius in auocatione pecuniæ ei solutæ convenire debet via ordinaria per creditorem anteriorem. p. 77. n. 76

Et facta prius executione in debitore principali. p. 82. n. 75

Consignatio reddituum maioratus facta à possessore suo creditori consignato extinguitur pro rata fructuum ad successorem spectantium. pag. 84. n. 89. & seqq.

Idem in fructibus beneficij consignatis à possessore. *ibid.*

Consignatarius prior cui pro solutione consignata, & obligata fuit res fructifera non cogitur ad relegendam partem, etsi redditus sint vberissimi, donec ex illis integrè satisfiat. p. 99. n. 67. & 20

Consignata licet habeat bona in sententia graduationis pro suo credito poterit creditor concursum deferens, & ad alios correos, vel fideiussores, & tertios possessores redire. p. 152. n. 28. & 29

Consignatio facta in sententia graduationis concursus facti à debitore, an creditor præcludat viam correos & fideiussores molestandi. p. 156. n. 10. cum seqq. *ibid.* n. 12

Ex consignatæ, & traditæ rei (ut ex fructibus creditor satisfiat) redditione, & restitutione, an præsumatur integra solutio, aut partis non solutæ remissio. p. 243. n. 3. 4. & 5

Consignatio in sententia graduationis per viam dationis in solutum extinguit obligationem, & censum in concursum deductum à creditore. p. 156. num. 5

Per consignationem pro solutione creditoris quando recedatur à contractu, & novatio inducitur. *ibid.* n. 6

Consignatio pro solutione creditoris potius inducit liberationem quam pignus. *ibid.* n. 7

Consignatio in verbis concursus creditoris facta per se solam non extinguit obligationem nisi sequuta actuali bonorum traditione. *ibid.* n. 13. & 15. & 18

Et tunc dominium, & periculum rei traditæ transit in creditorem consignatarium. *ibid.*

Consignatio sola bonorum in sententia graduationis non sequuta traditione non auferit dominium, nec possessionem à debitore. *ibid.* n. 14. & 15. cum seqq.

Ex sola consignatione bonorum in sententia concursus non extinguitur obligatio, nec impeditur creditor deferere concursum, & correos, vel fideiussores convenire. *ibid.* n. 18

Per consignationem factam creditori censuali, tum extinguitur census, quando irrevocabiliter acquiruntur creditori bona consignata. *ibid.* n. 13. & seqq.

Si per creditorem steterit accipere bona consignata in sententia graduationis extinguitur prior obligatio, & census. *ibid.* n. 26. 27. & 28

Nisi novum aliquod emergat impedimentum ob quod creditor non possit rem consignatam recipere, non extinguitur concursus obligatio. *ibid.* num. 29

Creditor si bona sibi consignata pro solutione integra non sufficiant, non prohibetur ad alia debitoris bona recurrere, facta prius executione in consignatione. p. 225. n. 19

Consignatio in pretio conditionali approbato à creditoribus est datio in solutum per quam debitor principalis liberatur. p. 662. num. 40. & 41. & seqq.

Consignatio & adjudicatio facta creditoribus in iudicio concursus, semper est intelligenda pro datione in solutum per quem extinguitur obligatio. p. 663. n. 59

Consignatio

& Verborum.

Consignatio per iudicium in concursu facta dicitur datio in solutum necessaria. p. 664. n. 60. & 61

Continencia causa.

Vide *Exceptio causa.*

Consuetudo.

Consuetudo vetustissima, & efficax ad tollendum solemnitates requisitas in alienationem bonorum minoris, Ecclesiæ, & similibus. p. 13. n. 45. 46. 47. & n. 48

Consuetudo habilem redditum, qui est de iure inhabilis. *ibid.* n. 49

Et minorem maiorem facere. *ibid.* n. 50

Consuetudo minuit solemnitates à iure requisitas ad actum. *ibid.* n. 52

Ut in solemnitatibus testamenti. *ibid.* inuentarij. *ibid.* n. 53

De instrumentis. *ibid.*

Consuetudo potest tollere solemnitates decreti requisitas in alienatione minorum, & aliorum. *ibid.* num. 54

Consuetudo potest introducere, ut bona feudalia vel emphyteutica alienentur absque assensu domini. p. 14. n. 55. & 56

Consuetudo potuit introducere, ut minor, Respublica, seu Ecclesia possit concursum formare absque decreto, & regia facultate. *ibid.* n. 57

Consuetudo non requirit actus iudiciales, sed extraiudiciales sufficiunt. *ibid.* n. 58

Nec contradictorium iudicium ut contra Mascardum tenent alij. *ibid.* n. 59

Consuetudo, ut emphyteuta possit alienare, solum tollit impedimentum prohibitum non aliud. p. 436. n. 64

Consuetudo ne in vno loco congregentur creditores ad inducias concedendum debitori. pag. 629. n. 71

Que consuetudo viget in Hispania vbi à singulis creditoribus consensus postulatur. *ibid.* n. 72

Consuetudo deponendi pecuniam numeratam iussu iudicis conservat formam veri depositi. p. 725. sub num. 27

Contractus, & quasi.

Vide *Novatio.*

Ad contractus in iros inter partes subvertendum, principis humana potestas non extenditur. p. 291. n. 15. 16

Contractus Principi Deus non subiicit. *ibid.*

Contractus à se gestos cum subdito princeps non potest infringere. *ibid.* n. 17

Ratione concursus, qui est de iure naturali, *ibid.* n. 15

Contractus inter partes rescripta Principis infringentia non valent. *ibid.* n. 17

Contractus nec etiam de plenitudine potestatis potest princeps reuocare. *ibid.*

Nec clausula non obstante pacto operatur derogationem contractus firmati consensu partis. *ibid.*

Contractus gesti cum institutore præposito ad negotiationem, reuocato iam, sunt validi contrahente ignorante reuocationem. p. 292. n. 28

Ad contrahendum recepta potestas durat non intimata reuocationi secum contrahenti. p. 294. n. 30. & 31

Qui cum alio contrahit, sibi imputet, si non perquisiuit qualitatem, & potestatem eius. *ibid.* num. 38

Contrahentis cum muliere nupta tacente se nuptam, ignorantia non excusat à nullitate contractus. *ibid.*

Contrahens cum possessore maioratus sub facultate

subreptitia, & ignorans subreptionem, non euitat nullitatem contractus. p. 296. n. 39

Contractus alicuius favore prohibitus potest fieri si ei utilis sit. p. 134. n. 62. 63. 66. & 67

Quando vnus contractus causa transfunditur in aliam prior extinguitur. pag. 155. n. 4. & sequentibus.

Contractus aliàs illicitus ratione incertitudinis, ac dubij euentus licitus indicatur. p. 169. n. 44. & seqq.

Qui cum alio contrahit, vel scit, vel scire debet conditionem eius cum quo contrahit. p. 219. n. 19.

Contrahens cum possessore maioratus in culpa fuit, si facultatem regiam non examinavit. pag. 383. num. 7

Et sibi imputet si non vidit facultatem quam videre debuit. p. 384. n. 28

Contrahens, & emens à procuratore non viso mandato, in mala fide est, & nec præscribit. p. 385. n. 30. & 31

Plures contractus diuersis temporibus celebrati cum possessore maioratus inter se nullam connectionem nec dependentiam habent. *ibid.* n. 32

Contractus utiles per inutiles non vitiantur. *ibid.* n. 33. 34. & 35

Contractus ille semper præualeat, quo prius adfuerunt solemnitates requisitæ. *ibid.* num. 36. 37. 38. & 39

Contrahens cum possessore maioratus tenetur accurate inuestigare suam potestatem, & facultatem. p. 391. n. 105

Contractus in ultimo verbo Scripturæ perficitur ex quo nullus potest considerari Scripturæ ordo. p. 395. n. 15

Contractus conclusio semper attenditur. *ibid.* n. 152

Contractus consistit in ultimo instanti conclusione ex quo non antea perficitur. *ibid.* n. 153

Contractuum qualitates, & conditiones sunt indiuiduæ, & inseparabiles ab eo. p. 407. n. 21. 22

Contractu vtens nequit reicere aliquam eius conditionem, sed totum tenetur reicere, vel totum acceptare. p. 406. n. 23. & seqq.

Contractum faciens videtur se submittere legibus, de illo loquentibus. p. 408. n. 33

Contrahens cum alio sub certa qualitate expressa non potest postmodum illum negare. pag. 430. num. 12

Contrahens non simpliciter, sed adiecto nomine procuratorio, non nomine proprio, sed alieno contraxisse intelligitur. p. 430. 443. n. 12. & 103

An contrahens cum aliquo teneatur qualitatem personæ scire, etiam rerum qualitatem. p. 434. n. 43

Contractus, & transactiones factæ ab hærede putatio non tenent in præiudicium legitimi hæredis postea euenientis in hæreditatem. p. 441. n. 89. cum seqq.

Contractus gesti ab hærede putatio nihil detrahunt iuri veri hæredis cuius hæreditate. p. 443

Contractus gestos ab hærede putatio tanquam ab hærede, potest verus hæres hæreditate cuius ratificare. *ibid.* n. 102. & seqq.

Aliud est putatum contrahere super bonis alienis aliud verò super suis contrahere. *ibid.* n. 106. & sequentibus.

In bonis alienis contractus non valent, in bonis suis tenent. *ibid.* n. 107

Contrahens putatiuus super bonis alienis tertio præiudicium facit, non sibi, in rebus suis solum sibi ipsi. *ibid.* n. 108

Contractus gesti à Prælato putatio post depositionem

Index Rerum,

nem ignoratam, non valent, solutiones ei facta liberant debitores c.444.n.114. & seqq.

Dammum quod contingit cum possessore maioratus putatio, sibi nō inuestigandi conditionem eius, cum quo contraxit imputatur, pag. 446. n. 120

Contrahentem teneri indagare non solum qualitatem, & conditionem eius, cum quo contrahit, sed & bonorum, verior est opinio, ibid. n. 121

In Contractu gesto cum possessore maioratus putatio sub facultate regia non dubitatur de qualitate, & conditione rerum, sed de habilitate personæ ibid. n. 122

Contrahens cum alio an teneatur indagare, vel non qualitatem personæ aut rerum, solum attenditur inter ipsos contrahentes respectu tertij, cuius iuri detrahi nequit, ibid. n. 123

Contrahens debet prospicere casuum contingentiam, quam si non prospexit magis à seipso quam ab alio deceptus dicitur, ibid. n. 125

Contrahenti cum vasallo, vel possessore maioratus, non indaganti facultatem, nec sibi alio remedio præcauenti, imputatur, ibid.

Contractus gestus sub falsa causa, & sub falso supposito, quo detegitur falsum, non tenet pag. 3. cap. 1. ex n. 88. cum seqq. fol. 64. n. 20. 21. & seqq. 2. p. c. 10. n. 20. & seqq. fol. 455

Contrahere cui prohibetur pariter intelligitur prohibitum hæreditatem repudiare, p. 134. ex n. 61. cum seqq.

L. 55. Tauri qua disponitur mulierem sine viri licentia non posse contrahere, ita nec distrahere ibid. n. 62. & seqq.

Quasi contractus oritur per aditionem hæreditatis, ibid. n. 65

Contractus, & distractus à pari procedunt, & de vno ad alium valet argumentum, ibid. n. 66

Inter debitorem formantem concursum, & creditores ad illum vocatos quasi quidam contractus geritur, p. 135. n. 74

Contractus qui non requirit scripturam, si sub ea nulliter tamen celebratur, sustinetur, & testibus probatur, pag. 522. n. 73. 74. 75. & 76. cum seqq.

Statutum annullans instrumentum ob non solutam gabelam, non idem annullat contractum, p. 527. num. 77

Contractus nulliter celebratur à minore, vel ecclesia, sic ut ab ea possit reuocari: interim iuxta præsentem statum, quæ à tertio potest opponi, p. 562. n. 106. cum seqq.

Contrahens ex qualitate inutili, cum potuerit, & vtili contrahere, ex neutra sustinetur contractus, p. 569. 570. n. 32. cum seqq.

In Contractibus non valet argumentum, si quod ago non valet, valeat ut valere potest, p. 570. n. 46

Contractus intuitu vnus negotiationis non confunditur cum alia, nec ista obligatur, ibidem, numer. 55

Contractus sub conditione impetratæ facultatis, sustinetur sine ea, si alijs ad actum non sit necessaria, p. 571. n. 60

Contractu resolutio resoluuntur omnes effectus ab eo dependentes, p. 585. n. 59. cum seqq.

Contractus non dicitur perfectus, & absolutus, si inter contrahentes agatur, ut de eo fiat instrumentum, interimque quilibet potest poenitere, p. 597. n. 63

Etiam hodie stante dispositione, l. 2. tit. 16. lib. 5 Recopil. l. contractus de fide instrumenti nihil detrahit, p. 598. n. 64. cum seqq.

In omnibus contractibus, & obligationibus absenti

factis, acceptatio non requiritur ad eorum irrevocabilitatem præterquam in donatione, p. 599. ex n. 86. & ex n. 80

Contractus cum aliquo tamquam hærede, & intuitu huius qualitatis, si hæres, contractus annullatur, ibid. n. 94. & seqq.

Contractus sub aliqua causa supposita vera, si detegitur falsa, nullus est, ibid. n. 89. cum multis seqq.

Contrahentes contemplatione alicuius muneris vel officij de suo non tenentur durante, vel finito, officio, pag. 701. ex n. 12. cum seqq. pag. 702. & ex num. 7

Contrahens alieno nomine asserens habere mandatum, in eo quod non habebat, tenetur de suo, p. 675. n. 16. & ex n. 13. & seqq.

Quia videtur hoc casu suam fidem adstringere, ibid. num. 17

Vnius contractus causa si in aliam transfundatur prior contractus novatur, pag. 679. n. 74. 75. vt. de deposito transuso in mutuo.

Et de debito ex causa mutui, transuso in deposito, ibid. n. 63

Idem quando de contractu mutui fit contractus censualis, ibid. n. 66

Et quando mutuum conuertitur in contractum societatis, ibid. n. 67

Idem de dote si census erectus, definit esse dos, nec amplius ad dotem agi potest, p. 629. n. 68

Contractu primo in alium transuso prior amplius non consideratur, ibid. n. 69

Contractus transfusi in alium natura amplius non attenditur, ibid. n. 70. & 71

Quando aliquid additur vel detrahitur priori contractui, vel dispositioni novus contractus est primo novato, p. 730. n. 72

Si aditio, vel detractio consistat in substantialibus contractus, secus si in accidentalibus, ibid. n. 73

Contractus mutatus in accidentalibus tantum idem contractus dicitur continuatus, ibid. n. 74

In Contractibus fit interpretatio, per quam contrahens non remaneat deceptus, p. 754. n. 19

Ex quasi contractu iudicij non receditur, sicut nec à contractu celebrato altero, contrahente remittente, p. 768. n. 27

Quasi contractus iudicij oritur à litis contestatione, non antea, ibid. n. 28

Contractus tempus, & non tempus in mandatis attenditur ad prælationem hypothecæ, & ad forum fortiendum, & similia p. 246. 247. ex n. 9. cum seqq. & ex n. 1

Contractus executio quando confertur in futurum non attenditur tempus conventionis, sed executionis, p. 247. 248. ex num. 22. & ex num. 18. cum seqq.

In Contractibus quidquid sit omissum habetur pro omissio, p. 252. n. 23. 24

Contrahentes non obligantur ex facultate regia, sed ex suo contractu, & consensu, ibid. n. 29

Contractus sine assensu regio extinguitur morte contrahentis ita ut nequeat à principe confirmari, p. 258. n. 6. & seqq. & à n. 2

Contractus mulieris absque viri licentia nullus est, nec potest ab eo præstari mortua vxore, ibidem, num. 9

Idem in consensu patris requisito in contractu filij, qui post mortem filij præstitus nihil operatur, ibid. n. 10

Contractus conditionalis transit in hæredem actiue & passive, si conditio sit casualis, vel mixta, ibid. num. 14

& Verborum.

In Contractibus innominatis favore dotis sicut non admittitur poenitentia contrahentis, ita nec eius hæredis, p. 259. 260. n. 15. 16. 17. & 18

Contractus siue nominati, siue non, transeunt in hæredem cum sua causa & natura, p. 260. n. 19

Contractus gestus à possessore maioratus absque facultate regia, mortuo possessore extinguitur, ibid. num. 20

Contractus cum omnibus suis pactis & conditionibus vnus est indiuiduus, & inseparabilis, ibid. n. 14. cum seqq.

Contractum simpliciter approbans omnia pacta & conditiones in eo contentas approbare intelligitur nihil excepto, ibid. n. 17

Contractus cum pactis in eo contentis cum sint indiuiduus & vnus scindi non potest, ib. n. 18. & seqq.

Contractus semel perfectus non recipit ex interuallo conditionem, modum, vel grauamen ab vno imposito, altero inuito, p. 276. n. 16. cum seqq. & ex n. 2. & per totum.

Contractus perfectus recipit nouam conditionem aut formans, si vtriusque contrahentis concurrat consensus, p. 278. n. 52. & 43

Contumax.

Contumax non comparens tempore congruo, eo elapso excluditur à declinatoria exceptione, p. 64. cum seqq.

Contumax non debet esse melioris conditionis quam obediens, ibid. n. 69

Contumax qui amisit declinatoriam si vltra terminum comparer, auditur, & super declinatoria pronuntiandum, ibid. n. 70

Contra contumacem iure regio proceditur in ciuilibus vsque ad diffinitiuam, ibid. n. 72. & 73

Contumax in criminalibus auditur, intra annum super poena pecuniaria, super corporali autem semper, & ad declinandum solutis expensis, ib. n. 74

Contumax amittit electionem fori, & quamuis purget contumaciam, non admittitur ad declinatoriam, ibid. n. 75

Contumax non potest opponere exceptionem litis pendentis, ibid.

Nec admittitur ad recusandum iudicem, ibid.

Concurrrens, Concursus.

Vide Iudicium.

Concursus creditorum ad iudicium in nonnullis conuenit cum cessione bonorum, p. 2. n. 2

Concursus creditorum in quatuor genera diuiditur, p. 2. 3. n. 3. 4. 5. & 6

Concursus iudicium vt legitimum dicatur sex requiruntur, & qualia, p. 3. 4. & 7. n. 7. 13. 22. 23. ex n. 41

Omnia requisita in formando concursum tendunt ad finem ne creditores defraudentur, p. 3. n. 3

Concursus præsumitur simulatus si debitor post dimissionem bonorum, & citationem creditorum ea penes se retineat, p. 4. & seqq.

Ad concursus iudicium, omnes creditores tanquam partes formales sunt citandi, p. 5. n. 24. & seqq.

Concursus iudicium est inseparabile & indiuisibile, & ideo omnium simul creditorum præsentia requiritur, p. 5. n. 30

Concursus pendente molestia creditorum conuiescunt, donec vnusquisque diffinitiuè grauetur, p. 7. n. 42

Concursus iudex decimam exigere nequit, ibid. n. 44. & n. 58

Concursus, quo præcisè requisita deficiunt, vti fraudulentus contemnitur, ibid. n. 45

De differentiis inter concursum, ac simplicem cessionem bonorum, ibid. n. 46. cum seqq.

Concursus iudicium non requirit præambulum & actualè molestiam, secus simplex cessio, ibid. n. 7

Nisi aliquod simulationis concurrat iudicium, ibid. num. 48

Concursum formare possunt populus, Ecclesia, seu quæuis alia vniuersitas ære alieno grauata, ibid. n. 49. cum seqq.

Concursus iudicium nequit fieri nisi coram iudice, competente & solemnitatibus requisitis seruatis, p. 8. n. 56

Concursus licet cum cessione bonorum conueniat in principio & sine, in medijs multum differunt, ibid. n. 57

Concursus iudicium vniuersale originem trahit ab ipso debitore communi independenter ab aliqua executione, ibid. n. 60

Concursum absque solemnitatibus alienationi requisitis, an minor ciuitas vel Ecclesia formare possit, p. 10. per totam.

Concursus vtilis est minori, populo, & Ecclesiæ ære alieno grauatis, p. 11. n. 12

Per concursum debitor liberatur à molestiis creditorum, & decima executionum, ibid. n. 13

Concursus iudicium inuentum fuit ad euitandas molestias, carceres & ignominiam, p. 14. n. 57

Ad concursus iudicium introducendum omnes debitores in Hispania distinctè admittuntur, p. 12. num. 36

Ad concursum nouiter inuentum admittuntur minores populi, & cæteri absque decreto aut regis licentia, ibid. n. 37. & 38

Concursus iudicium ante distractionem bonorum requirit plenam causæ & iurium cognitionem, ibid. n. 41

Praxis vniuersalis Hispaniæ admittit minorem populum, Ecclesiam & similes ad concursum peragendum absque aliquo decreto, aut facultate regia, p. 13. n. 45. cum seqq.

Concursus iudicium non requirit inquietationem sed sufficere timor vt iudicis officium implorari possit, p. 16. n. 18.

Concursus, an sit casus curiæ vt intentari possit in cancellaria, omissa iudicis ordinarij prima instantia, p. 18. n. 28. cum seqq.

Affirmatiuè resoluitur ex praxi criminalium, ibid. n. 34. & 46

Concursum formanti competit priuilegium miserabilis personæ, p. 19. n. 42

Concursus ad hæreditatem clerici iacentem formandus erit coram iudice Ecclesiastico, pag. 20. n. 47. 48. 49. & 50

Concursum formare potest debitor in foro (ex pluribus quos habet) quem maluerit, p. 27. n. 1. cum seqq.

Concursus causatus à debitore nouum est iudicium, noua & diuersa lis, independens ab aliis iam motis creditoribus, p. 28. n. 8

Concursus creditorum vbi adest, ibi causæ contentiæ exceptio locum habet, p. 29. n. 15

Natura concursus non patitur coram diuersis iudicibus tractari, cum destinetur ad prælationem creditorum, ibid. n. 20. & seqq.

Concursus formati per creditores inter se ipsos dumtaxat adiuicem se opponentes executioni ab vno contra debitorem petitiæ causat iudicium particulare, quod caret effectibus, & priuilegijs concursus vniuersalis formati à solo debitore, p. 31. n. 30. cum seqq. & ex n. 42. 71. 72. 156. 148.

149

Concursus particularis per oppositionem inter creditores

Z Z z

Index Rerum,

ditores inducit causarum continentiam, limitatam tamen ad solos eos, qui se opposuerunt, non ad alios, p. 145. n. 21

Ad cognoscendum, & distinguendum concursum vniuersalem à particulari origo attenditur, an à debitore ipso, an à creditoribus tantum inter se sit formatus, p. 231. n. 33. p. 146. & ex n. 42. cum seqq. & n. 72. & 73

Concursus particularis, licet alibi tractetur, ac sententia ferantur, pro executione tamen & exactione ad vniuersalem trahuntur, p. 32. n. 34

Concursus particularis, sicut prouenit à diuersa causa, & natura, ita etiam diuersos effectus ab vniuersali producit, ibid. n. 37

Concursus particularis inter creditores inducit omnium causarum continentiam, & coram eodem iudice per oppositionem tractantur, ibid. n. 36

Creditoribus alibi obtinentes sententiam contra debitorem pendente concursu, ad illum remittendi sunt pro exactione, p. 34. n. 60

Concursu vniuersali pendente executiones, & exactiones contra debitorem suspenduntur, ib. n. 61

Concursu vniuersali pendente nullus exigere potest creditum quovisque de praelatione disceptetur, & graduatur, ibid. n. 42. & seqq.

Concursus alibi pendens exceptio in quacumque parte litis opponi potest, abundè disceptatur ibid. per totum. Concursum legitime format clericus debitor coram suo iudice ecclesiastico, cuius forum declinare nequeunt laici creditores, p. 43. n. 26. & 27. vide Clericus.

Ad Concursum debitoris laici clericus creditor citatus iurisdictionem temporalem declinare nequit, p. 40. ex n. 1. cum seqq.

Ad Concursum formandum non admittitur debitor fisci ratione delicti, vel quasi, p. 46. n. 2

Et quid quando debitum procedet ex poena pecuniaria parti applicata, ibid. n. 46. remissiuè

Concursus iudicium omnia fori priuilegia comparationis continet, p. 51. & 52. n. 54. & seqq. & n. 39

Ad iudicium concursus creditor in diem, vel conditionem admittitur, & ex quibus fundamentis abundè, p. 62. 63. ex n. 24. vsque ad n. 36

Concursu pendente bona hereditatis alienata ad concursu reddere coguntur emptores, p. 70. n. 47

Concursu ad diuersa patrimonia per vnum debitorem formato, delegationes (libramientos) nominatum, & distinctè expediendæ, super illo patrimonio, quem creditor habet obligatum, p. 72. n. 73

Eademque distinctio facienda erit in sententia graduationis, ibid. n. 74

Creditoribus vnius patrimonij, aut maioratus integrè solutis, concursus pro ea parte dissoluitur, ib. num. 75

In Concursum debent conferri bona consignata, ab euctore creditori cuiuslibet pro eius solutione, vt inter omnes distribuatur seruata gradus prærogatiua, p. 80. ex n. 41. cum seqq.

In Concursum conferre tenetur creditor quælibet bona, quæ vel in pignus, consignationem, aut depositum ab euctore recipit, p. 87. n. 1. cum seqq.

Bona deuctoris à quolibet possessa, & in concursu vniuersalem collata, cum sua causa, & gradu conferentis transeunt, ibid. n. 3. cum seqq.

In Concursu an venite debent bona debitoris per tertium possessa si per debitorem, aut creditores venduntur, & an reus possessor iudicium concursus sequi teneatur, p. 89. ex n. 29. cum multis seqq.

Ad concursus iudicium admittuntur non solù per sonalem actionem habentes, sed & omnes ius

aliquid prætendentes ad bona debitoris, p. 95. n. 102. p. 94. & ex n. 94. cum seqq.

Concursu pendente debitor, nec dominium, nec possessorem bonorum amittit donec distrahatur cum effectu, p. 132. ex n. 29. cum seqq.

Concursus creditorum, vbi adest, duæ oriuntur lites, altera respicit ius debiti, altera praelationem requirètem ordinariam cognitionem, p. 144. n. 23

Concursu pendente lites motæ non solum cum debitore sunt tractandæ, verum & cum creditoribus citandis, sunt prosequendæ, p. 113. & 143. n. 53. n. 24

Ad Concursum remittenda est sententia, alibi obtrata contra debitorem, vt ibidem fiat solutio d. creditori obtenti, p. 144. n. 25. Extra concursum minimè contenditur de praelatione, ibid.

Concursus particularis, an à concursu vniuersali differat, traditur, pag. 146. n. 42. 43. 44. p. 149. & n. 72. 73. & n. 53. cum seqq.

In Concursum vniuersalem quo plenariè agitur executiua causa insidentes illius naturam assument propria amissa, & suffocata, p. 147. n. 54. 55

Concursum formatu ab vno ex correis potest creditor deferere, & ad alios correos redire quamuis sententiam, in eo obtinuerit, p. 152. n. 27

Etiam si in sententia graduationis sibi bona fuerint pro suo credito consignata, & adjudicata, ib. n. 28. & 29

Concursus à debitore formatus releuat creditorem ab executione agentem contra fideiussorem identitatis, p. 153. n. 35

In Concursum an censum valeat deducere creditor censuarius citatus ad illum, & pro eius redemptione instare, p. 160. ex n. 1. cum seqq.

In Concursu iudicio multa specialia occurrunt, quæ iustam causam præbent creditori instandi pro redemptione census, & qualia sint, p. 161. ex n. 15. cum seqq.

Concursus formatus à debitore sensus legitimam causam tribuit creditori petendi sensus redemptionem, p. 163. n. 39. 40. & seqq.

Creditor prima dimisso, quod ex pignote superest tenetur tradere posterioribus, vt ex eo soluantur, p. 174. n. 41

Concursus à debitore formatus, de quo docet creditor conuenièdo fideiussorem, aut tertium possessorem releuat ab executione, p. 183. n. 4. cum seqq. p. 182. & à n. 1. cum seqq.

Concursus iudicium multis intricacionibus, & difficultatibus subiicitur, p. 184. n. 14. & seqq.

In Concursu bonis quodlibet argumentu contingens consolidatur cum corpore illius, p. 216. n. 58

Et certantibus debitore, & creditoribus, vt in sui commodum cedat augmentum, attentè procedit senatus vtrique parti consulendo, ibid. n. 61

Concursum alium nouum, an possit formare debitor ad alimenta sibi assignata in suo principali concursu, p. 218. ex n. 1. per totum.

Concursu causato per debitorem formaliter inest cessio, ib. n. 13. Post concursum pendente creditores debitorum mutantes, post omnes quoslibet creditores concursu assistentes exigunt, p. 222. n. 50. 51. 52

Concursu pendente inter creditores ab bona maioratus, an concursu ad alimenta sint applicanda bona nouiter reperta apud debitorem, p. 223. ex n. 2. cum seqq.

Concursum si debitor formauit inter suos ac maioratus creditores, bona nouiter reperta ad primum concursum vniuersalem non ad secundum super alimentis trahenda sunt, p. 224. n. 12

Quomodo autem inter creditores primi concursus horu bonoru distributio sit facièda, ib. remissiuè. Possessor

& Verborum.

Possessor maioratus formans concursum ad sola bona maioratus per prædecessores obligata quælibet alia bona diuersa non applicantur huic concursui, sed potius concursui alimentorum, ibid. n. 13. & seqq.

Creditoribus ad alimenta iuste prætendunt suo concursui, & non concursui ad sola bona maioratus applicanda bona nouiter reperta, vel acquisita possessori, maioratus quæ huic non pertinent, p. 225. n. 20. 21. & 22

Bona nouiter reperta quando primo concursui applicantur distribuenda inter creditores ad bona maioratus, & inter creditores, ipsius debitoris simul vocatos, ibid. n. 22. 23. & 24

Ad hanc distributionem admittuntur, etiam creditores ad sola alimenta, & quo ordine creditor est tam primi, quam secundi concursus solucendi sunt ex nouiter bonis repertis, p. 226. n. 25. & 26

Concurrentia creditorum vtriusque ab bona nouiter reperta non fit pro credito debito creditoribus alimentorum, sed pro ea parte deficiente ex alimentis, ibid. n. 27

Concurrentibus simul hærede, & fideicommissario pro credito hæreditario, quis citari debeat, & cui sit facièda solutio, & census redemptio, p. 232. n. 47. cum seqq.

In Concursu debitoris cessi comparantibus cedente, & cessionario qui præferatur in exactione crediti cessi, & quis eorum sit citandus, ibid. n. 46. cum seqq.

Concursus iudicio ex propria natura adhæret bonorum cessio, p. 241. n. 5

Concursum causans dicitur decoctus, & fallitus iam declaratus, ibid. n. 7

Concursum formans statim à se abdicat administrationem omnium bonorum, ita vt deinceps, nec contrahere, nec disponere valeat, ib. n. 12. & seqq.

Concursus litem formati à defuncto, an hæres prosequi, & continuare possit, p. 358. n. 1. cum seqq.

Concursus iudicium dissoluere non est in potestate debitoris illud formantis, p. 358. n. 3

Debitum non indicans omnia bona sua, sed reliqua occultans non admittitur ad concursum formatum, p. 359. n. 14

Hæredi non deficienti inuentarium negatur facultas formandi concursum, p. 360. n. 15

Concursus habet speciale priuilegium admittendi nouum licitorem afferentem meliorem conditionem subhastatione peracta, p. 359. n. 11. cum sequentibus.

Concursus creditorum consideratur vniuersitas, ibid. n. 22

Et in eo reperiuntur effectus vniuersitatis, pag. 360. n. 23. & seqq.

In Concursu creditorum vix aliqua persona priuilegiata deficit cù compensat restitutio, ib. n. 25. & 26

In Concursu multa adstant quæ restitutionem integram appetunt, ibid. n. 27 & seqq.

Diuisa per prouincias hæreditate inter duos hæredes sic institutos, an creditores hæreditarij vnus prouinciam admittantur ad concursum factum per hæredem alterius prouinciæ, p. 474. n. 1. cù seqq.

Concursu formato debitor intantum suorum bonorum amittit administrationem, & statim mutatur vt nihil agere possit quod præiudicet creditoribus, p. 492. n. 61. & seqq.

Concursu pendente illicita iudicantur, quæ antecum debitori permittuntur, ibid. n. 67. 68

Declaratio in iis quæ opponuntur fini concursus non in aliis, p. 494. n. 103

Pendente concursu potest debitor repudiare hæreditatem sibi delatam, & non acquirere etiam reuuentibus creditoribus, p. 496. n. 122

Concurrentibus creditoribus procuratoris, qui pecunias celatas alicui lucro dedit, & creditoribus domini ad idem lucrum, quales præferantur, p. 533. n. 1. cum seqq.

Per Concursum formatum quis non est soluendo, p. 575. n. 19

Ad Concursum donantis, vel donatarij cum pacto soluendi creditores donantis, vel vendentes possunt creditores comparere, p. 600. n. 103

Vel etiam ad concursum debitoris principalis, quem simul habent obligatum non obstante pacto, ibid. n. 104. & seqq.

Concursus iudicium motum à debitore nihil prodest fideiussoribus, nec correis, quin minus conueniantur, p. 595. n. 37. & seqq.

Concursus iudicium ad discutienda iura, & praelationes creditorum inter se ipsos, & debitor condestinatur, p. 635. n. 14. & 15

In Concursu principio creditor verum esse creditorem, & cunctis potiorum deducit, ibid. n. 16

Concursus finis est, vt debitoris bona ad solutionem creditorum distrahantur, p. 637. n. 43. & n. 46

In Concursu formato debitor bonis vniuersaliter cedendo iuxta naturam iudicij dimittit bona mobilia, immobilia iura, & actiones sibi vniuersaliter competentes, p. 690. n. 11. 32. & seqq.

Concursus iudicium est vniuersale, p. 691. n. 18

Concursus iudicium in tres creditores mouetur, ac destinatur, vt vnusquisque sciat quo gradu exigere possit, ne consumptis bonis inter posteriores, priores insoluti remaneant, p. 683. n. 1. 2. & seqq.

Concursu pendente, solutio, & exactio, præ posterata annihilatur ob dolum, malum finem, ac dolum præsumptum, p. 756. n. 4. & 5

A concursu creditorum semel formato, an debitor liberè discedere possit creditoribus reuuentibus, p. 766. n. 1. cum seqq.

A concursu semel formato inter creditores vocatos liberè discedere non posse debitorè inuitis creditoribus, verius esse ostenditur, ibi. n. 11. cum seqq.

Et ita obseruat omnium tribunalium vniuersalis praxis, p. 767. n. 12

Ad cessionem simplicem bonorum debitor non admittitur, nisi iam condemnatus, aut debita fateatur, p. 768. n. 31. & 32

Concursus creditorum finis est ipsorum solutio, & satisfactio, qua cessante lis & iudicium durat, p. 769. n. 42. 43. & 44

Concursus creditorum, nec per sententiam graduationis, nec per adiudicationem bonorum factam creditoribus finitur, quovisque omnes integrè effectiuè sint satisfacti, ibid. n. 46. & 47

Concursus iudicium non dissoluitur, si aliquis creditor esset solutus sub cautione de restituendo alteri potentius ius habenti, ibid. n. 48

Nouus creditor potior comparat, idem ingreditur iudicium concursus quod non est extinctum, etiam omnibus illic assistentibus solutio si cessit clausula de restituendo potiori venienti, ibidem, n. 49. cum seqq.

Concursus non dissoluitur dum aliquis creditor remansit insolutus, p. 770. n. 50. & 51

Concursus vniuersitas conseruatur, & continuatur in vno creditore nondum integrè soluto, et si omnes alij fuerint dimissi, ib. n. 52. cum multis seqq.

Concursus creditorum dicitur creditorum cœtus, significans vniuersitatem personarum, ibid. n. 58

Index Rerum,

Concurfus bonis confumptis vel aliter extinctis an concurfus diffoluatur & lis finita dicatur. *ibid.* n. 59
 Concurfus iudicium non diffoluitur etiam venditis bonis debitoris pro debitore folutione, quando vnus remanfit infolutus. *ibid.* n. 61
 Et adhuc durat contra debitorem obligatio, & fententiæ executio in fufpenfo manet quoufque bona nouiter debitor acquirat. p. 770. 771. n. 62. & 63. cum feqq.
 Concurfus iudicium motum fuper bonis maioratus, quando extinguitur. p. 771. n. 69
 Concurfus iudicium agitatum cum curatore dato hæreditati, tanquam iacenti, quæ deregitur tunc adita an annullatur. p. 254. n. 2. cum feqq.
Concurfus fpecialia.
 Speciale eft in concurfu creditorum fauori & intercefforum, nouum admittere licitatore. dummodo quod plus offort, in magna fit quantitate. p. 370. & 367. n. 11
 Concurfus fola deftinatio eft cafus curiæ, vt in prima inflantia adeatur cancellaria. p. 370. n. 50
 Speciali concurfu eft, vt creditores citati fequantur forum debitoris prouocantis. *ibid.* n. 51
 Specialis eft concurfus vt femel aduocatus à fifco hoc per folutionem dimiffo, iterum redeat ad priorem iudicem. *ibid.* n. 52
 Scholasticæ fidei reus, fidei actor, ad fuum iudicem trahit omnes caufas, concurfum tamen creditorum non potefl. *ibid.* n. 53
 Cauſæ indiuiduæ, & connexæ ad vnum, & priorem iudicem remittuntur, concurfus autem, fidei prior, fidei poſterior ad fe indiftinctè trait caufas alibi pendentes. *ibid.* n. 54
 Debitor licet fit Dominus bonorum fuorum per concurfum à fe caufatum admittit potefl. tatem assignandi, & difponendi necnon adminiftrandi. *ibid.* n. 55
 Creditor conditionalis licet careat actione ad agendum concurfus tamen illum admittit. *ibid.* n. 56
 Speciale etiam eft concurfus, vt creditorem cenſualliflam admittat ad redemptionem poſtulandam. *ibid.* n. 57. & 58
 Concurfus pendentiæ releuat creditorem ab executione, vt liberè agat contra tertium ad alios correos. p. 364. n. 59
 Ad taxanda alimenta ex bonis concurfus non qualitas fed neceffitas tantum infpicitur. *ibid.* n. 60
 Per concurfum extinguitur mandatum antea à debitore datum, ad adminiftrandum, vel contrahendum. *ibid.* n. 61
 Minor reſpublica, Eccleſia, aliæque communitas concurfum inter fuos creditores formate potefl abſque decreto, facultate Regia, & aliis ſolemnitatibus in eorum alienatione requiſitis. p. 371. n. 65
 Exceptio concurfus pendentiæ potefl opponi in quacumque parte iudicij. *ibid.* n. 66
 Decimam executionem licet regulariter percipiat iudex, eam tamen non deducit ex bonis concurfus, ſubſtantis. *ibid.*
 In concurfu ſpeciali eft, vt maior pars creditorum præiudicet minori. *ibid.* n. 67. 68. 69. 70. 71. & 72. cum feqq.
 Concurfus ſpecialis eft, vt creditores cogantur bona debitoris in ſolutum recipere. p. 375. n. 7
 Ex concurfu pendentiæ nihil ſpecialis infertur quod poſſit impedire debitorem ius quærendum repudiare ſicut antea. p. 493. n. 82
Creditor, Creditum.
 Vide *Concurfus, Prælatio, Hypotheca.*
 Creditor prior potefl eligere vnum ex tertijs poſ-

ſeſſoribus, & vnum ex creditoribus ante fe ſolutis, vt ſolutio auocetur. 758. n. 20. 21. 22. & 23
 Quæ opinio verior, probabilior, ac receptior eſt. *ibid.* n. 24
 Primo creditore dimiffo ſecundus remanet primus & poſterior. p. 758. 759. n. 31. 32. 33. & 34
 Creditor virtute obligationis bonorum generalis facta à poſſeſſore maioratus, confirmata poſtmodum à rege non eſt graduandus in bonis maioratus. p. 253. n. 37
 Creditores in exigendo ſua credita gradus, & ordinem ſententiæ ſeruare tenentur ne conſumptis bonis inter poſteriores, priores inſoluti remaneant. p. 756. n. 1. & 2
 Creditores potiores habet reſreſſum contra adminiftratorum ordinem graduum præpoſterantem. *ibid.* n. 3
 Poſſunt etiam reuocatoriæ intentare contra poſteriores ſolutos ſiue pecunia conſumpta fit ſiue non. *ibid.* n. 4
 Creditoribus anterioribus datur electio in agendo contra creditores intempetiue ſolutos vel contra adminiftratorum poſterioribus perperam ſoluentem. *ibid.* n. 6
 Creditori qui mala fide pecuniam exegit nunquam pecuniæ fuit dominium quæſitum. p. 757. n. 7. & feqq.
 Creditoris potioris libero an fit arbitrio contra quemlibet ex creditoribus poſterioribus reuocatoriæ intentare, vel fit cogendus ab alternis incipere & gradatim aſcendere quoufque de ſuo credito potiori ſatisfiat. *ibid.* n. 10. & feqq.
 Creditorem primam liberum habere arbitrium & electionem in auocandam pecuniam à quolibet ex poſterioribus creditoribus præmature ſolutis, verior eſt opinio. *ibid.* n. 19
 Creditor ſecundus conuentus reuocatoriæ à priori nequit huic opponere, vt agar prius contra tertium & alios inferiores ſe iam ſolutos. pag. 758. n. 20. & feqq.
 Creditores prouocati ad iudicium concurfus debent ſequi forum debitoris prouocantis. p. 17. 18. n. 23. 24. 25. & per totum c.
 Creditores cum de diuidendo patrimonio debitorum inter ſe tractent, iudicium communi diuidendo certare videtur. p. 25. n. 4
 Creditores ad concurfum conuocantur non ſolum vt plura ſua deducant, ſed vt ſimul inter ſe de prælatione contendant. *ibid.* n. 7. & feqq.
 Certant etiam de totali exclusione inter ſeipſos. p. 26. n. 12.
 Creditor potefl vnum & idem creditum petere parim coram vno iudice & partim coram alio ſimiliter competente. p. 28. n. 4
 Potefl tamen à debitore cogi, vt coram vno totum petat, nec litibus vexetur. *ibid.* n. 5
 Creditores citati coire debent, omnes ſemel ad iudicium concurfus ob eius indiuiſibilem naturam. p. 29. n. 20. cum feqq.
 Creditores qui alibi ſententiæ obtinere contra debitorem concurfus pendente non poſſunt creditum exigere ſeorſum, ſed ad concurfum remittendi. p. 34. n. 60. cum feqq. & per totum §.
 Creditores anteriores ius habent auocandi pecuniam ſolutam poſterioribus. *ibid.* n. 66
 Creditor qui concurfu formato intempetiue exigit malam fidem habet. *ibid.* n. 67
 Creditores concurſui aſſiſtentes quoufque & ultra nouem dies poſſunt opponere de concurfus pendentiæ. p. 36. n. 23. 24. & 25

Creditorum

& Verborum.

Creditor minor pars, quibus maior quantitas debetur, præualeat maiori parti perſonarum quibus minor ſumma debetur. p. 49. n. 22
 Creditores ſolum de ſuis creditis poſſunt diſponere, & de ſuis antelationibus, non tamen de bonis concurfus. p. 48. & 50. n. 16. & 28.
 Creditores citati ad concurfum non comparentes ius pignorum amittunt, emptoresque eorum tuti ſunt ab illorum moleſtiis. p. 59. n. 5. cum feqq.
 Et à iure auferendi excluduntur. p. 60. n. 11
 Creditores poſteriores anterioribus citatis, non comparentibus in re, aut pecunia ſibi ſoluta tuti ſunt. *ibid.* n. 12. feqq.
 Creditor ad concurfum citatus, & non compatuit ſicut ius pignori diſtracti amiſit, an etiam ſuum creditum ſimul. p. 61. n. 15. & feqq.
 Affirmatiua opinio proponitur. *ibid.* n. 16. Contra-ria verior. *ibid.*
 Diffoluuntur argumenta contraria. *ibid.* n. 18
 Creditor citatus tardiùs tamen comparetis, an ius prælationis amittat. *ibid.* n. 19
 Creditor tardiùs comparetis ſi ante ſententiam graduationis indubitata inſtrumenta ſui iuris doceat admittitur, & ius prælationis conſeruat. *ibid.* n. 20
 Creditor citatus ad concurfum quando congruo tempore comparere dicatur, vt admittatur. p. 62. n. 21. 22. & 23
 Creditor in diem, vel ſub conditione, an citari debeat ad concurfum. *ibid.* n. 24. cum feqq.
 Creditor in diem, vel ſub conditione incertus eſt, qui nec in iudicio potefl agere antequam dies ſolutionis eueniat. *ibid.* n. 25
 Creditor ſub die, vel conditione admittitur ad concurfum, & per ſententiam ſub conditione adueniente graduatur. *ibid.* n. 26
 Creditor conditionalis admittitur in iudicio ſeparationis bonorum. *ibid.* n. 27
 Creditor conditionalem admittendum eſſe ad concurfum creditum determinauit, Senat. Pedem. *ib.*
 Creditor conditionalis non impeditur agere iuſta cauſa ſuperueniente. *ibid.* n. 29
 Creditor conditionalis ante diem potefl agere quando pignora, & hypothecæ periclitantur. *ibid.* n. 30. & feqq.
 Creditor conditionalis potefl agere ante conditionem, ſi de fuga, inopia, vel futuro dolo ſuſpectus fit debitor. p. 63. n. 31
 Suſpicio inopiæ, & æris alieni nulla vrgentior, quam ipſum iudicium concurfus quo debitor bonis omnibus exiuit. *ibid.* n. 33. & feqq.
 Creditori conditionali quibus remediis conſulatur in concurfu cum difficile fit, miſerabilem debitorem inuenire fideiuſſorem. p. 65. ex n. 43. cum feqq. & ex n. 51
 Creditor hæres ſui debitoris potefl cum inuentario ſuum creditum, & ſeparationem poſtulare ſicut extraneus. p. 69. n. 29. cum multis feqq. vide inuentarium.
 Creditor hæres ſui debitoris vendita hæreditate potefl ſuum creditum conſequi, & vti retentione. *ibid.* n. 37
 Creditores vnus adminiftrationis, non confunduntur cum creditoribus alterius in eadem perſona debitoris extinctis. p. 70. n. 48. cum feqq.
 Creditor qui in publica ſubſtatione plus offerens rem licitauit etiam per ſuppoſitam perſonam tutus, & niſi interueniat læſio. p. 77. n. 16. & 17
 Creditor pignus tenens non potefl impedire venditionem, vt ſibi & aliis ſatisfaciat. pag. 87. 88. n. 6. 7. 8. & n. 9. cum feqq.

Creditor pignus habens nullum damnum patitur illud exhibendo, vt vendatur cum ad eius ſatisfactionem ordinetur. *ibid.* n. 10
 Creditor quomodolibet bona debito retinens, tenetur illa conferre in concurfum vniuerſalem, vt inter omnes diſtribuantur, ſeruata gradus prærogatiua. *ibid.* n. 17
 Annotatur. Gaius miſerè lapſus contrarium firmans. *ibid.*
 Creditor propriè is dicitur qui ab alio inuito exigere potefl. p. 97. 98. n. 126. 127. & 128
 In ſtatuto de creditore loquente non comprehenditur, qui actionem realem habet. *ibid.* n. 129
 Creditor largè dicitur, qui actionem realem habet. *ibid.* n. 130
 Creditores dicuntur & habentes actionem realem iuxta ſubiectam materiam, & naturam concurfus creditorum. *ibid.* n. 131
 Creditores veri & impropii in vnum iudicium creditorum concurrere debent, vt quorumlibet ſimul iura examinentur, & quilibet quod ſuum eſt ex bonis debitoris conſequatur. *ibid.* n. 132
 Creditor prior hypothecam poſſidens ſi deducto ſuo credito aliquid ſuperreſt, tenetur rem dimittere poſterioribus creditoribus. p. 106. n. 6. 7. & 20
 Creditor accipiens nomen debitoris in ſolutum ſemper illud tenetur in concurfum conferre inſtantibus anterioribus. p. 107. n. 21
 Creditores per ſolam ceſſionem non acquirunt dominium in bonis debitoris; ſed ius quoddam perſonale, vt diſtrahantur. p. 133. n. 56. & feqq. & ex num. 30
 Creditor qui prius ſententiam obtinuit, an alijs, quorum cauſæ pendent præferatur. p. 141. n. 3. & num. 5
 Creditores perſonales, qui eodem tempore ſententiam obtinuerunt, æqualem habent executionem in bonis debitoris. p. 130. n. 6
 Creditor, qui præuenit in exequendo ſententiam ſimul pro alijs latam, an iſtis executionem non perentibus præferatur. *ibid.* n. 7. & 8
 Creditor potefl conuenire quemlibet ex correis, vel fideiuſſoribus, & vno conueno potefl liberè ad alios redire, quandiu integrè non eſt ſolutus. p. 151. ex n. 10. cum feqq.
 Creditor electionem, & arbitrium habet eligendi, & variandi inter correos debendi, & fideiuſſores eorumque bona, aded vt creditor poſterior non poſſit ei opponere, quod exigat ab aliquibus. *ibid.* n. 16
 Creditor in reuocatoriæ arbitrium habet reuocandi ſolutionem poſteriori, quamuis alij adſint inferioris gradus, quibus pariter fuit ſolutum. p. 151. 152. n. 17. & 19
 Creditor concurfum ab vno ex correis formatum potefl deferere, & ad alios redire etiam gradu obtento in ſententia. *ibid.* n. 17. & 27
 Creditor, cui in ſententia graduationis bona fuerunt adiudicata pro ſuo credito adhuc habet reuocatum contra correos, aut fideiuſſores, & tertios poſſeſſores. *ibid.* n. 28. & 29
 Creditor cenſuarius ad concurfum citatus, an valeat ſortem principalem in illum deducere, & pro eius redemptione inſtare. p. 160. ex n. 1. cum feqq.
 Creditor cenſuarius ad concurfum prouocatus licitè potefl pro cenſus redemptione inſtare. p. 161. ex n. 5. cum feqq.
 Creditores poſteriores non poſſunt in re hypothecata ius prætereſſe, niſi in eo quod ſuperreſt, ſatisfactis prioribus. p. 171. n. 7

Z Z z 3

Creditor

Index Rerum,

Creditor agens contra fideiussorem, aut tertios possessores tenetur probare inopiam debitoris, siue ante iudicium, siue in eodem. pag. 186. 187. n. 53. 54. & 55

Creditorum qui concursu pendente mutuauerunt debitori, post omnes quoslibet concursu assistentes exigunt. p. 186. n. 49. 50. & 51

Creditorum ad alimenta etiam posteriores præferantur, aliis quibuslibet anterioribus ad sola bona maioratus. p. 223. n. 3. 4. & seqq.

Creditorum ad sola bona maioratus, an excludantur creditorum concursus super solis alimentis à bonis nouiter repertis, postulantibus alimentorum reformationem ob nouum augmentum patrimonij debitoris. p. 226. n. 28. 29. & 30

Cautela hæc sub distinctione admittitur. ibid. n. 31. 32. & 33.

Creditor in subhaftatione bonorum debitoris licitans præfertur omnibus licitatoribus. pag. 368. n. 14. & 15

Creditoribus concursus succurritur per viam restitutionis ex clausula generali, vt nouus admittatur licitator subhaftatione peracta. ibid. n. 17. & sequentibus.

Creditor tanquam extraneus plus offerens tutus est, & rem debitoris subhaftatam accipit in emptionem, non in pignus. ibid. n. 16

Creditorum maior pars præiudicat minori, & in vnum congregantur omnes. pag. 371. n. 67. cum sequentibus.

Et an hoc procedat in aliis similibus casibus, vltra expressos in certis legibus. ibid. n. 73. & sequentibus.

Vtior & communior opinio est tenentium maiorem partem creditorum maiori præiudicare quoties tractatur de consequitione suorum creditorum ex bonis falliti. ibid. n. 76. 77. & 78

Creditor inferioris gradus, etiam maioris summæ non admittitur postulans, vt prior recipiat bona debitoris in solutum. p. 372. n. 79

Creditorum maior pars tunc attenditur in iis quæ omnibus sunt communia, damnum, & vtilitas proportionabiliter ad singulorum credita. p. 372. num. 80

Secus quando damnum, & vtilitas omnibus promiscue non communicantur. ibid. n. 81. & 82

Pactum maioris partis creditorum circa bona debitoris, vt præiudicat minori parti debet esse æqualis fortunæ. ibid. n. 83

Creditor inferior, an possit cogere anteriorem, vt fructus bonorum concursus detentos, aut in solutum recipiat, aut patiat, quod ipse inferior ex eis soluat. p. 375. n. 1. cum seqq.

Pars affirmatiua ex variis fundamentis probatur. ibid. n. 6. cum seqq.

Creditorum inferiores plus offerentes pro bonis concursus præferuntur anterioribus pretium currentis offerentibus. ibid. n. 10

Creditor posterior offerens priori, vt vel rem concursus recipiat vel patiat sibi dari nullatenus cedit de vtilitate anteriorum, sed de sua dumtaxat. p. 376. n. 22. 23. 24. 25. & 26

Imò in notabile detrimentum creditorum cæterorum intentio inferioris ista vergit. p. 377. n. 27

Creditorum anteriorum ius quamdiu viuunt posteriorum ius dormit, in quorum damnum redundat diminutio, ac defectus bonorum concursus. ibid. n. 28. & 29

Creditor inferior plus afferens in subhaftatione bonorum debitoris, tunc præfertur anterioribus, si

& Verborum.

Secus si incommodum creditor aut damnum pariatur monetarium subrogatione. ibid. n. 67

Creditor simpliciter vendens pignus censetur vendere pure proprio, non pure creditoris. p. 430. num. 12

Vendens tamen cum denominatione creditoris, tanquam talis vendidisse intelligitur. ibid.

Creditorum non tenentur indagare intrinsecam conditionem debitoris, nec inuestigare titulum bonorum n. 33

Creditor confidens de bonis debitoris sibi obligatis sæpe creditum amittit euicta hypotheca per verum dominum. p. 446. n. 123. & 124

Creditor non potest liberare vnum ex pluribus fideiussoribus simul obligatis, cum vnus aliorum contemplatione intelligatur se obligasse. p. 466. n. 18. & 19

Diuisa per provincias hæreditatis à testatore inter duos hæredes, an creditorum hæreditarij vnus provinciam admittatur ad concursum factum per hæredem alterius provinciam. p. 524. n. 1. cum sequentibus.

Creditoribus habent ad vniuersum patrimonium, & ad vniuersa debitoris bona vbique existentia. p. 475. 478. num. 17. 18. 19. 20. & 21. cum sequentibus.

Creditorum debitoris exercentis duas diuersas artes & negotiationes, qui fuerint vnus negotiationis, non confunduntur cum creditoribus alterius. p. 478. n. 52

Creditorum ad bona libera non confunduntur cum creditoribus maioratus. ibid. n. 53

Creditorum ementis pro persona nominanda nullo tempore acquisierunt ius hypothecæ in re emptæ. p. 483. n. 26. & 27. & ex n. 22. cum seqq.

Creditorum non fraudantur quando debitor non vult ius delatum acquirere, sed quando acquisitum alienat. p. 487. cum multis seqq.

Creditorum debitoris ante tempus restituentis maioratum fideicommissum, vsum fructum patri debitum, an possint in concursu formato post restituentem ius præterdere ad interuersum, & fructus à tempore restitutionis, vsque ad mortem debitoris perceptos. p. 499. ex n. 1. & per totum.

Creditorum teneri inuestigare titulos debitoris, firmat Paz ex Angeli doctrina. p. 552. n. 22

Quos perperam loquutos fuisse ostenditur manifestè. ibid. n. 23. & seqq.

Creditori agenti Saluiano interdicto sufficit probare possessionem esse penes debitorem tempore obligationis. ibid. p. 554. n. 39. & seqq.

Creditor ius suæ hypothecæ fundat in dominio debitoris, aliàs non obtinet. p. 556. n. 61

Creditorum victi à possessore obrinent in tenuta ob nullitatem facultatis & hypothecæ in bonis maioratus, si possessor vincatur in proprietate, iura sua & hypothecæ iterum recuperant. p. 564. n. 127

Creditoris hypotheca variatur & alteratur ex variatione & mutatione iuris debitoris hypothecantis. ibid. n. 128. 129. 136. cum seqq.

Creditorum hæredis transmittentis an ius habeant ad bona hæreditatis transmissa. p. 437. ex n. 66. cum seqq.

Creditorum debitoris donantis, vel vendentis bona sua cum pacto, quod donatarius creditoris soluat ad concursum donantis, & donatarij concurrere possint. p. 592. ex n. 1. cum seqq.

Creditorum vendentis vel donantis hac conditione vt emptor seu donator soluat creditoribus de

iure communi nullum ius habent in emptorem vel donatarium. p. 593. 594. n. 15. cum seqq. vsque ad n. 22

Creditorum non possunt recta via absque cessione agere contra donatarium, vel emptorem cum pacto vt eis soluat. ibid. n. 25. 26. & 27.

Fallit quando emptor vel donatarius spontè suscepit iudicium. ibid. p. 595. n. 28. 29. & 34

Creditor potest agere contra emptorem suscipientem in se æs alienum venditoris in quatuor casibus relatis. ibid. ex n. 31. vsque ad 39

Creditor vendens pignus iure creditoris tanquam procurator debitoris vendit. p. 596. n. 46. & 47

Iure communi attento, ius non acquiritur creditoribus ex pacto inter debitorem & donatarium, vt iste soluat creditoribus. p. 597. n. 55. & 56

Secus de iure regio, ex l. 2. n. 16. lib. 5. recop. ibid. n. 57. cum seqq.

Creditorum vendentis sua bona cum pacto quod emptor eis soluat, non possunt de iure communi contra emptorem sibi non obligatum agere. p. 598. n. 68. secus de iure regio ex d. l. 2. de quo erit in electione creditorum agere vel contra debitorem, vel contra emptorem virtute pacti. ibid. n. 69

Idem seruari de iure communi ob circuitus vitandos tenent aliqui. ibid. p. 599. n. 70. 71. & ex n. 90

Creditor censuista pro sorte vnus præfertur creditori postea contrahenti cum eodem debitore ante vsuras decursas. p. 607. n. 69. & 70

Creditor, qui quod suo debitori debet, habet sibi hypothecatum licet contra se ipsum agere non possit, potest tamen à se debitum retinere. p. 610. n. 5

Ac pariter eidem competit vtilis actio virtute obligationis. ibid. n. 6

Creditor de suo priuilegio, aut prælatione instrumentis aut probationibus docet. p. 635. n. 16. & 17

Creditor potest idem creditum in partes scindere, & in diuersis iudicijs diuisim petere si ei non opponatur exceptio. p. 655. n. 42

Creditor habens plures correos in solidum obligatos, si simpliciter agat aduersus quosdam absque solidi protestatione, videtur creditum scindere, & iuri solidi renunciare. ibid. n. 45

Creditor qui virtute sententiæ ratam ab vno correo exegit, non potest postea ab eo, nec cæteris in solidum obligatis solidum petere. ibid. n. 26

Creditor consentiens subhaftationi conditionali illo genere solutionis contentari debet. p. 636. n. 31. cum seqq.

Creditor exigens censum annuatim ab emptore promittente loco pretij acollare exegisse intelligitur virtute adiudicationis sibi factæ. ibid. n. 88. & seqq. & n. 87.

Creditor factus rei Dominus conseruat hypothecæ prælationem contra creditores inferiores. p. 669. n. 130. cum seqq.

Creditoribus anterioribus datur electio an velint agere contra posteriores præpostere solutos, vel contra administratorem inordinatè soluentem. p. 707. n. 29

Emptor pignoris præpostere soluens scienter & contra ordinem iudicis tenetur de suo anterioribus creditoribus, quibus datur electio recursus contra emptorem vel posteriores. ibid. n. 30

Creditor posterior in mala fide est exigendo prius, quam anteriores simul concurrentes. ibid. n. 34

Creditor mutans debitori, vt soluat priori huius locum subintrat tribus concurrentibus. pag. 709. n. 55. 56. 57. & 58

Creditorum anteriorem fuisse solutum ex eadem

Index Rerum,

pecunia noni creditoris ad id mutandi ex quibus coniecturis præsumatur. *ibid.* n. 59
Creditores anteriores specialiter non citati ad concursum, sed per proclama, possunt quandoque comparere molestare emptores. pag. 716. n. 8. & 9
Creditores, qui concursui adsunt, & ad eorum instantiam bona subastantur, & ad ius omne, quod in bonis habebant amittunt, & libera ad emptorem transeunt. *ibid.* n. 10
Priores creditores prius ex pretio pignorum solvuntur, posteriores ex superfluo si adsint. p. 721. n. 7
Posteriores solum ius habent, quantum ex pignoris pretio superest, solutis prioribus *ibid.* n. 8
Creditor prior tenens hypothecam non tenetur eam dimittere posteriori, donec integrum creditum consequatur. p. 722. n. 11
Anterior tenens hypothecam sibi, & aliis idoneam nequit repellere posteriorem agentem pro residuo, soluto iam anteriori. *ibid.* n. 12
Creditum.
Creditor iuri debitor nulla arte, & quomodolibet disponendo detrahere non potest. p. 720. n. 1. & sequentibus.
Creditoribus suis, quando debitor adeundo hereditatem non soluendo possit præiudicare adiciendo novos creditores hereditarios, n. 729. ex n. 65. vsque ad n. 69.
Creditor anterior consentiens ut pignus alteri obligetur, an præiudicet creditoribus intermediis. p. 746. n. 1
Creditor anterior cedens inferiori gradum, & prælationem suam dumtaxat ad exigendum, an non solum sibi, sed & intermediis præiudicet, creditoribus. *ibid.* n. 2. & 3
Creditor consentiens ut pignus pignori detur, pignoris ius remississe videtur. p. 747. n. 4
Creditor consentiendo, ut res alteri pignoretur ius pignoris prorsus amittit, & creditor merè personalis remanet. *ibid.* n. 9
Quid inter contrahentes actum fuerit attenditur an voluerit creditor totum ius pignoris dimittere, an solum gradum, & prælationem. p. 697. n. 6
Creditor consentientem, ut pignus alteri obligetur, non amittere prorsus ius hypothecæ quoad omnes, sed quoad illum creditorem tantum, cui consentit, qui teneant. *ibid.* n. 9. & seqq.
Creditores intermedij gradatim ascendunt locum anterioris consentientis, & sicut præferuntur tertio, ita & anteriori, cui tertius præfertur. p. 697. n. 27. & ex n. 19. cum seqq.
Debitor, qui prius debitori tradit pignoris ius amittit non creditum, ad quod remanet creditor personalis. p. 749. n. 32
Creditor tertius, cui anterior nominatim consentit licet præferatur consentienti, non tamen intermediis. *ibid.* n. 33
Creditores intermedij per consensum anterioris gradatim ascendunt eius gradum, & præferuntur anteriori, & ei cui iste consentit. *ibid.* n. 34
Tertius, cui anterior consentit antelationem intermediorum non consequitur cessante cessione, & subinratatione. *ibid.* n. 35
Nec antelationem consequitur nisi à tempore, quocum debitor contraxit. *ibid.*
Medij creditores præferuntur anteriori qui consentit præferti à tertio. *ibid.* n. 36
Medius vincit tertium, à quo vincitur primus. *ibid.*
Creditor ius suum nunquam amittit per consensum, quod specificè reseruat. p. 649. 750. n. 37. & 38

Petri Surdi locus insignis in proposito refertur *ibid.* n. 19. 40. 41. & 42
Anterior, qui consentit sub iuris sui reservatione, quo ordine, & loco exigere potest. *ibid.* n. 43. remissive.
Inter creditorem, cui anterior pignori consentit intermedios, & anteriorem, quo ordine fiat exactio *ibid.* n. 44. & seqq.
In creditore hypothecario anteriori tria diuersa iura concurrunt, ius pignoris, ius prælationis, & ipsum creditum *ibid.* n. 46 & seqq.
Anterior creditor 100. cedens prælationem inferiori pro 200. nullam pro suis centum transfert prælationem. p. 752. n. 76. & seqq.
Creditor inferior pro 200. recipiens prælationem ab anteriore creditore pro 100. dumtaxat, pro hac rata parte recepisse intelligitur. *ibid.* n. 80
Vnus creditor contra eundem debitorem plura, & diuersa credita habens plurius, & diuersorum personam repræsentat. p. 753. n. 86
Ita pariter pro singulis creditis iuxta vniuscuiusque gradum ac prælationem graduatur interpolate inter cæteros creditores. p. 753. n. 88. & seqq.
Creditor pro certa summa hypothecarius postea pro alia diuersa quantitate eadem bona, & alia bona sibi fuerunt obligata, pro prima summa præfertur interim contrahentibus pro secunda ei intermedij præferuntur *ibid.* n. 90. & 91
Creditor inferior, cui per anteriorem sit prælationis cessio, si plusquam cedenti debeatur exegit, restituit superfluum intermediis creditoribus. p. 754. n. 99
Creditor inferior cui per anteriorem sit prælationis cessio sub conditione si iste immediatè post eum exigat an præiudicet intermediis, & an istis penitentibus, cessio inefficax reddatur. p. 746. ex num. 1. cum seqq.
Crescere, Decrescere.
Crescentibus vel decrescentibus bonis concursus crescunt, & decrescunt alimenta semel taxata, re iudicata non obstante. p. 580. ex n. 1. cum seqq.
Circuitus.
Ob circuitus vitandos etiam de iure communi potest creditor agere contra donatarium cum pacto de soluendis creditoribus. p. 598. 599. n. 70. 71. num. 90
Culpa.
Culpa imputatur ei, qui se immiscuit rei ad se non pertinenti. p. 267. n. 15
Ex culpa quis tenetur de casu quando destinata fuit ad ipsum casum, non aliter. p. 271. n. 53
Curator.
Vide *Administrator.*
Curator dari debet hereditati iacenti cum quo possit formari concursus creditorum. p. 109. n. 1. & p. 12. n. 3. & 4
Bonis debitoris creditoribus instantibus datur curator. *ibid.* n. 6.
Curator ad litem datus non aliter admittitur quam satis dederit. p. 111. n. 26. & n. 27
Curatori bonorum sola commissio videtur rerum custodia. p. 113. n. 49
Curator bonorum actiones mouere potest in rebus tempore perituris. *ibid.* n. 50
Curatoribus minoris, prodigi, furiosi, & aliorum dominium bonorum non quaeritur sed penes minorem, & alios remanet. p. 135. n. 38. & 39
Curatores bonorum, & sequestri non habentur loco domini, sed simplicium custodum. p. 133. num. 40

Curator

& Verborum.

Curator hereditati iacenti datus potest se presentare ad beneficia vacantia, cuius ius patronatus hereditati adheret. p. 136. n. 90
Curator inuitus nisi ex magna necessitate nemo creari potest. p. 137. n. 1
Curator ad bona absentis tenetur inuentarium conficere cum fideiussore quando bona ad eius manus peruenerunt. p. 7. n. 43
Curator ad bona dati propter aliquam causam officium finitur cessante causa. p. 771. n. 73
Curator datur filio familias minori ob patris deportationem finitur patre reuerso. p. 771. n. 74
Curator bonis captiui finitur capto reuerso. *ibid.* num. 75
Curator datus hereditati iacenti finitur hereditate adita. *ibid.* n. 76
Curator hereditati tanquam iacenti datus ad instantiam creditorum quæ reuera iam erat adita an iudicium creditorum annulletur. *ibid.* n. 77. & 78
Curator datus furioso durat quoad furor. *ibid.* num. 79
Curator ventri datur non tutor. p. 772. n. 80
Curatoris officium ventri datur & finitur statim quod infans nascitur. *ibid.* n. 81
Curator ob certam causam cessat, cessante causa. num. 82
Cum curatore dato hereditati tanquam iacenti quæ deregitur tunc adita, iudicium concursus agitur, an annulletur. p. 254. ex n. 1. cum seqq.
Curator datus hereditati iam aditæ curator nullius dicitur. *ibid.* n. 6
Curatore dato pupillo tanquam adulto datio nulla erit. *ibid.* n. 7. & seqq.
Curatoris officium dati hereditati iacenti finitur hereditate adita. p. 255. n. 13
Curator dari non potest hereditati iam aditæ. *ibid.* num. 14
Curator datus tempore incongruo, & quo dari non debuit, vitatur. *ibid.* n. 17
Curatore dato hereditati tanquam iacenti, quæ iam erat adita iudicium concursus, an sit nullum. *ibid.* n. 18. 19. & 20
Curatoris datio hereditati aditæ nullitas non prouenit ex scientia vel ignorantia creditorum, sed ex supposito falso. *ibid.* n. 21
Gesta à curatore dato hereditati tanquam iacenti quæ adita erat nulla redduntur ipso iure. p. 257. num. 47
Gesta à curatore legitime dato personæ fictæ possunt, & nocent personæ fictæ, & ius eius habent. *ibid.* n. 48
Curator datus prodigo, qui prodigus non erat sed furiosus an sustineatur. *ibid.* n. 49
Curator datus alicui tanquam prodigo, qui prodigus non erat, an & quando sustineatur. p. 257. 258. n. 50. 51. 52. & 53.
Custodia.
Dimissio bonorum licet sit de substantia, & natura concursus solum tendit ad eorum custodiam, & administrationem. p. 135. n. 77. & seqq. & n. 93 cum seqq.

D

Dammum.

Dammum infectum postulat ut vicinus mittatur in possessionem domus minantis ruinam. pag. 91. n. 58. & seqq.

Dammum minus est creditorem non exigere, eo quod debitor non est soluendo, quam permittere ut exigat ab alio, quod debitor non est. pag. 402. n. 43. 44. 45
Dammum contingens contrahenti cum possessore maioratus patatiuo sibi non inuestigandi conditionem eius imputatur. p. 462. n. 120. cum seqq.
Dammum & defectus ratæ census deficientis ex maioratu cuius modo quomodo communicatum erit inter creditores. p. 471. ex n. 68. cum seqq.
Inter creditores eodem tempore, & instrumento contrahentes damnum ratæ ademptæ à maioratu cuius modo pro rata communicatur. *ibid.* n. 69
Dammum contingens in bonis debitoris, ita ut omnibus creditoribus non sufficiant in posteriorum creditorum vergit prioribus prius solutis. *ibid.* num. 70
Dammum proueniens ex facto principis nulli imputatur. *ibid.* n. 52
Datio in solutum.
Datio in solutum regulariter transfert dominium in cessionarium, & procuratorem in rem suam. p. 133. n. 52. & 53
Per dationem in solutum prior extinguitur obligatio. p. 13
Per dationem in solutum inducitur nouus contractus, primo extincto. p. 155. n. 3. & seqq.
Datio in solutum extinguit priorem obligationem cessante legitimo impedimento in creditore per quod recipere rem non possit. p. 158. n. 29. 30. 31 & 32
Bona debitoris in solutum à creditore in concursu dando sint pro census redemptione, dubitat Rodriguez. p. 164. n. 53
Doctores tenentes negatiuam non negant posse sortem principalem in concursu deduci, nec pecunia censu redimi. *ibid.* n. 54 & 55
Dationem in solutum debet præcedere taxatio, aliàs nec transibit dominium in creditorem. pag. 180. num. 48
Creditor posterior an possit cogere anteriorem, ut fructus bonorum concursus detentos, aut in solutum recipiat, aut pariatur quod ipse inferior ex eis soluatur. p. 375. ex n. 1. & per tot.
Creditor inferior appetens fructus concursus detentos in solutum recipere non agit utilitatem communem, sed suam dumtaxat. pag. 376. n. 12. 26. & 27
Creditores nec cogi possunt fructus bonorum concursus in solutum recipere, nec inferiores in computum sui crediti. *ibid.* n. 16. & 17
Creditor licet bona concursus in solutum recipere cogatur, id tamen sit seruatis iuris requisitis. *ibid.* n. 18. & 19
Ad vnus creditoris voluntatem non potest creditor anterior cogi bona concursus in solutum recipere. *ibid.* n. 20
Creditor anterior etiam minoris summæ cogi nequit à creditore inferiori, etiam maioris summæ in bona concursus recipiat in solutum *ibid.* num. 21
Creditor prior non vult recipere bona in solutum, ergo potest inferior, non sequitur *ibid.* n. 22
In creditoris posterioris intentione petentis, ut prior recipiat bona concursus in solutum, vel sibi recipere patiatur multa latent damna, fraudes & cautela. *ibid.* n. 23. & seqq.
Appetit enim primum gradum non dimisso adhuc anteriore, & hac via hinc præferri vult in solutione. *ibid.* n. 24

Creditor

Index Rerum,

Creditor emens rem debitoris compensato credito cum pretio dicitur rem in solutum recipere. p. 378. n. 45
 In solutum rem datam posteriori creditori potest anterior auocare. *ibid.* n. 46
 Datio in solutum est consignatio in pretio condicionali a creditoribus approbato, quae liberat debitorem. p. 663. n. 40. 41. & sequentibus, & ex n. 59 & seqq.
 Datio in solutum voluntaria non permittitur emphyteutae absque poena commissa. pag. 675. n. 12. 13. 14. 15. & 16
 Data in solutum re, & euicta redit creditor ad primariam actionem contra debitorem, & fideiussores. p. 156. n. 17
Debitor, Debitum.
 Vide *Concursum*
 Debitor cedens bonis omnia ponit in manus curiae, vt illa distribuatur inter creditores. p. 117. n. 11
 Debitor cedens bonis debet omnia bona sua dimittere, & ponere in manus curiae. p. 118. n. 18
 Debitor rem acquirente cum pacto quod sit tertio hypotheca, tertius praefertur omnibus anterioribus creditoribus sic acquirentis. pag. 320. n. 22. & 23. & 24
 Debitor sicut potuit praediacare suis creditoribus non acquirendo rem, multo magis poterit eam conditione grauatam acquirere. *ibid.*
 Debitor in actu & initio acquisitionis potest consentire grauaminibus de conditionibus appositis in praediacium suorum creditorum. *ibid.* n. 25. & num. 26
 Debitor in iam quaesitis non potest praediacare suis creditoribus, sed in acquirentis. p. 321. n. 30
 Debitor per factum suum non potest peruertere praediacationem creditorum. *ibid.* n. 31
 Debitor in praediacium creditorum personalem non impeditur sua bona alienare cessante fraude. p. 327. n. 39
 Debitor, qui post mortem grauatur restituere, si in vita restituit non fraudantur creditores personales, qui ex interfecto poterant sua credita exigere. *ibid.*
 Debitor grauatus bona post mortem restituere nequit in praediacium creditorum habentium fructus obligatos aut mortem restituere. p. 328. num. 54
 Debitor vt legitime peragat concursum ad quid tenetur. p. 3. ex n. 7. cum seqq.
 Debitor non admittitur ad formandum concursum cum vno, vel altero creditore, sed cum tribus saltem. *ibid.* n. 41. remissiuè.
 Debitor format concursum coram suo proprio iudice. pag. 15. 17. 18. num. 4. 17. & 19. vsque ad n. 26
 Debitor in iudicio concursum nihil petit à suis creditoribus, sed admonet suam cessionem, vt creditores compareant sua credita petendo. p. 16. 17. n. 5. 14. 15
 Debitor concursum formans, licet videatur actor in effectu, tamen verè reus est. p. 16. n. 9. & sequentibus.
 Debitor in remedio, l. si contendat, ff. de fideiussore, non est actor sed reus. *ibid.* n. 10. & 11
 Debitor in hoc iudicio concursum nihil à creditoribus petit, sed prouocat, vt accedant ad petenda sua credita. p. 17. n. 14. 15. & n. 16
 Debitor concursum formans cum sit verè reus, & non actor coram suo proprio iudice illud formare tenetur. *ibid.* n. 17. & seqq.

Debitor in hoc iudicio concursum tanquam verè reus potest petere vt instrumenta sibi edantur quando reo petere id licet. *ibid.* n. 21
 Et in cunctis conferuat priuilegium rei. *ibid.* n. 22.
 Debitor bonis cedens vtitur casibus curiae, sicut, & pauper aliæ miserabilis persona. pag. 19. n. 35. & 37
 Nullus pauperior debitor cuncta bona sua creditoribus dimittente. *ibid.* n. 36. & 37
 Debitor bonis cedens miserabilis persona dicitur. *ibid.* n. 38
 Debitor in diem potest in consequentiam condemnari, vt soluat adueniente die, vel conditione. p. 65. n. 50
 Debitum sociale à debito proprio socij differt. p. 70. n. 51. & 52. & à n. 48
 Debitor propriè is dicitur qui obligatus est actione personali. p. 97. n. 126. & 127
 Debitor propriè non est, qui actione reali tenetur, atque rei vindicatione conueniri potest. p. 98. n. 128
 Debitor rem emens habita fide de pretio potest in praediacium anteriorum creditorum in initio contractus specialem hypothecam concedere venditori, vt in re omnibus praefertur. p. 105. 107. n. 2. 3. 4. & 15
 Hoc pactum, in quo apponitur hypotheca specialis in re vendita, vel in mutante debitori ad rem emendam requiritur, quod incontinenti fiat. p. 105. n. 5
 Debitor non potest vendere, nec in solutum dare, nec alia facere, per quae creditorum iuri detrahatur. p. 106. n. 12. & 13
 Pactum initum in ipsa acquisitionis origine in rebus nouiter per debitorem quaesitis praediacat creditoribus anterioribus. *ibid.* n. 14. cum seqq.
 Debitor in bonis acquisitis non potest praediacare suis creditoribus. p. 107. n. 19
 Debitor concursum formans cuncta sua bona tenetur ponere in manibus curiae administranda, ex cuius iussu venduntur, vt ex pretio creditores satisfiant. *ibid.* n. 10
 Debitor concursum formans sua voluntate bonorum administratione priuatur, & non est de cetero legitima persona ad contrahendum super ipsis. p. 130. n. 4
 Debitor per concursum non habet facultatem disponendi de bonis etiam inter creditores. *ibid.* n. 6
 Debitor bonis cedens priuatur facultate soluendi suis creditoribus. *ibid.* n. 7
 Debitor per concursum à se formatum an amittat actiones, aut dominium. p. 132. n. 22. cum seqq.
 Debitor bonis cedens, an amittat actiones actiuas, & passiuas. *ibid.* ex n. 23. & 29. cum seqq.
 Debitor quemadmodum patitur actiones 2. creditoribus motas, pariter ipse contra alios mouere potest concursum pendente. p. 134. n. 56. & 57
 Debitor concursum formans bona sua solum dimittit ad custodiam administratoris. p. 135. n. 76. cum seqq.
 Debitor concursum pendente & administratore dato, si se amplius administrationi ingerat criminaliter punitur. p. 136. n. 91
 Debitor in administratione à se semel dimissa se ingerens, fraudem & dolum stellionatum, at falsitatem proximum committit. *ibid.* n. 92. cum seqq.
 Debitor, qui bona creditorum solutioni destinata & dimissa attigerit, quasi furtiuè subtrahit, ac fidem praestitam frangit. *ibid.* n. 93
 Debitor bonorum dimissorum administrationi se ingerens

& Verborum.

ingerens dolose decipit & fraudat secum contrahentes, existimantes esse personam legitimam ad contrahendum. *ibid.* n. 97. & seqq.
 Debitor ius praediacationis nec agendo, nec excipiendo potest in iudicio concursum deducere cum sit priuatum creditorum inter seipsum non communicabile debitori. p. 143. n. 23. & 24
 Debitor nullum interesse habet ad quem solum spectat omnibus soluere. *ibid.*
 Debitor se intruere nequit in iure priuatum creditorum. *ibid.*
 Remedio. l. 2. C. de pignoris vt prior exigat prius à pignore speciali, fuit introductum in fauorem creditoris posterioris, quo vti nequit debitor *ibid.*
 Debitor qui ad concursum vniuersalem prouocat creditorem censuralem, censum redimere velle censetur. p. 161. n. 17
 Debitor concursum causans instare videtur pro censu redemptione, non creditore prouocatus, & laceratus, petendo graduationem. pag. 163. n. 40 & 41
 Debitor efficitur non soluendo per concursum aut cessionem bonorum. p. 183. n. 11
 Debitor non est soluendo quando effectus est decedens. *ibid.* n. 12. & seqq.
 Debitor principalis quando dicatur notorie non esse soluendo. p. 184. n. 33
 Debitor omnes, qui vltra quam facere possunt non conueniuntur, alimenta ex suis bonis postulare possunt, in concursum à se formato. p. 194. ex n. 1. cum seqq.
 Debitor qui non conueniuntur vltra quod facere possunt, referuntur. *ibid.* ex n. 2. cum seqq.
 Quibus debitorum concursum peragentibus debeantur alimenta. p. 212. n. 1. p. 194. ex n. 1. cum seqq. & per totum.
 Debitoribus concursum formantibus alimenta consignata quotidie diminuuntur, reperta falsa sua relatione bonorum & valore eorum. p. 215. n. 57 & seqq.
 Debitor, qui semel concursum formauit, an iterum alium nouum formare valeat super alimentis in primo assequitis. p. 218. ex n. 1. & per totum.
 Affirmatiue resoluitur cum fœdere distinctionis. p. 220. ex n. 20. cum seqq.
 Debitor, qui semel cessit bonis in nouiter acquisitis, non tenetur vltra quam facere potest. *ibid.* num. 23
 Debitori mutuantes concursum pendente exigunt post omnes creditores quoslibet concursum stantes. p. 222. n. 50. & 51
 Debitor post concursum formatum non potest bona nouiter grauare in praediacium concursum assistentium. *ibid.* n. 52
 Debitor census creati nequit opponere tertio ementi viliori pretio iniustitiam cessionis, sed ad integram sortem cessionario tenetur. p. 236. n. 78 cum seqq.
 Debitor idem & creditor duas personas representat, ideo non potest apud seipsum compensare in praediacium aliorum creditorum. p. 377. 378. ex n. 47. & ex n. 33. cum seqq.
 Debitor per quamlibet bonorum suorum dispositionem aut diuisionem non potest impedire suos creditores vt exigant ex quibuslibet bonis vbi que existentibus. p. 476. ex n. 22.
 Debitoris factum nullum potest creditoribus suis afferre praediacium. *ibid.* n. 23. cum seqq.
 Debitor rehabente plures negociationes, apothecas

seu tabernas in diuersis prouinciis, creditores intuitu vnius contrahentes, an praefertur in ea aliis creditoribus, etiam anterioribus aliarum apothecarum intuitu contrahentibus. p. 479. ex n. 68
 Negatiuam opinionem qui teneant. *ibid.*
 Fundamenta pro ea referuntur ex Card. Mant. *ibid.* & 480. n. 69. 70. 71. & 72
 Contraria opinio vt creditores vnius apothecae praefertur creditoribus alterius, etiam anterioribus, & quod debeat fieri apothecarum, & mercium separatio refertur. p. 480. n. 73. & 74
 De resolutione. *ibid.* n. 75
 Debitor potest inuitis creditoribus repudiare hereditatem sibi delatam, legatum, & donationem. p. 487. n. 2. & seqq.
 Debitor in acquirentis potest praediacare suis creditoribus cum de suo nihil alienet. *ibid.* n. 2. cum seqq.
 Secus post additionem, & acquisitionem iuris eidem delati. p. 488. n. 10. cum seqq.
 Debitor ius sibi delatum potest liberè repudiare in praediacium creditorum. pagin. 489. num. 17. & n. 18
 Debitor pendente concursum non prohibetur absoluitè contrahere, sed respectiue ad ius quaesitum creditoribus. p. 494. n. 95. cum seqq.
 Debitori si non competit aliquod interdictionum ad recuperandam possessionem hypothecae, multo minus eius creditori. p. 554. n. 43
 Debitorem factum etiam creditorem ratione compensationis etiam sine hypotheca praefertur in eo quod debet creditoribus sui debitoris, etiam hypothecariis, qui teneant. p. 611. n. 20
 Debitore facto postea simul creditore, vtrumque creditum retinet suam causam separatam absque confusione & compensatione. p. 612. n. 32
 Debitor ad tempus potest terminum praenire, & soluere inuito creditore. p. 616. n. 5
 Quia tempus in debitoris fauorem appositum praesumatur. p. 618. n. 35. & seqq.
 Idem quando fauore vtriusque debitoris, & creditoris sit tempus appositum. *ibid.*
 In alternatiuis debitoris denegatur elusio quando vnum ex eis ponitur in fauorem creditoris, & ad eius securitatem. *ibid.* n. 37
 Debitor promittens intra terminum dare censum, vel fideiussorem non satisfacit termino transacto offerendo fideiussorem, sed censum soluendo. *ibid.* n. 38
 Debitor condemnatus ad triticum vel eius valorem non elegit, sed creditor in cuius fauorem aestimatio appositae intelligitur. *ibid.* n. 39
 Debitor in diem etiam si dies non sit appositus in fauorem creditoris, nequit praenire diem solutionis quoties praematura solutio allatura esset damnnum creditori. pag. 619. num. 40. cum seqq.
 Et hoc casu periculum pecuniae depositae subit debitor non creditor, qui iuste recusat depositum. *ibid.* n. 42. cum seqq.
 Debitor de bonis suis non de alienis potest formare concursum. p. 680. n. 81. & 83
 Debitor in lite cessionis solet dicere cedo omnia, & quae cumque bona mea, iura, & actiones quomodolibet mihi competentes. p. 690. num. 15. cum seqq.
 Debitor quomodolibet disponendo de suis bonis nulla arte potest iuri creditorum detrahere. p. 738. n. 1. & per tot.

Index Rerum,

Debitor disponere nequit de creditorum prælatione vnum alteri præferendo. p. 739. n. 4
Nec potest de prælatione anterioris opponere inferiori ab eo exigenti suum creditum. ibidem. num. 5.
Debitor vendens aut donans sua bona eo pacto, vt donata re soluat creditoribus, non liberatur, sed eadem obligatione vt antea manet ligatus. ibid. num. 6.
Sed an de iure Hispano creditores prædicto pacto non interuenientes obligatum habeant donatarium vel emptorem. ibid. n. 7
Debitor diuidendo hæreditatem suam per prouincias inter hæredes, creditores vnus hæredem alterius prouinciae continere possunt. pag. 639. num. 9
Debitor adeundo hæreditatem quæ non sit soluendo, & simul adiciendo novos creditores hæreditarios quando & quo casu suis creditoribus possit præiudicare. pag. 744. ex num. 65. vsque ad num. 69
Debitor qui successiue pluribus bona obligauit, primi secundis præferuntur etiam si istis bona non sufficiant. ibid. n. 66
Debitor mortuo concursus formante statim, & ipso iure dissoluuntur fructus maioratus qui in concursu stabant, & bona illico tradenda successoribus. p. 759. n. 33, 34. & seqq.
Debitor non format concursus de bonis alienis sed de suis, alienaque in concursu reperta absque concursu recuperantur à domino. ibid. n. 41
Decima executionis.
Decimam exigere non potest iudex concursus. p. 7. num. 44
Et de rationibus. p. 9. n. 18
A decima releuatur debitor qui intra 72. horas soluit. p. 9. n. 61
Debitor vniuersalem concursus formans ab omni moda decima liberatur, & quare. ibidem. n. 62. & p. 371. n. 66
Declinatoria.
Vide *Exceptio, Contumax.*
Clericus monitus à debitor laico vt ad concursus accedat nequit declinare iurisdictionem secularium. p. 40. n. 6. & seqq. & à n. 1
Declinatoria vitur fiscus, & ad se trahit totum concursus alibi à debitor formatum. pag. 47. n. 11. cum seqq.
Contumax non comparens tempore quo potest opponere declinatoriam, eam amplius opponere nequit. p. 54. n. 67-68. & 69
Declinare iudicium concursus an possit possessor rei debitoris, à quo vel à creditoribus vendicatur. p. 89. ex n. 29. cum multis seqq.
Declinare an possit scholaris citatus ad iudicium concursus. p. 51. ex n. 39. cum seqq.
Decoctus, Decoctio.
Vide *Fallitum.*
Decoctus similis est ei, qui bonis cessit. pag. 130. num. 3
Decoctus priuatur administratione bonorum quæ alteri datur. p. 130. n. 11
Decoctus & incarceratus cedens bonis in tantum administratione bonorum priuatur vt nullum deinceps contractum gerere possit. p. 131. 132. n. 16. 17. 18. & n. 19
Decoctus post decoctionem non potest agere nec cedere. p. 130. n. 20
Decoctus, confessio in præiudicium ereditorum non valet. p. 132. n. 21

Decretum.
Decretum iudicij cum clausula sine præiudicio iuris tertij etiam si cautio non sequatur, idem operatur, quoad effectum restituendi pecunias creditori vincenti. p. 406. n. 9. & 10
Decretum iudicij redditu conditionale clausula sine præiudicio tertij ibid. n. 11. & 12
Decretum hoc conditionale operatur non solum respectu rei principalis restituendæ, verum, & fructuum. ibid. n. 14
Decretum iudicij conditionale acceptans creditoris & eius virtute exigens, non plus prætere potest quam suis titulis sibi confert. p. 497. num. 15. cum seqq.
Decretum simpliciter, & de facto acceptas visus est consentire omnibus in eo contentis. ibid. 16. 17.
Decretum iudicij acceptans conditionem in eo insertam acceptare intelligitur. ibid. n. 18. & 19
Decretum scindere, pro parte acceptare, & pro parte repudiare non est in facultate acceptantis. num. 10
Decretum quo quælibet dispositio conditionata & qualificata dicitur indiuidua, & vnica cum suis qualitatibus de conditionibus & qualitatibus. p. 407. n. 21. cum seqq.
Decretum & fideiussio limitata ad ius certi creditoris non extenditur ad alium. p. 408. n. 35. 36
Ad crediti limites restringitur fideiussio amplior recepta ibid. n. 37. & 38
Decretum iudicij præseruantis ius tertij omnes comprehendit atque etiam fideiussio. ibid. n. 39
Decretum sub clausula præseruantiua alterius melioris creditoris per istius comparationem resoluitur. p. 410. n. 61. & seqq.
Delegationes iudicis diste libramientos.
Concursu ad diuersa patrimonialia per vnum debitorem formato, delegationes nominatim, & distinctæ expediendæ à iudice super illo patrimonio quod creditor habet obligatum. p. 72. n. 63
Et eadem distinctio faciendæ erit in sententia graduationis. ibid. n. 74
Absque delegatione iudicij administratio concursus non potest expendere nec creditoribus solvere. p. 694. n. 2. & 7
Delegatio, Delegans.
Delegatione facta ante actualem exactionem periculum est delegantis, etiam si præcedat creditoris confessio de recepto. p. 78. n. 32
Delegationis materia vulgo, *librança accetada*, traditur. ibid. remissive.
Denominatio.
Impetrans facultatem possessor plurium maioratum si se denominet possessorem vnus super eo concessa fuisse intelligitur. p. 429. n. 10. cum seqq.
Sicuti de possessore maioratus actum gerente pulchre dixit Molina ibid.
Denominatio eius qui actum petit attenditur, vt cognoscatur cuius contemplatione actum gerit, p. 430. sub n. 12
Creditor vendens pignus cum denominatione creditoris, vt talis vendidisse intelligendus, non nomine proprio. p. 429
Denominatio semper fit à digniori, & potentiori. p. 330. n. 13
Denominatio eius, qui duos maioratus aut dignitates habet attenditur vt cognoscatur, cuius contemplatione actum gesserit. pag. 365. num. 84. & seqq.
Denominatio determinat actum indifferentem, & æquiocum. p. 429. n. 11

Denun

& Verborum.

Denuntiatio.
Vide *Pactum.*
Denunciatio præambula per bimestre ante census redemptionem, an in pactum deduci possit, & de eius effectibus. pag. 615. & seqq. ex num. 1. & per totum.
Denunciatio quæ personaliter vt requiritur fieri nequit, fit eo modo quo potest. p. 623. n. 92. 93. & seqq.
Denunciatio facta debitori ne soluat, nec redimat censum hypothecatum creditori in seculo inpedit solutionem. p. 610. ex n. 15. cum seqq.
Denunciatio facta per cessionarium debitori cesso, ne soluat suo creditori cedenti redditu solutionem illegitimam. p. 232. n. 47. & seqq. multis.
Per denunciationem debitoris, se velle redimere censum, aut ad formandum concursum ius creditoribus quaritur, vt deinceps debitorem cogere possit ad redemptionem. p. 161. n. 20. cum seqq.
Potestas recipiendi solutionem adeptæ à possessore maioratus denuncianda erit debitori. pag. 277. n. 31. cum seqq.
Denuncianda est debitori reuocatio mandati. ibid. n. 36. cum seqq.
Denunciatio debitori ne alicui soluat, quomodo faciendæ. p. 278. n. 40
Depositum, Deponens, Depositarius.
Vide *Sequestrum, Administrator.*
Depositarius, & sequester, an dici possit administrator concursus. p. 116. ex n. 1. & seqq.
Depositum distinctum, vt sit conuentio gratis custodiendæ rei, quæ traditur sub fide restituendi. ibid. num. 4
Depositarius si pro custodienda re recipit mercedem, depositum transit in locationem. p. 117. 120. n. 6. & 33
Depositum non subsistit in his, quæ pondere, & numero, & mensura consistunt. p. 117. n. 9
Depositarius desinit esse is, qui pro custodia recipit mercedem, & salarium. p. 120. n. 33.
Re tradita ei, qui ratione officij tenetur eam custodire, ad legem depositi obligatur. p. 121. n. 47
Vel si simpliciter rem in custodiam recipiat. p. 121. num. 48
Depositarius sequester, & economus negligentes in exactione non constituunt, non soluentes vel minus debito soluentes in quasi possessione, nisi sciente, & patiente Domino. p. 307. n. 40. cum seqq. & p. 308. & à n. 31. cum multis sequentibus.
Depositarius depositum non negans pro pœna dupli non tenetur. p. 312. n. 4
Negans depositum delictum committit, & pro eius solutione carceratur. ibid.
Depositarius pro debito quantitatis, si nobilis sit, an carceretur. p. 312. 315. 516. ex n. 5. & num. 33. & 42
Per numerationem pecuniæ datæ in depositum, non depositum, sed mutuum iudicatur, & depositarius non debitor speciei, sed generis dicitur. p. 312. n. 6
Depositarius, qui iussus depositum non restituit, delictum committit. p. 314. n. 20. 21. & 22
Depositarius nobilis in vsus suos conuertens depositum pro restitutione carceratur. ibid. n. 24
Depositarius nobilis non restituens depositum committit delictum pro quo incarceratur. ibid. num. 25
Depositarius depositum negans ad duplum tenetur. ibid. n. 26

Depositarius si nolit reddere depositum, dicitur esse in dolo, in perfidia fidem non seruare, & efficitur infamis. p. 315. n. 32
Depositarius nobilis non restituens depositum dicitur furtum committere, & carceratur. ibid. num. 33
Depositarius nobilis recusans exhibere depositum per carcerem compellitur. p. 316. n. 39
Ad depositi restitutionem quando agitur, tractatur simul de eius exhibitione. ibid. n. 40
Depositum neganti imponitur pœna dupli. ibid. n. 44
Depositario nobili, vt carceretur pro exhibendo deposito: nihil refert an sit in specie, vel pecunia numerata. ibid. n. 45
Depositum, qui integrè non restituit, nihil restituisse intelligitur. p. 317. n. 48
Deponere debet iudex omnia bona per debitorem cessa, & dimissa apud fidelem administratorem, vel sequestrem. p. 4. n. 15
Depositum vt legitimum dicatur debet esse integrum, aliàs nullum declaratur. ibid. n. 16
Depositum vt legitimum sit & suos operetur effectus, debet cum effectu fieri nec sufficit sola oblatio. ibid. n. 20
Depositarius tenetur rem debitoris depositam in concursum conferre. p. 88. num. 18. & à num. 1. cum seqq.
Depositarius in re deposita non habet dominium, nec possessionem, sed nudam detentionem. p. 88. n. 19
Deposita res semper manet in dominio, & possessione debitoris deponentis. ibid. n. 20. 21
Depositum restitutio summaria est, & non obstante appellatione exequitur. p. 90. n. 41
Deponens rem, si ipsa extet omnibus in ea creditoribus præferatur, qua non extante, priuilegiarij creditores illi præferuntur. p. 33. n. 9. 77
Depositarius qui pecuniam aut rem depositam, & extantem vendicat, tenetur in concursus iudicio comparere. p. 96. n. 108
Depositario pro re deposita competit rei vendicatio. ibid. n. 109
Depositum bonorum concursus principaliter cedit in vtilitatem creditorum cum sint sub fidei custodia, donec an debeatur, & in quo gradu cuiuslibet soluendum sit cognoscatur. n. 13
Depositarius, & sequester nominare ad iudicem spectat. p. 111. n. 20. & n. 21
Deposita re apud duos, quilibet potest conueniri, nec vnus electione, sed solutione alter liberatur. p. 152. n. 20
Depositum fortis intimatum creditori, & ab ipso acceptatum, amplius per debitorem reuocari non potest. p. 162. n. 23
Depositum potest à deponente reuocari dum res est integra, secus post acceptatum à creditore, vel denunciatum. p. 162. n. 24. 25.
Vel quando depositum factum fuit iussu, & auctoritate iudicis. ibid.
Deponens licet creditor non sit, admittitur in concursu pro re deposita vendicanda. p. 163. n. 38
Depositarius legitime restituit pecuniam monacho deponenti, licet sit pecunia monasterij. pag. 236. n. 88. & seqq. & ex n. 83
Duobus contendentibus super pertinentia rei, vel nominis, interim quod lis pender debitor affertens debitum non est in mora, rursus tamen est deponere. p. 239. n. 15
Duobus contendentibus super directo dominio, si

A A a a pensio

pensionem emphyteuta deponat lite pendente, non cadit in commissum. *ibid.* n. 126
 Ad diuersa deposita plures creditores simul concurrentes æqualiter admittuntur pro rata inter quos anterioritas non attenditur. pag. 395. numer. 155
 Limita nisi aliter percipiat rei depositæ vsuras. *ibid.* n. 156
 Depositum vbi aliàs sufficit verbale, si fiat actuale, nulliter tamen sustinetur. p. 522. n. 73 74. 75. & seqq.
 Ex deposita pecunia non specialiter ad aliquid destinata, si depositarius rem emat sibi, & non deponenti acquirit. p. 578. n. 58
 Non verò quando deponitur destinata pro emptione prædiorum. *ibid.* n. 59
 Depositæ pecuniæ ante tempus solutionis periculum, cedit debitori, nec creditori, iuste recusanti ob mutationem monetæ. pag. 616. ex n. 42. & ex num. 40
 Depositum intra bimestre in pactum deducti ad redemptionem, non arctat creditorem, nec periculum pecuniæ depositæ cedit in eius damnum, sed debitoris contra formam pacti deponentis. p. 620. n. 56. & 57
 Quod defendant plurimi Doctores citari. *ibid.* & n. 58. cum seqq.
 Depositum sortis cum decursis, ac decurrendis intra bimestre, non extinguit censum, sed viuit vt ante *ibid.* n. 59. 60. & 61
 Depositum sortis cum vsuris decursis, ac decurrendis intra bimestre, nec liberat debitorem, nec extinguit censum. p. 620. 621. n. 63. & 64
 Depositum vt releuet, debet fieri congruo tempore. p. 621. n. 65
 Depositum fit tempore incongruo factum ante tempus adiectum fauore creditoris. *ibid.* n. 66. cum seqq.
 Depositum iuste recusatum deponentis periculo cedit, secus si iniuste creditor depositum recuset. *ibid.* n. 69
 Per depositum inutile creditor non est solutus, & ideo pro sorte & decursis graduatur in concursus. *ibid.* n. 70
 Deponente debitore ante bimestre in pactum deductum eo transacto liberatur, & creditor arctatur leuare depositum *ibid.* n. 71
 Et ex tunc periculum sequitur creditorem. *ibid.* num. 72
 Depositum legitime factum habet vim redemptionis census *ibid.* n. 72. & 74
 Deposito facto ante bimestre conuentum post illud desinit esse creditor, & non graduatur, si depositum sit integrum. *ibid.* n. 75
 Depositum pretium rei emptæ iussu iudicis, liberat emptorem deponentem, etiam si postea pereat, & creditores soluti non sint ex eo. p. 717. n. 20. & ex num. 18
 In depositarium & sequestum regulariter non transeunt dominium, nec possessio. pag. 723. num. 18
 Depositarius sequestro, seu negotiorum gestore salariarium non debetur, nec ab ipso peti potest. p. 724. 725. n. 20. vide n. 29
 In depositarium transit dominium rei depositæ consistens in pondere, numero, vel mensura. 724. n. 21
 Depositarius, cui tacite, vel expresse fuit data facultas vtendi re deposita, debitor generis efficitur *ibid.* n. 22

Deposita pecunia numerata penes administratorem pro satisfactione creditorum, pro eo habetur, ac si fuisset in suo consignata. *ibidem*, num. 23
 Pragmatica anni de 1628. circa diminutionem monetæ, ponderatur. *ibid.* n. 24
 Pecunia numerata, licet regulariter pereat periculo depositarij, fallit in officiali, qui de casu non tenetur. *ibid.*
 Depositum vt dicatur, sufficit vt causa custodiæ titulo depositi tradatur, vel numeretur. *ibidem*, num. 25
 Inter depositum iudiciale & conuentionale, quanta sit differentia. p. 724. 725. n. 26. & 27
 Deposita pecunia ea mente, & intentione tradita, vt depositarius ea non vtatur; non venit appellatione pecuniæ, sed species iudicatur. pag. 624. num. 27
 Ex Depositione pecuniæ numeratæ regulariter præsumitur dominij translatio. *ibid.*
 Quæ præsumptio aliis præsumptionibus animum contrarium deponentis declarantibus eliditur. *ibid.*
 Et quales sint istæ præsumptiones contrariæ elidentes *ibid.* sub d. n. 27
 Consuetudo deponendi pecuniam numeratam iussu iudicis, conseruat formam veri depositi *ibid.*
 Depositum est, licet irregulare quoties à principio actam fuit de deposito, & simul de salario pro custodia. *ibid.* n. 28
 Depositarius, & sequester recipiant salarium, quando res depositæ egent administratione. *ibidem*, num. 29
 Depositarius aut sequester si sit morosus ad vsuras & interesse pecuniæ depositæ, tenetur à die mortæ. p. 726. n. 34
 Siue pecunia, aut res eo modo peritura esset apud dominum, *ibid.*
 Depositarius & sequester tenentur de lata culpa; quando in re deposita non adhibuit diligentiam, quam communiter adhibere solent, qui sunt eiusdem professionis. 727. n. 38
 Depositarius tenetur etiam de leui culpa quando eam non adhibuit diligentiam, quam in suis rebus. *ibid.*
 Depositarius quando pro custodia mercedem recipit, tenetur de leui culpa. *ibid.* n. 39
 Periculum depositi confessati an cedat in damnum depositarij consentientis factum depositum. *ibid.* n. 41
 Depositarius licet realiter non recipiat pecuniam, debitor efficitur quantitate ex sua confusione. *ibid.* n. 42
 Ex depositi confessione tenetur depositarius, eamque potest creditor leuare. *ibid.* n. 43
 In depositum pecuniam confessatam, & quæ realiter non extitit diminutio, aut periculum superueniens comprehendere nequit, *ibidem*, numer. 44
 Depositarius qui sustulit pecuniam depositam, & in suos vsus conuertit, eius est periculum diminutionis superuenientis. *ibid.* n. 45
 Depositarius ex deposito confessato, debitor generis efficitur. *ibid.* n. 46
 Ex deposito confessato, licet obligatio oriatur inter ipsos contrahentes, non tamen in præiudicium tertij operatur. n. 47. & 48
 Depositum est contractus, qui re perficitur, & sine re subsistere non potest. *ibid.* n. 47. & 48
 Depositum

Depositum dici non potest, vbi res verè non interuenit, licet confiteatur. *ibid.* n.
 Depositum confessatum non habet vim solutionis in præiudicium tertij, *ibid.* n. 51
 Depositarius & administrator, qui recipiens delegationem à creditore nouiter pro eadem quantitate soluenda, cautionem fecit, an teneatur vt administrator, seu depositarius, an vt debitor simplex. p. 729. ex n. 61. cum seqq.
 Qui tamquam depositarius tenetur, periculum mutationis monetæ sibi non pertinet. *ibid.* n. 62.
 Deposita pecunia in mutuum translata partium consensu alteratur depositum, & mutuum redditur. *ib.* n. 64. cum seqq.
 Depositum si præcessit, & sequatur noua promissio pro eius cautione, & securitate causa depositi non mutatur. p. 731. n. 94
 Depositarius simpliciter promittentem soluere *los libramentos*, non teneri de periculo mutatæ monetæ, semel & iterum determinauit Senatus. p. 731. num. 103
 Depositum autoritate iudicis factum, absq; eiusdem autoritate remouere deponens non potest p. 768. n. 33. & n. 34
 Designati.
 Vide Pecunia.
 Ex Destinata, & deposita pecunia iussu fundatoris pro emptione prædiorum ad augmentum maioratus res empta acquiritur maioratui. pag. 576 num. 35
 Destinata, & deposita pecunia ad augmentum maioratus iussu fundatoris est ipsius maioratus. *ibid.* num. 36
 Destinatio amittit suos effectus, & cessat cessante fine & voluntate mutata. *ibid.* n. 37
 Intellige permutationem voluntatis ipsius qui destinauit. *ibid.* n. 38
 Destinatio à principio in ista pecuniæ inducit subrogationem rei, ex ea empta. *ibid.* n. 39. 40. & 41
 Ex destinata pecunia dotali per pactum coniugum ad emptiorem prædiorum rem sibi emptam maritus non sibi acquirit. pag. 578. num. 63. cum seqq.
 Destinatio pecuniæ & obligatio emendi facit cessare iuris præsumptionem quod quis videatur potius sibi emere quam domino pecuniæ. *ibid.* n. 67. 68. & 69
 Dies.
 Vide Instrumentum, Hora.
 Eadem die duo instrumenta confecta de quorum anterioritate non apparet, quod præferatur. p. 396 ex n. 165. cum seqq.
 Facultas ad alienandum, & ipsa alienatio, si eadem die celebrentur de quorum anterioritate non apparet, præsumitur præcessisse facultas. p. 568. n. 25. & 26
 Dignitas.
 Ducatus, marchionatus, &c. sunt dignitates regales p. 199. n. 61
 Dignitatem de per se nullam habet maioratus, & primogenitura, nisi accidentaliter ei accedat. p. 198. & 199. n. 60. & 64. & n. 46
 Dignitatem habere dicitur, qui præest iurisdictioni villæ, vel castri. p. 199. n. 62. & 63
 Possessoribus maioratum, quibus non inest aliqua dignitas, non competit beneficium, ne conueniantur ultra quam facere possunt. *ibidem*, n. 65. & 66
 Dolus, Dolosus.
 In Dolo præsumpto esse dicitur administrator, qui

in soluendo ordinem, & gradus sententiæ præpositat. p. 705. n. 5.
 Et simul collatio inter eum, & creditorem præmatore solutum. *ibid.* n. 6
 Dolosus dicitur qui iussum superioris spernit. p. 706. n. 7
 Dolosus est qui non facit, quod facere tenetur. *ibid.* num. 8
 Vel quando facit quod facere non debebat. *ibidem*, num. 9
 Diminutio monetæ, & bonorum.
 Vide Periculum.
 Diminutio, & defectus bonorum concursus redundat in damnum posteriorum creditorum. p. 377. n. 28. & 29
 Obligatio si fiat pluribus eodem instrumento ultra quantitatem permissam à facultate regia, pro rata inter omnes fit diminutio, & defalcatio, licet in legatis. p. 393. n. 13 2
 Diminutionem sui crediti patiuntur plures simul contrahentes sub vna hypotheca insufficiente. p. 393. 394. n. 139. & 140
 Creditoribus pluribus simul mutuatibus possessori maioratus, ultra quantitatem permissam à facultate omnes simul admittuntur pro suo rata, pro qua omnes participant de damno, & diminutione. p. 394. n. 148
 Diminutio patrimonij ratione onerum, vel alterius accidentis cedit in damnum posteriorum creditorum non communicabilis anterioribus. p. 721. 723. n. 7. 8. & 13
 Diminutionis distributio solum fit inter creditores eiusdem qualitatis, inter quos non datur prælatio. p. 721. n. 9
 Patrimonium debitoris diminituit gabella debita ex subhaftatione quæ tanquam onus necessarium præfertur in pretio omnibus quibuslibet creditoribus. p. 722. n. 12
 Diminutio monetæ existens in administratione concursus cedit in detrimentum posteriorum creditorum; non anteriorum, qui prius soluuntur ex bonis existentibus. p. 723. n. 13
 Diminutio monetæ tunc inficit posteriores creditores, quando cedit periculo debitoris, secus si periculo administratoris, vel creditorum. *ibidem*, num. 14
 Diminutio monetæ vel alterius rei existentis in administratione, deposito, aut sequestro regulariter cedit periculo debitoris. p. 723. 724. num. 15. 16. & 23. cum seqq.
 Diminutio monetæ non cedit in damnum & periculum administratoris, qui dominus bonorum non est, mora aut culpa deficiente. p. 723. n. 17 18. 19. cum seqq.
 Diminutio monetæ cedit periculo administratoris, quando fuit in mora soluendi habentibus delegationem illi intimatam, etiam si coram iudice monetam manifestauerit. p. 725. n. 30
 Pecuniam in depositum confessatam, & quæ realiter non extitit, diminutio, & periculum superueniens comprehendere nequit. pag. 728 num. 46
 Depositarius ex deposito confessato debitor generis efficitur. *ibid.* n. 46
 Diminutio monetæ semper imputatur moroso in soluendo, & moroso in recipiendo legitime interpellato. p. 726. n. 35
 Diminutio monetæ legitime oblatæ, & depositæ pretij creditori, qui sine legitima causa recipere recusat. *ib.* n. 35. & 36
 A A a 2 Diminu

Diminutionis detrimētum patitur administrator, quando rumor mutationis monetæ aderat, & negligens fuit in manifestando coram iudice, vt ipse inter creditores distribuisset. *ibid.* n. 37.

Diminutio monetæ impatur debitori generis, quod perire non potest. p. 729. n. 63. & seqq.

Dispositio, Dispositum.

Vide *Reseruatō.*

Quando vnum disponitur, & aliud supponitur non potest verificari dispositio nisi prius verificetur suppositio. p. 438. n. 70

Dispositio quælibet loquens de aliquo non verificatur in putatio. *ibid.*

Dispositio, quæ aliquid supponit, nihil super supposito disponit. *ibid.*

Dispositio quælibet semper intelligitur rebus sic stantibus, & in eodem statu permanentibus. p. 213. n. 21. cum seqq.

Vide *Statu.*

Distributio, Diuisio.

Bona concursus distribuuntur inter creditores, qui ob id ad iudicium sunt vocandi. p. 5. n. 28

Distributio bonorum concursus facta à iudice, absque omnium creditorum concursu nulla est. p. 6. num. 29

Distributio bonorum aut pecuniarum inter creditores ad concursum comparentes facta non officit creditoribus absentibus noris & per edicta vocatis qui possunt pecunias auocare. p. 60. 61. n. 13. & 14

Distributio bonorum debitoris inter creditores eiusdem gradus, & prælationis pro rata, quomodo facienda erit. p. 396. n. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164

Diuisio inter hæredes per prouincias facta à debitorē non obstante possunt creditores indistinctè agere, versus quælibet bona vbique existentia. p. 478. n. 60

Non tamen poterunt ad concursum ab vno hærede factum comparentes integra credita consequi, sed pro rata & portione hæreditaria. *ibid.* n. 61. & seqq.

Diuisione rei communis subsecuta ius creditoris quoad hypotheccam non diminuitur. pag. 741. num. 36

Ante diuisionem potest quis rem communem hypothecare quoad suam partem. *ibid.* n. 35

In diuisione si tota res adiudicetur socio debitoris adhuc hypothecca creditoris manet. *ibid.* n. 37

Eodem modo ac si tota adiudicaretur debitori. *ibid.* num. 38

Et ex ratione. *ibid.* n. 39

Communis res hypothecata, si per æquales partes fuerit diuisa cum socio durat hypothecca in dimidia dimidiæ tangētis sociam. p. 472. n. 40. & 41

Ad diuisionem potest prouocare socium creditor, cuius res communis fuit hypothecata. *ibid.* n. 42

Et tunc si tota res fuit creditori adiudicata soluendi æstimationem alterius partis, tota res manet pignori affecta, tam pro credito quàm pro pretio à se soluto. *ibid.* n. 43. & 44

Dominium, Dominus.

Dominij defectus in possessore maioratus non suppletur per facultatem regiam ad alienandum. p. 554. n. 37

Dominio pecuniæ datur actio in rem emptam in subsidium, si emptor factus sit non soluendo. p. 574. n. 12. 13

Dominus rei præfertur in concursu omnibus creditoribus, anterioribus hypothecatis & priuile-

giatis. *ibid.* n. 14

Dominium rei venditæ si translatum non fuit in emptorem, venditor pro re præfertur quibuslibet emptoris creditoribus. *ibid.* n. 15

Secus si dominium in emptorem translatum fuerit. p. 575. n. 16

Dominus directus emphyteusis, vel census reseruatim comparens in concursu an præferatur in re censuali vel emphyteuticaria. pag. 679. num. 62. & 63

Dominus directi dominij dupliciter potest comparere in concursu antea quam dominus, antea quam creditor pro pensionibus decursis. *ibid.* n. 64

Dominus directi dominij cuiuslibet subhastanti præfertur pro eodem pretio. *ibid.* n. 65

Dominus rem emphyteuticam ad instantiam creditorum subhastatam recuperans iure prælationis recipit omni pignoris iure sublato. *ibid.* 66. 67

Secus si per viam donationis, emptoris absque creditorum consensu aut per viam legati Dominus emphyteusim recipiat, quia tunc pro vita emphyteuticæ onera durat. *ibid.* n. 68

Quo casu res ad dominum redit non iure damnationis, sed diuerso, & extraneo. *ibid.* n. 69

Dominus rei ratione sui dominij præfertur omnibus quibuslibet creditoribus. p. 680. n. 74. & 82

Dominus directi dominij, aut censuarius, an pro pensionibus decursis præferatur anterioribus creditoribus in re emphyteutica, vel censuaria. p. 681. n. 88. 89. & seqq.

Ne dominium rei in emptorem transeat pactum est contra substantiam contractus. p. 267. n. 7

Valer tamen si apponatur limitate, donec pretium soluatur. *ibid.* n. 8

Dominium rei venditæ & traditæ non habita de pretio fide, non transit in emptorem, donec integre soluatur. *ibid.*

Pactum ne dominium transeat in emptorem donec pretium soluatur, impedit dominij translationem. *ibid.* n. 9

Dominus rei quæ reperitur inter bona debitoris, an ad concursum debeat citari. p. 64. n. 38. cum seqq. diceptatur.

Dominus rei, quæ penes debitorem repetitur præfertur omnibus creditoribus hypothecatis & priuilegiatis. *ibid.* n. 40. 41. & 42

Dominium rei pignoratæ remanet penes debitorem. p. 99. n. 15

Idem & possessio, quia creditor possidet non sibi, sed debitori. *ibid.* n. 16. & 17

Dominus rei repertæ in concursu potest eam vendicare in eodem iudicio. p. 89. n. 36

Etiam si debitor illam hypothecauerit suis creditoribus. *ibid.* n. 37

Dominus rei penes concursum repertæ illam ab eo dismembrare nequit ante rem iudicam. p. 94. num. 94

Dominus rei in concursu existentis volens ei vendicare, an cogatur actionem realem in iudicio concursus mouere. *ibid.* n. 95. cum seqq.

Negatiua opinio adducitur. *ibid.* n. 96. cum seqq.

Affirmatiua verior. p. 95. n. 100. cum seqq.

Dominus rei indistinctè præfertur omnibus creditoribus. p. 99. n. 110. 111. & 112

Dominium nec possessionem transfert debitor bona concursus alienans. p. 131. n. 11. & 12

Nec ea bona corpus concursus exire censetur. *ibid.*

Dominij attributum est potestas alienandi. p. 132. 134. n. 25. & 58.

Dominium

Dominium, & actiones actiuas, & passiuas retinere debitorem concursum formantem, verior est opinio. *ibid.* ex n. 29. cum seqq.

Ante bonorum distractionem. *ibid.* n. 33. cum sequentibus.

Dominium perfectum absque facultate alienandi consistere rectè potest. p. 133. n. 38. cum sequentibus.

Dominium bonorum concursus non transit in curiam, & senatum, in quem transit administratio. p. 132. 133. n. 41. & ex n. 29. cum seqq.

Dominium non arguit protectio, & submissio. *ibid.* n. 42.

Dominium bonorum concursus penes debitorem permanere, à sufficienti partium enumeratione. *ibid.* n. 43

Dominium verò sub incerto, esse nunquam potest. *ibid.* n. 44

Per solum mandatum de adiudicando dominium nec possessio acquiritur creditori. p. 156. & 157. n. 13. 14. 15. 16. & 18.

Ex solo secundo decreto ante realem traditionem dominium corporale non quæritur creditori. *ibid.* n. 17. & seqq.

Dominium census non est, creditor fortis principalis sed reddituum. pag. 160. ex num. 3. cum sequentibus.

Fructus sunt accessio dominij, dominiūque sequuntur. p. 173. n. 24

Quod ex re mea nascitur, mihi acquiritur. *ibid.* num. 25

Dominium bonorum retinet debitor formans concursum, quousque distrahantur, vel in solutum creditoribus dentur cum effectu. p. 201. num. 86 & 87

Dominij acquisitio ne noceat creditori conseruatur ius anterioris hypotheccæ, vt dominus se defendat ab aliis creditoribus posterioribus. p. 416. n. 37. & 38

Dominium possessoris maioratus non est, perpetuum, sed durat sua vita durante. *ibid.* n. 39

Ob Dominij acquisitionem confusione actionis causata, dominio extincto, & resoluta restituuntur, & reuiscunt inra. *ibid.* n. 40. & seqq.

Dominium vile reuersum ad dominum ipso iure consolidatur cum directo, & resouitur. *ibid.* num. 45

Dominij defectum in impetrante facultatem ad alienandum princeps supplere non potest. p. 438 num. 70

Donatio.

Vide *Renouatio*

Ex Donatione facta à debitore compacto, vt donata reus soluat creditoribus donantis, an in donatatum creditoribus actio, & ius quærat. p. 592. ex n. 1. per totum.

Donata aut cessa re cum onere, vt creditoribus satisfiat cessionarius, venditio est si creditores sint certi, cum loco pretij sit æs alienum promissum. p. 594. n. 23. cum seqq.

Donatio facta absentis ex acceptatione notarij fit irrenouabilis, etiam ante ratificationem absentis. p. 595. n. 38. & ex n. 35

Donatio à lege præsumpta absentis prodest. p. 596. & 597. n. 50. 51. & 52. cum seqq.

Donatio facta absentia etiam hodie stante. l. 2. §. 16. requirit acceptationem pro eius irrenouabilitate, duæ sunt communes contrariæ. *ibid.* ex n. 58. vsque ad 16. & seqq.

Nō procedit in donatione, quæ sua natura requirit

acceptationem ad eius irrenouabilitatem. p. 598. num. 77

Donatio etiam de iure regio, vt fiat irrenouabilis requirit absentis acceptationem; secus in aliis contractibus, & obligationibus. p. 599. 600. n. 86 89. & seqq. & 99

Donatarius se obligans soluere creditoribus, donantis absentibus directè potest, conueniri à creditoribus ob circuitus vitandos. p. 599. num. 90. & 91

Donatarius vniuersalis tenetur in subsidium creditoribus donantis. *ibid.* n. 92

De iure regio directè conuenitur. *ibid.* n. 93

Donatio est pactum de non meliorando requirens acceptationem ad sui irrenouabilitatem. *ibid.* n. 94. cum seqq.

Donans cum pacto satisfaciendi creditoribus suis, dirigit intentionem, & obligationem ad utilitatem creditorum, & vult reum illis obligare. p. 610. n. 109. & 110

Donans bona sua monasterio eo pacto, quod per tempus vitæ suæ alimenta percipiat, si statim moriatur, monasterium liberatur. p. 169. n. 44. & seqq.

Donatio vltra quantitatem promissam vitatur, in promissa sustinetur. p. 385. n. 34

Donatio absque insinuatione sustinetur in quantitate promissa, vitatur tamen in excessu. p. 386. num. 44

Donatio aut legatum à patre factum, vltra quintum vitatur in excessu, & intra quintum sustinetur. *ibid.* n. 46.

Donatio bonorum valet aliquo reseruatō ad testandum. p. 388. n. 65

Si postmodum quod reseruaui, donauit, non ided prior donatio permissa irritatur, sed secunda excedens metas facultatis à iure datæ. *ibid.* n. 66 & 67

Donatio facta à patre etiam irrenouabilis per clausulam reuocandi reseruatam efficitur reuocabilis. p. 410. n. 58. & 59

Donationem mulieri absentis factam ipsa sine mariti licentia repudiare non potest. p. 492. n. 64

Donator vel rei venditor potest pactum incontinenter apponere quod res sit vni posteriori debitoris creditori hypothecata, vel alteri tertio, & vt sic alias anterioribus præfertur. p. 495. & 496. ex n. 115. & ex n. 108. cum seqq.

Donatio inter patrem, & filium de iure communi non valet, sed morte confirmatur. pag. 504. num. 62

Valer tamen remissio, vsusfructus ante acquisitionem, & acceptationem, cum pater nihil diminuat de suo patrimonio. *ibid.* n. 63

Ex donatione facta patri, vt liberè de ea possit distribuere ita, & vni dare. p. 510. n. 53

Donatore reseruante sibi facultatem disponendi de aliquibus bonis, an & quando creditoris reseruantis ius habeant ad ea, pag. 524. num. 1. & per totum.

Donator omnium bonorum præsentium, & futurorum cum reseruatione aliquorum ad disponendum debet intelligi de dispositione, in vltima voluntate non inter viuos. p. 516. num. 33. & sequentibus.

Donans bona sua alicui reseruata sibi facultate disponendi de certis rebus, si ea non citatur, pertinet donatario. pag. 528. num. 61. & ex num. 56

Index Rerum,

Donatio reuocabilis, an & quando sequatur concursum donantis, vel donatarij p. 529. n. 1. & sequentibus.

Vide *Verbo reuocatio.*

Donator, si postea se soluturum constituat non amisit privilegium donatoris. p. 731. num. 84. cum seqq.

Dos.

Vide *Mulier, Vxor.*

Dotis instrumento non continenti horam præferatur instrumentum diem, & horam continens si aliter de anterioritate alicuius non apparet. p. 396 n. 165. cum seqq.

Ex duobus instrumentis horam non continentibus præferatur instrumentum pro dote, etiam contra fiscum ibid. n. 169

Dos & fiscus habentes instrumenta eadem die confecta, cum quibus alij creditores concurrunt hypothecarij, quis alijs præferendus. ibid. n. 170. remissiuè.

Dos partim soluta ante hypothecam, & partim postea an tota præferatur tertio medio tempore contrahenti. p. 538. n. 5

Dotis remittens partem maritus tenetur pro tota, ac si totam recepisset. p. 367. n. 6

Idem est si dotem maritus nolle recipere, quia quoad hypothecam, idem est, ac si recepisset. ibid. num. 7

Dos scemel legitime detracta à fideicommissio; & iterum restituta, non venit restituenda cum fideicommissio. p. 685. n. 28

Dos semel vxori ob inopiam viri restituta non redditur iterum viro diuini facti. ibid. n. 29. & seqq. & 38

Dote vxoris per rem iudicatam in tuto posita, ob paupertatem viri, si diues postea vir efficiatur, res iudicata non retractatur. p. 759. n. 37

Dotis fauore an possit impetrari facultas regia post mortem viri obligantis bona maioratus pro dotis restitutione. p. 258. n. 1. cum seqq.

Fœdum obligatum pro restitutione dotis, si ante impetrationem assensus sit ad regem deuoluerum, nihil dori prodest. p. 260. 261. n. 22. 23. 24. 25. & 26

E

Ecclesia.

Vide *Vniuersitas.*

Ecclesia, populus, seu quævis alia vniuersitas ære alieno oppressa ad concursum peragendum admittitur p. 7. n. 49. & ex p. 8. num. 1. cum sequentibus.

Ecclesia & ciuitas licet carcerari nequeant, admittuntur ad cessionem bonorum. p. 12. n. 33.

Effectus.

Quando in dispositione vnum exprimitur, & ad aliud effectus dirigitur, non verba, sed effectus attenditur. p. 283. n. 29.

Electio.

Vide *Administratores, Via, Nominatio.*

Electio pertinens alicui probatur ex sola sua petitione iudiciali, etiam nulla. pag. 247. num. 7. & 8.

Electio & collatio facta ab iniusto, & illegitimo prælaro, communiter tamen legitimo reputato, sustinetur. pag. 433. 434. n. 42. & à n. 37. cum sequentibus.

Facultatem eligendi in certum de certis tempore

mortis habens eligendo in vita potest variare, ne fiat præiudicium iis, qui tempore mortis viuunt. p. 505. n. 66. cum seqq.

Electio in alternatiuis denegatur debitori, quando vnum ex eis ponitur in fauorem creditoris, & ad eius securitatem. p. 618. n. 37

Promittens intra terminum dare centum, vel fideiussorem, termino transacto non eligit, sed præcisè ad centum tenetur. ibid. n. 38

Condemnatus ad triticum, vel valorem non ipse, sed creditor eligit in cuius fauorem æstimatio apposta intelligitur. ibid. n. 39

Electio datur creditoribus anterioribus, an velint agere contra posteriores præpostere solutos, vel contra administratorem inordinatè soluentem. p. 707. n. 29

Ejectio datur anterioribus, an velint agere contra emptorem pignoris soluentem posterioribus contra decerum iudicis, vel contra posteriores inordinatè solutos. ibid. n. 30

Electio datur creditoribus anterioribus in agendo, vel contra posteriores perperam solutos, vel contra administratorem præpostere soluentem. pag. 756. n. 3. & 6

Electio competens debitori in alternatiuis, si intra terminum ei assignatum non fiat deuoluitur creditori. p. 618. n. 39

Nec postea admittitur ad purgationem moræ. ibid. Administratores ante exercitium cedente, vel cedente ad præiudicium deuoluitur administratoris electio cum noua non detur vacatio. pag. 138. n. 7. & 8

Per solam muneris electionem, & nominationem non acquiritur ius in re, sed ad rem tantam. ibid. num. 3

Electioem & arbitrium habet creditor conuenienti, & variandi vnum ex cortèis, & fideiussoribus, & eorum bona, cui posterior obicere nequit, vt alterum eligat. pag. 151. n. 16. & ex n. 10. cum seqq.

Eligere potest creditor ad reuocatoriam, quem maluerit ex creditoribus posterioribus, quibus præiudicium fuit solutum. pag. 151. 152. num. 17. & 19

Electio vnus ex debitoribus, vel possessoribus rei censui obligatæ non præiudicat creditori, quominus ad alios redeat. ibid. n. 20. & 21

Etiam lite pendente, & sententia lata contra eorum electum. ibid. n. 22.

Electio vnus remedij executiu non præiudicat, nec præiudicat viam alijs, si creditum non est solutum. p. 153. n. 41

Electioe semel facta, re non tradita admittitur variatio. p. 392. n. 123

Secus si tradita sit vere, vel fide, cum iam variandi facultas sit consumpta. ibid. n. 125

Emolumenta.

Vide *Officium.*

Ad emolumenta officij vitalitij concessi cum facultate nominandi, facta nominatione, an creditores nominantis, vel nominati ius habeant. p. 603. n. 1. cum seqq.

Emolumenta officij pertinent nominato à nominationis tempore. ibid. n. 6

Vestigalibus concessis cum facultate nominandi facta nominatione, creditores nominantis ius non habent ad emolumenta. ibid. n. 11

Idem in emolumentis officij concessi per regem cum facultate nominandi. ibid. num. 12. & sequentibus.

Emolumenta

& Verborum.

Emolumenta Officij percipit renunciens ante principis admissionem & nouam collationem. p. 270 n. 43. & seqq.

Emptio, emptor.

Administratores rem administrationis emere prohibentur. p. 122. n. 1. cum seqq.

Emerere rem minoris prohibentur tutores, & curatores. ibid. n. 2

Emerere bona mentecapti prohibetur eius curator. ibid. n. 3

Emerere rem defuncti prohibentur executores testamentarij. ibid. n. 4

Nec per interpositam personam. ibid. n. 5. & seqq.

Emptio actionis minori pretio animo vexandi debitorem prohibita est per Lab Anastasio, & l. per diuersas, C. mandati. p. 124. n. 21. & 22

Nec debitor soluere tenetur cessionario nisi pretium, quo actionem emit. idem n. 23. & seqq.

Emptioni actionis, vel nominis in iudicium deducti non resistit, Lab Anastasio, C. mandati. p. 115. num. 32

In emptione nominis in iudicium deducti, vel confessati, Lab Anastasio, non procedit. p. 126. n. 35

Emptor rei hypothecæ pro melioramentis retentionem habet si offerat creditoribus valorem quem ante meliorationem res habebat. p. 93. 94. n. 86. 87. 88. 89. 90. 91. & 92

Debitor rem emens habita fide de pretio potest in præiudicium anteriorum creditorum in initio contractus specialem hypothecam concedere venditori vt in re vendita omnibus præferatur. p. 105. n. 3. 4. & 5

Requiritur quod pactum fiat in continenti. ibid. n. 5

Emptio & vera venditio inest in sensu vitalitio absque vlla qualitate redemptionem indicante. p. 166. n. 7. cum seqq.

Ab emptione perfecta nemini licet resilire & pœnitere. ibid. n. 8

Emptio facta cum onere census vitalitij soluendi sensus per mortem, extinctio an cedat in utilitatem emptoris, vel aliorum concursus creditorum. 171. ex n. 1. cum seqq.

Emptor qui tempore subhastationis numerauit valorem rei, deducto onere rei in plus creditoribus non tenetur, cum pretio soluto ius creditorum sit extinctum. ibid. n. 8

Emptor, qui totius rei valorem soluit remansit cum onere census vitalitij extincto censu in eius commodum cedit. ibid. n. 9

Periculum & utilitas rei venditæ superueniens dominium rei sequitur. ibid.

Emptor fundi cum onere census redimibilis in parte pretij, censu redempto, libertatem fundi sibi acquirit. p. 172. n. 12

Et quid si census sit vitalitius, qui morte extinguatur, an cedat in utilitatem emptoris. ibid. & sequenti.

Emptor fundi cum onere census vitalitij persoluet di pro parte pretij, si ius censuale emerit à creditore libertatem fundi sibi acquirit. ibid. n. 13

Quod & idem videtur si per mortem creditoris census extinguatur. ibid. n. 14. & seqq.

Emens hypothecam suscipiendo in se censum vitalitium persoluentem nihil emit, nec soluit pro parte rei censui proportionabili. ibid. n. 20. cum seqq.

Exemplo hæc doctrina clarior redditur, ibid. n. 21. & seqq.

Emptor hypothecæ percipit fructus illius partis rei, censui vitalitio proportionabilis, ex quibus

soluit annuos redditus, non de suo, quam partem nec emit, nec aliquid pro ea exbarlauit. p. 172. 173. n. 22. & 23

Emptor in recompensam oneris temporalis non debet recipere ius perpetuum, atque cessante onere debet cessare & restitui recompensa contemporanea. p. 174. n. 33.

Emptor vt totius rei & fructuum fiat dominus tenetur rei pretium venditori soluere. ibid. n. 33

Emptor partem pretij soluens, fructuum partem pretio soluto correspondentem acquirit, & non plus ibid. n. 35. & seqq.

Empta re cum onere census vitalitij persoluenti ab emptore, valor oneris diminutus intelligitur à vero valore rei, & pars rei correspondens valori oneris vitalitij vendita non dicitur, sed simul tradita emptori, vt ex fructibus soluat pensionem, durante censu. ibid. n. 37

Et extinctio census vitalitij cedit in utilitatem debitoris & creditorum, non emptoris ibid. n. 38. 39. & 40

Emptorem non reperi, vel talem qui iustum non offerat pretium idem est. p. 177. n. 5

Emptor nominis, aut census creati iam viliori pretio, an possit integram sortem consequi à debitore redimente. p. 236. ex n. 78. cum seqq.

Emens à procuratore non viso mandato in mala si, de est, & nec præscribit. p. 384. 385. n. 29. 30. & 31. & ex n. 27. & seqq.

Emptores primi, qui intra metas detractionum emerunt à fideicommissario: tunc sunt posteriores vltra detractionem permissam restituere tenentur maioratui. p. 387. n. 58. & ex n. 55. & seqq.

Emens vel vendens non simpliciter sed adiecto nomine procuratorio non nomine proprio, sed nomine alieno emisse censetur. p. 430. sub. n. 12

Emptor condemnatus, ex l. 2. C. de rescind. vt vel rem reddat, vel pretium suppleat si rem eligat sustinentur hypothecæ ab eo impostæ, secus si rem reddere eligat. p. 440. n. 81. & 82

Res empta ex pecunia pupilli & insuper pro pecunia & vltis sibi manet hypothecata. ibidem. num. 83.

Vtramque pender ab electione pupilli, qui si rem eligat, cessat hypotheca, si pretium hypotheca manet. p. 441. n. 84

Emens vnico pretio plura prædia censualia plurium dominorum singulis pro rata soluere debet laudemium. p. 467. n. 29

Ad rem emptam pro persona nominanda, an creditores emptoris, an creditores nominati seu etiam nominandi præferantur. p. 481. n. 1. & 2

Emptori pro persona nominanda intra factam nominationem dominium quæritur. ibid. n. 4

Qui si non nominet totum ius in re empta acquisisse videtur. ibid. n. 4

Per emptorem facta nominatione ipso iure transfertur in nominatum ius omne, ac si à principio solus nominatus emisset. p. 482. n. 11

Emptio pro persona nominanda est conditionalis si nominet. ibid. n. 18

Nominatio subsequuta non retrotrahitur ad tempus emptionis, nec in præiudicium creditorum emptoris, nec eorum, qui cum eo medio tempore contraxerunt qui affirmant. ibid. n. 21

Contrarium vt creditores personæ nominatæ præferantur creditoribus emptoris nominantis, defendit author. p. 483. n. 22. & seqq.

Rei empta pro persona nominanda dominium, & possessio nominatione sequuta ipso facto transferuntur

Index Rerum,

feruntur in nominatum, resolutio iure nominantis. p. 483. n. 23
Facta nominatione, acquisitio retrahitur ad tempus emptionis, ibid. n. 24
Et ex eo tempore ita ius acquiritur personae nominatae, vt nec per momentum emptae rei dominium permanferit penes emptorem. ibid. n. 25
Emptoris nominantis creditores nullo tempore, aut momento acquisierunt ius hypothecae in re emptae. ibid. n. 26. & 27
Emptor nominatione facta consideratur contraxisse tanquam nudus minister contemplatione personae nominandae. ibid. n. 28
Ita vt nominans a solutione pretij a se promissi liberetur. ibid.
Emptio pro persona nominanda, & ipsa nominatio vincis est contractus, & non diuersus, ibid. n. 29
Et ideo gabella sola vna debetur non duae. ibid. n. 30
Ab emptore nihil recipit persona nominata, sed a venditore cum quo nominatus mediante persona emptoris contraxisse intelligitur. ibid. num. 31. & 32
Ab emptore nominatio facta non est voluntaria, sed necessaria, cum ab initio ita celebrata fuerit emptio. ibid. n. 33
Emptor condemnatus, vt vel rem restituat, vel pretium suppleat restituendo rem, omnes hypothecae ab eo interim impositae resoluuntur. p. 483. 484. n. 35. & 36
Emptoris nominantis acquisitio est reuocabilis, quae facta nominatione resolutur, & in nominatum transfunditur. p. 484. n. 38
Rei emptae pro persona nominanda fructus, facta nominatione, suos non facit emptor ante nominationem perceptos. ibid. n. 39. & seqq.
Super emptam re pro persona nominanda causato concursu creditores emptoris ius non habent, sed creditores personae nominatae. ibid. num. 42. & n. 43
In emptoris haerem non transit nominandi facultas. ibid. n. 45
Nominationis approbatio requiritur vt nominatum rem acquirat, alias penes emptorem. ibid. n. 46
Emptor intra quod tempus nominationem facere teneatur. ibid. n. 47
Emptor si infra tempus a iure destinatum non nominauerit, sibi acquisisse videtur, & a principio sibi dumtaxat emisse intelligitur. ibid. n. 48
Emptiones pro persona nominanda frequenter visitantur apud exteros in Hispania commorantes. ibid. n. 49
Emptio pro persona nominanda de iure licita est, & a iure permiffa. ibid. n. 50
Rei emptae ex pecunia aliena dominium quaeritur ementi, non domino pecuniae. p. 534. n. 17
Et si res sit emptam per depositarium ex pecunia deposita, sibi acquiritur. p. 535. n. 18
Res emptam ex pecunia aliena in dubio praesumitur emptam pro emptore, & non pro alio. ibid. n. 19
Emptio simpliciter facta a possessore maioratus ex pecunia ad id deposita ad maioratus augmentum iuxta clausulam fundatoris, an ementi, & eius creditoribus, an maioratus applicetur. pag. 573. n. 1. & n. 2
Res emptam ex pecunia aliena ementi est. ibid. n. 6. & 7
Ementi ex pecunia deposita res acquiritur, & non

domino pecuniae. ibid. n. 8. & seqq.
In rem emptam ex pecunia aliena datur domino pecuniae actio subsidiaria, si emptor fiat non soluendo. p. 574. n. 12. & 13
Emptori etiam re tradita quibus casibus dicatur, habita fides de pretio. ibid. n. 17
Emens si tenebatur emere pro domino pecuniae, isti acquiritur res, etiam si emptor sibi expressè emat. p. 577. n. 42. & 43.
Emere quando quis praesumatur nomine proprio potius, quam nomine alieno. ibid. ex n. 44. cum multis seqq.
Possessor maioratus tanquam interposita persona a fundatore pro emptione praediorum, etiam si proprio nomine emat, acquiritur maioratus. ibid. n. 50. & seqq.
Emens ex pecunia aliena sibi acquirit, quales patitur fallen tias. p. 578. n. 61. 62
Emptio subsequens censetur facta in executionem pacti praecedentis. ibid. n. 63. & 64
Emptio facta a possessore maioratus cuius erat pecuniae dominium propter destinationem in eius augmentum, & subrogationem acquiritur maioratus. ibid. n. 70
Emptor redimens vel soluens per cessionem creditorum subintrat eorum gradum, & praedationem, & tutus est a creditoribus inferioribus. pag. 669. n. 132. cum sequentibus, & ex n. 129. cum sequentibus.
Emptor pignoris si scienter, & contra iudicis decretum soluat inordinatè, tenetur de suo anterioribus creditoribus, contra quem isti, & contra posteriores solutos electiue regressum habent. p. 707. n. 29. & n. 30
Emptor subhasta perfecta licitatione ius irrevocabile ita acquirit, vt alius plus offerens regulariter non admittatur. p. 633. n. 1
Emptor subhasta tutus est a molestiis debitoris. p. 634. n. 2
Emptor subhasta quando a creditorum molestiis tutus sit. p. 716. n. 7. cum seqq.
Emptor pignoris ad instantiam prioris creditoris tutus est a iure offerendi intentato per posteriora. res. ibid. n. 14
Emptor subhasta non liberatur a molestiis tertij, qui tanquam dominus rem vendicat. ibid. n. 15
Si ex pretio rei emptae posteriores creditores fuerunt soluti, an emptor prioribus iterum solvete teneatur. p. 717. n. 18
Negativa sententia absoluta refertur. ibid.
Contraria affirmativa opinio. ibid. n. 19
Sententia distinguens. ibid. n. 20
Emptor, qui iussu iudicis ex pretio creditoribus posterioribus soluit, liberatur. ibid.
Liberatur etiam emptor, qui iussu iudicis pretium deposuit, etiam si postea pereat non facta solutione creditoribus. ibid.
Emptor, cui fuit data facultas vt ex pretio creditoribus soluerit, si posteriori soluit, potest a prioribus molestari, dato illi regressu contra solutos. ibid. n. 21
Anteriores creditores habent recursum electiue, vel contra emptorem inordinatè soluentem, vel contra posteriores perperam solutos. ibid. n. 22
Creditores anteriores ad pignorum distractionem non citari anteaquam molestent emptorem, tenentur, recurrere ad pretium, si extet, vel ad creditores solutos, si sub cautione soluti fuerint. p. 718. n. 24
Emptor semper tutus est exceptione rei non traditae

& Verborum.

ditae, & aduersus executionem, etiam rei iudicatae. p. 272. n. 63
Et eam etiam a parte non oppositam potest index ex officio supplere. ibid. n. 64
Emphyteusis, Emphyteuta.
Emphyteuta & domino directo concurrentibus in iudicio concursus ad petendum rem emphyteuticam penes debitorem existentem, quis eorum praefertur in exactione & executione. pag. 239. n. 19. & 26
Emphyteuta & domino directo concurrentibus ad petendam rem emphyteuticam existentem penes debitorem, uterque pro iure suo admittitur. ibid. n. 121. & 122
Emphyteuta praefertendus est domino directo in executione, & traditione rei emphyteuticariae. ibid. n. 123.
Daobus contententibus super directo dominio, si interim emphyteuta deponat pensionem non cadit in commissam. ibid. n. 125. & 126.
Emphyteusis Ecclesiastica si ultra tertiam generationem fiat, sustinetur vsque ad tertiam permiffam. p. 386. n. 43. & seqq. vbi de similibus casibus.
Emphyteuta agenti ad rem emphyteuticam non potest obici exceptio, quod emphyteusim perdidit per commissam, cum hoc pendat a voluntate, & declaratione domini directi. p. 557. n. 65. & ex n. 62. & seqq.
Quod fallit quando dominus super caducitate mouerit litem contra emphyteutam. ibid. n. 66
Emphyteuta feudatarius, & vltimatearius nequeunt mouere, aut sustinere litem sibi motam super dominio, & proprietate rei in praedudicium domini directi. ibid. n. 67
Emphyteusis de prouidentia ob non solum canonem deuoluitur ad dominum in praedudicium descendendum vocatorum. p. 606. n. 45.
Ac etiam in praedudicium Ecclesiae si praelatus non soluit pensionem. ibid. n. 46
Emphyteusis an intret concursum formatum ab emphyteuta. p. 674. n. 1. cum seqq.
Auendan. increparat asseuerans quod factum concursu per emphyteutam, emphyteusis resoluatur ipso iure. p. 674. 676. & 679. n. 2. 3. 1. & 63
Emphyteusis regulariter intelligitur concessa pro haereditibus, & successoribus emphyteuta. p. 674. n. 3
Emphyteusis haereditaria venit in concursum creditorum ab emphyteuta formatum. ibid. n. 4
Emphyteuticum ius subhastatur absque domini directi licentia. p. 674. 675. n. 5. & 21
In hac alienatione, nec causetur commissum, nec deuolutio ad dominum. 674. n. 6. & 10
Emphyteutica bona in defectum licitatoris possunt aestimata insolutum dari creditoribus, saluo iure directi domini. ibid. n. 7
Emphyteuticis bonis distractis vtile dominium cum melioramentis, quod emphyteuta debitor habebat, transit in emptorem. ibid. n. 8. & 9
Emphyteutici iuris subhastatio pro aere alieno soluendo, vel ad iudicium dicitur alienatio necessaria, quae absque licentia domini directi potest fieri absque deuolutionis timore. p. 674. 675. n. 10. & 13
Emphyteusis haereditaria sicut potest transire ad extraneos, ita etiam subhastari persoluendis creditoribus. p. 674. n. 11
Datio in solum voluntaria non permittitur emphyteuta absque poena commissi. p. 675. n. 12. & seqq.

Emphyteusis haereditaria potest pignori obligari, & in generali bonorum obligatione venit absque licentia domini directi. p. 674. n. 7
Et talis hypothecae obligatio durat durante iure emphyteutico, quo finito resolutur. p. 675. n. 18
Census imponi potest super bonis emphyteuticariis saluo iure domini directi. ibid. n. 19
Emphyteutica bona veniunt appellatione bonorum in generali bonorum obligatione. ibid. n. 20
Emphyteutica bona possunt subhastari absque domini licentia. ibid. n. 21.
Non tamen possunt tradi licitatori nisi prius requisito domino, an velit pro tanto bona recipere. p. 675. 676. n. 22. & 24.
In rei emphyteuticae necessaria alienatione dominus directus praefertur cunctis licitatoribus. p. 674. 676. n. 3. & 15
Emphyteutica rei limitatio non transfert in licitantem emptorem plus iuris, quam apud emphyteutam erat. ibid. n. 26
Nec dominus directus eum admittere debet ultra ius quod residebat penes emphyteutam debitorem. ibid. n. 27
Emphyteusis alienata cum consensu domini, an noua emphyteusis sit in persona emptoris, affirmat Corbalus. ibid. n. 28
Voces & generationes emphyteuta alienantis cum consensu domini attendant, nec emphyteusis prorogatur ad nouas emptoris voces. ibid. n. 29. & 30
Emphyteutam cadere in commissam, & bona ad dominum directum deuolui ob concursum formatum ab emphyteuta falsum est. ibid. n. 31
Emphyteusis concessa pro filiis, & nepotibus non vt haereditibus, vel pro familia nequit subhastari a iudice pro satisfaciendis creditoribus. ibidem. num. 33
Emphyteuta debitor non est absolutus dominus vt is dominij, sed dumtaxat ad vitam. ibid. n. 34
Emphyteuta primus non potest contrahere debita, quorum causa valeat vtile dominium alienari in praedudicium successorum. p. 677. n. 35
Emphyteusis familiaris fructus solum poterunt ad iudicari creditoribus durante vita debitoris. ibid. num. 36
Commoditatem non ius emphyteuticum familiare potest alienare possessor, & debitor emphyteuta. ibid. n. 37. 39. & 40
Emphyteusis forma primitiua semper seruanda est. ibid. n. 38
In Emphyteusi aut feudo paterno succedens filius non tenetur ex ea creditoribus patris, etiam haereditate adita cum inuentario. ibid. n. 41
Emphyteusis non haereditate, emptam tamen ex pecunia patris acquirentis; an saltem respecta pecuniae, possit pro satisfactione creditorum alienari. ibid. n. 43
Emphyteusim pro se filiis, & nepotibus quaesitam, an acquirens possit liberè alienari in praedudicium vocatorum. ibid. n. 44
Emphyteusis haereditaria, quae ultra tacitam prohibitionem alienationis expressam non potest eius vtile dominium subhastari, aut in solum creditoribus assignari absque domini consensu. ibid. num. 45. & 46
Emphyteusis commoditas prohibitione expressa non obstante potest creditoribus assignari vita emphyteuta durante. ibid. n. 47
Emphyteutica rei fructus non prohibentur alienari, aut pignori pro vita emphyteuta. ibid. n. 48
Idem

Index Rerum,

Idē in fructibus maioratus expressam alienationis prohibitionem habentis. p. 678. ex n. 49. cum seq.
 In emphyteusi facta melioramenta possunt obligari & pignoriari, & alienari requisito prius domino, an velit pro tanto. p. 677. n. 53
 Et pro tanto dominus directus semper omnibus præfertur pro eodem pretio. ibid. n. 54
 Emphyteusi deuoluta ad dominum, libera, & absque hypotheca, & onere interim imposto ab emphyteuta deuoluitur. p. 680. 681. n. 73. & seqq. & n. 85. cum seqq.
 In Emphyteusi competit domino directa hypotheca. p. 681. n. 87. cum seqq.
 Emphyteutica res vel censualis hypothecata cum consensu domini causato commisso, an ad eam deuoluatur libera, vel adhuc etiam duret hypotheca. ibid. n. 93
 Liberam deuolui non obstante consensu tenent plures. ibid. n. 94
 Liberam non deuolui sed transire cum hypotheca probabilior est opinio. ibid. n. 95
Ens, Esse.
 De non ente ad ens non potest fieri transitus. p. 461. n. 107. & 108. & seqq.
 Non entis nullæ sunt qualitates, & quod non est rumpi non potest. p. 494. n. 87
 Idem est non esse, & non apparere. p. 491. n. 45
 Idem est non esse, & non posse probari. ibid. n. 46
Exceptio.
 De exceptionibus debitori competentibus possunt creditores concursus opponere contra alios. p. 124. n. 24
 Exceptiones competentes debitori possunt creditores concursu pendente opponere contra quoslibet mouentes litem versus debitorem. pag. 305. 306. n. 10. & 11
 Exceptionem non numeratæ dotis competentem marito possunt eo invito opponere creditores. p. 306. n. 12
 Exceptionem, non numeratæ pecuniæ competentem debitori contra alium possunt opponere creditores ratione sui interesse. ibid. n. 13
 Exceptionem præscriptionis possunt creditores opponere contra tertium vindicantem rem debitoris. ibid. n. 14
 Exceptionem defectus tituli possunt vni creditorum opponere contra alios prætendentes admitti ad graduationem. ibid. n. 15
 Exceptionem præscriptionis competentem debitori contra creditorem circa creditum, vel hypothecam possunt ceteri creditores opponere. ibid. n. 17. cum seqq.
 Creditores ex persona sui debitoris possunt vni omnibus exceptionibus tendentibus in partimonij conseruationem. ibid. n. 19
 Exceptionem Dominij debitoris potest opponere creditor agens hypothecaria contra tertium possessorem. ibid. n. 22
 Maioratus immediatus successor potest assistere liti contra possessorem motæ, & opponere omnes exceptiones sibi, & possessori competentes. ibid. n. 23
 Exceptionem legitimam si possessor maioratus omiserit, potest immediatus opponere ad subuertendam rem iudicatam. ibid. n. 24
 Exceptione aliqua tutus potest illam in iudicium deducere, vt silentium creditori imponatur. p. 41. n. 12. & p. 3. n. 13
 Et quis sit iudex competens. ibid. n. 13
 Exceptio dimissionis, aut cessionis bonorum Legi-

tima est, & à iure approbata. pag. 16. num. 6
 Exceptione aliqua tutus debitor potest eam in iudicium deducere ad euitandas inleestas prætoris. ibid. n. 7
 Exceptio continentia causa locum habet vbi adest concursus creditorum. p. 29. n. 15
 Iudicium coram iudicibus competentibus motum contra debitorem validum est, non opposita exceptione litis concursus alibi per debitorem formati. p. 38. n. 56. & p. 33. n. 17
 Exceptio continentia causa adinstar exceptionis declinatoria an sit opponenda ante litis contestationem, aliàs si omittatur, iudicium sustinetur. p. 34. n. 57
 Exceptio litis pendens si non opponatur, secundum validatur iudicium. p. 34. n. 58
 Exceptione incompetentiæ non apposta valent gesta à iudice habente iurisdictionem elidibilem. p. 34. n. 59
 Exceptione prælationis vt nequit debitor conuentus à creditore posteriori cum sit ius priuatiuum creditorum inter se non communicabile debitori. ibid. n. 64
 Exceptio concursus pendens ad effectum atrahendi lites alibi pendentes contra debitorem, an termino nouem dierum præscribatur. p. 35. ex n. 1.
 Exceptio pendens concursus nihil aliud esse videtur, quam exceptio litis pendens. ibid. n. 3
 Iudicium particulare tenet non apposta exceptione concursus alibi pendens. ibid. n. 4
 Exceptio concursus pendens dupliciter consideratur respectu debitoris, aut respectu creditorum in eo assistentium. ibid. n. 5
 Exceptio concursus pendens opposita per debitorem coram iudice concursus non coarctatur termino l. regia. ibid. n. 6
 Lex regia loquens de exceptione litis pendens procedit in vno iudicio particulari, ad aliud similiter particulare. ibid. n. 7
 Exceptio præsumptionis omissa non impedit cursum causarum. p. 33. n. 36
 Exceptio continentia causa: & concursus pendens opponi potest in quacumque parte litis, iuxta communem opinionem. p. 35. sub n. 7
 Concursus creditorum vbi adest, ibi & continentia exceptio locum habet. ibid.
 Exceptio litis pendens indistinctè opponi potest, tam coram iudice concursus, quam coram iudice de causa particulari cognoscente contra debitorem. p. 36. n. 9
 Exceptio litis pendens solum opponitur de lite pendente ad litem nouiter intentatam. ibid. n. 10
 Exceptio concursus pendens indistinctè opponitur contra causas non solum postea motas, sed stante concursu cæptas. ibid. n. 11
 Exceptio concursus pendens non subiicitur termino, l. regia. ibid. n. 11
 Exceptio concursus pendens in ipso actu quo formatur, subintelligitur inclusa iuxta naturam iudicij. ibid. n. 13
 Sufficit instrumētū deducere ex, quo simul infertur exceptio, et si expressè, non opponatur. ibid. n. 16
 L. 1. tit. 5. lib. 4. recop. non proceditur exceptione, quæ inest sui natura ipsi actioni. ibid. n. 17
 Nec quando per rei euidentiam constat de iustitia opponentis. ibid. n. 18
 Vel quando exceptio talis sit quod iudex ex officio ad eam attendere debet. ibid. n. 19
 Exceptionem litis pendens non potest contumax opponere. p. 54. n. 75

Nec

& Verborum.

Nec exceptionem recusationis opponens contumax auditur. p. 54
 Exceptio concursus pendens quocumque litis statu opponi potest iuxta stylum tribunalium. p. 36. num. 20
 Exceptione concursus pendens omissa sustinetur iudicium particulare alibi contra debitorem pendens. p. 36. n. 21. p. 39. n. 17
 Exceptio concursus pendens etiam in executione sententiæ contra debitorem alibi per vnum creditorem obtentæ opponi potest, vt vincens graduandus ingrediatur concursum. p. 36. n. 22
 Creditores concursui assistentes quocumque & ultra nouem dies possunt opponere de concursu pendente. p. 37. n. 23
 Ad idem ponderantur verba d. l. regia. ib. n. 24. & 25
 Exceptio quod alij in hæredes instituti, vt obstat hæredi agenti in solidum. p. 394. n. 147
 Lex regia restringens & exceptionis dilatorias ad nouem dies non procedit contra tertium in litem comparantem. p. 37. n. 27
 Exceptio litis pendens opposita causat attentatum & annullitatem. p. 39. n. 17
 Exceptione declinatoria vt nequit scholaris status ad concursum. p. 36. ex num. 36. cum seqq. v. vide Scholaris.
 Exceptiones declinatorias omnes excludit concursus. p. 51. n. 54
 Exceptionem prælationis nequit debitor obicere creditori posteriori contra eum agenti pro suo credito. p. 144. n. 23. & 24
 Exceptione vt prior creditor prius agat contra hypothecam specialem introducta in fauorem posterioris debitoris vt nequit. p. 144. n. 24
 Exceptio litis pendens opponi potest quoties sententia lata in vno iudicio alteri nocet. pag. 351. num. 9.
 Exceptio litis pendens contra vnum eorum aut fideiussorum non obstat creditori nouiter agenti contra alios. ibid. n. 10. & 11. cum seqq. & n. 15
 Exceptionem excussionis nequit operari fideiussor quando principalis formauit concursum. p. 153. num. 35
 Exceptio concursus formati à principali excludit exceptionem excussionis oppositam à fideiussore indemnitatis contento à creditore. ibid. n. 37
 Exceptio litis pendens in executiuis locum non habet. ibid. 37. 38. & 39. cum seqq.
 Exceptio qualitas & instrumentum informe productum in iudicio intimatum aduersario non impugnant, censetur approbare. pag. 180. n. 42. 43. & 44
 Exceptionem excussionis excludit creditor docendo per instrumentum de concursu peracto à debitore. p. 182. 183. n. 4. 5. 6. 8. & 10. & à n. 1
 Exceptio excussionis opposita à fideiussore conuenio, an simultaneo processu cognoscenda & determinanda est. p. 185. n. 36
 Exceptio excussionis potest opponi in executione rei iudicatæ. ibid. n. 43. & seqq.
 An excussionis Exceptio anomala sit, vt quocumque tempore opponi possit. p. 186. n. 44. cum seqq.
 Exceptio excussionis dilatoria est, & opponenda ante litem contestatam. pag. 188. 189. n. 76. 77. 78. & 79
 Exceptio ordinis iudicarij ante litis contestationem opponi debet, aliàs illi renunciari videtur. p. 188. n. 77. & 78
 Exceptio excussionis debet opponi intra nouem dies iuxta legem Regiam. p. 189. n. 80

Exceptionem prælationis, alteri creditori pertinentis debitor opponere non potest contra inferiorem creditorem ab eo exigentem suum creditum. p. 378. n. 56.
 Exceptione alicui competente potest vt vel non vt, & tacitè vel expressè renunciare eam non opponendo. p. 384. 385. n. 32. & ex n. 29
 Exceptio excussionis non opposita nihil operatur. ibid. n. 33.
 Exceptio defectus intentionis, vel facti nunquam censetur exclusa ab statuto omnes excludente exceptiones. p. 468. n. 35. 36. & 37
 Excipiens de iure tertij, an & quando admittatur. p. 556. ex n. 62. cum seqq.
 Exceptio realis prodest fideiussori. p. 625. 626. n. 27. & 31
 Exceptio competens reo non prodest fideiussori in obligationibus soluendi. p. 626. n. 32.
 Exceptio moratoria respicit personam debitoris quam non egreditur. ibid. n. 33. cum seqq.
 Ius quod potest deduci per modum agendi, & excipiendi si deducto per modum excipiendi reus succumbat, non potest iterum rei modus agendi deduci, si tendat ad eandem finem cum exceptione. p. 634. n. 10
 Exceptio inclusa in instrumento præsentato tacite opposita intelligitur. p. 635. n. 18
 Exceptio instrumento contenta etiam si ex parte non opponatur à iudice, ex officio admittitur. ibid. n. 19.
 Exceptio quæ ex causa intrinseca inest actioni debet per actorem elidi, etiam reo non apponente. ibid. n. 20
 Instrumentum obligationis ab vxore celebratum, in quo mariti licentia non apparet, iudex ex officio repellit etiam si exceptionem vxor non opponat. p. 636. n. 22.
 Quando exceptio cum actione ex eodem instrumento constat, potest iudex super ea pronuciare absque expressa oppositione. ibid. n. 23
 Anoti qui in actione deducit exceptionem, incumbit onus probandi exclusionem exceptionis. ibid. n. 24
 Exceptiones in eodem instrumento contentæ, & ex eo resultantes allegatæ censentur, & ad eas iudex attendere debet. p. 639. n. 68. declara. vt pag. 642. num. 110.
 Exceptio consistens in facto per extremam allegationem & probationem debet constare, & super ea causæ cognitio adhiberi. 640. n. 81. & seqq.
 Exceptio separationis donorum potest opponi post rem iudicatam. p. 641. n. 86
 Inuentarij confecti exceptio competit hæredi condemnato. ibid. n. 87
 Exceptio quod quis non erat creditor ad bona maioratus de qua nec fuit oppositum nec cognitum, non potest in sententia graduationis comprehendere. p. 642. & ex n. 204. cum seqq.
 Exceptio ex instrumento resultans tunc supplet expressam oppositionem si sit fauorabilis producenti. ibid. n. 116
 Exceptionis oppositio inducitur ex productione instrumenti in eo contentæ. ibid. n. 111.
 Exceptio debet opponi à parte aliàs omissa, in sententia non comprehenditur. ibid. n. 112
 Exceptionem apparentem ex instrumento iudex videtur non attendisse, si pro actore producente pronuciatur. ibid. n. 114
 Exceptio quæ externa est ex probatione, non potest dici ex instrumento constare. ibid. n. 115
 Exceptio

Exceptio

- Exceptio dilatoria admiffa post litem contestatam eo quod reus iuravit nouiter ad suam notitiam permiffisse reicitur, si postea appareat reum illius notitiam habuisse. p. 687. n. 57
- Exceptio compensationis, quæ potest opponi cedenti, potest etiam opponi cessionario. *ibid.* n. 20. & 21. & seqq.
- Exceptio respiciens rem cessam potest opponi contra cessionarium. *ibid.* n. 23
- Declaratio, exceptio orta iam erat contra cedentem tempore cessionis. *ibid.* n. 24
- Secus si eo tempore exceptio non erat quæ sita, p. 685. n. 25
- Per exceptionem oblata rationis reddendæ, euitat administrator compulsionem solutionis. p. 702. n. 20. cum seqq.
- Exceptio rationis oblata legitima est ad impediendam executionem liberationis in administratorem directæ. p. 704. n. 35. 36. 37. & 38
- Exceptio rei iudicatæ super negotio principali late obstat exceptioni in cedenti, si super ea fuerit plene cognitum, non aliàs. p. 641. ex n. 98. cum sequentibus.
- Exceptio introducta à lege in fauorem alicuius subintelligitur, si ipse opponat, non aliter p. 33. & 39. n. 56. & 18
- Exceptionem quod creditor prius agat contra hypothecam specialem introducta in fauorem posterioris creditoris debitor uti nequit. p. 143. sub. n. 14
- Exceptionem rei non traditæ emptor semper tutus est, etiam aduersus executionem rei iudicatæ. p. 272. n. 63
- Et hanc exceptionem rei non traditæ non oppositam aperte potest iudex ex officio supplere. *ibid.* num. 64
- Excessus.*
- Vide Facultas.*
- In Excessu facultatis semper adest defectus potestatis p. 383. & 384. n. 17. & ex n. 12. cum seqq.
- Excedenda non est prouiso iuris, vel hominis facta determinato modo. *ibid.* n. 18
- Ob Excessum non tota executio, sed exitus reuocatur p. 389. n. 86
- Excessus in executione est quid diuersum, & separatum à re iudicata, quæ exequenda committitur. *ibid.* n. 87
- In Excessu deficit facultas & potestas à iure concessa, à iure hæredi grauato, limitato tamen ad certam causam. p. 390. n. 92. & 93. & seqq.
- Non dicitur uiliter gestum, quando quis excedit debitum. *ibid.* n. 96. & seqq.
- In Excedente decretum iudicis semper adest defectus potestatis. p. 440. n. 4
- Administrator, procurator, institor, & similibus excedendo non datum, de proprio reputatur, quia in excessu se obligare intelliguntur. *ibid.* num. 13 & 14
- Nec in excessu obligant administratorem, vel dominum *ibid.*
- Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur respectu excessus. *ibid.* n. 15. & sequentibus.
- Excussio.*
- Ad excussionem tunc citari debent fideiussor, & tertius si assistunt liti, contra debitorem motæ vel sint conuicti. p. 189. n. 84
- Secus quando in lite mota contra debitorem non assistunt, quia tunc sufficit inopiam ostendere in iudicio contra principalem *ibid.* n. 85. & 86
- Excussio ubi est necessaria, an requiratur sententiam declaratoriam. p. 189. n. 86
- Excussionem non fuisse diligenter factam supponat fideiussor, si interpellatur à creditore, ostendat bona debitoris adesse legitime facta iudicatur. *ibid.* n. 88.
- Sententia super executione bonorum debitoris non transit in rem iudicatam, sed quancumque bona debitoris appareant, noua fit executio. *ibid.* num. 89
- Sententia executionis non transit in iudicatum quominus ipse condemnatus, vel tertius possit quancumque de existentia bonorum docere. p. 184. num. 29
- Excussio in bonis immobilibus sustinetur, si non probetur quod ad sunt mobilia. p. 190. n. 98
- Excussio debitoris principalis ex eo probatur quod intra terminum fidei possessori præfixum bona debitoris non ostendat. *ibid.* n. 91
- Sententia lata super excussione bonorum non transit in rem iudicatam, quominus superuenientibus vel deficientibus iterum possit restituti eadem excussionis exceptio. p. 213. n. 28. & 29
- Excussione facta contra principalem debitorem, si tertius possessor conueniatur, & post litem contestatam bona superueniant debitoris, adhuc potest tertius excipere de excussione faciendâ. pag. 214. n. 30
- Excussionis exceptio est temporalis, & vno tempore potest prodesse debitori, & obesse creditori, & contra. p. 213. 214. n. 31. & 32
- Excussio prius faciendâ est in bonis consignatis ad solutionem faciendam antequam recurratur ad alia bona debitoris. p. 225. n. 29
- Excussione an prius teneatur creditor hypothecam specialem quam generalem. pag. 38. num. 4. cum sequentibus.
- Excussio in aliis bonis non requiritur, quando are alieno grauata monstrantur, & adest concursus creditorum. *ibid.* n. 8
- Creditor ex facultate Regiæ non agit aduersus maioratum nisi prius excussis bonis liberis. pag. 39. n. 16. & seqq.
- Ab Excussione bonorum liberorum potest creditor releuari, ergo potest cogi, ut agat contra maioratum semel & obligatum, non est bonum argumentum. p. 400. n. 24
- Ab Excussione quam quis prius facere tenetur releuatur propter concursum pendente ex iuris beneficio. p. 401. n. 30
- Non tamen eo uti creditorem inuitam arctat. *ibid.* n. 31. & seqq.
- Excussionis exceptio non opposita nihil operatur. *ibid.* n. 33
- Creditor anterior prius excussione cogitur bona libera, & cum creditoribus ad ea litigare antequam perueniat ad maioratum simul obligatum in subsidium ac conditionaliter. p. 401. & 402. n. 36. & 37
- Et sufficit quod bona libera extent, etiam litibus vexata, ut putant Doctores. *ibid.* n. 38
- Sed de veritate opinionis dubitat author. *ibid.* num. 39
- Excussio bonorum respicit totum debitoris patrimonium, & ideo eius iudicium dicitur vniuersale. p. 24. n. 3
- Excussio contra principalem debet præcedere auocationem pecuniæ solutæ posteriori creditori. p. 82. n. 75
- Creditor cui à debitore fuit facta consignatio, eam excussione

- excussione debet antequam reddat contra debitorem. p. 79. n. 40
- Ad Auocationem pecuniæ solutæ posteriori via ordinaria est agendum. p. 83. n. 77
- Ab Excussione releuatur creditor conueniens fideiussorem identitatis facto concursu per principalem. p. 183. n. 35
- Ab Excussione an releuatur creditor docendo concursum siue factum à principali debitore, dum conuenit fideiussores, aut tertium possessorem. p. 182. n. 1. & seqq.
- Affirmatiua proponitur opinio. pagin. 183. num. 2. & 3
- De concursu docens creditori per instrumentum Authenticum executionis, exceptionem excludit *ibid.* n. 4. 5. 6. & 10.
- Sine executione bonorum liberorum statim in concursu agi potest ad bona maioratus hypothezata *ibid.* n. 7
- Inopia certa & notoria releuat ab excussione. p. 183 & 184. n. 12. & 14
- Excussione releuat quælibet difficultas conueniendi principalem. *ibid.* n. 14
- Excussio non requiritur quando principalis est abiens, & in alieno territorio, & non ubi iudicium agitur. *ibid.* n. 15
- Excussio in quibus casibus releuatur. *ibid.* n. 16. remissiuè
- Excussio cessat, si principalis est difficilis conuentionis, quia potens rixosus, cauillosus, aut in soluendo durus. *ibid.* n. 17. 18
- Excussio cessat, si principalis de facto, vel de iure nequit conuenire. *ibid.* n. 19
- Difficultas conueniendi principalem iudicis relinquatur arbitrio. *ibid.* n. 20
- Fideiussor potest allegare quod suis sponsis principalis excussione quando asseritur difficilis esse conuentionis. *ibid.* n. 21
- Excussio semel facta ad instantiam vnius creditoris omnibus fideiussoribus conuenire volentibus prodest. p. 185. n. 32
- Excussio debitoris principalis quando præcisa sit, vel non, vide per ampliaciones, & limitationes remissiuè. *ibid.* n. 34
- Excussio opposita per fideiussorem conuentum, an simultaneo processu possit tractari, & formari. *ibid.* n. 36. & seqq.
- Excussionem debitoris præcedere debere priusquam ad fideiussores, & tertios perueniatur qui teneant. *ibid.* n. 185. & 286. n. 37. contra n. 46
- Excussionis exceptio in executione rei iudicatæ potest opponi. *ibid.* n. 43. & seqq.
- Excussionis exceptio, an anomala sit, ita ut quocumque tempore opponi possit. p. 186. ex num. 44. & seqq.
- Excussionis exceptionem oppositam à fideiussore conuenito simul posse cum conuentione in iudicio deduci, & simultaneo processu tractari verius est. *ibid.* ex n. 46. & seqq.
- Excussio debitoris potest fieri pendente iudicio contra fideiussorem, ut tertium possessorem. *ibid.* n. 47. 48. 51. & 66
- Aduersus excussionem, exceptionem oppositam admittitur replicatio debitorem non esse soluendo *ibid.* n. 49. cum seqq.
- Excussione non opposita, aut non probata simultanea cognitio procedit quoad condemnationem principalis, & fideiussoris non quoad executionem, in qua excussionis ordo seruatur, *ibid.* num. 53

- Creditor, qui in discursu litis simultaneæ inopiam debitoris non probauit non potest obtinere contra fideiussorem. *ibid.* n. 54
- Debitore & fideiussore in eadem sententia condemnatis suspenditur executio fideiussoris quousque discutatur & exequatur principalis. p. 187. 188. n. 55. 56. & seqq.
- Aduersus omiffam excussionem minor restituitur. *ibid.* n. 61
- Excussionis exceptio opponi non potest, quando excipientis non interest. *ibid.* n. 62. & 63.
- Excussionis exceptio non respicit substantiam obligationis, sed actionis exercitium. *ibid.* n. 72
- Excussionis exceptio per viam præpostulationis iudicij appositâ tribunalibus. *ibid.* n. 64. & 55
- Excussionis exceptio non obicitur ordini iudicij, sed ordini excussionis, & exactio. *ibid.* n. 73.
- Exceptio excussionis non consideratur respectu iudicij ad eius præpostulationem, sed ad interesse partis. *ibid.* n. 74
- Excussionis exceptionem dilatoriam esse, & proponendam ante litem contestatam verius est. p. 188 & 189. n. 76. 77. & seqq.
- Excussionis exceptio non potest opponi in secunda instantia. *ibid.* n. 81. & 82
- Excussio semel facta præiudicat, & prodest aliis creditoribus in iudicio non stantibus. p. 34. n. 58
- Excussionis sententia non transit in rem iudicatam quominus fideiussor, & tertius possit postea ostendere bona debitoris stare. *ibid.*
- Exhibitio.*
- Ad Exhibitionem condemnatus clericus, vel nobilis coguntur per carcerem ob contumaciam. p. 315. & 317. n. 36. 36. 38. cum seqq.
- Executio.*
- Executio sententiarum alibi, & extra iudicium concursus vniuersale per creditores obtenturam neglecta attractione causam, an suspendatur, quousque concursus terminetur. p. 33. n. 54. cum seqq.
- Executiua causa differri non debet ob causam ordinariam à debitore motam, simul concurrentem. p. 142. & 146. n. 9. & 43
- Executiua causa non retardatur per reconuentionem in eodem iudicio deductam. *ibid.* n. 10
- Executionem instrumenti nullitas contractus in iudicium deducta non impedit. p. 142. & 146. n. 11. & num. 26
- Executiua causa, & ordinaria concurrentibus in iudicio concursus vniuersalis; an illa uti priuilegiata ad se contrahat ordinariam, ita ut totum concursus iudicium sit via executiua agendum. p. 142. & 147. n. 14. 15. 16. & n. 48
- Executiua causæ si iudex ordinariam præponit, grauamem hoc appellabile est. *ibid.* n. 16
- Executiua via in concursu vniuersali nihil prodest creditoribus, cum tractetur de vniuersali iure eorum in proprietate ad credita irreuocabiliter consequenda. p. 141. n. 10.
- Executiua via non conuenit concursus iudicio in quo nihil remanet quod alteri iudicio possit reseruari. *ibid.* n. 21
- Executiua via impossibilis est iudicio prælationis, quæ præcise requirit viam ordinariam. *ibid.* n. 20. & 23
- Executiua via credit ordinariæ vtrique concurrente p. 145. n. 34
- Executiuum iudicium facile conuertitur in ordinarium non è conuerso *ibid.* n. 35
- Executiua causa, quæ semel amisit suam qualitatem

privilegiatam nunquam illam recuperat. *ibidem*. num. 36.
 Executio causa semel facta ordinaria semper remanet ordinaria & appellabilis *ibid.*
 Causa executionis incidentes in concursum vniuersalem, quo plenarie, agitur huius naturam assumunt propria amissa, & suffocata. pag. 147. n. 54. & 55
 Executio instrumenti non impeditur ob illius nullitatem, aut contractus rescissionem motam in iudicio ordinario. *ibid.* n. 56
 In Executione exceptio litis pendens locum non habet. p. 153. n. 37. 38. & 39
 Executio potest creditor variare de vna re, aut persona ad aliam non obstantem litis pendencia 153. 154. n. 41. n. 42. & 43
 In Executione rei iudicata potest apponi exceptio excussionis. p. 185. n. 43
 Executio fieri potest in redditibus maioratus, si alia bona non extant. p. 197. n. 34. & seqq.
 Executoria duabus ad inuicem contrariis, an iudex potest eligere quam maluerit. p. 643. n. 122. negatiue. p. 648
 Executoriales duae contrariae possunt esse validae respectu diuersarum personarum. *ibid.* n. 123
 Vbi datur repetitio eius quod solutum est, multo magis impeditur executio. p. 647. n. 162
 Pro Executione capionem potest Marchionatus, & comitatus, quibus iurisdicatio inest. pag. 683 num. 60
 Executio non fit in bonis administratoris pro debito administrationis. p. 701. 702. n. 8. 9. & seqq.
 Executio sententiae graduationis non euanescit per defectum honorum, nec dissoluitur obligatio debitoris, sed suspenditur & durat, in spe acquirendorum. p. 771. n. 63
Expense.
 Vide *Retentio.*
 Expense factae in actu facit praesumere mandatum & ratificationem eius, pro quo factus est. p. 300. num. 17
 Pro expensis necessariis in re euicta a creditore competit possessori retentio & creditori etiam anteriori praefertur. p. 91. 92. n. 56. 64. 65. 66. 67. p. 90. & ex n. 45. cum seqq.
 Limitata in expensis vtilibus & voluptuariis. p. 91. 92. n. 57 & n. 79. cum seqq.
 Expense factae in refectionem domus minantis ruinam necessariae dicuntur quoad praedationem & retentionem. p. 91. n. 61. & n. 62
 Ratio traditur ob quam expensens in conseruationem rei praefertur omnibus creditoribus anterioribus etiam hypothecariis. *ibid.* n. 64
 Tertio expensens necessarii in re debitoris datur hypotheca cum privilegio praedationis ad ceteros creditores hypothecarios. p. 92. n. 66. 67. cum seqq.
 Expensens in rem etiam si hypothecam habeat, creditor est valoris expensens non proprietatis ipsius rei. p. 93. n. 74
 Expensens si rem teneat debet ipsam in concursu mitti, vt subhastetur & ex pretio creditoribus satisfiat seruat gradus praerogatiua *ibid.* n. 75
 Expensens in re voluntarie creditor chirographarius & personalis est cui sine praedatione soluitur. *ibid.* n. 76
 Expensens necessario & in rei conseruationem habet in eam hypothecam ac praedationis privilegium. n. 80

Expense factae a tertio rei hypothecatae possessore soluendae sunt ante creditores & ad id in concursu res subhastatur. *ibid.* n. 81
 Expense factae in re hypothecata etiam subiciuntur. *ibid.* n. 84. & 85
 Expensens in re hypothecata liberatur a creditoribus soluendo valorem rei attento tempore, quo res non erat meliorata. p. 93. 94. n. 86. & 87
 Expensens rem hypothecatam impedire non potest redditionem eius instantibus creditoribus. p. 94. n. 88
 Expense erogatae per administratorem pro cultura & cum bonorum administratione ei soluntur ultra salarium assignatum. p. 145. & 147. n. 34. & num. 56
 Expensens & mutuanti in conseruationem rei societatis aut negotiationis aut pro alendis institutoribus datur hypotheca cum praedatione in ipso corpore societatis. p. 202. n. 103. & 104
 Expense litium & patrocinia aduocatorum pro rerum tutela & conseruatione necessariae existimantur, ac onus rei dicuntur ad quas tenentur successor maioratus, fideicommissarius, proprietarius, socius & similis. p. 713. n. 16. 17. 18. & 19
 Expensens in funus licet id ducat in stipulationem conseruat privilegium praedationis. pag. 100. ex num. 88. & ex n. 84

Euictio.

Euictionis potestas tollit intellectum acquisitionis p. 716. n. 15
 Sicut res aliena pignori dari nequit in praedudicium Domini, ita nec eius deuictionem impedire potest. *ibid.*
 Euictione rei subhastata ad notitiam creditorum isti non tenentur. *ibid.* n. 16
 Etiam si saltem teneantur pretium receptum restituere emptori victo. *ibid.* n. 17
 Euicta re data in solutum vel pecunia auocata, creditor credit ad priorem actionem, contra debitorem, & fideiussorem. p. 156. n. 17

F

Facta, Factum, Faciens.

Nihil imputatur ei, qui non fecit quod factum non prodest. p. 292. n. 18
 Ad factum nobilis obligatus per carceres cogitur. p. 315. 316. n. 34. & 35. & seqq.
 Faciens id ad quod ex iuris dispositione praecise tenetur, non dicitur sponte facere. pag. 135. n. 81 cum seqq.
 Facere aliquid coacte, vel metu coactionis idem est quando quis sciebat cogi posse. p. 136. n. 86. & seqq.
 Non potest quis per alium facere, quod per seipsum facere non potest. p. 241. 242. n. 20. & 21
 Dispositio omnis, quae ad factum refertur in dubio censetur personalis. p. 458. n. 67
 Facere aliud, est aliud permittere. p. 460. n. 93
 Factum legis velocius & potentius quam factum hominis. p. 481. 482. n. 8. 9. & 10
 Regula: factum legitime retractari non debet, licet casus postea euenerit a quo incipere non potuit explicatur p. 685. n. 26. & seqq. & n. 55
 Fallit, quando causa ob quam factum est, deuoluitur ad non causam. p. 686. n. 55
 Ex alieno facto nemo potest praegravari. pag. 726 n. 35. & 36
 Factum legitime retractari non debet, licet casus postea euenerit a quo non possit inchoari. p. 734. n. 8
 Contra

Contrahentes habentes respectum ad effectum non sufficit nudum factum. *ibid.* n. 12. cum seqq.
 Factum quod ieger approbatione, vel confirmatione superioris caret effectu donec a superiore confirmetur. pagin. 269. num. 33. & sequentibus, & a num. 28

Facultas.

Vide Assensu.

Facultas an videtur non facta Principi relatione de pacto inito inter possessorem, & immediatum successorem de non alienando bona maioratus, nec impetrando facultatem, nec ea vtendo. p. 289. ex n. 1. cum seqq.
 In hoc impetrante tria concurrunt impedimenta, prohibitio alienationis, pactum de non alienando, & pactum de non impetrando facultatem, nec ea impetrata vtendo. *ibid.* n. 2. cum seqq.
 Ex Facultate regia ad alienandum tacito pacto de non alienando nihil detrahitur iuri contrahentis quominus contra impetrantem possit ius suum personale prosequi. p. 290. n. 12
 In Facultatis impetratione non tenetur impetrans facere relationem dispositionis nullae. pag. 292. num. 19
 In Facultatis impetratione an sit facienda relatio de pacto de non impetrando facultatem. *ibid.* num. 21
 Facultas ad alienandum est subreptitia non facta principi relatione pacti de non alienando bona maioratus, & non impetrando facultatem, vel impetrata non vtendo, verius probatur. *ibid.* n. 22. cum seqq.
 Facultas impetratae superspurietate non facta relatione, quod spurietas procedit ex duplici causa, puta, tam ex parte patris, quam ex parte matris. p. 293. n. 25. 26. & 27
 Ex silo impetranda facultatis, & gratiae multae possunt oriri fraudes & praedudicia tertio. p. 299. ex n. 1. & seqq.
 Facultas & gratia a quoquam potest impetrari absque mandato. *ibid.* n. 2
 Facultas impetratur supposito nomine eius, cui impetratur, qui forte ignorat impetrationem. *ibid.* n. 34. & 35
 Facultas asserens pro parte. P. fuisse impetratam, an prober, aliunde non constito per ipsum. P. fuisse impetratam. *ibid.* n. 8. & seqq.
 Ex Facultate asserente pro parte tua P. possessoris talis maioratus nihil probatur pro eius parte fuisse impetratam, aliunde non constito verius probat. p. 300. ex n. 11. cum seqq.
 Facultas ad alienandum bona maioratus asserens pro parte. P. possessionis fuisse postulatam, nihil probat. *ibid.* n. 16. cum seqq.
 Facultas ad alienandum bona maioratus asserens pro parte possessoris fuisse postulatam, non probat in eius praedudicium. p. 301. n. 16
 Creditores contrahentes sub facultate asserente pro parte possessoris fuisse impetratam, nullum ius praetendere possunt in concursu maioratus. *ibid.* num. 27
 Facultas impetrata a non vero possessore maioratus nihil probatur se cum contrahentibus. *ibid.* n. 28
 Nisi aliter constet, & appareat facultatem fuisse impetratam ab eo, qui in ea supponitur, & asseritur. *ibid.* n. 29. cum seqq.
 Facultatis ratificatio impetrata absque mandato, siue expressa, siue tacita ex aliquibus actibus ad ratificationem tendentibus prodest. pagin. 302. num. 34

Facultate a tertio impetrata, si possessor maioratus vsus fuit, reuoluitur, & idem operatur, ac si ab ipso fuisse impetrata. *ibid.* n. 35
 Facultas ad alienandum impetrata sine mandato possessoris nihil operatur. *ibid.* n. 36
 Postquam tamen ea vsus fuit probat, & ratificatur. *ibid.* n. 37
 Facultas vsus operatur, ac si a principio ipse possessor maioratus facultatem impetrasset. *ibid.* n. 38
 Creditor contrahens cum possessore maioratus virtute facultatis a tertio impetratae absque mandato semper curus est, vt in concursu grauetur. *ibid.* n. 39
 Facultatem regiam impetratam a tertio nomine possessoris in sua vita ea non vtentis nequit ratificari a successore. *ibid.* n. 40
 Facultas regia etiam valida ad alienandum bona maioratus, qua in sua vita impetrans non fuit vsus, non transit in successorem. *ibid.* num. 41
 Facultas asserens nomine talis possessoris maioratus fuisse impetratam probat in antiquis, etiam si de tertij praedudicio agatur. pag. 503. num. 45. & 46
 Facultate regia, an egeat populus vt concursum formare possit inter suos creditores, abunde. p. 10. per rot.
 Facultas ad alienanda bona maioratus etiam ob causas. Auth. res quae, C. commun. de legat. non nisi ex magna causa concedi debet. p. 199. n. 67. 68. 69. 70. & seqq.
 Creditores mutuantes possessori maioratus intra summam permissam a facultate regia, & mutuantes ultra summam, an pariter omnes concurrant ad quantitatem permissam pro rata, vel an omnium contractus vitentur. pag. 382. ex n. 1. cum seqq.
 Mutua priora contenta intra metas facultatis regiae sustineri, alia vero ultra illas esse irrita, verius ostenditur. pagin. 383. ex numer. 10. cum sequentibus.
 Facultas ad alienandum bona maioratus stricte interpretatur iuxta verba ipsius. *ibid.* num. 12
 Facultas concessa ad certam rem, quantitatem, causam vel personam, non extenditur ad aliam rem, causam, vel personam. *ibid.* num. 13
 Quod ultra facultatem fit non tenet ex defectu potestatis qua possessor caret ultra facultatem. *ibid.* n. 14
 Facultas vbi in aliquo potest operari non extenditur ultra tanquam stricti iuris. pagin. 384. num. 15
 Ultra facultatis limites gesta nulla sunt ex notissimo potestatis defectu gerentis. *ibid.* n. 16
 Facultas concessa ad translationem pensionis limitata ad certam quantitatem, ultra quantitatem facta translatio non sustinetur. *ibid.* n. 19
 Sustinetur tamen quantitate permissa, in excessu autem vitatur. *ibid.* n. 20
 Facultas Pontificis ad transferendum certam pensionem, vitatur, si alia pensio transferatur. *ibid.* n. 21. & n. 22
 Facultas ad diuidendum feudum inter filios si ultra diuisionem fiat substitutio, quoad substitutionem facultas vitatur. *ibid.* n. 23
 Creditores mutuantes possessori maioratus intra summam contentam in facultate, legitime, & irrevocabiliter contraxerunt. *ibid.* n. 25

Ceteri vero ultra summam facultatis mutuantis nulliter contraxerunt, & cum persona carente potestate. *ibid.* n. 26
 Contrahens cum possessore maioratus, si facultatem Regiam non examinavit sibi imputare debet. *ibid.* n. 27
 Quantitas contenta in facultate Regia diuidua est. p. 385. n. 33
 Facultatem habens ad alienandam rem, si duobus vendat, primus praefertur, etiam si secundo tradat. *ibid.* n. 36
 Quia per primam alienationem facultas consumpta & extincta fuit, & ad secundam defecit potestas *ibid.* n. 37. cum seqq.
 Ex facultate ad transferendum certam quantitatem personis, si pluribus vicissim ultra summam fuerit translata pensio, priores intra summam contenti praefertunt posterioribus in summa excessu. p. 386. n. 50
 Facultate semel completa in quantitate permittitur extinguitur potestas ad transferendum, p. 386. 387. n. 51. & 52
 Consumpta & completa quantitate facultatis Regiae, alienationes subsequuta nullae sunt, & inefficaces. *ibid.* n. 53. usque ad 59.
 Mutua recepta per possessorem maioratus ultra quantitatem permissam a facultate regia sunt irrita ex defectu potestatis; cetera autem sub facultatis limitibus contenta sustinentur. *ibidem.* n. 60
 Facultas sub conditione (quae etiam tacite subintelligitur) ut prius obligentur bona libera sustinetur in residuo, bonis liberis excussis non tamen in totum vitatur. p. 388. n. 61
 Facultas regia pro certa & limitata quantitate, ultra eam censetur prohibere, pagina 390. numero 90
 De facultate Regia pro certo & limitato tempore ad facultatem pro certa & limitata quantitate valide argumentatur, ut in utroque excessus in tempore, aut in quantitate vertitur. *ibidem.* n. 91
 Obligatio ultra modum facultatis limitata eodem modo vitatur, siue vnica sit, siue plures successiue & cum diuersis personis facta. *ibidem.* n. 97
 Siue vnus sit creditor, qui vnico contractu contraxit ultra quantitatem facultatis vel successiue plures, siue plures sint creditores vicissim mutuantes, quidam intra summam facultatis, quidam ultra eam nullus pro excessu, ius aut hypothecam habet. p. 391. n. 103
 Quo tamen ordine isti omnes concurrere, & exigere possunt ex bonis maioratus. *ibidem.* n. 104
 Alleganti mutuum fecisse ultra quantitatem facultatis incumbit onus probandi. *ibidem.* numer. 108
 Idem in asserente facultatem fuisse consumptam tempore mutui, quod ducere tenetur & simul obligationes priores factas fuisse virtute eiusdem facultatis. *ibid.* n. 109
 Secus quando in eadem facultate, & simul contractu exhibitis de veritate appareat. p. 383. & 391. n. 111. & 111
 Plures creditores diuersis temporibus mutuantes intra & ultra summam facultatis priores, posteriores sunt & de ratione, pag. 392. n. 113. & 114
 Plures creditores simul in eodem contractu mu-

tuantes ultra summam facultatis, an omnes pro rata sint admittendi ad summam permissam. *ibid.* n. 115
 Facultas transferendi pensionem simpliciter concessam ad certam quantitatem, non prodest ultra eam. *ibid.* n. 116. & seqq.
 Creditores in tempore simul pro rata admittuntur ad quantitatem permissam in facultate Regia. p. 393. n. 137
 Facultas ad maioratum obligandum tacitam habet conditionem, bonis liberis non existentibus etiam si in facultate sit orissa. p. 384. n. 16
 Facultate Regia veritum est creditori anteriori habenti obligata bona maioratus, & libera, prius ad maioratum agere. p. 400. n. 19
 Quam opinionem plurimi tenent & defendunt contra Molinam. *ibidem.* numero 20. 21. & seqq.
 Nec contrariam firmiter tenet Molina, sed sub dubio. *ibid.* n. 22
 Creditor qui virtute facultatis contentator obligare maioratum negligens obligare bona liberorum respectu solum remanet creditor personalis. p. 402. n. 47. & seqq.
 Nisi alias fuerint prius legati tacitam a iure habentes hypothecam. *ibid.* n. 48
 Facultas Regia licet permittat maioratum obligari deficientibus liberis, haec non manent obligata tacite, nec expressè. *ibidem.* numero 49. & seqq.
 Per facultatem alienandi, vel obligandi maioratum, non inducitur alienatio, vel obligatio, nisi cum effectu fiat. p. 403. n. 52
 In decreto iudicis ad alienandum bona minoris, & in licentia viri data uxori. *ibid.* n. 53
 Facultate Regia ad alienandum vel obligandum maioratum possessor potest uti in parte, vel in toto, vel prorsus eam uti. *ibid.* n. 54
 Auendanus putans per facultatem Regiam manere obligata bona libera possessori carpitur. *ibid.* n. 55. & seqq.
 Facultas Regia ad mutuo recipienda mille, an comprehendat mille in aurea vel argentea moneta. p. 420. n. 1. cum seqq.
 Facultatem simpliciter ad mille comprehendere monetam argenteam dixit Noguero. *ibidem.* n. 3
 Ex Facultate Regia ad vendendum potest quaelibet alienatio celebrari. *ibid.* n. 8. & 9
 Ex Facultate ad conficiendum maioratum apponi potest conditio, quod per electionem succedatur. *ibid.* n. 10
 Facultas Regia semper intelligitur iuxta naturam actus cui accedit. *ibid.* n. 11
 Facultas pro securitate dotis restituendae super maioratu aut feudo, comprehendit casum restitutionis ob vergentiam viri ad inopiam. *ibid.* n. 12
 Facultas ad vendendum bona maioratus operatur in creatione census super ipsis bonis. *ibid.* n. 13. & 14
 Facultas ad obligandum maioratum pro sorte principali comprehendit obligationem pro interesse & redditibus. *ibid.* n. 15
 Facultas Regia comprehendit consequituum & accessorium. p. 421. n. 20
 Facultatem ad mille non comprehendere mille in aurea, vel argentea moneta, multis adstruitur fundamentis. *ibidem.* ex numero 22. & sequentibus.

In

In hoc articulo Noguero opinionem, nec Amayæ reicit author illam absolute, & indistincte, restringentem. *ibid.* ex n. 16. & seqq.
 Facultas Regia limitata ad mille, impossibile est ut extendatur ad maiorem quantitatem. *ibid.* num. 27. & 28
 Nec possessor in excessu potest obligare maioratum. *ibid.* n. 29. & seqq.
 Facultatem simpliciter ad mille an comprehendat mille in argentea moneta scedere distinctionis iuridice componitur opinionum diuersitas. p. 422. ex n. 33. cum seqq.
 Facultatem obtenta ad mille simpliciter ex tempore quo monetatum intrinsecus valora equalis permanebat, proculdubio omne indistincte monetæ genus comprehendebat. *ibid.* numer. 36. & 38
 Facultatis impetrata simpliciter ad mille tempore quo inaequalitas valoris inter monetas fuit cognitas; nullatenus comprehendunt argenteas monetas. *ibid.* n. 37
 Facultas generalis ad alienandum vbi praecedit, ad alienationis perfectionem alia non requiritur. p. 273. n. 67. cum seqq.
 Facultas ad alienandum data in inuestitura fendi, etiam addito quod assensus peratur, validat alienationem, etiam ante assensum. *ibid.* num. 60. 70. & 71
 Facultas regia ad alienandum, siue sequatur siue praecedat, aequaliter operatur. *ibid.* n. 78
 Creditores comparentes in concursu cum facultate subreptitia excluduntur. p. 280. n. 1
 Facultas ad alienandum bona maioratus est meta gratia, & dispensatio, per quam habilitatur possessor. *ibid.* n. 2
 Facultas ad alienandum eisdem regulis regitur, quibus alia rescripta gratiosa. *ibid.* num. 3. & sequentibus.
 Facultas ad alienandum est subreptitia ob non factam principi relationem omnium, quae cum mouere poterat ad non ita facile concedendum. *ibid.* n. 67. & 8
 Facultas est subreptitia, si principi non fiat integra relatio omnium qualitatatum rei. *ibid.* n. 9
 Facultatis regiae subreptio, an censetur exclusiua per clausulas, ex certa scientia, non obstantibus de plenitudine potestatis. *ibid.* n. 10
 Creditor contrahens cum facultate regia subreptitia anteaquam fuerit confirmata nihil agit, nec postea contractus confirmatur a principe. *ibidem.* num. 11
 Facultas regia eisdem causis redditus subreptitia, quibus & cetera gratia, & ideo faciendae erit relatio principi eorum omnium, quae mouere possunt ad difficile concedendum. *ibid.* n. 12
 Facultas impetrata a possessore maioratus, qui postea eiuictus fuit, resoluitur tanquam subreptitia. p. 281. n. 13
 Alienatio, & hypotheca bonorum maioratus ex facultate subreptitia nulla est. *ibid.* n. 14
 Facultas, ut euitet subreptionem, debet principi fieri relatio specifica eorum, quae mouere possunt, vel ad non concedendum, vel ad difficilius concedendum. *ibid.* n. 15
 Nec sufficit facta relatio sub inuolucro verborum, quae vitiat facultatem. *ibid.* num. 16. 17. 18. & num. 19
 Facultas ad alienandum non facta mentione clausulae prohibita, & poenalis, ne valeat alienatio

etiam cum facultate regia, an sit subreptitia. *ibid.* n. 20. & seqq.
 In facultate concedenda facultas principis superat omnes clausulas fundatoris prohibitiuas, & poenales. *ibid.* n. 21. cum seqq.
 Facultatis impetratae prohibitio, & ea utendi directa successoribus nec directe, nec indirecte infringit potestatem principis. p. 183. n. 31. cum seqq.
 Facultatem ad alienandum bona maioratus nullus impetrare potest, nisi possessor. *ibid.* n. 32
 Quando plura obstant impetranti, nihil prodest super vno facultatem obtinere. p. 285. num. 43. & seqq.
 Facultas non cadit super impedimentis ignotis principi. *ibid.* n. 45. & 46
 Facultas obtenta ad mille eo tempore, quo aequalitas monetatum in valore permanebat, indistincte de quolibet monetæ genere intelligenda erit. p. 612. n. 39
 Facultas generalis ad certam quantitatem comprehendebat eo tempore quodlibet genus pecuniae proportionabilis quantitas. *ibid.* n. 40
 Ad quod singularia iure ponderantur. *ibid.*
 Facultatis terminos excedit, qui concessa ad mille simpliciter argenteam monetam recipit tempore, quo inaequalitas valoris adest. p. 422. n. 44. cum seqq.
 Ante annum 1608. nulla erat differentia in valore utriusque monetæ, atque ideo omnes continentur in facultatibus simpliciter tunc expeditis ad certam quantitatem aliter non expressa certam monetæ specie. p. 423. n. 52
 Et ita hoc casu loquutum fuisse Noguero circa facultatem obtentam, & executam anno 1601. *ibid.* num. 53
 Nec possessor eo tempore argenteam monetam recipiens, & ad eam obligans maioratum excessit fines, & quantitatem facultatis ad mille simpliciter obtentae. *ibid.* n. 55. & seqq.
 Noguero perperam solet allegari, cum limitate loquatur in facultatibus obtentis, tempore quo monetarum valor aequalis erat, non postea. p. 424. n. 59. & 60
 Temporum discrimen ante augmentum valoris monetæ argenteae, & post augmentum pro facultatibus impetratis pluries attendit Senatus Pincianus. *ibid.* n. 60. & 61
 Facultas post annum 1612. simpliciter concessa ad mille praecise intelligitur de mille arosa monetata. *ibid.* ex n. 62
 Facultatem ad mille, si possessor maioratus recipiat mille argentea moneta post annum 1612. proculdubio excedere dicitur. *ibid.* n. 63
 Et pro excessu non manere obligatum maioratum. *ibid.* n. 64
 Sed ipsum possessorem maioratus ad excessum a se receptum manere obligatum. *ibid.* n. 65
 Facultas limitata ad centum deficit in praemio, quo plus aestimatur centum in argentea moneta; cuius respectu maioratus non tenetur. pag. 425. num. 70
 Nisi euidenter probetur illud plus versum fuisse in utilitate maioratus quo casu tenebitur etiam deficiente facultate. *ibid.* n. 71
 Facultate generica, & indefinita ad alienandum bona vinculata potest impetrans duos possidens maioratus uti in bonis cuiuslibet. p. 427. n. 2
 Facultas ad alienandum obtenta per possessorem duorum maioratum restricta ad vnum; ad alium nullo modo extenditur. p. 428. n. 3

Facultatem & potestatem, qui habet in duobus, si se
restringit ad vnum, ex alio non sustinetur actus.
ibid. n. 4

Facultas ad alienandum vnam rem maioratus non
extenditur ad alias eiusdem maioratus. ibid.

Facultas non extenditur de parte ad totum.
ibid.

Facultas ad vendendam vnam rem ex maioria ma-
tris, non extenditur ad rem vendendam ex maio-
ria patris. ibid. n. 5

Facultas concessa habenti pensiones diuersas, ad
vnam nominatim transferendam, aliorum trans-
latio nulla est. ibid.

Facultas indifferens *supra tuo maioratu*, concessa
ei qui plures & distinctas possidet, vitatur in-
certitudinis ratione. ibid. n. 6. & seqq.

Facultatis regia incertitudo potest certificari ex in-
diciis & demonstrationibus legitimis, vt appa-
reat, de quo maioratu senserit princeps. p. 429.
n. 9. & seqq.

Facultatem impetrans possessor plurium maiora-
tuum, si se nomen possessor vnius, super eo con-
cessam fuisse facultatem intelligitur. ibid. n. 10.
n. 11. & seqq.

Facultas incerta & æquiuoca, seu generalis decla-
ratur à causa in supplicatione apposta, quæ soli
vni ex maioratibus valet adaptari. ibid. n. 14. &
15. cum seqq.

Facultas regis ambigua generalis vel æquiuoca de-
claratur à supplicatione. ibid. n. 17. & 18

Facultas generalis emanata super contractu princi-
pi præsentato, concessa intelligitur super omni-
bus in eo contentis. p. 430. n. 19

Facultas regis ad alienandum simpliciter concessa
præcisam habet relationem ad memoriale &
preces. ibid.

Facultas ad obligandos duos maioratus ab vno le-
gitimè possessos, si legitimè diuidantur, vterque
pro rata tenetur. p. 432. n. 33

Et inter eos fiet computatio & distributio iuxta
valorem fructuum vtriusque maioratus, ita vt
quilibet pro ea parte fructuum recipiat partem
crediti & census. ibid. & n. sequenti.

Facultas ad obligandum plures maioratus non
intelligitur in solidum, sed proportionabiliter
pro rata ad fructus & proventus cuiuslibet, quan-
do ipsi impostum diuidantur per legitimam
successionem. ibid. ex n. 25. & seqq.

Facultate regia mediante bona maioratus libera
efficiuntur. ibid. n. 29. & seqq.

Facultas ad alienandum maioratum solum tollit im-
pedimentum reale proueniens ex prohibitione
alienationis bonorum maioratus. p. 436. n. 60. 61.
& seqq.

Facultas ad alienandum vel obligandum bona ma-
ioratus ea reddit libera tollendo prohibitionem.
ibid.

Facultas ad obligandum concessa possessori ma-
ioratus putatio non tollit impedimentum domi-
nij, nec potest. ibid.

Facultas regia ad alienandum est stricti iuris, quæ
non extenditur de re ad rem de persona ad per-
sonam, nec de casu ad casum. ibid. n. 63

Facultas ad alienandum petita solum tollit impe-
dimentum ortum ex prohibitione alienationis,
non aliud aliunde proueniens. ibid. n. 64

Facultas solum tollit illud impedimentum super
quo fuit petita & concessa, non tamen alia aliunde
obstantia. ibid. n. 65

Et ideo alia impedimenta præter sublatum à facul-

tate possunt opponi contra contractum gestum
virtute facultatis. ibid.

Facultas ad actum sui natura reuocabilem non con-
sumitur per primum actum, si reuocetur, & aliud
fiat facultatis virtute. p. 385. n. 36. & 37

Facultas super promissione arrhatum vltra deci-
mam non comprehendit obligationem maiora-
tus, nisi simul super hoc impedimento dispen-
tur. p. 436. sub n. 65

Facultas regia ad meliorandum filiam non exten-
ditur, vt possit filiam ratione dotis meliorare.
ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita non tollit
alia impedimenta prouenientia ex alio capite,
vel alia iuris dispositione. ibid.

Per facultatem ad alienandum princeps non in-
tendit supplere defectum dominij, quo caret
possessor maioratus putatus. p. 437. n. 68

Facultas ad alienandum vel hypothecandum intel-
ligitur saluo iure partium. ibid.

Nec tollit ius tertio quæsitum. ibid.

Facultates ad alienandum vel hypothecandum ma-
ioratum expressè requirunt dominium in pos-
sessore impetrante ad exclusionem intrusionis.
p. 438. n. 69

Facultas ad alienandum conceditur sub expressa
hac conditione & suppositione, *con tanto que sean
vuestros propios*. ibid. n. 70.

Facultatis illa verba: *Con tanto*, conditionem præci-
sam inducunt, qua deficiente facultas nihil ope-
ratur. ibid.

Facultas ad alienandum sub conditione concessa
nulla est, conditione deficiente. ibid.

Facultas ad alienandum concessa possessori ma-
ioratus putatio supponit eum verum dominum.
ibid.

Princeps non potest supplere defectum dominij in
impetrante facultatem ad alienandum bona ma-
ioratus. ibid.

Contrahentes non obligantur ex facultate regia, sed
ex suo vtriusque consensu. ibid. sub n. 71

Facultas ad alienandum solum tollit impedimen-
tum prohibita alienationis, à qua non dependet
contractus, sed à contrahentium voluntate. ibid.

Facultas Principis ad transigendum seu contrahen-
dum, non tollit impedimenta ad contrahendum
aliunde prouenientia nec defectus fiendi. ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita solum ha-
bilitat personam ad alienandum. ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita non respi-
cit rem, sed dissoluit personam à vinculo, & eam
habilitat. ibid. n. 70

Facultas solum tollit obstaculum qualitatis feuda-
lis, seu maioratus, non tamen addit potestatem
contrahenti, quando et alias deficit. ibid.

Princeps concedendo facultatem ad alienandum
non alienat, nec disponit, sed contrahere permit-
tit. ibid.

Facultas ad alienandum bona maioratus feudis, mi-
notis, & populi, est futuræ alienationis permis-
sio. ibid.

Aliud, est facultas ad aliquid faciendum, aliud ip-
sum factum. ibid.

Creditorum secundi, sub legitima facultate mutuan-
tes præ extinctione aliorum censuum minus le-
gitimè impositorum, tuti sunt. p. 449. num. 138.
& seqq.

Facultatem in se nullam impetratam à possessore
maioratus putatio ad imponendum censum, suc-
cessor legitimus qui maioratum eiicit, an possit
tacitè

racitè vel expressè, ratificare, & approbare. p. 563.
num. 1. cum seqq.

Facultate Regia ad alienandum maioratum qua im-
portans vltus non fuit, an possit vti successor.
p. 454. n. 8. cum seqq.

Facultas faciendi concessa per actum nullum non
consumitur, sed durat quovsq; validè ea vtatur.
ibid. n. 9. & 10

Prohibitus alienare sub pœna priuationis, si facul-
tate quam importauit, vltus non fuit, pœnam non
incurrit. ibid. n. 11

Idem si facultate vltus fuerit, sed nulliter, & inutili-
ter. ibid. n. 12

Facultas & dispensatio tenet, etiam si impetratur
sine mandato. p. 455. n. 25

Secus in rescriptis ad lites, quorum impetratio spe-
ciale requirit mandatum. ibid. n. 26

Facultas ad alienandum maioratum potest ab ex-
traneo possessore validè impetrari. ibidem nu-
mer. 27

Successorem, qui à putatio possessore censum su-
peruicit, non possit tacitè nec expressè ratifica-
re contractum absque noua facultate verior, &
certior opinio est. p. 456. n. 32. cum seqq.

In legitimo successore euincente maioratum à pu-
tatio, licet adit dominium, ad ratificandum ge-
sta à putatio, deficit tamen Regia facultas. ibid.
num. 37

Facultas ad alienandum maioratum impetrata à
possessore putatio si sub duabus qualitatibus,
quæ in eo non verificantur. ibid. n. 38

Facultas non trahitur ad id, quod principi fuit in-
cognitum. ibid. n. 39

Facultas ad alienandum bona maioratus conceditur
sub expressa conditione: *Con tanto que sean vue-
stros, y de vuestro estado y mayorazgo*. ibidem,
num. 40

Facultas ad alienandum maioratum concessa sub
aliqua qualitate, vel conditione, sub contraria
intelligitur denegata. pag. 456. 457. n. 45. 46. 47.
& seqq.

Facultas ad alienandum sub certa forma, qualitate,
aut modo continet in se prohibitionem alienan-
di circa formam, qualitatem, aut modum. ibidem,
num. 49

Facultate ad alienandum obrenta ab intruso vici
viti non potest verus successor in maioratu cum
nulla fuerit. ibid. n. 51. & seqq.

Facultas impetrari nequit super alienatione mortuo
alienante in præiudicium successoris, nec istius
ratificatio valet absque noua facultate. ibid. n. 55
& 56

Facultas impetrata non tenet post mortem alie-
nantis rem maioratus. ibid. n. 57

Facultas emanata in confirmationem alienationis
absque ea antea facta non trahitur retro ad tem-
pus contractus; sed operatur à tempore impetra-
tionis. p. 458. n. 61

Facultas ad alienandum bona maioratus non tran-
sit re integra in successorem etiam immediatum.
ibid. n. 65

Facultas ad alienandum est stricti iuris & propter
ea non extenditur ad successorem impetrantis.
ibid. n. 68. & seqq.

Facultates ad alienandum aut hypothecandum
maioratus bona odiosæ & restringendæ. p. 459.
num. 73

Habilitationes ad alienandum sunt stricti iuris, quæ
personam impetrantis non egrediuntur. ibid.
num. 74

Facultas est ad alienandum dispensatio. ibid. n. 75

Facultas ad alienandum non extenditur de vna re
ad aliam, de persona ad personam, de tem-
pore ad tempus, nec de casu ad casum. ibidem,
num. 76

Facultas ad alienandum est dispensatio, & solum
habet locum in casu expresso. ibid. n. 76. & 77

Facultas ad alienandum non extenditur de persona
ad personam. ibid. n. 78. & 79

Facultas ad alienandum de vno casu ad alium non
extenditur. n. 80

Facultas ad alienandum non extenditur de credito
ad creditum, seu de debito ad debitum, etiam si
militer eadem ratio. ibid. n. 81

Facultas ad alienandum pro soluendis decursis non
extenditur ad redditus decurrendos. ibid. n. 82

Facultas ad alienandum propter æs alienum vr-
gens non intelligitur de ære alieno contracto
post facultatem. ibid. n. 83.

Facultas super alienatione iam facta non exten-
ditur ad faciendam, nec è conuerso. ibid. n. 84. & 85

Quod intellige ignorante principe actum iam ge-
stum, secus si sciente per veram & specificam re-
lationem. ibid. n. 86

Facultas, qua impetrans vltus non fuit, non transit
in successorem feudi, emphyteusis & maioratus.
p. 460. n. 87

Facultas ad alienandum est destinata ad facien-
dum. ibid. n. 89

Aliud est facultas ad contrahendum, aliud ipse con-
tractus. ibid. n. 90

Aliud est facultas, & dispensatio ad contrahendum
matrimonium, aliud ipse matrimonij contractus.
ibid. n. 91

Facultatem princeps concedendo ad alienandam
non est qui alienat sed qui alienare permittit,
adimendo impedimentum prohibita alienatio-
nis. ibid. n. 92. & 93

Facultatem ad alienandum obtinens si non alienet,
nihil actum nec impetratum intelligitur cum
impetrantis libero sit arbitrio, vti vel non vti
facultate. ibid. n. 94

Facultatis virtute alienans an reneatur alienare in
publica subhastatione. ibid. n. 95

Facultas, & assensus ad alienandum, non est actus
de per se sit ns, quæ deficiente contractu, nihil
habet in quo figat pedes. ibid. n. 96

Facultate ad alienandum maioratum vel hypothe-
candum, potest impetrans ea non vti, vel vti in
totum vel in parte. ibid. n. 97. & 98

Facultas regia ad certam pecuniæ quantitatem mu-
tuo accipiendam, est diuidua. ibid. n. 99

Doctores contententes, an facultas, qua impetrans
non fuit vltus, transeat in successorem vt ea vtatur,
clarè supponunt, facultate vti vel non vti
esse in mero arbitrio, impetrantis. ibid. n. 100

Facultas ad alienandum non transit in successorem,
vel hæredem, cum consistat in facto. ibid. n. 101
& 102

In facultate ad alienandum nihil adest quod trans-
mitti possit. p. 461. n. 103. cum seqq.

Facultas ad alienandum quando contineret habile
ius aliquod ad transmittendum transiret in hæ-
redem impetrantis non in successorem maiora-
tus qui hæres non est. ibid. n. 106

Facultas à legitimo possessore obrenta si non transit
in successorem, multo magis translatio denega-
bitur impetrata per intrusum. ibid. n. 107

De non ente ad ens non potest transitus fieri. ibid.
num. 108

Facultas superveniens post venditionem reuocata, non reperit materiam existentem qua possit radicari. *ibid.* n. 109. & seqq.

Facultas realis, respiciens utilitatem maioratus, an transeat in successorem. *ibid.* n. 113.

Facultas impetrata nomine ipsius maioratus transibit in successorem. *ibid.* n. 114.

Ad facultatis translationem in successorem certa regula constitui non potest, sed attendi debent facultatis verba, & quo nomine sit impetrata, & aliæ circumstantiæ considerandæ. pag. 461. 462. n. 115. & seqq.

Facultas etiam realis, & nomine maioratus impetrata à possessore putatio tanquam nulla, & inefficax, nequit incertum successorem, qui maioratum eicit transire. *ib.* n. 118. & seqq. & n. 126.

Verus successor, qui maioratum eicit non potest uti facultate impetrata, per intrusum, nec alienata eius virtute ratificare. *ibid.* n. 121.

Afflictis contrarium autumans communiter reprobat. *ibid.* n. 122.

Nullitas quando solum consistit in executione facultatis non consumitur potestas, sed si nullitas versatur in eadem facultate, & sit in radice. *ibid.* n. 123.

Facultatem & gratiam potest quis pro alio impetrare, etiam sine mandato. *ibid.* n. 124.

Sialiter facultas vitiosa non sit. *ib.* n. 125.

Facultas ad alienandum potest à tertio possessore maioratus impetrari absque mandato, debet tamen ab isto ratificari tribus concurrentibus. *ib.* num. 128.

Facultas ad alienandum bona maioratus non potest impetrari nisi per certum dominum, ac possessorem maioratus. *ibid.* n. 129.

Molinæ & Auendani doctrina singularis in proposito adducitur. *ibid.*

Declarata, si facultas à tertio impetrata pro vero domino, & possessore non sit ratificata. pag. 463. num. 130. & 131.

Facultas pro censu imponendo super duobus maioratibus, ab impetrante legitime possessis sustinetur in utroque, etiam si pro tempore separentur, & à duobus legitime successoribus possideantur. p. 45. n. 1.

Facultas pro imponendo censu super duobus maioratibus ab vno possessore tentis, quorum alter fuit eictus huius respectu nulla est à principio, & maioratus eictus liber transit in verum successorem euicentem. *ibid.* n. 2.

Et an maioratus non eictus integra census quantitate remaneat grauat. *ibid.* n. 3. cum seqq.

Facultates ad alienandum, vel hypothecandum regulantur à principis intentione concedentis. *ib.* num. 14. cum seqq.

Facultas à principio super duobus maioratibus concessa vno eicto, & liberato debet restringi ad quotam censum proportionabilem fructibus maioratus remanentis. p. 467. n. 32.

Eadem ratione quo principio non valuit facultas super vno maioratu per impetranter intrusum derentio, eadem etiam postmodum eicto debet minui pars consensus correspondens fructibus eiusdem. p. 468. n. 33. & 34. & seqq.

Ex facultatis Regiæ defectu sæpe excluduntur creditores concurrentes ad bona maioratus. p. 517. n. 1. & 2.

Facultates pro extinctione census antiqui, & nouo creando minoris redditus quotidie expediuntur in consilio camera. *ibid.* n. 3. & 4.

Per Facultates regias semper taxatur fors census principalis respectu partis superioris, & partis inferioris, & quare. *ibid.* n. 7. & 8.

Facultas Regia est stricti iuris quæ non extenditur de persona ad personam, nec de vno contractu ad alium. *ibid.* n. 10.

Facultas noua pro transferendo censu, super maioratu de vno creditore in alium non est necessaria. p. 518. n. 14. cum seqq.

Facultas ad translationem census, vel nouo creando pro extinctione antiqui, licet quotidie expediatur in camera, necessaria tamen non est. *ibid.* n. 22.

Impetrantur enim ad maiorem securitatem, & vbi facilius possessores maioratus inueniat qui secum contrahant. *ibid.* n. 23.

Vel quia in modo transferendi censum aliquid potest accidere quod facultate egeat. *ibid.* n. 24.

Ad maioratum conficiendum facultas non requiritur, modus autem conficiendi eam appetere potest. *ibid.* n. 25.

Facultatis regie licet conficiens maioratus mentionem faciat, prodest tamen ad ea quæ sine facultate non sustinerentur de iure. *ibid.* n. 26.

Facultas etiam actu non necessaria, impetrari potest ad maiorem iuris corroboracionem, & actus confirmationem. p. 519. n. 29. & seqq.

Ex Facultatibus impetrationibus ad translationem census super bonis maioratus impositi non bene infertur ad earum præcisum requisitum. *ibid.* n. 32.

Ex accidentalibus tamen potest in translatione requiri facultas. p. 517. n. 33.

Et quales sint qualitates istæ alterantes naturam translationis. *ibid.* n. 34. cum seqq.

Facultate noua non eget creditor mutuans possessori maioratus ad extinguendum alium censum, & vt minores redditus soluat cum pacto de subintrando. p. 519. n. 40.

Idem quando creditor minuit redditus ex eadem sorte principali. p. 519. n. 41. & 43.

Noua Facultate, cogit census translatio quæ fit animo non dandi priorem contractum. *ibid.* n. 43.

Et tunc extinguitur obligatio fideiussorum, & hypothecarum prioris contractus. *ibid.* n. 44.

Noua Facultas requiritur quando fors augetur sub eisdem redditibus, cum nouus sit contractus, & augmentum percipiat possessor maioratus. *ibid.* num. 45.

Facultas impetrata ad creandum nouum censum pro extinguendo antiquo absque facultate imposito super maioratu, vel ciuitate, an subsistat. *ibid.* n. 46. cum seqq.

Facultas ad aliquid faciendum concessa non extenditur ad alia non specificata, & à Principe ignorata. *ibid.* n. 55. & 56.

Facultas ad creandum censum pro aliorum extinctione non comprehendit censum nulliter impositum, ad quem maioratus non tenetur. *ibid.* n. 57.

Facultas ad alienandum pro ære alieno extinguendo, nihil operatur, ære alieno deficiente. p. 521. num. 58. & 59.

Facultas ad creandum censum pro extinctione antiquorum absque ea impostorum, tunc & huic completitur, quando probetur pecuniam versam in utilitatem maioratus vniuersitatis minoris, vel Ecclesiæ. *ibid.* n. 62. & seqq.

Facultas ad extinguendum censum absque ea creatum completitur hunc censum, ad quem de iure tenebatur maioratus minor respública, seu Ecclesiæ: ob cursiorem pecuniæ in eius utilitatem. *ibid.* n. 67.

Facultas

Facultas pro extinguendo censu nulliter creato sustinetur, si nullitatis fuit facta principi relatio, etiam si in maioratus populi, & Ecclesiæ utilitate verus non fuerit. *ibid.* n. 68. cum seqq.

Et secundus creditor tutus tunc erit in noua census creatione. *ibid.*

Census prior nulliter creatus ex defectu facultatis confirmatur à principe, si nullitatis ei fuerit facta relatio in facultatis obtentione pro illo extinguendo. *ibid.* n. 69.

Et pro specifica relatione sufficit principi præsentare instrumentum primi census ex cuius inspectione, defectus apparent. *ibid.* n. 70. & 71.

Facultas ad alienandum pro extinctione census à principio nulliter creati, nec versi in utilitatem maioratus, aut minoris non sustinetur. pag. 522. num. 72.

Facultas secunda ad translationem census valide creati si aliquem patiat defectum, qui insuper translatio sustineatur. *ibid.* n. 73. cum seqq.

Populus, minor, vel Ecclesia si in feudum, emphyteusim, aut censum reservatum bona recipiant, nulla egent facultate, aut iuris solemnitate. *ibid.* n. 78.

Si tamen inter contrahendum facultas impetranda referretur, quæ nulliter fuit impetrata, contractus adhuc sustinetur. *ibid.* n. 79.

Facultas, seu assensus si in actu, non requiritur impetrata tamen nulliter, actum non vitiat. *ibid.* num. 80.

Nisi addatur expressio, quod sine facultate contractus sit nullus. *ibid.* n. 81. & 82.

Facultas ad alienandum quando comprehendat contractus, & vltimas voluntates. p. 524. n. 32. & ex n. 8. cum seqq.

Creditor habens hypothecam super maioratu sub conditione impetranda facultatis, an præferatur ei, qui interim cum possessore maioratus cum facultate contraxit. p. 538. n. 1. cum seqq. & p. 541. n. 31. cum seqq.

Facultatis impetranda conditio, an possit esse potestatiua, vel casualis. p. 538. n. 2.

Facultatis impetranda conditio videtur casualis, cum non pendeat à voluntate debitoris, sed principis, vel mixta, ab vtriusque voluntate. p. 541. num. 33.

Inter creditores contrahentes sub conditione impetranda facultatis, posterior prius impetrans præferatur aliis postea impetrantibus facultatem. *ibid.* n. 34. & 35.

Facultas impetrata vim habet à tempore gratiæ, nec retrahitur ad tempus contractus in præiudicium tertij modo tempore legitime contrahentis cum possessore maioratus. *ibid.* n. 36. & seqq.

Maioratus pluribus, & diuersis temporibus obligatur absque facultate, posterior præferatur, qui prius facultatem impetrauit. p. 544. n. 55. & seqq.

Hypotheca sub conditione impetranda facultatis si interim alienetur cum facultate, licet postea prior illam impetret, non præferatur tertio. *ibid.* n. 55. & seqq.

Etiamsi secundus contractus à possessore maioratus fiat cum clausula, salvo iure prioris creditoris. *ibid.* n. 56.

Atque etiam, si se constituat possidere nomine prioris contrahentis sub conditione impetranda facultatis. *ibid.* n. 59.

Pluribus contrahentibus sub hypotheca maioratus sine facultate Regia, si postea in omnium confirmationem impetretur, omnibus simul prodest

nec priores posterioribus præferendi. p. 44. 65. 45. n. 60. 61. & 62.

Quoniam ex eadem facultate simul, & eodem momento omnes hypothecæ robar & firmitatem recipiunt. *ibid.* n. 63. cum seqq.

Facultatem habens alienandi rem maioratus, quam duobus vendidit, posteriori tradidit, an iste præferatur. *ibid.* n. 68.

Facultas impetrata à possessore maioratus putatio non validat eius alienationes in præiudicium veri successoris. p. 549. n. 1. cum seqq.

Facultatem impetrare nequit maioratus possessor, qui verè dominus non est. *ibid.*

Recensentur fundamenta contraria Christophori Depaz & impugnantur. *ibid.* n. 2. cum seqq.

Facultas Regia est de substantia alienationis, vel hypothecæ in bonis maioratus, ex qua possessor elicitur habilis. p. 552. n. 27.

Facultas impetrata à possessore maioratus putatio est nulla & subreptitia. p. 553. n. 28.

Facultas ad alienandum non supplet defectum dominij in possessore maioratus putatio. pag. 554. num. 37.

Facultas limitata ad certam quantitatem non prodest creditoribus mutuans possessori maioratus ultra illam. p. 565. & seqq.

Duas habenti facultates limitatas ad certas quantitates mutuans simpliciter vna iam consumpta, an tutus sit ex facultate non consumpta. p. 567. num. 3 & seqq.

Contractus simpliciter cum possessore maioratus habente duas facultates vna iam consumpta, nulla eorum facta mentione, sustinetur ex non consumpta. *ibid.* n. 4.

Idem si vna tantum facultatem habebat cuius in contractu facta non fuit relatio, ex ea sustinetur contractus. *ibid.* & n. seqq.

Facultatem & potestatem duplicem habens, si actum faciat simpliciter si sustineri non possit ex vna inutili, sustinetur ex alia utili tunc & existenti. *ibid.* n. 5. 6. & 7.

Duas facultates habens pater, suam & Regiam ad condendum maioratum si simpliciter faciat, non facta mentione facultatis Regiæ suam excedens, sustinetur maioratus ex facultate Regia. *ibid.* n. 14. & seqq.

Facultate sibi reservata ad disponendum de aliqua re, si illam simpliciter obligauit nulla facultatis facta mentione, ea uti voluisse intelligitur. p. 568. num. 16.

Facultate sibi reservata disponendi de aliqua re, an uti videatur, qui generaliter, vel specialiter de re simpliciter disposuit. *ibid.* n. 17. 18. & 19.

Facultatem habere ad alienandam sufficit, licet in contractu non exprimat ipsum fieri eius virtute. *ibid.* n. 21.

Facultate ad alienandum, vel hypothecandum uti censetur, qui simpliciter contraxit. *ibid.* n. 22.

Facultate ad promittendum vxori arthas, ultra taxam legis, uti videtur qui simpliciter eas promisit. *ibid.* n. 23.

Facultas ad alienandum, & ipsa alienatio si in eadem die celebrentur, de quarum anterioritate non apparet, præsumitur facultatem præcessisse. *ibid.* n. 25.

Maximè si in alienatione annuncietur facultas, & licentia. *ibid.* n. 26.

Facultatem habens ad alienandum, si alienet, tacendo facultatem, sustinetur alienatio & hypotheca. *ibid.* n. 27.

Facu

Facultatem habens pacto ingrediendi possessionem propria autoritate si simpliciter ingrediatur facultate rei videtur. *ibid.* n. 28

Duas facultates habens pro diuersis quantitatibus & vna iam consumpta, si simpliciter contrahat, nullius facta mentione, ex non consumpta sustinetur contractus. *ibid.* n. 32

Duas facultates habens ad certas quantitates, & virtute iam consumptæ nouiter contraxit, an contractus sustineatur ex alia non consumpta negatiue resoluitur. *ibid.* ex n. 33

Facultatem duplicem habens, si se restringat ad vnam inutilem, tamen non sustinetur actus ex alia valida etiam tunc existente. p. 569. 570. n. 34. & 55. cum seqq.

Facultate neutra iuuatur creditor non ex inualida aut consumpta ad quam se restrinxerunt contraheutes, nec ex valida, cum eius virtute non contraxerunt. p. 570. n. 43. & seqq.

Qui sub facultate extincta, & consumpta contraxit sibi imputet qui illam non examinavit. pag. 571. n. 51

Nec ius habet ad bona maioratus. *ibid.* numero 52. & 53

Sub facultate contrahens, ad quam se restrinxit possessor maioratus, nequit postmodum eligere aliam facultatem vitalem, cum hoc non sit in eius potestate. *ibid.* n. 54.

Electio eius, qui facultatem duplicem habet attenditur, quæ vti voluit. *ibid.* n. 56

Facultatem habens ad alienandum si alienauit sub conditione facultatis impetrandæ, an contractus sustineatur ex facultate iam obtenta, alia non impetrata. *ibid.* n. 57. & seqq.

De facultate iam obtenta contrahentes certi, si ei renuntiarunt, noua alia egent ad contractus validitatem. *ibid.* n. 58

In dubio autem etiam contrahant sub facultate impetranda contractus sustinetur ex priori iam tunc existente. p. 571. 572. n. 59. & 60

Facultas ad hypothecanda certa bona vel certum maioratum non extenditur ad alia, nec ad alium, p. 639. n. 65

Facultas limitata ad certam rem, vel quantitatem, contractum aut personam, denegata in cæteris intelligitur. *ibid.* n. 66

Facultate non eget subhastatio bonorum maioratus, sed sufficit præcedens ad hypothecam. p. 683. num. 5

Idem seruatur in omnibus casibus, in quibus ad pignorationem, & alienationem requiritur facultas regia. p. 583. n. 6. & 7. cum multis seqq.

Facultas ad obliganda bona maioratus semper intelligitur bonis liberis deficientibus, etiam si expressè non dicatur. p. 684. n. 20. 21. & 22

Facultas regia facit omnia bona libera. pag. 687. num. 63

Facultas regia ad contrahendum dirigit suum effectum in futurum, si prohibitus ea vtendo contrahat. p. 248. n. 24

Facultas ad contrahendum diuersa est ab ipso contractu. *ibid.* n. 25

Aliud est facultas recepta ad contrahendum, aliud ipse contractus. *ibid.* n. 26

Facultas regia potest præcedere, & subsequi alienationem, & obligationem bonorum maioratus. p. 250. n. 5. & 6

Facultas regia ad alienandum debet referri ad casum magis necessarium. *ibid.* num. 8. & sequentibus.

Facultas regia debet in aliquo operari ne reddatur illusoria. p. 350. & 253. n. 10. vide n. 36

Facultas confirmans obligationem generalem bonorum non potest comprehendere maioratus bona in ea non contenta. p. 251. n. 12. cum seqq.

Facultas pro rei prohibita alienatione nihil operatur re interim perempta, aut iure possessoris maioratus extincto. *ibid.* n. 17

Facultas regia non extenditur ad id quod Principi fuit incognitum, nec eius facta relatio. *ibid.* num. 18

Facultatem à rege impetrans tenetur omnia quæ vult, regi narrare, alias præter casus expressos non extenditur. *ibid.* n. 19

Facultas regia corrumpitur, si narratio non sit vera. *ibid.* n. 20

Facultas debet operari circa contenta, & expressa in seipsa, non circa cætera non expressa. *ibid.* num. 22

In facultate quidquid non est expressè concessum censetur omisum. p. 252. n. 23. & 24

Facultas superueniens obligationi bonorum generali facta à possessore maioratus, non comprehendit maioratus bona. *ibid.* ex num. 25. cum sequentibus.

Nisi accedat nouus contractus ex consensu possessoris maioratus. *ibid.* n. 26. & 27

Facultatem, & assensum princeps præstando nihil de suo dat, nec de suo iure agitur. *ibid.* n. 28

Ex facultate regia ad alienandum contrahentes non obligantur, sed solum ex suo consensu, & contractu. *ibid.* n. 29

Facultas super confirmanda generali bonorum obligatione facta à possessore maioratus, siue simpliciter postulata, siue specificè petatur ad bona maioratus, istorum respectu nihil operatur, quia deficit consensus partium. *ibid.* n. 30. 31. & 32

Facultas regia super obligatione aut alienatione bonorum maioratus, non potest impetrari ipso possessore alienante mortuo. pag. 258. n. 1. cum seqq.

Facultas regia impetrata re nõ integra non reuoluit obligationem præcedentem super bonis maioratus, etiam Principe sciente mortem possessoris obligantis. *ibid.* n. 2

Facultas non operatur in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius quaesitum. p. 259. n. 7

Sine facultate contractus in feodalibus est nullus, nec reuoluitur potest à Principe mortuo possessore alienante. *ibid.* n. 8

Facultas regia superueniens non retrotrahitur ad tempus hypothecæ, sed solum operatur à tempore facultatis obtinentiæ. p. 253. n. 3. & seqq.

Facultas fauore dotis an impetrari possit post mortem possessoris obligantis bona maioratus pro restitutione dotis. p. 259. n. 11. & seqq.

Affirmatiuam opinionem plures tenent Doctores, *ibid.* n. 12. & 13

Facultas impetrari nequit mortuo possessore maioratus obligante bona maioratus pro restitutione dotis. p. 260. n. 23

Facultas regia concessa venditori rei feudalis continentis pactum de retrouendendo, informat pactum, & noua non requiritur facultas in retrouenditione. p. 263. n. 21. & ex n. 18

Facultas super venditione rei maioratus superueniens, an comprehendat etiam pactum de retrouendendo separatim conuentum inter contrahentes, de quo non fuit facta Principi relatio. *ibid.* n. 22

Vel

Vel an sit nulla in totum ob connexitatem, & indiuiduitatem venditionis cum pacto. *ibid.* n. 23

Facultas secunda ad obliganda bona maioratus non valet, si non fuit facta relatio alterius facultatis, qua est grauatus. p. 46. n. 32

Prohibitio alienationis cum facultate regia respicit diminutionem autoritatis Principis. p. 287. num. 56

Secus quando prohibitio dirigitur ad successores. p. 470. n. 57. & ex n. 50

Fallitum.

Falliti debitoris fuga habetur pro dimissione bonorum creditoribus facta, & in eius absentia concursus formatur. p. 7. n. 52

Falliti bonis administrator creatur pro indemnitate creditorum. *ibid.* n. 9. & 7. & ex n. 1. cum seqq.

Fallitus seu decoctus similis debitori, qui bonis cessit. p. 130. n. 3

Fallimentum debitoris, & natura concursus, an attribuat creditori facultatem postulandi redemptionem census. p. 161. n. 12. cum seqq.

Fallimentum debitoris nondum declaratum non est iusta causa, vt creditor petat census redemptionem, secus postquam declaratur per concursum à se formatum. p. 164. n. 52

Debitor non est soluendo quando apparet fallitus. p. 185. n. 11. cum seqq.

Cessionario quando imputetur negligentia in exigendo à debitore cesso interim facto fallito. p. 233. n. 19. & p. 225. n. 57. 58. & 59

Per fallimentum mandantis vel mandantarij mandatum extinguitur. p. 240. ex n. 1. cum seqq.

Fallitus, & decoctus debitor statum mutat, & pro mortuo habetur. *ibid.* n. 3

Quod in debitore fallito constituitur maiori cum ratione debet verificari in eo qui concursum formauit. *ibid.* n. 4

Fallitus, & decoctus declaratus dicitur debitor causans concursum. *ibid.* n. 7. & 8

Fallimenti iudicium est sequestratio bonorum debitoris. *ibid.* n. 9

Fallitus priuatur administratione omnium bonorum, & status mutationem patitur. *ibid.* n. 13

Fallitus repudiando hæreditatem, maioratum, aliudve vitale, nulla alia intentione facere censetur quam fraudandi suos creditores. p. 492. n. 70. & 71

Falliti, & decocti possunt in præiudicium creditorum ius delatum, & quaerendum repudiare. p. 49. num. 84

L. 15. tit. 5. lib. 2. recopil. & l. 5. 6. & 7. tit. 19. lib. 5. varia disponunt circa fallitos, & decoctos cum bonis, & sine illis fugitiuos. pag. 628. n. 64. 65. & 66

A fallito emanata confessio fidem non facit in præiudicium creditorum. p. 740. n. 17. 18. 19. & 20

Falsitas.

Concessum sub falsa credulitate non valet. p. 456. ex n. 41. cum seqq.

Contractus gesti sub falsa causa vel falso supposito quod deregitur falsum non tenent. pag. 455. n. 21. & seqq.

Familiaris, Famulus.

Familiares sancti Officij possunt alienam iurisdictionem liberè prorogare. p. 53. n. 59

Feudum.

Vide *Maioratus.*

In feudis filius primogenitus tenetur fratribus victum, & miliciam præstare. pag. 209. n. 192. & seqq.

De Feudi vita, & militia ad maioratus Hispania arguere est absurdum. *ibid.* n. 200

Lex Feudorum obligans primogenitum præstat vitam, & militiam fratribus non est vniuersalis sed localis, & limitata ad certum casum. p. 210 n. 202. 203. 204. & 205

Feudalia bona, seu fideicommissaria alienari permittuntur ob dorem si obligentur plusquam necessitas patitur, sustinetur obligatio in parte permittuntur, & in excessu irritantur. p. 390. n. 92. & 93

Feudum est persona ficta, quam feudatarius representat, & in tangentibus feudum magis attenditur persona intellectualis, quam propria. p. 415. n. 26. 27. & 28

Feudi possessor representat feudum quod loqui nescit. *ibid.* n. 29. & seqq.

Vasallus si obligat omnia bona sua assensu domini superueniens nihil operatur super bonis feudaliibus, quæ in obligatione non comprehenduntur. p. 461. n. 109. & 110. cum seqq.

In Feudalibus successor tenetur ad debita contracta occasione feudi; successor in allodialibus ad debita illorum occasione contracta. pag. 478. num. 54

Feudalia bona habent omnino naturam separatam ab allodialibus. *ibid.* n. 35

Feudum alians Vasallus sub conditione impetrandi assensum excusat à pena priuationis. p. 542. n. 39. & ex n. 33

Et potest interim penitere. *ibid.* n. 40

Feudum est persona ficta, quam feudatarius representat, & iste fungitur vice duarum personarum, propria, & intellectuali. p. 560. n. 91. & 92

Et in tangentibus feudum magis attenditur persona intellectualis, quam propria administrationis agentis. *ibid.*

Baro representat ipsum feudum quod nescit loqui. *ibid.* n. 93

Feudum est quædam persona ficta representata, veluti homo mutus, qui, si posset, loqueretur. p. 561. n. 99

Feudum agit, loquitur, & patitur, feudo fertur sententia, & contra feudum, nec refert quæ sit imago, sed quæ sit substantia rei, in quem actus dirigitur. *ibid.*

Feudalia bona obligari non possunt absque regis assensu. p. 568. n. 10

Ad Feudum de officio valet argumentum. pag. 606. num. 54

Feudum semel amissum ob delictum si eidem Vasallo iterum concedatur, nouum erit feudum, non antiquum. *ibid.* n. 55

Feudum nouum dicitur etiam antiquum eidem Vasallo nouiter concessum. *ibid.* n. 56

Ob Feudum nouam conditionem refutatione præcedente omnia pacta antiqui feudi euacuantur. *ibid.* n. 57. 58. & seqq.

Feudi tanquam indiuidui vniuersitati seruitium incumbit, quod feudo dismembrato diminuitur, & simul dismembratur. p. 467. n. 30

Feudum obligatum pro restitutione dotis, si ante assensum impetratum sit ad regem deuolutum, nihil doti prodest assensus. p. 260. 261. num. 25. & 26

Fictio.

Fictio translatiua nihil operatur in præiudicium medio tempore ius quaerentis. p. 482. n. 17. cum seqq.

Fictio non operatur plusquam veritas. p. 612. n. 38. & 40

Comper

Compenfatio est ficta solutio. *ibid.* n. 41
 & non admittitur in præiudicium tertij. *ibid.* num. 42
 Fictam solutionem admittit lex per compenfationem ex æquitate. *ibid.* n. 43
 Fictio translativa nunquam admittitur in præiudicium tertij, qui medio tempore ius quæsit. p. 248. num. 27. & seqq.
 Iura loquentia de casu vero extenduntur ad casum fictum, in quo militat eadem ratio. pag. 256. num. 39
Fideicommissum.
 Fideicommissi bona non possunt alienari pro necessitatibus grauati, si testator prohibuit alienationem, vel iussit quod perpetuo manerent in familia. p. 169. n. 71. & ex n. 67
 Auth. res, quæ permittens grauato deducere alimenta ex bonis fideicommissi, non opitulatur creditoribus grauati. *ibid.* n. 72
 Fideicommissario & hærede simul concurrentibus in concursu pro credito hæreditario, quis eorum sit citandus, & cui facienda solutio, aut census redemptio. pag. 232. ex num. 37. cum sequentibus.
 Fideicommissario datur electio petendi, vel rem alienatam ab hærede, vel pretium. pag. 237. num. 100
 In Fideicommissi restitutione non veniunt ea, quæ hæredi competant alio iure, quàm hæreditario, etiam proueniente ab ipso testatore. pag. 532. num. 38
 Fideicommissarius non acquirit dominium, nisi post restitutam sibi hæreditatem, verbo vel facto. p. 551. num. 17
Fideiussor, Fideiussio.
 Ad Fideiussionem præstandam qui tenetur, si pauper est, & fideiussionem non inuenit admittitur ad iuratoriã cautionem. p. 333. n. 10. & ex n. 3. cum seqq.
 Plurima iura ad id ponderantur, & exornantur. *ibid.*
 Fideiussionem quando lex requirit, intelligitur, si fideiussio reperiri potest. p. 334. n. 12
 Fideiussionem reperiri in paupere pene impossibilitati compatitur. *ibid.* num. 13. cum sequentibus.
 Ob Fideiussionis defectum à lege, vel statuto requisita, quis iure suo, iam quæsito priuari non debet. *ibid.* n. 16
 Fideiussionem pro forma requirit lex Regia in secundo supplicante. pag. 335. n. 21. & p. 340. n. 73. cum seqq.
 Fideiussio requisita per Authent. quæ supplicatio, C. de precib. imper. offeren. est de forma substantiali. p. 335. n. 23
 Fideiussionem, quando lex requirit propter paupertatem, & impossibilitatem contentatur cautio. ne iuratoriã. *ibid.* n. 22
 Fideiussio, quando à lege requiritur, non semper, & indistinctè suppletur per cautionem iuratoriã. pag. 336. num. 32. & pag. 352. ex num. 173. & seqq.
 Fideiussionem, quando lex, vel statutum simpliciter requirit ad solam partis securitatem, regulariter ob paupertatem, & impossibilitatem admittitur iuratoriã cautio. *ibid.* n. 33
 Fideiussionem quando lex requirit pro forma, nunquam admittitur iuratoriã cautio ob paupertatem, & impossibilitatem reperendi. *ibid.* num. 34. cum seqq.

Nisi per æquipollens, tunc fideiussio suppletur. p. 337. n. 50
 Fideiussionis loco, quando lex ob difficultatem reperendi ulterius procedat impossibilitatis casum præueniendo, id semper sequendum erit. pag. 336. num. 34. & ex pag. 351. num. 165. cum seqq.
 Fideiussionis loco, quando lex admittat cautionem iuratoriã ob paupertatem, vel impossibilitatem non facile omnes percipiunt. p. 336. n. 35
 Fideiussio requisita ad simplicem securitatem partis, ob paupertatem, & impossibilitatem suppletur cautione iuratoriã. *ibid.* n. 36
 Fideiussioni simpliciter requisita à lege in fauorem alicuius, iste renuntiare potest, fideiussionem non petendo. *ibid.* n. 40
 Fideiussio requisita à lege in fauorem partis, intelligitur, si à parte petatur, etiam si lex annullat actum absque illa gestum. p. 337. n. 41. & 42
 Fideiussionem requisitam à lege pro forma, & substantia actus, omittere non possunt partes. *ibid.* num. 43
 Fideiussio requisita à lege pro forma, etiam parte non petente præstanda est. *ibid.* n. 44
 Fideiussio præstanda intra certum tempus est forma legis. *ibid.* n. 46
 Fideiussio in secundo supplicante requisita, nisi præteritur intra terminum legis Regiæ supplicatio corrumpitur. *ibid.* n. 48
 Fideiussio pro forma requisita, actus sine illa annullatur, etiam si pars non petat. *ibid.*
 Fideiussionis loco requisita ad simplicem securitatem partis admitti cautionem iuratoriã ob impossibilitatem, multas patitur limitationes. *ibid.* n. 49. remissiuè.
 Regula, quod quando fideiussio requiritur pro forma, nunquam admittatur cautio iuratoriã, constans est, & communis per omnes fere recepta. p. 337. 338. n. 50. 51. & 52
 Fideiussio requisita à lege præstanda ab usufructuario, an requiratur pro forma substantiali, quidam affirmant. *ibid.* n. 53
 Quidam, non esse de forma, & substantia vtendi usufructu, & idèò paupertatem, & impossibilitatem releuare usufructuarium, affirmant. *ibid.* num. 54
 Vtriusque opinionis Doctores affirmant fideiussionem requisitam pro forma non suppleri per cautionem iuratoriã, data paupertate, vel impossibilitate. *ibid.* n. 55
 Fideiussionem esse de forma acquirendi usufructum, receptor est opinio. *ibid.* n. 56
 Admittit tamen loco fideiussionis remedium fideiussioni æquipollens. p. 350. n. 151. & seqq.
 Opinio Rolandi à Valle asserentis loco fideiussionis requisita pro forma admitti iuratoriã cautionem ob paupertatem, falsa ostenditur. *ibid.* num. 58
 Et sibi contrarius ostenditur. *ibid.*
 Lex Regia fideiussionem requirit pro forma pro exequenda sententia arbitraria pendente appellatione. *ibid.* n. 60
 Ab hac tamen fideiussione non releuat paupertas, & impossibilitas petentis sententiæ arbitrariæ executionem. *ibid.* n. 61
 Fideiussio pro forma requiritur præstanda per creditorem, vt sententia de remate exequatur. *ibid.* n. 62. cum seqq.
 Et ab hac fideiussione paupertas non excusat. *ibid.* num. 65

Fide

Fideiussio postulata per l. regiam in secunda supplicatione, an requiratur pro forma ad simplicem partis securitatem. p. 340. ex n. 72
 Fideiussionem pœnæ mille quingentarum duplarum requiri pro forma, omnes regnicolæ conueniunt. *ibid.* n. 73
 Fideiussio secundæ supplicationis, tanquam formalis excludit cautionem iuratoriã pauperis supplicantis. p. 341. n. 80. & seqq.
 Fideiussio requisita ad aliquid consequendum, excludit iuratoriã cautionem ob paupertatem, & impotentiam. p. 342. n. 85. cum seqq.
 Nominatus ad officium tutelæ, ab ea excluditur, si ob impotentiam non præstat fideiussionem requisitam. *ibid.* n. 86
 Procurator de cuius mandato dubitatur, si fideiussionem requisitam non præstat ob impossibilitatem, non admittitur ab eius exercitio. *ibid.*
 Fideiussionem secundæ supplicationis præstare, si est impossibile supplicanti, nihil à lege regia ei promissum intelligitur, quia deficit consensus legislatoris. p. 343. 344. & ex n. 94. cum seqq.
 Fideiussionem præstare, est impossibile ob omnimodam difficultatem supplicantis, nihil ite consequi potest ex lege regia. *ibid.* n. 102. & seqq.
 Fideiussionis loco requisita pro forma nunquam cautionem iuratoriã admitti, constanter tenuit Rebuffus. *ibid.* n. 105. & n. 106
 Azeuedius idem semper constanter tenuit. *ibidem.* num. 107
 Alvarez Velasquez negligens in inuestigando doctores à se allegatos, & naturam secundæ supplicationis, & asserens pauperem loco fideiussionis admitti ad iuratoriã cautionem, manifestè conuincitur. *ibid.* n. 108
 Fideiussionis forma requisita in secunda supplicatione per æquipollens adimpleta dicitur, facto deposito quantitatis. pag. 348. & 347. n. 140. & ex n. 131. cum seqq.
 Et per pignora sufficientia à supplicante oblata. p. 348. n. 141
 Fideiussionem dare qui tenetur, si pecuniam deponat, liberatur à fideiussione promissa. *ibid.*
 Pignora dare, plus cautionis est, quam fideiussionem. *ibid.* n. 142
 Fideiussioni æquipollens datio pignoris. *ibid.* n. 143
 Sub Fideiussione relaxatus à carcere liberatur offerendo pignus, & se obligando iudicio fisci. *ibid.* num. 144
 Enrigius sibi contrarius arguitur. *ibid.* n. 145
 Fideiussionem mille quingentarum duplarum per æquipollens eundem effectum operans admittit senatus Granatensis. p. 349. n. 146. & seqq.
 L. liti bus 19. §. si autem, C. de agric. & cens. lib. 11. interpretatur, vt loco fideiussionis formaliter requisita admittatur depositum rei. pagin. 350. num. 155
 L. 1. §. si. ff. qui satis cogan. cum aliis similibus, interpretatur, vt loco fideiussionis deueniatur ad depositum rei, vt per æquipollens formæ satisfiat. *ibid.* n. 156
 Fideiussionem si lex requirit, etiam pro forma, si vltra procedat præuenièdo casum impotentiae, id sequendū præcisè. p. 351. n. 165. 166. 167. cum seqq.
 Fideiussio, quando requiritur pro forma excludit cautionem iuratoriã. p. 353. 354. n. 187. 188
 Fideiussio, quando requiritur pro forma nec paupertas, nec impossibilitas ab ea releuat. p. 355. n. 204
 Ex æquitate stylus cancellariæ introduxit, vt pauper solemnitate supplicans à fideiussione pœnæ

mille quingentarum duplarum, releuetur, & ad iuratoriã cautionem admittitur. *ibid.*
 Fideiussio & pignus æquiparantur in iure. p. 64. n. 8
 Fideiussionis onus, grauius est debitori pignore. *ibid.*
 Fideiussorem, qui præstare tenetur pro securitate in futurum non potest pignus vel hypothecam offerre inuito creditore. *ibid.* n. 46
 In Fideiussionis locum pignus subrogatur quando fideiussio fuit promissa. *ibid.* n. 47
 In concursu creditorum si teneatur de futuro creditore soluitur præsentibus, sub fideiussione restituendi, si creditum antè superueniat. pag. 65. num. 54
 Fideiussor obligatus ad vnum genus negotiationis, non tenetur pro alio negotiationis genere. p. 72. num. 76
 Fideiussio restricta ad certam causam non extenditur ad aliam. *ibid.* n. 77
 Fideiussor pro aliqua arte, vel negotiatione non tenetur pro contractibus extrã artem. *ibid.* n. 78
 Fideiussor pro fidelitate cæpserij si campfor efficiatur fallitus non tenetur ad debita mercantilia campserij extra illam artem contracta. *ibid.* n. 79
 Fideiussor pro pecuniis mercium non tenetur pro pecuniis Cambij. *ibid.* n. 80
 Fideiussor obligatus pro mercibus habendis non obligatur pro iam receptis. *ibid.* n. 81
 Fideiussor ad certum genus sub amplis & generalibus verbis restringitur ad illud genus contra Noguero. *ibid.* n. 82
 Declara tamen vt. *ibid.*
 Fideiussio præstita per creditorem cui soluitur pecunia illam facit stare. p. 82. n. 73. & vide Pecunia.
 Fideiussionem de fidei administratione, & reddendaratione donec præstet administrator concursus nominatus non admittitur ad exercitium. p. 111. num. 26
 Ad Fideiussores alios potest creditor redire lite pendente contra vnum, vel sententia lata. p. 151. ex n. 10. cum seqq. p. 183. & ex n. 1. p. 5. n. 9
 Fideiussorem potest conuenire creditor etiam si sententia lata sit contra eum agentem aduersus principalem. p. 152. n. 23
 Lite pendente contra principalem adhuc potest fideiussor conueniri. *ibid.* n. 24. 25
 Lite pendente contra principalem non impeditur executio contra fideiussorè, nec è contra. *ibid.* n. 26
 Fideiussor indemnitate (qui non nisi prius excusso principali conuenitur) per concursum principalis excusatur ab excussione. p. 153. n. 35
 Confideiussor nouiter conuentus creditori nequit opponere litis pendentiam contra alium fideiussorem aut principalem. p. 154. n. 49
 Fideiussoris obligatio extinguitur per nouationem, cessante protestatione creditoris nouantis. p. 156. num. 10
 Et protestatio ad excludendam extinctionem fideiussoris debet apponi continenti in ipso contractu nouante. *ibidem.* n. 11
 Fideiussor ob difficultatem conueniendi principalem conuentus potest allegare, quod suis expensis excusetur principalis. p. 184. n. 21
 Fideiussoris obligatio conditionem continet, si principalis soluendo non sit. p. 185. n. 38. p. 188. vide. n. 72
 Fideiussor nisi facta excussione principalis non potest conueniri. p. 185. n. 41
 Fideiussio indemnitate conditionalis est, & ante excussionem principalis in iudicium deduci non potest. p. 189. n. 83

Index Rerum,

Fideiussor & tertius tunc ad executionem citandi sunt, quando sunt conueni, vel alijs liti motæ contra principalem assistunt. *ibid.* n. 84

Non tamen si liti contra debitorem non assistunt, quia tunc sufficit inopiam debitoris ostendere in iudicio contra fideiussorem moto. *ibid.* n. 85. & 86

Fideiussor apponens excussionem non legitime factam, si interpellatus à creditore bona debitoris non ostendat, legitima declaratur. *ibid.* num. 88

Fideiussoris obligatio in plusquam principalis non tenet p. 390. n. 98

Fideiussoris obligatio sustinetur in quantitate principali, in excessu autem corrumpit. *ibid.* n. 99. & seqq.

Fideiussor tenetur actione prima, quando res in solutum data creditori fuit eucta, vel pecunia reuocata. p. 156. n. 17

Fideiussores plures simul supra debitum soluentes creditori, nullus alteri præferatur in repetitione, sed omnes pro rata admittuntur. pag. 393. num. 133

Fideiussor identitatis potest dici maioratus obligatus ex facultate Regia, & subsidiarius cum non nisi in subsidium teneatur. p. 400. n. 17. & 18

Fideiussionem supplet qualitas, & identitas creditoris recipientis pecuniam cum propria obligatione. p. 406. n. 8

Fideiussor datus à creditore exigente virtute decreti cum clausula sine præiudicio tertij, an teneatur non solum creditoribus tunc in concursu existentibus verum, & alijs quibuslibet postea comparantibus. p. 408. n. 34. & seqq.

Fideiussio & decretum limitatum ad ius creditoris non extenditur ad alium. *ibid.* n. 35

Fideiussio restringitur ad limites decreti iudicis. *ibid.* n. 37

Fideiussio & decretum iudicij præseruantis simpliciter ius tertij omnes comprehendit. *ibid.* n. 38. & 39

Fideiussio in amplissima forma soluendi iudicatum, semper durat etiam variato tribunali. *ibid.* n. 40. num. 19

Sequestum appositum ad instantiam certi creditoris si relaxetur sub fideiussore, iste non tenetur alijs creditoribus. *ibid.* n. 36

Fideiussoribus pluribus simultatis singuli eo respectu ad alios intelliguntur obligati, & vnus contemplatione alterius. p. 466. n. 18

Creditor non potest liberare vnum ex pluribus fideiussoribus simul obligatis cum vnus aliorum contemplatione intelligatur se obligasse. *ibid.*

Fideiussor obligatione prior licet solutione posterior præferatur creditoribus debitoris interim contrahentibus. p. 540. n. 22

Fideiussor à principio obligatur sub conditione si debitor non soluat. *ibid.* n. 23

Debitor principalis fideiussori obligatus intelligitur sub conditione si pro eo soluat. *ibid.* n. 24

Et hæc conditio casualis est, & propterea secuta solutione retrahitur ad initium obligationis cum prælatione ad alios creditores medio tempore contrahentes. *ibid.* n. 25

Si sine fideiussori per creditorem, cui soluit cessiones cessat. *ibid.* n. 26

Fideiussori acquiritur ius irreuocabile, & pacto de non petendo inter creditorem, & debitorem. p. 592. n. 3

Fideiussor officialis, vel conductoris cum termino

limitato cum pacto tamen in eodem contractu, vt possit tempus prorogari, an pro tempore prorogato teneatur. p. 607. n. 71. & 72

Fideiussor administratoris pro tempore limitato si dominus post illud, vti & continuare, patiat, non tenetur. *ibid.* n. 73

Fideiussor pro iuvene ad officium banchi, si sua industria ascendat ad officium capserij non tenetur. p. 608. n. 74

Fideiussor pro administratore alieni officij, si nouus officij dominus eundem tolerauit in administratione non tenetur. *ibid.* n. 75

Fideiussorem qui præstare tenetur intelligitur si à creditore petatur non alijs. p. 625. n. 9. & 10

Fideiussorem si quis præstare tenetur intra certum tempus, ad eam tenetur intra certum tempus, etiam si aperte non petatur. *ibid.* n. 11

Ob impossibilitatem reperiendi fideiussorem, an quis excusetur sub cautione iuratoria. *ibid.* n. 12

Fideiussori an profit moratoria impetrata à debitore. *ibid.* n. 26. cum seqq.

Fideiussori prodest exceptio realis. p. 625. 626. n. 27. & 31

Fideiussio est obligatio conditionalis si fideiussor soluat, & tunc incipit esse creditor sui principalis. *ibid.* n. 29

Fideiussor si soluat non habet regressum contra principalem, termino moratorie durante. *ibid.* num. 31

Fideiussori non prodest exceptio competens reo in obligationibus soluendi. *ibid.* n. 32

Fideiussori non competit beneficium concessum debitori ne conueniatur vltra quam facere possit. *ibid.* n. 35

Fideiussoris prælatio non consideratur à tempore quo soluit, sed à tempore obligationis ad quam solutio retrahitur. *ibid.* n. 40

Fideiussore condemnato ad solutionem, si postea inter principalem, & creditorem fiat concordia prodest fideiussori repudiata, non obstante. p. 644. n. 137

Fideiussor indemnitate liberatur, si creditor negligens fuit in exigendo à principali tempore quo erat soluendo. p. 728. n. 56. & ex n. 52. cum seqq.

Fideiussorem daturum promittens non satisfaciat quemlibet præstando. p. 734. n. 13. 14. 15. & seqq.

Fideiussores & hypothecæ contentæ in instrumento liberantur, quando creditor reddit debitori instrumentum. p. 244. n. 10. & 11

Fideiussor an liberetur ex redditione pignoris facta per redditorem debitori. p. 244. n. 14. & 15

Tempus appositum obligationi finiendæ si prorogatur fideiussore non consentiente liberatur. p. 261. n. 1

Non in totum, sed pro tempore prorogato dumtaxat. *ibid.* n. 1

Fideiussor tenetur pro tempore prorogato, quando non fuit appositum substantiæ obligationis, sed executionis, & solutionis. *ibid.* n. 3

Fideiussor an teneatur pro tempore prorogato virtute pacti in eodem contractu appositum quo facultas prorogandi data est. *ibid.* n. 4. cum seqq.

Negatiuam opinionem qui teneant. p. 262. n. 5

Fideiussor primi compromissi, limitati, ad tempus non tenetur pro tempore prorogato illi nouiter non consentiens. *ibid.* n. 6. & 7

Fideiussor non tenetur pro tempore prorogato licet in contractu eodem detur facultas prorogandi sub certa forma, ista non seruata. p. 261. 262. n. 1. 11. & 12

Fide

& Verborum.

Fideiussor contractus ad tempus limitati cum facultate tamen prorogandi tenetur pro tempore prorogato. pagin. 262. num. 13. cum sequentibus.

Fideiussor pariter principalis tenetur ad pactum initum in eodem contractu cui simpliciter accessit ex primo consensu. *ibid.* n. 14. & 15

Fideiussor æquè obligari præsumitur ac principalis, vbi aliud expresse non apparet. pagin. 263. numer. 16

Fideiussor obligatur pro contractu termino limitato, continente tamen facultatem prorogandi tenetur etiam pro tempore prorogato, nouo eius non adhibito consensu. p. 264. n. 27. 28

Filius.

Vide *Pater, Alimenta, Consensus.*

Filius cui à patre debentur alimenta non potest singularem bonorum paternorum possessorem conuenire. pag. 103. ex num. 110. & ex num. 115. cum seqq.

Filius familias absque patris consensu non potest stare in iudicio in iis, in quibus patri quæritur vsusfructus. p. 231. n. 20

Filius familias, citandus est ad concursum, quando creditor procedit, ex bonis, quorum vsusfructus patri non quæritur. *ibid.* n. 30

Filius familias in iis, in quibus patri non quæritur vsusfructus, potest absque patris consensu in iudicio competere. *ibid.* n. 31

Cum filios familias communiter se gerente pro patre familias rectè contrahitur. p. 434. n. 40. & 41

Filius agens, ex inofficioso contra duos hæredes institutos, vnum vineens, & ab alia superatus pro ea parte qua vicit tenetur creditoribus, & legatariis. p. 468. n. 38. & 39

Filius renunciata hæreditate paterna adhuc facit partem quoad hæreditatis diuisionem inter cohæredes, licet non admittatur ad partem. p. 570. n. 54

Roræ decisio singularis in proposito recensetur. *ibid.* n. 55. 56. & 57

Filij creditores consentientes vinculi grauaminian insuper ad legitimum deducunt in concursum ius habeant. p. 507. ex n. 1. cum seqq.

Filius qui grauamen legitime à patre impositum, consentit, an ipse vinculare dicatur. p. 508

Filius ante aditionem, & immixtionem legitime vinculi grauamen consentire potest in præiudicium creditorum. *ibid.* n. 25

Filius post agnitionem, vel aditionem nequit vinculi grauamen consentire in præiudicium creditorum. p. 509. n. 26. & 27

Filij eius qui consentit vinculi grauamen impositum à patre, an reclamare possint. *ibid.* n. 29

Creditoribus filij consentientes grauamen vinculi ante aditionem, ius non habent ad impugnandum. *ibid.* n. 30

Filius si ante aditionem potest totam legitimam repudiare in præiudicium creditorum, multo magis tunc minuere, & vinculo consentire. *ibid.* n. 36

Filius quando possit consentire vinculo imposito per patrem in legitima quatuor casus distinxit. Flor. de Mena. *ibid.* ex n. 39. cum seqq.

Filius an grauamen vinculi consentire possit si postea repudiavit hæreditatem, & an à patre vel filio conditus dicatur maioratus. *ibid.* n. 40. cum seqq.

Filij expressus consensus viuente patre concedente maioratum, eum reddit irreuocabilem & firmum. p. 510. n. 41

Nec creditores filij viuo patre consentientis possunt de hoc consensu conuenire. *ibid.* n. 42

Nec filio consentiente grauamen à patre impositum. *ibid.* n. 43

Filius quemadmodum ante aditionem legitime potuit totam repudiare, ita potuit eam non liberam, sed vinculo grauamam acquirere. *ibid.* n. 48

Filius ante agnitionem legitime potuit vinculo consentire renuentibus creditoribus, supponitur posse vinculum postea adire. *ibid.* n. 49

Filius aduendo patris hæreditatem vinculo grauamam, quod postea tacite vel expresse approbavit, à se factus maioratus intelligitur ad cuius bona creditores ius habent. p. 511. n. 60. & 61

Filius in vita patris consentiens vinculi grauamen non intelligitur à se conditus maioratus, sed à patre. p. 512. n. 70. 71. & 72

Filius qui ante aditionem consentit vinculi grauamen, & postea hæreditatem paternam repudiavit, an à se, vel à patre conditus dicatur maioratus. *ibid.* n. 73. cum seqq.

Filia dote contenta renunciant legitime patri vt de ea liberè disponere possit, an disponendo possit alijs filiis aut creditoribus præiudicare. p. 515. num. 94

Filius quod lucravit ex pecunia patris, & ex sua industria, an & quando sibi, vel patri acquiratur. p. 536. n. 32. & 33

Filius succedens per transmissionem eodem modo quo pater succedere debet. p. 582. n. 30. & 31

Filius subintrans gradum patris, ergo ex patris persona succedit, non valet argumentum. pag. 583. num. 32

Finis.

Finis concursus creditorum est ipsorum omnium solutio, & satisfactio, qua cessante lis & iudicium durat. p. 769. n. 42. & 43

Finis semper expectatur. *ibid.* n. 44

A sine omnia media regulantur. *ibid.* n. 45

Finis quando habet necessariam consequentiam à principio, non finis, sed principium attenditur. p. 684. n. 11

Fiscus.

Vide, *Scholaris.*

Fiscus consideratur creditor, siue creditum procedat ex delicto, vel quasi, siue ex contractu, vel ratione patrimonij. p. 46. n. 1

Fisci debitor ratione delicti, vel quasi non admittitur ad concursum formandum. *ibid.* n. 2

Quid si debitum procedat ex pena pecuniaria parti applicata. *ibid.* n. 3. remissiuè.

In pena pecuniaria partim applicata, partim fisco si condemnatus non est soluendo, pars fisco præfertur. p. 47. n. 4

Ex duobus instrumentis à fisco, & alio creditore præsentatis & quorum anterioritate non apparet, quale eorum præferatur. *ibid.* n. 6

Creditoribus delinquentis ex contractu præferuntur fisco agenti pro pena pecuniaria, secus, si creditores pro pena pecuniaria simul concurrant. *ibid.* num. 7

Fisco præfertur creditor pro pena pecuniaria sibi applicata in re compensanda, ni ex eadem sententia concurrat. *ibid.* n. 8

Fiscus creditor pro iuribus ciuilibus concurrere tenetur in concursu peracto à debitore. *ibid.* num. 9

Conductores fessi, & reddituum regalium eorumque fideiussores accessionis remedio repelluntur. *ibid.* n. 10

C C c c 2 Fiscus

Fiscus creditor an possit declinare, & ad se trahere totum concursum alibi à debitore formatum. *ibid.* n. 11
 Affirmatiua sententia. *ibid.* n. 18
 Contrariis satisficit. *ibid.* ex n. 18
 Fiscus habet suos iudices qui de suis causis priuatiuè cognoscunt. p. 47. n. 11
 Fiscus semper utitur iure priuati in causis, quibus non reperitur specialiter priuilegiatus. *ibid.*
 Fiscus in iudicio concursus actor est & an debitoris forum sequi debeat. p. 48. n. 13
 Fiscus procurator non tenetur coram aliis iudicibus comparere, nisi coram iis quibus ipse assidet. *ibid.* num. 14
 Fiscus siue sit actor, siue reus causas alibi pendentes, tangentes laicos, vel clericos ad suū tribunal trahit nulla habita ratione fori. *ibid.* n. 15. 16. & 18
 Ius auocandi causas fiscales tribunalibus supremis, qui de iuribus fiscalibus cognoscere solent competit. *ibid.* n. 17
 Fisco auocare volenti concursum creditorum maior pars conuenit, vt ex concursu dismenbretur pars correspondens credito fisci, vt liber remaneat concursus. *ibid.* n. 18
 Prælatio cessā fisco per creditores concursus nullam patitur controuersia, creditum tamen ipsum illam admittit coram iudice fisci, annuere debeatur vel non. p. 49. n. 23
 Fiscus ex consensu creditorum circa prælationem sui crediti multam consequitur utilitatem. p. 50. num. 16
 Fiscus tutus est per creditorum consensum, ne ab anterioribus ipsi solutum auocetur. *ibid.* n. 26
 Fiscus per consensum creditorum excusatur à mala fide quæ ex præmatura exactione poterat induci. *ibid.* n. 27
 Consensus creditorum circa fisci prælationem fiscum creditorem non efficit, si aliàs nihil ei debeatur. *ibid.* n. 28
 Hæc prælationis cessio facta fisco coarctatur ad solos terminos suos prælationis. *ibid.*
 Auocata causa concursus ad fiscum ibi tantum remanet, donec de suo credito satisfiat indequerueritur ad primum iudicem. *ibid.* n. 31
 Fiscus priuilegium vberius est & præstantius priuilegio scholarium. p. 52. n. 55
 Fiscus & creditores hypothecarij & simul priuilegiati solum possunt auocare pecuniam solutam aut cessā bona fide consumptam. p. 83. n. 84. & à n. 77. cum seqq.
 In fisci bonis subhastatis nouus licitator meliorem conditionem offerens, quando admittatur. p. 367. ex n. 5. cum seqq. vbi de minori & Ecclesia.
 Fisco creditore ad se trahere volente. iudicium concursus solent creditorum maior pars consentire fisco primo loco soluendum. p. 369. n. 84
 Confiscatus bonis debitoris & explicatis duobus diuersis fisco, vnusquisque tenetur creditoribus sui territorij, & non alterius. p. 475. n. 14
 Ne fisco alteri fraus fiat, si arbitrio creditoris forer, quamlibet rem persequi. p. 475. n. 15. & 16
 Confiscata bona debitoris & diuisa per prouincias inter duos fiscos creditor libere potest persequi, & quemlibet fisco conuenire. p. 477. n. 34. cū seq.
 Patrimonium debitoris totum est æstimandum, & quilibet fiscus tenetur pro rata creditoribus condemnari. *ibid.* n. 37
 Verior ac probabilior opinio est creditorem posse quemlibet fiscum conuenire non obstante inter eos diuisione bonorum confiscatorum. *ibid.* n. 37. & 38

Fiscus vbi specialiter non reperitur priuilegiatus utitur iure communi. *ibid.* n. 39
 Fiscus succedens in bonis debitoris eodem modo tenetur satisfacere creditoribus, quo & debitor tenebatur. *ibid.* n. 40
 Doctores contrariam opinionem sectantes limitant in subsidium, deficientibus bonis vnus territorij posse creditores recurrere ad bona fisci alterius territorij. *ibid.* n. 41. & 42
 Fiscus vnus territorij non potest remittere creditores debitoris ad fiscum alterius territorij inter quos diuisum sit patrimonium debitoris. *ibid.* n. 43. & 44
 Fiscus quilibet tenetur creditoribus ratificare pro rata bonorum confiscatorum, non pro vitili. *ibid.* num. 45
 Creditores hæreditatis fisco delatæ & venditæ ius habent contra emptorem, non contra fiscum. p. 593. 595. n. 12. & 39
 Confiscatio bonorum possessoris maioratus cadit in fructibus maioratus, vita possessoris durante. p. 762. n. 7. & seqq. & ex p. 761. n. 1
Forma.
 Regula, quod quando fideiussio requiritur pro forma nunquam admittatur cautio iuratoria, constans, est, & communiter per omnes ferè recepta. p. 337. 338. n. 50. & seqq.
 Gerundium dando finitum in do inducit formam, & conditionem. p. 339. n. 63. & 64
 Lex loquens per ablatiuum absolutum inducit formam, & conditionem. *ibid.* n. 62
 A formæ omissione non excusat minor ætas, rusticitas vel militia, quominus corrui actus. p. 340. num. 71
 Pro forma, an requiratur fideiussio in secundo supplicante, vel ad simplicem securitatem partis supplicatæ. *ibid.* ex n. 72. cum seqq.
 Et pro forma substantiali requiri omnes regnicolæ conueniant. *ibid.* n. 73
 Ad quod verba plura legis Regiæ ponderantur. *ibid.* ex n. 74. cum seqq.
 Pro forma requiritur tempus intra quod aliquid est gerendum. p. 341. n. 75
 Lex, quæ post præceptum vltierius procedit annullando formam inducere dicitur. *ibid.* n. 78
 Formam inducit clausula prohibitiua perpetuam causā habens, cuius ommissio irritat actum. *ibid.* n. 79
 Formæ fideiussionis requisitæ in secunda supplicatione propter legis rationem potest supplicans satisfacere per æquipollens eisdem operans effectus. p. 347. & 348. & ex n. 133. cum seqq.
 Forma fideiussionis requisitæ per æquipollens adimpleri dicitur facto deposito quantitatis. p. 348. num. 140
 Et per pignora sufficientia à supplicante præstita. *ibid.* n. 141. cum seqq.
 Authen. quæ supplicatio, C. de præc. imper. offerens appetens pro forma fideiussionem ad executionem sententiæ à qua fuit supplicatum, mite interpretatur. p. 346. n. 148. & seqq.
 Formæ, & legis principali fini, & intentioni per æquipollens satisficit. *ibid.* n. 150
 Formæ autem quæ supplicatio non satisficit in casu impotentia per cautionem iuratoriam, sed per depositum, & aliud simile æquipollens. *ibid.*
 Lex sicut, habet potestatem ad iudicandam formam in aliquo actu eandem habet ad illam minuendam. p. 351. n. 167. & ex n. 165
 Formans inductas in secunda supplicatione rex potest reformare. *ibid.* n. 268. cum seqq.

Pro

Pro forma requiritur fideiussio in secunda supplicatione mille quingentarum duplarum. p. 335. & 340. n. 21. & ex n. 73. cum seqq.
 Forma inducitur, quando lex dicit sub hac forma, vel aliàs faciat mentionem de forma. *ibid.* n. 23
 Formam inducit verbum non aliter. *ibid.* n. 24
 Forma per æquipollens suppletur, si ob maximam difficultatem, aut impossibilitatem specificè adimpleri nequit. *ibid.* n. 28. & 29
 Formæ l. reg. fideiussionem requirentis in secunda supplicatione per æquipollens satisficit. *ibid.* n. 30
 Pro forma quando lex requirit fideiussionem, nullo modo admittitur iuratoria cautio, ob paupertatem vel impossibilitatem reperendi. p. 336. n. 34
 Nisi per æquipollens tunc fideiussio suppleatur. p. 337. ex n. 50. cum seqq.
 Forma non est omne id, quod à lege in actu requiritur nec omisso illum iriat. *ibid.* n. 37
 Affirmatiue, vel negatiue, vbi lex aliquid simpliciter disponit formam non inducit, nisi vltierius progrediat actum aliter gestum annullando. *ibid.* num. 38
 Forma per certa verba, & certa signa inducitur. *ibid.* n. 39
 Pro forma fideiussio requisita etiam parte non petenti præstanda est, aliter actus corrui. p. 337. n. 44
 Pro forma requiritur lex appetens aliquid præter ius commune. *ibid.* n. 45
 Forma est, quod faciendum requiritur intra certum tempus. *ibid.* n. 46
 Forma, non dicitur seruata, si tempus à depositione præstitum non seruetur. *ibid.* n. 47
 Formam inducit lex, quoties requirit in aliquo actu iuramentum adesse. p. 347. n. 127. & 128
 Formæ fideiussionis requisitæ in secunda supplicatione per æquipollens satisficit. *ibid.* n. 131
 Forma dat esse rei, & specificè est adimplenda. *ibid.* num. 132
 Forma per æquipollens adimpleri non potest. *ibid.* num. 133
 Formæ à lege requisitæ ad certum finem defectum satisficit per æquipollens operans eundem effectum. p. 348. n. 135
 Pro forma requiritur in testamento specifica hædis nominatio. *ibid.* n. 348. n. 136
 Si per æquipollens indubitanter apparet de nomine, & persona hæredis legis formæ satisficit. *ibid.* num. 237
Forma.
 Forum ereditorum debitor concursum formans, an sequi teneatur. p. 15. n. 1. cum seqq.
 Forum Ecclesiasticum sequi tenentur omnes creditores laici in concursu formato per clericum. p. 18. n. 26
 Suo proprio foro potest administrator dominum conuenire, vt rationes recipiat, ne diu sit in suspensio. *ibid.* n. 27
 In pluribus foris (quod iure, renuntiatione aut submissione sortitur debitor) solent à creditoribus conueniri. p. 27. n. 1. & seqq.
 Ex pluribus foris (quos reus habet) potest actor, quem velit eligere, etiam reo inuito. *ibid.* n. 2
 Foros plures habens debitor potest in quo maluerit concursum formare. *ibid.* n. 3
 Forum debitoris concursum formantis clericus creditor tanquam reus sequi tenetur. p. 41. 42. n. 13. 14. & 15
 Forum Ecclesiasticum sequi debent creditores laici circa concursum à debitore clerico introductum p. 43. n. 26. & 27

Omnia fori priuilegia comparentium contemnit concursus vniuersalis. p. 708. 709. ex n. 54. & ex n. 39. cum seqq.
 Fori priuilegio libere renuntiare possunt familiares sancti officij atque etiam milites; alienam iurisdictionem prorogando. *ibid.* n. 59. & n. 6
 Forus prioris iudicis non mutatur per priuilegium superueniens. p. 55. n. 79
 Forus non mutatur per superuenientem viduitatem lite pendente ante eam. *ibid.* n. 80. & 81
 Clericus superueniens lite pendente non prodest ad fori mutationem. *ibid.* n. 82
 Forus non mutatur si lite mota pupillus fiat adultus. *ibid.* n. 83
 Item nec si vidua nubat. *ibid.*
 In distractu, & census redemptione debitor forum rei creditoris sequi tenetur. *ibid.* ex n. & 87. 89. cum seqq. Vide *verb. Scholaris.*
 Actio ex qua debitor cogit creditorem ex consignatione pecuniarum pro census redemptione est personalis, in qua forum creditoris sequi debet. *ibid.* n. 90
 Decisiones Senatus Pinciani. *ibid.*
 Licitator nouus plus offerens subhastatione perfecta an comparere debeat coram indice concursus, & an ad idem cogatur emptor possessor. p. 372. n. 85. cum seqq.
 Licitatoris forum sequi tenetur plus postea offerens; quando illi fuit rei subhastatæ possessio tradita. *ibid.* n. 86. & 87
 Forum Ecclesiæ sequi debet mouens controuersiam clericum emptori, & possessori rei subhastatæ. *ibid.* n. 88. & seqq.
 Solutione facta simpliciter creditori pro reuocatoria intentata per anteriorem, forus rei sequendus erit. p. 408. ex n. 42. cum seqq.
 Si lis creditorum fuerit iam extincta. *ibid.*
 Forum clerici sequi debet creditor pro reuocatoria pecuniæ solutæ vel rei adiudicatæ, si lis concursus sit iam extincta. p. 44. n. 44. & seqq.
 Forus contractus gesti à procuratore non forus, quo mandatum fuit gestum attenditur. p. 247. n. 18. cum seqq.
 Forus clerici defuncti gaudet hæreditas dum est iacens. p. 248. n. 32. & seqq. & ex n. 25
Frater.
 Frater vtrique coniunctas non conuenitur ultra quam facere potest. p. 195. n. 8
 Frater si ex redditibus maioratus, (quæ sunt bona libera possessoris) alimenta fuerit consequutus in concursu morte possessoris extinguatur. p. 205. 206. n. 146. 147. 148. & 149
Fraus.
 Vide *Dolum.*
 Non fraudantur creditores quando debitor non vult acquirere, sed quando acquisitum alienat. p. 847. n. 2. & 3
 Fraudem prætere non possunt creditores in non acquirendis sed in iam acquisitis alienatis à debitore. *ibid.* n. 4
 Actus, qui sine fraude fieri potest non sustinetur factus in alicuius fraudem. p. 492. n. 70. 71. & 72
 Vbi contractus præcedit, aut materia quæ ex bona fide obliget ad acquirendum, qui acquirere non vult, in fraude esse dicitur, & tenetur. pag. 493. num. 73
 In condemnato ad pecuniæ quantitatem parti applicatam pro damno recepto repudiante hæreditatem sibi delatam fraudem considerauit. consil. Reg. *ibid.* n. 79

C C c c 3

Fraus

Fraudati dicuntur creditores quando debitor ius iam radicatum & quaesitum plene alienat. p. 493. num. 81
 Fraus fit creditoribus si debitor ante tempus restituit maioratum, fideicommissum, aut usum fructum patri debitum. p. 399. n. 10. cum seqq.
 Fraus fit creditoribus in temporis praevisione & praematura restitutione. ex n. 31. p. 502. & 18. cum seqq. p. 500
 Ad evitandas fraudes & collusiones gerentium aliena negotia pragmaticae mutationis monetae iubentur ve eorum domus secrete ante publicationem conquirantur. p. 727. n. 39.
Fructus.
 Vide *Interstium*.
 Fructus beneficij, sicut obligari, hypothecari, & consignari possunt creditoribus, ita corpus concursus ingrediuntur. p. 318. n. 1. & 2
 Clerici vita durante dumtaxat. ibid.
 Fructus beneficij possunt pro executione capi, vt clerici creditores solvantur. ibid. n. 3
 C. peruenit, de fideiussoribus ad idem ponderatur, & exornatur. ibid.
 Ex fructibus beneficij tenetur clericus alimenta, & dorem praestare forori. ibid. n. 4
 C. peruenit de arbitris interpretatur vt procedat, quando consignatarius volebat retinere fructus beneficij consignatos pro solutione dotis post mortem clerici. ibid. n. 5
 Fructuum beneficij consignatio pro solutione creditorum durat, durante vita clerici dumtaxat. p. 319. n. 6
 Intellectus ad c. peruenit, de arbitris, ab aliquibus traditur, repellitur. ibid. n. 7
 Fructus maioratus, feudi emphyteusis, & usufructuarij capti, vel consignati pro solutione creditorum durat tantum, durante vita possessoris feudatarij. ibid. n. 8
 Etiam si creditores insoluti remaneant, vel ex integro non sint satisfacti de suis creditis. ibid.
 Fructuum beneficij consignatio vel hypotheca solum durat durante vita clerici debitoris. ibid. num. 9
 Fructuum beneficij consignatio in fauorem creditorum fit in subsidium, bonis patrimonialibus cleri deficientibus. ibid. n. 10
 De fructibus beneficij in concursum deductis clerico debitori assignantur alimenta. ibid.
 Fructus beneficij capiuntur pro executione, & consignantur creditoribus bonis patrimonialibus clerici deficientibus. ibid. n. 11
 In fructibus beneficij pensione grauatis, an pensionarius praefertur omnibus debitoris clerici creditoribus hypothecariis, & anterioribus disceptatur. ibid. n. 12. cum seqq.
 Fructus maioratus, feudatarij, usufructuarij, & beneficij sicut cadunt in obligatione, ita & in concursu creditorum & sub eius administratore. p. 761. n. 1
 In fructibus rei prohibita alienari fit executio & capi possunt in causam iudicati. pag. 762. num. 2
 In fructibus maioratus durante vita debitoris possunt in pignus capi pro soluendis creditoribus possessoris. ibid. n. 3
 In fructibus feudi potest fieri executio. ibidem, num. 4.
 Maritus pro dote restituenda non obligat bona maioratus, fructus tamen ab eo percipiendi tacite manent obligati. ibid. n. 5

Fructus maioratus non sunt pars ipsius, & ideo in eis fit executio. ibid. n. 6
 In fructibus maioratus cadit confiscatio, vita possessoris durante. ibid. n. 7
 Fructus rei prohibita alienari cedunt in commodum creditorum, qui liberè possunt vendi, & alienari. ibid. n. 8
 Fructus rei prohibita alienari non cadunt super prohibitione, quia sunt liberi, siue in fideicommissis, feudo, & in emphyteusi ex pacto de prudentia, siue antiquo. ibid. n. 10
 Fructus futuri ex re prohibita alienari obligari possunt à prohibito, dum non vergat in praedictum vocatorum. ibid. n. 11
 Etiam si cum prohibitione legali concurrat prohibitio expressa testatoris, quae respicit proprietatem rei, non fructus. ibid. n. 12
 Fructus sunt accessio dominij, dominiumque sequuntur. p. 173. n. 24. & 25
 Fructus recompensatios commensurabiles pretio soluto semper emptor consequitur etiam data dilatione ad soluendum, vel habita fide de pretio ac etiam emptore in mora non constituto. p. 174 n. 36. & 1. p. c. 35. ex n. 40
 Fructuum & reddituum valor non bonorum in proprietate attenditur ad taxanda alimenta. p. 195. n. 16. & seqq.
 In fructibus & redditibus maioratus & feudi potest fieri executio pro satisfaciendis creditoribus possessoris. p. 197. n. 34
 Fructus maioratus & feudi iure proprio lucrantur possessores. ibid. n. 35. 139. & 140
 Cedens bonis retinet proprietatem feudi maioratus & emphyteusis, fructus tamen & commoditates suis applicantur creditoribus. ibidem, num. 36. & seqq.
 Fructus beneficij sequestrantur pro soluendis creditoribus possessoris re alieno grauati, relicta congrua sustentatione. ibid. n. 40
 In fructibus maioratus nulla cadit alienationis prohibitio. p. 199. n. 56. & 57
 Assignatio solutionis in fructibus maioratus non est perpetua, sed pro vita possessoris dumtaxat. ibid. num. 58
 Ad fructus hereditatis perceptos ante vel post aditam hereditatem, an haeres etiam confecto inventario teneatur creditoribus. p. 363. num. 57 & 58
 Et an in creditum suum compensare illos fructus perceptos teneatur. p. 364. n. 60. & 61
 Fructuum perceptorum per haerem antea quam intrarent creditores rationem istis reddere non teneatur. ibid. n. 62. 63. & 64
 Fructus pertinent possessori dignitatis putatio communiter reputato legitimo. pag. 449. n. 134. & seqq.
 Collatio, praesentio, & electio sunt fructus iuris comparandi, & patronatus, quos percipit praelatus, qui fit in quasi possessione conferendi, vel praesentandi. ibid. n. 135
 Priuatus dignitate, lite pendente percipit fructus. ibid. n. 136
 Fructus rei emptae pro persona nominanda suos non facit emptor nominatione facta. pag. 484. num. 39
 Fructuum acquisitio sequitur dominium. ibidem, num. 40
 Quando aliquid fit à lege ipso iure fructus ab eodem die debentur. ibid. n. 41
 Fructus maioratus fideicommissi usufructus patri debentur

debiti, aut rei praemature & ante tempus restituitur, an iudicentur bona debitoris restituenda, & suis debita creditoribus. p. 761. ex n. 1. & per totum.
 Qui negatiuam teneant. p. 762. n. 13
 Fructuum remissionem in se includit praematura restitutio, non admittenda in praedictum tertij. p. 763. n. 32
 Fructus medij temporis donat debitor, qui ante tempus restituit maioratum. p. 764. n. 33
 Grauius restituere post mortem potest restituendo in vita grauiamen imponere commensurabile fructibus medij temporis. ibid. n. 34
 Fructus suos faciunt haeres, & possessor maioratus et acceptationem, qui ante tempus restituant non ius quaerendum, sed ius quaesitum dimittant ibid. n. 35
 Ad fructus maioratus possessi à debitore ius habent creditores eius durante vita. p. 770. n. 50
 Fructus sequuntur dominium. p. 535. n. 20. & 21
 Fructus sunt accessio domini, & dominam sequuntur. p. 605. n. 33
 Fructus & commoditates emphyteusis familiaris possunt alienari, in solum dari creditoribus, atque hypothecari, vita emphyteutae durante. p. 741. 742. n. 36. 38. 40. & 48. cum seqq.
 Fructuum rei prohibita alienari ad iudicium creditoribus pro solutione valet. p. 762. n. 13. & ex n. 1. cum seqq.
 Prohibitus alienare non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditates, aut fructus ex re prohibita producendos. ibid. n. 14
 Fructus maioratus, qui pleno iure pertinent ad possessorem possunt ab eo alienari, & hypothecae subici, sua vita durante. ibid. n. 16. & 17
 Fructus proventus, & commoditates maioratus potest possessor cedere, locare, & quouis modo alienare sua vita durante. p. 763. n. 18
 Et morte eius accedente statim resoluitur contractus. ibid. n. 19
 Prohibitio alienationis non extenditur ad fructus, proventus, & commoditates rei prohibita, quas suas facit prohibitus. ibid.
 Fructus maioratus comprehenduntur in qualibet obligatione, vel renunciatione omnium bonorum, quia sunt debitoris pleno iure. ibid. n. 20
 Super fructibus rei prohibita alienari cadit hypotheca, & census constitutio. ibid. n. 21. 22. & 23
 Nec per eam contrauenitur prohibitioni expressae. ibid. n. 24
 Fructuum rei prohibita, hypotheca & census impositio tandiu durat quandiu vita possessoris obligantis, ita vt eo mortuo, aut aliter priuato resoluantur hypotheca. ibid. 25. & 26. & sequentibus.
 In fructibus feudi, ac emphyteusis potest fieri executio pro satisfactione creditorum durante vita debitoris dumtaxat. ibid. n. 29
 Fructus maioratus possunt obligari, & in executionem capi vita durante possessoris debitoris, cuius morte ius creditorum resoluitur, & si integrè non remaneant soluti. ibid. n. 30
 Fructus beneficij, sicut possessor potest obligare, sua vita durante, ita in executionem capi pro satisfaciendis creditoribus suis ibid. n. 32
 Mortuo debitore concursum formante statim, & ipso iure dissoluntur fructus maioratus, qui in concursu stabant, ac bona illico tradenda successoribus. p. 764. n. 33. cum seqq.
 Creditores possessoris maioratus feudi, benefici,

& similium, eo mortuo ius habent ad ratam fructuum illi pertinentem. ibid. n. 42
 Et pro ea rata continuatur administratio concursus. ibid.
 Mortuo debitore, an administrator concursus possit recollere omnes fructus maioratus, beneficij, & similium, vt successor à concursu petat suam ratam, vel an istis omnium recollectio pertineat, ex n. 43. cum seqq.
 Fructuum omnium recollectionem pertinere integraliter successori maioratus administratore concursus praesente determinauit Senatus. ibid. n. 45 & 46
 Fructus sequuntur dominium, & ad dominum rei pertinent. ibid. n. 47
 Fructuum recollectio spectat ad eum, qui maiorem partem habet in re. ibid. n. 48. & seqq.
 Fructuum recollectio pertinet ad successorem, qui integram partem habet in re, ex qua fructus producantur. ibid. n. 50. & 51
Frustra.
 Frustratorij actus, & circuitus sunt vitandi. p. 185. num. 42
 Frustratorios suos actus nemo facere praesumitur. p. 517. n. 5
 Frustra precibus impetratur, quod à iure communi conceditur. ibid. n. 6
Futura.
 Sufficit incertum esse, siene futurum dominium temporale, aut perpetuum, vt perpetuum iudicetur. p. 562. n. 103. & 104
 Omnis actus qui ex futuro euentu potest resolui constans iudicatur iuxta praesentem statum quoad omnes iuris effectus. ibid. n. 105
 Ius incertum & dependens à futuro euentu non est in consideratione quovisque per euentum declaratur certum ibid. n. 107. & 108
 Iudicium certum capi nequit ex iis, quae pendunt à futuro euentu, sed debet euentus, à quo declaratio pendet expectari. ibid. n. 109
 Futura, quae possunt abesse, & adesse non sunt in consideratione ibid. n. 110
 Futurus euentus non attenditur, sed praesens rei status. p. 563. n. 111
 Futura quae sperantur, & contingere possunt, non attenduntur, nisi sint certa, & infalibilia. ibid. n. 115. & seqq.

G

Gabella.

Vide *Onus*.
 Gabella an debeatur ex bonis hereditatis clerici iacentis venditis in concursu creditorum. p. 26. ex n. 50. cum seqq.
 Exemptio clerici à gabella est personalis, & an cum persona extingatur. p. 21. & 53. 56. p. 256. ex n. 28 & seqq.
 Ex duabus rebus vno pretio venditis si vna sit exempta à gabella, singularum valor taxatur, vt pars gabellae vni correspondens oneretur, & exempta maneat libera. p. 43. n. 24
 Duabus rebus eodem pretio venditis altera exempta à gabella altera, non fit vtriusque aestimatio, vt ex pretio correspondente non exemptae gabella soluantur dumtaxat. p. 469. & 470. n. 51. 52. 53. 54. 55. 56
 Gabella deberet ex censu consignatio redimibili eo in loco, quo bona specialiter hypothecata sita sunt. p. 470. n. 58

Index Rerum,

Quæ hypothecæ si in diuersis locis sitæ sint, singularum sit æstimatio, & pro cuiuslibet rata fors principalis distribuitur, & cuiuslibet gabellarij soluitur illa pars gabellæ correspondens fundo existenti in suo districtu. *ibid.* n. 58

Quod si vnus locus sit exemptus illam ratam partem gabellæ correspondentem fundo sibi existenti amittit gabellarij in tantum vt alijs bonis non oneretur. *ibid.* n. 60

Gabella sola vna debetur non duæ exemptione pro persona nominada nominatione sequuta. p. 483. n. 29. & 30

Gabella debetur ex præmatura rei restitutione respectu inretusurij durante vita restituentis ante tempus. p. 502. n. 42

Gabellam, an debeat is, qui consentit venditioni rei suæ ab alio factæ. p. 508. n. 23

Gabella debetur ex datione insolutum voluntaria, secus ex necessaria facta à iudice. p. 722. n. 12

Gabella debetur ex bonis debitoris in subhastatione venditis *ibid.*

Gabella ex bonis subhastatis debita ante omnes soluitur, & præfertur omnibus quibuslibet creditoribus. *ibid.*

Gabella debita in subhastatione tanquam onus necessarium, debitoris minuit patrimonium. *ibid.* num. 12

Gabellæ exemptio communicatur hereditati clerici iacenti, non tamen heredi. p. 256. n. 34

Bona hereditatis Clerici iacentis si distribuuntur aut distrahantur à gabella sunt exempta. *ibid.* num. 35. & n. 36

Gradus.

Eodem iure, quo primus creditor reuoecat pecuniã à secundo, eodem, & secundus à tertio, & sic de singulis successiue gradatim. p. 758. n. 30

Si prior auocat pecuniã à creditore secundo, iste à tertio, tertius à quarto, & sic singuli gradatim descendunt, & reuocant posterioribus *se. p.* 757. num. 13

Creditore primi gradus dimisso, secundus remanet primus, ac potior. p. 758. n. 31

Gradatim, vbi plures admittuntur, secundus primus efficitur, primo de medio sublato. p. 759. n. 32

In Gradu prior, & proximior ille dicitur, quem nullus præcedit. *ibid.* n. 33. & 34

Creditores, quemadmodum gradatim ascendunt pro legitimis exactionibus, ita gradatim descendunt propter exactiones inordinatas, & reuocatas. *ibid.* ex n. 41. cum multis seqq.

Quemadmodum omnes gradatim ascendunt, ita primo videri omnes gradatim descendunt. p. 760 num. 45

Defectus in primo gradu, à quo ceteri ius, & causam habent primo restituito aduersus secundum, iste pariter aduersus tertium, ac de singulis gradatim. *ibid.* n. 46. & 47

Gratia.

Gratiam potest quis pro alio impetrare etiam sine mandato. p. 462. n. 124

Si aliter gratia vitiosa non sit *ibid.* n. 125

Gratia à tertio impetrata non habente ius nomine proprio, nec sibi, nec alteri prodest. *ibid.* n. 126

Gratia per tertium impetrata nomine alterius siæ mandato nihil operatur, quovis sequatur ratificatio. *ibid.* n. 127. & seqq.

Grauumen.

Vide *Filius, Consensu.*

Grauumen vinculi consentiens filius, an præiudicet suis creditoribus. p. 507. ex n. 1. cum seqq.

Grauumen quodlibet à patre impositum legitime ipso iure ab eo reuocatur, non spectata reclamatione filij. p. 508. n. 161

Grauuminis tacita filij approbatio legitime impositi, & etiam si possidendo ipse, & eius hæredes per mille annos tacuerint, non inducitur filij consensus qui expressus requiritur, vt grauumen sustineatur. *ibid.* n. 10

Quod multo magis procedit in grauumine qualitatibus, puta vinculi aut fideicommissi. *ibid.* n. 18

H

Humilitas, Habilis, Inhabilis

Gesta par eum, qui communiter reputatur habilis sustentur ob publicam vtilitatem. p. 434. n. 46

L. Barbarius Philipus, ff. de officio prætor. exornatur. *ibid.*

Hereditas.

Vide *Hæres, usufructuarius, Inuentarium.*

Ex hereditate delata nepoti, an creditores patri præmortui, ac de medio sublatis sua exigere credita possint. p. 480. n. 1. & seqq.

Hereditas proximiori gradatim defertur ceteris interim exclusis. p. 581. n. 5. & 6

Hereditas delata nepoti, patre mortuo nunquam fuit patri, sed auo, à quo nepos capit non aptata. p. 582. n. 17. 18. & seqq.

Hereditas aut patre præmortuo defertur nepoti in re proprio independenter à patre. p. 584. n. 49

Hereditas adita efficitur proprium patrimonium hæredis. *ibid.* n. 50

Hereditas duplex in vno hærede deueniens duo diuersa, distractaque patrimonialia dicuntur, respectu creditorum vtriusque, & respectu ipsius hæredis. *ibid.* n. 51

Quæ hereditates inter se non confunduntur ne detrimentum fiat creditoribus. *ibid.* n. 52

Et quemadmodum creditores cuiuslibet hereditatis, & vtriusque patrimonij sint soluendi. *ibid.*

Ex pluribus hereditatibus concurrentibus in eadem persona, an promiscue debitor soluat creditoribus. *ibid.* cum seqq.

Hereditas transmissa an sit proprium patrimonium transmittentis, ita vt is, in quem transmittitur dicatur hæres transmittentis, & non primi defuncti. p. 585. n. 68

Hereditas non adira transmittitur in hæredem adeunda vel repudianda. *ibid.* n. 69. & seqq.

Ad hereditatem transmissam, non venit qui hæres non sit transmittentis. p. 586. n. 77

Hereditatis partem qui repudiat, an totam repudiare dicatur. p. 586. 589. n. 75. 76. & 89

Hereditatem, quando ius contemplatur, acquisitio fit hereditati. p. 589. n. 109

Hereditas transmissa debet opponi in inuentario hereditatis transmittentis. *ibid.* n. 113. & seqq.

Hereditati iacenti curator datur ad instantiam creditorum, cum quo formatur concursus. pag. 254. num. 1

Hereditati tanquam iacenti curator datur si delegatur iam adita, an concursus iudicium cum eo gestum sit nullum. *ibid.* n. 2

Hereditas iacens est persona ficta representans personam defuncti non hæredis futuri. *ibid.* n. 3.

Hereditas iacens sicut representat personam defuncti, ita adita representat hæredem, & non defunctum. *ibid.* n. 4

Hereditati

& Verborum.

Hereditati personæ fictæ dum vivit datur à iudice curator. *ibid.* n. 5

Curator datus hereditati iam aditæ, curator nullius dicitur. *ibid.* n. 6

Hereditas iacens efficacius representat personam defuncti, quàm hæres. p. 256. n. 30

Hereditas dum iacet ipse defunctus vivere fingitur representatus in persona ficta hereditatis iacentis. *ibid.* n. 31

Hereditas iacens gaudet privilegio fori clerici defuncti. *ibid.* n. 32

Hæres tamen clerici non gaudet. *ibid.* n. 33

Bona hereditatis iacentis clerici si distribuuntur, aut distrahantur, iudex Ecclesiasticus competens est, non secularis. *ibid.* n. 35.

Hereditati clerici iacenti bona distracta non debent gabellam, sicut nec defunctus iuxta magis commumem. *ibid.* n. 34. & 35

In hereditatem iacentem transit privilegium, quodlibet personale defuncti clerici, pupillo, & minoris quia representat defunctum minorem, non hæredem maiorem. *ibid.* n. 37

Hereditas iacens fingitur ipse defunctus minor, & gaudet omnibus privilegijs defuncti. *ibid.* n. 38 & 39. cum seqq.

Ad hereditatem clerici iacentem si instantibus creditoribus, concursus formetur, iudicium Ecclesiasticum adendum erit. p. 20. 21. n. 47. 48. 49. & 56

Ex hereditatis clerici iacentis bonis gabellam non debent venditis in concursu creditorum opinatur Gutierrez. *ibid.* n. 50. reprobat. *ibid.* n. 54. & seqq.

Hereditas clerici iacens privilegium clericale retinet. p. 257. n. 41

Gabella debent præfata casu verius ostenditur. *ibid.* ex n. 50. & seqq.

Hereditas iacens defuncti personam non hæredis postea aduentis representat. *ibid.* n. 51

Hereditati iacenti datur curator cum quo concursus creditorum formari possit. p. 22. num. 1. cum seqq.

Hereditas an iacens dicatur, cuius usufructus fuit vni relictus, & per eius mortem hæres instituitur. *ibid.* n. 2

Et hoc casu dandum esse curatorem hereditati tanquam iacenti tenet Marefilla. *ibid.* n. 3

Hereditati cuius usufructus fuit vni relictus, & post eius mortem hæres alter institutus curator tanquam iacenti non datur. *ibid.* n. 7. cum seqq.

Quo casu hæres purè institutus, & statim adire potest. *ibid.*

Plures hereditates aut patrimonialia, in eadem persona concurrentia, separata & distincta indicantur & ideo vel à creditoribus, vel à debitore separatio postulat. p. 67. n. 3. & seqq.

Hereditatis creditores, siue hypothecarij sint, siue Chirographarij, præferuntur quibuslibet creditoribus hæredis anterioribus, & hypothecariis, siue privilegijs. *ibid.* n. 5. 6. 7. & 8

Hereditatis semel aditæ bona confunduntur cum bonis hæredis, & omnium fit vnum patrimonium hæredis. p. 68. n. 11

Aditio per necessesse supponitur ex alienatione, hypotheca, aliave dispositione bonorum hereditatis facta per hæredem. *ibid.* n. 12

Siue per dispositionem inter vivos, siue in vltima voluntate. *ibid.*

Etiã si ipsi dispositio nulla sit, aut reuocata. *ibid.* num. 13

Inter hereditatis repudiationem, & renunciationem qualis sit differentia. *ibid.* n. 14

Hereditaria bona postquam commixta sunt cum bonis hæredis separatio denegatur. *ibid.* n. 15

Hereditatem aut legatum monasterio delatum potest prælatus renunciare absque aliqua solemnitate. p. 107. n. 16

Secus in rebus iam acquisitis. *ibid.* n. 17

Hereditatis possessor potius in restitutione tenetur pretium rei venditæ, si sit possessor bonæ fidei, non ad ipsas res alienatas. p. 70. n. 48. & 49. & seqq.

Diuisa per prouincias hereditate inter duos hæredes sic institutos, an creditores hereditarij vnus prouinciarum, admittantur an ad concursum factum per hæredem alterius prouinciarum. p. 517. & ex n. 1. cum seqq.

Hereditate à debitore diuisa per prouincias inter suos hæredes creditores hereditatis promiscue concurrere ad concursum formatum per hæredem vnus prouinciarum; verius defenditur. p. 475. ex n. 17. cum seqq.

Hereditatis creditor non cogitur eo loco petere quo maior hereditatis pars sit. p. 476. n. 25

Hereditatem diuidens statutum, vt vnus succedat in patrimonio paterno alter in materno nihil immutat respectu creditorum. p. 477. n. 36

Hereditatem, legatum, vel donationem delatam potest debitor repudiare inuitis creditoribus. p. 487. ex num. 1. cum seqq.

Debitor Condemnatus ad pecuniam fisco applicatam, potest repudiare hereditatem delatam. p. 496. n. 121

Hereditatem, qui præmaturè, & ante tempus restituit, non transfert iura in substitutum auctoritate. p. 484. n. 38

Nec is, cui restituit præmaturè hereditas, possidet tanquam cessionarius vita hæredis durante. *ibid.* num. 39

Et tanquam donatarius hæredis. *ibid.* n. 40. cum seqq.

In hereditatis restitutione non veniunt ea, quæ heredi competunt alio iure quàm hereditario, etiam proueniente ab ipso testatore. p. 532. n. 38

Hæres.

Vide *Hereditas, Inuentarium.*

Hæres sub conditione, ante conditionem impletam adire non possunt. p. 22. n. 7

Hæres institutus in re certa alio non dato eo hærede intelligitur in tota hereditate detracta fundi mentione. p. 23. n. 17

L. i. §. si ex fundo, l. si quis, ita hæres institutus sit ex certo fundo, ff. de instit. l. quoties, eodem exornantur. *ibid.*

Quorum iurium dispositionem etiam procedere, stante. l. i. tit. 4. §. 16. 5. recop. *ibid.* n. 18

Hispano inte potest quis dicere pro parte testatus, & pro parte intestatus. *ibid.* n. 19

Usufructuarius institutus potest tanquam hæres totam adire hereditatem, licet post eius mortem alius sit datus hæres. *ibid.* n. 20

Hæres institutus vita sua durante, verè hæres est, post cuius mortem succedet hæres ab intestato. *ibid.* n. 21

Hæres institutus in usufructu, donec vixerit, alio mandato hærede, aut instituto hæres est; & tenetur hæredibus ab intestato. *ibid.* n. 23

Et etiam de iure regio. *ibid.* n. 24. remissiuè.

Hæredi instituto in usufructu & viuente si decedat institutus, post eius mortem non transmittit hereditatem. p. 24. n. 25

Hæres

Index Rerum,

Hæres qui fatetur testatorem disposuisse potest dicere de nullitate dispositionis. p. 50. n. 29. & 30
 Hæredis creditores non concurrunt cum creditoribus hæreditatis nisi posterioribus. & chirographariis, sed isti illis præferuntur in bonis hæreditatis. p. 67. n. 5. & seqq.
 Hæres virtute inuentarij suum creditum & separationem tanquam extraneus postulare potest. p. 69. num. 29. cum seqq.
 Vide, *Verbo inuentarium.*
 Hæres ut consequatur suum creditum debet petere defensionem hæreditati, cum quo & aliis hæditatis creditoribus debet agere. p. 69. n. 38
 Hæredis bona à testatore obligata pro solutione legati per inuentarium confectum libera manent. p. 70. n. 39
 Hærede & fideicommissario simul concurrentibus in concursu pro credito hæreditario, quis eorum sit citandus, & cui facienda erit solutio, aut census redemptio. p. 332. n. 7. cum seqq.
 Hæredi grauato rectè soluitur creditum hæreditarium. ibid. n. 39. & 40
 Hæres grauatus tenetur præstare cautionem pro pecunia redempti census. ibid. n. 41
 Hæres grauatus solus citandus est ad iudicium concursus pro credito hæreditario. ibid. n. 42
 Hoc fallit quando hæres ad instantiam fideicommissarij fuit inhibitus, ne census redimat nisi eo citato, vel quando hæres sic fuerit grauatus. ibid. n. 43. & seqq.
 Hæres debitoris concursum causantis potest eandem litem continuare & prosequi p. 358. num. 1. cum seqq.
 Hæres repræsentat personam defuncti & succedit in vniuersum ius. ibid. n. 2
 Hæres non potest infringere factum defuncti p. 359. n. 4
 Instantia cepta cum defuncto transit ad iudicium & passiuè in hæredem. ibid. n. 5
 Hæres debitoris sicut cogitur concursum continuare, non confecto inuentario an in solidum, & ultra vires hæreditatis creditoribus teneatur. ibid. n. 6
 Hæres non conficiens inuentarium tenetur creditoribus hæreditariis & legatariis ultra vires hæreditatis. ibid. n. 7. & seqq.
 Per aditionem hæreditatis, hæres quasi contrahit cum creditoribus & legatariis. ibid. n. 8
 Non ex noua obligatione, sed ex antiqua defuncti in hæredem transmissa. ibid.
 Hæres an se iuuare possit cessione bonorum per defunctum debitorem facta. ibid.
 Ad hæredem non transit beneficium ne quis conueniatur ultra quam facere potest tanquam mere personale. ibid. n. 10
 Hæredem eius, qui bonis cessit, si admittit absque inuentario, non admitti ad prosecutionem iudicij concursus, qui tenuerunt. ibid. n. 11
 Et an ad nouum concursum formandum admittatur. ibid. n. 12
 Hæres immiscens se hæreditati absque inuentario præsumitur dolosus & bona surripuisse. ibid.
 Et est præsumptio iuris & de iure non admittens probationem in contrarium. ibid. n. 13
 Hæredi conficiens inuentarium denegatur facultas formandi concursum p. 356. 360. n. 14. & 15
 Hæres debitoris decedentis concursu pendente. an sit adstrictus conficere inuentarium. p. 360. n. 16
 Hæres, qui adiuit absque inuentario, an creditoribus teneatur in solidum etiam si aliàs appareat quanta bona in hæreditate mansisse. ibid. n. 17. & 18

Hæres an excusetur à pœna legis ob listam bonorum datam à debitore defuncti, tempore quo for, mauit concursum. ibid. n. 19
 Hæredem defuncti continuare litem concursus etiam non confecto inuentario nec ultra vires hæreditatis creditoribus teneri verius est & neruosè defenditur. ibid. n. 24. cum seqq.
 Hæres debitoris formantis concursum excusatur, ab inuentario ob listam bonorum à debitore datam. p. 361. n. 36
 Hæres debitoris formantis concursum legitimo iuris & facti impedimento excusatur nouum conficere inuentarium. p. 362. n. 39
 Hæredi non currit tempus ad conficiendum inuentarium, durante impedimento iuris vel facti. ibid. n. 42
 Litem pendente super bonis hæreditariis sicut hæres illis non potest immisci, ita nec tenetur ad inuentarij confectioem, nec ad protestationem. ibid. n. 43
 Hæres debitoris mortui pendente concursu litem, illam pro qua tenetur nec ab ea discedere potest creditoribus inuitis. ibid. n. 44
 Hæres succedens, litem creditorum pendente nec tenetur ad inuentarium, nec ultra vires hæreditatis p. 362. 363. n. 45. & 46. & seqq.
 In hæredem transeunt bona concursu affecta, & cum suis vitiis, & onere cessionis imposito per defunctum ad fauorem creditorum. ibid. n. 49
 In hæredem continuatur beneficium ne quis teneatur ultra quam facere possit succedentem, in litem qua defunctus exceptionem opposuit. ibid. n. 50
 Secus si defunctus non opposuerat, & hæres ex persona defuncti velit opponere, ex sua tamen opponere potest. ibid. n. 51
 Hæres, qui ad inuentarium tenetur si omisit non admittitur ad cessionem bonorum ob doli præsumptionem. ibid. n. 52
 Hæres excusatur ab inuentarij confectioe si factum sit ab alio, qui conficere tenebatur. ibid. n. 53
 Hæres debitoris concursu pendente impedimento iuris, & facti excusatur ab inuentarij confectioe. ibid. n. 54
 Hæres à iudicio concursus formato per defunctum discedere non potest, nisi integrè solutis creditoribus. ibid. n. 55
 Hæres debitoris etiam confecto inuentario an teneatur ad fructus perceptos ante vel post aditam hæreditatem. ibid. n. 57. & 58
 Hæres grauatus restituere potest deducere creditum suum etiam non confecto inuentario p. 364. n. 59
 Et an fructus hæreditatis in creditum suum compensare teneatur. ibid. n. 60
 Hæres qui non confecto inuentario soluit creditoribus potest ex corpore bonorum credita deducere, & non cum fructibus à se perceptis illa compensare. ibid. n. 64
 Hæres non tenetur creditoribus reddere rationem fructuum à se perceptorum ante factam instantiam creditorum. ibid. n. 62. 63. & 64
 Hæres licet non confecto inuentario possit suum creditum deducere, non tamen desinit teneri creditoribus hæreditatis in solidum. ibid. n. 65. & 66
 Inter Hæredes, & socios tractantes de diuidenda re communi, plus offerens aliis cohæredibus, præfertur. p. 375. n. 10. & 11
 Hæredes plures inæqualiter instituti æqualem causam, & titulum habent ad petendum, non tamen exigunt æqualiter, sed pro rata & proportionibus hæreditariis, p. 394 n. 147. & seqq. & ex num. 142

Hærede

& Verborum.

Hærede a genti in solidum obstat exceptio quod alij hæredes adsunt mittitur. ibid. n. 147
 Hæres sui debitoris grauatus restituere hæreditatem, suam creditam retinet, & deducit. pag. 416 num. 41
 Etiam si non conficiat inuentarium. ibid. n. 42.
 Hæres putatiuus ante hæreditatem euictam à vero hærede, potest alienare & transigere super bonis hæreditatis. p. 435. n. 49
 Hæres putatiuus an possit cum creditoribus hæreditariis transigere. p. 441. num. 52. 53. 54. & 55. & p. 435. de resolutionibus. ex n. 86. cum seqq.
 Hæres simpliciter grauatus pendente conditione potest alienare, cum retineat dominium. p. 437. num. 66
 Secus post purificatam conditionem ex qua translatum fuit dominium in fideicommissarium etiam ignorantibus hærede, & emptore. ibid. n. 67
 Maxime quando dominium recta via transit in fideicommissarium absque restitutione. ibidem, num. 86
 Ab Hærede putatiuo factæ alienationes, & tractationis non tenent in præiudicium legitimi hæredis postea euicentis hæreditatem. p. 441. n. 89
 Hæres legitimus hæreditate euicta an possit ratificare alienationes, & transactiones gestas ab hærede putatiuo maxima est controuersia inter Doctores. p. 442. n. 90. & 91
 Proponitur opinio negatiua ibid.
 Affirmatiua semper secuta fuit. ibid.
 Rota in tribus decision. sub distinctione. ibid. n. 92
 Nempe quando putatiuus tanquam hæres super re hæreditatis contraxit ut tunc hæres legitimus possit ratum habere. ibid.
 Secus si non ut hæres sed de re non pertinente ad hæreditatem ut non possit ratificare legitimus hæres. ibid. n. 93
 Si tibi decem, §. fin. ff. de pactis probans pactum ab hærede putatiuo, nec nocere, nec prodesse hæredi vero, interpretatur, ut ex hoc non sit impedita ratificatio istius. ibid. n. 94. & 95
 Contractus gesti à putatiuo hærede nunquam nocent legitimo postea euicenti sine admittamus negatiuam opinionem, ut ei noceat post ratificationem. ibid. n. 96. & 97
 In voluntate hæredis veri consistit vel pretium rei venditæ à putatiuo, recipere, vel ipsam rem ab emptore auocare. ibid. n. 98. & 99
 Hæres verus recipiendo pretium rei hæreditariæ venditæ à putatiuo videtur venditionem approbare, & ratam habere. ibid.
 In Hæredis legitimi arbitrio est, vel pretium rei alienatæ à putatiuo receptore, vel rem vindicare ab emptore. p. 443. n. 100
 Idem admittitur in fideicommissario. ibid.
 Electio si datur fideicommissario petendi, vel rem alienatam ab hærede vero, vel pretium, multo magis dabitur vero hæredi in alienatis per putatiuum cui nullum ius ad hæreditatem competit. ibid.
 Contractus gesti ab hærede putatiuo nihil detrahunt iuri veri hæredis euictæ hæreditate. ibid. num. 101.
 Contractus gestos ab hærede putatiuo tanquam hærede potest verus hæres hæreditate euicta ratificare. p. 454. n. 102. & p. 443. n. 14. & 15
 Si quis contrahendo asserat se hæredem, præsumitur contraxisse sub qualitate hæredis. pag. 443. n. 103. & seqq.
 Contractus, & alienationes factæ ab hærede puta-

tiuo, non tenent in præiudicium veri hæredis. p. 454. n. 6
 Hæres tamen legitimus post euictam hæreditatem, potest contractus à putatiuo gestos inuitu hæreditatis ratificare, & approbare. ibid. n. 7
 Hæres putatiuus contrahens super re ad hæreditatem pertinente, tanquam hæres contraxisse intelligitur. p. 454. 455. n. 14. 15. & 16. cum seqq.
 Partitio bonorum cum hærede putatiuo non tenet p. 455. n. 20. 21. 22. 23. & 24. cum seqq.
 Obligatio ab vno defuncto facta pro rata diuiditur inter cohæredes, quorum altero effecto fallito, cæteris non oneratur pars deficiens. p. 468. n. 42
 Si vnus ex pluribus hæredibus deponentis pecuniam suam ratam exegerit, aliis non communicauit etiam si cæterorum partes perierint. ibidem, n. 43. & seqq.
 Hæres conuenitur actione hypothecaria, rem obligatam possidens. p. 479. n. 65
 Hæres nomina debitorum tangentia suæ prouinciae exigere potest. ibid. n. 66
 Actiones autem passiuas quilibet hæres pari tenetur etiam tangentes cohæredi alterius prouinciae. ibid. n. 67
 Hæres non potest præmaturè, & ante tempus restituere in præiudicium substituti. p. 500. n. 26 & ex n. 18. cum seqq.
 Nec in præiudicium creditorum. p. 499. ex n. 1. & per totum cap.
 Hæres grauatus post mortem restituere primo substituto, non potest ante mortem restituere in præiudicium secundi substituti. p. 505. ex n. 66. cum seqq.
 Hæres sub conditione substitutus, ex conditione, hac impleta non censetur adire. p. 512. n. 74
 Quia tunc solum videtur tollere obstaculum, ad effectum deliberandi, & ad eundem. ibid. n. 75
 Hæredis industria lucrum acquisitum suum facit licet ex causa hæreditatis. p. 534. n. 9
 Quod hæres ex causa hæreditatis sua industria quæsiuit, suum facit, nec tenetur creditoribus hæreditatis, aut legatariis communicare. ibid. n. 10. & 11.
 Hæres reddens hæreditatem pretio, executiuo propter stultitiam emptoris solum tenetur de iusto pretio. ibid. n. 13
 Hæres non tenetur creditoribus de eo quod alij sibi remiserunt. p. 368. n. 14
 Idem admittitur in socio. ibid. n. 15
 Si Hæres grauatus ex pecunia exacta fundum emat, non fundum, sed pecuniam restituere tenetur ibid. n. 16. & seqq.
 Hæres sua industria quærens occasionem hæreditatis, non sibi, sed hæreditati quærit si nomine hæreditatis fecit. p. 586. n. 31
 Hæredis iusta ignorantia confirmat alienationem rei per fideicommissum alteri relicta. pag. 551. n. 12. & seqq.
 Hæres verus ignorans fideicommissum adesse vendens alteri simul ignoranti solum ad pretium tenetur. fideicommissario. ibid. n. 14
 Nisi hæres soluendo non sit quo casu potest fideicommissarius rem ab emptore euincere. ibid.
 Alienationis prohibitio expressa ignoranti emptori vel creditori pariter ignoranti. ibid. n. 15
 Hæres grauatus restituere verus est dominus bonorum hæreditatis. ibid. n. 16
 Hæres succedens alteri per transmissionem omni modo, & qualitate, qua ille successit. pag. 576. num. 32. & seqq.

Hæres

Index Rerum,

Hæres sub inuentatio non tenetur ultra vires hæreditatis. p. 584. 585. n. 51. & 54
 Secus si sine inuentario adierit vel non postuletur à creditoribus separatio. p. 585. n. 55
 Hæres repræsentat defunctum pro ea dumtaxat parte, pro qua est hæres: in cæteris extraneus iudicatur. p. 585. n. 63
 Nec tenetur ex iure non formato radicato, nec creato tempore mortis testatoris. *ibid.* n. 64
 Hæres in quem hæreditas non adita transmittitur potest eam adire, vel repudiare. p. 585. 586. n. 69. & 70. cum seqq.
 Hæres transmittens an teneatur ponere inuentario illud ius transmissionis sibi à defuncto delatum. p. 586. n. 78
 Hæres iure transmissionis excludit cohæredem iuxta magis communem. p. 589. n. 110
 Hæres cum inuentario per additionem obligatur creditoribus hæreditatis, restrictiue tamen ad bona hæreditatis, siue illæ sis manentibus. pag. 702. num. 14
 Hæres etiam cum inuentario, si soluat posterioribus hæreditatis creditoribus; tenetur de suis bonis anterioribus soluere, sciens anteriores ad esse. p. 706. 707. n. 20. 21. 22
 Hæres bona fide soluens primò venientibus creditoribus, anteriores aduersus istos habent reuocatoriæ, secus si mala fide & scientia soluerit. p. 707. n. 23. 24. & seqq.
 Hæres, tutor, administrator, soluentes scienter posteriori creditori, si non receperunt ab eo cautionem, repetitione carent. p. 708. n. 43
 Hæres promittens soluere legata, & credita hæreditatis intelligitur obligatus, vt antea, contenta inuentario. p. 731. n. 93
 Hæres semel aditam hæreditatem repudiare nequit in præiudicium creditorum. p. 539. n. 10
 Nec ante additionem eam alteri renunciando, vel donando suis officit creditoribus. *ibid.* n. 11
 Hæres adeundo hæreditatem non soluendo quando suis creditoribus præiudicat. pag. 744. num. 65. & seqq.
 L. r. ex contrario. ff. de separationibus procedit in creditoribus chirographariis quibus debitor hæres adeundo & adiiciendo nostros hæreditatis creditores potest præiudicare. *ibid.* num. 67. 68. & 69
 Hæres institutus perquirendus est à creditoribus hæreditatis, an velit adire vel non. pag. 255. num. 13
 Et per. proclama. p. 256. n. 24
 Hæres comparens post iudicium coepum cum curatore hæreditatis iacentis illud assumit in eodem statu. *ibid.* n. 25
 Quemadmodum lis coepta cum defuncto transit in hæredem, ita coepta cum hæreditate iacente defunctum repræsentante. *ibid.* n. 27

Hypotheca.

Vide *Prelatio.*
 Hypothecam acquirit pensionarius in fructibus beneficij grauati. p. 319. n. 15. cum seqq.
 Inter Hypothecarios creditores præfertur tempore anterior. *ibid.* n. 14
 Hypothecam in fructibus beneficij acquirit pensionarius à tempore referuatæ pensionis. p. 321. num. 32
 Hypotheca eiusdem rei constituta duobus diuersis temporibus habet tacitam conditionem, vt secundo sit pro residuo hypothecata, primo integre prius soluto. *ibid.* n. 33

Hypotheca orta in ipso actu adquirendi præfertur omnibus hypothecis anterioribus. pag. 320. 321. n. 22. 23. & seqq.
 Secus quando imposta fuit ex intervallo, & re iam acquisita per debitorem. pag. 321. n. 35. cum seqq.
 Hypothecari potest pensionis commoditas, sicuti cedi, & vendi, vel in solutum dari. p. 324. num. 8. & 9
 Hypothecari, & obligari potest commoditas vsusfructus, qui extingui, vel remitti nequit in fraudem creditorum. *ibid.* n. 10. & 11
 Hypotheca super re extinguitur re perempta sui natura. *ibid.* n. 14 & 15
 Hypotheca perit extincto iure debitoris ex causa præambula & necessaria. *ibid.* n. 16
 Hypotheca rei non perit, quando ius debitoris extinguitur ex causa sua voluntaria. *ibid.* n. 17. & 18
 Hypothecata res, vel ius non potest remitti, aut renunciari in præiudicium creditoris. *ibid.* num. 19
 Hypothecatus vsusfructus nequit remitti, vel renunciari in præiudicium creditoris. p. 325. n. 20 & 21
 Hypotheca specialis requiritur, vt pactum de nou alienando impediat translationem dominij, & alienationem irritet. p. 327. n. 41
 Hypotheca & pignoris iuri renuntians non censetur credito renunciare. pag. 61. n. 16. & 17. cum seqq.
 Hypotheca tacita non inducitur nisi a lege sit expressè data. p. 79. n. 39
 Creditor prior hypothecam possidens si deducto suo credito aliquid superest, tenetur rem dimittere posterioribus creditoribus. p. 106. 107. num. 6. & 20
 Contra hypothecam specialem potest cogi prior creditor prius agere ad instantiam posterioris. eo tamen iure vt nequit debitor. pag. 143. n. 23. & 24
 Hypotheca tamen tertium possessorem potest creditor conuenire alibi deferens concursum à debitor formato. pag. 154. & 152. num. 44. 28. & 29
 Creditores in hypotheca non amplius appetere possunt ultra rei æstimationem, dempto valore oneris cum minus valeat, quanto magis res sit grauata. p. 171. n. 2. cum seqq.
 Hypotheca distracta ad instantiam creditorum libeta transit in subhastantem. p. 172. n. 15
 Hypotheca vendita ad instantiam prioris creditoris emptor tutus est à molestiis cæterorum. *ibid.* num. 16
 Hypothecam habet vxor pro dote, pro alimentis, vsuris & interesse dotis retardatæ. p. 201. n. 91. 92 & 93. & seqq.
 Hypotheca cum prælatione datur mutuanti, vel ex pendenti in conseruationem rei, vel societatis ipso societatis corpore. p. 202. n. 103. & 104
 Hypothecati census redemptio rectè fit concursus creditori inscio creditore hypothecario. p. 232 num. 44
 Nisi creditor ipse hypothecarius inhibuerit debitori census, ne redimat, eo inscio, & non monitor. *ibid.* n. 232
 Hypotheca cum prælatione datur mutuanti ad rei refectionem, & conseruationem. pag. 390. num. 94
 Pro quantitate tamen correspondente necessitati rei

& Verborum.

rei non pro excessu, pro quo hypotheca, & prælatio creditorum negatur. p. 390. n. 95
 Hypotheca pluribus obligatis præfertur qui prius contraxit. p. 393. n. 138
 Sub eadem hypotheca plures mutantes omnes ad illam simul admittuntur pro rata cuiuslibet crediti. *ibid.* n. 139
 Et si omnibus hypotheca non sufficiat omnes pro rata diminutionem patiuntur. p. 394. n. 140
 Hypothecam specialem, & generalem habens creditor cogetur ab habentibus generalem tantum, vt prius tentiat specialem. p. 397. *ibid.*
 L. 2. de pignoris exornatur. d. l. dispositio inducitur in fauorem creditorum posteriorum, & non in fauorem debitoris, qui nequit contra anteriorem de ea opponere. p. 399. n. 5
 Hypothecam maioratus cum facultate Regia esse specialem, & bonorum allodialium obligationem esse generalem, asserit Molina. *ibid.* n. 8
 Hypotheca in bonis maioratus statim contrahitur non pendet ab existentia, vel defectu bonorum liberorum secus quoad ordinem exigendi. *ibid.* num. 7
 D. l. 1. dispositio procedit, quando vtraque hypotheca specialis, & generalis est pura, non conditionalis. p. 400. n. 23. & 24
 Hypotheca bonorum omnia in instrumento nunquam subintelligitur nisi in casibus à iure tacitam inducente. p. 402. n. 47. 49. & 50
 Hypotheca auget obligationem, & personali addit realem, quæ nisi expressè apponatur nunquam subintelligatur. *ibid.* n. 51
 Ad Hypothecæ valorem requiritur consensus veri domini. p. 438. n. 71. & seqq.
 Hypotheca rei, alienæ absque domini consensu non tenet. p. 439. n. 73
 Differentia inter rei alienæ venditionem, & hypothecam, vt illa iure tenet, hæc nulla est ipso iure. *ibid.* n. 74
 Hypothecaria agens contra tertium possessorem tenetur probare dominium debitoris aliàs non obrinebit. *ibid.* n. 73
 Ad Hypothecæ valorem nihil potest bona fide contrahentium. p. 440. n. 80
 Resoluto dominio debitoris resoluitur hypotheca interim imposta. *ibid.* n. 81
 Condemnatus emptor ex l. 2. C. rescind. vend. vt vel rem reddat, vel pretium suppleat si rem eligat, sustinentur hypothecæ, ab eo impostæ, secus si rem dimittat. *ibid.* n. 82
 Pupillo eligente rem sua pecunia emptam cessat hypotheca sibi data à iure, si hypotheca maneat. p. 440. 441. n. 83. & 84
 Dominio deficiente in possessore maioratus putatio hypothecæ interim ab eo contractæ ex facultate regia nihil operantur, nec vero successoribus euincenti nocent. p. 441. n. 85
 Hypothecæ, qualitatem tenetur creditor indagare, alias sibi imputatur. p. 446. n. 110. & seqq.
 Creditor, qui accipit hypothecam debuit naturam & qualitatem eius prospicere, & sibi cautius cauere alio iuris remedio. *ibid.* n. 125
 Et imputet sibi, qui legitima cautela non se muniuit. *ibid.*
 Hypothecam in bonis maioratus duo sustinent, regia facultas, & dominium ex parte impetrantis, & imponentis. p. 453. n. 2. & seqq.
 Hypothecam rei alienæ si debitor consequatur dominium confirmatur, & conualefcit. p. 454. n. 5 & seqq.

Hypotheca à principio constituta super duobus fundis vno postmodum euicto, aut perempto, alter totum obligationis pondus sustinet. p. 475. n. 4
 Hypothecæ ius est indiuiduum. *ibid.* n. 11
 Hypothecæ ius est indiuiduum, licet res hypothecata diuidua sint. *ibid.* n. 6
 Hypothecata si fuerit plures res, aut plures fundi quilibet infolidum obligatus intelligitur. *ibid.* num. 7
 Soluta si sit pars debiti adhuc pro residuo etiam minimo omnes res manent hypothecata. *ibid.* num. 8
 Ac tota res pro debiti residuo distrahi potest. *ibid.* num. 9
 Hypothecæ obligatio est tota in tota re, & tota in qualibet rei parte, ac qualibet obligationis pars nota a re. *ibid.* n. 10
 Ex duabus rebus simul hypothecatis, vna extincta, altera toto debito manet grauata. pag. 471. numer. 72
 Fallit quando ipsius crediti pars simul extinguitur cum ipsa re. *ibid.* n. 73
 Hypotheca generalis vt operetur, sufficit quod dominium rei fuerit per momentum quæsitum debitori. p. 481. n. 7. & seqq.
 Hypotheca extinguitur extincto an resoluto dominio debitoris medio tempore imposta; quando resolutio fit ex causa de præterito. p. 482. n. 12
 Secus si resolutio contingat ex causa debitoris voluntaria. *ibid.* n. 13
 Quia hoc casu durat adhuc ius hypothecæ medio tempore contractæ. *ibid.* n. 14
 Hypothecæ alienatio quando, & quibus casibus facta dicatur ex causa debitoris voluntaria, vel necessaria, & præambula. *ibid.* n. 15. & 16. remissiuè.
 Hypotheca contracta sub conditione voluntaria, vel potestatiua, etiam purificata conditione non retrahitur ad tempus contractus in præiudicium tertij, medio tempore ius quærentis. *ibid.* num. 19
 Secus si conditio fuerit casualis, aut mixta. *ibid.* num. 20
 Hypotheca & alia onera imposta ab emente pro persona nominanda nominatione facta resoluantur, nec transeunt in nominatum. p. 483. n. 32 & seqq.
 Actus vt inuoluntarius dicatur, sufficit quod habeat originem anteriorem hypothecis medio tempore contractis. *ibid.* n. 34
 Emptor condemnatus, vt vel rem reddat, vel pretium suppleat si rem reddat, omnes hypothecæ ab eo interim impostæ resoluantur. p. 483. 484. n. 35. & 36
 Posterius in vendita re: & donata pactum incontinenti apponere, vt res sit hypothecata vni posteriori debitoris creditori, vel alteri tertio, vt aliis anterioribus præferatur. pag. 496. n. 115. & 116. p. 495. ex n. 108. cum seqq.
 Hypotheca cadit super iure de futuro iure in spe, atque super actione competente ad rem. p. 524 ex n. 6. & 8
 Hypotheca non cadit in rebus ad disponendum reseruatis à donatore antequam debitor declaret se vti velle facultate. *ibid.* n. 9. & 10
 Per Hypothecam specialem eorum bonorum, quæ sibi ad disponendum reseruauit debitor, an censetur vti facultate. *ibid.* n. 11. cum seqq.
 Affirmatiuè resoluitur. *ibid.* n. 12. cum seqq.
 Hypotheca specialis bonorum reseruatorum, licet non destinetur expressè ad vtendum facultate, de

Index Rerum,

stinatur tamen tacite velle debitorem acceptare & facultate vti. p. 525. n. 13
 Hypotheca rei alienæ ipso iure non tenet. ibidem, num. 17
 Per Hypothecam specialem bonorum reservatorum à debitore ad disponendum, inducitur acceptatio. ibid. n. 18
 Hypotheca medio tempore contracta post partem dotis solutam, & ante alterius partis solutionem an præferatur. doti. p. 538. n. 5
 Hypotheca contracta sub conditione impetrandæ facultatis, an præferatur medio tempore contrahenti cum possessore maioratus cum facultate. ibid. n. 1. cum seqq
 Hypotheca tacita incipit à tempore. promissæ dotis. ibid. n. 5
 Hypotheca expressa sicut purificata conditione potestatiua, vel mixta retrahitur: ita & hypothecata. p. 539. n. 18. & 19. cum seqq.
 Hypotheca pro cuiusdatione promissa si alienetur sequuta postmodum cuiusdatione remanet obligata & tertius tenetur. p. 540. n. 20. & 21
 Hypothecarius omnium bonorum creditor sub conditione retrahitiua, an habeat hypothecam in re medio tempore acquisita per debitorem, & eodem tempore iterum alienata, ibid. Negatiue resoluitur. p. 542. n. 42.
 Hypotheca secunda non præiudicat primæ legitimæ contractæ. p. 543. 544
 Hypotheca sub conditione assensus impetrandi, si interim alienetur cum assensu, licet postea prior impetrauerit, non præfertur tertio. p. 544. n. 56. & 57
 Etiam si secundus contractus à feudatario vel possessore maioratus fiat cum clausula, saluo iure prioris ceditoris. ibid. n. 58
 Et etiam si se constituat possidere prioris contrahentis sub conditione impetrandæ facultatis. ibid. n. 59
 Hypothecata re pluribus, vni post aliam sub conditione, si dominium consequatur conditione completa, omnes simul admittuntur absque alterius prælatione. pag. 545. num. 64. & ex n. 60. cum seqq.
 Hypothecæ possessionem fuisse penes debitorem tempore obligationis, quando creditori sufficiat probare. p. 554. n. 34
 Hypotheca rei alienæ Domino non consentiente nulla est ipso iure. ibid. n. 36
 Hypotheca rei alienæ conualescit per acquisitionem dominij, postea consequuti à debitore. p. 557. num. 68
 Hypothecari potest res propria ab alio possessa & conualescit hypotheca recuperata possessione per dominium. ibid. n. 69
 Hypotheca datur pupillo, mulieri, & militi in re emptæ ex pecunia eorum. p. 575. n. 22
 Hypotheca super officij renuntiabili resoluitur officio amisso ob defectum renunciationis. p. 605. n. 36. & seqq.
 Hypotheca super iuribus regalibus imposta an resoluitur per venditionem eorum factam alteri à debitore. ibid. n. 39
 Qualitatem resolubilem rei sibi hypothecatae debet prospicere creditor & alio iuris remedio sibi præcauere. ibid. n. 40
 Hypotheca super emphytheusi per commissum deuoluta ad Dominam resoluitur. ibid. n. 41
 Et Hypotheca medio tempore contracta resoluitur. ibid. n. 42.

Hypotheca resoluitur, resolutio contractu ex causa præcedente necessaria. ibid. n. 43
 Et quæ dicatur causa necessaria præcedens vel voluntaria. ibid. n. 44. remissiuè.
 Hypotheca super molendino, si istud profusus sit ditutum dissoluitur, etiam si ex eisdem molis & cæmentis alium nouum constituatur. p. 603. 604. num. 50
 Quia non est idem molendinum, sed aliud nouum. p. 606. n. 51
 Hypotheca, quæ semel cessauit & omnino euanuit, amplius non reuiuiscit. ibid. num. 52. 53. & seqq.
 Hypotheca super nomine debitoris durat quantum ipsum nomen, quo extincto & illa extinguitur. p. 609. 610. & 613. n. 46. & 47
 Hypotheca extinguitur extincta re. p. 610. n. 12
 Hypotheca, an extinguitur nomine debitoris per compensationem ipso iure extincto. ibid. num. 13. & seqq.
 Hypotheca super censu, seu nomine debitoris non impedit redemptionem, & solutionem faciendam Domino census etiam inscio creditore hypothecario. ibid. n. 15
 Et per redemptionem aut solutionem extinguitur hypotheca. ibid. & seqq.
 Hypothecæ potest res subici ex pluribus ac diuersis causis. p. 637. n. 44
 Hypotheca non subsistit obligatione principali deficientè. p. 649. n. 184. & seqq.
 Hypotheca dissoluitur per acquisitionem dominij in ipsa re per creditorem. p. 669. n. 129
 Hypotheca orta in ipso acquisitionis instanti præfertur quibuslibet anterioribus. p. 681. n. 89. 90. 91. & 92
 Hypotheca non contrahitur super bonis maioratus, nisi liberis deficientibus. p. 686. n. 48. & seqq.
 Hypothecam tacitam, & omnibus prælationem habet administrator pro suis reliquis & expensis factis in conseruationem administratoris. p. 11. num. 3
 Hypothecam tentam prior creditor dimittere non tenetur posteriori, donec integrum creditum accipiat. p. 722. n. 11
 Hypothecam possidens prior sibi & aliis idoneam nequit repellere posteriorem agentem pro residuo. ibid. n. 12
 Hypotheca non est de natura nec de substantia contractus, ex cuius existentia vel defectu valor contractus non pendet. p. 750. 753. n. 48. & 44 & à n. 46
 Hypothecam res iterum repetita in obligatione nouante conseruat tempus, & prælationem. ibid. n. 91. & cum seqq.
 Hypothecam super re emptæ à minore proprio soluendo, an valeat si fiat incontinenti, & non ex interuallo. p. 495. n. 113. cum seqq. & ex n. 508
 Hypotheca absque expressa contrahentium conuentione nequaquam contrahitur. p. 750. n. 50
 Nec subintelligitur in contractu, si comitatur à contrahentibus. ibid. n. 51
 Potest quis esse hypothecarius creditor absque prælatione. ibid. n. 52
 Hypothecæ ius solum cedi vel legari potest sine crediti corruptione, vel remissione. ibid. n. 53
 Hypotheca contracta virtute mandati nequit retrahi ad tempus mandati. p. 248. n. 27. & ex n. 9. num. 1. cum seqq.
 Hypothecam contractam virtute mandati non retrahi ad tempus mandati, qui Doctores teneant.

& Verborum.

teneant. ibidem, pag. 9. num. 30. cum sequentibus.
 Ius hypothecæ semel extinctum per acquisitionem rei, recuperat creditor re cuius, vel ablata. p. 669. num. 131
 Hora.
 Vide Dies, Instrumentum.
 Inter duos creditores eadem die contrahentes, de quorum anterioritate non apparet prælatio non datur, sed pro rata simul admittuntur. pag. 396. num. 165
 Fallit in creditore habente instrumentum cum die, & hora ut iste præferatur alteri horam non habenti. ibid. n. 166.
 Etiam contra dotem, cuius instrumentum caret hora. ibid. n. 167
 Et in quocumque actu præfata sententia locum habet iuxta communem. ibid. n. 168
 Ex duobus instrumentis horam non habentibus præfertur instrumentum pro dote, etiam contra fiscum. ibid. n. 169. & 170

I

Ignorantia.

Ignorantia eius, qui inuestigare tenetur, illum non excusat, sed potius inducit scientiam. p. 391. n. 106. & à n. 104
 Scire, & scire debere, paria sunt. ibid. n. 107
 Ignorantia hæredis iusta confirmat alienationem rei per fideicommissum alteri relicta. pag. 551. num. 12
 In possessore maioratus putatio impetrante facultatem ad alienandum non potest cadere ignorantia fideicommissi perpetui. ibid. n. 13
 Ignorantia veri hæredis fideicommissum adesse, vendens alteri simul ignorantem solum ad pretium tenetur fideicommissario. ibid. n. 14
 Nisi hæres soluendo non sit, quia tunc potest fideicommissarius rem ab emptore cuiuscere. ibidem, num. 15. & seqq.
 Alienationis prohibitio expressa impedit alienationem factam ab hærede ignorante emptori, vel creditori pariter ignorantem, quæ ipso iure nulla est. ibid. n. 15

Impedimentum.

De omnibus impedimentis, an sit necessaria relatio principi in impetratione facultatis ad alienandum bona maioratus. pag. 289. num. 1.2 & 3
 Impedimenta quando plura obstant, nihil prodest impetranti, de omnibus est facienda principi relatio, ut facultas proficit. ib. n. 4
 Quando impetranti plura impedimenta obstant nihil prodest pro singulis singulas facultates impetrare, sed de omnibus facienda est relatio. ibid. num. 5
 Impedimentum narratum coniunctum cum tacito reddit difficiliorem impetrationem. p. 289. n. 90. num. 6. & 7
 Duplex impedimentum difficilius tollitur quàm vnum. pag. 292. num. 25. cum seqq. & ex p. 293. num. 22

Impetrare.

Impetrans facultatem ad alienandum, an de omnibus impedimentis conuenientibus relationem principi facere teneatur. pag. 289. num. 2. cum sequentibus.
 Impetranti si plura obstant, impedimenta nihil pro-

dest pro singulis singulas facultates separatim impetrare, sed de omnibus in vna tenetur facere relationem. ibidem, num. 4. 5. & sequentibus

Frustra precibus impetratur, quod à iure communi concessum est. p. 291. n. 13

Individuum, & Individuitas.

Individuitati causarum non attribuitur fori mutatio, sed accumulatio. p. 55. n. 3
 Individuum est iudicium, concursus, quod inseparabilem connexitatem inter creditores producit. p. 25. n. 6. & seqq.
 Individuitas est iudicium concursus. p. 36. n. 31. & p. 40. n. 4
 Individuis & connexis iudiciis in quibus clericus & laicus insunt, iudex Ecclesiasticus, vel dignior competens est. ibid. n. 5.
 Si ob indiuiduitatem iudicij concursus via executiua à via ordinariâ cõcurrente separari nequeat, an via executiua vti priuilegiata ad se trahat ordinariam, ita vt totum iudicium executiuum efficiatur. p. 142. 147. n. 14. 16. & 48. & ex n. 9. cum sequentibus,
 In Individuis causa, & persona priuilegiata trahit ad se causam, & personam non priuilegiatam. p. 142. n. 15
 Individua & vnica dicitur quælibet dispositio conditionalis, & qualificata cum suis conditionibus, & qualitibus insitis. pag. 43. num. 21. & sequentibus.
 Individuum est ius hypothecæ. p. 87. n. 5
 Hypothecæ ius est indiuiduum, licet res hypothecata diuidua sint. ibid. n. 6. & seqq.
 Individua sunt rationes reddendæ continentes in se datum, & receptum introitus, & exitus. pag. 703. n. 30. & sequentibus, & ex ibid. n. 22 cum seqq.
 Individuus & vnicus est contractus cum omnibus suis pactis, conditionibus & qualitibus eo insitis. p. 162. n. 13. cum seqq

Incertitudo.

Incertitudinis & dubij euentus ratione contractus aliàs illicitus, licitus iudicatur pag. 169. n. 44. & sequentibus.
 Facultas regia indifferens super tuo maioratu concessa ei, qui plures & diuersos possidet, ratione incertitudinis vitiatur. p. 437. n. 6
 Incertum & nullum æquiparantur. ibid.
 Maioratus institutor si se referat ad alium maioratum, & plures reperiantur contractij ratione incertitudinis, neuter attenditur. pag. 429. numer. 7
 Incertitudo facultatis regie certificari potest ex iudiciis & demonstrationibus legitimis. ibid. n. 9. cum seqq.
 Ob incertitudinem lucri, & damni data paritate futuri contingentis iustificatur. pag. 445. numer. 119

Indotatio.

Vide Mulier, Vxor.

Circa indotationem vxoris ob obligationes pro marito vltra dimidiam dotis. Vide. p. 388. n. 68 cum seqq.
 Ad Indotationis læsionem, sicut & quorumlibet contractuum attendi debet tempus contractus, non quod postea euenit. p. 389. n. 77. & 78
 Ad Indotationem mulieris tempus indotationis debet attendi. ibid. n. 79
 Indotationis exceptio quibus in casibus denegetur mulieri. ibid. n. 80

Index Rerum,

Ad Indotationem non sunt attendenda bona mulieris paraphernalia, nec patrimonialia, sed dotalia tantum. *ibid.* n. 81

De Indotationis materia qui tractent. *ibid.*

Inducio.

Vide *Moratoria.*

Insolidum.

Pluribus in solidum obligatis, si utilitas ad unum dumtaxat spectet, iste dicitur principalis, ceteri fideiussores inter seipos, non respectu creditoris. p. 43. ex n. 20. cum seqq.

Insolidum pluribus obligatis & simpliciter condemnatis, an creditori insuper agenti contra unum, non pro sua rata, sed pro toto, obster res indicata. p. 651. n. 2. & seqq.

Insolidum obligatis, & simpliciter condemnatis unusquisque pro rata intelligitur condemnatus, etiam si aliquis efficiatur non solvendo. pag. 651. 652. n. 3. 4. 5. 6. & 7

Et an à residuo præter suam ratam, videtur quilibet absolutus. pag. 652. & 654. num. 7. & num. 36 cum seqq.

Creditor, qui virtute sententiæ ratam ab vno correo exegit non poterit posse ab eodem, nec à ceteris in solidum obligatis solidum petere. pag. 655. n. 46

L. 1. 1. & similes C. si plures vna sent. procedunt, siue creditor à principio solidum deduxerit siue simpliciter omnes correos pro quantitate conueniit. p. 656. n. 57

Instantia.

Creditor (cuius ius fuit præseruatum in decreto comparente. eadem continuatur instantia. p. 411. num. 11

Tertius comparens virtute clausulæ saluo iure, dicitur petere in eadem instantia, eamque continuare, non nouam incipere. *ibidem*, numero 72.

Maria contrarium sectans reprobatum cuius fundamentum falsum ostenditur. *ibidem*, num. 73. & seqq.

Institor.

Institor præpositus ad certum genus negotiationis vel artis non obligat dominum contrahens extra negotiationem vel artem. p. 72. 73. num. 38. & ex n. 76. cum seqq.

Præpositus negotiationi non tenetur administratione finita, & quando secus. p. 73. n. 84

Institor quando finito officio teneatur per regulas & limitationes. *ibid.* n. 87. remissiuè.

De variis dubiis inter institorem præpositum, & præponentem. *ibid.* n. 88. remissiuè.

L. si quis mancipiis 17. §. si impubes ff. de institoria, actio disponens contractus cum institore sciens mortem domini præponentis, valere in præiudicium hæredis interpretatur. pag. 449. 450. ex n. 11. cum seqq. & ex n. 146

Institoris mandatum non extinguitur morte domini præponentis, sed durat quousque ab hærede renocetur. p. 444. n. 112

L. eius qui in provincia versiculo placebat. ff. si certum petatur contrarium supponens interpretatur *ibid.* n. 113

Institor procurator, vel syndicus contemplatione officij contrahentes de suo non tenetur, durante vel finito officio. pagin. 702. num. 12. ex num. 7. cum seqq.

Quod generaliter procedit in omnibus officialibus publicis vel priuatis *ibidem*. num. 13. & sequentibus.

Institoris mandatum finitur per mutationem status domini præponentis. p. 241. n. 10

Interusurium.

Vide *Fructus, Restitutio.*

Interusurium & fructus hæreditatis maioratus & vsusfructus patri debiti, seu ante tempus restituta, an iudicentur bona debitoris restituentis. p. 499. ex n. 1. cum seqq.

Distinctio traditur intra restitutionem præmaturam iuris iam quæsi & radicati. & iuris delati, & quærendi renocabilis & resolubilis. p. 500. ex n. 18. cum seqq.

Creditoribus ius habent ad interusurium medij temporis facta præmatura restitutione. pag. 501. n. 28 cum seqq.

Interusurium donat debitor, qui ante tempus restituit maioratum. p. 502. n. 33. & seqq.

Instrumentum.

Instrumenta producta & parti intimata, non impugnata, approbata remanent. pag. 664. ex num. 69. cum seqq. 3. p. c. 2. ex n. 69. fol. 664

Instrumentum quodlibet in iudicio factum habet executionem paratam propter calorem iudicij. pag. 671. num. 150. & seqq. & ex num. 144. cum seqq.

Instrumenta apud eum deponenda, qui maiorem partem facit in re. p. 764. n. 49. & seqq.

Instrumento crediti reddito debitori, creditum remississe censetur creditor. p. 244. n. 9

Secus hypotheca reddita. *ibidem*, ex num. 3. cum seqq.

Instrumento crediti reddito debitori creditum, & hypotheca in eo contenta remississe creditor censetur. *ibid.* n. 10

Instrumento crediti reddito debitori, fideiussores in eo contenti liberantur. *ibid.* n. 11

Ex instrumenti, quo duo erant obligati redditione vni ad iudicium remissio debiti, & simul actionis cessio contra correum. *ibid.* n. 12. & n. 13

Ex duobus instrumentis à fisco & alio creditore præsentatis, de quorum auctoritate non apparet quale eorum præferatur. p. 47. n. 8

Instrumenti habentis executionem paratam effectus non impediuntur ob nullitatem ipsius aut rescissionem contractus in via ordinaria motam. pag. 147. n. 56

In eodem instrumento simul contrahentes, & eodem tempore non possunt ad inuicem anterioritatem præterdere. p. 393. n. 135

Nec etiam ij, qui prius nominati reperiantur in eodem instrumento. pag. 385. & ex num. 150. cum seqq.

In eodem instrumento prius posterius non datur cum eodem momento ius omnium simul nascatur. p. 393. n. 136. & seqq.

Inter duo creditorum instrumenta de quorum anterioritate non apparet nulli datur prælatio, sed pro rata simul omnes admittantur. pag. 396. numer. 165

Instrumentum continens diem & horam præfertur alteri horam non habenti. *ibid.* n. 166

Etiam contra dotem, cuius instrumentum caret hora. *ibid.* n. 167

Et in quocumque actu præfata sententia locum habet iuxta communem receptam. *ibidem*, numer. 168

Ex duobus instrumentis horam non continentibus, nec apparente anterioritate, præferatur instrumentum pro dote, etiam contra fiscum, *ibidem*, num. 169

Dos

& Verborum.

Dos & fidei habentes instrumenta eadem die confecta cum quibus alij creditores concurrunt habentes tacitam, vel expressam hypothecam quis alij præferendus. p. 396. n. 170. remissiuè

Instrumento aliquo qui iuuatur totum recipere tenetur, nihil ei cieto. pag. 407. num. 24. & ex n. 16. cum seqq.

Instrumentum exhiberi petens totum approbare videtur. *ibid.* n. 25

Item in libro exhibendo. *ibid.* n. 407

Item, & qui iuuatur aliqua partita libri existentis penes aditum *ibid.*

Instrumentum producens videtur fateri omnia in eo contenta. *ibid.* n. 29

Etiam si protestetur, vno dumtaxat capitulo vtriusque. *ibid.* n. 30

Et de pluribus huius Regulæ ampliationibus & limitationibus. *ibid.* n. 31. remissiuè.

Instrumentum producens videtur fidem eius approbare, etiam si non sit solènis. p. 408. n. 32. p. 407

Nisi sit suspectum de falso. *ibid.*

Instrumentum exhibitum principi ex quo constat defectus, & nullitas validat principis confirmatio. p. 521. n. 69. & 70

Ex Instrumento exhibitio si apparet defectus, exceptio, & oppositio partis non est necessaria. *ibid.* num. 71

Instrumentum annullatum ob non solutam gabelam non ideo annullatur contractus. p. 522. n. 77 & ex n. 73. cum seqq.

Instrumentum producens continens exceptionem eam tacite opposuisse videtur. p. 717. n. 18

Instrumentum obligationis factum ab vxore in quo mariti licentia non apparet, iudex ex officio repellit, etiam si vxor non opponat. *ibid.* n. 22. & seqq. & ex n. 18

Instrumentum per sententiam reprobatum intelligitur, & amplius nec ad agendum nec ad excipiendum prodest. p. 652. 655. n. 11. & 51

Nec ex eo potest exemplar deduci nec inter easdè nec inter diuersas personas. p. 652. n. 12. & seqq.

Ea Instrumenta censentur reprobata per rem iudicatam quæ ex diametro repugnat sententiæ, non vero quado concurrere possunt in effectu. p. 655. num. 52

Instrumenti ea pars, quæ non continetur in sententia, omissa intelligitur. p. 656. n. 53. 54. 55. & 56

Inuentarium.

Vide *Hæres, Aditio*

Inuentarium impedit bonorum commixtionem, imò illa conseruat separata. p. 69. n. 26

Inuentarij confessio quoad hæredem creditorem idem operatur quod separatio per extraneos creditores postulata. *ibid.* n. 27. & 28

Inuentarij virtute hæres suum creditum & separationem tamquam extraneus postulare potest. *ibid.* n. 29

Inuentarij virtute hæres creditor hæreditatis potest suum creditum in concursum consequi. *ibid.* n. 31

Inuentarij confessio reddit hæredem illatum. *ibid.* n. 32.

Inuentarij beneficio hæreditas fingitur non adita. *ibid.* n. 14

Hæredis bona obligatio per testatorem ad solutionem legati per inuentarium subsequutum obligata non remanet. p. 70. n. 39

Abique Inuentario hæres se immiscens præsumitur dolosus, & bona surripuisse. p. 359. n. 12

Et est præsumptio iuris & de iure quæ non admittit probationem in contrarium. *ibid.* n. 13

Inuentarij confessio personalis est, ita vt confessio à tertio non prodest hæredi. p. 360. n. 20

Inuentarium à matre confectum in filiis non prodesse qui teneant. *ibid.* n. 21

Inuentarium à matre confectum in an filij possint ratificare. *ibid.* n. 22

Inuentarium confectum à legatario an prodest hæredi. *ibid.*

Confessio quotundam creditorum inuentarium confectum ab hærede verum esse ceteris creditoribus non nocet. *ibid.* n. 23

Inuentarium ab alio legitime confectum hæredi prodesse receptor est opinio. *ibid.* n. 25

Per Inuentarium ab vno ex hæredibus confectum probatur, quot bona defunctus reliquerit. *ibid.* num. 26

Inuentarium confectum à pupillo prodest suo substituto. *ibid.* n. 27

Inuentarij beneficium transmittitur ab hærede in successorem, tanquam in rem scriptum. pag. 361. num. 28

Inuentarium confectum à patre prodest filiis aliud non conficiendis. *ibid.* n. 29

Inuentarium fit vt hæres bona defuncti non occultet. *ibid.* n. 30

Inuentarium factum ab vxore de bonis mariti ad effectum diuidendi hæreditatem prodest hæredibus mariti. *ibid.* n. 31

Inuentarium factum ab eo, cuius intererat bona, non occultari; prodest etiam illi qui conficere tenebatur. *ibid.* n. 32

Inuentarium confectum à tutore prodest substituto, ac fideicommissario. *ibid.* n. 33

Donatarius omnium bonorum reseruata donanti certa quantitate ad testandum non tenetur facere inuentarium. *ibid.* n. 34

Inuentarium confici, fuit introductum, ne bona occultentur. *ibid.* n. 35

Hæres debitoris formantis concursum excusatur ab inuentario ob listam bonorum à defuncto datam. *ibid.* n. 36

Inuentarium factum à iudice ex officio suo prodest hæredi absenti. p. 361. n. 362. n. 34. & 38

Hæres debitoris formantis concursum legitimo iuris, & facti impedimento excusatur nouum conficiendi inuentarium. p. 362. n. 39

Tutoribus, curatoribus, & administratoribus, qui ratione officij, teneantur conficere inuentarium non prodest aliud à tertio confectum. *ibid.* n. 40

Hæres illius, qui cessit bonis nulla inuentarij confessione indiget. *ibid.* & seqq.

Hæredi non currit tempus conficiendi inuentarium durate impedimento iuris vel facti. *ibid.* n. 42

Lite pendente super bonis hæreditariis, quibus sicut immiscere non potest hæres, ita non tenetur ad inuentarij confessionem, nec ad protestationem. *ibid.* n. 43

De inuentario à se confecto potest hæres condemnatus opponere post rem iudicatam. p. 641. n. 87

Index.

Vide *Requisitorie, Clericus.*

Index infamando concursu is competens dicitur qui sit iudex debitoris non creditorum. pag. 3. num. 13

Index concursus non exigit decimam. p. 7. n. 44. & 58. cum seqq.

Index idem debet esse causæ præparantis, ac causæ præparatæ. p. 17. & 43. n. 19. & n. 24

Index Ecclesiasticus est competens concursus formari ad hæreditatem clerici iacentem instantibus creditoribus. pag. 20. num. 47. cum multis seqq.

DDdd 3 Debitor

Index Rerum,

Debitor potest nouiter formare concursus vniuersale coram quolibet suo iudice competente siue sit ex iam electis per creditores, siue non. p. 27. 28 n. 3. & 14

Coram vno iudice inuentandæ sunt omnes causæ ratione indiuisibilitatis concursus, ne continentia causæ diuidatur. p. 29. n. 15. & seqq.

Homicidij facti, in confinio diuersarum iurisdictionum iudex competens est ille, in cuius territorio reperitur caput occisi. p. 30. num. 26. & à n. 25 cum seqq.

Iudex concursus priuatim cognoscit de omnibus causis, ab eo dependentibus. p. 38. n. 1

De concursu per solos creditores formato ille iudex priuatim cognoscit, qui præuenerit causam ad petitionem vnus creditoris. *ibid.* n. 2

Iudex concursus ad se trahit omnes causas coram aliis iudicibus pendentes per requisitorias & inhibitionem. *ibid.* n. 3

Competentia orta inter duos iudices ad inuicem inhibentes, ille præualeat, qui iurisdictionem habet. *ibid.* n. 4

Iudex iurisdictionem habens potest etiam in partem habenti. *ibid.* n. 5

In connexis, & indiuiduis iudiciis in quibus clericus & laicus concurrunt iudex Ecclesiasticus, vt dignior competens est. p. 40. 41. 43. n. 5. 11. 12. 21. & 22

Iudex Ecclesiasticus sæcularem citantem clericum ad concursus inhibens vim facit. p. 41. n. 10

Idem seruatur in delatione quinquennali per creditores debitori præstanda. *ibid.*

Iudex exequens debitorem in iudicio particulari cognoscit de Domino rei reperiæ inter bona debitoris deductam pretium. p. 97. n. 118

Iudex non debet impertire officium suum inter partes non petente. p. 180. n. 37. & seqq.

Coram iudice concursus subhastante dependet comparare nouus licitator plus offerens subhastatione perfecta. p. 372. ex n. 85. cum seqq.

Præuentione iudicis Ecclesiastici, ac præuentione iudicis sæcularis concurrentibus in eadem die de qua non anterioritate non apparet, præsumitur pro præsumptione sæcularis. p. 396. n. 171

Iudicis animus soluentis sub cautione fuisse præsumitur consulere voluisse omnibus ius habentibus. p. 408. n. 37. 38. & seqq.

Coram iudice concursus an comparere teneatur clericus cui solutum fuit sub cautione de restituendo posteriori, si ab isto conueniatur reuocatoria. p. 408. ex n. 42. cum seqq.

Iudex concursus cognoscit de reuocatoria intentata contra creditorem etiam clericum, dum iudicium concursus extinctum non est. p. 409. n. 48. & 49

Solutionis virtute liberè sed sub clausula præseruatiua iuris tertij reuocatoria mota ad eundem iudicem redire debet creditor, nec clericus declinat etiam extincto concursu. *ibid.* ex num. 51. cum seqq.

Commissarium Iudicij tanquam Iudici, si iudex sit extinguitur. p. 456. n. 40. 41. 42. & seqq.

Iudex legitime subhastans quoad omnes iuris effectus representat debitorem ac si iste vendidisset. p. 715. n. 2

Iudicium vniuersale, & particulare.
Vide *Concursus.*

Iudicium concursus vt legitime formetur sex requiruntur, de quibus. p. 3. 4. 5. & n. 7. 13. 22. 27. 31. & ex n. 42

Iudicium concursus est inseparabile, & indiuisibile quare omnium creditorum præsentiam requirit. p. 6. n. 30

Iudicium vniuersale concursus originatur ab ipso debitore independenter ab aliqua executione. p. 8 num. 60

In iudicio creditorum vniuersali quilibet est auctor & reus. p. 15. n. 2

Iudicium concursus præparatorium est ad iudicium contentiosum super iuribus & titulis creditorum. p. 17. n. 18. & 19

Iudicium concursus vniuersale esse traditur & variis iuris fundamentis probatur. p. 24. ex n. 1. cum seqq.

Iudicium vniuersale continet vnum corpus sub se complectens plura iura. *ibid.* n. 3

Excussio bonorum respicit totum debitorem patrimonium cuius propterea Iudicium dicitur vniuersale. *ibid.*

Iudicium concursus indiuiduum est & inseparabilem connexitatem inter creditores inducit. p. 25. n. 6. & seqq.

Iudicium concursus non fit vniuersale ex concursu creditorum sed immediatè cessione bonorum facta à debitore. p. 26. n. 16. & 17

Iudicium concursus vniuersale diuersum est ab aliis iam motis per creditores contra debitorem quæ sunt particularia. p. 28. n. 13

Iudicium concursus indiuisibile esse probatur. p. 29 n. 20. cum seqq.

Iudicium concursus est corpus integrale compositum ex iure debitoris, & iuribus creditorum, quæ vt membra illius iudicantur. p. 30. n. 22. & 23

Iudicium concursus motum per creditores inter se ipsos & se inuicem opponentes ad executionem contra debitorem ab vno petitam est particulare & caret effectibus, ac priuilegiis concursus vniuersalis formati à solo debitore. p. 31. n. 30. cum seqq.

Inter iudicium concursus particularis & vniuersale originem trahens à facto debitoris discrimen multi ignorarunt. p. 33. n. 53

Iudicij mutatio quæ fit favore fisci maximum affert creditoribus præiudicium. p. 53. n. 36. vide p. 48. ex n. 18. & verbo fiscus p. 51. & n. 50

Iudicium concursus destinatur ad cognitionem prælationis, & iurium creditorum. p. 61. n. 17

Ea tamen cognitio fit incidenter. *ibid.* & n. seqq.

Iudicium concursus an separatim sit tractandum, quando aliqui creditores via executiua, alij via ordinaria agunt. p. 141. n. 1. cum seqq.

Vel an omnium creditorum causæ vestiantur via executiua, vt pari passu ambulent. *ibid.* n. 2

Iudicium concursus vniuersale an totum reddatur ordinariū concurrentibus in eo via executiua & via ordinaria. p. 142. n. 9. cum multis seqq.

Iudicium concursus totum efficitur ordinariū concurrentibus creditoribus partim agentibus via executiua & partim ordinaria. p. 142. & 144. n. 17. & 28

In iudicio concursus tanquam indiuiduo omnes creditores simul concurrere tenentur. pag. 143. num. 18

Iudicium concursus habet se ad lites motas & mouendas sicut caput respectu membrorum. p. 143. num. 19

In iudicio concursus disceptatur de totali iure creditorum in proprietate, an perpetuo & irrevocabiliter consequendum sit, vel in perpetuum excludendi à credito postulate. *ibid.* n. 20. 21. & 22

Iudicium vniuersale concursus directum est à particulari

& Verborum.

titulibus alibi per singulos creditores motis. *ibid.* sub n. 24

In iudicio vniuersali concursus agitur de totali iure creditorum, & de prioritare crediti. *ibid.* sub n. 24

Iudicium concursus, quo concurrunt creditores, quidam habentes viam executiuam, alij viam ordinariam totum efficitur ordinariū. pag. 144. num. 28

Iudicium concursus ex omnium creditorum iuribus componitur, & vnum continens indiuisibile conficitur, ideo omnium vna debet esse natura. *ibid.*

Vnumque iudicium eodem tempore non potest esse ordinariū, & executiuum. *ibid.* n. 34

Sed si concurrat via executiua cedit ordinariæ, vt potentiori. *ibid.* n. 35

Iudicium regulariter, & ordinariū ob fauorem plenariæ cognitionis. p. 145. n. 35

Iudicium concursus vniuersale dicitur pars principalis ad se trahens omnia alia cuiuscumque qualitatis. *ibid.* n. 37. cum seqq.

Inter iudicium concursus vniuersalis, & concursus particularis qualis sit differentia. p. 146. ex n. 42. p. 148. 149. & num. 72. & 73. ex num. 53. cum seqq.

Iudicium concursus vniuersale plenam exigit causæ cognitionem in via ordinaria. p. 146. 147. n. 45. 46. & 47. cum seqq.

In iudicium deducta, & à parte non impugnata videtur fateri, continere & approbare. p. 180. n. 42 & à n. 38. cum seqq.

In iudicio siue agedo siue defendendo Monachus p. 233. & 237. n. 29. & n. 100. cum seqq.

Actus quilibet in iudicio gestus præiudicialis creditoribus, si isti citati non contradicunt expressè illi consentire, & approbare censentur. pag. 378. num. 55

Iudicium concursus vniuersale, vt eius cessent effectus, quomodo, & quando extinctum dicatur. p. 409. n. 50. remissiuè.

Sub clausula præseruatiua iuris tertij, solutio facta operatur, vt iudicium concursus non extinguatur. *ibid.* n. 51. cum seqq.

Iudicium certum capi non potest ex iis, quæ pendet à futuro euentu, sed debet euentus, à quo declaratio pendet expectari. p. 562. n. 107. 108. & 109. & seqq.

In iudicij quasi contrahitur, & obligatio inter partes oritur. *ibid.* n. 143

Iudicialis actus potentior est extraiudiciali. p. 671. num. 144

Quæ in iudicio geruntur efficaciora sunt iis, quæ extra illud fiunt. *ibid.* n. 145

Præsentia in iudicio absque vocis expressione stipulationis vim habet. *ibid.* n. 146

Iudiciales actus habent executionem paratam. *ibid.* num. 147

In iudicio facta confessio habet vim publici instrumenti. *ibid.* n. 143

Et ob iudicij calorem continet efficaciorē probationem publico instrumento. *ibid.* n. 149

Instrumentum quodlibet in iudicio factum, habet executionem paratam propter calorem iudicij. *ibid.* n. 150

Iudicium concursus, non finitur creditoribus omnibus inter non solutis. p. 769. num. 42. vsque ad 47

Iudicium concursus non dissoluitur si aliquis creditor fuisset solutus sub cautione de restituendo alteri potentius ius habenti. *ibid.* n. 48

Et tunc nouus comparens potior creditor, idem iudicium concursus ingreditur, quod non est extinctum etiam omnibus illic assistentibus solutis, si adsit clausula de restituendo potiori venienti. *ibid.* n. 49

Iudicium concursus non dissoluitur quoties vnus creditor insolutus remanet. p. 770. n. 50. & 51

Iudicium concursus agitur cum curatore dato hereditati tanquam iacente, quæ detegitur iam adita, an reddatur nullum. pag. 254. n. 2. cum sequentibus.

Iuramentum requisitum ex lege regia in cessione facta per partem filio scholastico, qui aliter nequit citationem expedire. p. 56. n. 101

Iuramentum requisitum ex lege debet præstari coram iudice, & non sufficit coram notario non habente specialem commissionem. p. 57. n. 102

Hoc iuramentum debet præstari in iudicij manibus, nec sufficit actuarij præsentia. *ibid.* n. 103

Iuramentum de quo in l. Regia non respicit validitatem cessionis factæ scholari, sed fundamentum iurisdictionis scholasticæ. *ibid.* n. 104

Per iuramentum præstitum in contractu cessionis factæ filio scholasti iudice absente, non satisficit formæ, l. Regiæ quæ præcisè requirit, vt coram iudice fiat. *ibid.* n. 105

Afferatur decisio Senatus Pintiani. *ibid.* n. 107

In iuramento contractus confirmatorio præseruata est autoritas superioris, qui potest absoluere ad effectum agendi. p. 285. n. 48

Tenetur tamen impetrans facere relationem de pacto non petendi absolutionem. *ibid.* n. 49

Iurisdiclio.

Ad iurisdictionem fundandam solum attenditur quantitas principalis petita non quantitates petite à tertijs oppositoribus. p. 8. n. 59

Super iurisdictione inter duos formatam competentiam dirimit iudex superior vtriusque. p. 39. num. 11.

Iurisdiclio ordinaria est naturalis. p. 51. n. 37

Ad iurisdictionis fundatæ ratione loci exercitium, sufficit loci qualitatem in libello deduci quovsque reus opponendo de veritate doceat. pag. 57. num. 110

Iurisdictionem habentes in aliquibus dicuntur clarissimi. p. 199. n. 62. & seqq.

Iurisdiclio potest capi in pignus pro executione & alienari, insolutum dari. p. 688. n. 68

Ius, & Ius Accrescendi.

Ius nouiter introductum in iudicio, noua eget & diuersa instantia coram alio iudice competente proponendum. p. 28. n. 14

Iura plurium in eadem persona simul concurrentia distincta, & separata iudicantur. pag. 68. ex n. 11. cum seqq.

Ius alienum censum dum eidem non acquiritur ob aliquod iuris impedimentum remanet penes transferentem. p. 133. n. 44

Iura plurium personarum in eadem vna persona concurrunt, actiones vnus qualitatis non confunduntur cum actionibus alterius. p. 141. n. 136

Iura creditorum in iudicio concursus incorporantur, & simultaneo processu ratione indiuiduitatis terminantur. p. 146. n. 40. & 41

Ius accrescendi inter alimentarios etiam res, & verbis coniunctos, non admittitur. p. 216. n. 66

Ius alimentorum licet cedi, & transferri in alium nequeat, potest tamen commoditas in executionem capi pro soluendis creditoribus. p. 222. n. 43. & 44. & seqq.

Index Rerum,

Ius in iudicio deductum si per mortem litigantis extinguitur. p. 242. n. 24. & seqq.
 Iura actiones eius loci esse iudicantur quo exigi possunt. p. 474. n. 2
 Iura & actiones quoad exactiorem, an loco circumscribantur. ibid.
 Quid in statutis prohibitiuis, & pœnalibus. p. 474. 475. n. 5. & 11
 Iura & actiones loco non circumscribuntur. p. 474. num. 2
 Ius semel incorporatum in patrimonium debitoris renunciari non potest in præiudicium creditorum pag. 487. 488. cum seqq. & ex num. 2. & seqq.
 Ius quærendum & nondum radicatum debitor potest repudiare in præiudicium creditorum p. 507. n. 1. cum seqq.
 Ius tamen quæsitum, & in suo patrimonio radicatum debitor distrahere non potest in præiudicium creditorum. ibid. n. 4. & 5
 Ius alicui delatum ipso iure ante acceptationem est variabile, & conditionale, ita ut secuta repudiatione retro fingatur non delatum. p. 513. num. 77. & 88
 Ius quod nunquam fuit, extingui non potest. p. 520. n. 51. & à n. 46. cum seqq.
 Ius delatum acquirere, vel non acquirere in mera facultate debitoris est, etiam inuitis creditoribus p. 527. n. 44. & 45
 Postquam tamen debitor ius acquisiuit, & accepit, uir repudiare, aut renuntiare nequit in detrimentum creditorum. ibid. n. 46
 Debitor disponendo de iure sibi delato per contractum, vel testamentum in fauorem tertij eo ipso acquirere illud videtur. ibid. n. 47. & 48
 Ius dubium non potest esse melioris conditionis, quam ius certum. p. 555. n. 45. & 46
 De iure tertij excipiens regulariter non auditur. p. 556. n. 62
 Ius tertij quando sit exclusiuum iuris agentis potest opponi. ibid. n. 63
 Ius tertij quando dicatur exclusiuum ipso iure iuris agentis. ibid.
 De iure tertij potest allegare quicumque habens interesse. p. 557. n. 66. cum seqq.
 Ius incertum, ac pendens ex futuro euentu non est in consideratione quousque per euentum declaratur certum. p. 562. n. 107
 Et interim nullum ius adest, quod in iudicium moueri possit. ibid. n. 108
 De iure tertij potest dare reus si sit exclusiuum iuris agentis ipso iure. p. 563. n. 117
 Si sit radicatum in tertio. ibid. n. 119
 Reus potest dare de iure tertij, quod iuxta præsentem statum constans sit. ibid. num. 118. 119. & 120
 Tertius conuentus non potest excipere de iure tertij, quod pender à voluntate & declaratione tertij antequam declarat. ibid. 121. & 122
 Voluntas hæc satis detegitur per litem motam à tertio super extinctione illius, qui non conuenitur ab alio. ibid. n. 123
 Iuri creditorum anteriorum per factum debitoris detrahi non potest. p. 613. n. 45
 Iure creditorum extincto resoluitur ius hypothecæ existentis penes debitorem, aut tertium. p. 644. n. 133
 Ius quod omnino non est extinctum, sed elisum, & diminutum, durat in essentia, licet cesserit in effectu. p. 686. n. 54

Ius semel extinctum iterum non reuiuiscit. p. 733. num. 7
 Iuri debitorum quomodolibet debitor de suis bonis disponendo nulla arte detrahere potest. p. 738. n. 1. & ferè per totum. cap.
 De iure prælationis competente creditori debitor disponere nequit, nec subuertere alterum ei præferendo. p. 739. n. 4
 Ius prælationis est priuatiuum creditorum non communicabile debitori, qui ob id de prælatione alterius nequit opponere creditori inferiori exigenti suum creditum. ibid. n. 5
 Ius creditorum omne patrimonium debitoris ubique existens respicit. ibid. n. 9
 Iure debitoris extincto, vel amhilato ex natura rei, vel ex causa antecedente necessaria, & non voluntaria, extinguitur ius creditorum medio tempore quæsitum. p. 751. n. 64
 Quando ius pluribus gradatim competit vni post alium, primus per cessionem, aut remissionem, seu renuntiationem in fauorem inferioris factam sibi dumtaxat, non vero intermediis præiudicari potest. pag. 752. num. 70. 71. 72. & sequentibus.
 Ius propter circuitus vitandos non potest addi creditoribus, sed adimi. p. 758. n. 27
 Ius renuntiatum, aut cessum alicui si isti non acquiritur ex aliquo iuris impedimento non abdicatur à renuntiante. p. 271. n. 56
 Ius semel extinctum ob emptionem, vel acquisitionem rei, reuiuiscit re euicta, vel sublata. p. 669. n. 131

Ius offerendi.

Ius offerendi denegatur posteriori creditori contra emptorem pignoris ad instantiam prioris. p. 176. num. 14

Inspatrimonium.

Vide Patronatum.

Ius Sepulchri, & Capella.

Vide Patronatum.

L

Laudemium.

Vide Gablla, Onm.

Laudemium soluendum ex venditione rei feudalis onere census grauatae & legatae, debetur dempta æstimatione census. p. 171. n. 5. cum seqq. & ex n. 2
 Plura prædia censualia diuersis dominis pertinentia si quis emerit vnico pretio singulis dominis debet laudemium pro rata. p. 467. n. 29
 Laudemium debetur ex venditione semel perfecta licet postea à contrahentibus dissoluatur. p. 593. num. 8
 Laudemium au debeatur ex bonis emphyteuticis distractis pro satisfactione creditorum emphyteuticæ p. 676. n. 32
 Laudemium non debetur quando fructus rei emphyteuticæ adiudicantur creditoribus durante vita debitoris. p. 677. n. 42
 Legatum, Legatarius.
 Legatum alimentorum quod semel euauit propter diuitias legatarij reuiuiscit necessitate & inopia superueniente. p. 212. num. 12. & ex num. 2. cum seqq.
 Legatum alimentorum est naturaliter taxatum tam ratione temporis, quam ratione rei ipsius. p. 216. n. 68. & 69

Legata

& Verborum.

Legata diuersa excedentia vires hæreditarias reducuntur ad eas pro rata cuiuslibet legati p. 382. n. 2
 Legatarius si integrum legatum fuerit consequutus ultra vires patrimonij tenetur cæteris restituere excessum. ibid. n. 3
 Hæc diminutio, & defalcatio pro rata similiter procedit in contractibus, sicut in legatis. ibid. n. 4
 Legata relicta ultra vires hæreditatis ad eas reducuntur omnia pro rata. p. 461. n. 112
 Dominium rei legatae ipso iure transit in legatarium, etiam ignorantem quod ante acceptationem potest debitor repudiare inuitis creditoribus. p. 489. n. 31
 Dominium rei legatae transit in legatarium ipso iure. ibid. n. 22
 Etiam sine traditione. ibid. n. 23
 Legati repudiatione sequuta fingitur retrò nihil acquisisse. ibid. n. 24. & 25
 Legatarius, qui ex legato commodum non consequitur, grauari nequit, secus sub die aut à conditione, ratione interuenturij, quod percipit medij temporis conditione pendente. p. 502. n. 34. 35. 36. & seqq.
 Per legatae rei alienationem inducitur legati ademptio. p. 531. n. 15
 Sub distinctione inter alienationem voluntariam, & necessariam factam à testatore. ibid. n. 16
 Per hypothecam, & obligationem rei legatae legitimum ademptum non intelligitur. ibid. n. 19
 Sed hæres tenetur rem luere, & tradere legatario, ibid. n. 20
 Inter alienationem rei legatae pleno iure factam, & pignorationem vel obligationem discrimen quoad legati ademptionem. ibid. n. 21
 Legatum relictum vxori si caste viuat an semel ablatum recuperet caste postea viuendo. pag. 685. num. 36
 Legatum sub conditione si alicui nubat amittit mulier alteri nubendo etiam si vidua effecta conditioni parere velit. ibid. n. 36
 In vim legati valet confessio patris de recepto, aut debito, quoad extraneum in quinto, quoad filium in tertio, & quinto. p. 740. ex n. 20
 Legitima.
 Vide Filius, Granamen.
 Ad legitimam filij cui pater vinculum imposuit, de filij consensu, an insuper ius habeant creditores. p. 766. n. 1. cum seqq.
 Legitima filio acquiritur ipso iure ac etiam legitima supplementum. p. 767. n. 6
 Et etiam filio ignoranti. ibid. n. 7
 Quod speciale sit in filio non in cæteris hæreditibus. ibid. n. 8
 Legitima debetur filio ipso iure, & absque eius effectu, sicut, & ius agendi ad supplementum. ibid. n. 9
 Filius adhuc viuo patre quodammodo dominus legitime existimatur. ibid. n. 10
 Legitimam delatam repudiare non posse debitorem in præiudicium creditorum etiam ante acceptationem, qui tenuerunt. ibid. n. 11
 Nec etiam legitime supplementum renuntiare potest in præiudicium creditorum. ibid. n. 12
 Legitima continetur sub generali hypotheca bonorum filij. ibid. n. 13
 Legitimæ vinculum appositum ex sola voluntate filij dependet. ibid. n. 15
 Maioratum condere potest pater ex legitima filij expresse consentientis in suorum creditorum præiudicium. p. 768. n. 31

Legitimam delatam potest debitor repudiare in præiudicium creditorum. p. 771. 772. n. 79. & 80
 Si totam legitimam potest filius repudiare, multo magis grauatam, & diminutam acceptare potest in præiudicium creditorum. p. 772. n. 82

Legitimum.

Legitimum vt dicatur iudicium concursus quæ requirantur. p. 3. n. 13. cum multis seqq.
 Legitima persona non est amplius debitor post concursum ad contrahendum, & contractus est inualidus. p. 130. ex n. 4. cum seqq.
 Legitimum dicitur quod à lege approbatur. p. 618. num. 30
 Quæ semel legitime constituta sunt durant, licet casus superueniat à quo initium sumere non potuisset. p. 685. n. 38. 39. & seqq.

Lexio.

Lexio enormis vel ignominiosa habet locum in subhastatione. p. 711. n. 4. & 5
 Lexionis remedium enorme, vel enormissimæ, potest intentari à creditoribus pro suo interesse maxime quando fraudem interuenisse probetur. ibid. num. 6
 Lexionis remedium etiam competit secundo creditori contra rei aduocationem factam primo creditori. ibid.

Lex.

Lex requirens fideiussionem, etiam pro forma, si ultra procedat, præueniendo casum impotentiae, id sequendum præcisè. p. 351. n. 165. & 166
 Lex sicut habet potestatem inducendi formam in aliquo actu, eandem habet ad illam minuendam. ibid. n. 167. & seqq.
 Lex prohibitiua inducens formam, & nullitatem actus si ultra procedat, imponendo pœnam contrauentioni, à forma nullitatis recedit. ibid. n. 168. etiam si annullat act. 165. & 1. p. c. 14. ex n. 62. & 66. & c. 17. n. 82
 Lex simpliciter ad securitatem partis requirens iuratoriæ cautionem, trahitur ad leges simpliciter requirentes fideiussionem. p. 352. n. 170
 Leges loco fideiussionis requisitæ prouidentur casum impotentiae, non trahuntur ad leges simpliciter pro forma fideiussionum apparentes. ibidem, n. 171. & 172
 Lex Regia admittens pauperem recusantem Senatores ad iuratoriæ cautionem loco pecunie depouendæ nihil continet, quod indicet formam. p. 338. n. 57
 Cui legi aliæ duæ interpretationes assignantur. p. 346. 352. n. 124. & n. 172.
 Lex pontificia non recepta, nec ligat, nec obligat. p. 617. n. 22
 Potest tamen adduci in vim autoritatis, & doctrinæ magistralis. ibid. n. 23
 A Legis correctæ ratione, vel reuocata rectè argumentatur. ibid. n. 26
 Lege quidquid fieri potest, & pacto fieri potest. pag. 618. n. 27
 A Lege probatum, legitimum dicitur. ibid. n. 30
 Leges Imperatorum in Hispania legis vim non habent, allegantur tamen, in vim rationis ac doctrinæ magistralis. ibid. n. 43
 Lex quando aliquid inducit in fauorem alicuius subintelligitur, si ipse perat, & opponat. pag. 56. n. 56. p. 337. ex n. 41
 Lex.
 L. nomen quoque C. quæ res pign. oblig. poss. adducitur contra Cencium. pag. 610. ex n. 15. & sequentibus.

L. vni

Index Rerum,

- L.vniuersa rescripta, C. de precib. imperat. offeren. exornatur. p. 626. & seqq.
- L. duobus 19. ff. de except. rei iudicatae penderatur. p. 624. n. 6
- L. penult. §. Latinus Largus, ff. de except. rei iud. adducitur. p. 634. n. 11
- L. nam et si is, §. filius quidem officioso, ff. de inoffic. testam. & l. cum filius 78. ff. delegat. 2. & l. cum duobus. C. de inoffic. test. ponderantur. p. 643. ex n. 123
- L. 2. C. de luitione pignor. mirabiliter interpretatur. p. 649. n. 191. cum seqq.
- L. à Divo Pio, §. si pignor. ff. de re iudicata interpretatur. p. 666. ex n. 93. cum seqq.
- L. proponebatur, ff. de iudiciis exornatur. p. 694. ex n. 9. cum seqq.
- L. id, quod ff. de compensationibus, exornatur. p. 695. ex n. 14. cum seqq.
- L. qui inuicem, de conditione debiti ponderatur. p. 699. n. 36
- L. interdum, cum l. si quo ff. qui potior, in pign. exornatur. p. 712. ex n. 12. cum seqq.
- L. certi conditio. §. de pos. cum l. si quis ff. si cert. pet. exornatur. p. 821. ex n. 64. cum seqq.
- L. aliam 29. ff. de caution. l. id quod si. de constit. pecun. exornatur. p. 730. n. 78. cum seqq.
- L. qui id quod ff. de donation. ponderatur. p. 731. n. 85. & seqq.
- L. quod si maritus, ff. de constitut. pecun. exornatur. ibid. ex n. 86
- L. debitorem. C. de pignorib. l. debitorum pationibus 15. C. de pactis, exornatur. pag. 738. ex n. 1. cum multis seqq.
- L. scripturas 8. C. qui potiores, & l. 31. tit. 13. p. exornatur. p. 741. ex n. 28. cum seqq.
- L. 1. §. cum pradium, de pignoribus, & l. iusto §. non mutat. cum aliis, ponderantur, & exornantur. ex p. 742. n. 45. cum seqq.
- L. 1. §. ex contrario, ff. de separationibus interpretatur. p. 744. ex n. 65. v. que ad n. 69
- L. Paulus respondit 12. ff. quib. mod. pign. vel hyp. solui enucleatur, & interpretatur. p. 746. ex n. 1. & per totum.
- L. Lucius Titius 11. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu interpretatur. p. 747. ex n. 5
- L. creditor, qui prior 12. si tecum, ff. qui potiores. declaratur, & conculcatur cum aliis. ibid. ex n. 6. & seqq.
- L. Iubenus, C. ad Senat. constit. Velleian. interpretatur. ibid. ex n. 8
- L. Claudius Felix, ff. qui potiores in pign. hab. mirifice interpretatur. p. 764. ex n. 36. & ex n. 48. 3. p. c. 13. ex n. 58. & n. 50. cum seqq. & §. 1. ex n. 103. melius. 3. p. c. 14. ex n. 36. fol. 759. & n. 49
- L. greg. 13. §. si creditor. ff. de pignoribus ponderatur. ibid. n. 46
- L. si ego 10. §. si res, ff. de iure dotium, exornatur, & interpretatur. p. 214. ex n. 13. cum seqq. & ex n. 1
- L. Labeo, §. si. ff. de recept. arbitris, interpretatur, & declaratur. p. 264. ex n. 24. 25. 26. p. 262. & ex n. 11. cum seqq.
- L. fideicommissum 50. §. tract. ff. de iudicis ponderatur, & exornatur. p. 735. ex n. 25. cum seqq.
- L. 1. si minor, ff. de rebus eorum exornatur. p. 495. ex n. 7. cum seqq. & ex n. 108. & seqq.
- L. qui autem 6. ff. quæ in fraud. cred. l. non fraudantur 177. ff. de reg. iuris, l. 1. §. ff. de collat. bonorum similibus ponderatur, & exornatur. p. 487. ex n. 14. cum seqq.
- L. si aua, C. de iure delib. l. Pantoni, §. si, ff. de acquir. hereditat. exornatur. ex n. 30. cum seqq.
- L. 3. §. si de donat. inter l. in alia. C. si certum per. licet, §. quoties, ff. de iure dotium exornatur. ibid. n. 35. & n. seqq.
- L. hæc ratio iussi, ff. de donat. inter l. idemque 4. ff. eodem conciliantur, cum l. sed & si vir, §. si via, ff. eodem. ibid. n. 40. cum seqq.
- L. in fraudem, ff. de iure fisci, & l. cum quidem, ff. eodem conciliatur. p. 493. 496. n. 75. & n. 77. & ex num. 121
- L. partem, ff. de iis, quæ infra cit. credit. ponderatur. p. 499. n. 7. & 10. & ex n. 9. cum seqq.
- L. post mortem. C. de fideicommissis ponderatur, p. 509. n. 9. & ex n. 23. p. 499. 501. cum seqq. & ex n. 69. & seqq.
- L. Sed et si ante, ff. ad Trebell. l. hæres meus in princ. ff. de cond. & demonstrat. illuminatur. p. 502. n. 41
- L. 1. §. si minor, cum l. seqq. ff. de rebus eorum, interpretantur, & declarantur, quando, & quomodo loquantur. p. 495. ex n. 113. & seqq. & ex n. 108
- L. cum oportet, §. si autem. C. de bonis, qui liber. ponderatur, in parte renuntiant vsum fructum ante acceptationem. p. 503. n. 50. & 52. cum seqq.
- L. cum hic status 33. §. 3. ff. de donat. inter. ponderatur, & exornatur. p. 531. n. 18
- L. sequens quæst. ff. de legat. 2. exornatur. p. 532. n. 38
- L. idemque 10. §. si procurator, ff. mandati ponderatur. p. 531. n. 1. & 2
- L. Scripturas, C. qui potiores in pign. hab. exornatur. p. 540. ex n. 27. cum seqq. & n. 29
- L. Barbaric. Philippus, ff. de offic. Prætoris, solum procedit in iurisdictionibus, & officiis publicis autoritate, & vtilitate non in negotiis priuatis. p. 550. n. 6
- L. 1. C. de iure fisci 16. 10. interpretatur, & exornatur. p. 553. n. 28. & seqq.
- L. id quod, ff. compensationibus exornatur. p. 560. ex n. 97. cum seqq.
- L. Claudius Felix, ff. qui potior, in pign. hab. mirabiliter ponderatur. p. 564. ex n. 131. cum seqq.
- L. habebat. 13. ff. de instito. actio. ponderatur. p. 571. n. 54. & seqq.
- L. si curator, C. arbitr. tutelæ, & l. 49. tit. 5. p. 5. ponderatur. p. 576. n. 42. & 43
- L. si ex ea pecunia, C. de rei vendicat. ponderatur. p. 577. n. 54. cum seqq.
- L. si. C. de pactis exornatur. p. 592. & 596. n. 3. & n. 45
- L. 2. tit. 16. lib. 5. recop. mirabiliter, & noniter interpretatur, & exornatur. p. 593. 594. 595. ex n. 13. & ex n. 54. & n. 40
- L. cum venderet, ff. de pignorat. actio. interpretatur. p. 586. n. 46. & seqq.
- L. contractus, Cod. de fide instrument. exornatur. p. 593. n. 63. & cum seqq.
- L. 2. tit. 16. lib. 5. recop. verus, & singularis intellectus restituitur. p. 594. & 601. n. 19. & 110
- L. 3. C. qui bonis ceder. poss. l. qui autem, §. apud Labeonem, ff. quæ in fraude credit. l. 2. tit. 15. p. 5. explicantur. p. 5. n. 29
- L. si eo tempore. C. de distract. pig. expeditur. p. 6. n. 33
- Authent. vt determin. sit n. cler. §. si quis autem adiecerit exornatur. p. 10. ex n. 2. & seqq.
- L. si contendat, ff. de fideiussoribus enucleatur. p. 16. ex n. 6. & à princip.
- L. 1. C. quando imper. interpel. & vide. abundè exornatur. p. 19. ex n. 34. cum seqq.
- L. 1. §. si ex fundo, l. si quis ita hæres institutus sit ex certo fundo, ff. de hered. iunct. quoties. C. eodem exornatur. p. 23. n. 17. cum seqq.

L. vnic.

& Verborum.

- L. vnic. §. si autem, aliquid, C. de caducis toll. exornatur. p. 24. n. 25
- L. 2. ff. qui potiores, l. vtrum, la. 2. ff. de assignat. liber. ponderantur. p. 375. n. 9 & 10
- L. 1. ff. de separationibus, & tit. ff. & C. qui potiores ponderantur. p. 375. n. 12
- L. iuris gentium, §. si, l. maiorem, ff. de pactis, cum aliis ponderantur. p. 376. n. 14
- L. 1. & 2. ff. de quib. reb. ad eund. iudic. eatur, exornatur. p. ibid. n. 15. & seqq.
- L. cum in diuersis. 44. ff. de relig. & sumpt. funer. & l. 2. tit. 5. lib. 2. recop. ponderantur. p. 30. ex n. 25. cum seqq.
- L. 1. tit. 5. lib. 4. recop. interpretatur & declaratur. p. 69. per totum.
- L. vnica, C. de pænis fiscalibus creditores præferri, lib. 10. abundè exornatur. p. 47. n. 5
- L. pecuniam, C. de iure fisci declaratur. p. 50. n. 25
- L. vbi ceptum, ff. de iudiciis declaratur & interpretatur. ibid. n. 32
- L. 18. & 20. tit. 7. lib. 1. recop. explicantur. pag. 51. num. 40
- L. 1. C. quando imper. inter pupill. & vid. ponderatur. ibid. n. 45
- L. in sacris, la. 2. C. de proximis sacror. scrinio. ponderatur. ibid. n. 58. & 59
- L. vbi ceptum, ff. de iudiciis explicatur. p. 55. n. 77. 78. & 85.
- L. cum quædam puella, ff. de iudicis cum aliis interpretatur. ibi. n. 79. cum seqq.
- L. 1. C. vbi de ratiociniis agi oportet exornatur. p. 56. n. 93. cum seqq.
- L. 18. tit. lib. 1. recopilation. cum aliis interpretatur. ibid. n. 95
- L. si eo tempore. C. de remissis. pagin. & l. cum pro patre. C. de his qui prior. loc. success. exornatur. p. 59. 60. ex n. 67. 8. cum seqq.
- L. 1. ff. de priuileg. cred. cum aliis explicatur. pag. 64. num. 89
- L. 1. §. sciendum, ff. de separationibus exornatur. ibid. num. 6. & 7
- L. 1. §. ex contrario, ff. de separationibus cum aliis declaratur. ibid. n. 16. cum seqq.
- L. si, §. si, ff. de contrahenda emptio. exornatur & explicatur. p. 76. 77. n. 9. & 11
- L. nihil proponi 129. ff. de legatis 1. explicatur. p. 76. num. 1
- L. Codiicillis alias tutius 88. §. instituto, ff. de legatis 2. interpretatur. p. 77. n. 22
- L. literarum, C. de solutionibus exornatur. pag. 78. num. 32
- L. infulam 14. ff. qui potiores in pig. hab. exornatur. ibid.
- L. vnica, C. de priuilegiis fisci interpretatur. ibid. num. 78. cum seqq.
- L. 9. tit. 15. p. 5. ponderatur. pag. 84. num. 87. cum seqq.
- L. à Divo Pio, §. quod si res, ff. de re iudicata ponderatur & exornatur. p. 87. & seqq.
- L. depositi, §. 9. ff. de positi exornatur. pag. 88. ex n. 20. cum seqq.
- L. si pater, C. de cessione bonorum mirabiliter ponderatur. p. 89. n. 34. & 35. cum seqq.
- L. Paulus, §. domus, ff. de pignoribus, & l. cum postula sem 44. §. damni infecti, ff. de damno infecto, inter se valde pugnantes interpretantur & conciliantur. p. 90. ex n. 49. cum multis seqq.
- L. si ventri 8. §. in bonis, & l. si homines, §. quoties, ff. de positi, & l. si pater de cessione bonorum exornatur. p. 65. 96. n. 106. & n. 107
- L. si licet, C. qui potiores declaratur. p. 105. n. 5
- L. si, C. qui bon. cedere poss. l. maiorem 8. ff. de pactis. & l. 5. tit. 5. exponuntur. pag. 110. n. 18. cum seqq.
- L. item si vnus 17. ff. de receptis arbit. & l. 4. ff. de cessione bonor. exornatur. pag. 132. 133. num. 50. cum seqq.
- L. ait prætor, §. quid si tantum, ff. de iure delib. p. 132. 134. n. 28. & n. 62
- L. is qui bona 3. ff. de cessione bono. & l. 2. tit. 15. p. 5. ponderantur. p. 132. n. 31. & 32
- L. licet 17. §. rei depositæ, ff. de positi explicatur & exornatur. p. 135. n. 10. cum seqq.
- Et conciliantur cum l. inter se puto 39. ff. de vsucapio. ibid. n. 74. & seqq.
- L. 2. C. de pignoribus exornatur. pag. 144. num. 23. & 24
- L. 1. tit. 14. p. 5. interpretatur. p. 147. ex n. 51
- L. 2. tit. 16. lib. 5. recopilationis abundè interpretatur & enucleatur. p. 147. ex n. 55. cum seqq.
- L. si liberum 16. l. reos principales, C. de fideiussoribus, l. 2. ff. de duobus reis exornatur & declaratur. p. 150. ex n. 5. cum seqq.
- L. vbi ceptum, ff. de iudiciis non procedit in via executiua. p. 153. n. 37. cum seqq.
- L. Titio, §. ff. ad leg. falcid. ponderatur. p. 169. n. 41. & seqq.
- L. curauit, C. de actionib. empti, exornatur cum materia. p. 174. ex n. 33. cum seqq.
- Authent. hoc nisi debitor, C. de solutio, & l. 1. tit. 14. p. 5. exornatur. p. 176. n. 1. & seqq. & an renuntiare possit iuramentum. ibid. n. 3
- L. 2. tit. 9. p. 4. exornatur. p. 195. n. 13. 14. 15
- L. 29. tit. 16. p. 6. exornatur. ibid. n. 16
- L. si, tit. 1. p. 4. ponderatur. p. 196. n. 21. & seqq.
- L. Lucius, ff. qui potiores, exornatur. p. 201. n. 94. & seqq.
- L. si fundus, §. in vindicatione, ff. de pignorib. exornatur. p. 224. ex n. 16. cum seqq.
- L. creditor qui non idoneum, ff. si certum pet. cum aliis exornatur. p. 225. n. 18
- L. si legis, C. de pactis cum similibus exornatur. p. 367. ex n. 5. cum seqq.
- L. si pupillorum, §. prætor, ff. de rebus eorum exornatur. p. 383. ex n. 13. cum seqq.
- L. 2. G. de pignoribus exornatur & interpretatur. p. 397. 400. n. 4. & 5. & n. 23. cum seqq.
- L. patrem filium, ff. de legatis 3. l. si pupillorum, §. si, ff. de rebus eorum, ponderantur & exornantur. p. 413. ex n. 4. cum seqq.
- L. bonorum 49. ff. de verbor. signif. interpretatur. p. 440. ex n. 78. cum seqq.
- L. cum filius diuersis tribunalibus 78. ff. de legatis 2. & l. nam et si 15. §. filius, ff. de inoffic. testam. ponderantur. p. 468. n. 38. & 39
- L. si in emptione, §. si, ff. de contrah. emptio. cum aliis exornatur. p. 122. ex n. 1. & seqq.
- L. 23. tit. 11. lib. 5. recop. interpretatur. pag. 123. num. 12
- L. per diuersas, & l. ab Anastasio, C. mandati interpretatur. p. 124. n. 25. 26
- L. si fundum, ff. de fundo dotali exornatur. p. 328. ex n. 43. cum seqq.
- L. 3. §. tutores qui repertorium, ff. de administratio. tuto. interpretatur, & exornatur. p. 313. num. 12
- L. si constante 25. §. quoties, ff. solut. matt. interpretatur. p. 350. n. 154
- L. licibus 19. §. si autem, C. de agricol. & cens. l. 11. interpretatur. ibid. n. 155

L. 1.

Index Rerum,

L. n. §. fin. ff. qui satis cogan. cum aliis pluribus interpretatur. *ibid.* n. 156
 Authent. quæ supplicatio. C. de precib. impera. offeren. declaratur. p. 338. n. 57 p. 349. & ex num. 148. cum seqq. p. 334. vide ex n. 17
Libellum.
 Libellum fidele cum lista bonorum iurata, & dimissione omnium nihil reservato tenetur debitor præsentare concursum formans. p. 3. 4. n. 13. 14. & n. 22
 Et debet in eo nominare creditores debitor & quantitates. p. 4. n. 21
 Et an in concursu de quo utimur expressio affirmativa creditorum & quantitatum sit necessaria. *ibid.* num. 23
Liber Rationum.
 Vide *Rationum redditio.*
 Liberum qui exhibere petit, totum approbare tenetur. p. 407. n. 26
 Libri relationem iurata qui petit debet vel totam approbare, vel totam respicere. *ibid.* numer. 27
 Libro quo reperitur vnam partitam recepti, & alteram solutionis an creditor stare tenetur. *ibidem.* num. 27
 Libro administratoris, qui se iuvare vult pro eo operando paritas etiam distinctas pro eius executione admittere debet, ratione connexitatis. p. 703
 Creditor, qui vult ex libro debitoris probare, admittere debet paritas in fauorem debitoris. *ibid.* n. 33
Liberatio, Libramiento.
 Vide *Solutio, Satisfactio.*
 Liberatio facilius inducitur, quam obligatio. p. 237 n. 92. cum seqq.
 In liberatione fauor, in obligatione rigor iuris at, tenditur. p. 444. 445. n. 114. & 115
 Liberari ab obligatione quodammodo reipublicæ interest. *ibid.*
 Publica utilitas versatur in liberatione debitorum. *ibid.*
 Liberationis fauore latior sit interpretatio cum reudat debitorem ad pristinam libertatem, & extinguat obligationem. *ibid.*
 Favorabilior causa est liberationis quam obligationis. p. 445. n. 116. & seqq.
 Liberationis fauor cessat quando ostenditur debitori mandatum falsum; licet appareat verum. *ibid.* n. 119
 Liberationis fauore admittuntur solutiones factæ possessori fidei bonæ putatio, secus in alienatione ab isto facta. p. 448. n. 132
 Emptor, qui ex iussu iudicis ex pretio creditoribus posterioribus soluit, liberatur. p. 717. ex n. 20. & ex n. 18
 Liberatur etiam emptor, si iussu iudicis pretium deposuit, etiam si postea pereat, & soluti non sint creditores. *ibid.* n. 20
Licentia.
 Vide *Facultas, officium.*
 Absque superioris licentia monachus ex suo contractu nec agit in iudicio, nec conuenitur. p. 237. ex n. 91. cum seqq.
 Licentia à Patre filio data ad testandum, an comprehendat legitimam patri debitam. pagin. 515. num. 92
 Licentiam concessam filio ad testandum, an reuocare pater possit. *ibid.* n. 93
 Licentia petita & concessa ad aliquod faciendum,

arguit dominium & ius concedentis. pagin. 268. num. 27.
 Licentia principis accedente officium renuntiar, & vendi potest. p. 266. n. 2. cum seqq.
Licitator.
 Vide *Subhastatio.*
 Licitator nouus post bona concursui addita meliorem conditionem offerens, an admittatur. p. 367. n. 1. & seqq.
 Licitator nouus post peractam subhastationem bonorum minoris filci, vel Ecclesiæ, quando & quibus conditionibus admittatur. *ibid.* ex n. 5. cum seqq.
 Licitatorem nouum meliorem conditionem offerentem esse admittendum ob speciale priuilegium concursus, probatur. *ibid.* ex num. 11. cum seqq.
 Licitatorem nouum post subhastationem peractam in bonis concursus praxis frequenter admittit. p. 369. n. 33. & 34
 Licitator primus quando per secundum offerentem plus liberetur, vel non. *ibid.* n. 35
 Duo licitatores simul & eodem instanti concurrentes, eandem offerentes quantitatem, de quorum anterioritate non apparet quis præferendus. *ibid.* n. 36
 Argumentis contra admissionem non licitatoris in bonis concursus responderetur. *ibid.* num. 37. & seqq.
 Plus licitanti, an possit offerri præmium, hoc est *prometido*, in subhastatione bonorum concursus. 370. ex n. 44
 Debitor in concursus bonorum subhastatione non potest plus licitanti offerre præmium. *ibidem.* n. 44
 Nec administrator bonorum concursus. *ibidem.* num. 45
 Nec iudex, vel apparitor subhastationi assistentes. *ibid.* n. 46
 Nec creditoribus hoc licet. *ibid.* n. 47
 Nisi accedat creditorum, & debitoris consensus. *ibid.* n. 48
 Speciale est in concursu creditorum nouum administratorem, dummodo, quod plus offerat in magna sit quantitate. *ibid.* n. 49
 Licitator nouus plus offerens in subhastatione peracta, an comparere debeat coram iudice concursus, & an ad id cogatur emptor possessor. pag. 372. n. 85. cum seqq.
 Licitatoris forum sequi tenetur plus postea offerens, quando illi fuit rei subhastata possessio tradita. *ibid.* n. 86. & 87. & seqq.
 Licitatoris noui admissio plus offerentis, non prouenit ex iure ordinario, sed priuilegiato restitutionis in integrum. *ibid.* n. 89. & 81
 Licitatoris non admissio ad bona concursus iam subhastata debet postulari coram iudice concursus etiam aduersus possessorem, cui res addicta fuit, verius esse ostenditur ex n. 92. cum sequentibus.
 Concursus bona subhastata traduntur plus tunc licitanti sub tacita conditione, nisi alius meliorem conditionem attulerit. *ibid.* n. 93
 Et alio licitatore nouiter comparente ad idem iudicium concursus recurrere tenentur omnes. *ibid.* n. 94. & 95
 Pro licitatore nouo admittendo, ac rescindenda prima subhastatione recurrere debent omnes ad iudicem concursus. pagin. 373. numer. 104. & 105

Licitato

& Verborum.

Licitator nouus ad bona minoris Ecclesiæ, & similia priuilegiis subhastata recurrere debet ad iudicem possessoris, cui fuerunt tradita. *ibid.* n. 106. 107. 108. 109. & 110
 Creditor licitator bonorum debitoris compensat pretium cum suo credito, cuius partem retinere potest. p. 376. n. 14. & 15
 Licitator extraneus cogitur præcisè ad pretij oblato in subhastatione solutionem. *ibid.* n. 13
 Licitatio, & oblatio conditionalis non admittitur in subhastatione. p. 659. n. 5. & 6
 Nisi accedat creditorum consensus. *ibid.* n. 6. & sequentibus.
 Debet tamen consensus prouenire immediatè à creditoribus, non tamen à procuratoribus ad id carentibus speciali mandato. p. 665. & n. 81
 Licitator ad bona debitoris subhastanda accedens non admittitur si loco pretij offerat in se suscipere debita debitoris. p. 660. n. 9. 10. & 11
 Licitator sub conditione offerens, vel loco pretij debita debitoris in se suscipiens de consensu creditorum admittitur. *ibid.* n. 12
 Licitator in se suscipiens onus censuum liberat debitorem si accedat consensus creditorum. *ibid.* n. 13. & seqq.
 Licitatoris fidem sequenti creditores admittentes pretium conditionale, fatentur velle potius esse creditores licitatoris, quam debitoris. pag. 663. num. 44
Lis, Litis pendencia.
 Lis licet non adsit in bonis concursus, adest tamen, qualis qualis controuersia super illis inter creditores. p. 120. n. 36
 Lites moras contra debitorem concursu pendente simul sunt cum creditoribus tractandæ. pag. 305 num. 4
 Lites moras contra debitorem siue ante concursum siue post, trahuntur ad concursum vniuersalem. *ibid.* n. 5
 Lites moras contra debitorem concursu pendente si cum creditoribus non tractarentur simul facile foret illos fraudare, & cum obligantibus colludere. *ibid.* n. 6
 Lites omnes ante & post concursum formatum moras per creditores ad concursum trahuntur. p. 7. n. 42. & 43
 Aliud est lis creditorum vulgò dictum *pleya de accreedores*, aliud concursus creditorum. pag. 31. num. 31
 Nec de vno ad aliud valet argumentum. *ibid.* num. sequenti.
 Lite pendente nullus est sua possessione priuandus. p. 32. n. 29. & seqq. & n. 46
 Lite pendente nemo rei suæ administratione priuatur. *ibid.* n. 92
 Lite concursus pendente creditum exactum à creditore posteriori, si de eo apparet, statim restituatur concursus. p. 90. n. 41. & 43
 Ad litem moram contra bona concursus pendentes, creditores, quorum interest citandi sunt, & lis simul prosequenda. p. 134. n. 64
 Litigiosam non facit rem sequestrum super illa appositum. p. 131. n. 13. & 14
 Litigiosa res non efficitur per actionem personalem, sed realem. *ibid.*
 Litigiosam non facit rem actio hypothecaria à creditore intentata. *ibid.* n. 14
 Litem eandem executiuam, & ordinariam via tractari simul impossibile est. p. 142. & 145. n. 17. & n. 34
 Litis moras concursu pendente non solum cum de-

bitore, sed etiam cum creditoribus sunt tractandæ, & prosequendæ. p. 144. sub n. 24
 Lite pendente contra vnum correum vel fideiussorem, an creditor possit contra alios redire, quousque primus conuentus reperitur non soluendo. p. 150. ex n. 1. cum seqq.
 Negatiua opinio. *ibid.*
 Affirmatiua. p. 151. ex n. 10. cum seqq.
 Litis pendente exceptio opponi potest quoties sententia lata in vno iudicio alteri præiudicat. *ibid.* n. 9
 Lite pendente cum debitore principali adhuc potest fideiussor conueniri. p. 152. n. 24
 Lite pendente contra vnam ex fideiussoribus, vel principalem vel vnum ex correis potest creditor contra alium agere. *ibid.* n. 25
 Lite pendente contra principalem non impeditur executio contra fideiussorè, nec è contra. *ibid.* n. 26
 Litis pendente exceptionem opponere, nec allegare potest contumax. p. 54. n. 75.
 Litis pendente exceptio in executiuis locum non habet. p. 153. n. 37. 38. & 39. & seqq.
 Lite pendente inter duos super dominio directo emphyteuticæ, emphyteuta deponendo pensio nem excusatur à commissio. p. 239. n. 125. & 126
 Lis & instantia extinguitur persona agentis extincta & annihilata. p. 242. p. 25
 Item quando ius in iudicio deductum, per mortem litigantis extinguitur. *ibid.* n. 26
 Lite pendente super bonis hæreditariis, quibus immisceri non potest hæres, non tenetur ad inuentarij confessionem, nec ad protestationem. p. 362 num. 43
 Lite concursus pendente, & non extincta reuocato ria intentata contra creditorem etiam clericum cui fuit solum sub cautione de restituendo, coram iudice concursus tractari debet. pag. 408. ex n. 42. cum seqq.
 Tertium audire super sua prælatione, ac meliore iure non est nonalis, sed antiquæ continuatio. p. 409. & 140. n. 55. & 56
 Lis creditorum extinguitur per omnium creditorum dimissionem, durat & pendet aliquo creditore non soluto. *ibid.* n. 67
 Etiam si bona concursus sint consumpta inter cæteros creditores. *ibid.* n. 68
 Lis creditorum continuatur per comparationem noni creditoris cuius fuit præferuatum non noua intentantur. p. 411. n. 71. cum seqq.
 Lis mora super proprietate contra obtinentem in tenura nihil impedit possessori agenti ad exigenda iura maioratus. p. 563. n. 124. & ex n. 113. cum seqq.
 Lite concursus pendente omnes controuersias moras contra debitorem tractandæ sunt simul cum creditoribus. p. 743. n. 57
 In iudicio quasi contrahitur inter litigantes quorum nullus inuito aduersario à lite discedere potest. p. 767. n. 9
 A lite pendente super cessione bonorum tanquam iure priuilegiato discedere posse, qui teneantur *ibid.*
 Debitorem formantem concursum non posse liberè à lite discedere inanis creditoribus verius esse ostenditur. p. 767. ex n. 11. cum seqq.
 Lis nostra creditorum qua utimur non nisi in iudicio formato inter creditores moueri potest à debitore. *ibid.* n. 16. & 17
 Differentia maxima versatur inter simplicem cessionem bonorum, & litem concursus. *ibid.* n. 18.
 E e e Concursus

Concurfus lis, non facillè adaptatur regulis de simplici cessione bonorum loquentibus sed regulis stricti iuris ordinarij potius. *ibid.* n. 19

In lite concurfus velata inuoluitur cessione bonorum, principaliter tamen à iure ordinario prouenit. *ibid.* n. 20

A lite concurfus potest debitor re integra recedere. *ibid.* n. 22

A lite, & iudicio concurfus debitor discedere nequit quando res non sit integra, puta post citationem intimatam creditoribus, vel post litem contestationem. *ibid.* n. 22. cum seqq.

Liti concurfus renuntiandi via præcluditur debitori post litem contestationem. p. 768. num. 26. cum seqq.

A lite concurfus discedere permittitur debitori, quando solutionem offert creditoribus. *ibid.* n. 30

Lis concurfus formatur vt audiatur debitor, & cognoscatur de iuribus creditorum, ac de suo anteaquam ad bonorum distractionem perueniat. *ibid.* n. 31. & seqq.

Lis creditorum extinguí potest creditoribus (quorum interest) simul consentientibus. pag. 769. num. 35

Pacta tamen, & conditiones appositæ inter debitorem remanentem litem concurfus, & creditoribus consentientes ad vnguem seruandæ sunt. *ibid.* num. 36

Litem & iudicium concurfus dissoluere potest debitor, si soluat creditoribus. *ibid.* n. 37. 38

Debent tamen creditores satisfieri cum effectu, aliàs lis & iudicium permanet. *ibid.* n. 39.

Lite durante durat administratio qua extincta, pariter extinguitur. *ibid.* n. 40

Lis finitur per rem iudicatam executioni traditam cum effectu, ita vt interim adhuc pendere dicatur. *ibid.* n. 41

Lis creditorum finita dicitur postquam virtute sententiæ graduationis omnes sint soluti, & integrè satisfacti. *ibid.* n. 42

Lis creditorum non finitur creditoribus omnibus nondum integrè solutis. *ibid.* num. 46. 47. & sequentibus.

Lite pendente superueniens mutatio qualitatis non mutatur iudicium legitime coeptum. p. 256. n. 25 & 26. & 1. p. c. 7. ex n. 78

Quomodo lis coepta cum defuncto transit in hæredem ita pariter coepta cum hæreditate iacenti defunctum representante. p. 185. n. 17

Litis Contestatio.

Lite contestata coram ordinario an miserabilis persona possit adite Principis curiam. p. 20. n. 16

Lis non dicitur contestata super noua causa, in iudicium non deducta, nec aduersarius instructus vt possit defendi. pag. 636. num. 31. cum sequentibus.

Locatio, Locator.

Locator pascuorum pro alimentis animalium habet in his hypothecam cum prælatione. n. 100. & 101

Locati pascua datur animalium retentio, & durat hypotheca, dum non exeunt à pascuis de consensu locatoris. *ibid.* n. 102. & n. 104

Concurrentibus locatore pro mercede tacite recondictionis, & creditoribus contrahentibus cum conductore ante eam isti præferuntur in hypotheca. p. 607. n. 67. & 68

Locator pro suis annuis pensionibus omnibus præfertur creditori interim contrahenti cum conductore. *ibid.* n. 69. & seqq.

M

Maior.

Vide *Creditor.*

Maior pars creditorum quando, & quibus casibus præiudicat minori, latè, ex n. 67. cum multis seqq.

Maioratus.

Vide *Possessor, Facultas, Alienatio, Alimenta, Feudum.*

Maioratus bona, in diuersis districtibus si existant ad fundandam iurisdictionem districtus ille attenditur, quo caput maioratus existet. p. 30. n. 37

Maioratus possessor format concursum ad bona maioratus, & libera sit bonorum separatio ad petitionem creditorum vtriusque patrimonij. p. 72. num. 69

Satisfactis creditoribus antiquis maioratus, creditores ad bona libera habentes possessorem obligati, sunt soluedi ex fructibus maioratus. *ibid.* n. 70

Maioratus antiqui creditores cuius bona non sufficiunt, non habent recursum, ad libera possessoris. p. 52. n. 71. & p. 72. per totum.

Maioratum duorum possessor formans concursum, vtriusque bona separantur, & quilibet maioratus suos agnoscit creditores ne confundantur illorum iura. p. 72. n. 72

Maioratus possessor cedendo, vel locando fructus ipsius, tantum personale ius transferent in cessionarium, & locatorem, duratum dumtaxat per vitam possessoris. p. 78. n. 24

Maioratus redditus consignati per possessorem suo creditori decedentem pro rata restituuntur successori maioratus. p. 84. n. 89

In beneficio quolibet Ecclesiastico idem obseruatur. *ibid.* n. 90

Consignatarius qui anticipatè solutiones à possessore maioratus mortuo recepit, reddere tenetur. *ibid.* n. 91

Maioratus possessores eius bona in feudum vel emphyteusim dare non possunt, sub conditione, siue cauerint, vacatione contingente mortuo possessore. p. 84. n. 92

Maioratus possessor non potest supplantare successorem conferendo officia si vacarent, si in vita sua non vacat. *ibid.* n. 93

Maioratus successor dicitur potior, & antiquior creditor respectu bonorum ipsius maioratus. p. 96. n. 110

Maioratus possessor ratione dominij potior est qui cuiuslibet creditoribus sui prædecessoris exigere volentibus sua credita ex bonis maioratus absque facultate regia vel cum illa inefficace, & inutili. p. 97. n. 120

Creditoris antecessoris maioratus cum facultate Regia, an possint prius exigere ex bonis maioratus, quam ex liberis. *ibid.* n. 121

Maioratus cuiuslibet possessori concursum formanti in alimenta consignanda sint, eo quod potior, & prior creditor est ad bona maioratus. *ibid.* n. 122. & n. seqq.

Maioratus possessor prior creditor est, ergo ex bonis concurfus debentur ei alimenta atque abfurdum est. *ibid.* n. 23. cum seqq.

Maioratus possessor etsi prohibeatur bona alienare eorum tamen integrum dominium habet. p. 134. num. 58. cum seqq.

Maioratus bona possunt conuenire si constat, super liberis adesse coërsu formatu. p. 183. n. 7. & n. 2

Maiora

Maioratus cuiuslibet possessor, necnon Ducis, Marchionis, & Comitum, aliæve nobiles, & potentes personæ ære alieno grauata, & concursum formantes, an indistinctè ultra quam facere possint, conueniantur. p. 197. ex num. 32. cum sequentibus.

In Maioratus, feudi, & emphyteusis fructibus potest fieri executio pro satisfaciendis creditoribus possessoris. *ibid.* ex n. 54. cum seqq.

Maioratus simplicis possessori alimenta non debentur in concurfus iudicio. p. 198. n. 54. cum seqq.

Creditoribus instantes pro maioratus bonis distrahendis nihil gerunt, quod tendat in vinculi destructionem, sed curant ex fructibus maioratus satisfieri. p. 199. n. 56

Differentiam inter possessores maioratum habentium iurisdictionem, & dignitatem, & aliàs iurisdictione carentes. p. 198. n. 42

Maioratum Hispanorum institutiones in bonum publicum fuerunt introductæ, & in eorum ius publicum conseruatione versatur. *ibid.* n. 44

Maioratus an per se sit dignitas, affirmatur. *ibid.* n. 46 contra. n. 60

Maioratus possessor propter dignitatem quo potitur causans concursum consequi debet alimenta ne egeat in dedecus dignitatis, & honoris. p. 198. num. 47

Maioratus bona an propter inopiam possessoris, & eius alimenta an alienari possint. *ibid.* num. 48. & num. 67

Maioratus simplicis possessor nullibi reperitur priuilegiatus in iure, ne conueniatur ultra quam facere possit. *ibid.* n. 51. & seqq.

Maioratus ex propria natura nullam in se dignitatem publicam continet quamuis ex accidente eam possit habere. p. 199. n. 64. & seqq.

In Maioratus Hispaniæ dispositio, Auth. res quæ, C. commun. de legat. locum non habet, cessante facultate Regia. p. 199. & 204. num. 67. 68. & 69. & 130. & seqq.

Maioratus successor tenetur ad alimenta ad quæ fundator tenebatur, quemadmodum, & debita ipsius soluere. p. 203. n. 114

Maioratus bona an sint affecta onere realitatis successoribus, & alios de familia disceptatur, & ostenditur error vulgi. p. 204. ex num. 127. cum sequentibus.

Maioratus dispositio cum facultate Regia sub conditione de consignandis prius alimentis cæteris filiis, sustinetur, etiam si tunc non sint consignata, dummodo postea consignentur. p. 388. n. 62

Ad maioratus bona, & ad libera, creditores an cogantur prius agere contra maioratum ne creditores ad sola libera consumpta per anteriores, ius suum amittant. p. 398. ex n. 5. cum seqq.

Affirmatiuam partem, æquiuocem tenetur Molina, tribus potissimum fundamentis. *ibid.* n. 3

Creditoribus, qui maioratum, & bona libera habent obligata, æquius videtur prius excutere maioratum, ne consumptis liberis, aut creditores posteriores maioratum recursum carentes, amittant suum creditum. p. 399. n. 10. cum seqq.

Maioratus ereditores nullum damnum patiuntur prius exigendo, ex maioratu, quod cum illis deficiat, possint exigere ex allodialibus, quæ simul habent obligata. *ibid.* n. 12. & 13

Et huic opinioni magis inclinari videtur Molina. *ibid.* n. 14

Molina opinionem plurimi Doctores forenses sequuntur. *ibid.*

Contraria opinio contra Molinam in maioratibus Hispaniæ longe verior ostenditur. *ibid.* ex n. 15. *ibid.* & ex n. 19. cum seqq.

Maioratus obligatio ex facultate Regia est subsidiaria, & nihil operatur nisi in defectu bonorum liberorum siue tempore obligationis, siue exactiois. p. 400. n. 17

Maioratus obligatus ex facultate Regia dici potest fideiussor indemnitatis, & subsidiarius qua non nisi in subsidium tenetur. *ibid.* 18

Ad Maioratum an creditor peruenire possit propter æs alienum, quo grauata sunt bona libera. p. 401. n. 25. & seqq.

Creditor quemadmodum excusatur ab executione bonorum liberorum, ære alieno grauatorum, pariter excusari in bonis maioratus propter dominium possessoris, qui dicant. *ibid.* n. 26

Impugnatur præfata Doctorem responso ad Molinam creditorem posse releuari ab executione bonorum liberorum ob æs alienum, ergo potest cogi vt agat contra bona maioratus, si bitem hypothecata, non est bonum argumentum. *ibid.* n. 29

Ad Maioratum & ad bona libera creditor cogi nequit à creditoribus posterioribus ad sola libera vt prius à maioratu exigat. p. 401. n. 46

Maioratus successor non habet bona antecessoris census ex facultate, imponentis maioratus obligata, nec hypothecata, vt redimat, sed personalem tantum. p. 403. n. 58. & 59

Maioratus est persona ficta, & diuersa à possessore illius. p. 415. n. 30. & seqq. & ex n. 26. cum seqq.

Maioratus nomine & iure agens possessor non tenetur compensare quod ipse debet ex persona propria. *ibid.* n. 31

Maioratus possessor agendo nomine maioratus non attenditur, sed persona maioratus ficta, quam ipse representat. *ibid.* n. 32. & seqq.

Maioratus, vt acquirat libertatem ex redemptione census facta per possessorem propria pecunia duo requiruntur. p. 417. n. 54. & seqq.

Ad census impostum super maioratu in argentea moneta ex facultate Regia non distinguitur genus monete; tenetur imponens, quæ ad excessum non maioratus. p. 421. n. 24

Nec conuentionem imponentis posse nocere successoribus maioratus asserit Amaya. *ibid.* n. 25

Qui, ita praxi receptum fuisse, testatur. *ibid.*

Causa, negotium, & utilitas ad vnum dumtaxat maioratum spectans ad alios trahere facultatem impetrans nihil agit. p. 431. n. 21

Maioratus obligatus virtute facultatis habetur pro fideiussore. *ibid.* & num. seqq.

Pluribus maioratibus obligatis ex facultate Regia, pro causa & negotio ad bonum dumtaxat tante solus iste tenebitur, cæteri liberi remanent. *ibid.* n. 21. & 22

Maioratus duo simul obligati ab vtriusque possessore legitimo, si legitime diuidantur, vterque tenetur pro rata. *ibid.* n. 13

Et inter vtrumque fit computatio crediti seu census distributio iuxta valorem fructuum vtriusque maioratus, ita vt quilibet pro sua parte fructuum recipiat partem census annuatim persoluedi. *ibid.* & num. seqq.

Census imposto super duobus maioratibus, ab vno possessore tentis, si vnus euincatur, an iste prior liber transeat in vincendum absque census obligatione. pagin. 432. num. 16. cum sequentibus.

Index Rerum,

Et an saltem pro sua rata parte maioratus euectus censum super duobus impositum recognoscere teneatur. p. 432. n. 23. & seqq.

Maioratum euincens verus successor in tenuta à possessore putatio imponente censum sub facultate Regia si potest creditores euertere, multo magis poterit qui in proprietate maioratum euecit. pagin. 447. 450. numer. 128. numer. 151. & 152

Maioratus successorem qui à putatio possessore, (censum super maioratu ex regia facultate) maioratum euecit non posse tacite nec expressè contractum ratificare absque noua facultate verior & certior opinio est. pagin. 456. & ex num. 1

Super duobus maioratibus ab vno legitime possessus census ex facultate impositus sustinetur in vtroque etiam si pro tempore separentur, & à duobus legitimis successoribus ponderantur. p. 465. num. 1

Super duobus maioratibus census impositus ex facultate ab vno possessore tentis quorum alter fuit euectus huius respectu euanescit, ita vt maioratus euectus liber transeat in verum successorem euincentem. ibid. n. 2

Et an maioratus non euectus integra census quantitate remaneat grauatus. ibid. ex num. 5. cum sequentibus.

Onus census impositum à principe super duobus maioratibus & habito respectu ad vtrumque vno deficiente iniquum foret alterum sustinere totum pondus. p. 466. num. 14. 15. 16. & 17. cum sequentibus.

Maioratum vnum plus debitum grauate principem foret inhumanum, cum onus debeat fructibus correspondere. p. 467. n. 30

Pars census deficiens impositi super duobus maioratibus, eo modo computanda vt sciatur quanto minus maioratus remanens soluere debeat. p. 469 ex n. 48. cum seqq.

Computationis exemplo clare monstratur pars census qua grauatus remanet maioratus non euectus. p. 469. n. 49

Maioratus euectus licet à census obligatione liberetur, eius tamen sit fructuum taxatio vt sciatur quanta census parte maneat grauatus alter maioratus relictus. p. 470. n. 62. & seqq.

Rata census deficientis ex maioratu euecto damnum & defectus quomodo communicandum erit inter creditores. pagin. 471. ex n. 6. 9. cum sequentibus.

Responderetur argumentis tenentibus vt pars deficiens correspondens maioratu euecto sit oneranda remanenti, simul obligato. ibid. ex n. 71. cum seqq.

Maioratum delatum debitori an in praiudicium creditorum possit repudiare. p. 488. ex n. 12. cum seqq.

Maioratus possessio statim mortuo possessore transfertur in successorem etiam ignorantem. ibidem, num. 14

Maioratus dominium sine apprehensione transfertur & ante acceptationem. ibid. n. 15

Maioratus delati, acquisitio ante acceptationem ius est quoddam informe variabile, & resolubile. p. 489. n. 19

Maioratus delati repudiatione secuta nullus consideratur status, quo creditoris ius possit subsistere. ibid. n. 26. & seqq.

Dispositio, l. 45. tauri inducta fuit in fauorem successoris maioratus qua vti potest, in sui utilitatem, non in sui damnum. ibid. n. 29

Ita vt tertius contra successorem, ea dispositione se iuuare non possit. ibid. n. 28

Maioratum an possit restituere ante tempus contradicente vxore, p. 500. n. 14

Maioratum ante acceptationem potest debitor renunciare in praiudicium creditorum secus post acceptationem. p. 503. n. 43. & 44

Maioratus possessor pro tempore vitæ suæ & in sui praiudicium potest commoditatem maioratus cedere, etiam in praiudicium filiorum si non excedat quintum. ibid. n. 45

Maioratum quærendum potest debitor repudiare in praiudicium creditorum, quæsitum autem non potest. ibid. n. 46

Maioratus possessor potest in vita renunciare maioratu in praiudicium vxoris cui ex l. regia debetur medietas fructuum. ibid.

Filius ad eundem patris hæreditatem vinculo maioratus grauatum quod grauamen postea tacite vel expressè approbavit à se factus maioratus intelligitur ad cuius bona creditores ius habent. p. 511. n. 60. & 61

Maioratum condere nequit debitor in praiudicium creditorum quorum respectu bona libera manent. p. 511. 512. n. 64. 65. 66

Filius tempore approbationis grauamen vinculi non habens, creditores isti postea contrahentes nequeunt maioratum impugnare. ibid. n. 67

Maioratus grauamen impositum à patre cui filius post mortem consensit an à patre factus an à filio conditus maioratus dicatur. ibid. n. 68. 69. & seqq.

Maioratus familie relictus extinguitur extincta omni familia & in ultimo bona remanent libera. p. 526. n. 49

Non tamen iste vltimus potest aliquid de bonis ipsis disponere in praiudicium suorum creditorum. p. 527. n. 50

Maioratum debitor condere non potest quin eius bona libera remaneant pro solutione creditorum. p. 527. n. 51

Maioratus successor verus, qui in tenuta vicit potest subuertere census impositos cum facultate regia per possessorem putatiuum victum. p. 555. n. 45. 46. & seqq.

Maioratus nomine & dignitatis non nomine suo agit possessor pro iuribus ad maioratum & dignitatem pertinentibus, cui defectus dominij obijci nequit. p. 559. 560. n. 87. 88. 89. & n. 90. cum seqq.

Maioratus per administrationem representatus est, qui agit & conuenitur, & penes quem dominium residet. p. 560. n. 61. cum seqq.

Maioratus est dignitas, & persona ficta diuersa à persona possessoris. ibid. n. 93

Maioratus possessoris ius diuersum est à iure spectante ipsi maioratu. ibid. n. 94

Maioratus persona ficta arrenditur non persona possessoris agentis & representatis maioratum. ibid. n. 96. cum seqq.

Maioratus dignitas, & Ecclesia tanquam persona ficta & representata habet dominium, & possessionem iurium ad eam spectantium; administrator autem agit, & conuenitur nomine ipsius, quam representat. p. 461. n. 99

Maioratus & dignitatis, mortuo creditore non vacat possessio iurium ad eam spectantium, sed penes personam fictam remanet. ibid.

Maioratus

& Verborum.

Maioratus est quædam persona ficta representata veluti homo mutus, qui si posset loqueretur. ibid. n. 99. cum seqq.

Maioratus possidet omnia iura necnon privilegia, & effectus successionis, tanquam persona ficta possessor autem nomine ipsius possidet, ministrat, agit. ibid.

Maioratu non datur hypotheca pro deteriorationibus contra hæreses prædecessoris. p. 573. n. 7

Maioratus re vendita ex facultate regia, vt ex pretio alia emenda subrogetur, an & quando empta vinculo subiiciatur. p. 575. n. 28

In quo tres casus distinguit Molina relatus. p. 574. n. 29. 30. 31. 32. 33. & 34

Maioratus in re sibi à possessore empta ex pecunia destinata in maioratus augmentum præfertur omnibus possessoris ementis creditoribus. pag. 577. num. 54. 55. 56. & sequentibus, & ex num. 42. cum seqq.

Ad maioratus successionem descendens representat locum, & gradum ascendens præmortui, & tamen nihil ab eo capit, sed iure proprio succedit fundatori. p. 582. n. 40. & p. 584. & ex num. 21. cum seqq.

Maioratus bona ex facultate hypothecata si distrahi contingat in subhastatione publica sunt distrahenda. p. 683. n. 1. & 2. & seqq.

Maioratus bona, si redditus non sufficiunt ad solutionem distrahi quotidie iubentur. ibid.

Maioratus bona per facultatem regiam alienari, & hypothecari permittuntur, libera remanent deinceps. p. 684. n. 16

Ad Maioratus bonorum distractionem non peruenitur, nisi prius facta excussione bonorum liberorum. p. 684. & 686. n. 20. 23. & 44

Maioratus obligatus fideiussor indemnitate, aut fideiussor reputatur. p. 684. n. 22

Maioratus bonis semel distractis si bona libera postea possessor acquirat, successor nequit distractionem retractare. p. 658. n. 24. & sequentibus.

Maioratus bonis semel distractis si postea appareat eo tempore bona libera adesse, an distractio retractetur. ibid. ex n. 42

Negatiua sententia proponitur. p. 686. n. 43. & seqq. verior contraria. n. 27

Maioratus bona libera manent ab hypotheca, quoties libera reperiantur. ibid. n. 49

Maioratus bona vt indebitè alienata repeti possunt ex conditione sine causa vel indebiti defignatis bonis liberis tunc stantibus. ibid. n. 50

Per maioratus confectioem, & alienationis prohibitionem debitor nihil detrahit iuri creditorum, quorum respectu bona libera remanent. pag. 675. num. 12

Maioratus bona feudalia, & similia, sicuti prohibentur alienari, ita hypothecari, vel obligari. p. 765. num. 21

Nec census super eis constitui. ibid. n. 22

Secus super fructibus. ibid. n. 23. & 24

In Maioratus successorem nullum onus aut grauamen impositum à possessore transit, sed illico resoluitur. p. 764. n. 34

In Maioratu successor non à debitore, sed à primo fundatore ius capit, & tot sunt donationes, quot uocationes, vna ab altera independens, ibidem, num. 37

Maioratus successor non tenetur ad debita prædecessorum. ibid. n. 38

Maioratus bona sunt tradenda successoribus cum fructibus pendentibus. ibid. num. 51. & ex n. 43. cum seqq.

Mala fides.

Vide *Bona fides.*

Mandans, Mandatum.

Vide *Procurator*

Mandatum Procuratoris in rem suam reuocari non potest à mandante. p. 235. n. 74

Mandatum in rem suam, etiam re integra per mortem mandantis non reuocatur. ibid. num. 75. & 76

Mandatum à debitore constitutum ad administrandum, exigendum, & alienandum extinguitur per iudicium concursus subsequutum. pag. 240. num. 1

Mandatum per mutationem prioris status, & sic per concursum mandantis, aut mandatarij extinguitur. ibid. n. 2

Ipso iure. p. 241. n. 10. & 11

Mandatum respiciens administrationem statim finitur dempra, finita aut renuntiata administratione. ibid. n. 14

Mandatum intuitu administrationis constitutum cessante administratione per mortem, cessionem, renunciationem, priuationem, aut promissionem extinguitur etiam re non integra. ibid. n. 15

Etiam mandatario effecto domino litis, ibidem, num. 16

Mandatum ab impubere cum patris consensu, pubertate adueniente, extinguitur. ibid. n. 17

Mandatum extinguitur etiam si ratione rei, vel causæ mandans conditionem mutauerit vt si liti cesserit, vel beneficio renunciauerit. ibid. n. 18

In Mandato intelligitur conditio deducta si res, & personæ in eodem statu permaneant. ibidem, num. 19

Sicut debitor per concursum amittit administrationem suorum bonorum, ita & mandatarius, cui per administrationem fuit commissæ, ibid. n. 20. & seqq.

Mandatum ad negotia, an per superuenientem concursum mandantis censetur reuocatum, & an solutio eidem postmodum facta vel cum eo gesti contractus validi sint. p. 442. n. 28. cum seqq.

An contractus, & distractus gesti per mandatarium debitoris concursus ignorantem mutationem status validi sint. ibid. n. 31. & 33. & 35

Mandati extinctio per mutationem status constituentis non operatur, in antea gestis per mandatarium, sed in postea gerendis. ibid. n. 36

Cum procuratore non viso mandato in mala fide est, & nec præscribit. p. 384. 381. num. 28. 29. 30. & 31

Mandatum speciale vbi requiritur ad transigendum non est necesse præiuisse in eo tractationis modum. p. 420. n. 7

Mandatum institutoris non extinguitur morte domini præponentis, sed durat quousque ab hærede reuocetur. p. 444. n. 111. & 112

L. eius qui in prouincia vers. placebat, ff. si certum petatur. contrarium supponens interpretatur. ibid. num. 113

Absque mandato potest quis pro alio facultatem, & gratiam impetrare, sed non operatur nisi sequuta ratificatione. pag. 461. num. 124. cum sequentibus.

Qui mandato non ostenso pro alio in iudicio comparuit ac sustinetur, si reuera illud habebat, & sufficit quancumque mandatum ostendere. p. 569. n. 29

- Nisi mandati ostensio fiat post oppositam exceptio-
nem defectus mandati ibid. n. 30
- Mandatum qui habet ad emendum fundum si sim-
pliciter emat intelligitur virtute mandati emisse.
ibid. n. 31
- Mandatum speciale si quis habet ad fundum emen-
dum, licet sibi emat procuratorio nomine emisse
dintelligitur. p. 577. n. 50. & 51
- Mandatarius vsque compellitur cedere mandati so-
luto sibi pretio. ibid. n. 52.
- Mandans pretium rei venditæ solui creditori suo
liberatur, si creditor recipiat promissum à man-
datario cuius fidem sequitur. pagin. 662. num. 34
& 35
- Mandans campfori, aut debitori vt suo creditori
soluat si campfor partitam in libris adnotauit de
consensu creditoris mandati, obligatio extingui-
tur. ibid. n. 36
- Mandans debitori, vt soluat cui consentienti solu-
re promissum liberatur, licet mandatarius adhuc
maneat obligatus mandati. ibid. n. 38. & 39
- Mandatum censetur habere creditor à debitore ad
vendendum pignus, & nomine debitoris, & tan-
quam debitoris procurator vendere intelligitur.
p. 596. n. 47. & 48
- Contrahens alieno nomine asserens habere man-
datum, in eo in quo mandato carebat tenetur de
suo. p. 706. n. 16. ex n. 13. cum seqq.
- Et videtur hoc casu suam fidem adstringere ibidem,
num. 17
- Mandati tempus ad hypothecæ prælationem, & non
tempus contractus attendendum, qui teneant.
p. 246. n. 1. & 2
- Ex mandato ad adendum hæreditatem aditio ipso
iure inducitur. ibid. n. 3
- Ex mandato ad contrahendum matrimonium in-
ducitur ratificatio iam antea contracti nomine
mandantis. ibid. n. 4
- Consensus patroni requisitus ad actum per viam
simplicis consensus probatur ex constitutione
mandati etiam inuolida. p. 247. n. 5. & seqq.
- Ad relationem hypothecæ non tempus mandati sed
tempus obligationis attenditur. ibid. num. 9. cum
seqq.
- Tempus contractæ hypothecæ non retrahitur ad
tempus mandati. ibid. n. 10
- Ex solo mandato ad contrahendum non probatur
contractus, sed ex mandati effectu & executione.
ibid. n. 11
- Mandatum ad dispensandum non est dispensatio.
ibid. n. 12
- Mandatum ad contrahendum matrimonium non
est contractus matrimonij ibid. n. 13
- Mandatum ad vendendum non est venditionis con-
tractus. ibid. n. 14
- Mandatum recipiens ad obligandum mandantem
eum non obligat quovsque mandato vtatur. ibid.
n. 15. & 16
- Mandatum non probat id quod fuit mandatum, nisi
effectuatio probetur. ibid. n. 17
- Contractus non censetur factus in loco mandati,
sed in loco quo procurator contraxit. ibidem,
num. 18
- Mandati forus, & locus non attenditur, sed locus
quo delictum mandatum fuit perpetratum, ibid.
num. 20
- Mandatum ad contrahendum dirigit suam disposi-
tionem in futurum. p. 248. n. 23
- Ea quæ constituant in mera & nuda voluntate man-
dantis probantur ex mandato. ibid. n. 32
- Mandatum continens obligationem prout ex tunc,
an attendatur, an tempus executionis. ibidem,
num. 33
- Mandati defectus, vbi adest deficit consensus partis
nullo modo aliter supplendus. p. 254. n. 11
- Et includit defectum citationis. ibid. n. 12
- Mandatum institoris finitur per mutationem sta-
tus domini præponentis. p. 241. n. 10
- Marius.*
- Vide *Vxor, Mulier.*
- Maritus debitor doris si postea soluturum promit-
tat non amittit priuilegium ne conueniatur vl-
tra quam facere possit. p. 731. num. 84. 85. 86. &
seqq.
- Mater.*
- Mater, & auia tutrices filij, vel nepotis ex speciali
prærogatiua excipiuntur à regula, vt tutores pro
reliquis tutelæ carcerentur. p. 313. n. 10
- Mater tutoris incarceratur ob contumaciam exhi-
bendi inuentarium ac cetera instrumenta. p. 316
num. 41.
- Mater ad secundas nuptias transiens & detur tutor,
licet postea pœniteat non potest reassumere tute-
lam. p. 685. n. 31
- Mater per sola sponsalia non amittit tutelam. ibid.
num. 32
- Et etiam si maritus secundus moriatur mater non
reassumit tutelam. ibid. n. 33. & 34
- Idem iudicandum esse de educatione liberorum ac
de tutela. ibid. n. 35
- Mater filiorum tutrix potest petere dotem à filiis
vel hæredibus, licet ei opponant retentionem eo
quod nondum reddidit rationem tutelæ. pag. 712.
num. 10
- Melioramenta.*
- Vide *Expensa.*
- Solgere debita quibus onerata administratio con-
curfus dicitur eam meliorari. p. 707. n. 50. & p.
706. num. 20
- Miles.*
- In Milite castrensia & pagana bona faciunt duo
diuersa, & separata patrimonialia. p. 478. n. 48
- Et vtriusque patrimonij bona non confunduntur
sed à conditoribus vtriusque separatio postula-
tur. ibid. n. 49
- Militibus permixtum est hæredem instituire in bo-
nis Castrensibus nullo instituto in patrimonialibus.
ibid. n. 50. & seqq.
- A milite duo instituti hæredes alter bonorum
vnius prouinciæ, alius ad bona alterius, an hæ-
res vnius prouinciæ cogatur soluere creditoribus
alterius. p. 475. ex n. 10
- Miles per prouincias distribuens hæreditatem inter
duos hæredes nullus tenetur creditoribus alte-
rius prouinciæ, quia duo patrimonialia separata in-
telliguntur. ibid. n. 9
- A milite duobus hæredibus institutis altero in ca-
strensibus bonis, altero in patrimonialibus spe-
ciale est, vt creditores ad vna bona non exigant
ab aliis. p. 477. n. 46. & 47
- Minor.*
- Vide *Alienatio.*
- Minor, ciuitas, vel Ecclesia an absque iuris solem-
nitatibus possint, concursum formare inter suos
creditoribus abunde p. 10. per totum.
- Minores iuris beneficio etiam maioribus destinato
probari non debent. p. 11. n. 12. 13. & 14
- Contractus utilis minori sustinetur absque decreto.
ibid. n. 15
- Minori populo, vel Ecclesiæ non permittitur alie-
natio

- natio voluntaria absque decreto, aut facultate
Regia. ibid. n. 23.
- Nec insolutum sua bona dare creditoribus. ibid.
- Minor, & similes non possunt bona distrahere, vt
ex pretio dimittant creditores suos. ibid. n. 24.
& 25
- Minores non admitti ad cessionem bonorum abs-
que decreto, qui teneant. p. 12. n. 26. & sequen-
tibus.
- Opinio tenentium minorem 14. annis, non admit-
tendum ad cessionem bonorum non habet lo-
cum in nostro concursu creditorum. ibid. n. 34.
& seqq.
- Ad distrahenda bona minoris, & Ecclesiæ in con-
curfu creditorum præcedit causæ cognitio, &
decretum iudicij. p. 13. n. 43. & 44
- Et sit alienatio necessaria pro executione rei iudi-
catæ, quæ alia iuris solemnitate non eger. ibid.
- Minor curatorem habens potest absque eius aucto-
ritate, vere debetum soluere. p. 237. n. 95
- Minor, Respublica, nec fiscus, nec Ecclesia habent
priuilegium admittendi nouum licitorem,
semel subhastatione perfecta. pag. 367. num. 5. &
seqq.
- Minor, Respublica, vel Ecclesia restituuntur aduer-
sus emptorem in subhastatione ob læsionem
pretij oblati. ibid. n. 7
- Restitutio hæc non conceditur ex leui & modica
adiudicatione non licitatoris. ibid. n. 8
- Sed saltem in sexta parte plus oblata. ibid. n. 9
- Restitutio minori, & similibus contra subhastationem
peractam conceditur iure speciali, non iure
communij. ibid. n. 10
- Minor formans concursum habet restitutionem, vt
nouus admittatur licitator. p. 369. n. 39
- Minori comparenti in concursu interest vt credi-
tori augmentum bonorum debitoris, ibidem,
num. 40
- Cuius restitutio prodest aliis maioribus in concur-
su stantibus. ibid.
- Maiores ratione interesse commixti cum minore,
etiam non litigante potest restitutionem petere.
ibid. n. 41 & 42.
- Cum minore se communiter gerente pro maiori
recte contrahitur. p. 434. n. 40. & 41
- Minor, Respublica, vel Ecclesia nulliter vendens
censum si in earum utilitatem versam esse pecu-
niam appareat, tenetur ad sortem cum redditibus
loco interesse. pag. 449. num. 141. 142
& 143
- Idem in censu super maioratu, ibid.
- Minor factus maior potest absque vlla iuris pro-
hibitione ratum habere, quod in minore ætate
inutiliter gessit. p. 463. n. 131
- Minor potest restitutioni obtentæ per rem iudica-
tam renunciare, & ea non vti, inuito aduersario.
p. 767. n. 7. 8. & seqq.
- Minor hæres an restituatur aduersus gesta per cu-
ratorem legitime datum hæreditati iacenti. p. 256
n. 28. cum seqq.
- Minoris priuilegium tanquam personalissimum
non transit ad hæredem. ibid. n. 29
- Minor hæres non habet restitutionem aduersus
gesta per curatorem datum hæreditati iacenti.
ibid. n. 40
- Gestum pro minore, & pupillo illam non obligat
nisi quatenus fiat locupletior. p. 257. n. 41
- Gesta pro hæreditate maioris iacentis obligant in-
solidum minorem, & pupillum futurum hære-
dem. ibid. n. 42

- Absque spe restitutionis. ibid. n. 43. & 44
- Minor an possit apponere pactum, vt res à se em-
pta sit pro pretio obligata, siue incontinenti,
siue ex interuallo. pag. 495. num. 113. cum seqq.
& ex n. 108
- Vbi abunde agitur de intellectu, l. 1. §. si minor. cum
l. seqq. ff. de rebis eorum. p. 495
- Miserabilis persona.*
- Vide *Persona.*
- Momentum.*
- Hypotheca generalis vt operetur sufficit, quod
dominium rei fuerit per momentum quaesitum
debitori. p. 481. n. 7
- Eodem momento & instanti quo dominium rei
sit quaesitum minori prohibitio hypothecandi
operatur. ibid. n. 8
- Concurrentibus in eodem momento & instanti
dispositione iuris, & dispositione hominis, illa vt
velociter prius operatur. p. 482. n. 9. & 10
- Rei emptæ pro persona nominanda dominium ex
tempore nominationis, nec per momentum per-
manit penes emptorem pag. 483. num. 23. & se-
quentibus.
- Plures hypothecæ diuersis temporibus contractæ
super maioratu absque facultate regia, si postea
in confirmationem eam impetretur, omnes eod-
em momento robur, & validitatem recipiunt
absque prioris prælatione. pag. 544. num. 60. cum
seqq.
- Moneta.*
- Vide *Diminutio, Pecunia, Facultas.*
- Ex facultate regia ad mille mutuo recipienda si
possessor maioratus in aurea, vel argentea mo-
neta recipit, an creditor in concursu hanc spe-
ciem monetæ consequatur. pag. 420. num. 1. cum
seqq.
- Et teneri maioratum ad hanc speciem monetæ, &
in eadem annuos redditus persoluere neruose
tuetur Noguero. ibid. n. 2
- Anno 1602. nullam esse differentiam inter valorem
monetarum, atque ideo omnium genus in facul-
tate comprehendere, siue maioratus detrimento.
ibid. n. 4
- Census in aurea moneta creatus, potest redimi in
moneta ærofa, quando in valore discrimen non
adest. ibid. n. 5. & 6
- Ærofa moneta non habet proportionabilem valo-
rem cum argentea. p. 421. n. 22. & 23
- Ad censum impositum super maioratu in argentea
moneta ex facultate regia non distinguente ge-
nus monetæ tenetur imponens ad excessum non
maioratus. ibid. n. 24. & seqq.
- In hoc articulo opinionem Noguero. nec Amayæ
recepit author illum absolute relaxantem facul-
tatem regiam, istam absolute & distincte re-
stringentem. ibid. n. 26. & seqq.
- Moneta argentea quando virtualiter continetur in
facultate simpliciter ad mille, redditus in eadem
specie recte stipulantur ex natura contractus,
ibid. n. 30. & 31
- Amayæ opinio absolute negatiua inclusiouis mo-
netæ argenteæ in facultate simpliciter ad mille
rigorosa ostenditur. p. 422. n. 32
- Monetarum omnium intrinsecus valor in Hispania
fuit conseruatus vsque ad annum 1612. ibidem,
num. 34
- Ab anno 1612. ob abundantiam monetæ ærofae, &
regnis extraneis introductæ vilescere cepit valor
huius monetæ, ac in dies crescere valorem ex-
trinsecum monetæ argenteæ. ibid. n. 35. & seqq.

Moneta non tam ex substantia, quam ex quantitate, id est aestimatione debet iudicari. *ibid.* n. 41
 Monetæ essentia ex valore, non ex metallo admittitur. *ibid.* n. 42
 L. 6. tit. 21. l. 5. recopilat. & l. 6. tit. 14. permittentes creditoribus debita soluere in qualibet moneta minuta & ærola editæ fuerunt tempore, quo monetarum æqualitas aderat in valore, non tamen hodie procedunt. p. 423. n. 45. & 46
 Generalis dispositio ad monetam relatam quamlibet comprehendit, cum constet ex auro, argento & ære. p. 422. n. 52
 An, & quando debitor teneatur præcisè soluere in argentea moneta promissa & recepta, & excludatur à præmij obligatione. p. 425. n. 72
 Et de variis quæstionibus respicientibus pragmaticas taxantes præmium argenteæ monetæ. *ibid.*
 Ad certam monetæ speciem annuatim persolvendæ obligatus, si pluribus annis in diuersa specie soluit, an præscriptione iubeatur. *ibid.* num. 73 & 74. cum multis seqq.
 Monetæ species in obligatione deducta præcisè soluenda, vel eius aestimatio. p. 426. n. 85
 Et ad hoc pactum obligatur debitor præcisè. *ibid.* num. 86
 Maxime si eadem monetæ species data fuerit debitori. *ibid.* n. 87
 Pragmaticæ nouæ taxantes valorem præmij argenteæ monetæ, qua specie soluendi sunt annui reditus, & quando debitor admittatur ad præmij obligationem, vel præcisè cogatur in argentea moneta soluere & circa alia enucleantur. *ibid.* n. 88. vsque ad. 95
 Monetæ mutatio quando timetur debitor nequit præuenire solutionis tempus & ante tempus soluere. p. 619. n. 40. & seqq.
Molendinum.
 Molendinum hypothecatum, si penitus sit dirutum, hypotheca dissoluitur, etiam si ex eisdem molis, & cæmentis, aliud nouum construatur. p. 606. num. 50
 Quia non est idem molendinum, sed aliud diuersum & nouum. *ibid.* n. 51
Mora, Morosus.
 Moræ purgatio aliquando admittitur ex æquitate. p. 575. n. 25
 Non tamen in præiudicium tertij. *ibid.* n. 26
 Moro si administratoris concursus in soluendo habentibus delegationem sibi intimatam cedit periculum diminutæ monetæ, etiam si eam iudici manifestauerit. p. 725. n. 30. & 31
 In Mora constituitur administrator per interpellationem iudicalem, vel extraiudicalem. p. 726. num. 32
 Is qui ad præstandum aliquid tenetur si sit morosus tenetur de casu fortuito. p. 726. n. 33
 Morosus depositarius, aut sequester ad viuras, & interesse pecuniæ tenetur à die moræ. *ibid.* n. 34
 Siue pecunia aut res eodem modo peritura esset apud Dominum. *ibid.*
 Moroso semper imputatur periculum mutatæ monetæ siue mora sit contracta in soluendo, siue in recipiendo legitime interpellato. *ibid.* n. 35 cum seqq.
 Moroso tenenti rem non imputatur interitus, si eodem modo peritura erat apud Dominum, siue in actionibus realibus, siue personalibus. p. 272. n. 61
 Moram debet præcedere culpa. *ibid.* n. 57
 Mora non committitur, sine die, vel interpellatione. *ibid.* n. 272

Et an ista interpellatio debeat esse iudicialis, vel sufficiat extraiudicialis. *ibid.*

Monachus, Monasterium.

Vide *Abbas.*

Prælatus monasterij potest renunciare hæreditatem, vel legatum relictum monasterio absq; vlla solemnitate. p. 107. n. 16. & p. 494. n. 101. & 102
 Prælatus potest præiudicare monasterio in acquirendis, non tamen in iam quæsitis. p. 489. n. 17
 Monasterium fruatur redditibus census vitalitij durante vita monachi Domini census. p. 175. n. 47
 Monacho filiofamilias, & seruo facta solutio debet esse vera & realis non ficta & per confessionem, vt debitor liberetur. p. 234. n. 66.
 Monacho & monasterio, seruo & Domino concurrentibus in iudicio concursus pro pecunia, quæ monachus, vel seruus mutauit debitori, quis in exactione & solutione præferatur. p. 236. n. 83 & seqq.
 Monacho & seruo mutuantibus, licet statim actio quærat monasterio & Domino, rectè tamen monacho & seruo sit solutio. *ibid.* n. 84
 Monacho, seruo, aut filiofamilias cum quibus contrahitur, rectè soluitur, & plenam liberationem consequitur debitor. *ibid.* n. 85. 86. & 87
 Monacho pecuniam deponenti rectè restituit depositarius: licet pecunia sit monasterij. *ibid.* n. 88
 Monacho, vel seruo mutuantibus rectè sit solutio, facta contractu consensu superiorum non interueniente. *ibid.* n. 89. & seqq.
 Suprà dicta procedunt quando monacho, aut seruo debitor sponte soluit, aliter si in iudicio concursus compareat simul monasterium, vel Dominus. p. 237. n. 91. & seqq.
 Monachus & seruus non possunt in iudicio comparere, siue in agendo, siue in defendendo absque superioris licentia. *ibid.* n. 97. & 100
 Monachus ratione contractus non potest conuenire, nec conueniri, sed monasterio proponenda est conuentio. *ibid.* n. 98
 Monachus non potest agere in iudicio sine superioris licentia. *ibid.* n. 100
 Monachus comparens in iudicio concursus absque licentia, vel aliter conueniatur, non opposita exceptione sententia fauorabilis sustinetur. *ibid.* num. 115.
 Si Monacho agenti non opponatur defectus licentiæ, valet iudicium. *ibid.* n. 116
 Monachus, si absque licentia solus comparet in iudicio, & non obstante oppositione iudex de facto solui iubet, legitime solutio. p. 238. 239 n. 117. & 118
 Monasterium promittens, nouitiam ante professionem renunciaturam bonis in alicuius fauorem, intelligitur de renunciatione valida & efficaci. p. 734. n. 16
Moratoria.
 Moratoriæ vel à principe impetrantur vel à creditoribus debitori indulgentur. p. 624. n. 1
 Moratoriæ ex iusta causa potest princeps debitoribus concedere, ne per aliquod tempus à creditoribus molestantur. *ibid.* n. 2
 Moratoriæ solum à principe concedi possunt. p. 625. num. 3
 Moratoria est priuilegium mere personale & vni concessa, nec hæredibus, nec aliis successoribus prodest. p. 625. 626. n. 5. & ex n. 31. cum seqq.
 Moratoriæ debitor vt nequit nisi præstita creditoribus cautione de soluendo termino finito. *ibid.* num. 6

Quan

Quantumvis in rescripto moratoria cautio fuerit remissa, adhuc præstanda erit creditoribus. p. 625 num. 7
 Nisi rescriptum habet clausulam, non obstante. *ibid.* num. 8
 Moratoriæ impetrans debet ea omnia narrare, quæ principem possunt retrahere à concessione. *ibid.* num. 23
 Moratoriæ impetrans debet narrare qualitatem debiti an sit iuratum. *ibid.* n. 14
 An proueniat ex causa delicti. *ibid.* n. 15
 An debitum sit regium, vel fiscale. *ibid.* n. 16
 An sit causa locationis, & conductionis. *ibidem.* num. 17
 An debitum sit Ecclesiæ, vel pupilli. *ibid.* n. 18
 An proueniat ab emptione domus. *ibid.* n. 19
 An aliam Moratoriæ impetrauerit ab eodem principe. *ibid.* n. 20
 An lis pendeat super debito. *ibid.* n. 21
 Moratoria generalis quibus in casibus non valeat. *ibid.* n. 22
 Item si debitum procedat ex causa dotis, depositi salarij, vel annonæ, seu administrationis panis, vel ex causa alimentorum. *ibid.* n. 23
 Moratoriæ impetrandæ, an pactum renunciari possit. *ibid.* n. 14
 Moratoria impetrata non prodest ad debita postea contracta. p. 625. 626. n. 25. & 30
 Moratoria per debitorem impetrata an profit fideiussoribus, quidam affirmant. pagin. 625. ex numer. 26
 Moratoriæ posse debitorem allegare in fauorem fideiussoris conuenti, qui teneat. *ibid.* n. 28
 Moratoria non afficit creditores futuros. p. 625. 626. n. 25. & 30
 Moratoriæ termino durante fideiussor non habet regressum contra debitorem principalem. *ibid.* num. 31
 Moratoriæ exceptio respicit personam debitoris quàm non egreditur. *ibid.* n. 33
 Moratoria si fieret realis multo magis transiret in hæredem quàm in fideiussorem. *ibid.* n. 34
 Moratoriæ impetratam à debitore fideiussoribus regulariter non prodesse quamplurimi tenent Doctores. *ibid.* n. 41
 Maxime si non sunt in supplicatione, & gratia expressè nominati. *ibid.* n. 42
 Moratoria prodest fideiussoribus quando redundaret in præiudicium debitoris principalis. pag. 627 num. 43
 Vt in exemplis appositis. *ibid.* num. 44. 45. 46. 47. & num. 48
 Moratoriæ dilatione pendente currunt vsuræ & redditus censuum. *ibid.* n. 49. & 50. cum multis seqq.
 Moratoriæ, & induciæ concessæ à creditoribus debitoribus ex quibus causis fiant. *ibid.* n. 53
 Per moratorias, & inducias concessas à creditoribus cessant vsuræ ratione lucri cessantis. *ibidem.* num. 15
 Non tamen redditibus censuum nec interesse damni emergentis cessant per inducias. *ibid.* n. 52
 Ad moratorias creditorum concedendas quomodo computandus erit creditorum numerus quando per numerum personarum, aut cumulum debitorum. *ibid.* n. 54. & seqq.
 Et an computentur vsuræ, & redditus debiti in quantitate. *ibid.* n. 56
 Moratoriæ concessæ per creditores præsentis quando obligent absentes. *ibid.* n. 57

Ad moratoriæ concedendam maior pars quantitatatis inter creditores præualet minori. pag. 628. n. 58. & 59
 Æquali & pari quantitate reperta præfertur maior numerus creditorum. *ibid.* n. 60
 Data æquali quantitate ac numero personarum illius partis sententia præualet quæ humanior sit. *ibid.* n. 61
 L. 5. & 6. tit. 15. p. 5. plures casus singulares determinant circa moratorias concessas à creditoribus. *ibid.* n. 62. & 63
 Ad moratorias, & inducias concedendas, an omnes creditores tam præsentis quàm absentes sint citandi, vel an maior pars præsens præiudicet minori absenti. *ibid.* n. 67. & seqq.
 In his quæ communia sunt pluribus vt singulis, in quibus maior pars præiudicat minori de substantia æstus est omnium citatio. pag. 628. 629. num. 68. & 70
 Consuetudo ne in vno loco congregentur creditores ad moratoriæ concedendam. pag. 629. num. 71
 Quæ consuetudo vincit in Hispania, & sic à singulis creditoribus consensus præstari solet. *ibid.* n. 72
 Ad confirmationem moratoriæ, & induciatum faciendam à iudice, minor pars creditorum sufficit. *ibid.* num. 73
 Profunt etiam correo. *ibid.* n. 75. & 76
 Et Moratoria creditorum profunt etiam fideiussoribus. *ibid.* n. 74
 Ad moratoriæ, & inducias concedendas credita debent esse vera non ficta non per confessionem debitoris nec per recognitionem schedulæ priuatae. *ibid.* n. 77
 Moratoriæ concessæ à creditoribus, & per sententiam senatus confirmatæ an profunt hæredi debitoris aduenti cum beneficio inuentarij. *ibidem.* num. 78
 De pacto de non impetrando moratoriæ faciendæ erit principi relatio, ne sit subreptitia. pag. 284. n. 47. & seqq.
Mors, Mortuum.
 Per mortem vel dimissionem electi ad officium, vel beneficium non dicitur noua vacatio, sed prioris vacationis continuatio. pag. 138. num. 9. & 10. & seqq.
 Post mortem qui restituere grauatus est an possit præuenire mortem restituendo præmaturè in præiudicium creditorum restituentis. p. 499. per totam.
 Hæres grauatus restituere post mortem primo substituto non potest ante mortem restituere in præiudicium secundi substituti. p. 505. n. 69. & seqq. & ex n. 66
 Facultatem eligendi incertum de ceteris tempore mortis habens ante mortem eligens, potest variare ne præiudicium fiat eis, qui tempore mortis viuunt. *ibid.* n. 72
 Facultatem habens præstandi eleemosynam tempore mortis an possit præuenire tempus in præiudicium existentium tempore mortis. *ibid.* num. 73. & seqq.
 Mortuo possessore maioratus qui super prouentibus & fructibus, qui contraxit statim extinguitur contractus. p. 763. n. 18. & n. 1. cum seqq. pag. 761. & ex n. 25
 Mortuo possessore maioratus concursum formante statim, & ipso iure dissoluntur fructus maioratus in concursu stantes, & bona illico tradenda successoribus. p. 764. n. 33

Mortuo

Index Rerum,

Mortuo possessore maioratus ius secum extinguitur. *ibid.* n. 35.
 Perinde ac si nunquam fuisset in mundo. *ibid.* n. 36. & seqq.
Motus proprius Pij V.
 Vide *Census, Pactum.*
 Motus proprius, Pij V. de forma credendi census in Hispania non fuit receptus, sed imò ab eo supplicatum. p. 472. n. 81
 M. P. expressè agnovit discrimen inter pactum de non redimendo intra tempus, & pactum de non redimendo ante monitionem. p. 616. 617. n. 11. 12. 13. 14. & 15. cum seqq.
 Pactum de non redimendo nisi præmissa monitione ante bimestre licitum esse in creatione census expressè determinat M. P. p. 615. n. 7
 M. P. Pij V. de forma creandi census non fuit receptus in Hispania, sed ab eo supplicatum. p. 617. num. 19
 Reprehenditur Auendanus contrarium sectans, & sibi contrarius manifestè arguitur. *ibid.* n. 20. 21. & seqq.
 M. P. non receptus licet, ut obliget non allegetur, adduci tamen potest in vim auctoritatis, & doctrinæ magistralis. *ibid.* n. 22. 23. & 24
 Ratio M. P. requiritis denuntiationem ante redemptionem comprehendit omnes casus redemptionis. p. 622. n. 86. & ex n. 77. cum seqq.
Mulier.
 Vide *Vxor, Indotatio.*
 Mulier de iure civili, & Regio pro debito morte civili carcerari non debet. p. 313. n. 10
 Mulier obligata ratione administrandæ tutelæ pro reliquorum solutione carceratur. *ibid.*
 Mulier non potest, in vita mariti repetere dotem nisi sit dilapidator, potest tamen quando formavit concursum creditorum, qui licet posteriores possunt omnia bona mariti consumere. pag. 62. n. 29. cum seqq.
 Mulier vidua retinens bona mariti tenetur ea exhibere, ut sibi & aliis creditoribus iuxta gradus prærogatiuam satisfiat. p. 87. num. 8. & à. num. 1. cum seqq.
 Mulier cui bona mariti ad inopiam vergentis tradita sunt, ea satisfacta tenetur residuum creditoribus dimittere. p. 88. n. 12. & 13. cum seqq.
 Mulier habet hypothecam pro dote, & pro vsuris interesse, & alimentis dotis retardatæ. pag. 101. n. 91. 92. & 93
 Mulier se vni creditori pro marito obligavit ultra dimidam dotis, ex quo remanet indotata & læsa, an tota obligatio rescindatur, vel pro parte p. 389. n. 74. & p. 388. n. 68. cum seqq.
 Ex pluribus obligationibus mulieris pro marito successivè factis non priores intra dimidiam dotis contentæ, sed posteriores ultra eam causarunt læsionem, & indotationem pag. 386. num. 75. & seqq.
 Quæ verior est opinio in dies practicata in senatu Vallisoleitano. *ibid.* n. 76
 Nogerol defendens omnes indistinctè obligationes factas à muliere pro marito esse rescindendas ob indotationem communiter à senatu Pintiano contemnitur. *ibid.* n. 82. & 83
 Mulier quæ pro marito vnica obligatione causante in dotationem se obligavit, an in totum rescindatur, an solum pro dimidia parte dotis, contentur inter aliquos pag. 391. num. 101. cum sequentibus.
 Qui totam rescindi volunt fundatur in ratione ex-

terna complectenda totam obligationem. *ibid.* n. 102. & seqq.
 Obligationes plures si successivè pro marito à muliere factæ simul iunctæ inducant indotationem an omnes rescindantur diuinitè. pag. 393. n. 125. & 127
 L. 55. tauri, qua disponitur mulierem non posse distrahere sine licentia viri, sicut nec contrahere. p. 492. n. 62
 L. 44. quæ prohibet ne mulier absque licentia viri possit hæreditatem repudiare, exornatur. *ibid.* num. 63
 Mulier absque viri licentia nequit donationem sibi absentis factam repudiare. *ibid.* n. 64
 Mulier dans bona in dotem, ut maritus satisfaciat creditoribus, isti ex pacto non agunt contra maritum nisi notario pro eis stipulante. pag. 595. num. 36
 Mulier nubendo, & dotem tradendo marito nequit creditores suos illudere in cuius non est potestate iuri eorū retrahere. p. 738. n. 12. & seqq.
 Mulieris contractus absque licentia viri non valet, nec post mortem vxoris prælo tenet. p. 258. n. 9. & 10

Mutatio.

Vide *Status, Qualitas, Moneta.*
 Mutatio qualitatis & conditionis rerum, aut pecuniarum producit varios effectus, & diuersa iuris ministeria. p. 213. n. 21. 22. 23. & à n. 2
 Pactum relatum ad rem habentem naturam mutabilem rei mutabilis natura vestitur. *ibidem.* num. 25
 Res indicata non facit ius in iis quæ tempore mutantur. *ibid.* n. 26. & ex n. 3. cum seqq.
 Mutationis monetæ periculum, vbi adest debitor non permittitur soluere ante tempus. p. 619. n. 40. cum seqq.
Mutuum, Mutuans.
 Mutuans pro refectione, vel reparatione alicuius rei, an in ea acquirit hypothecam cum priuilegio. p. 94. n. 93
 Et an teneatur esse sollicitus de conuersione mutui. *ibid.*
 Et an conuersio mutatæ pecuniæ in rem rescindam probetur coniecturis. *ibid.* remissivè.
 Mutuanti, vel expediendi in conuersionem rei societatis, vel negotiationis datur hypotheca cum prælatione in corpore societatis p. 202. n. 103. & 104
 Mutuantes possessori maioratus intra summam permissam à facultate Regia, & mutuantes ultra illam, an pariter concurrant ad quantitatem permissam pro rata, vel an omnium contractus violentur. p. 382. n. 1. & per totum.

N

Natura, Naturalia.

Natura iudicij concursus non patitur, ut coram diuersis iudicibus tractetur cum destinetur ad prælationem creditorum. p. 36. n. 14
 Naturalia contractus in ipso veniunt, licet non exprimentur. *ibid.* n. 15
 Quæ veniunt ex natura contractus debent suppleri quamuis fuerint omnia. *ibid.*
 In qualibet dispositione strictæ interpretationis subintelliguntur comprehensa quæ veniunt ex natura actus. p. 60. 61. n. 11. & 16
 Natura contractus transfusi in alium amplius non attendi

& Verborum.

attenditur. p. 729. n. 70. cum seqq. & ex n. 64. cum seqq.
Negligentia.
 Negligentia in nõ exigendo à debitore cesso quando imputetur cessionario debitore interim facto fallito. p. 225. n. 19. fol. p. 728. ex n. 52. & seqq.
 Negligentia arguitur is qui opportunis remediis vti potuit, & non fecit. p. 393. num. 125. & seqq.
Nepos.
 Vide *Hæreditas.*
 Nepos sublato patre de medio succedit aucto ex propria persona. p. 580. n. 2. & 3
 Nepos ad successionem aucti concurrens cum patruo repræsentatione eget, & locum sui patris præmortui occupat. p. 581. n. 4
 Patre ex hæredato præmortuo, nepos succedit aucto ex propria persona, & iure. *ibid.* n. 10
 Siue nepos succedat aucto ex propria persona, siue repræsentatiuè concurrente patruo. *ibid.* n. 11
 Nepos ad hæreditatem aucti renunciatam à patre præmortuo cum iuramento vocatur ex propria persona & iure etiam stante repræsentatione. *ibid.* n. 12. & seqq.
 Nepos ex filia præmortua ad successionem aucti veniens an teneatur computare dotem à matre receptam. p. 582. n. 15. & 16
 Nepos quomodolibet succedens aucto patre mortuo suam facit hæreditatem, qui aucti creditoribus tenetur, non creditoribus patris qui nunquam ius aliquod in ea habuit. *ibid.* n. 17. cum seqq.
 Nepos quomodolibet succedat aucto succedet iure proprio independenter à patre præmortuo etiam si per repræsentationem, gradum & locum sui patris subintret. *ibid.* n. 19
 Non sequitur, nepos assumit locum, & gradum patris, ergo succedit ex persona patris. p. 582. 583. n. 20. & 32
 Nepos succedens aucto etiam repræsentando locum & gradum patris præmortui semper proprio iure succedit. *ibid.* n. 21. 22. 23. & 24
 In gradum alterius nepos succedit per priuacionem vel per transmissionem. *ibid.* n. 25. & 26.
 Nepos aucto succedit semper ex propria persona etiam repræsentatione data. p. 583. n. 28. & 29
 Nepos succedit aucto mortuo patre per priuacionem, & remotionem. *ibid.* n. 30
 Nepoti ministrat lex locum patris, non ius eius quod iam extinctum erat per mortem vel renuntiationem. *ibid.* n. 33. 34. & 35
 Nepos quomodolibet succedat aucto nunquam creditores patris potuerunt prætere ius ad hæreditatem aucti. *ibid.* n. 36. 37. & 38
 Nepos nec ius ad hæreditatem aucti nec gradum capit à patre. *ibid.* n. 39
 Nepos succedit in portione, quam pater habiturus esset, siue iurer, non tamen succedit in illius iure, quod nunquam acquisiuit. p. 584. n. 41
 Patre præmortuo priuato hæreditate patris siue exhæredatione siue propria renuntiatione nihil detrahit iuri nepotis ex propria persona, & iure venientis. *ibid.* n. 42
 Nepos veniens ad hæreditatem aucti tanquam hæres patris præmortui & in vita renuntiantis hæreditati, an cogatur ex ea solutione creditoribus patris sui. *ibid.* n. 43. & seqq.
 Nepos hæres patris tenetur stare renuntiationi patris. *ibid.* n. 45. 46. & 47
 Nepotem ex hæreditate aucti sibi delatæ præmortuo patre renuntiantis hæreditati non teneri creditoribus sui patris, verius ostenditur. *ibid.* ex n. 48.

& num. seqq.
 Patre mortuo renuntiantis hæreditatem nepos aucto succedit iure proprio, qui etiam hæres patris non tenetur creditoribus sui patris ex hæreditate aucti. p. 585. n. 58
 Nec pacto cuiuslibet respicienti hæreditatem aucti renuntiatam per patrem præmortuum nepos etiam hæres patris tenetur stare ex hæreditate aucti. *ibid.* num. 59
 Et de ratione fundamentali. *ibid.* n. 60. & seqq.
 Nepos ex hæreditate aucti sibi delata ob præmaturam mortem patris, in nihil tenetur tangenti patri. *ibid.* n. 62
 Etiam si sit hæres patris cum beneficio tamen inuentarij. *ibid.* & n. seqq.
 Nepos hæres matris renuntiantis hæreditatem, & præmortuæ non tenetur nisi pro ea parte, pro qua hæres sit matris, non pro hæreditate aucti. *ibid.* n. 63. 64. & 65
Negotiorum Gestorum Actio.
 Vide *Actio.*
 Negotiorum gestorum actio datur tertio soluenti pro debitore, etiam cessione cessante. pag. 417. ex n. 56. cum seqq.
 Administratori soluenti posteriori negotium insuper fecit administrationis contra quam datur actio negotiorum gestorum suo loco, & gradu. p. 708. & n. 44
 Possessor maioratus qui redimendo censum cessionem non obrinuit contra maioratum, habet tamen actionem negotiorum gestorum contra hæredes antecessoris, qui censum imposuit. p. 707. num. 35
 Soluens pro debitore etiam sine mandato contra eum habet actionem negotiorum gestorum. *ibid.* num. 47
Nobilitas, Nobilis.
 Nobilis administrator concursus carceratur pro restitutione reliquorum. p. 119. ex n. 27. cum seqq.
 Nobilis panetarius, qui recepto tritico non reddit panes cœtos conuictos carceratur. p. 119. n. 25. & 26. & p. 315. n. 28. & 50. & 31.
 Nobilis pro debito civili non carceratur iuxta leges regias. p. 321. n. 2
 Nobilis pro debito civili præter duos casus à lege regia exceptos non carceratur. *ibid.* n. 3
 Nobilis non in publico carcere, sed alio honestiori carcerari debet. p. 313. n. 12
 Nobilis, & mulier pro debito discendente ex delicto carcerantur. p. 314. n. 16
 Nobilis promittens dare fideiussorem pro obseruatione contractus, si non dederit, carceratur. p. 315. n. 34. & 35
 Nobilis, & clericus iussus exhibere pro contumacia cogitur per carcerem ad exhibendum. pag. 115. num. 37
 Nobilis ob contumaciam, & quilibet priuilegiatus per carcerem cogitur. *ibid.* n. 38. & seqq.
 Nobilis pro occultatione bonorum, ne soluantur sui creditores, carceratur. *ibid.* n. 42
 Nobilis pro debito civili admixto crimine carceratur ex legibus regijs. *ibid.* n. 43
 Nobilitas licet liberet à carcere pro debito cuiuslibet; non tamen attribuit priuilegium, ne conueniatur nobilis ultra quam facere possit. pag. 198. n. 52. & seqq.
Nomen.
 Vide *Nominatio.*
 Nomen cuiusque rei qualitatem probat, & ex nomine essentia rei colligitur. p. 117. n. 10
 Nomen

Index Rerum,

Nomen administratoris in Hispania generale est, & conueniens omni aliena bona administranti, p. 120. n. 39.

Nomen nunquam attenditur, nec de eo curatur, quando constat de natura rei, ibid. n. 40.

Concessio facta contemplatione nominis, puta imperatori, heredi, & similibus extinguitur extincto nomine, p. 456. n. 40. 41. 42. & 43.

Ad rem emptam pro persona nominanda à creditore emptoris, an creditores nominati, seu nominandi præferantur, pag. 481. ex n. 1. cum multis seqq.

Nominandi facultas non transit in heredem, p. 126. num. 45.

Nomine proprio & alieno qui actum gerere potuit in dubio præsumitur nomine proprio gestus, p. 535. n. 25. & 26.

Nomine proprio potius quam nomine alieno in dubio præsumitur actus simpliciter gestus, p. 577. num. 45.

Fallit in eo qui tenetur alteri emere, qui in dubio emere alteri intelligitur, ibid. n. 46. & seqq.

Concessio facta contemplatione nominis puta heredi, imperatori, cessat extincto nomine, p. 254. n. 7. cum seqq.

Nomen debitoris.

Nomen debitoris minori pretio licite emi potest, propter periculum exactionis, & expensas, p. 124. n. 27. & 28.

In Nominis, & census iam creati emptione non habere locum, lab Anastasio, & l. per diuersas, C. mandati communis opinio tenet, pag. 126. & 125. n. 29. 30. & 31.

Nominis periculum non transit in cessionarium, quando solutionis gratia fit consignatio, & datur cessionario regressus in debitorem non sequuta exactione, p. 78. n. 24.

Nominis cessio solutionis à gratia dominium semper remanet penes debitorem, in quo creditur nullum acquiri ius reale, p. 78. n. 25.

Nomen accipiens creditor titulo veræ & realis solutionis, debitor liberatur ipso iure qui nec de periculo tenetur, ibid. n. 28.

Nominis cessio simplex debitorem non liberat; datio verò insolutum sic, ibid. n. 31.

Nomina debitorum non sunt in matrimonio debitoris, p. 204. n. 122. & 124.

Nominis cessio ad commodum cessionarij periculum pertinet cedenti, p. 233. n. 52. cum seqq.

Nomina debitorum eius loci esse censentur, vbi de iure & de facto exigere possunt, p. 474. 475. 1. 2. 3. & 11.

Nomen debitoris ipsum debitori ex diuersa causa creditori potest hypothecari, pag. 609. num. 1. & seqq.

Nomen debitoris non est in bonis nec de bonis debitoris, sed de bonis creditoris, p. 610. n. 4.

Super nomine debitoris hypotheca tantum durat quantum ipsum nomen, quo extincto & illa extinguitur, ibid. n. 11. & 12.

Nomine debitoris per compensationem ipso iure extincto an extingatur hypotheca, ibidem, num. 13.

Nomen ne hypothecato extincto soluitur hypotheca, p. 611. n. 18. & seqq.

In nomine hypothecato eidem debitori postea facto simul creditori non præferri alijs anterioribus creditoribus verius ostenditur, p. 611. n. 25. cum seqq.

Nomen debitoris pluribus hypothecatum non ex-

tinguitur per compensationem, & ideo semper durat hypotheca in qua anteriores præferuntur, 612. n. 30.

Nominatio, & Nominare.

Vide *Empio, Officium.*

Ad officij vitalitij emolumenta concessi cum facultate nominandi, an creditores nominantis facta nominatione, vel creditores nominati plus habeant, p. 603. n. 1. & seqq.

Nominante condemnato iam facta nominatio, an filius possit in fructibus rei exequi condemnationem in præiudicium nominati, ibid. n. 2.

Ex nominatione pro secunda vita nominatus consequitur ius separatum à nominante, ibid. n. 3.

A Nominationis tempore ius fuit radicatum in persona nominati acceptantis, ibid. n. 4.

Nominatus non à nominante, sed à primo concedente cum facultate nominandi ius recipit, ibid. num. 5.

A Nominationis tempore nominatus, recipi emolumenta officij, ibid. n. 6.

Nominatus non capit ad eligente nudo tantum ministro, sed à mandante à quo recipit facultatem nominandi, ibid. n. 7.

Iudicium & condemnatio nominantis non affert præiudicium iam nominato, ibid. n. 8.

In Nominatione & electione necessaria non cadit grauamen, nec valet appositum à nominante, num. 9.

Nominato quando ius irrevocabile adquiratur, p. 604. n. 16.

Nominandi facultas competens ex contractu restricta ad tempus mortis nominatio etiam contractu gesta est variabilis, usque ad mortem, ibid. n. 17.

Quo casu si non fuerit reuocata in vita nominantis; nominatio tenet respectu contrahentium, ibid. n. 18.

Secus respectu creditorum nominantis præmaturè & ante mortem eligentis qui ius habent ad emolumenta officij durante vita debitoris, ibid. n. 19. 20. & 21.

Nominati & electio præmatura non præiudicat creditoribus nominantis quoad emolumenta & fructus sua vita durante, ibid. n. 22.

Nominationem & electionem datam patri pro nominando vnum filium ad emphyteusum post suam mortem pater præuenire nequit eligendo in vita in præiudicium ceterorum filiorum respectu fructuum sua vita durante, ibid. n. 23.

Et fructus medij temporis filius ita nominatus conferre tenetur inter fratres, ibid. n. 24.

Et pater nominans in vita, & tradens emphyteusum potest gratiam apponere nominato respectiue ad interuentum, ibid. n. 25.

Nominandi tam in vita quam in morte facultas concessa per contractum semel variari potest, ibid. n. 26.

Secus si ex testamento quia tunc nominatio facta per contractum irrevocabilis fit, ibid. n. 27.

Debet tamen concurrere nominati acceptatio, & traditio vt nominatio fiat irrevocabilis, pag. 705. num. 18.

Alias nominato sola actio personalis adquiritur quæ non impedit aliam nominationem cessante pacto de non alienando cum hypotheca speciali, ibid. n. 29.

In Nominatione procedit, l. quoties, C. de rei vendicat, sicut in ceteris contractibus, ibid. n. 30.

Nominatus ad officium concessum alicui cum facultate nominandi in vita vel in morte si accepit

& Verborum.

prauit nominationem, & possessionem rei, non tenetur creditoribus nominantis, ibid. n. 31.

Secus, si res, ad quam nominatur non fuerit ei tradita, ibid. n. 32.

Nominantis creditores qui rem non tradidit, ius habent interius ad fructus qui pertinent ad nominationem tanquam dominium, ibid. num. 33. 34. & 35.

Nominatio & electio facta in testamento nullo, vel reuocato tenet, p. 247. n. 6. 7. & 8.

Nouatio, Nouum.

Vide *Feudum, Officium.*

Nouandi obligationem animis inducitur per dationem insolutum, p. 78. n. 30.

Per nouationem extinguitur obligatio fideiussorum primi contractus cessante protestatione creditoris nouantis, p. 156. n. 10.

Per nouum contractum prior nouatur, & simul hypotheca ac fideiussores liberantur, pag. 151. n. 12. & seqq.

Nouum dicitur quod nunquam fuit, vel fuit, & potest non iure acquiratur, p. 606. ex n. 58. & à n. 50. cum seqq.

Nouum officium dicitur ad tempus concessum prorogatum postea post tempus, ibid. n. 59.

Ex noua causa nouo in iudicio deducta de qua in priori non fuit actum potest denuo agi, pag. 634. 635. n. 12. & 13.

Nouatio an causetur ex iudicio, & sententia, ita vt ex priori obligatione amplius agi nequeat, p. 657. n. 8. & de veritate, p. 655. ex n. 47. cum seqq.

Nouatio extinguit priorem obligationem, ita vt ex ea creditor iterum agere non possit, p. 652. n. 9. & 10.

Per rem iudicatam nec nouatur prima obligatio nec extinguitur, pag. 653. num. 13. & ex num. 17. cum seqq.

Nouatio aut voluntaria est aut necessaria, ibidem, num. 24.

Nouatio voluntaria semper est priuata, & extinctiua prioris obligationis, ibid. n. 25.

Nouatio necessaria non extinguit primam obligationem, imo magis illam confirmat, p. 655. 654. n. 26. 27. & 28.

Non nouari primam obligationem, & ex ea non posse agi, incompatibilia sunt, p. 654. n. 35.

Nouatio extinctiua non inducitur ex re iudicata, sed potius accumulatiua, p. 655. n. 47.

Ex prima obligatione non nouata per rem iudicatam potest nouiter agi, ibid. n. 48.

Nouatio non intelligitur facta quoties posterior obligatio minus continet quam anterior, ibidem, n. 49. & 50.

Nouandi animus in dubio non præsumitur nisi expressè dicatur à contrahentibus, pag. 730. n. 77.

Bis idem promittens, non est nouare, sed noua cautione primam obligationem confirmare addendo obligationem obligationi, p. 730. n. 78.

Nouatio non inducitur per accessionem cautionis, ibid. n. 79. & 80.

Nouatio non inducitur ex eo quod patefaciat pro executione, & complemento primi contractus, ibid. n. 81.

Nouus actus non inducitur, qui fit in executionem antiqui, ibid. n. 82.

Contractus secundus compatibilis cum primo non inducit nouationem, pag. 730. 731. num. 83. & 84.

A priori obligatione continente priuilegium aut viam executiuam non censetur recessum, nec nouatum, p. 731. n. 74. cum seqq.

Promissio secunda quidem eiusdem quantitatatis nouatio quaeritur accumulatiua non extinctiua, ibid. n. 87.

Duæ obligationes factæ pro eodem debito non nouationem, sed maiorem firmitatem, & securitatem inducunt, ibid. n. 89.

Et magis inducitur informatio prioris obligationis, quam nouatio, ibid. n. 10.

Plures promissiones eiusdem summae ex eadem causa nouationem non inducunt, ibid. n. 91. & 92.

Nouationem allegans probare tenetur, ibid. n. 95. & 96.

Nouatio hodie non præsumitur nisi expressè dicatur à contrahentibus, ibid. n. 97.

Non præsumitur aliquid de nouo inducere sed confirmare, ibid. n. 98. & seqq.

Qualitas & priuilegium contractus nouati quando influant & transeant in contractum nouantem, p. 732. n. 104. remissiuè.

Pignora eadem in secunda obligatione nouante repetita, tempus & prælationem conferunt in quibus, & non in alijs simul obligatis primus creditor præfertur intermedijs, p. 753. 754. n. 92. 93. 94. 95. & 96.

Nullitas, Nullum.

Sententia declarata nulla ad instantiam vnius confortis prodest alijs, p. 178. 179.

Dummodo non procedat à iure speciali obtinentis nullitatem, ibid. n. 24.

Nullitas instrumenti ad instantiam vnius declarata prodest alijs instrumento contentis, ibid. n. 25.

Nullitas actus per sententiam declarata præiudicat omnibus interesse habentibus, pag. 179. num. 26. & seqq.

Nulla est alienatio bonorum maioratus facta ex facultate subreptitia, p. 280. 281. n. 34. & ex num. 1. cum seqq.

De dispositionibus nullis, vel aliqua exceptione credibilibus non est facienda principi relatio, p. 282. n. 25. cum seqq.

Nullitas actus inducta à lege in fauorem alicuius intelligitur ipso volente, & opponente, l. p. c. si. ex n. 41. & c. 14. ex n. 60. & 66.

O

Oblatio, Offerens.

Vide *Licitator.*

Oblatio bonorum insolutum ad extinctionem census admittitur in iudicio concursus cum sit necessaria, & non voluntaria, p. 178. num. 30. & seqq. p. 179. & ex n. 22. cum seqq.

Auth. hoc si debitor C. de solution. habet locum in concursum creditorum censualium, p. 179. n. 31. & seqq.

Offerens debet integrum debiti emptori offerre etiã viliori pretio ementi, p. 236. ex n. 78. cum seqq.

Per obligationem sortis, & vsuris bimestri deducti in pactum nullatenus consulitur creditoris indemnitati iuste depositum recusantis, p. 620. & ex n. 48. cum seqq.

Obligatio, Obligatus.

Vide *Insolidum.*

Obligatio tacite induci solet ex aliquo actu extra id, quod agitur, p. 348. n. 147.

Obligatio extinctio inter defunctum, & heredem inducitur per aditionem non antea, pag. 64. n. 19. cum seqq.

Obligatio cessus extinguitur per mortem creditoris nolentis recipere sortem sibi consignatam, p. 158.

F f f

Obligatio

Index Rerum,

Obligacione deficiente deficit actio, sine qua nemo in iudicio potest comparere. p. 185. n. 38. 39

Obligaciones factæ ab vxore pro marito si excedant dimidiam partem dotis ex quo vxor remanet indotata, & cella, an annulletur. p. 383. n. 7

Obligaciones diuersis temporibus factæ per vxorem præ marito, et si priores non inducant læsionem omnes simul annullari defendit Noguerol. p. 393. n. 8. & 9. & p. 383. vide ex num. 126. cum sequentibus.

Obligatio vltra modum facultatis regie limitatum eodem modo vitiat in excessu siue sit vnica siue plures successiuæ, & à diuersis personis factæ. p. 390. n. 9. 4. & seqq.

Obligatio maioratus ex facultate regia est subsidia, & nihil operatur nisi in defectu bonorum liberorum siue tempore obligationis siue exactio- nis. p. 384. n. 16. 17. & seqq.

Obligatio pluribus insolidum, si vtilitas ad vnum dumtaxat pertineat, iste dicitur principalis, cæteri inter se ipsos fideiussores non respectu creditoris. p. 43. n. 20. & seqq.

Obligatio diuiditur pro rata inter plures simul obligatos etiam si in persona vnus deficiat obligatio, quia alter vltra suam ratam non tenetur. pag. 468. n. 40

Obligatio super duobus maioratibus sequuta diuisione iuridica per eactionem vnus partis correspondens euictio prorsus fuit extincta. pag. 468. num. 41

Obligatio orta ab vno defuncto pro rata diuiditur inter hæredes quorum vno effectu non soluendo cæteris non oneratur pars deficiens. ibid. n. 42. & seqq.

Obligatio ad quantitatem diuiditur inter hæredes pro rata etiam si aliquis efficiatur non soluendo nec ad ratam, alterius deficientem tenentur. p. 469. n. 44. & 45. & seqq.

Obligaciones facta diuisione inter plures quilibet agnoscit suam ratam partem, & non partes aliorum, etiam si fiant non soluendo. p. 471. n. 74. & ex n. 71. cum seqq.

Obligacionis parte precepta, & extincta simul cum fundo hypothecato cæteræ hypothecæ non tenentur ad integram obligationem, ibid. num. 79. & 67. cum seqq.

Quando obligatio, quantitas simul perit cum re hypothecata, cæteræ res hypothecatæ solum ad residuum obligationis tenentur. p. 472. n. 85. 86. & 87

Secus si vna hypothecata pereat integra manente obligatione, vt tunc cæteræ hypothecæ pro tota obligatione manent obligatæ. ibid. num. 87. 88. & 89

Obligare ea bona potest debitor, quorum habet dominium. p. 481. n. 5

Obligatio bonorum generalis bona præsentia, & futura comprehendit. ibid. n. 6

Obligatus non est debitor creditoribus acquirere. p. 494. n. 90. cum seqq.

Priori obligationi quando aliquid additur vel detrahitur noua intelligitur contracta obligatio. p. 518. n. 13

In generali bonorum obligatione venit ius sibi ad disponendum referuatum à donatore. p. 524. num. 3

Negatiuè resoluit, quando iuris referuati dispositio fuit restricta ad vitam debitoris referuantis. ibid. n. 4

In obligatione bonorum generali non veniunt bona ad disponendum referuata, nisi specificè exprimantur ibid. n. 5

Obligari possunt ea bona, quæ nondum nostra sunt, sed esse sperantur. ibid. n. 6

In obligatione generali bonorum futura quoque comprehenditur. ibid. n. 7. & seqq.

In obligatione generali bonorum non veniunt bona in quibus debitor habet spem de præsentia nisi specificè exprimantur. p. 525. n. 19

Per specialem non per generalem obligationem bonorum referuatum, ius acquirunt credito- ribus. ibid. n. 20. & seqq.

L. 2. tit. 16. 5. recopilat, vt quoties appareat se alteri absentem voluisse obligari, remaneat obligatus, non procedit si appareat se alteri non voluisse obligari. p. 597. num. 49. & pag. 595. declara ex num. 54

D. l. 2. an procedat, & requirat acceptionem absentis vt quis ei maneat obligatus. p. 596. 597. n. 41. & ex n. 54

Intencio se alteri velle obligari, vel acquirere si deficit, non procedit. d. l. 2. dispositio. ibid. n. 62

D. l. 2. locum habet in cunctis obligationibus præterquam in donatione ob eius specialitatem. p. 598. n. 65. & 66

Ab omnibus obligationibus præter donationem absentis factis nequeunt contrahentes pænitere. ibid. n. 69. & n. seqq.

In omnibus obligationibus, & contractibus præterquam in donatione, acceptatio non requiritur vt irrevocabiles fiant ex d. l. 2. pag. 599. n. 87. & ex n. 80. cum seqq.

Obligatus manet vt antea debitor donans vel vendens cum pacto soluendi creditoribus, & simul donatarius tanquam constitutor. pag. 600. n. 103. 104. & 105

Vna tamen solutione contentati debent credito- res. ibid. n. 106

D. l. 2. tit. 16. lib. 5. recopil. procedit quando apparet, quod quis se alteri voluit obligare. ibidem, num. 107

Per d. l. 2. alteri per alterum valet obligatio, & stipulatio p. 601. n. 108

Et eiusdem, l. verus, & singularis intellectus redditur. ibid. n. 109. & 110

Obligatio eadem pluribus creditoribus si competi- tit insolidum omnes repræsentant vnâ perso- nam. p. 627. n. 55

Obligacione personali extincta an possit durare hypothe- ca. p. 462. n. 125

Pluribus obligatis, insolidum, & simpliciter con- damnatis quilibet tenetur pro rata dumtaxat etiam si aliquis efficiatur non soluendo. p. 651. ex n. 1. cum multis seqq.

Obligatio personalis non extinguitur per rem iudicatam, & executoriâ super ea à creditore ob- tentam. pag. 653. ex numer. 26. cum sequenti- bus.

Ex primæua obligatione denuo agi potest cum non nouiter per rem iudicatam. pag. 655. numer. 47 & 48

Obligatio extinguitur, quando per sententiam consignatur creditori solutio in re subhastata sequuta recognitione emptoris. p. 660. n. 14. 15. & vsque ad 22

Obligatio secunda facta animo nouandi primam vt quia de deposito fiat mutuum non ex deposito amplius, sed ex mutuo debitor tenetur. o. n. 75

Et tunc periculum mutationis monetæ debitori pertinet. ibid. n. 76

Dux

& Verborum.

Dux Obligaciones factæ pro eodem debito non no- uationem, sed maiorem firmitatem & securita- tem inducunt. p. 731. n. 89. & à n. 85. & seqq.

Et magis inducitur informatio prioris obligationis quam nouatio ibid. n. 90. & seqq.

Obligacioni accedens promissio eam non alterat, nec naturam mutat. ibid. n. 91. & 92. cum seqq.

Obligatio respiciens nondum factum per factum satisficit. p. 733. n. 3. & 4

Obligatus ad factum alienum de iure Hispano, li- beratur præstando interesse. pag. 734. num. 16. 17. & seqq.

In Obligacione seu renunciatione omnium bono- rum comprehenduntur fructus maioratus pleno iure pertinentes debitori. p. 763. num. 20. & seqq. & p. 761. n. 1. cum seqq.

Bonus concursus distractis pro solutione credito- rum si omnibus non sufficiant insoluti conser- uant suam obligationem ad bona nouiter à de- bitore quæ sita. p. 771. n. 69. & seqq.

In generali bonorum obligatione non veniunt bo- na prohibita alienari. p. 249. n. 1. & 2. cum seqq.

Verbo vniuersali omnia bona mea conueniunt quæ debitor specialiter non obligauit. p. 249. 252. n. 3. & ex n. 33. cum seqq.

In Obligacione generali tunc comprehenduntur iam bona quæ verè similiter debitor non obli- garet, quando alia non habet. p. 249. n. 4. p. 253. num. 35

In Obligacione generali bonorum facta à possessore maioratus, maioratus bona non comprehen- duntur. p. 250. n. 11. cum seqq.

Obligatio primæua, & fideiussoria durat, euicta re in solutum data, vel pecunia auocata. p. 156. n. 17

Officium, Officialis.

Vide *Nominatio, Emolumenta.*

Super Officij renunciati pretio census impositus an producat redditus ante assensum principis. p. 266. n. 1. cum seqq.

Officium renunciabile vendi & alienari potest prin- cipis licentia accedente. ibid. n. 2. & 4

Et cedit sub partitione & diuisione bonorum, sicut quælibet alia res patrimonialis. ibid.

Et cogitur debitor officium renunciare in fau- orem emptoris pro titulo consequendo à prin- cipe. ibid. n. 3

Officia Romanæ curiæ renunciari & alienari pos- sunt sub beneplacito Papæ. ibid. n. 5

Officij venditor potest pactum apponere ne domi- nium transeat in emptorem donec pretium sol- uat. p. 267. n. 10

Officij titulus potest esse apud vnum, & dominium penes alium. ibid. n. 11

Officij venditor nequit titulum, possessionem aut exercitium in emptorem transferre. ibid. num. 17. & 18

Officij renunciati titulum confert solus princeps. p. 268. n. 19

Officij successor virtute renunciationis non capit titulum & possessionem à renunciante, sed à so- lo principe. ibid. n. 20

Ad Officium nominatus ab vno & à Rege confir- matus, à Rege prouisus intelligitur. ibidem, num. 21

Officia renunciata principis sequuta licentia à principe & non ab alio tenentur. ibidem, num. 22

De Officiis temporalibus ad beneficia valet argu- mentum, & contra. ibidem, num. 23. & sequen- tibus.

Officiales & ministri curiæ non debent nominari administratores concursus. pagin. 111. num. 23. & 24

L. Barbarius Philippus. ff. de offic. prætorio. proce- dit in officiis publicis non in priuatis. pag. 450. num. 144

In Officiis vitalitiis prorogatione potest rex appo- nere condiciones & qualitates quas voluerit. ibid. n. 51. & 52. cum seqq.

Ad officij vitalitij emolumenta concessi à Rege cum facultate nominandi, facta nominatione an creditores nominantis seu potius nominati ius habeant. p. 603. n. 1. cum seqq.

Officij emolumenta recipit nominatus à tempore nominationis. ibid. n. 6. & seqq.

Officium concessum à Rege cum facultate nomi- nandi quæ situm à patre pecunia vel meritis, an grauari potest per partem eligentem. ibidem, nu- mer. 10

Ad officij emolumenta concessi à Rege cum facul- tate nominandi facta nominatione creditores nominantis ius non habent. ibid. n. 11. & 12

Officium concessum à Rege cum facultate nomi- nandi vnum ex filiis, filius nominatus habet iure proprio, qui non tenetur creditoribus patris. ibid. 13. & ex n. 5

Nisi in facultate filius nominetur cum qualitate hæredis facta, vel expressa. p. 604. n. 14

Ad officium nominatus alicui concessum cum fa- cultate nominandi, in vita, vel in morte, si ac- ceptauit, contractum, & possessionem officij non tenetur creditoribus nominant. s. pag. 605. nu- mer. 31

Secus si officium ad quod nominatur, ei non tra- datur. ibid. n. 32

Officium renunciabile cum regio ascensu hypothe- cari & obligari potest. ibid. 36

Officium hypothecatum amissum & regi deuolu- tum alterique concessum non transit cum hypo- theca semel resoluta. ibid. n. 37

Officium super quo conditus fuit maioratus amif- sum ob defectum renunciationis liberè, & abs- que vinculo deuoluitur ad principem. ibid. num. 38. & seqq.

Officium amissum & ad regem deuolutum si ite- rum debitori conferatur extinctæ manent anti- quæ hypothecæ. p. 606. n. 47

Officium sicut ad regem liberum deuoluitur, ita pariter liberum transit in rem cui rex nouiter concedit. ibid. n. 48. & n. seqq.

De officio ad feudum valet argumentum. ibidem, num. 54

Officium ad nouum dicitur ad tempus concessum & prorogatum post tempus. ibidem, num. 58. & 59

Officio semel extincto, & nouiter concessio, aliud nouum concessum dicitur. ibid. n. 60

Officium prorogatum post terminum nouum est. ibid. n. 61

Officium durante termino prorogatum idem per- durat officium. ibid. n. 62

Si verba prorogationis sint apta ad nouum of- ficium vt puta, eligimus te pro aliis sex mensi- bus, nouum est officium. ibid. n. 63. & 64

Officij prorogatio operatur inter officialem dili- gentem sed non quoad fideiussores officialis. p. 607. n. 68. & seqq.

Fideiussor pro administratore officij alieni si no- uum officij Dominus eundem tolerauit in admi- nistracione non tenetur. p. 606. n. 55

Index Rerum,

Noaum officium dicitur noua persona superueniente in officio. p. 606. n. 76
Etiam si à principio officium sit concessum duabus personis successiue. ibid. n. 77. 78. & 79
Officium nouiter prorogatum eidem debitori licet liberetur ab antiqua hypotheca, subingreditur tamen hypothecam generalem. ibid. n. 81
Officium vitalitium si fuit hypothecatum, hypotheca durat durante vita debitoris. ibid. n. 82
Officio hypothecato extincto creditores, quandoque obtinent à Rege, vt cum eadem hypotheca transeat ad nouum successorem. ibid. n. 83. & 84
Officialis literas decretas habito respectu ad officium tenetur successor adimplere. p. 694. n. 9. cum seqq.
Officij renuntiatio debet præcedere mortem renuntiantis per viginti dies. p. 268. n. 25
Officiorum dominium & proprietates residet penes principem. ibid. n. 26
Officij renuntiatio nihil valet, nec operatur quouisque sit à Rege admissa. p. 269. n. 32. & seqq. & ex num. 28
De officio ad feudum valet argumentum. ibidem, num. 34
Officium renuncians nullum ius, titulum, possessionem aut exercitium potest in emptorem transferre. p. 270. n. 43
Ante officij renunciationem admissam à principe renuncians illud, retinet, continuat, & emolumentis fruatur. ibid.
Officium renuncians titulum retinet, & exercitium continuat, quia non vacat ante principis admissionem, & nouam collationem factam. ibidem, num. 44
Officij consumptio & redemptio permessa populo inest in ipso officio à natura, & nemini culpa imputatur. p. 271. n. 50
Impedimentum ne quis nanciscatur possessionem officij renuntianti causatum à tertio non imputatur resignatario. ibid. n. 51
Officium renuncians debet eligere & quærere personam habilem. ibid. n. 54. & 55
Officij renuntiatio debet principi presentari intra triginta dies, aliàs annullatur. p. 272. n. 59. & 60
Officium publicum tenere prohibetur Dardanariis Victualium, non merces aliàs exercens. ibid. num. 62
Onus.
Vide Alimenta, Maioratus.
Onus reddituale super fructibus fundi impositum non expressa hypotheca (quæ non præsumitur) in tertium possessorem non transit. p. 76. n. 11
Oneris diminutio, seu seruitij in fundatione beneficij apposta facta ob diminutionem reddituum cessat redditibus postea auctis. p. 215. n. 48
Onera intrinseca & perpetua, quæ bonis concursus inherant, vt census reservatiuus collectæ, & similia bona semper sequuntur. p. 87. n. 1
Onera extrinseca, quæ afficiunt concursus bona, vt expensæ, salaria, prælationem in concursu habent. ibid. n. 2
Valor rei tanto minuitur quanto oneribus sit grauata. ibid. n. 3. 4. & 5
Onus seruitij incumbens vniuersitati feudi tanquam indiuidui dismembrato feudo diminuitur, & dismembratur. p. 89. n. 30
Penso est onus reale inherens fructibus beneficij. p. 319. n. 17
Onus rei illam diminui in Valore, & tanto minus ab ea creditores consequuntur. p. 320. n. 18

Ordo.
In notoriis ordo est ordinem non seruare. p. 90. n. 44
Origo.
Origo indicij concursus attenditur an à debitore sit formatus, an à solis creditoribus inter se, vt illud sit vniuersale, istud particulare & discrimen inter vtrumque. p. 33. per totum.
Origo semper attenditur. p. 51. n. 34
In origine acquisitionis, an possit minor apponere pactum, vt res empta maneat pro pretio obligata, siue ex intervallo. p. 495. n. 113
Vbi accuratè agitur de vera interpretatione. l. 1. §. si minor cum l. seqq. ff. de reb. eorum. p. 493.

P

Pactum

DE Pacto inter possessionem maioratus, & eius immediatum successorem de non alienando bona maioratus, nec ad id impetrandam facultatem Regiam, nec ea vsurum, si principi non sit facta relatio, an vitietur. p. 289. n. 1. cum seqq.
In hoc impetrante tria concurrunt impedimenta pactum de non alienando, & pactum de non impetrando facultatem, & prohibitio fundatoris alienandi bona maioratus. ibid. n. 2
Pactum de non alienando non impedit translationem dominij, nec irritat alienationem. p. 290. n. 8
Licet prohibitus teneatur alteri ad interesse. ibid.
Pactum de non alienando decreto iudicis confirmatum, an impediatur translationem dominij. p. 290 & 297. n. 9. cum seqq. & n. 62
Pactum semel perfectum non nisi vtrinque contractantis consensu dissolui potest. p. 291. n. 14. & seqq.
Pactum de non alienando operatur, vt contraueniens teneatur ad interesse non ad aliud. p. 292. num. 20
Pactum de non alienando cadens super re aliàs de iure prohibita alienari impedit translationem dominij. ibid. n. 23
Pactum de non alienando cadens super feudo inalienabili impedit translationem dominij, etiam in casibus, in quibus feudatario permittitur alienare. ibid. n. 24
Pactum de non alienando res dotales factum à muliere cum iuramento irritat alienationem sequentem, etiam iuratum. p. 293. n. 25. & seqq.
Prohibitio alienationis maioratus vestita cum pacto de non alienando vitiat facultatem non factam vtrinque prohibitionis principi relatione. ibid. num. 26
Pactum de non alienando præcedens, an præiudicet tertio ignoranti, & contrahenti cum prohibito. ibid. n. 28. & seqq.
Pactum de non alienando factum à possessore maioratus redundat in fauorem maioratus personæ, cuius sunt bona, & iura maioratus. p. 294. n. 36. & 37
Pactum de non alienando cum hypotheca ignoratum à tertio contrahente, non impedit nullitatem alienationis subsequenter. p. 195. n. 39
Pactum simplex de non alienando, vt impediatur alienationem requirit scientiam tertij, contrahentis. ibid. n. 40
Pactum simplex de non alienando continens clausulam irritantem impedit alienationem. ibid. n. 41
De pacto de non impetrando facultatem si principi non fiat relatio facultas est subreptitia, & nulla. p. 296. n. 47. & 48

Contra

& Verborum.

Contra pacta, & conventiones contrahentium princeps dispensare non potest. ibid. n. 51
Pactum simplex de non alienando initium cum tertio, cui interest, & vestitum iuris prohibitionem impedit translationem dominij. ibid. n. 53
Is cum quo gestum fuit pactum de non alienando habet verius contra venientem ius ad interesse, & pœnam appositam. ibid. n. 54
De pacto de non alienando impediendo translationem dominij, est facienda principi relatio, ne facultas sit subreptitia. p. 297. n. 56
Pactum simplex de non alienando, tener, & operatur interesse partis, & pœnæ commissum. ibid. n. 57
Pactum de non alienando absque speciali hypotheca non impedit translationem dominij, nec alienationem irritat. p. 327. n. 41
Pactum tacitum inducitur ex aliquibus actis strenuis. p. 349. n. 147
Pactum de non redimendo vel redimendo censum intra vel ultra aliquod tempus est nullum & vitiat, licet non vitiet. p. 615. n. 1. & 2
Pactum de non redimendo nisi prius monito creditore ante bimestre appositum in creatione census est inductum in fauorem creditoris, pag. 616. & seqq.
Pactum ne debitori liceat per bimestre redimere nisi prius creditore monito esse licitum & depositum sortis cum vluris iuste reculare creditorem sæpe determinauit senatus. ibid. n. 8
Pactum de non redimendo nisi per bimestre præcedat monitio non est contra iustitiam census consignatiui nec grauosum debitoris. ibid. n. 9
Per pactum de præmittenda monitione ante redemptionem non infringitur libertas debitoris libere quando veller redimendi. ibid. n. 10
Aliud est pactum de non redimendo nisi ad tempus de alio redimendo quando veller monitione præcedente. p. 611. n. 11
Illud est illicitum, hoc verò permissum in census creatione. p. 616. 617. n. 12. & 13
Inter pactum de non redimendo intra tempus, & pactum de non redimendo ante monitionem discrimen expressè agnouit *Morus* prop. Pij V. p. 617. n. 14. & 15
Pactum de non redimendo vel redimendo intra vel extra certum tempus, reprob. *M. Prop.* ibidem, num. 16
Pactum de non redimendo nisi præmissa monitione ante bimestre, licitum esse, & posse apponi in creatione census expressè determinat *M. Pro.* ibid. num. 17
M. Pro. non dedecet pro forma præambula ad monitionem si in aliquo infringeret redimendi libertatem. ibid. n. 18. & seqq.
Pactum de non redimendo ante monitionem futuræ redemptionis non continet onus debitoris, sed præstat indemnitate creditoris. ibid. n. 25
Pactum fieri potest quidquid lege fit. ibid. n. 27
Per pactum fit quidquid potest fieri per consuetudinem. ibid. n. 28
Pactum licitum est quidquid, & præscriptione. ibidem. n. 29
Pactum quod lege census non reprobatur permissum intelligitur. ibid. n. 35
Pactum quod in lege census expressè non approbatur, non propterea prohibetur. p. 619. n. 33
Pactum de non redimendo nisi præmissa monitione ante bimestre est in fauorem creditoris, non debitoris. ibid. n. 47. & seqq.
Pactum ne valeat redemptio non præmissa moni-

tionem futuræ redemptionis ante bimestre, licitum esse, verior est opinio à *Rota*, & *Senatu* canonizata. p. 620. n. 56. & seqq.
Pactum seruari naturali æquitati conuenit. pag. 105. num. 1
Pactum inter debitorem & creditorem quod bona sibi consignata præseruata erunt à concursu à se formando seruari. p. 106. contrarium verius n. 8
Pactum initum in initio contractus inter debitorem potest ceteris creditoribus anterioribus præiudicare. p. 105. n. 2. 3. & seqq.
Debitor rem emens potest in præiudicium creditorum pactum apponere in initio contractus quod res sit specialiter obligata venditori, in qua præferatur anterioribus. p. 105. 107. n. 4. & n. 15
Pactum per quod apponitur specialis hypotheca in re vendita vel mutuante debitori ad emendum requiritur quod incontinenti fiat. ibid. n. 5
Pactum initum inter debitorem & debitorem quod non formauit concursum vel ab eo erunt præseruata bona consignata non est seruandum. p. 107. n. 8. 21. & 23
Pactum quo renuntiat cessante bonorum est contra bonos mores & charitati naturali contrarium. p. 106. n. 9. 10. & 11
Pactum appositum in consignatione vt consignatarius non teneatur in concursum venire, nec bona consignata conferre, tendit in præiudicium anteriorum creditorum. ibid. n. 12
Pactum initum in ipsa acquisitionis origine in rebus nouiter per debitorem acquisitis, officit creditoribus anterioribus. ibid. n. 14. & seqq.
Pactum, quo creditor posterior in re acquirenda per debitorem præferatur anterioribus valet. p. 107. num. 18
Secus circa bona iam acquisita. ibid. n. 19
Pactum partium litigantium semper debet esse grata iudici. n. 14. & n. 15
De pacto non petendi absolutionem iuramenti in contractu apposti debet fieri relatio, quando petitur ad effectum agendi. p. 285. n. 48. & 49
Pactum & conventionem partium sua interesse putantium debet iudex sequi in pronuntiando. p. 110. n. 16
Per pactum non potest coarctari facultas debitoris census redimendi. p. 160. n. 4. 5. & 6
Pactum appositum in creatione census vt ob debitoris fallimentum superueniens possit creditor sortem repetere non valet. p. 161. n. 12
Pactum ad rem habentem naturam mutabilem rei mutabilis natura vestitur. pag. 213. num. 25. & seqq.
Pactum maioris partis creditorum circa bona debitoris vt præiudicet minori parti debet esse æqualis fortunæ. p. 372. n. 80. 81. 82. 83
Pactum debitoris cum aliquo vt res alienum deducatur ex certis bonis, vel quod vnus hæres soluat, non nocet creditoribus quominus exigant ex vniuerso patrimonio. p. 479. n. 62
Et si inter legitimum hæredem, & institutum pacificatur vt vnus grauetur ære alieno adhuc uterque proportionalibus hæreditariis tenetur creditore. ibid. n. 63. & 64
Pacta quæ aliàs repugnant translationi dominij apposta pro cautela, & securitate sustinetur. p. 670. n. 134. & 135
Pactum incontinenti appositum inter emptorem, & venditorem quod res empta sit obligata pro credito alicuius, vt præferatur quibuslibet creditoribus anterioribus valet. p. 495. n. 110. & 111

Index Rerum,

In ipso acquisitionis initio possunt pacta apponi, & conditiones, quæ post rei acquisitionem non admitterentur sine iuris solemnitatibus. *ibid.* n. 112. 113. & 114

Pactum in initio acquisitionis, ut res sit obligata alteri tertio valet, & iste præfertur omnibus debitoris contrahentis creditoribus. p. 496. num. 115. & seqq.

Pactionem potest apponere venditor, vel donator incontinenti, ut res vendita, vel donata sit hypothecata vni posteriori debitoris creditori, ut aliis anterioribus præferatur. *ibid.* n. 116

Ex pacto creditoris vendentis pignus, ut illud debitor possit redimere debitoris ius acquiritur & actio. p. 592. n. 4

Pactum inter emptorem & venditionem, ne colonus expellatur huic absentis prodest. *ibid.* n. 11

Ex pacto tacitæ à lege inducto tertio ius acquiritur irrevocabile. p. 596. n. 50. 51. & 52

Ex pacto tacito inducto à lege in tertio ius acquiritur, ut per penitentiam contrahentium non reuocetur. p. 597. n. 53

Pacto de non meliorando cum vno gestum, quando profit omnibus filiis irrevocabiliter. p. 599. 600. n. 94. 95

Ex pacto inter contrahentes si tertio resultat ius, & interesse hodie ei acquiritur actio, & obligatio etiam absentis, ut ex eo agere possit. *ibid.* n. 96

Pactum de non meliorando, quando tertio prodest requirit acceptationem, ut irrevocabile fiat. *ibid.* num. 97

Pactum de non meliorando donatio est. *ibid.* n. 98. & 99

Pactum de non meliorando, ut irrevocabile fiat respectu absentis requirit acceptationem. *ibid.* n. 100. 101. & 102

Pactum de non redimendo ante monitionem per bimestre nullus Doctor reprobatur. p. 620. n. 62. & à n. 57. cum seqq.

Pactum de non redimendo nisi monitione præmissa ante bimestre non infringit libertatem liberè, quancumque redimendi. p. 621. n. 76

Pactum de non redimendo nisi præmissa denuntiatione ante bimestre comprehendere debitorem statim redimere volentem intra bimestre à tempore creationis census, & expectare teneri bimestri probabili opinio videtur. p. 622. n. 85. cum seqq.

Pactum inter anteriorem creditorem, & posteriorem nunquam officit creditoribus intermediis. p. 754. n. 103. 104. & seqq.

Ad pactum initum in eodem contractu cui fideiussor simpliciter accessit pariter tenetur, ac principalis ex primo consensu. pag. 262. num. 14. 15. & seqq.

Pactum ne dominium transeat in emptorem est contra substantiam contractus. p. 267. n. 7

Valer tamen si opponatur limitate donec pretium solvatur. *ibid.* n. 8

Pactum quod res empta à minore sit pro pretio obligata, an teneat, siue appositum incontinenti, siue ex intervallo. pag. 495. num. 113. & ex num. 108

Part.

Partem quis facere potest licet non admittatur, sed excludatur à parte. p. 470. n. 63. cum seqq.

Ponderantur ad id mirabilia iura. *ibid.* n. seqq.

Filius renunciata hæreditate paterna adhuc facit partem quoad hæreditatis diuisionem inter coheredes, licet non admittatur. *ibid.* n. 64

Rotæ decisio singularis in proposito recensetur. p. 470. 471. n. 65. 66. & 67

Pater, Patrimonium.

Pater legitimus administrator filij circa bona, in quibus habet vsumfructum cuncta potest peragere, tam in iudicio, quam extra illud. pag. 219. num. 19

Pater legitimus administrator filij potest pro eo omnia agere, etiam requiritur speciale mandatum. p. 220. n. 20

Pater in bonis filij, in quibus vsumfructum habet maiorem recipit potestatem, quam cæteri administratores. p. 235. n. 21

Absque patris consensu filius familias stare non potest in iudicio, in iis, in quibus pater quæritur vsumfructus. *ibid.* n. 22

Pater non filius debet citari, in iis quæ respiciunt bona aduentitia, quantumvis ad filium spectantia. *ibid.* n. 23

Pater in aduentitiis potest agere, & conueniri absque filij interuentione. *ibid.* n. 24

Etiam in census exactione ad redemptionem filij pertinentis. *ibid.*

Patri habenti administrationem in bonis filij aduentitiis, solutio est facienda non filio. *ibidem.* num. 25

Pater non habet vsumfructum, nec legitimus dicitur administrator in bonis Castrensibus fructibus beneficij, pensionibus Ecclesiasticis, nec in aduentitiis, & aliis in quibus prohibitio adest à iure, vel ab homine tacita, vel expressa. *ibid.* num. 32. & 35

Pater etiam prohibita administratione à iure, vel ab homine legitimus est administrator, quando filius est minor quatuor annorum. p. 231. 232. n. 34. 35. 36. & seqq.

Patris administrationis filij confessio de recepto non liberat debitorem filij, nisi aliter admittetur. p. 234. n. 64. & seqq.

Si pater ultra tertium & quintum plures meliorationes fecit diuersis temporibus priores contentæ sub tertio & quinto sustinentur, cætera in excessu vitiantur. pag. 368. n. 64. & ex num. 1. cum seqq.

Patris consensus superueniens mortuo filio non ratificat contractum. p. 457. n. 57

Idem in licentia & consensu mariti superueniente vxore mortua super contractu gesto ab vxore. *ibid.*

Pater potest restituere filio maioratum ante tempus creditorum concursu non obtinente. p. 493. num. 83

Pater in quærendis potest præiudicare filiis. p. 495. n. 109

Pater habens vsumfructum in aduentitiis filij potest illum remittere, & ante tempus filio relinquere. p. 500. n. 15. & 16

Pater vsumfructum sibi pertinentem in aduentitiis filij potest acceptationem remittere, non potest in præiudicium creditorum ad illud inter-usurium medij temporis ius habentium. pag. 503. num. 52

Pater vsumfructum sibi delatum, & ante acceptationem liberè potest repudiare, & remittere filio in præiudicium creditorum qui ius non habent ad inter-usurium. *ibid.* n. 51

Pater ante acceptationem remittendo filio vsumfructum non dicitur donare, secus post acceptationem. p. 503. 504. n. 52. & 53

Pater ante acceptationem potest vsumfructum remittere

& Verborum.

mittere filio in præiudicium creditorum secus postquam illum acquisiuit. p. 504. n. 54. 55

Pater remittendo vsumfructum iam acquisitum, proprium dimittit patrimonium. *ibid.* n. 56. 57. 58. & 59

Pater inuitis creditoribus potest admittere ad successionem sororem ab statuto exclusam. p. 510. num. 54

Pater cui facta est donatio ut liberè de ea possit disponere inter filios, sicut potest inter omnes distribuere, ita & vni dare. p. 511. n. 53

Pater cui filia renunciauit legitimam ut liberè de ea possit disponere, an disponendo possit aliis filiis, aut creditoribus præiudicare. p. 515. n. 94

Patris voluntas mandantis alienare certam rem filij supplet omnes iuris solemnitates. p. 476. n. 20

Patre excluso ab hæreditate aui & præmortuo, nepos exclusus an sit. p. 581. n. 7

Pater si in vita aui renunciauit hæreditati cum iuramento, ab ea an exclusus intelligatur nepos patre præmortuo. *ibid.* n. 8

Patre ex hæredato præmortuo, nepos succedit aui ex propria persona & iure. *ibid.* n. 10. & seqq.

Pater faciens vinculum tertij & quinti omnia forma. l. 7. Tanti reducitur ad formam. l. & vtrumque pertinet ei, quem forma legis vocat, nec vocato pertinet quintum, quod pater extraneo dare poterat ratione indiuiduitatis. p. 29. n. 17

Patri qui ad alimenta filiorum tenetur non prohibetur bonorum suorum libera administratio, quæ vendere & alienare insuper potest fraude cessante. p. 203. n. 110. & ex n. 115. cum seqq.

Patrimonium vniuersale respicit æs alienum, illud quoque dimittit. *ibid.* n. 120

Patrimonialis res simul vendita cum non patrimoniali, taxatur iudicis arbitrio, ut sola retrahi possit à consanguineo. p. 90. 91. n. 57. & ex n. 51. cum seqq.

Patrimonium vniuersum respicit æs alienum & ad vniuersa debitoris bona absque existentia creditoris ius habet. p. 475. 476. n. 18. 19. 20. & 21

Patrimonia diuersa & separata faciunt in milite bona castrensis, & bona pagana. p. 477. 478. n. 46. 47. & 48

Et vtriusque patrimonij bona non confunduntur sed à creditoribus vtriusque separatio postulat. p. 478. n. 49. cum seqq.

Vniuersi & diuersi patrimonij creditores non confunduntur cum creditoribus alterius. *ibid.* n. 51. & seqq.

Bona castrensis & bona pagana concurrentia in milite sicut sunt diuersa patrimonia, ita pariter operantur diuersos effectus. *ibid.* n. 56

Patrimoniorum diuersitas continuatur in hæredibus multis separatim ad singula institutis, deficit tamen quando iure accrescendi in vnum eorum deueniunt. *ibid.* n. 58

Et iste indistinctè tenetur omnibus militis creditoribus. *ibid.* n. 59

De suo patrimonio nihil debitor dimittit non acquirendo ius delatum, sed repudiando ius etiam quæsitum. *ibid.*

Creditoribus patris præmortui nullum ius habent ad hæreditatem aui delatam nepoti, siue nepos succedat, ex propria persona, siue representando patrem. p. 588. n. 9 cum seqq.

Patrimonium & peculium est quid vniuersale sicut hæreditas & bonorum possessio. p. 690. n. 12. & 13

Patrimonium omne debitoris vbiq; existens ius creditorum respicit, & exigere possunt. p. 739. n. 9

Patris consensus ut requisitus in contractu filij non potest præstari post mortem filij. p. 259. n. 9. & 10

Patris confessio an & quando præiudicat filiis, vel valeat in vim legati, & quomodo. p. 260. n. 20

Patronatus, Patronus.

Patronus Ecclesiasticus duplici modo potest transferri in dispositione. p. 689. n. 1

Ius patronatus transit cum venditione, cessione aut donatione vniuersitatis bonorum. p. 691. n. 26

Ius patronatus transit in emptorem hæreditatis. p. 689

Ius patronatus qua ratione transeat cum vniuersitate bonorum. *ibid.* n. 3

Expressio ius patronatus principaliter facta in venditione vniuersitatis bonorum vitiat venditionem nisi fiat declaratiuè. *ibid.* n. 5

Ius patronatus accessoriè annexum & cohærens rei singulari transit in emptorem rei. *ibid.* n. 6

Ius patronatus quod habet debitor, an conueniat sub cessione bonorum à se facta inter creditores. *ibid.* num. 7

Negatiua sententia proponitur. p. 690. n. 7

Contraria verior. *ibid.* n. 11

Ius patronatus est spiritualibus annexum non recipiens æstimationem, nec in bonis nostris esse dicitur. p. 689. 690. n. 7. & 8

Ius patronatus includitur in cessione bonorum facta per debitorem in concursu suorum creditorum. p. 690. n. 11. & seqq.

Ius patronatus ut transeat in emptorem vel cessionarium sequitur quod vniuersitas adsit respectu rei & contineat in se corporalia & incorporalia iura & actiones. *ibid.* n. 14

In venditione, cessione, seu alia qualibet dispositione omnium bonorum iurium, dationum venite ius patronatus, multorum autoritate probatur. p. 690. 691. n. 19. 20. 21. 22. & seqq.

In dispositione omnium bonorum iurium, & actionum comprehenditur ius patronatus. p. 691. n. 25. & seqq.

Ius patronatus in bonis nostris esse dicitur, quia pro eo habemus actionem & exceptionem, venitque appellatione omnium bonorum, & hæreditario iure succeditur. *ibid.* n. 26

Ius patronatus per se solum in æstimabile est, & sine vniuersitate bonorum nequit creditoribus vendi aut insolutum dari. *ibid.* n. 27

In ius patronatus venditio simoniaca est. *ibid.* n. 28

Ius patronatus non comprehenditur in cessione bonorum quando debitor amplius in bonis ius non habet. *ibid.* n. 29

Ius patronatus inclusum in cessione bonorum facta per debitorem an in creditores transeat. *ibidem.* num. 31

Proponitur affirmatiua sententia. *ibid.*

Ius patronatus non transit in creditores per vniuersalem debitoris cessionem subhastatione non facta. *ibid.* n. 33

Ius patronatus per subhastationem aut dationem insolutum vniuersorum bonorum cum effectu factam in emptorem, vel creditorem transit. *ibid.* num. 34

Ius patronatus, si ematur vniuersum patrimonium, aut insolutum detur pluribus creditoribus, & onus in solidum transit, sed si pro parte patrimonium ematur, pro parte transit. *ibidem.* num. 35

Idem quando datur in solum aliqua res particularis, cui ius patronatus inhæret. pag. 692. num. 36

Index Rerum,

Inspatronatus non transit in emptorem, quando singulares separatim, & diuim subhastantur, aut insolutum dantur creditoribus. *ibid.* n. 37-39 & 41

In inspationatus non habet locum executio nisi ad hanc vniuersitati bonorum. *ibid.* n. 38

Inspatronatus transit in creditorem quando vniuersitas, cui adhuc iure pignoris in causam executionis capitur. *ibid.* n. 39, 40, & 42

Inspatronatus non transit in creditorem quando executio fit in rebus singularibus. *ibid.* n. 41

Inspatronatus non transit in creditorem quando eidem vniuersitas datur in pignus. *ibid.* n. 42, & 40

Ad inspationatus translationem non attenditur vniuersitas respectu animi, & voluntatis destinatae vendendi vniuersale ius, sed respectu executionis, & effectus acquiritur. *ibid.* n. 43

Vniuersitas respectu verborum, si resoluitur in suas singularitates, ius patronatus non transit in acquirentem. *ibid.* n. 44

Ius patronatus sepulchrorum aut capellae quod habet debitor, an subhastari pro satisfactione creditorum possit. *ibid.* n. 45, & seqq.

Ius sepulchri potest subhastari quando in limine erectionis, & ante consecrationem, sibi, & heredibus reseruauit fundator. *ibid.* n. 46

Ius patronatus sepulchri post erectionem Ecclesiae acquisitum, quoad ius, & proprietatem vendi non potest, cum sit locus sacer. *ibid.* n. 47

Vsus sepulchri, & capellae cum sit quid mere temporale respicitur honorem, & praeminentiam quocumque tempore potest vendi. pag. 692, 693 n. 48, & 49

Vsus sepulchri, & capellae est pretio aestimabilis, & distrahi potest pro solutione creditorum. p. 693, n. 50, & 61

Pecunia

Vide *Moneta, Auocatio.*

Pecunia redacta ex fructibus maioratus destinata ad emptionem praediorum pro maioratus augmento, iuxta praecipuum fundatoris, est ipsius maioratus. p. 573, n. 4

Pecunia redacta ex fundo maioratus vendito pro alio vtiliori emendo, ipsius interim maioratus est. *ibid.* n. 5, & seqq.

Res empta ex pecunia aliena ementis est. *ibidem.* num. 6

Ex pecunia deposita res empta acquiritur ementi & non domino pecuniae. *ibid.* n. 8

Pecunia destinata ad emptionem praediorum ex praecipuo fundatoris habetur pro re empta. p. 575, num. 9

Si tamen permaneat destinationis finis, non si destinationis muretur voluntas, quia tunc nihil operatur destinatio. *ibid.* n. 10

Ex pecunia dotis iuxta pactum coniugum destinata ad emptorem praediorum si vir sibi tantum emat an sibi an doni acquirat. pag. 578, num. 11. Vide *ex r.* 63

Pecuniae dominus ex qua quis rem sibi emit actionem habet ad pecuniam, non realem ad ipsam rem. *ibid.* n. 12

Pecuniae domino datur actio aduersus rem emptam in subsidium, quando emptor factus sit non soluendo. *ibid.* n. 13

Pecuniae domino datur actio in rem emptam in subsidium ex aequitate sed non in praedictum creditorum emptoris. p. 575, n. 20, & 21

Pupillo, mulieri, & militi datur hypotheca in re empta eorum pecunia. *ibid.* n. 22

Ex pecunia maioratus destinata iussu fundatoris ad ipsius augmentum res empta a possessore efficitur, acquiritur maioratus. p. 576, n. 35

Pecunia iussu fundatoris deposita, & destinata ad emptionem praediorum pro augmento maioratus, est ipsius maioratus. *ibid.* n. 36, & seqq.

Pecunias Ecclesiae, & minoris tenetur Praelatus, & curator vertere in emptionem praediorum. p. 577, n. 44, & seqq.

Pecunia maioratus quando principio est destinata pro emptione praediorum in maioratus augmentum possessor etiam sibi expressè emens non sibi sed maioratus acquirit. *ibid.* n. 53

Et in ea re empta maioratus praefertur omnibus possessoris ementis creditoribus. *ibid.* ex n. 54, cum seqq.

Ex pecunia deposita non specialiter ad aliquid destinata si depositarius rem emat, sibi, & non deponenti adiecerit. p. 578, n. 58

Non verò quando deponitur destinata pro emptione praediorum. *ibid.* n. 59, & 60

Ex pecunia totali, si vir sibi emat stante pacto inter coniuges, vt sit destinata ad emptionem praediorum vir sibi non acquirit. *ibid.* n. 63, & 64

Pecunia soluta creditori concussu pendente fingitur stare, etiam si millies fuerit commixta vel consumpta. p. 578, n. 25

Pecunia soluta per debitorem adhuc stare dicitur dum exacta non est. p. 81, n. 61

Vel quando exacta inuenitur in arca exigentis vel in sacculo posita cum schedula continente nomen soluentis. *ibid.*

Stare dicitur quando in creditore posteriori adest mala fides in exactione, & consumptione. *ibid.* num. 62

Stare dicitur pecunia si ab anteriori creditore fuit exigentis interpellatus ne sui praedictum exigat. *ibid.* n. 63

Et quo requisito interpellatio haec fit facienda. *ibid.*

Stare dicitur pecunia quando debitor lite pendente vel concussu formaro soluit posteriori creditori instanti in priorum praedictum. p. 82, n. 64, & num. 63

Pecunia exacta concussu pendente refunditur, in corpus concussus propter dolum, fraudem, & malam fidem posterioris exigentis. *ibid.* n. 66

Stare dicitur pecunia quando solutio fuit facta pro cutatori anteaquam iste domino restituar. *ibid.* num. 67

Stare dicitur pecunia soluta creditori sub obligatione restituendi alteri anteriori comparantis. *ibid.* n. 68

Creditor promittens pecuniam sibi solutam habere depositum anteriori creditori restituendum adhuc in bonis debitoris dicitur stare. *ibid.* n. 69

Stare dicitur pecunia si Index eam soluit cum qualitate vt penes recipientem esset deposita. *ibid.* num. 70

Etiam si per creditorem recipientem non sit praestita cautio, sed quod pecuniam teneat donec per ipsum iudicem aliud sit prouisum. *ibid.* n. 71

Stare dicitur pecunia quando adiudicatur creditori sub cautione. *ibid.* n. 72

Stare dicitur pecunia si soluta fuit creditori sub fideiussione. *ibid.* n. 73

Stare verè vel fidei semper dicitur pecunia quando data fuit insolutum vel nomen debitoris adiudicatum posteriori creditori, vt per priorem possit auocari. *ibid.* n. 74

Pecunia soluta sub cautione qualibet de restituendo

& Verborum.

de potiori fingitur stare & non esse consumptam. p. 406, n. 6, 7, & seqq.

Pensio, pensionarius.

Pensionum solutionis factae per multos annos a non habente titulum beneficii non constituunt exigentem in quasi possessione. p. 307, 308, n. 36, & seqq.

Creditor mandatum habens ad exigendam pensionem, vt sibi soluat, si per multos annos exigit in pecunia etota, cum pensio sit constituta in argentea non instituit soluentem in quasi possessione ad praescribendum. *ibid.* n. 37, cum seqq.

Pensionem soluens alicui sequester spolij prelati mortui non praedictat dignitati, nec exigens constituitur in qua possessione. *ibid.* n. 41

Pensionarius pro decursis an in fructibus beneficii pensione grauitatis praefertur omnibus debitoribus clerici creditoribus hypothecariis, & anterioribus. p. 319, ex n. 12, cum seqq.

Pensionarius pro pensione habet hypothecam in fructibus beneficii, & actionem realem contra quoslibet illos percipientes. *ibid.* n. 15

Pensionarius mortuo Episcopo praefertur Ecclesiae Cathedrali in pontificali, & ornamentis, quae sua praetendit Ecclesia. *ibid.* n. 16

Pensio est onus reale inhærens fructibus beneficii. *ibid.* n. 17

Pensionarius pro suis decursis an sit praefertendus duo Doctores attigerunt, sed non resolverunt. p. 320, n. 20

Resoluitur questio sub distinctione. *ibid.* ex n. 21

Pensio imposta eodem tempore, quo facta fuit gratia, & collatio beneficii clerico debitori praefertur omnibus creditoribus clerici. *ibid.* n. 22, cum seqq.

Pensionarius pro sua pensione imposta in actu, & initio collatio acquisiti beneficii praefertur debet quibuslibet debitoris creditoribus anterioribus. *ibid.* n. 25, 26, & 27

Dominus proprietarius, & censuarius ideo pro sui pensionibus praefertur creditoribus emphyteutae, & censuariae quia pensio fuit imposta ab initio, & in ipso actu acquirendi rem. *ibid.* n. 28, & 29

Pensionarius pro pensione reseruata super beneficio iam obtento per debitorem de eius consensu, non praefertur creditoribus anterioribus & hypothecariis. p. 321, n. 30, cum seqq.

Pensionarius acquirit hypothecam in fructibus beneficii a tempore reseruatae pensionis. *ibid.* n. 31, & seqq.

Pensio acquisita ex intervallo, & beneficio iam obtento per debitorem non praefertur creditoribus anterioribus hypothecariis. *ibid.* n. 35

Pensionarius pro decursis praefertur creditoribus clerici anterioribus chirographariis, & personalibus. *ibid.* n. 36

Nisi manifestè constet, clericum debitorem consensisse in pensione reseruata super beneficio iam obtento causa fraudendi creditores. *ibid.* n. 37

Pensionariis duobus concurrentibus super fructibus eiusdem beneficii prior potior erit. *ibidem.* num. 37

Pro pensionibus super Episcopatu reseruatis a Papa pro personis a Rege nominandis, facta personarum nominatione, & pensionum distributione, in concussu spolij qualis pensionarius praefertendus. *ibid.* ex n. 29

Pensionarium nominatione facta a Rege in eodem decreto, nullus alteri praefertur. *ibid.* n. 40, & 41

Pro pensionibus si fuerunt a Rege plures nominati diuersis temporibus an prior in tempore aliis praefertatur. p. 322, n. 42

Verius resoluitur nullum pensionarium alteris praefertur. *ibid.* n. 44, cum seqq.

Pensionario, & proprietario titulari concurrentibus ad exactionem fructuum beneficii titularis pensionario praefertur. p. 323, n. 49

Gratia pensionis pro personis a Rege nominandis dabitur, & obscura declaratur per nominationes subsequetas. *ibid.* n. 45, & seqq.

Pensionarius, qui commoditatem pensionis consignauit suo creditori, an in istius praedictum possit pensionem extinguere vel causare. p. 323, ex n. 1

Pensionarium in praedictum creditoris cui pensionem consignauit cum mandato in rem propriam, posse pensionem extinguere determinauit Rota. *ibid.* n. 2

Pensio extinguitur ex natura rei per mortem, matrimonium, vel professionem religionis. *ibid.* n. 3

Pensionarius usufructuario comparatur, & assimilatur. p. 324, n. 4

Pensio licet possit gratis extinguere, & remitti, non tamen cedi, & transferri absque Papae auctoritate. *ibid.* n. 6, & 7

Pensionis commoditas potest vendi, cedi, & insolutum dari creditoribus. *ibid.* n. 8, & 9

Contra Rotam tenentem, pensionarium, qui commoditatem consignauit suo creditori cum mandato in rem propriam posse extinguere pensionem, multa insurgit Auctor. *ibid.* n. 12, cum seqq.

Pensionis cessatio non provenit ex natura rei, sed ex causa mere voluntaria pensionarij. *ibid.* n. 13, & 14

Pensio sicuti usufructus, perit ex natura rei per mortem, matrimonium, & similia. *ibid.* num. 15, & seqq.

Pensio extinguere non potest ex causa voluntaria pensionarij in praedictum creditorum habentium illam hypothecam. *ibid.* n. 18, cum seqq.

Pensionarius non potest remittere, vel extinguere pensionem, cuius commoditatem obligauit creditori. p. 325, n. 21

Pensionis commoditas, sicuti, & usufructus, obligari, cedi, & insolutum dari potest. *ibid.* n. 22

Pensionis commoditas ingreditur corpus concursus pro satisfactione creditorum, vita pensionarij durante. *ibid.* n. 23

Pensionarius sicuti usufructuarius nequit cedere ius pensionis, commoditatem verò potest. p. 336, n. 36

Pensionarius an possit in praedictum creditorum extinguere, remittere, vel cassare pensionem, tres casus distinguuntur. *ibid.* ex n. 37, cum seqq.

Ex sola pensionis consignatione vt inde creditor soluat non impeditur pensionarius extinguere, & cassare pensionem. *ibid.* n. 38

Pensionis cassatio & extinctio facta in fraudem creditorum personalium, & fraude probata illis non praedictat. p. 327, n. 42, & 43

Pensionis commoditate consignata creditori cum mandato in rem propriam, pensionario impedit remissionem pensionis; expressè determinauit Rota. *ibid.* n. 44, & seqq.

Pensionis commoditas in commercio nostro est, sicuti alia res temporalis, quae vendi, cedi, & hypothecari potest. *ibid.* n. 47

Pensionarius in praedictum creditoris habentis ius questum ex mandato in rem propriam non potest pensionem extinguere, & cassare. pag. 328 num. 48, & 49

Index Rerum,

Pensionis reservata in caput vnius ad fauorem alterius recipientis à fiduciario mandatum in rem propriam, tota utilitas in mandatarium transfertur, & penes fiduciarium sola actiones directæ inefficaces remanent. p. 328. n. 49. & 50

Fiduciarius pensionarius in præiudicium eius, ad cuius commodum reservata fuit pensio habentis mandatum in rem propriam, non potest consentire cassationis, & extinctioni pensionis. ibid. n. 51

Pensionarius non potest remittere, vel cessare pensionem in præiudicium creditoris habentis hypothecam in pensionis commoditate. ibid. n. 52

Pensionarius, qui pensionis commoditatem hypothecauit creditori sua vita durante, non poterit ante mortem extinguere, aut remittere pensionem in creditorum præiudicium. ibid. n. 56

Pensionarius habens facultatem transferendi pensionis certam quantitatem si suam transtulerit pluribus & diuersis temporibus, an omnes simul ad quantitatem permissam admittantur pro rata. p. 383. n. 5. & 6

Facultas Pontificia ad transferendum pensionem limitatam ad certam quantitatem ultra quantitatem facta translatio non sustinetur. p. 384. numer. 19

Sustinetur tamen in quantitate permissa, in excessu viuiatur. ibid. n. 10

Facultas ad transferendum certam pensionem viuiatur si alia diuersa pensio translata fuerit. ibid. n. 21. & 22

Circa facultatem pontificiam transferendi pensionem in vita vel in morte late agitur. pag. 462. ex n. 117. cum seqq.

Et an tunc si plures sint translatarij ultra quantitatem pensionis permissam an omnes pro rata in ea concurrant. ibid. n. 120. & 121

Facultas pontificia ad translationem pensionis regulatur ab actibus inter viuos. ibid. n. 121

Ex facultate ad transferendam pensionem in vita vel in morte non argumentatur ad facultatem regiam non habentem certam & limitatam quantitatem. ibid. n. 125

Vna pensio imposita super duobus beneficijs ab eodem vno beneficiato possessis si isto mortuo separantur & duobus conferantur quomodo pensio sit inter nouos possessores diuidenda & vtriusque oneranda. p. 431. n. 23. & seqq.

Pensio semel resoluta & consolidata cum titulo beneficij ob defectum conditionis non reuoluitur ex consensu partium nec ex continuatione solutionis, nisi noua accedat gratia Papæ. pag. 458. num. 63

Pensionarius obtinens à Papa facultatem transferendi pensionem potest illam in toto vel in parte transferre. p. 460. n. 98

Pensio eadem super duobus beneficijs ab vno possessis imposita si beneficia separantur & duobus conferantur, non cuiuslibet tota pensio in solidum oneratur sed diuiditur pro rata fructuum vniuscuiusque. p. 467. n. 24. 47

Quia principis intentio à principio defuit voluisse quemlibet in solidum, & pro tota pensione grauare. ibid. n. 25

Pensio reservata super pluribus, & diuersis redditibus pro rata distributa intelligitur, itavt pro parte eorum dismenbrata pensio quoque diminuenda sit pro sua rata. ibid. n. 26

Pro pensione beneficium grauatum competit pensionario actio hypothecaria etiam contra tertium quemlibet possessorem. ibid. n. 27. cum seqq.

In constitutione pensionis super beneficio cum facultate transferendi consensus patroni adhibitus sufficit in translatione postea facta absque alio nouo consensu. p. 684. n. 19. p. 263. & n. 20. p. 262. & ex n. 13. cum seqq.

Pensio secunda impetrata non facta mentione alterius qua beneficium erat grauatum est nulla, & subreptitia. p. 467. n. 32

Pensio constituta de consensu possessoris ius non habentis ad beneficium nulla est ex defectu consensus, nec arctat successorem. p. 438. n. 72

Periculum.

Vide *Diminutio. cessio iuris. moneta mutatio.*

Periculum rei venditæ regulariter etiam ante traditionem pertinet emptori. p. 267. n. 13

Si venditor non sit in mora vel culpa. ibid. n. 14

Periculum rei venditæ pertinet venditori si venditio sit imperfecta, & conditionalis non emptori. p. 271. n. 49

Periculum rei non imputatur tenenti moroso si eodem modo esset peritura apud dominum tam in actionibus realibus quam personalibus. pag. 272. num. 61.

Periculum nominis delegati ante exactionem est delegantis, etiam si creditori præcesserit confessio de recepto. p. 78. n. 32. & n. 29. & 30

Si periclitentur bona debitoris consumenda inter posteriores creditores, creditor censuarius potest census redemptionem postulare. p. 162. n. 26. cum seqq.

Idem in creditore conditionali. ibid. n. 27

Creditor, qui de præsentia agere non potest si videat creditum suum periclitari per distributionem patrimonij debitoris inter ceteros creditores posteriores admittantur ad concursum. pag. 260. n. 4 & 163. n. 42. & 43

Periculum & utilitas rei venditæ superueniens ad dominium rei sequitur. p. 171. n. 9

Periculum nominis cessi ad commodum cessionarij pertinet cedenti. p. 233. n. 52. cum seqq.

Periculum nominis cessi ob negligentiam cessionarij superuenientis, quando cessionario imputetur p. 225. 233. n. 57. 58. & 59

Periculis maioribus submittitur contrahens super bonis maioratus ex facultate regia quam super liberis. p. 446. & ex n. 120

Periculosum valde est super bonis maioratus contrahere. p. 517. n. 10

Periculum mutationis monetæ, vbi adit debitor non permittitur solvere ante tempus. p. 619. n. 40 & seqq.

Periculum pecunie depositæ ante terminum solutionis cedit in damnum debitoris, non creditoris iuste recusantis depositum & præmaturam solutionem stante periculo mutationis monetæ. p. 619. n. 40. 41. & 42. & seqq.

Periculum nominis adiudicati quando pertinet creditori. p. 652. & seqq.

Res petit semper periculo domini. pag. 723. cum sequentibus.

Genus petire non potest. p. 724. n. 22

Periculum pecunie oblatae & depositæ iudicis decreto ac deposito confessato, periculum cuius erit deponentis, aut depositarij consentientis depositum, vel creditoris illud recusantis. pag. 727. ex n. 41 cum seqq.

Periculum contingens fuit in exigendo ab administratore virtute denegationis sibi à iudice exeditæ, an in damnum administratoris. pag. 728. ex n. 50. cum seqq.

Periculum

& Verborum.

Periculum decoctionis, an patiatur creditor qui literis delegationis acceptatis distulit exigere. ibid. num. 55

In hoc puncto variè, & confusè loquuti fuere Doctores. ibid. n. 4

Litteris delegationis intimatis, & acceptatis, si creditor diu fuit negligens in exigendo, periculum sibi pertinet non administratori. ibid. n. 55

Ne periclitetur creditum consumptis bonis concursus inter posteriores creditores, creditor conditionalis admittitur ad iudicium concursus. p. 62. ex n. 24. cum seqq.

Ne periclitetur census consumptis semel bonis concursus inter creditores posteriores, creditor censuarius admittitur in concursu postulans census redemptionem. p. 162. ex n. 25. cum seqq.

Persona

Vide *Præiudicium.*

Per interpositam personam administrator rei alienæ prohibetur rem emere administrationis. p. 122. n. 5

Persona, cui acquiritur, non per quam acquiritur, attenditur. ibid. n. 5

Possessor maioratus quoad bona ipsius potest representare duplicem, diuersam personam propriam, & representatiuum tanquam maioratus possessorem. p. 415. n. 26

Quæ duo iura inter se non confunduntur, sed vnumquodque de per se, & independenter ab alio operatur. ibid. n. 27

Feudum est persona ficta quam feudatarius representat in tangentibus feudum magis attenditur persona intellectualis quam propria. ibid. n. 28

Maioratus est persona ficta, & diuersa à possidente eum. ibid. n. 29. & 30

Maioratus possessor agendo nomine, & iure maioratus non attenditur, sed ficta persona maioratus per eum representata. ibid. n. 32

Quidquid agit persona representans videtur fieri à persona representata. ibid. n. 33

Personalis censetur omnis concessio quæ ad factum refertur. p. 454. n. 67

Nec ad hæredes transmissibilis. ibid. n. 88

Peculius duorum in eadem persona concurrentibus ex vno periculo non tenetur creditoribus alterius. p. 475. n. 13

Feudum est persona ficta quam feudatarius representat, & iste fungitur viduarum personarum propria, & intellectuali. p. 560. n. 92

Et in tangentibus feudum magis attenditur persona intellectualis quam propria administratoris agentis. ibid. n. 93

Maioratus est persona ficta diuersa à persona possessoris. ibid. n. 94

Persona ficta maioratus attenditur non persona possessoris agentis nomine maioratus quam ipse representat. ibid. n. 94. 95

Persona representans quidquid facit, videtur fieri à persona representata. ibid. n. 96. & seqq.

Persona representans licet deficiat, nunquam deficiit persona ficta representata, in qua principaliter & intrinsecè iura resident. p. 561. n. 99

Maioratus est quædam persona ficta representata veluti homo mutus, qui si possit, loqueretur. ib.

Ex personarum diuersitate & ob earum conditionis mutationem hypothecæ diuersa iudicia patiuntur, & diuersè sententiæ ferti possunt. pag. 564. n. tuo. 131. & 132. cum seqq.

Ex personæ mutatione rei, natata, & status mutatur. ibid. ex n. 136. & ex n. 127. & seqq.

Personarum diuersitas diuidit ac diuersificat factum quod alias vnum est. p. 565. n. 141

Persona miserabilis dicitur debitor qui omnia bona sua creditoribus cadit, & habet casum curiæ formando concursum abunde. p. 19. ex n. 34. cum seqq.

Miserabiles personæ an possint adire curiam siue rei siue actores. ibid. ex n. 43

Miserabilis persona quæ dicatur. ibid. n. 39. 40. & 41

Miserabilis persona adit curiam, siue agendo, siue defendendo. p. 20. n. 44

Personæ miserabiles si in curia conueniantur, habent priuilegiū reuocandi suum forum. ib. n. 45

Cui multo magis competit priuilegium quando est reus. ibid. n. 46

Et an licet iam contestata coram suo iudice possit adire principis curiam. ibid. remissuè.

Miserabiles personæ dum instant pro conseruando concursum in foro, quo pendet, tractant de damno vitando. p. 52. n. 50

Miserabilem personam comparentem coram ordinario posse variare, & ad curiam redire, qui teneant. p. 54. n. 65

Negatiua verior est praxi admissa. ibid. n. 66

Personalitatem quando verbi natura requirit à persona non potest recedi. p. 57. n. 106. & n. 102

Personarum diuersitas arguit diuersitatem negotiorum & administrationum, nec vnius administrationis creditores possunt dici creditores alterius. p. 71. n. 59

Persona legitima non est debitor post concursum formatum ad soluendum creditoribus. p. 90. n. 43

Persona legitima ad contrahendum non est debitor qui bonis cessit. p. 130. n. 4

Personæ quæ non conueniuntur ultra quod facere possunt recensentur. p. 194. ex n. 1. cum seqq.

Persona agentis extincta & annihilata, lis, & instantia extinguitur. p. 242. n. 25

Idem quando per mortem litigantis iudicium deductum extinguitur. ibid. n. 26

Creditor idem & debitor duas personas representat, idè non potest apud seipsum compensare in præiudicium aliorum creditorum. pag. 378. n. 49. cum seqq.

Habens duas dignitates distinctas, duas etiam personas representat, itavt gesta per eum intuitu vnius confundantur cum gestis nomine alterius. p. 429. n. 10. cum seqq.

Et tunc distinguitur cuius contemplatione actus sit quando agens se nominat possessorem talis dignitatis, & à quo denominationem assumpit. ib. n. 12. cum seqq.

Persona ficta nullum per se præstare potest consensum in actibus iudicialibus vel extraiudicialibus. p. 257. n. 45

Potest tamen per curatorem vel administratorem illum præstare ex quo persona ficta obligatur. ib. num. 46

Pignus.

Vide *Hypotheca*

Pignus quando creditor vendit iure creditoris, nomine debitoris vendere intelligitur. p. 16. n. 5

Non quando venditur in concursu, quia nomine debitoris distrahitur. ibid.

Pignoris ius amittit creditor, qui citatus ad concursum non venit, emproreque sunt tunc ab illorum molestiis. p. 59. n. 5. cum seqq.

Et à iure offerendi excluduntur. p. 60. n. 11

Pignoris iuri, qui renuntiat, non intelligitur renuntiare credito. p. 61. n. 17

Pignus & fideiussio æquiparantur in iure. p. 64. n. 45

Fide

Index Rerum,

Fideiussionis onus grauius est debitori pignore. *ibid.* & n. 47
 Pignus subrogatur in locum fideiussionis debite vel promissae. *ibid.* n. 48
 Pignus recipere non prohibetur, qui fideiussionem accipere est prohibitus. p. 65. n. 51
 Pignus consignatum à iudice creditori semper restituendo debitori offerenti pecuniam cum usuris. p. 76. 77. n. 14. & 15
 Pignus contrahitur in re vel iure census, vt ex eius redditibus soluat creditor factus procurator in rem suam tradita re, vel instrumento census. p. 77. num. 18
 Pignoris datio deducitur ex præsumptionibus inducentibus voluntatem contrahentium. *ibid.* n. 19
 Pignus tacite contrahi intelligitur quando licet expressè non dicatur, ex mente tamen contrahentium colligitur. *ibid.* n. 20
 Pignus retinere nequit à creditore, sed in concursu vniuersalem conferri. p. 88. n. 1. cum seqq.
 Pignus in iudiciis particularibus creditor retinet, nec tenetur illud dimittere posterioribus creditoribus. *ibid.* n. 2
 Pignus à creditore in concursu vniuersalem collatum retinet suam causam, & anterioritatem. *ibid.* n. 33. 4. & 5
 Pignus tenetur creditor exhibere, & in concursu vniuersalem mittere, vt sibi & aliis ex eo satisfiat iuxta graduum prægatiuam. *ibid.* n. 6. cum seqq.
 Pignus vendere debitori licitum est, vt ex pretio debitores satisfiant, nec id creditor impedire potest. *ibid.* n. 9. & seqq.
 Pignora bona à creditore retenta remanent adhuc in dominio debitoris. *ibid.* n. 15
 Pignus creditor possidens non sibi sed debitori possidet. *ibid.* n. 16
 In pignore tradito posteriori creditori præsertur anterior. *ibid.* n. 17
 Pignus vel hypotheca rei alienæ non tenet. p. 89 n. 36. & 37
 In pignore pluribus obligatio is præsertur, qui prius contraxit. *ibid.* n. 38. & seqq.
 Pignore à pluribus simul contracto, an prius nominatus præsertatur. *ibid.* ex n. 145. & ex n. 135. cum seqq.
 Pignore vendito à creditore cum pacto quo illud debitor possit redimere debitori ius, & actio quaeritur. p. 592. n. 4
 Pignus vendens creditor iure creditoris tanquam procurator debitoris vendit. p. 596. n. 46. & 47
 Pignus & hypotheca in re propria non subsistit. p. 611. n. 1. & 6
 Pignus recipiens à iudice insolutam simpliciter & inestimatum, nequit postea reclamare contra eius valorem. p. 666. n. 96. & 97
 Ex pignoris pretio prior prius soluitur, posterior ex residuo, si adfit. p. 721. n. 7
 Pignus vni obligatum, si alteri obligetur isti conditionaliter obligatum intelligitur, si primo soluto aliquid remanet. p. 721. n. 8
 Pignus pignori dari creditor anterior consentiens quando ius pignoris in totum amittat, vel prælationem tantum, & quando creditores intermedij primum locum gradatim occupentur, ac præsertantur vtrique; abundè differitur. p. 746. per. tor.
 Pignoris ius si quis amiserit, ius prælationis euaneescit. p. 750. n. 46. & 47
 Pignus eadem in secunda obligatione nouante respectu tempus & prælationem conseruant, in quibus & non aliis simul obligatis primus creditor præsertur intermedijs pag. 753. & 754.

num. 92. 93. 94. & 96
 Pignora pro duobus creditis ei dem creditori obligata, si vendantur, cedit pretium in vtriusque solutionem pro rata cuiuslibet crediti. *ibid.* n. 3. 97
 Secus si diuersis temporibus pignora eidem obligentur, quia tunc prius creditum prius soluitur. & in residuo secundum *ibid.* n. 98
 Pignus reddens creditor debitori, ius pignoris remissè intelligitur, non tamen, creditum ipsum. p. 243. n. 3. 4. & seqq.
 Pignus est quid accidentale crediti, quod potest esse & abesse absque crediti corruptione. *ibid.* n. 5
 Pignore & fideiussore sublato, obligatio principalis ad creditum durat. *ibid.* n. 6
 Aliud est pignus d. re ad securitatem, aliud tradere, vt eius fructibus creditor satisfiat. p. 244. n. 7. & 7
 Pignus & fideiussores contenti in instrumento liberantur, si creditor instrumentum crediti reddat debitori *ibid.* n. 10. & 11
 Pignore reddito principii debitori, an fideiussor liberetur. *ibid.* n. 14. & 15
 Pignore alio sine, & intentione reddito debitori, quam ius remittenti, non operatur pignoris remissionem. p. 245. n. 16. & 17
 Pignus redditum debitori ad certum usum non operatur remissionem pignoris. p. 246. n. 18
 Pignoris traditio, vt eo tandiu debitor vtatur quantum creditor voluerit non operatur pignoris remissionem *ibid.* n. 19. & seqq.
 Pignus traditum creditori, vt ex eius fructibus satisfiat, si pro tempore reddat præsuntur, vel creditum remittere *ibid.* n. 22
 Vel iam integrè satisfactum esse creditorem. *ibid.* n. 23. & num. seqq.
 Pignus, qui recepit vt ex eius fructibus satisfiat præsuntur adhuc tenere donec probet se reddidisse. *ibid.* n. 26

Pluralitas.

Pluralitas actuum in dubio non præsuntur. p. 731. n. 99. & à n. 84. cum seqq.
 Nec pluralitas contractuum præsuntur. *ibid.* n. 99
Possessio, Possessor.
 Possidens rem à quo in concursu venditur, eam possidet quousque per rem indicatam vincatur. p. 726. 727. n. 38. & n. 30. cum seqq.
 Possidentis in dubio res esse præsuntur. *ibid.* n. 29.
 Contra possessorem à quo in concursu res venditur, via ordinaria non executiua erit agendum. *ibid.* n. 40
 Possessor rei dominus præsuntur donec contrarium probetur. p. 732. n. 102. & 103
 Possessionem aut dominium non amittit debitor, concursu formans. p. 135. ex n. 68. cum seqq. p. 134. & ex n. 54. & seqq.
 Possidere non possunt creditores bona concursus *ibid.* n. 69
 Possessio rei pignorate remanet penes dominium. *ibid.* n. 70
 Possessio rei depositæ apud sequestram ex voluntate partium transit. *ibid.* n. 71
 Possessio non transit sequestrum apud quem iussu iudicis res deponitur, nisi euidentis appareat animus dimittendi. *ibid.* n. 72
 Possessio bonorum concursus, an in administratorem, sequestrum, depositarium transeat. p. 135. n. 75. cum seqq.
 Possessio translata de qua in l. 45. Tauri fuit introducta in fauorem legitimi successoris, contra quem alius eo vti non potest. p. 108. n. 23. & 24
 In possessionem nullus ex primo decreto non impeditur

& Verborum.

ditur ad fideiussores, & ius ad bona redire. p. 153. num. 40
 Possessio naturalis rei emphyteuticæ pertinet domino vtili, ciuilibi vero remanet penes dominum directum. p. 239. n. 124
 Possessor rei subhastata priuatiu, si prætaturè cõqueratur de capitulo, iure, & similibus volentibus admittit nouum licitatore, debet tanquam actor sequi forum. p. 373. n. 106. cum seqq.
 Possessionem apprehendens virtute decreti habentis clausulam præseruatiuam eam apprehendisse videtur sub eadem clausula resolutiua. p. 406. n. 19. & seqq. p. 407. & ex n. 11. cum seqq.
 Possessio data clerico sub conditione resolutiua non mutat statum iudicij secularis, nec res definit esse integra. p. 411. n. 77. & seqq.
 Possessio ciuilibi, naturalis, & dominium statim transfertur in verum successorem maioratus ministerio. l. 45. Tauri. p. 436. n. 62
 Possessor rei alienæ non potest alienare in præiudicium veri domini, cui bona vel mala fides possidentis nihil detrahit. pag. 440. num. 80. & seqq.
 Sine Possessione debitoris Saluanum interdictum non datur creditori ad hypothecam. p. 554. n. 39. & 40. & n. 41
 Possidere aliud est, aliud in possessione esse. *ibid.* num. 49
 Possidere & tenere diuersum est. *ibid.* n. 50
 Possessionis effectus est bona maioratus recuperare. *ibid.* n. 52. & 53
 Possessor mouere nequit iudicium proprietatis regulariter. *ibid.* n. 54
 Possidens ex sententia iustam titulum habet, & bonam fidem ad fructuum perceptionem, & ad præscribendam rem. p. 558. n. 74. & n. 75
 Iustam Possessionem habens fundat interim in rei proprietate. *ibid.*
 Possessor bonæ fidei rem suam dicere potest quoad plures iuris effectus. *ibid.* n. 76
 Possessor bonæ fidei dicitur, quasi dominus cui competit rei vindicatio publiciana. *ibid.*
 Possessor beneficij ex sola possessione potest exigere ac vindicare bona suæ dignitati pertinentia. p. 558. 559. n. 77. & 78
 Possessori agenti de libertate rei sufficit præsumptio dominij, quod ducitur tunc in iudicium. *ibid.* n. 80. & 81
 In Possessione, qui repetitur maioratus & dignitatis potest efficaciter agere pro iuribus ipsius recuperandis, nec debitores possunt apponere defectum tituli. *ibid.* n. 82. & seqq.
 Possessio subsequuta semper intelligitur ex titulo præambulo, & ad eam refertur. p. 66. n. 88. 89. 90. num. 91
 Actus positivi subsequentes facti intelliguntur in executionem contractus, & tituli præcedentis. p. 672. n. 133
 Actus alius legitimi ad possidendum & præscribendum, si alio sine & intentione sint facti amittunt sua attributa possessionis & prescriptionis. p. 246. n. 19. & 20
 Possessio restringitur ad metas actuum positiuorum, & attenditur quo sine & intentione gerantur. *ibid.* num. 21
Possessor, Maioratus.
 Vide Maioratus.
 Possessor simplicis maioratus nullibi reperitur priuilegiatus, ne conueniant ultra quam facere possit. p. 198. n. 52. & seqq.

Possessor simplicis maioratus concursu formans non consequitur alimenta. p. 192. ex num. 42. cum multis seqq.
 Possessor maioratus sua vita durante potest alienare & hypothecare fructus maioratus, in quibus etiam fit executio. *ibid.* n. 59
 Possessoribus maioratum, quibus non inest aliqua dignitas, non competit beneficium, ne conueniantur ultra quam facere possint. p. 199. n. 64. 65. & num. 66
 Possessorem maioratus esse priorem, ac potiorum, creditorem in bonis vinculis quomodo intelligendum. *ibid.* n. 71
 Possessor maioratus tenetur ad alimenta ad quæ fundator in sua vita tenebatur non actione reali, sed personali. p. 204. n. 132
 Nec tenetur ad alimenta eorum, qui statuti fuerant post mortem fundatoris. *ibid.* num. 133. & seqq.
 Possessor maioratus ad alendum aliquem adstrictus non tenetur tanquam possessor, nec habito respectu ad maioratum, sed ad propriam & personalem obligationem. pag. 205. num. 137. 138. & seqq.
 Possessori maioratus pertinent fructus merito iure. *ibid.* n. 139. & 140. & seqq.
 Possessor maioratus non solum alere tenetur fratres & sorores descendentes à fundatore, sed etiam non descendentes, nec eius consanguineos, quoniam non obligatio maioratus, sed personæ possessoris tanquam diuitis attenditur. *ibid.* n. 141
 Possessor maioratus licet teneatur alere sorores, fratres & similes, intelligitur tanquam diues obligatione propria & personali, qua semper tenetur quilibet & non tanquam possessor maioratus. *ibid.* n. 145. & seqq.
 Possessor maioratus non tenetur alere nepotes ex fratre, nec patruos, vel amitas. p. 206. n. 154. & 155. & seqq.
 Possessor maioratus si ex fructibus ipsius tenetur alere fratrem, & dotare sororem, etiam non consanguineam fundatoris, manifestè sequitur obligationem suam non esse realem maioratus, sed mere personalem. p. 207. ex num. 184. p. 208. & ex n. 164. cum omnibus. seqq.
 Possessor maioratus quantum ad alendos fratres & sorores eodem modo consideratur quo clericus, qui ex fructibus beneficij suas alere & dotare tenetur. p. 208. n. 185. cum seqq.
 Possessore maioratus formante concursu ad sola bona maioratus per prædecessores obligata, quælibet alia bona diuersa non applicantur huic concursui, sed potius concursui alimentorum. p. 224. num. 13
 Creditores ad sola bona maioratus qui cum prædecessore contraxerunt obligatum non habent possessorem nec eius bona. *ibid.* num. 14. & num. 15
 Possessor maioratus qui bona maioratus non obligauit, nulla obligatione personali tenetur, sed hypothecaria tanquam tertius possessor. *ibid.* num. 16
 Cauendum à Noguero indistinctè asserente successorem ad debita maioratus obligati teneri actione personali, & reali non distinguente inter obligationem trahentem originem à fundatore, vel ab aliquo intermedio successore. *ibid.*
 Possessor per concursu & dimissionem bonorum maioratus hypotheca grauari amplius non tenetur.

Index Rerum,

tur, sed omnia alijs bona libera & illa remanent. p. 224. 225. ex num. 17. & n. 14

Possessori maioratus rectè soluitur creditum etiam proueniens ex redemptione census non obstante prohibitione alienationis rerum maioratus. p. 262. num. 45

Possessor maioratus licet in sua vita sit dominus alienandi, tamen potestate caret, regia facultate cessante. p. 383. n. 11

Cum possessore maioratus contrahens in culpa fuit si facultatem regiam non examinavit. pag. 384. num. 27

Contrahens cum possessore maioratus sibi imputet, si non vidit facultatem, quam videre debuit. p. 384. num. 28. cum seqq. & p. 391. ex n. 104. cum seqq.

Possessori maioratus alleganti mutatum fuisse vltra quantitatem facultatis regie incumbit onus probandi. p. 391. n. 108

Idem est in asserente facultatem fuisse consumptam tempore mutui, de quo docere tenetur, & simul priores obligationes factas fuisse virtute eiusdem facultatis. ibid. n. 109. & n. 111

Defectus potestatis in possessore maioratus annullat contractus, & obligationes vltra quantitatem limitatam à facultate regia. p. 393. n. 129

Possessor maioratus potest vti vel non vti in parte vel in toto facultate regia à se impetrata. p. 403. n. 51. 53. & 54

Possessor maioratus licet virtute facultatis teneatur prius obligare sua bona libera si non obligauit, obligata non remanent. pag. 402. n. 55. 56. & 57. & p. 403. ex n. 47. cum seqq.

Mutuam possessori maioratus pro redimendo censu imposito super eo subintrat prioris creditoris soluti gradum, & sub eisdem hypothecis. pag. 413. num. 1

Possessor maioratus propria pecunia redimens censum ab antiquo impositum super eo an sibi acquirit ius census super eodem maioratu. ibidem, n. 1. & seqq.

Possessor maioratus potest redimendo censum propria pecunia, super eo impositum neuum alium constituere absque noua facultate. ibid. n. 3

Et an hæc noua census creatio potest fieri in fauorem ipsius possessoris maioratus sicut potuit cõstitueri fauorem tertij absque noua facultate, DD. non aperiunt. ibid. n. 4

Possessor maioratus an censum super eo impositum redimens propria pecunia possit in locum dimissi creditoris subintrare ac sibi, suisque hæredibus quærere. ibid. n. 8. & seqq.

Possessor maioratus non potest sui ipsius creditor, & debitor esse. p. 414. n. 10

Possessorem maioratus propria pecunia vel industria redimentem censum super eo impositum cum cessione dimissi creditoris gradum eius subintrare, & sibi censum, suisque hæredibus acquirere verius esse ostenditur. ibid. n. 11. cum seqq.

Possessor rem acquirens, nisi ea intentione vt maioratu aggregetur, sibi, & hæredibus suis quærat. ibid. n. 12

Idem seruatur in redemptione census facta per possessorem maioratus. ibid. n. 15. & n. 14

Bona per possessorem maioratus quæ sita non veniunt in restitutione maioratus, sed suis hæredibus seruata sunt. ibid. n. 16

Nisi aliud à possessore maioratus acquirente expresse verbis dictum sit. ibid. n. 17.

Possessor maioratus potest redimendo censum alium

denuo sub eisdem hypothecis tertio, vel sibi creare. ibid. n. 18

Ludouic. Cassanat. locus valde singularis in proposito refertur, quo plurima scitu dignissima cumulat. p. 414. 415. n. 19. 20. 21. & 22. & 23. & 24

Possessor maioratus redimens censum, quantitas hæc non est vincularia, nec ex bonis maioratus. p. 415. n. 25

Possessor maioratus quoad bona ipsius potest representare duplicem, & diuersam personam propriam, & representatiuam ipsius maioratus tanquam possessorem. ibid. n. 26. cum seqq.

Possessor agens iure, & nomine maioratus non tenetur compensare, quod ipse debet ex persona propria. ibid. n. 31

Possessor maioratus agendo iure, & nomine maioratus, non attenditur, sed ficta persona maioratus representata per possessorem. ibid. n. 32

Quidquid agit persona representans videtur fieri à persona representata. ibid. n. 33

Possessor maioratus propria pecunia redimens censum super eo impositum representat personam creditoris dimissi, cuius locum subintrat. ibidem, num. 34

Quia non vt possessor, sed tanquam ipse contrahit, ad quod plurima iura ponderantur. ibid.

Possessor maioratus si emat vile dominium ab emphyteuta maioratus eiusdem vel sibi donetur, vel alio diuerso titulo acquirit, non consolidatur cum maioratu, sed sibi, & suis hæredibus acquiritur, durante iure emphyteutico. pagin. 416. num. 46

Vsfructuarius rei maioratus, si possessori donec vendat, aut renuntiet vsfructum sibi acquirit possessor, vita vsfructuarius durante, & non consolidatur cum maioratu. ibid. n. 47

Possessor maioratus propria pecunia redimens censum super eo impositum suis, & sibi acquirit censum exigendum ex bonis maioratus. ibid. n. 48

Possessor maioratus, vt sibi quærat ius census sua pecunia redempti, & locum creditoris dimissi subintrat, requiritur vt à primo creditore sibi cedantur actiones, ante vel in ipsa solutione non aliter. ibid. n. 49

Nam absque hac cessione nihil acquiritur possessori maioratus, cum apud creditorem dimissi nulla actio prima remaneat, quæ cedi possit. p. 417. n. 50. 51. & 52

Possessor maioratus redimendo censum propria pecunia deficiente cessione ac subingressione nullum ius acquirit contra maioratum, qui ex hoc defectu libertatem acquisiuit. ibid. n. 55

Potest tamen fortem principalem exigere ex bonis liberis sui antecessoris, qui ex regia facultate censum imposuit. ibid. n. 56. & 57

Possessor maioratus, qui ex facultate regia censum imposuit super maioratus, eiusque hæredes tenentur ad redemptionem ipsius. ibid. n. 58

Possessor maioratus redimens censum super eo impositum, in dubio præsumitur propria pecunia, & non ipsius maioratus soluisse. ibid. n. 60

Ex quibus coniecturis inducatur potius ex pecunia maioratus quam ex propria soluisse possessorem. ibid. n. 61. remissiuè.

Possessor maioratus propria pecunia redimens censum, & subintrans locum dimissi creditoris tanquam creditor admittitur ad concursum formatum super eodem maioratu. ibid. n. 62

Et quibus casibus hoc procedat declaratur. ibidem, n. 63. & n. 64

Possessor

& Verborum.

Possessor maioratus promittens in argentea pecunia soluere redditus potuit vsque ad annum. ibidem, n. 162. arrosam soluere ob æqualitatem estimationis extrinsecæ tunc existentis. p. 414. n. 54. 55. & 56

Possessor cum ab initio contractus potuit licitè argenteam pecuniam recipere absque vlla cessatione maioratus damnum pari debet maioratus superueniens, non creditor. ibid. n. 57. & 58

Possessor, qui hodie pro mille contentis in facultate mille recepit in argentea moneta, tenetur pro excessu creditori, pro autem mille in arrosa moneta tenetur maioratus. ibid. n. 62. cum seqq.

Hodie stante æqualitate valoris inter vtramque monetam, mediante pretio à lege taxato, an possessor virtute facultatis ad mille possit libere in argentea moneta mille recipere. p. 424. num. 69. & seqq.

Is possessore maioratus putatio duo reperiuntur impedimenta ad effectum alienandi, alterum personale, alterum reale. p. 436. n. 60. & seqq.

Possessor maioratus putatiuus alienando virtute facultatis dominium quod non habet, emptorem transferre non potest. ibid. n. 65

Possessor putatiuus nunquam habere potest dominium, aut possessionem in bonis maioratus. p. 437. num. 68

Nec princeps vult per suam facultatem defectum domini supplere, quo caret possessor maioratus putatiuus. ibid.

Possessor duorum maioratum, quos simul ex facultate obligat, licet teneat obligatio, siue maioratus, respectu tamen alieni non tenet. p. 439. 440. n. 76. & 77. cum seqq.

Damnum quod contrahenti cum possessore maioratus putatiuus, siue non inuestiganti conditionem eius cum quo contraxit imputatur. pag. 446. n. 120. & seqq.

Possessorem maioratus putatiuum, aut intrusum non posse alienare, vel obligare bona ipsius tenet expresse Gregorius Lopez ibid. num. 126. tenet Noguero. ibid.

Grammaticus relatus. p. 447. n. 127

Tenuit Alexander. ibid.

Christoph. de Paz. ibid. n. 128

Item Molina affirmans facultatem ad alienandum maioratum non posse impetrari, nisi per verum maioratus dominium, & possessorem. ibid.

Recensentur aliqui casus in quibus ita declaratum fuit per concilium, & cancellarium Vallisolanum. ibid.

Possessor maioratus propria pecunia redimens censum impositum super eo, quando ius, & annuos redditus sibi & hæredibus acquirit super eodem maioratu. p. 519. n. 37

Possessor maioratus putatiuus nunquam fuit dominus, nec possessor. p. 551. n. 17

Possessor maioratus putatiuus nullo tempore potuit esse habilis ad alienandum. p. 553. n. 31

Possessor maioratus titulo & possessore carens intrusus dicitur. ibid. n. 33

Vt detentor est dumtaxat. ibid.

Succesor maioratus obtinens in teneta iustus possessor est ex vi sententiæ. p. 555. n. 51

Ad quem fructus pertinent maioratus. ib. & n. seqq.

Possessores maioratus ex sola sententiâ tenentur sunt legitimi administratores, & agunt, & conueniuntur pro rebus ad maioratum pertinentibus. p. 557. n. 72

Senatus pluries determinauit in fauorem possessore

ristenutarij subuertentis census impositos à possessore putatiuo victo etiam cum facultate regia. p. 558. n. 73

Possessor maioratus obtinens in teneta iustus, & legitimus possessor est. ibid. n. 74

Possessor ex sententiâ tenet dum in proprietate non vincitur, dicitur dominus maioratus iuris præsumptione. p. 559. n. 79. & seqq.

Possessor maioratus, vt dicatur administrator, & vt possit agere, & vendicare bona ipsius sufficit esse in possessione maioratus. ibid. n. 82

Nec ei potest obici defectus tituli. ibid.

Possessor maioratus ex sola possessione præsumitur dominus, & potest agere, & conueniri pro rebus & iuribus maioratus. ibid. n. 84

Possessor maioratus putatiuus potest exigere non obstante exceptione defectus dominij. ibid. n. 85. & 86

Examinatur asserio Alba, Velas. dicentis possessori maioratus tanquam administratori vendicanti rem emphyteuticam ob commissum posse obici defectus dominij. ibid. n. 87

Possessor maioratus putatiuus reputatus legitimus administrator pro iuribus dignitatis maioratus nomine, non suo agit, cui defectus dominij ob stare non potest. p. 559. 560. n. 88. 89. & 90. cum seqq.

Ius possessoris maioratus diuersum est à iure spectante ipsi maioratu. ibid. n. 94

Possessor maioratus representat personam factam ipsius, & quidquid agit, videtur fieri à persona representata. ibid. n. 95. & 96

Possessori agenti pro creditis maioratus non opponitur compensatio eius, quod ipse debet possessor. ibid. n. 97

Possessore maioratus, vel dignitatis mortuo, non vacat possessio iurium ad eam spectantium, sed penes personam fictam remanet. p. 561. n. 99

Possessori maioratus, vt administratori, rem maioratus vendicanti non obicitur defectus dominij proprii, cum maneat dominium maioratus penes quem semper residet, & cuius nomine agitur. ibid. n. 100. & 101

Possessor maioratus obtinens in teneta, dominus interim præsumitur ad agendum, & defendendum, nec attenditur quod potest vinci in proprietate, cum id sit incertum, & pendens à futuro euentu. ibid. n. 102. cum seqq.

Possessor maioratus, qui in teneta obtinuit potest subuertere hypothecas, & credita imposita à putatiuo possessore, victo etiam ex facultate regia. p. 563. n. 113

Nec impedit quod maioratus ab eo possit in proprietatis iudicio euinci, cum iudicetur dominus iuxta præsentem statum. ibid. n. 114. & seqq.

Possessor maioratus obtinens in teneta, potest mouere actiones spectantes maioratu, verius est de iure. ibid. n. 116

Possessori maioratus asserenti vltra summam facultatis fuisse mutuatam, incumbit onus probandi. p. 567. n. 1. & 2

Idem quando asserit mutuatam fuisse facultate completa, & consumpta. ibid.

Possessor maioratus tanquam interposita persona à fundatore pro emptione prædiorum, etiam si proprio nomine emat, acquirit maioratu. pag. 577. n. 50. & ex n. 42. cum seqq.

Possessor maioratum acceptare intelligitur cum omnibus suis grauaminibus, conditionibus, & qualitatibus. p. 578. n. 65

G G g 2 Possessor

Possessor maioratus, vel coheredes an teneantur
satisfacere maioratus rei aequalentis aliena-
tae. p. 685. n. 40
Possessor censum redimens, & cessionem non ob-
tinuit contra maioratum, adhuc habet actionem
negotiorum gestorum contra heredes antecesso-
ris, qui censum imposuit. p. 708. n. 44. & 45
Possessore maioratus mortuo, extinguitur census
super fructibus eius impositus. ibid. num. 20. cum
multis seqq.
Possessore maioratus mortuo, ita ius suum extin-
guitur, ac si nunquam fuisset in mundo. p. 764.
n. 35. & 36. cum seqq.
Possessor maioratus pendente conditione impetran-
dae facultatis potest poenitere, & discedere à con-
tractu super bonis maioratus à se obligatis. p.
260. n. 21. cum seqq.
Præiudicium.
E. iudicium ne inferatur creditoribus lex semper
curat. p. 51. n. 35
Prelatio.
Pensionarius in fructibus beneficij pensione graua-
tis, an præferatur creditoribus hypothecarij, &
anterioribus. p. 319. n. 11. cum seqq.
Dominus proprietatis, & censuarius præferuntur
in ipsa re emphyteutica, vel censuata pro pensio-
nibus decursis omnibus emphyteutæ, vel censua-
listæ creditoribus anterioribus. p. 320. n. 19
In re per debitorem acquisita cum pacto, quod sit,
tertio hypothecata tertius præferatur omnibus
creditoribus debitoris, sic acquirentis. ibid. n. 14.
& seqq.
Prælationem creditoris impossibile est iudicem se-
cure agnoscere, nisi omnium simul creditorum
iura in vno solo eade non potest, nisi cum
alio detur concursus. ibid. n. 9. & 10
In dispositione per quam vnus alteri præferatur eo
ipso inclusus etiam censetur, ob prælationem
quæ in vno solo non cadit. ibid.
Creditor, qui alibi creditorem vicit in credito, non
ex eo vicit in prælatione, de qua solum in con-
cursu inter ipsos creditores (quorum principa-
liter interest) disceptatur. p. 34. n. 62. 63. & 69
Prælationis ius est priuatiuum creditorum non com-
municabile debitori, qui de ea opponere non
potest contra posteriorem creditorem exigere
volentem. ibid. n. 64
In pœna pecuniaria partim parti applicata, partim
fisco, si debitor non sit soluendo, pars fisco præ-
feratur. p. 47. n. 4. & 5
Et pro alijs similibus prælationibus.
Vide *Fiscus.*
Prælatio cessa fisco per creditores concursus ad eui-
tandam auocationem ad ipsum nullam paritur
controuersiam, creditum tamen ipsum illam ad-
mittit coram iudice fisci. pag. 49. n. 23. cum seqq.
vide. p. 48. ex n. 18
Prælationis ius & hypothecæ distractæ amittit cre-
ditor, qui citatus non comparer in concursu, cre-
ditum autem suum minime. pag. 61. n. 61. cum
seqq. & p. 59. n. 3
Ad Prælationis & iurium creditorum cognitionem
destinatum est iudicium concursus. p. 61. n. 17. &
sequentibus
Id tamen est incidenter. ib. & n. seqq.
Creditores cambij præferuntur alijs creditoribus
extra cambium contrahentibus. ibid.
Creditores societatis præferuntur creditoribus so-
cij. p. 71. n. 56. 57. & 58

Consignatarius primus præferatur secundo, cui post-
ea eadem res fuit consignata. p. 80. n. 46. & 47
Cessionarius primus præferatur secundo maxime si
sit factus procurator in re suam. ibid. n. 48. & 49
Dominus rei indistincte præferatur omnibus qui-
buslibet creditoribus. pag. 96. n. 108. cum seqq.
Prælatio absq; concursu dari non potest, cum præ-
latio supponat concursum. ibid. n. 116
Creditor, qui prius sententiam obtinuit an alijs
quorum causæ pendent, præferatur. p. 143. num.
3. & 5
Creditor qui præuenit in executione sententiæ præ
alijs simul late, an istis executionem non peten-
tibus præferatur. ibid. n. 7. & 8
Prælatio iudicium, inter creditores requirit viam
ordinariam cum via executiua sit illi impossibi-
lis, deficiente instramento, ex quo causetur. p. 143.
n. 23. & ex n. 21
Prælationis ius nec agendo, nec excipiendo potest
debitor in iudicium concursus deducere, cum sit
priuatiuum creditorum inter se ipsos non com-
municabile debitori. ibid. n. 23. & 24
Prælationis priuilegium in fauorem creditorum
inter se ipsos non debitoris introductum fuit. ib.
Prælatio non datur inter creditores personales, sed
ille præferatur in solutione qui prius obtinuit, &
exequitur sententiam. p. 147. n. 49
Quod secus est in iudicio concursus vniuersalis,
cum simul in eadem sententia omnes creditores
graduantur. ibid. n. 50
Creditores personales ex sententia graduationis nõ
præferuntur alijs eiusdem gradus, etiamsi prius
exequantur sententiam, sed inter omnes diuidit-
tur pro rata. ibid. n. 51
Alimenta debitori, & alijs assignata in concursu
an præferantur quibuslibet creditoribus, abunde
p. 261. n. 81. cum seqq.
Censuaria anterior præferatur pro decursis omni-
bus creditoribus medio tempore contrahentibus
& ante redditus causatos. ibid. num. 94. & sequen-
tibus.
Petenti alimenta à debitore formante concursum
præferuntur omnes creditores & quare. pag. 203
n. 115. cum seqq.
Creditores ad alimenta etiam posteriores præfe-
rentur alijs quibuslibet anterioribus ad sola bo-
na maioratus. p. 223. n. 3. & 4. & seqq.
Debitor, sicut in alimentis sibi in concursu consi-
gnatis præferatur omnibus suis creditoribus, ita
pariter, & eius cessionarius. p. 224. n. 9
Prælationis priuilegium datum personæ propter
causam transit in cessionarium. ibid. n. 10
Prælatio creditorum ad alimenta restringitur, &
coarctatur ad solam quantitatem eorum, ad alia
verò debitoris bona creditores concursus, illis
præferuntur, sicut & debitori alimentario. præfe-
rebantur. ibid. n. 11
Creditores inferiores plus offerentes pro bonis
concursum præferuntur anterioribus pretium cur-
rens offerentibus. p. 375. n. 10
Sicuti etiam præferatur extraneus plus offerens. ib.
Inter socios, & coheredes agentes de re communi
diuidenda, plus offerens alijs præferatur cohære-
dibus. ibid. n. 11
Creditor inferior tunc præferatur posterioribus plus
offerens in bonis debitoris subhastatis, pretium
offert, & soluit non quando vult compensare
cum suo credito. p. 378. n. 50. & 51
Prælationis inri potest creditor anterior renuntiare
& alteri cedere. ibid. n. 53

Præla

Prælationis exceptionem alteri creditori pertinen-
tibus debitor opponere nequit creditori inferiori,
sive creditum ab eo petente. p. 378. n. 56
Prælationis ius non est debitoris, sed alienum nem-
pe creditorum inter se ipsos, & ideo de illo non
potest opponere posteriori contra eum agenti.
p. 379. n. 68. & 59
De Prælationis iure competente creditori debitor
disponere non potest, nec subuertere alium ei-
dem præponendo. ibid. n. 60.
Prælationem inter se ipsos non possunt prætende-
re plures simul contrahentes eodem tempore,
& eadem scriptura. p. 393. n. 134. & ex n. 135
Nec etiam is, qui prius nominatus fuit in instru-
mento. ibid. n. 136
Inter duos creditores eadem die contrahentes de
quorum anterioritate non appareat, non datur
prælatio, sed pro rata omnes simul admittuntur.
p. 386. n. 165
Fallit in creditore habente instrumentum cum die
& hora, vt iste præferatur alteri non habenti ho-
ram. ibid. n. 166
Etiam contra dotem cuius instrumentum caret ho-
ra. ibid. n. 167. cum seqq.
Creditores vnus apothecæ, seu tabernæ, an præ-
ferantur in ea creditoribus anterioribus contra-
hentibus intuitu alterius diuersæ apothecæ, dif-
ceptatur. p. 479. n. 68. vsque ad 75
Pactum appositum in ipso initio acquisitionis, vt
res vendita vel donata debitori sit tertio obli-
gata, valet, & iste tertius præferatur cæteris an-
terioribus creditoribus debitoris acquirentis.
pag. 495. 496. num. 100. cum sequentibus & ex
num. 115
Potest quis in re vendita vel donata pactum in-
continenti apponere quod res sit hypothecata
vni creditori debitoris posteriori vt alijs ante-
rioribus præferatur. ibid. n. 116. i
Creditor prior cui obligata fuerunt bona maio-
ratus sub conditione impetrandæ facultatis an
postea impetrata præferatur alijs medio tem-
pore cum facultate contrahentibus. pag. 541.
ex num. 31. cum seqq. pag. 538. & ex num. 1. cum
seqq.
Pluribus maioratus obligatus sub conditione facul-
tatis impetrandæ postea in omniū confirmatio-
nem impetrata simul prodest absque alterius
prioris prælatione. p. 544. 545. n. 60. 61. 62. & 63
Pluribus vni post alium res obligata sub conditio-
ne si debitor consequatur dominium conditione
complexa omnes simul & absque prælatione
admittuntur. p. 545. n. 64
Duobus vni post alium facta obligatio generalis in
nouiter per debitorem quæsitis prior præferatur.
p. 565. n. 65
Limita respectu fisci. ibid. n. 66
Quæ doctrina procedit quando prior obligatio fuit
valida non si nulla ex defectu facultatis quæ post-
ea impetrata omnes simul & eodem momento
reualidat hypothecas. ibid. n. 67
Dominus rei præferatur quibuslibet creditoribus
hypothecarijs & priuilegiatis. p. 574. n. 14
Dominium rei venditæ si translatum non fuit in
emptorem, venditor pro re vendita præferatur
quibuslibet emptoris creditoribus. ibid. n. 15
Secus si dominium in emptorem translatum fue-
rit. p. 575. n. 16
Præferatur maioratus omnibus possessoris credito-
ribus in re empta per possessorem, & pecunia
maioratus destinata ad emptionem prædiorum

pag. 198. 199. num. 54. 55. 56. & seqq. & ex n. 42.
cum seqq.
Concurrentibus locatore pro mercede tacitæ re-
conductionis, & creditoribus contrahentibus
cum conductore ante eam vt præferantur in
hypotheca. p. 607. n. 68
Locator pro suis omnibus annuis pensionibus
præferatur creditori postea contrahenti cum con-
ductore ante decursas pensiones. ibid. n. 70
Creditor censuaria pro sorte, & vsuris præferatur
creditori postea contrahentium cum eodem de-
bitore ante causatos redditus & vsuras. ibidem,
num. 70
Si debitor simul, & creditor qui sibi hypotheca-
tum habet quod ipse debet an in eo præferatur
alijs creditoribus anterioribus. pag. 610. ex nu-
mer. 8
Partem affirmatiuam vt omnibus præferatur qui
teneant. ibid. n. 9. & seqq.
Prælatio causata ab hypotheca, ac extincta resolu-
tur. p. 611. 613. n. 19. n. 46. & 47
Prælatio fideiussoris non consideratur à tempore
quo soluit sed à tempore obligationis ad quam
solutio retrotrahitur. pag. 627. 626. num. 41. n. 29.
& 31
Creditor omnes prælationis causas in iudicium
deducens si aliquas non prosequatur an post sen-
tentiam graduationis possit eas prosequi rei iu-
dicatæ exceptione non obstante. pagin. 636.
num. 35
Affirmatiua sententia proponitur. ibidem. num. 36.
& seqq.
Prælationis ius cuius virtute reuocatoria competit
anteriori, & personali, & non communicabile de-
bitori. p. 708. n. 48
Prælatio cum tacita hypotheca competit admini-
stratori in bonis concursus pro reliquis ex cal-
culo resultantibus. pag. 712. ex n. 11. cum sequen-
tibus.
Prælationis priuilegium de quo in lege interdum
procedit non solum in eo qui immediate credi-
tor est administrationis sed etiam in tertio mu-
tuante pro administrationis conseruatione. p.
713. n. 23. cum seqq.
Circa prælationem in exigendo controuersia cre-
ditorum precipue versantur. p. 722. n. 10
De Prælationis iure competente creditori debitor
disponere nequit, nec subuertere alterum ei præ-
ferendo. p. 739. n. 4
Prælationis ius est priuatiuum creditorum non
communicabile debitori, & ideo nequit de præ-
latione anterioris opponere inferiori exigenti
secum creditum. ibid. n. 5
Prælatio cessa per anteriorem posteriori creditori
multum distat à cessione quæ per primum sit
posteriori vel tertio soluenti. pag. 750. num. 44.
45. & seqq.
Prælationem licet cedat creditor anterior, creditor
hypothecarius adhuc remanet. ibid. n. 46. cū seqq.
Prælationem qui alteri cedat manet creditor hypo-
thecarius. ibid. n. 48. & seqq.
Prælatio cedi potest manente credito & hypotheca.
p. 750. 751. n. 54. 55
Creditor inferior cui anterior consensum super
hypothecam accommodauit huic ordinem exa-
ctionis tacite renuncianti præferatur. p. 751. n. 56
Per concessum specificum creditor non admittit ius
hypothecæ quoad omnes, licet ius prælationis
quoad intermedios ac tertium admittat. p. 751
num. 57

Creditor posterior cui anterior prælationem suam cessit non solum ei, verum & omnibus intermediis præfertur. *ibid.* n. 59
 Et inter eos fit reciproca transformatio & graduum permutatio vltimo in locum prioris, & prioris in locum vltimi subrogato. *ibid.* n. 60
 Saluo & intacto manente iure intermediorum creditorum. *ibid.* n. 60
 Prælationem cedens creditor anteriori inferiori licet maneat hypothecarius non exigit immediatè possessionem. *ibid.* n. 61
 Sed post omnes intermedios creditores. *ibid.* n. 62
 Creditor tot gradus descendit quot inferior cui cessit prælationem. *ibid.* n. 63 & 64
 Creditor anterior licet inferiori cessit prælationem & tempus anterius, non tamen tempus subsequens. *ibid.* n. 65
 Creditor qui prælationem cedit inferiori non deserit esse creditor hypothecarius quoad debitorem tertium possessorem & alios post cessionem contrahentes. p. 751. 752. n. 66. 67. 68. & 69
 Per prælationem cessam inferiori creditori, solus anterior præiudicatur, non creditores intermedij quorum gradus non variatur. pag. 752. n. 70. 71. 72
 Prælationis ius receptum ab inferiori creditore contractatur ad ius quod habet anterior cedens. *ibid.* num. 73
 Prælationis cessio restringitur ad quantitatem pecuniæ debitæ anteriori cedenti & non amplius. *ibid.* n. 74
 Inferior cui prælatio ab anteriori ceditur duplicem habet hypothecam proprio & alieno nomine, & in quo cessio fuerit inefficax suppletur per ius proprium. *ibid.* n. 75
 Creditor inferior si virtute prælationis cessæ suam etiam creditum inferioris gradus exegerit notum faceret præiudicium intermediis. *ibid.* n. 79
 Creditor anterior pro docentis, qui prælationem cessit inferiori pro cento creditori necnon iste & intermedij creditores quo ordine erunt graduandi. *ibid.* n. 81. cum seqq.
 Inferior pro rata prælationis cessæ ascendit priorum gradum æqualiter cum anteriore cedente & pro suo retrò concurrente postpositis intermediis. *ibid.*
 Anterior post prælationem cessam limitatam retinet suum proprium gradum pro quantitate crediti sibi remanente. *ibid.* n. 82
 Et concurrunt pro rata in eodem gradu cum inferiore cui cessit prælationem limitatam. *ibid.* & n. seqq.
 Anterior qui solam prælationem cessit pro parte sui crediti pro ea postponitur intermediis creditoribus. p. 753. n. 85
 Prælatio cessæ inferiori istum anteponit omnibus creditoribus intermediis. p. 754. n. 101
 Et post eum intermediis anteriori cedenti præferuntur. *ibid.* n. 102
 Prælationis cessio sub conditione vt cedens immediatè exigat, si intermedij creditores renuunt evanescit. *ibid.* n. 100. 106. & seqq.
 Super Prælatione sententia lata inter anteriorem & posteriorem creditorum non præiudicat intermediis. *ibid.* n. 104
 Prælatio non cadit in vnico, sed inter plures concurrentes. p. 773. n. 53. & seq. & p. 769. n. 41. cum seqq.
 Ad prælationem hypothecæ non tempus mandati sed tempus obligationis attenditur. p. 247. n. 9. & ex num. 1

Prælationem & anterioritatem conseruat pignus iterum repetitum in obligatione nouante. p. 753. n. 92. cum seqq.

Prelatum.

Vide *Abbas, Monachus.*

Prælatus putatiuus etiam communiter reputatus verus, nunquam potest alienare vel hypothecare p. 553. n. 32

Prælato putatiuo rectè sit solutio fructuum eiusque præstatur obedientia. p. 558. 559. n. 76. 77. & 78

Prælatus cuius titulus contra peruertitur, potest exercere quæ pertinent dignitati cuius dicitur administrator. p. 559. n. 78

Commissio impetrata super rebus prælaturæ, vel Ecclesiæ non expirat morte Prælati contra quem fuit impetrata, sed continuatur in successorem representantem prælaturam. p. 561. n. 100 & 101

Præscriptio.

Præscriptionem competentem debitori possunt creditores obiiicere tertio vendicanti rem debitoris. p. 306. n. 14

Præscriptionem possunt obiiicere creditores contra alium creditorem circa creditum, vel hypothecam. *ibid.* n. 16

Præscriptio contra debitorem an possit incipere pendente concursu disceptatur. *ibid.* ex num. 25. cum seqq.

Præscriptio non currit impedito agere. pag. 307. num. 26

Præscriptionem contra debitorem concursu pendente, initium assumere non posse, ostenditur. *ibid.* n. 28. cum seqq.

Cui prohibita est alienatio, prohibetur præscriptionem pati. *ibid.* n. 28

Præscriptio non potest incipere, nec currere contra eum, cui est prohibita alienatio. *ibid.* n. 29. & seqq.

Præscriptio legitimè cæpta contra debitorem ante concursum causatum an insinuari, & perfici possit concursu pendente. p. 308. n. 42

Præscriptio cæpta ante prohibitionem alienationis, perficitur prohibitione superueniente. *ibid.* num. 43

Præscriptio legitima currit contra possessorem maioratus. p. 309. n. 44

Præscriptio immemorabilis requiritur contra successores omnes maioratus. *ibid.* n. 45

Præscriptio legitimè inchoata contra fundatorem maioratus tempore ordinario perficitur contra omnes successores prohibitionem alienationis interim superueniente non obstante. *ibid.* n. 46

Maioratus renocabilis nihil obstat præscriptioni cæptæ tempore fundatoris. *ibid.* n. 47

Præscriptio cæpta contra laicum non perficitur tempore ordinario contra Ecclesiam successorem, sed quadragenaria requiritur. *ibid.* n. 48

Præscriptionem cæptam ante concursum creditorum, non perfici concursu pendente, verius ostenditur. *ibid.* n. 49

Præscriptio contra debitorem cæpta requirit scientiam creditorum qui ex concursu nouum ius & interesse quæsierunt quibus ob probabilem ignorantiam restitutio conceditur. *ibid.* n. 50

Præscriptio exceptionis non numeratæ pecuniæ contra debitorem non præiudicat creditoribus ignorantibus seu absentibus, quibus restitutio conceditur. *ibid.* n. 51

Etiamsi creditores contraxerint cæpta iam præscriptione contra debitorem. *ibid.* n. 52

Præscri

Præscriptio rei hypothecæ contra debitorem non præiudicat creditori in hypotheca, quæ transit in præscribendum. p. 309. 310. n. 53. & 54

Creditores, ac tertij possessores ad concursum citati non prosequantur præscriptionem per litem motam interruptam. p. 310. n. 55.

Præscriptio inchoata quomodo interrumpatur, & quod per actus iudiciales, non per extrajudiciales interrumpatur. *ibid.* n. 56. remissiuè.

Præscriptio viæ executiue per quem iudicij actum interrumpatur. *ibid.* n. 57

De præscriptione etiam immemoriali deducitur tempus litis pendentis. *ibid.* n. 58

Causa de facto circa præscriptionem continuatam pendente concursu proponitur. *ibid.* n. 60

Præscriptio interrupta per litis contestationem continuatur post rem iudicatam in fauorem præscribentis. *ibid.* n. 59

Præscriptio quadragenaria cum titulo sufficit ad reducendum bona libera ad maioratum. *ibid.* n. 61

Præscriptio quadragenaria cum titulo non sufficit quando agitur de extrahendis, & præscribendis bonis maioratus. *ibid.* n. 62

In reducendis bonis liberis ad maioratus vinculum nulla adest iuris, vel fundatoris prohibitio, nec is contra quem præscribitur prohibetur alienare. *ibid.* n. 63.

Secus contra. p. 311. n. 64

Præscriptio per mille annos excluditur à censu iniuste creato, quia semper quod apparet de iniusto principio, præscriptio etiam immemorialis excluditur. *ibid.* n. 66

Regula non valenti agere non currit præscriptio, explicatur. p. 63. n. 37.

Præscriptio non potest effici vt ex bonis maioratus præstet alimenta possessor descendentibus quibus præscriptione cessante, non tenebatur. p. 205. num. 144

Non præscribit putatiuus possessor maioratus, nec suos facit fructus nec sua possessio, seu detentatio aliquis iuris effectus producit, pagin. 180. n. 41. 42

Præscriptionem impedit compensationis exceptio, & eius initio opponitur. p. 241. n. 14

A præscriptione tutus est qui compensationis exceptionem habet. p. 613. n. 52

Præscriptio in negligentia domini fundatur quæ cessante præscriptio cessat. *ibid.* n. 53

Præscriptio contra principalem debitorem non obstat tertio creditori in hypotheca. *ibid.* n. 54

Præscriptio actionem, & obligationem excludit ab exceptionibus. p. 649. n. 192

Præscriptionis exceptio si expresse non apponatur sequi potest præscribentis condemnatio. *ibid.* n. 93

Præscriptio non datur vbi non est datio quæ præscribi possit. p. 654. n. 29. 30. & seqq.

Præscribi rem vel vsucapi qui patitur, ipsam alienare videtur. p. 742. n. 45

Præscriptio rei hypothecæ quam passus est debitor non præiudicat iuri creditoris. *ibid.* n. 46

In præscriptione hypothecæ separata est quæstio pignoris ab intentione domini. *ibid.* n. 47

Præscriptio sicut, & quælibet rei alienatio non infringit ius hypothecæ quam comitatur quocumque vadat. *ibid.* n. 48.

In præscribentem rem transit ius hypothecæ, cum acquisita intelligatur titulo præscriptionis. *ibid.* n. 49

Præsumptio.

Res eius esse præsumitur apud quem inuenitur, quousque per rem iudicatam vincatur. p. 95. n. 103

Possessor rei, illius dominus præsumitur, donec contrarium probetur. *ibid.* n. 104

Quilibet de iure præsumitur esse soluendo. p. 188. num. 69

Præsumitur hæreditatem esse soluendo, & hæredi contrarium asserenti incumbit onus probandi. *ibid.* n. 70

Præsumitur, quilibet esse soluendo, & contrarium affirmanti incumbit onus probandi. p. 445. n. 117 & 118

Præsumitur in dubio pro actus validitate, & substantia. p. 567. n. 9. & ex n. 5. & seqq.

Ex duobus factis de quorum anterioritate non apparet, semper præsumitur præcessisse quod facit actum valere. *ibid.* n. 10. & seqq.

Nemo præsumitur eligere viam per quam iudicium suum subuertatur. *ibid.* n. 11

Facultas ad alienandum, & alienatio ipsa, si in eadem die celebrentur, de quarum anterioritate non apparet præsumitur facultatem præcessisse. p. 568. n. 25

Maximè si ipsa alienatione annuntietur facultas, & licentia, quæ ob id præcisè præsumitur. *ibid.* num. 26

Præsumitur in dubio actus simpliciter gestus nomine proprio, potius quam alieno. p. 577. n. 45

Fallit in eo, qui tenetur alteri emere qui in dubio præsumitur emere alteri. *ibid.* n. 46. & n. seqq.

Destinatio pecuniæ, & obligatio emendi facit cessare præsumptionem, quod quis videatur potius sibi, quam domino pecuniæ emere. p. 578. n. 67. 68. & 69

Præsumitur administrator solutus qui sibi satisfacere integrè potuit. p. 246. n. 22. 23. & 24

Quæ præsumptio tamdiu durat, quamdiu administrator non reddat rationem administrationis. *ibid.* n. 25

Pretium.

Pretium rei venditæ, qui exigit approbare venditionem censetur. p. 429. n. 50

De pretio fides habita quando dicatur vel non, etiam re tradita emptori. p. 575. n. 17. remissiuè.

Pretium non succedit loco rei, nec res empta loco pretij. *ibid.* n. 23

Idem est pretium rei tradere venditori vel alteri eius iusta. p. 667. n. 107

Si ex pretio rei subhastatæ non priores creditores sed posteriores fuerunt soluti, an emptor illis teneatur. p. 717. n. 18

Negatiua sententia absoluta. *ibid.* n. 19

Distinguens refertur. *ibid.* ex n. 20

Venditare vt ex pretio soluatut creditor si pretium ei tradatur, sed euinci potest non liberatur debitor. p. 735. n. 20

Præuentio, Præuentiuum.

Præuentione iudicis Ecclesiastici, & præuentione iudicis secularis concurrentibus eadem die, de quorum anterioritate non apparet, præsumitur pro præuentione secularis. p. 396. n. 171

Princeps.

Vide *Facultas, Assensus.*

A Principe suppleri nequit consensus ad actum necessarius, cum sit de iure naturali. & gentium. p. 291. n. 15

Principis humana potestas non extenditur ad subuertendum contractus inter partes. *ibid.* n. 16

Index Rerum,

Principi decus non subicit contractus. *ibid.*
Princeps non habet potestatem infringendi contractus à se gestos cum subdito. *ibid.* n. 17
Ratione consensus, qui est de iure naturali, & gentium. *ibid.*
A principe rescripta emanata infringentia contractus inter partes non valent. *ibid.*
Nec etiã de plenitudine potestatis potest princeps contractum reuocare. *ibid.*
Nec clausula, non obitante pacto operatur derogationem contractus firmati consensu partium. *ibid.* num. 17
Principi est facienda ratio eorum omnium, quæ ipsum possunt dubium & difficilem reddere ad concedendum, vel non ita facile concedendum. p. 296. n. 46. & 49
Princeps contra pacta, & conventiones contrahentium dispensare non potest. *ibid.* n. 51
Princeps caret potestate infringendi contractus initos inter partes, & altera in vita dispensandi. *ibid.* num. 55
Principis assertioni standum erit. pag. 299. num. 8. & seqq
Principis assertioni, quod quis sit procurator alterius, statur, etiam quod de mandato aliter non appareat. *ibid.* n. 9. & 10
Principis assertionem in gratia pro parte tua. P. possessoris talis maioratus, nihil probare pro eius parte fuisse impetratam, aliunde non constito, verius resoluitur. p. 300. ex n. 11. cum seqq.
Principis assertio in grane præiudicium tertij nihil probat. *ibid.* n. 12.
Principis assertio attestantis de facto alieno nihil probat. *ibid.*
Princeps non fundans in assertione sua, sed per enunciativam de illa loquitur assertio non probat. *ibid.* n. 14
Clement. I. de probationibus multas patitur fallentias. *ibid.* n. 15. remissive.
Principis verba assertiva non probant in iis, in quibus ipse disponere non potest pro de alterius consensu. p. 301. n. 22
Etiã ad sint clausula. de plenitudine potestatis ex certa scientia, & motu proprio. *ibid.* n. 23. & 24
Princeps quãdo alicui certos iudices privatiuè concedit non adimit facultatem prorogandi alterius iurisdictionem. p. 53. n. 58. 59. & 60
Princeps, qui concessit facultatem ad certam quantitatem super duobus maioratibus non habuit intentionem totam cuiuslibet gravare, sed ratam proportionabilem fructibus cuiuslibet. p. 466. n. 13. & 14
Princeps si sciret alium maioratum esse alienum, & iniuste possessum ab impetrante facultatem, illum non gravaret in præiudicium veri successoris. p. 466. n. 15
In principe concedente facultatem ad alienanda bona maioratus deficit intentio disponendi de alieno, inuito domino. *ibid.* n. 16
Princeps imponens onus sensus habito respectu ad duos maioratus, vno deficiente iniquum foret alterum sustinere totum pondus. *ibid.* n. 17
Princeps onerando duos maioratus ab impetrante possessos, si sciret vnum pro tempore liberum mansurum, non concederet facultatem in tanta quantitate super solo vno. pag. 467. num. 20. & seqq.
A principis intentione regulantur facultates concessæ, ad alienandum, seu hypothecandum. *ibid.* num. 21

Principi si fuisset facta narratio, vnum maiora tum fore alienum, & liberum à censu mansurum, non concederet facultatem in tanta quantitate super alio. *ibid.* n. 30. & 31. & seqq.
In principe defectus intentionis vitiat gratiam. p. 468. n. 35
In principe defectu intentionis non tollit clausula motu proprio, nec operatur contra præsumptam, aut verosimilem intentionem principis. *ibid.* n. 36. & seqq.
Principi an sit facienda relatio clausularum pœnaliaium & prohibitivam impetrandæ facultatis, & ea utendi. p. 258. ex n. 1. cum seqq. *ibid.* & ex n. 15. cum seqq.
Princeps supplere non potest consensum partis, qui est de iure naturali. p. 538. n. 72
Præiudicium. Præiudicium.
Præiudicium non vitur fiscus vbi non reperitur specialiter à iure præiudicatus. p. 47. n. 11
Præiudicij causa cessante, cessat præiudicium. p. 48. num. 21
Præiudicium semper interpretandum ut minus lædat. p. .... n. 36
Præiudicium miserabilium personarum gaudet creditor cedens bonis. *ibid.* n. 43
Præiudicium habent miserabiles personæ & ne extraneum territorium conveniantur. *ibid.* n. 45
Præiudicium contra pariter præiudicatum suo non vitur præiudicium. *ibid.* n. 46
Præiudicium miserabilium tanquam clausum in corpore iuris fortius est præiudicium scholarum. pag. 52 n. 47. & 48
Præiudicium miserabilium specialem derogationem appetit. *ibid.* n. 48
Præiudicium miserabilium expressè & literaliter non reperitur derogatum per Bullas Apost. nec leges regias. *ibid.* n. 49
Præiudicium civitatibus concessum, ne earum causæ alibi quam in proprio foro moueantur, non ideo derogat miserabilium specialiter concessio. *ibid.* n. 53
Præiudicia fori omnia contemnit concursus vniuersalis. p. 51. 52. ex n. 64. & 39. cum seqq.
Præiudicium fisci vberius est præiudicium scholarum. *ibid.* n. 55
Per præiudicium superueniens non mutatur forus prioris iudicis. p. 55. n. 79. & seqq.
Præiudicium suo pupillus non iuuatur succedens maiori cepta iam lite. *ibid.* n. 81.
Distinctio inter præiudicium superueniens, lite mota, motu proprio, vel ad instantiam præiudicarij, reuocatur quoad mutationem fori. *ibid.* n. 84. & 85.
Præiudicium prælationis non est communicabile debitori, in cuius fauorem non fuit introductum sed creditorum. p. 143. n. 23. & 24
Præiudicium, l. milites, ff. de iudicata ne miles conveniatur vltra quam facere possit, solum comprehendit milites armatæ militiæ. p. 109. n. 52. & seqq.
Præiudicium nequis conveniatur vltra quam facere potest personalissimum est, & illi proficit tam in primo quam in secundo concursu super alimentis. formato. p. 220. n. 26. cum seqq.
Præiudicium prælationis datum personæ propter causam transit in cessionarium. p. 124. ex num. 9. cum seqq.
Præiudicium speciale habet concursus admittendi nouum licitatore affertentem meliorem conditionem subhaftatione peracta. p. 367. ex n. 11. cum seqq.

Præiudicium

& Verborum.

Præiudicium restitutionis concessum minori, an extendatur ad bona sui debitoris, pro admittendo nouo licitatore. p. 369. n. 38. & seqq.
Præiudicium concessum Ecclesiæ S. Francisci, si ibidem duæ sint Ecclesiæ S. Francisci vitatur, si non appareat de qua tenferit princeps. p. 429. n. 7. & seqq.
Præiudicia concessa à principe potius personalia, quam realia præsumuntur, & ideo nec transmissibilia. p. 460. n. 101. cum seqq.
Præiudicium & qualitates contractus nouati, quando influant, & transeant in contractum nouantem. p. 732. n. 104. & p. 731. num. 84. cum pluribus seqq.
Probatio.
Probandi onus incumbit asserenti bona esse soluendo. p. 187. 188. n. 68. 69. & seqq.
Posteriori creditori (a quo per priorem pecunia soluta auocatur) asserenti alia bona esse debitoris incumbit onus probandi. p. 185. n. 71
Probandi onus incumbit alleganti mutuum fuisse vltra quantitatem permissam, à facultate regiã p. 391. n. 108
Idem est in asserente facultatem esse consumptam tempore motus, quod probare tenetur & ostendere priori obligationes factas fuisse virtute eiusdem obligationis. *ibid.* n. 109
Secus, quando ex eadem facultate & contractu simul exhibitus apparet de excessu, vel non excessu. *ibid.* n. 110
Probandi onus incumbit asserenti alienationes fuisse factas vltra modum & facultates, & quantitatem. *ibid.* n. 111
Probatio actus æquiuoci, qui vni & alteri potest adaptari nihil releuat. 2. p. c. 9. n. 9
Si vna pars fundi sit verita, & altera permilla pasculari, non sufficit probare pasculum in fundo, ni si probetur in parte verita. *ibid.*
Idem in tempore, si vna pars mensis sit verita, & altera permilla pasculari non sufficit probare pasculum in tali mense. *ibid.*
Onus probandi alia bona libera stare, vt perueniatur, ad maioratum obligatum an creditori, an possessori maioratus incumbat. p. 391. n. 111
Procurator.
Vide Mandatum.
Gesta cum Procuratore reuocato valent non intimata reuocatione secum contrahenti. p. 293. n. 29
Procuratore semel per sententiam declarato legitimo amplius de mandato disceptandum non est. p. 185. n. 28
Procuratore in rem propriam, & Domino concurrentibus in petendo debitum, procurator præfertur. p. 235. n. 70
Procurator in rem propriam reuocari non potest à mandante. *ibid.* n. 74
Nec etiam re integra. *ibid.* n. 75
Procurator reuocato rectè soluit debitor cum quo contraxit ignarus reuocationis. p. 238. num. 108. & 109
Procurator reuocatus nequit in iudicio agere ob defectum. p. 216. n. 10
Procurator constitutus ab impubere cum patris consensu adueniente pubertate reuocatus censetur. p. 241. n. 17
Procurator aduocatus constituti ab administratore conuersus si ab administratione remoueat reuocari censetur. p. 242. n. 24 & 27
Procuratori falliti & decocti solutio facta, an valeat & liberet debitorem. *ibid.* n. 27. & seqq.

Emens à procuratore non viso mandato in mala fide est, & non præscribit. p. 384. n. 27. 28. & 29
Contrahens cum alio nomine alieno in culpa est non petendo, siue ostendere mandatum, aut tutelæ instrumentum & in mala fide, & dolo est, nec lucratur fructus. p. 385. n. 30. & 31
Procurator simpliciter constitutus ad fideiubendam potest renunciare beneficium cedendarum. p. 421. n. 16. & 17
Procurator ad vendendum potest Dominum obligare ad emtionem. *ibid.* n. 28
Procurator ad mutuum accipiendum potest ad cambium & interese mutuum accipere. *ibid.* num. 19
Contrahens non simpliciter, sed adiecto nomine procuratorio, non nomine proprio sed alieno contraxisse intelligitur. p. 340. n. 2
Concurrentibus creditoribus procuratoris qui pecunias exactas alicui libero dedit & creditoribus Domini ad illud lucrum quales præferantur. p. 533. n. 1. cum seqq.
Procurator ad credendum Titio pecunias sine vsuris, & is sub vsuris mutuauerit, eas Domino restituit. *ibid.* n. 3
Procurator ad vendendam rem certo pretio si in plus vendat, an illud plus simul restituat. *ibid.* num. 4
Vbi vna opinio refertur, contraria adducitur. *ibid.* n. 5. & 6
Opinio distinguens verior & sequenda refertur. p. 534. n. 7. & 8
Lucrum ex industria procuratoris, vel hæredis adquisitionum licet ex causa hereditatis suum faciat. *ibid.* n. 9
Procuratori pertinere lucrum ex pecunia exacta proueniens, & sufficere eam Domino restituere, qui simpliciter teneant. p. 535. n. 22. & 23
Procedit quando procurator suo nomine & periculo pecunias exactas lucro dedit. *ibid.* num. 24
In dubio sub nomine procuratoris & periculo præsumitur emere ex pecunia aliena & lucro ponere. *ibid.* n. 25
Procurator ad vendendum certo pretio si in plus vendat periculo suo illud plus sibi acquirit. *ibid.* num. 27
Procurator ad exigendum si pecunias lucro dedit nomine & mandato Domini, huic lucrum pertinet. *ibid.* n. 28
Secus si nomine Domini, periculo tamen suo pecunias sub vsuris dederit procurator. *ibid.* n. 29
Procurator tradendo alteri sub lucro pecunias exactas, non suo sed nomine Domini, huic quaritur. *ibid.* n. 30
Lucrum pecunie exactæ quando procuratori pertinet aut quando Domino adducitur, Rotæ decisio. p. 536. n. 34. vsque ad 38
Creditoribus procuratoris lucrum consequentis ex pecunia exacta, ius habent ad illud. *ibid.* num. 38. & 39
Procurator duo diuersa habens mandata, videtur illius virtute contrahere, quo vsus fuit. p. 570. n. 47. & p. 569. n. 32. cum seqq.
Et ex mandato etiam inutili, quod vsus fuit contractus regulatur quamuis corruat. p. 570. n. 48
Tanquam procurator debitoris videtur creditor piagnus iure creditoris. p. 556. n. 46. & 47
Procurator creditoris non potest renunciare inri hypothecæ absque speciali mandato pagin. 665. num. 81

Procurator

Index Rerum,

Procurator, infitor, & similes regulariter de suo non tenentur. p. 706. n. 13
 Tenentur tamen de suo excedendo mandatum, quia excessu se obligari intelliguntur. p. 705. n. 4
 Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur respectu excessus. p. 706. num. 15. & sequentibus.
 Procurator absque sufficienti mandato si obligat rem domini, postea dominus eandem alteri obliget, qui tandem obligationem procuratoris ratam habet, non præiudicat secundo. pagin. 739. num. 8
 Procuratores creditorum non habentes speciale mandatum non possunt consentire, ut administratio concursus detur debitori, vni creditori offerentibus gratis administrare, sed requiritur creditorum personalis citatio, & consensus. p. 138. n. 59. & p. 114. n. 18
Producens scripturas.
 Vide *Instrumentum.*
Promissa.
 Secunda eiusdem quantitatis novatio dicitur accumulativa, non extinctiva. p. 731. ex num. 87. & ex n. 84. cum seqq.
 Promissio accedens obligationi eam non alterat, nec naturam mutat. ibid.
 Promissionis plures eiusdem summe, & ex eadem causa novationem non conducunt, sed confirmationem. ibid. num. 89. 90. 91. & 92. cum sequentibus.
 Promissio hæredis soluendi legata, & credita hæreditatis non alterat priorem obligationem, sed ad eam reducitur, & intelligitur iuxta inventarium. ibid. n. 93
 Bis, qui idem promittit semel tantum tenetur cum ex prima promissione agitur non ex secunda. ibid. num. 100
 Declara, vt p. 732. n. 101. & n. 102
 Promittens vxorem renunciaturam legitimæ patris satisfacere, si de facto renunciaret licet ex alio capite renunciatio sit inefficax, qui dixerunt. p. 733. n. 5. & 6
 Promissio interpretanda si erit iuxta finem ad quem fuit principaliter ordinata. p. 734. n. 12
 Promittens minorem ratificationem non satisfacit per ratificationem factam à minore decreto iudicium deficiente. ibid. n. 13
 Promittens vxorem nuptam ratificationem non satisfacit, si ratificet, deficiente licentia viri. ibid. num. 14. & 15
Proprietas.
 Proprietates earum rerum, quæ vsu consumuntur, quotidie alienari, & pedetentim consumi, necesse est. p. 220. & 221. num. 31. & ex num. 21. cum seqq.
Prohibitio, Prohibitum.
 Vide *Alienatio.*
 Administrator quilibet prohibetur emere rem administrationis. p. 121. ex n. 1. cum seqq.
 Prohibitio restricta ad certos casus, & personas, illa non egreditur. p. 123. n. 16
 Prohibitum quod non reperitur, permissum censetur. ibid. n. 17
 Interpretatio est facienda, ut actus sit permissus, quando non reperitur expressè prohibitus. p. 124. num. 18
 Prohibetur fideiussor emere bona debitoris, non verò aduersus eum recipere cessionem. ibid.
 Quod vna via prohibetur alicui ad id alia non admittitur. p. 241. & 242. n. 10. 22. & 23

Prohibitio nulla inducitur, nisi in casibus à iure expressis. p. 618. n. 12
 Res quæ semel prohibitionem euasit semper remanet libera. ibid. n. 14. & 15. cum seqq.
 Quæ per se prohibita sunt alienari transeunt cum vniuersitate bonorum. p. 689. n. 4. & ex n. 1
 Prohibitus alienare, non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditates, & fructus ex re prohibita producendos sua vita durante. p. 762. n. 14. & ex n. 1. cum seqq.
 Prohibitum si est vna pars fundi, & altera permissa, non sufficit probare, quod quis ingressus fuit fundam nisi probetur ingressus in partem vetitam. p. 429. n. 8
 Idem est in tempore si pars mensis sit prohibita pasculari, & pars permissa non sufficit probare pasculacionem in mense. ibid.
Prorogatio.
 Vide *Fideiussor.*
 Prorogatum officium intra vel extra terminum, quando nouum, vel antiquum officium dicatur. p. 606. ex n. 59. cum multis seqq.
 Prorogatio officij operatur inter nominantem, & officialem, sed non quoad fideiussores officiales. p. 607. n. 65
 Prorogatio tacita operatur continuationem hypothecæ in bonis conductoris non in aliis bonis à tertio hypothecatis. ibid. n. 66
 Prorogatio conductionis tacita non conseruat prælationem hypothecæ conductoris, sed operatur à die tacite reconductionis. ibid. n. 67
 Prorogatio contractus limitati ad tempus operatur inter contrahentes non etiam fideiussores. p. 606. num. 64
 Fideiussor officialis, vel conductoris cum termino limitato cum facultate tamen in eodem contractu, vt possit terminus prorogari, an pro tempore prorogato teneatur. p. 607. n. 71. & 72
 Tempus appositum obligationi finiendæ, si prorogetur, fideiussore non consentiente liberatur. p. 261. ex n. 1. cum seqq.
 Non in totum, sed pro tempore prorogato dumtaxat. ibid. n. 2
 Ad tempus quando non est appositum substantiæ obligationis, sed executioni & solutioni prorogatum tenetur fideiussor. ibid. n. 9
 Inter terminum prorogatum primo iam finito, vel eo durante differentia traditur. p. 262. n. 8. & 9
 In prorogandi facultate data in eodem contractu sub certa forma, si forma non seruetur, fideiussor non tenetur pro tempore prorogato. ibid. n. 10. 11. & 12
Priuatio.
 Priuatio & extinctio præsupponit vitam, habitum, & existentiam rei. p. 530. n. 47. & seqq.
 De priuatione ad habitum non fit regressus. ibidem n. 48. & 49. & seqq.
Protestatio.
 Per nouationem extinguuntur obligatio fideiussorū cessante protestatione creditoris nouantis. p. 156. num. 10
 Protestatio ad excludendam fideiussionis extinctionem, debet apponi in ipso contractu nouante incontinenti. ibid. n. 11
 Protestatio præcedens de non contrahendo, vel fideiubendo non irritat contractum gestum cum ignorante, & consentiente protestationi. p. 294. num. 30
Puarius.
 Vide *Facultas Possessor, Maioratus, hæres.*
 Contractus

& Verborum.

Q
Qualitas

Contractus & alienationes factæ à tutore putatio non valent in præiudicium minoris. p. 443. n. 104 & 105
 Alienationes factæ à possessore maioratus putatio sub facultate regia non tenent, nec nocent maiorati. p. 436. n. 59. cum multis seqq.
 Contractus & alienationes factæ ab hærede putatio non tenent in præiudicium legitimi hæredis euincens hæreditatem. pag. 441. num. 89. cum seqq.
 Aliud est putatum contrahere super rebus suis, aliud contrahere super alienis. p. 443. n. 106
 Super bonis alienis contractus non valent, super suis tenent. ibid. n. 107
 Putatiuus in rebus alienis contrahendo de retri præiudicio agit, in rebus suis solum sibi ipsi præiudicat. ibid. n. 108. & 109
 Cum putatio contrahens sciens defectum participat de dolo, & sic valet contractus etiam in eius damnum. p. 444. n. 110
 Fallit in muliere contrahente cum alienigena & asfirmante se solutum aut viduam, vt adhuc non valeat contractus ob præiudicium mariti. ibid.
 Contractus gesti à prælato putatio post depositionem ignorantiam non valent; solutiones ei factæ liberant debitorem. ibid. n. 114. cum seqq.
 Discrimen inter putatiuum contrahentem super suis bonis, & contrahentem super alienis. p. 443. 449. n. 106. & 133
 Putatio possessori non competit libera administratio respiciens substantiam & proprietatem rerum. p. 449. n. 137
 Per putatiuum maioratus possessorem certa tangentia iurisdictionis administrationem valent. p. 450. n. 144. 145. & seqq.
 Putatiuus hæres nequit alienare in præiudicium legitimi hæredis. p. 450. n. 149. & p. 441. 442. nu. 86. & ex n. 98
 A putatio possessore maioratus hypothecam impositam etiam sub facultate regia nullam esse inuincibilis opinio est. p. 450. n. 150
 A putatio possessore maioratus res alienata cum facultate Regia à se impetrata non tenet. p. 549. n. 1. cum seqq.
 Putatiuus possessor maioratus nunquam reperitur fuit, quod validè alienare potuisset, cum dominio, & possessione ab initio careat. p. 553. n. 31
 Putatiuus prælatus, & possessor maioratus, etiam communiter reputatus, vetus nunquam potest alienare, vel hypothecare. ibidem, num. 32. cum seqq.
 Putatiuus maioratus possessor, cum prorsus careat possessione, interdicto nullo agere potest. p. 554. n. 39. 40. & 41
 Nec præteribit, nec suos facit fructus, nec illa putatiua possessio, sed detentatio aliquos iuris effectus producit. ibid. n. 42
 Putatiuus fieri potest soluto favore liberationis, ceteri verò contractus, & alienationes, ei sunt prorsus prohibita. ibid. n. 44. & seqq.
 Putatiuus maioratus possessor, caret possessione. p. 555. n. 48. & seqq.
Pupillus.
 Vide *Maior.*
 Pupillas prodigus, & furiosus, licet alienandi potestate priuentur, suorum bonorum dominium retinent. p. 134. n. 58. 59. & 60

Qualitates diuersæ concurrentes altera cetera potentiori, & sic via exequutiua credit ordinariæ. p. 145. n. 34
 Qualitates separatæ in vna persona concurrentes non confunduntur. p. 148. n. 57
 Qualitates separatæ in vna persona concurrentes non confunduntur. ibid.
 Qualitas viæ executiua accidentalis est quæ potest adesse, & abesse sine principalis substantiæ corruptione. ibid. n. 59. & seqq.
 Duabus qualitatibus ad inuicem pugnantibus potentior vincit. ibid. n. 65
 Qualitate & statu mutato rerum, extinguuntur omnis effectus prioris qualitatis, & secundum præsentem statum iudicandum. p. 213. n. 1. & 22.
 Qualitatis & conditionis rerum mutatio aut personarum, producit varios effectus & diuersa iuris ministeria operatur. ibid. n. 23
 Qualitas & idoneitas creditoris se obligantis supplet fideiussionis præiudicium. p. 41. n. 3
 Dispositio omnis facta sub aliqua qualitate restringitur ad qualitatem expressam. pag. 362. num. 40. cum seqq.
 Qualitas rei præfens non mutatur ex eo quod contingere potest. pag. 563. num. 114. cum sequentibus
 Qualitas rei non attenditur, sed personæ conditio penes quam reperitur. p. 565. n. 158
 Duplex & diuersa qualitas si concurrat in eadem persona, actus ex vna qualitate gestus nihil influit in aliam. p. 570. n. 49. & seqq. & p. 569. n. 32. cum seqq.
 Qualitas hæredis ex quibus inducatur ex dispositione. 604. n. 14. & 15
 Datio sub qualitate cessat, cessante qualitate. p. 254. n. 9. cum seqq.
 Qualitatis mutatio lite pendente superueniens, non mutat iudicium legitime cœptum. p. 256. num. 26 & 17
 Qualitatis quæ grauat faciendam erit principi relatio in impetranda facultate. p. 281. n. 17
Quantitas.
 Quantitas in facultate Regia contenta diuidua est. p. 685. n. 33

Quod.

Quod tibi non nocet, & mihi prodest præstare tenebris. p. 399. n. 9. 10. 11. & p. 402. n. 43
 Quod non potuit noluit, quod voluit adimplere nequit. p. 570. n. 45. & seqq. & p. 569. n. 32. cum seqq.

R

Rata.

Rata proportionabilis inter creditores eiusdem gradus & prælationis in bonis debitoris distribuendis quomodo faciendæ. p. 587. n. 57. 58. 59. p. 395. 396. n. 160. 161. 162. 163. & 164
 Et qualis creditoris, & quando pro rata ad pignora non sufficientia sint admittendi. p. 393. n. 130. cum multis seqq.
Ratificatio.
 Ratificatio, & approbatio gratiæ eius qui supponitur impetrasse validat gratiam, etiam si ipse ignorauit impetrationem. p. 301. 302. n. 31. & 32
 Ratificatio

Ratificati facultatis impetratae sine mandato, siue expressa, siue tacita prodest. pagin. 302. numer. 33. & 34

Ratio.

Rationem reddere subterfugiens administrator, tutor, vel curator, est in dolo, fraude, & collusione, & ob id etiam nobilis carceratur. p. 313. n. 13

Tutor in litem propter dolum aduersus tutorem non reddentem rationem, nec soluentem reliqua ibid. n. 14

Rationem reddere non dicitur administrator, qui reliqua non soluit. p. 314. n. 15

Ratione reddita pro solutione reliquorum quilibet administrator, etsi nobilis carceratur. ibid. ex n. 1. & per totum cap.

Ratio mot. proprii requiritentis denunciationem ante redemptionem comprehendit omnes casus redemptionis. p. 621. n. 86

Et multo magis quando statim post census creationem debitor vult redimere. ibidem, num. 87 & 88

Ratio legis generalis attenditur ad inclusionem omnium casuum emergentium sub ea comprehensionem. ibid. n. 89

*Rationum, Redditio, seu Oblatio,**Vide Administrator.*

Rationes reddere licet non cogatur administrator, nisi in loco administrationis, si passus est alibi conueniri amplius reclamare nequit. p. 53. n. 64. cum seqq.

Scholares & alij priuilegiati suo fori priuilegio vti nequeunt in reddendis rationibus administrationis, tutela & similibus. pag. 56. numer. 92. cum seqq.

Rationes eo in loco in quo bona administrantur reddi debent, non obstante quocumque fori priuilegio. ibid. n. 95

Agricolae non obitante pragmatica fori sibi fauorabili rationem administrationis reddere debent, vbi bona administrantur. ibid.

In rationibus reddendis per administratorem concursus citari debent creditores. p. 112. n. 29

Administrator concursus coactionem ac iuris praesumptionem contrariam euitabit, si rationem reddere offerat. p. 702. n. 20

Ratione oblata pendente incertum est, an administrator debitor est, an creditor ibid. n. 21

Introitus & exitus adeo sunt connexa, & inseparabilia in ratione, vt nunquam praedictet confessio recepti, nisi simul videatur expensum. pag. 703. num. 22

Administrator non tenetur ad recepta nisi ratiociniis dispunctis, & soluto sibi debito a parente. p. 703. n. 13

Administratorem ad solutionem compellere nisi tota ratione perspecta, & examinata inuitabile est. ibid. n. 20. & seqq.

Ante rationem & calculum debitum est incertum, quia ex eo debet constare, quid, quale, quantum debeatur. ibid. n. 27

Introitus & exitus, accepta & data in ratione sunt connexa admodum, vt confessio recepti interim non praedictet. ibid. n. 26

Administrator ante ratiocinia debitor dici non potest. n. 28. & 29

Exceptio rationis oblatae legitima est ad impediendam executionem liberationis in administratorem directam. p. 704. n. 35. & seqq.

Rationem oblata ab administratore si dominus recipere detrectet, iudex pro eo nomine calculatorem, & administratorem immunem reperiunt liberat, & amplius non teneri declarat. ibid. n. 36. 37. & 38

Conditio, si rationem administrationis reddat, intelligitur cum effectu reliqua soluendo. p. 735. n. 21. & 22

Ratibabitio, Ratificare.

Ratificare, an possit haeres legitimus contractus gestos ab haerede putatio. p. 442. ex num. 90. cum seqq.

Ratificare tacite vel expresse censum impositum super maioratu successor legitimus potest, qui maioratum euincit. p. 453. ex n. 1. cum seqq.

Ratificatio actus admittitur, dum res est integra, secus si integra non sit. p. 454. n. 13

Haeres legitimus, qui haereditatem euincit, nequit ratificare contractum a putatio gestum nomine proprio. ibid. n. 24

Ratum quis habere non potest, quod suo nomine non est gestum. ibid. n. 15

Ratificare possum, quod meo nomine non est gestum in mei praedictum. p. 455. n. 17

Ratificatio non tantum verbis, sed fortius factis fieri potest. ibid. n. 18

Intellige si factum sit determinatum, & concludens ad consensum inferendam; secus si indifferens, nec praecise concludens. ibid. n. 19

Ratificans, ignorans nullitatem contractus, etiam per mille actus approbatiuos a se gestos illum ratificare, non intelligitur ex defectu consensu ibid. n. 20. & seqq.

Census minus solemniter constitutus tacite, vel expresse semel ratificatus nequit vltius impugnari. ibid. n. 28. 29. & 30

In ratificatione census debet concurrere scientia nullitatis, alia ratificatio non tenet. ibidem, num. 31

Successorem, qui a putatio (censum super maioratu imponente ex regia facultate maioratum euincit, non posse tacite, nec expresse ratificare absque noua facultate, verior & certior opinio est. p. 456. n. 32. cum seqq.

Nullitas contractus si pendeat ex defectu solemnitatis iuris ratificatio nihil operatur. p. 457. n. 50. 51. & 52

Successor in maioratu non potest ratificare alienationem factam a praedecessore nulliter, nisi accedat noua valida facultas. ibid. n. 55. 56. & 57. cum seqq.

Alienatio nulliter a praelato facta vt ratificari valeat omnes iuris solemnitates debent nouiter adhiberi. p. 458. n. 62

Ratificatio quatenus validet actum nullum hypothecae medio tempore contractae remanent infestae. ibid. n. 64

Ratificatio & confirmatio non cadit super non ente; & ideo non obligatio requiritur. p. 561. n. 109. 110. 111

Ratificatio, confirmatio, vel approbatio scripturae plus non operatur, quam in ea expresse, aut virtualiter continetur. p. 461. n. 112. p. 251. ex n. 13. cum seqq. & per totum cap.

*Redemptio.**Vide. Censu, Pactum.*

Redemptio census an fieri debet coram iudice debitoris, vel creditoris amplissime disputatur. p. 55. ex n. 87. cum seqq. p. 18. ex n. 27. & latius

Et coram iudice creditoris fiendam oblationem fortis cum vfuris, verior resoluatur, & fundatur. ibid.

Redimens censum, nec exceptionem mouet, nec molestias creditoris praenire intendit, sed actionem, ex contractu. ibid.

Scholaris, seu vniuersitas matrikulata volens redimere censum, sortem cum decursis consignare tenetur coram iudice creditoris. p. 55. n. 87

Secularis in redemptione census, cum actoris vires sustineat, nequit conuenire creditorem coram iudice scholastico, vltra duas dietas. ibid. n. 88

Decisio Senatus Pintiani adducitur. ibid.

Redemptus non dicitur census per consignationem rei factam creditori in sententia graduacionis, non sequuta effectiua traditione. pag. 153. n. 32. & p. 156. n. 10. cum seqq.

Nisi per creditorem steterit quominus sibi tradantur, cessante legitimo impedimento. p. 158. n. 29. cum seqq.

Pro redemptione census, an possit in concursu vniuersali instare creditor censuarius ad illam vocatus. p. 160. n. 1. cum seqq.

Redimendi censum facultas in sola voluntate debitoris consistit, nec valet pactum, per quod illa coarctatur. ibid. n. 4. 5. & 6

Ad redemptionem census debitor condemnatus adhuc non cogitur redimere. pag. 161. n. 9. & 10. & p. 164. n. 48

In concursu plura occurrunt specialia quae iustam causam praebent creditori instandi pro redemptione census, & qualia sint. ibid. n. 15. cum seqq.

Redimere censum velle censetur debitor, qui creditorem censuarium ad concursum vniuersalem prouocat. ibid. n. 17. cum seqq.

Debitor census si creditori denuntiauit se velle censum redimere, potest saltem intra annum cogi ad redimendum. ibid. n. 20. cum seqq.

Redemptionem census petendi in nonnullis casibus permittitur creditori. p. 163. n. 39

Concursus formatus a debitor mutante statum, legitima causa est petendi redemptionem census. ibid. n. 40. cum seqq.

Diuersimode iudicandum erit de creditore voluntarie petente redemptionem census, ac de eo, qui coacte venit ob euitandum periculum amittendi ius suum. ibid. n. 43

Iudex in iudicio particulari nequit arctare debitorem ad census redemptionem, secus in iudicio concursus vniuersali. ibid. n. 48. & 49

Pro census redemptione dantur creditori in iudicio concursus bona debitoris taxata. ibid.

Ad adiudicanda bona concursus pro extinctione census requiritur, quod fors cum decursis petatur. p. 164. n. 50. & seqq.

Pro redemptione census vitalitij & consequenda sorte principali non potest instare creditor in concursu licet ad illum debeat citari. 166. n. 6. & a n. 1. cum seqq.

Redemptionis effectu & facultate caret census vitalitij, iuxta communem huius census definitionem. ibid. n. 1. cum seqq.

Redemptio non est noua emptio, sed prioris resolutione. p. 168. n. 25

Redemptio census vitalitij difficillima est, quae admittit maximam confusionem in republica causetur. ibid. n. 33. & seqq. & ex n. 27

Per viam redemptionis nequit succurri creditori census vitalitij in concursu comparentis. ibidem, num. 35

Et quo remedio consulatur. ibidem, num. 36. cum seqq.

Debitor si voluntarie offerat bona stabilia in solu-

tum ad effectum redimendi censum, creditor recipere non cogitur. p. 178. n. 22. & p. 176. n. 1. cum seqq.

Creditor in concursum comparentis tenetur recipere bona stabilia taxata pro redemptione census concurrentibus requisitis. Auth. hoc si debitor. C. de solutionibus. p. 178. n. 23. & seqq.

Quod procedit ob specialitatem iudicij concursus, & cessionis bonorum. ibid. n. 24. & 25

Ratio differentiae inter oblationem bonorum voluntariam ad redemptionem census & necessariam per iudicium concursus redditur. ibid. n. 26. & seqq.

Redimi an census possit per oblationem bonorum stabilium, etiam consentiente creditore. pag. 179. num. 34

Affirmatae resoluatur. ibid. n. 35

Creditor prouocatus ad iudicium concursus vt cogatur bona in solutum recipere pro census extinctione, debet in illud deducere tam sortem principalem, quam redditus decursos. ibid. num. 36. cum seqq.

Ad redemptionem census in concursu faciendam, an usufructuarius, an proprietarius citari debeat. p. 229. n. 5. cum seqq.

Redemptio census est quaedam contractus resolutio, quae magis in voluntate absoluta debitoris consistit quam creditoris, quo inuito redemptio fieri potest. ibid. n. 7

Contraria opinio proprietarij soluit interuentu, non etiam usufructuarij, faciendam esse census redemptionem, ex Gratiano proponitur. ibid.

Redemptio census non est facienda haeredi grauato, nisi accedente iudicis autoritate. pag. 232. n. 37. cum seqq.

Contrarium verius. ibid. n. 32

Redemptio census est alienatio necessaria, & nullatenus inclusa in prohibitione alienationis. ibid. num. 40

Cum cautione praestanda ab haerede recte fit haerediti redemptio census. ibid. n. 41

Redemptio census alteri hypothecato, recte fit debitori creditori census etiam creditore hypothecario infcio. ibid. n. 44

Nisi creditor hypothecarius inhibuerit debitori census ne redimat debitori eo non monito. ibid.

Redemptio census recte fit possessori maioratus non obstante prohibitione alienationis rerum maioratus. ibid. 45.

Redimens censum vltiori pretio a tertio emptum an teneatur ad integram sortem, vel ad pretium, quo tertius emit. p. 236. n. 78. cum seqq.

Mutuans pro redemptione census constituti super maioratu subintrat prioris creditoris soluti gradum sub eisdem hypothecis. p. 413. n. 1. & seqq.

Redemptionem census hypothecati debitor admittere potest inuitis creditoribus nisi in tribus casibus. p. 613. n. 50

Redemptio censu hypothecato extinguitur hypotheca. ibid. 49

Pactum de redimendo vel non redimendo intra vel vltra aliquod tempus est nullum, vitatur, licet non vitiet. p. 615. 616. n. 1. & 2

Redemptio census non valet, nisi monitio redemptionis fienda praecedat per duos menses antea ex motu proprio. p. 616. n. 3

Quae motus proprii forma in Hispania nunquam fuit obseruata, sed liberè debitor potest redimere quando maluerit. ibid. n. 4

- Paſtum de non redimendo, niſi prius creditore monito ante bi-meſtre appoſitum in cenſus creatione eſt inductum in fauorem creditoris. *ibid.* n. 6
- Per Redemptionem cenſus intra bi-meſtre cum vſuris decurrendis intra illud conſuli videtur principali creditoris intentioni & fini. *ibid.* n. 7. negatiue. p. 620. n. 55. cum ſeqq.
- Bi-meſtre in paſtum deductum, non apponitur redemptioni, ſed monitioni ante redemptionem. p. 619. n. 50
- Redemptionem creditor recusans ante bi-meſtre in paſtum deductum nequit vſuras recipere, niſi bi-meſtri tranſacto. p. 620. n. 54. & ſeqq.
- Cenſus ſub paſto præambula monitionis ante bi-meſtre, an intra illud à tempore contractus redimi poſſit bi-meſtri non expectato. p. 621. n. 77. cum ſeqq.
- Hunc caſum non fuiſſe præuentum à M. P. atque ideo in eius forma non comprehendi, nec eſſe expectandum bi-meſtre, fuit opinio doctoris Verri. p. 622. n. 78. & ſeqq.
- Redemptio liberè permittitur debitori quando-cumque, & ad ſuam liberam voluntatem. *ibidem*, num. 80
- Novam formam redimendi cenſum, an fundator maioratus poſſit imponere debitori. pag. 275. n. 2. cum ſeqq.
- Opinio Molinæ, & ſequacium recenſetur. p. 275. n. 3. cum ſeqq.
- Redemptio cenſus vinculari rectè fit poſſeſſori maioratus. *ibid.* n. 4
- Hermofilla errore notatur adſtringens debitum cenſus vinculari, vt redimat per depoſitum auctoritate iudicis. *ibid.* n. 5. & 6
- Fundatorem maioratus non poſſe noniter grauare debitorem cenſus in modo redemptionis, verius offenditur. *ibid.* n. 7. cum ſeqq.
- Redemptio cenſus vt fiat per depoſitum auctoritate iudicis, licitè in paſtum deducitur in ipſa cenſus creatione. *ibid.* n. 8. & 9
- Cum hoc paſtum non fit grauolum debitori. *ibid.* num. 10
- Novam redimendi forma impoſita per creditorem debitori cenſus, non adſtringit debitorem. *ibid.* cum ſeqq.
- Et contra Molinam contrarium ſeſtantes plures inſurgunt. p. 276. n. 12. 14. 15. & n. 22
- Redemptio cenſus facta à debitore contra nouam formam, & conditionem appoſitam à fundatore maioratus, valida eſt & debitorem liberat. p. 276. num. 13
- Forma redemptionis appoſita in initio contractus cenſualis ſeruat. *ibid.* n. 14. & 15
- Fundator maioratus poſteſt circa redemptionem cenſus imponere ſuis ſucceſſoribus quaſlibet conditiones & formam. *ibid.* n. 17
- Non tamen tangere poſteſt ius liberum debitoris redimendi iuxta formam contractus. *ibid.* num. 18. cum ſeqq.
- Fundator maioratus poſteſt adimere poſteſtatem à ſucceſſoribus recipiendi redemptionem cenſus. p. 277. n. 23. & ſeqq.
- Poteſtas redemptionem recipiendi adempta è ſucceſſore maioratus intimati debet debitori, aliàs rectè ei ſoluic. *ibid.* n. 31
- Redemptio cenſus rectè fit poſſeſſori maioratus, tanquam legitima perſonæ. *ibid.* n. 32
- Recognitio.*
- Recognitio chirographi cum hypotheca non retrahitur in præiudicium creditorum cum eodem debitore medio tempore contrahentium. 540. num. 27
- Post recognitionem factam à tertio poſſeſſore condemnatus poſteſt dimittere hypothecam. p. 647. num. 366
- Recognitio & accollatio cenſuum promiſſa in ſubſtatione per licitatorum, quando debitorem principalem liberet. p. 660. n. 14. cum ſeqq.
- Promiſſio de recognoſcendo & accollando cenſum, non liberat debitorem, niſi cum effectu fiat ex conſenſu creditorum. p. 660. 661. n. 17. 18. & ſeqq. vſque ad 25
- Recognoſcens & accollans in ſe cenſum dicitur principalis debitor. *ibid.* n. 26
- Recognitio & accollatio valet ſi in ipſa recognitione, vel poſtea interueniat conſenſus creditorum. *ibid.* n. 27. cum ſeqq.
- Emptor rei ſubſtata ſub conditione recognoſcendi cenſus loco pretij oblati, an non obſtante ſua recognitione poſſit dimittere rem à cenſus ſolutione liberari. p. 666. n. 98. cum ſeqq.
- Tertius recognoſcens cenſum ſuper re à ſe poſſeſſa, poſteſt inſuper rem dimittere, & ab obligatione liberari. *ibid.* n. 100
- Inter recognitionem tertij rei poſſeſſoris, & recognitionem tertij emptoris in ſubſtatione loco pretij oblata magna eſt differentia. *ibid.* num. 101. cum ſeqq.
- Per recognitionem tertij poſſeſſoris, nec debitor liberatur, nec fideiuſſores & hypothecæ. *ibidem*, n. 102. & 103
- Creditor cenſus recogniti poſteſt agere tam contra debitorem principalem, quam contra tertium recognoſcentem. *ibid.* n. 104
- Recognitio cenſus loco pretij promiſſa, nequit fieri intuitu & contemplatione hypothecæ, & ideo dimiſſio rei nihil prodeſt. pag. 668. 669. num. 122. cum ſeqq.
- Recognitio cenſus promiſſa loco pretij facta per emptorem non fit reſpectiue ad rem, ſed ad pretium à ſe oblatum. p. 668. n. 115. & 116
- Per recognitionem loco pretij promiſſam, ac ſubſequutam ex conſenſu creditorum, prior extinguitur obligatio & hypotheca. *ibid.* n. 117
- Recognitio emptoris nouus eſt contractus inter eum & creditores. *ibid.* n. 118. 119. & ſeqq.
- Recognitio promiſſa & geſta nouus eſt contractus inter emptorem rei ſubſtata & creditoris. concuſus. p. 670. n. 137. & 138
- Recognitio cenſuum promiſſa in ſubſtatione inducitur facta ex rei traditione & ſolutione annuorum reddituum, etiam ſi aliud non fiat inſtrumentum. p. 671. n. 141
- Bona concuſus ſubſtari ſolent ſub conditione recognoſcendi cenſus creditoribus conſentientibus. p. 733. n. 1
- Et an emptor ſatisfaciat obligationi ſi recognoſcat dum poſſederit. *ibid.* n. 2. cum ſeqq.
- Negativa ſententia verior. p. 734. n. 9. cum ſeqq.
- Recognitio promiſſa in ſubſtatione eo fit animo, vt debitor perpetuò maneat ſecurus à creditoribus cenſualis. *ibid.* n. 10. & ſeqq.
- Recogniturum cenſus impoſitos ſuper re empta promittens, factum proprium non alienum promittit. *ibid.* n. 17. & 18
- Recognitionem promittens in ſubſtatione emptor perpetuò tenetur. p. 735. n. 23
- Promittens loco pretij recognoſcere, habetur ac ſi ipſe à principio cenſum creauiffet, & pretium eius recepiffet. *ibid.* n. 24

Emptor

- Emptor recognitionem loco pretij promittens ſuſcipit in ſe obligationem in futurum. *ibid.* n. 25
- Et tenetur ad annuos redditus futuros & præteritos à debitore non ſolutos. *ibid.* n. 26. & 27
- Recognitionem ſimpliciter promittens cogitur abſolutè & non conditionaliter recognoſcere. p. 735. 736. n. 28. 29. & 30
- Recognitio contemporanea facta creditoribus per emptorem abſolutè ad eam obligatum dimiſſio rei poſtea facta nihil nocet debitori. *ibid.* n. 31
- Emptor, qui in ſubſtatione loco pretij promiſit recognitionem cenſus: temporaliter recognouit creditores, quibus pro tempore dimiſit rem emptam inſcio debitore ad huius petitionem fuit condemnatus in perpetuum cenſum perſoluere, ac indemnem reddere debitorem. *ibid.* n. 36
- Recognitio in ſubſtatione promiſſa loco pretij perpetuum ſecuritatem debitoris reſpicit. *ibid.* num. 37
- Qui aliter cognouit quàm fuit obligatus nihil feciſſe intelligitur. *ibid.* n. 38
- Recognitio abſolutè promiſſa, ſi temporaliter fiat legitime facta non dicitur. p. 736. 737. n. 40. & 41
- Recognitio cenſus loco pretij promiſſa & legitime facta non admittit in poſterum dimiſſionem rei ex acta voluntario emptoris. *ibid.* n. 42
- Recognitio ſchedulæ priuatæ, vel debiti confeſſio eſt debiti probatio contra recognoſcentem vel conſitentem. p. 739. n. 13
- Non tamen operatur in præiudicium creditorum, cum ficta, fraudulenta & ſimulata præſumatur ad tertij præiudicium machinatum. *ibid.* n. 14
- Recognitio ſchedulæ non præiudicat aliis creditoribus legitime ſua credita probantibus. pag. 740. num. 15
- Cum poſſit facile dies anteponi animo alios fraudandi. *ibid.* n. 16
- Recognitum in iudicio chirographum continens hypothecam præiudicat aliis creditoribus poſt recognitionem iudicalem contrahentibus. p. 751. num. 31
- Recognitio in iudicio non præiudicat creditoribus eo tempore exiſtentibus, ſecus poſt recognitionem contrahentibus. *ibid.* n. 32. & n. 34
- Reconuentio.*
- Reconuentiois cauſa naturam conuentiois aſſumit, licet illa ſit ſummaria, & executiua, ſi conuentio eſt ordinaria, & vtraque plenaria cognoſcitur. p. 145. n. 38. 39. & ex n. 37
- Reconuentio oppoſita viæ executiue ſeorſum tractatur, ne fiat præiudicium aſtori habenti executionem. p. 147. n. 53
- Reconuentio, quæ eſt ſummaria concurrens cum ordinaria iſtius natura veſtitur & in ordinariam conuertitur. *ibid.* n. 54. & 55
- Prælatas agens nomine ſuæ Eccleſiæ non poſteſt reconueniri pro re ad ſe, & non ad Eccleſiam ſpectante. p. 560. n. 98
- Referens, & Relatum.*
- Fundator maioratus ſi ſe referat ad alium maioratum & plures ad ſint contrarij, neuter attenditur ratione incertitudinis. p. 429. n. 7
- Relatio.*
- Vide *Facultas.*
- Religio.*
- Vide *Monasterium.*
- Repraſentatio.*
- Vide *Nepos.*
- Repudiatio.*
- Inter Repudiationem hæreditatis & renunciatio-

- nem, quæ ſit differentia. pag. 487. n. 1. cum ſeqq.
- Debitor poſteſt inuitis creditoribus repudiare hæreditatem ſibi delatam, legatum & donationem. *ibid.* num. 2
- Repudiare abſolutè aliud eſt, aliud verò cedere ius in alium, cum ſe gerere actum tanquam hæres videatur. p. 490. n. 36
- Aliud eſt repudiare legatum, aut donationem ſibi delatam, aliud iubere donationem ſibi paratam & oblatam vxori fieri. *ibidem*, num. 40. cum ſeqq.
- Repudians, reſutans, & ſimpliciter renuncians ius deletum non eſt author acquisitionis, quæ ex repudiatione alteri prouenit. pag. 491. num. 57. & 58
- Concuſu formato & pendente, an debitor poſſit repudiare hæreditatem, maioratum, donationem & ſimilia ſibi delata, vel vſumfructum eidem tanquam patri delatum. *ibidem*, ex num. 59. cum ſeqq.
- L. qui autem 6. ff. quæ faciend. permittens debitori repudiare ius quærendum, procedit alio iuris impedimento non ſtante. p. 492. n. 60
- Cui prohibetur contrahere, pariter intelligitur hæreditatem repudiare. *ibid.* n. 61. & 62
- Repudiare hæreditatem nequit mulier abſque licentia mariti. *ibid.* n. 62. & 63
- Concuſu pendente poſſe debitorem libere repudiare hæreditatem ſibi delatam, maioratum legatum aut vſumfructum, ante acceptationem tertius de iure defendit author. p. 493. n. 80. cum ſeqq.
- Repudians ius delatum nihil agit, ſed tollitur de medio & remouet obſtaculum, vt proximior ingrediat. p. 494. n. 94
- Repudiare hæreditatem non prohibetur qui contrahere prohibetur abſque alterius licentia, & interuentu. *ibid.* n. 96
- L. 54. tauri dam prohibet mulieri repudiare hæreditatem abſque viri licentia, eſt ſpecialiſſima, quæ ad alios actus trahi nequit. *ibidem* num. 97
- Iure communi, qui prohibetur contrahere non prohibetur repudiare hæreditatem. *ibid.* num. 98. 99. & 100
- Prælatas poſteſt repudiare legatum, hæreditatem, ac ius delatum, abſque conuentus interuentu. *ibid.* n. 101. & n. 102
- Repudiare hæreditatem ſibi delatam poſteſt condemnatus ad pecuniam ſiſco applicatam. p. 496. num. 121
- Concuſu pendente poſteſt debitor hæreditatem ſibi delatam, aliæ iura repudiare, & non adquirere etiam renunciatis creditoribus. p. 496. num. 122
- Fallit quando ex legitimis præſumptionibus deducitur ficta & ſimulata repudiatio. pag. 497. num. 123
- Fraus in repudiatione arguitur ex eo quod debitor bona ſuo nomine locauit. *ibid.* n. 124
- Vel prædia coluit. *ibid.* n. 125
- Et ex fructuum perceptione. *ibid.* n. 126. & 127
- Iſem quando repudiatione facta dektor in poſſeſſione remanſit. *ibid.* n. 128
- Niſi alia extinctus iuſta ſubſit retinendi cauſa. *ibid.* num. 129
- Item ſi ob debitoris repudiationem bona deueniant ad vxores vel filios. *ibid.* n. 130. & ſeqq.
- Repudians partem hæreditatis, an totam repudiare dicatur. p. 586. 587. n. 75. 76. & 89

HH h 2 Rei

Res vindicatio.
 Vindicans rem, quæ penes concursum sit in ipso, debet actionem suam mouere. p. 94. ex n. 95. cum multis seqq.
 Vindicans rem suam omnibus quibuslibet creditoribus præfertur. pag. 96. num. 110. cum sequentibus.
 Facultate reservata sibi disponendi de aliqua re, an uti intelligatur reservans per generalem dispositionem suorum bonorum. pag. 527. & 528. n. 52. & 53
 Ad reservata bona de quibus tacite intelligitur disponere reservans per generalem dispositionem creditoribus ius habent contra hæredem. pag. 528. n. 54. & 55
 Reservatam facultatem habens disponendi de aliquibus rebus, & non disponens suis hæredibus relinquere intelligitur. ibid. n. 56. & 57
 Nisi aliter in reservatione dictum sit, & dispositum. * ibid. n. 58
 Vel nisi reservans sibi facultatem dominus rerum non sit, nec plenum ius habeat in bonis reservatis. ibid. n. 59. & 60
 Donans bona sua alicui, reservata sibi facultate alienandi, aut disponendi de aliquibus, si ea non utatur pertinet donatario. ibid. n. 61
 Per rei reservatæ tacitam, vel expressam dispositionem, res acquiritur debitori disponendi, ad quam ius habent creditores sui. ibid. n. 62
Renunciatio, Renunciare.
Vide Officium.
 Renunciatio simplex, & generica hæreditatis, aut maioratus, quædam est iudicatio, & refutatio per quam locus sit proximiori. p. 491. n. 56
 Renunciatio simpliciter, repudiatio, & refutatio non est author acquisitionis, quæ ex repudiatione alteri provenit. ibid. n. 57
 Secus in renunciante, aut cedente alteri, quia iste ab illo ius habet. ibid. n. 58
 Renunciatio, sicut & donatio facta in fraudem creditorum, rescinditur. p. 492. n. 71
 Renunciatio iuris querendi connexi cum iure querendo non admittitur in præiudicium creditorum. p. 501. n. 60
 Nemo potest iuri suo renunciare in præiudicium tertij. p. 575. n. 74. & 75. & ex n. 66. cum seqq.
 Renunciatio hæreditatis delatæ, an præiudicet patri, ut ex propria persona possit adire. pag. 509. num. 28
 Iuri supplementi legitimæ potest filius in vita patris renunciare in præiudicium suorum creditorum. p. 510. n. 45
 Renunciatio hæreditatis paternæ intelligitur sub conditione, si ipse filius eam acquirat, quo præmortuo renunciatio evanescit. p. 581. p. 582. n. 13 & 14. cum seqq.
 In renunciatione hæreditatis, donationis delatæ, & similibus occultatur vnus actus, nempe acceptatio tanquam præcisa actus. p. 490. n. 35. & à n. 30 cum seqq.
 Renunciatio hæreditatis delatæ debitori non admittitur in præiudicium creditorum. ibid. n. 38.
 Renunciatio iuris iam querendi mera est donatio, & alienatio. n. 39
 Renunciatio hæreditatis delatæ & similibus, tunc supponit acquisitionem præcedentem, quando fit extraneo, cui dempra renunciatione, sibi hæreditas non defertur. p. 491. n. 45
 Secus si renunciatio fiat ei, qui stante debitoris repudiatione, iuris dispositione succederet, vel alio legitimo titulo hæreditas, vel maioratus eidem defertur. ibid. n. 46
 Renunciatio successionis delatæ facta ei, qui aliàs ad eam sit vocatus, potius dicitur refutatio, & repudiatio, & non donatio. ibid. n. 47. 48. 49. & 50 cum seqq.
 Reducuntur ad præfatam distinctionem plurimi Doctores absolute loquentes. ibid. n. 51. 52. 53. 54. & 55
 Renunciatio matris præmortuæ non nocet filio. p. 583. n. 27
 Siue nepos aucto succedat representativè stantibus patris, siue non ibid. n. 28
 Renunciatio Patris hæreditatis aui nepoti venienti iure proprio non præiudicat. ibid. n. 43. & seqq.
 Renunciatio Patris viventi habet tacitam conditionem, si ei fuerint delata, & non præmoriatur. p. 585. n. 57
 L. iubemus, C. ad Velleian. restringens indistinctè renunciationem hypothecæ interpretatur. p. 747. ex n. 8. cum seqq.
 Renunciatio strictè interpretatur non extendenda ad alias res vel personas. ibid. n. 10
 Renunciatio beneficij in fauorem dicitur conditionalis, cum pendeat ab approbatione Papæ. p. 269 ex n. 28. cum seqq.
 Renunciatio & venditio officij nihil valet, nec operatur, quovsque sit à Rege admissa. n. 32. & seqq.
 Renunciatio strictè interpretatur, ut minus præiudicet renuncianti p. 50. n. 28
 Renunciatio restringitur ad potestatem renunciantis. ibid. n. 50
 Renunciare, tacite videtur suo privilegio fori scholaris, qui citatus coram iudice ordinario passus fuit litem contestari. p. 53. cum seqq.
 Renunciare suo privilegio fori liberè potest tacite, aut expressè renunciare scholaris. p. 53. 54. n. 58. & 59. & 72
 Renunciare suo fori privilegio possunt familiares, S. Officij alienam iurisdictionem prorogando. ibid. n. 59. & 60
 Item miles. ibid.
 Renunciatio iuri pignoris, non intelligitur renunciare credito suo. p. 61. n. 17
 Inter renunciationem, & repudiationem hæreditatis, qualis sit differentia. p. 68. n. 14
 Renunciari non potest cessionis bonorum beneficium, quo non obstante debitor formare potest concursus. p. 106. n. 9
 Etiam si interueniat iuramentum. ibid. n. 10. & 11
 Renunciare absque solemnitate potest prælatus legatum, aut hæreditatem delatam monasterio, & Ecclesiæ p. 107. n. 16
 Secus in iam acquisitis. ibid. n. 17
 Renunciare an possit debitor remedio Auth. hoc si debitor, C. de solut. p. 176. n. 3. & quid cum iuramento. ibid.
 Renunciari non potest iuri alimentorum futurorum. p. 219. n. 15. & seqq. p. 221. & n. 42. cum seqq.
 Qui renunciauit beneficio ne conueniatur nisi deducto ne egeat, potest in solidum à creditoribus conueniri, nec consequitur alimenta ibid. n. 36
 Renunciare potest creditor prior iuri suæ prælationis, & alteri cedere. p. 378. n. 53
 Inter renunciationem hæreditatis, & repudiationem quæ sit differentia. p. 382. n. 1. cum seqq.
 Renunciatio hæreditatis, maioratus, legati donationis, & similibus ante acceptationem factam in fauorem tertij rescinditur ob præiudicium tertij p. 384. n. 29. cum seqq.

Quia

Quia est iuris querendi alienatio. p. 385. n. 30
 Renunciatio querendi supponit antecedentem acceptationem, ac dominij acquisitionem. ibid. n. 31 & seqq.
 Renunciare potest quis iuri privilegiato iure lite pendente, ac sententia prolata. p. 767. n. 7
 Renunciare potest minor restitutioni per sententiam obtentæ, & re iudicata non uti, inuito aduersario. ibid. n. 8. & seqq.
Res.
 Res perit periculo domini. p. 120. n. 42
 Vna eademque res non debet diuerso, nec contrario iure censi. p. 768. n. 29
 Res mobiles, an personam domini sequantur, an locum, in quo existunt. p. 474. n. 6
 Res quæ semel effecta fuit libera, semper libera remanet. p. 606. n. 48. & seqq.
 Res potest hypothecæ subici ex pluribus causis. p. 637. n. 44
 Res potest mihi ex pluribus causis deberi. ibidem. num. 45
 Res, quæ semel prohibitionem euasit, semper remanet libera, & alienabilis. p. 684. 685. n. 14. & 40
 Rei semel alterata natura, semper remanet alterata. p. 684. ibid. & seqq.
 Res semel effecta alienabilis, semper remanet alienabilis. p. 685. n. 40
Res integra.
 Vide Mandatum.
 Per actum nullum res non desinit esse integra. p. 409. n. 54
 Per actum resolutum & annihilatum res non desinit esse integra. ibid.
 Clausula præseruatiua iuris tertij facit, ut res sit adhuc integra, ac si nihil attentatum fuerit per iudicem. p. 410. n. 69
 Per clausulam *Soluo iure*, res remanet integra, & in eodem statu. p. 411. n. 70. & seqq.
 Res non desinit esse integra per actum nullum. p. 454. n. 9. & 10
 Dum res est integra, ratificatio actus admittitur, secus si non integra. ibid. n. 13
 Res integra potest debitor, qui bonis cessit pœnitere & impedire eorum distractionem. p. 766. n. 3
 Et quando hoc casu res dicatur integra. p. 767. n. 4. & 5
 Res integra potest debitor à lite concursus discedere. ibid. n. 22
 Secus si res non sit integra, puta post citationem intimatam creditoribus, vel post litem contestationem. p. 768. n. 23. cum seqq.
 Res desinit esse integra per irrationem aduersario intimatam, impeditiuam discessus à lite. ibidem n. 24. & 25
 Electione semel deuoluta ad creditorem ob moram debitoris in eligendo inter alternatiua, debitor moram non purgat, quia res iam non est integra. p. 618. n. 39
 Res iam non integra nequit impetrari facultas regia super obligatione bonorum maioratus, etiam principe sciente mortem possessoris obligantis p. 258. n. 1. & seqq.
Res iudicata.
 Res iudicata obtenta contra possessorem maioratus fratrem pro alienis, non obstat successorii, etiam si obligatio propria alere vincenti teneatur. p. 199. n. 57. & sequentibus, & p. 206. n. 153. cum seqq.
 Cum omnes tres iustitias requisitæ deficiant. p. 207. n. 160. cum seqq.

Res iudicata non obstante crescant, & decrescant alimenta semel taxata crescentibus, vel decrescantibus bonis concursus. p. 212. n. 2. per totum.
 Res iudicata in taxatione alimentorum variabilis est & mutabilis. ibid. n. 3
 Res iudicata non facit ius iis, quæ tempore mutantur. p. 213. n. 26
 Res iudicata nihil operatur in iis, quæ supra naturam mutationem recipiant. ibid. n. 17. & seqq.
 Sententia super excussione bonorum declarans bona debitoris extare, vel non extare non transit in rem iudicatam, quominus bonis superuenientibus vel deficientibus, iterum possit reficari eadem excussio receptio. ibid. n. 29
 Sententiæ translata in rem iudicatam causa ob quam fuit lata cessante, cessat ipsa sententia. p. 214. n. 35
 Næ tunc obstant identitates rei iudicatæ. ibid. n. 36. & 37. vsque ad 44
 Res iudicata sæpè mutatur ob mutationem status rerum vel personarum. p. 565. n. 139. & seqq.
 Rei iudicatæ exceptio non obstat in iis quæ sui naturæ statum mutant tam respectu rerum, quam personarum. ibid. n. 142
 Sententia graduationis in rem iudicatam translata non obstante, an aliquid nouum deduci possit, quod vel ius creditorum infringat vel prælationem subuertat. p. 653. n. 1. & seqq.
 Iuri denno deducto, de quo inter easdem partes in priori graduationis iudicio fuit cognitum, rei iudicatæ exceptio obstat. p. 634. n. 2
 Res iudicata obstat tribus identitatibus concurrentibus. ibid. n. 3
 Res iudicata non obstat iuri non deducto, nec cognitio in priori graduationis iudicio, siue tunc ad fuerit, siue tunc de nouo sit queritum. ib. n. 4
 Si inter creditores tantum actum fuit, an quis sit creditor, vel non, exhibitis tamen totius iuris instrumentis, ut creditor graduetur, an ei nouiter de iure prælationis agentis res iudicata obstat. ibid. n. 5. & 12
 Affirmatiua sententia proponitur. pag. 635. n. 6. & seqq. contraria verior. n. 14
 In rem iudicatam transit sententia à qua non appellatur. ibid. n. 26
 Res iudicata facit de albo nigrum, & de vero falsum. p. 636. n. 17. & seqq.
 Res iudicata nõ obstat nouiter controuertenti prælationem, de qua non fuit actum, sed tantum decreto & hypothecæ iure. ibid. n. 28. & 29
 Res iudicata non cadit super causa in iudicio non deducta, nec ventilata, etiam si ex actis constet. ibid. n. 30
 Res iudicata ex vna causa in actionibus personalibus non obstat, postea agenti ex alia diuersa. ibid. n. 37
 In actionibus realibus simpliciter victus, ex omnibus causis victus intelligitur, & nouiter agenti obstat res iudicata. pag. 636. 637. num. 38. & 39. vsque ad n. 46
 Res iudicata non præiudicat omnibus causis deductis in iudicio, quando aliquæ solum sunt prosequuntur. ibid. n. 46. cum seqq.
 Res iudicata non obstat super non prosequitis, nec super non petitis in iudicio. p. 639. n. 53. & 52
 Rei iudicatæ exceptio semper oritur ex sententia respectu eorum, quæ fuerunt prosequuta. ib. n. 54.
 Rei iudicatæ exceptionem, in vim dilatoriæ apponens, si succumbat, potest eandem in vim peremptoriæ proponere. p. 639. n. 62
 H H h h 3 Refertur

- Refertur doctrina D. Ioan. de Larrea contrarium se-
ctantis. *ibid.* n. 63
- Rei iudicatæ vires non enervat iniustitia, quæ de
falso facit verum, & de nigro album. *ibid.* n. 71
- Res iudicata non obstat victo nouiter agenti ex cau-
sa diuersa. p. 640. n. 80. & seqq.
- Post rem iudicatam potest hæres condemnatus ap-
ponere de inuentario à se confecto. pagin. 641.
num. 87
- Res iudicata, vt obstat incidenti, requiritur, quod
ram ex parte actoris, & rei quam ex parte iu-
dicis, de omnibus sit plene cognitum. *ibidem.*
n. 88. & 80
- Res iudicata lata super principali operatur in exce-
ptione opposita, de qua fuit plene cognitum. p.
642. n. 103. 104. & seqq.
- A re iudicata præseruat minus plena defensio succes-
soris maioratus. *ibid.* n. 116. & 117
- Res iudicata contra tertium obtrahit à creditore, vt
vel censum recognoscat, vel hypothecam dimittat,
an resoluetur per aliam rem iudicatam obtenta
à principali declarantem illum creditorem
fuisse in concursu solutam. p. 643. n. 118
- Negatiua sententia proponitur. *ibid.* n. 120
- Rei iudicatæ auctoritas excludit conditionem in de-
bitis. p. 644. n. 127. *idem.* p. 646. ex n. 148
- Res iudicata cuius virtute quis soluit quod antea
solutum habebat non obstat debitori reperenti,
p. 644. 645. n. 136. & 138. & seqq.
- Res iudicata cessat, cessante causa, & suppositione,
quæ detegitur falsa. *ibid.* n. 142
- Res iudicata, quam quis obtinuit tanquam vere
creditor, cessat, si postea detegatur, nec fuisse cre-
ditorem, nec creditum existere. pagin. 646.
num. 141
- Res iudicata per conditionem sine causa non redar-
guitur de iniustitia, sed causa cessante, & de sup-
posito postmodum apparente falso. *ib.* n. 153. cum
seqq.
- Ex re iudicata condemnatus ad totius census solu-
tionem, si postea instrumentum redemptionis
inueniat habet reddituum repetitionem. *ibid.*
num. 155
- Res iudicata non impugnatur directe per exceptio-
nem causa cessante, vel supposito falso, sed
temperatur, & modificatur. p. 646. 647. n. 157. &
seqq.
- Res iudicata in iudicio graduationis obtenta sub
supposito, quem esse creditorem, si supposito de-
tegitur falsa resoluitur. *ibid.* n. 164
- Res iudicata contra tertium hypothecæ possessore-
m, vt vel rem dimittat, vel censum recognoscat,
variabilis est, & mutationi subiecta. *ibid.*
num. 165
- L. 4. tit. 17. lib. 4. recop. solum ademit casus nullita-
ti, per quos res iudicatur, & redarguitur nulla,
non vero casus legitimos tangentes ius partium
principale, per quos de iure communi sententia
soler refringi, & resolui, aut modificari. *ibidem.*
num. 138
- Res iudicata declarans aliquem creditorem non
esse siue iusta, siue iniusta, operatur dissolutionem
hypothecæ. p. 648. n. 173. 174. & 175
- Duæ res iudicatæ super eodem iure contrariæ susti-
nentur, quando ius & actio diuiditur inter diuer-
sas personas, & qualibet independentem ab alia.
p. 644. n. 136. & 133.
- Res iudicata contra vnum, nec nocet, nec prodest
nec ad portionem coheredis. p. 648. 649. n. 177.
& 178
- Res iudicata in iuribus indiuiduis, & inseparabili-
ter connexis quoad omnes operatur. *ibid.* n. 179.
& 180
- Res iudicata vt obstat, sufficit, quod eadem sit per-
sona vere, vel interpretatiue. *ibid.* n. 181
- Res iudicata pro eo principali prodest fideiussori.
ibid. n. 182
- Res iudicata super principali destruit antea latam
super accessorio connexo, & inseparabiliter de-
pendente. *ibid.* n. 183. & seqq.
- Rei iudicatæ contra fideiussorem pactum superue-
niens inter principalem, & creditorem, & exe-
cutionem impedit. *ibid.* n. 187
- Res iudicata in vno iudicio qualificans creditum,
non nocet tertio hypothecæ possessori. pag. 650.
n. 200
- Res iudicata contra debitorem extra concursum
non obstat creditoribus in concursu stantibus. *ib.*
n. 201
- Res iudicata contra plures in solidum obligatos, an
creditori postea agenti contra vnum nõ pro rata,
sed pro tota quantitate obstat. p. 651. num. 1. cum
seqq.
- Affirmatiua sententia proponitur. *ibid.* num. 2. cum
seqq.
- Federe distinctionis componitur quæstio. *ibid.* nu-
mer. 15
- Ex re iudicata si agat creditor contra vnum pro to-
to debito obstat ei exceptio rei iudicatæ, ex qua
omnes correi pro sua rata tenentur. p. 652. 653.
654. n. 16. 17. & seqq. & n. 32
- Secus si creditor iterum agat ex primæ obligatio-
ne, qua omnes in solidum tenentur, cui non ob-
stat res iudicata. *ibid.*
- Res iudicata non nouit, nec extinguit primæ iam
obligationem. pag. 653. num. 18. 19. 20. 21. 22. &
23. cum seqq.
- Res iudicata non obstat ei, pro quo fuit lata. p. 655.
n. 43. & seqq.
- Rei iudicatæ virtute creditor exigens ratam ab vno
correo, non poterit postea ab eodem, nec à ce-
teris in solidum obligatis petere solidum. *ib.* n. 46
- Ex re iudicata non inducitur nouatio extinctiua,
sed potius accumulatiua. *ibid.* n. 47. & 48
- Res iudicata obtenta à creditore contra tertium, vt
vel rem dimittat, vel censum, recognoscat, re-
soluitur declaratio postea non esse creditorem.
p. 672. n. 158
- Res iudicata rescinditur ex conditione sine causa,
quando res, ob cuius defectum fuit obtenta, po-
stea appareat. p. 686. n. 56
- Res iudicata obtenta à tertio super re pignoratæ, cõ-
tra debitorem non præiudicat creditori in sua
hypotheca non citato, nec scienti. p. 742. n. 50
- Limita quando debitor fuit contumax, aut quando
cum aduersario collustr, vt creditori etiam scienti
non præiudicet. *ibid.* n. 51
- Item limita vt conclusio procedat quando pignus,
vel hypotheca fuit tradita creditori. *ibid.* n. 52
- Secus quando tradita non fuit, quia tunc res iudi-
cata contra debitorem præiudicat creditori, siue
scienti, siue ignoranti. *ibid.* n. 53
- Res iudicata super proprietate hypothecæ contra
creditorum, an præiudicet debitori scienti, vel
ignoranti. *ibid.* n. 54
- Res iudicata contra emphyteutam ob commissum
præiudicat suis creditoribus, etiam ignorantibus
hypothecam in emphyteusi habentibus. *ibidem.*
num. 55
- Res iudicata inter debitorem, & vnum creditorem
super

- super credito non præiudicat aliis creditoribus
non citatis quominus eam subuertere valeant.
ibid. n. 56. & 57
- Res iudicata super prælatione inter vnum credito-
rem, & debitorem aliis creditoribus non nocet.
ibid. n. 58
- Res iudicata pro vno creditore contra debitorem
in alio diuerso iudicio quoad executionem, &
exactiorem trahitur ad vniuersale concursus.
ibid. n. 59
- Res iudicata obtenta à primo creditore contra se-
cundum malè solutum an præiudicet tertio non
citato pariter præiudicet soluto. p. 758. ex n. 29.
& seqq.
- Res iudicata super prælatione obtenta per tertium
creditorum contra primum, non obstat secundo
non citato. p. 759. n. 36
- Res iudicata obtenta contra secundum creditorem
super reuocatori: exequi potest contra tertium,
& ceteros, qui similiter intempestiue exegerunt.
ibid. n. 37. cum seqq.
- In iuribus separatis quilibet de per se vincit debet,
& res iudicata contra vnum aliis non nocet nec
prodest. *ibid.* n. 39
- Res iudicata super descendenti ex reuocatoria
contra secundum nocet tertio, & aliis creditori-
bus causatiue exigentibus. *ibid.* n. 42
- Qui virtute quartæ portionis optauit portionem
integram, si postmodum quartæ collatio fuit
nulla declarata per rem iudicatam, etiam ex e-
adem re iudicata priuatur quarta, ad quam ascen-
dit. *ibid.* n. 43
- Portionarius, qui optauit canonicatum aliisque
portionem postmodum euicto canonicatu, hæc
res iudicata officit portionario, vt portionem
victi restituit. p. 760. n. 44
- Nam quemadmodum omnes gradatim ascendunt,
ita primo victo, omnes gradatim descendunt.
ibid. num. 45
- Res iudicata super causa censetur obtenta super
causato. *ibid.* n. 48. & 49
- Causa propter quam tertius creditor vicit prio-
rem, quando est communis cum secundo inter-
medio, etiam isti præiudicat res iudicata. *ibid.* n. 50
- Secundus creditor reuocatoria conuentus à primo,
tertius facit si simul ceteris tertium, & sequentes
vt eis obstat res iudicata contra se solum ob-
tenta. *ibid.* n. 51
- Res iudicata super reuocatoria obtenta contra se-
cundum exequitur contra tertium, & alios infe-
riores, quibus nulla defensio competere potest.
ibid. n. 52
- Res iudicata super negotio principali tunc obstat
incidenti, quando de eo fuit plene cognitum,
non alias. p. 641. ex n. 93. cum multis seqq.
- Requisitoria.*
- Vide *Iudex.*
- Litteras requisitorias, si concursus legitime sit for-
matus, iudex adimplere tenetur, & ad illum pro-
cessus remittere. p. 7. n. 44
- Iudex inhibens simul expedit requisitorias, vt sibi
remittantur acta originalia, quibus statim pare-
re debet requisitus. p. 38. n. 6. & n. 7
- Requisitorias complete recusantem superior cau-
sa cognita obebire compellit. p. 38. 39. n. 8. & 9. &
10. & 11
- Requisitæ vt legitime sint requiritur vt requirens
sit competens, & quod ritè, & rectè requirat. p.
39. n. 12
- Si ex requisitoriarum inspectione appareat concur-
sum non legitime formatum, requisitus eis non
obtemperat. *ibid.* n. 13. & 15
- Requirens tenetur saltem summarie actorum fidem
in litteris facere, vt requisitus deliberet an te-
neatur parere, vel non. *ibid.* n. 15
- Requisitus ex iusta causa, solet aduersarius certio-
rare, vt requisitorias impugnet coram se. *ibid.*
n. 16
- Resolutio, Resolutum.*
- Resolutio actus reddit rem ad suum priorem sta-
tum, ac si gestus non fuisset. p. 409. n. 54
- Resolutio dominij debitoris extinguit hypothecam
medio tempore impositam quando resolutio
contingit ex causa de præterito. p. 482. n. 12
- Secus quando resolutio dominij contingit ex cau-
sa voluntaria debitoris. *ibid.* n. 13
- Quia hoc casu durat adhuc pignoris ius. *ibidem.*
n. 15
- Respublica.*
- Vide *Minor, Ecclesia, Vniuersitas.*
- Reservatio.*
- Reservata sibi bona ad disponendum non subintel-
ligi sub obligatione generali bonorum, nihil
commune habet cum viu facultatis, & expressa
vel tacita dispositione bonorum reservatorum.
p. 527. n. 43
- Cum de vno agatur de iure quarendo, quo debitor
non vtendo præiudicat creditoribus in alio de
iure iam quæsito. *ibid.* n. 44. cum seqq.
- Reservata facultate reuocandi donationem irreuo-
cabilem, reddit eam reuocabilem. p. 410. n. 58.
& 59
- Reservatum ius alterius in decreto illæsum, & in-
tegrum permanet. *ibid.* n. 62
- Reservatum ius non est comprehensum in condem-
natione. *ibid.* n. 63
- Reservationis natura est, nec tribuere nec auferre
ius. *ibid.* n. 64
- Reservatio nil operatur contra decisum in eadem
sententia. *ibid.* n. 65
- Declara vt in n. 66. remissiue.
- Reservatum ius per sententiam tribuit iurisdic-
tionem eidem iudici reservanti. p. 411. n. 79
- Ad quantitatem reservatam per donatorem ad dis-
ponendum creditores eius, an ius habeant. p.
524. n. 1. cum seqq.
- Distinguitur, an ante dispositionem iuris, & quan-
tatis reservatæ vel post. *ibid.* n. 2
- In generali bonorum obligatione an veniat ius si-
bi ad disponendum reservatum à donatore. *ibid.*
num. 3
- Negatiue resoluitur, quando iuris reservati dispo-
sitiõ fuit restricta ad debitoris vitam reservantis
ibid. n. 4
- In generali bonorum obligatione non veniunt bo-
na ad disponendum reservata, nisi specificè ex-
primantur. *ibid.* n. 5
- De reservatis sibi bonis ad disponendum, an ser-
uans disponere intelligatur per eorum specia-
lem hypothecam. *ibid.* ex n. 11. cum seqq.
- Reservata facultate ad disponendum de certis bo-
nis, qui vsus fuit in parte ad tota bona non ex-
tenditur. p. 525. n. 22. & 23
- Reservata facultate ad disponendum de certis bo-
nis in vltima voluntate, inter viuos reservans vt
nequit, nec suis præiudicare creditoribus, etiam
expressè. *ibid.* n. 24
- Reservatam facultatem disponendi vno modo, qui
sibi reservavit, alio modo ea vti non potest.
ibid. n. 25. & 26

- Referans, qui expressè facultate referuata vno modo vti nequit, ita nec tacite. *ibid.* n. 27
- Referuata sibi facultate disponendi in vita & in morte potest referans vti inter viuos, & in morte. *ibid.* n. 28
- Referans sibi facultatem disponendi simpliciter vtroque tempore, potest ea vti. *ibid.* num. 29. cum seqq.
- Creditoribus eius, qui sibi referuauit bona ad disponendum, an ad ea ius habeant, postquam referans tacite vel expressè disposuit. p. 26. n. 35
- Negatiuè resoluit Castillo vt debitor de bonis referuatis possit liberè disponere in præiudicium creditorum. *ibid.* n. 36. 37. & seqq.
- Referans per res alienum postmodum contractum non videtur obligare bona aliunde sibi ad disponendum referuata. *ibid.* n. 38
- Nec bona referuata in generali bonorum obligatione venire intelliguntur. *ibid.* n. 39
- Impugnatur Castillo. *ibid.* n. 40. & 41
- Per referuatorum bonorum dispositionem bona ipsa efficiuntur de patrimonio referuantis, affecta creditoribus. *ibid.* n. 42
- Referuatio facta in remissione sin ius omnino inter contrahentes feruatur. p. 754. n. 107
- Referuatio conseruat ius pignorum quoad prælationem & priuilegium cause. *ibid.* n. 108
- Restitutio.*
- Restitutio in integrum datur personæ priuilegiatæ assistenti concursui creditorum contra transitum nouum dierum ad opponendas declinatorias. p. 37. n. 28
- Contraria opinione communiter explosa. *ibid.* num. 29
- Restitutio concessa minori prodest consortibus maioribus non priuilegiatis in causa indiuidua. *ibid.* n. 37. & seqq.
- Restitutio, quando concedenda minori Ecclesiæ & republicæ, vt nouus admittatur licitator meliorem offerens conditionem peracta subhastatione. p. 367. ex n. 5. cum seqq.
- Restitutione ex clausula generali succurritur creditoribus concursus vt nouus admittatur licitator subhastatione perfecta. p. 368. ex n. 17
- Restitutio in integrum, an competat prodigo, variant Doctores. *ibid.* n. 18
- Restitutio in integrum datur prodigo post interdictam administrationem. *ibid.* n. 19
- Quia tunc æquiparatur minori. *ibid.* n. 20
- Restitutio competit debitori cedenti vti miserabili personæ, cui suorum bonorum administratio est interdicta. *ibid.* n. 21. & seqq.
- In concursu creditorum vix aliqua persona priuilegiata deficit, cui competit restitutio. *ibid.* n. 25. & 26.
- In concursu creditorum multa ad sunt quæ restitutionem in integrum appetunt. *ibid.* n. 27
- Vniuersitati, villæ, & castro, quæ per administratores reguntur, competit restitutio. p. 369. num. 29
- Quid in collegio. *ibid.* n. 30
- Vniuersitas licet per se ipsam regatur, tamen cum in ea ad sint pupilli, viduæ ac similes personæ, beneficium habet restitutionis. *ibid.* n. 31
- De restitutione miserabilium personarum, qui tractant. *ibid.* n. 32
- Restitutionis priuilegium concessum minori pro admittendo nouo licitatore an extendatur ad bona sui debitoris. *ibid.* n. 38. & seqq.
- Debitor formans concursum ratione minoris ætatis habet restitutionem vt nouus admittatur licitator. *ibid.* n. 39
- Restitutio concessa minori prodest aliis creditoribus maioribus in concursu stantibus. *ibid.* num. 40
- Maior ratione interesse commixti cum minore non litigante potest restitutionem petere. *ibid.* n. 41. & num. 42
- Restituta hæreditate, maioratu & usufructu patris debito præmaturè, & ante tempus, an creditoribus restituentis ius habeant ad fructus perceptos à restitutionis tempore vsque ad mortem debitoris restituentis. pag. 499. ex num. 1. & per totum.
- Restituere post mortem grauato permittitur restituere ante mortem. *ibid.* n. 7. & 8
- Restituere grauatus si restituit ex hoc actu aditio hæreditatis præcedens, tacite inducitur. *ibid.* n. 9
- Præmaturè restituere in præiudicium creditorum non potest possessor maioratus, hæres grauatus, nec pater usufructuum post acceptationem & ius radicatum. p. 501. n. 27. cum seqq.
- Præmatura restitutio valet in præiudicium solius restituentis, non in præiudicium tertij. *ibid.* n. 25. cum seqq.
- Grauatus restituere post mortem, potest restituendo in vita grauamen imponere commensurabile fructibus medij temporis. p. 502. n. 34
- Restituens ante tempus fructus medij temporis donat. *ibid.* n. 32. 33
- Et ius quæsitum ac radicatum, non ius quærendum dimisit. n. 35. & seqq.
- Ex restitutione præmatura, quæ donatio dicitur, debetur gabella respectu interusurij attentata vita restituentis. *ibid.* n. 42
- Iura & Doctores non infringunt præmaturam restitutionem propter præiudicium tertij. p. 505. n. 66. & 67
- Restitutio præmatura nemini est permessa in præiudicium tertij. *ibid.* n. 68
- Restituere post mortem hæres grauatus primo substituto nequit ante mortem restituere in præiudicium secundi substituti. *ibid.* n. 69. & 70. & 71. cum seqq.
- In restitutione fideicommissi non veniunt ea, quæ hæredi competunt alio iure, quam hæreditario etiam proueniente ab ipso testatore. p. 532. n. 38
- Restitutio in integrum competens principali, non competit fideiussoribus. p. 626. n. 39. & n. 34
- Restitutio denegatur minori hæredi aduersus gestam per curationem datam hæreditati iacenti. p. 256. ex n. 40. cum seqq.
- Restitutio, Restringere.*
- Potestatem qui habet ad duo si restrinxit se ad vnum ex alio, non sustinetur actus. p. 533. n. 34. & seqq.
- Causa restricta & limitata ad vnum solum maioratum, illum non egreditur. p. 430. n. 14. 15. & n. 16
- Qui restrinxit se ad potestatem delegatam, qua carebat, non sustinetur processus ex iurisdictione ordinaria, qua vsus non fuit. p. 569. 570. ex n. 34. 35. 36. & 37
- Ex potestate valida, qui potuit actum facere, & fecit ex inutili, ad quam se restrinxit, nullus est actus. p. 570. n. 38
- Potestatem validam & simul utilem, qui habet, si actum simpliciter fecit non se restringens ad alium, sustinetur actus ex potestate valida. *ibid.* n. 39
- Secus si se restrinxit ad potestatem inutilem. *ibid.* n. 40. 41. & 42

Creditor

Creditor nulla facultate regia iuuatur non ex invalida ad quam se restrinxerunt contrahentes, nec ex valida, qua vsi non fuerunt. *ibidem.* num. 43

*Retentio.**Vide Expensæ.*

Rem debitoris auocata à possessore vt ingrediatur concursum, an possessor pro expensis retinere possit. p. 90. n. 45. cum seqq.

Et an pro expensis præferatur anterioribus concursus creditoribus. *ibid.* n. 47. & seqq.

Rem retinet possessor conuentus hypothecaria pro expensis necessariis, in quibus præfertur creditori anteriori hypothecario. p. 91. & 92. n. 56. 64. 65. 66. & 69

Retentio & prælatio cessat pro expensis vtilibus & volupratis. p. 91. 92. & n. 57. & 70. cum seqq.

Retentio non datur creditori, cui res pro suo credito fuit adiudicata, nisi pro expensis necessariis. p. 91. n. 61. & seqq.

Tertius retinet animalia aliena pro pascuis, & alimentis eorum, & in eis aliis creditoribus præfertur. *ibid.* n. 64

Retentio rei pro expensis rei hypothecatæ licet competat expendenti, impedire tamen nequit eius subhastationem creditoribus instantibus. num. 88

Ad cuius effectum rem exhibere tenetur expendens *ibid.*

Retentio animalium datur locanti pascua pro eorum alimentis. p. 202. n. 100. 101. & 102

Retentio facilius conceditur quam actio. pag. 647. uum. 163

Retentio competit pro melioramentis in re factis. p. 709. n. 51

Retinere bona concursus, an possit administrator, qui dimissa administratione, & ratione redditæ creditor euasit: donec de reliquis satisfiat. p. 711 n. 1. cum seqq.

Retinere, an possit tutor bona pupilli finita tutela, ratione redditæ pro reliquis satisfaciendis. p. 711 712. n. 2. & 9

Donec retinet bona tutor continuare tenetur alimenta præstanda minori. *ibid.*

Retentio datur pro meliorationibus in re factis. p. 711. n. 4

Retinere non potest administrator pro reliquis bona concursus, sed statim cogitur restituere nouo administratori, ille autem ad concursum debet recurrere pro reliquis exigendis pag. 711. num. 5. cum seqq.

Retinere melius est, quam ab alia repetere, procedit quando competit ius retinendi, & excipiendo, non aliàs. p. 758. n. 28

*Retrotractio.**Vide Conditio.*

Nominationes factæ per Regem ad pensiones pro personis ab eo nominatis retrotrahuntur ad gratiam, ex qua omnes nominati ius obtinent. p. 322 n. 44. cum seqq.

Re emptæ pro persona nominanda nominatio subsequuta retrotrahitur ad tempus emptionis, ac si persona nominata ab initio contraxisset. *ibidem.* num. 47

Declaratio inest actui declarato, & retrotrahitur ad tempus actus declarari. *ibid.* n. 45. & 46

Retrotractio in contractibus conditionalibus, & hypothecis, quando admittenda, vel non in præiudicium tertij medio tempore contrahentis. cum p. 538. n. 1. seqq.

Differentia inter contractus & vltimas voluntates, quoad conditionis retrotractionem in præiudicium tertij medio tempore contrahentis. p. 539. num. 9

Retrotractio conditionis locum habet quando contractus ab initio erat validus, non quando nullus ex defectu facultatis. p. 541. num. 37. cum seqq.

Retrotractio concessa, vel denegata à iure subicitur pacto contrahentium contractio. pag. 543. num. 51

Hypotheca contracta virtute mandati an retrotrahatur ad tempus mandati. p. 246. n. 1. cum seqq. & p. 248. n. 27

Qui soluere promisit, quod suus procurator recipiet ad cambium hypotheca non retrotrahitur ad tempus promissionis. p. 248. n. 31

Fictio retrotractiua nunquam admittitur in præiudicium tertij medio tempore ius quærentis. *ibid.* n. 28. & 29

Reuocatio, Reuocabile.

Ad bona reuocabiliter donata per debitorem, reuocatione tacita vel expressa subsequuta creditores ius habent. p. 529. n. 1. cum seqq.

Si reuocatio tacita vel expressa non sequatur, ea bona donata sequantur concursum donatarij. p. 530. n. 2

Reuocatio donationis reuocabilis potest induci tacite ex aliquibus præsumptionibus manifestam penitentiam reddentibus ac per actus indirectos. *ibid.* n. 3

Melioratio, & maioratus reuocabiliter gestus à patre, irreuocabilis remanet, non sequuta tacita vel expressa reuocatione. *ibid.* n. 4

Quod pariter procedit in quibuslibet aliis donationibus, seu natura reuocabilibus. *ibid.* n. 5

Reuocabilis donatio reuocata non dicitur per dispositionem generalem omnium bonorum factam à donante. *ibid.* n. 6

Idem procedit in melioratione irreuocabili facta à patre vt minime reuocetur per generalem dispositionem. *ibid.* n. 7. & 8

Idem in maioratu reuocabiliter facta à patre in fauorem vnus filij. *ibid.* n. 9

Ad reuocationem donationis reuocabilis debent concurrere actus concludenter illam inducentes. *ibid.* n. 10

Reuocata non censetur donatio inter virum & uxorem per generalem bonorum coniugis depositio nem. *ibid.* n. 11

Reuocatio inducitur si donator de bonis reuocabiliter donatis vel eorum parte specialiter disposuit. *ibid.* n. 12

Quid si donator non in totum de omnibus bonis disposuit, sed eius de usufructu tantum, an eius respectu moderasse donationem reuocabilem videatur. *ibid.* n. 13

Reuocabilis donatio reuocata remanet per bonorum ipsorum alienationem. *ibid.* n. 14. & seqq.

Reuocatur donatio causa mortis per alienationem spontaneam, aut necessariam factam. pag. 531. num. 17

Reuocabilis donatio an per obligationem & pignorationem rerum donatarum reuocata censetur. *ibid.* n. 18

Reuocatur donatio causa mortis per plenam alienationem rei donatæ, non ita per solam obligationem. *ibid.* n. 22

Reuocatur donatio inter coniuges per solam rei donatæ pignorationem. *ibid.* n. 23

Secus

Index Rerum,

Secus in aliis donationibus reuocabilibus. ibidem. n. 24. 25. & 26
Reuocabilis donatio per obligationem, & hypothecam non dicitur reuocata. ibid. n. 29
Reuocabilis donatio licet tacite reuocari possit, hypotheca tamen reuocationem non inducit. ibid. num. 18
Non reuocatur donatio inter coniuges per generalem bonorum obligationem, nisi specialiter res ipsa donata obligata fuerit. p. 532. n. 19
Si facultas ad condendum maioratum contineat clausulam, quod fundator possit ad libitum reuocare, per res alienum postmodum contractum à fundatore non inducitur reuocatio, vt contra Realtam resoluitur. ibid. n. 30
Reuocabiles donationes sicut à donatore contrahendo non reuocantur, ita nec per bonorum confirmationem reuocantur. ibid. n. 31
Reuocabilis donatio per delictum commissum non transit reuocata in fiscum, & de ratione. ibidem, num. 32
Ad bona reuocabiler donata quoties tacita vel expressa inducitur reuocatio, creditores donantis ius habent. ibid. n. 33
Secus quando non reuocatur, quia tunc creditores donatarij ex bonis donantis credita sua exigunt. ibid. n. 34
Irreuocabilis donatio illam patitur irreuocabilitatem, ex quacumque dispositione donantis. ibid. num. 35
Nec per res alienum postmodum à donante contractum aut per census impositionem. ibid.
Irreuocabilis donatio tertij, & quinti patitur diminutionem per res alienum postmodum à patre contractum. ibid. n. 37
Ad actum sui natura reuocabilem data facultas non consumitur per primum actum, sed durat toties quoties reuocari possit. p. 385. n. 36. & 37
Procuratori reuocato soluens reuocationem ignorans liberatur. p. 278. n. 33. & 34
Reuocatio mandati non præsuntur. ibid. n. 35
Reuocatio mandati intimanda erit debitori. ibid. num. 36
Et ante reuocationem sibi intimatam soluens dicitur esse in bona fide. ibid. n. 37. & 38
Reuocatoria Actio.
Vide *Auocatio.*
Reuocatoria conuentus clericus, cui in concursu fuit solutum sub cautione de restituendo potiori creditori, an teneatur comparere coram iudice concursus. p. 408. n. 42. cum seqq.
Pro reuocatoria intentata per creditorem anteriorem foris rei sequentibus erit. ibid. n. 43
Si lis creditorum sit iam extincta. ibid. & sequentibus.
Reuocatoria vti possunt priores creditores contra posteriores solutos, siue pecunia consumpta sit, siue non. p. 756. n. 4
Et electiue possunt agere contra administratorem ordinem, gradum, in soluendo præpostertantem. ibid. n. 3
Reuocatoriam, an teneatur creditor anterior intentare prius contra posteriores solutos incipiendo ab infimis, & gradatim ascendere quouique de suo credito potiori satisfiat. pag. 757. ex n. 10. cum seqq.
Reuocatoriam, an creditor intentate teneatur inter tertios hypothecarum possessores, ab ultimo incipiendi in quem fuerunt alienata. ibidem, num. 11

Et ab ultimo possessore incipere debere denegato creditori arbitrio, qui teneant. ibidem, num. 11. & 12
Contraria opinio verior. ibid. ex num. 19. & sequentibus.
Si prior reuocat pecuniam solutam secundo, iste à tertio, & tertius à quarto creditore, & sic singuli gradatim descendunt auocantes à posterioribus se. ibid. n. 13
Reuocata conuentus secundus creditor à primo nequit, isti opponere vt prius agat contra tertium, & alios inferiores se, similiter solutos. pag. 758. n. 20. cum seqq.
Eodem iure quo primus creditor reuocat pecuniam à secundo, eodem, & secundus à tertio, & sic de singulis gradatim, & successiue. ibid. n. 30
Ius inferioris creditoris diuersum & distinctum à iure prioris, qui eum vicit in reuocatio. p. 759. num. 35

Rem debendi, & credendi.

Vide *Actor.*

Debitor formans concursus iudicium reus est originarius, & non actor, abunde. p. 15. & 41. num. 14. & seqq.

S

Salarium.

Vide *Administrator.*

Salarium competens debet administratori concursus assignari à iudice. p. 125. n. 30
Salarium etiam non conuenientem debet assignari depositario, & sequestri. ibid. n. 31
Salarium semper assignatur à iudice administratori concursus, pro laboribus, & oneribus personalibus. p. 126. n. 35
Salarium procuratoris aduocato, & administratoris habent hypothecam cum prælatione in bonis concursus. ibid. n. 40. & 41
Salaria, patrocina, & alia necessariae expensae ad eod bonis sunt coherencia, vt tantominus valere dicantur. ibid. n. 42. & 43
Salarium administratoris, & aliorum officialium expensae litis, & alimenta famulorum admodum dicuntur necessariae expensae, præferuntur omnibus creditoribus concursus. p. 712. n. 14
Salarium custodis rerum, & famulorum habet prælationem. p. 713. n. 15
Salarium administratoris dati pro custodia bonorum, & pro rebus pignoris custodiendis tacitam habet hypothecam cum prælatione. ibidem, num. 16
Salarium seu mercedem domus conductæ pro custodiendis bonis pignoris, iudicis, & aliorum habet hypothecam tacitam cum prælatione. ibid. n. 17. & seqq.
Salarium recipiens administrator concursus an depositarius, seu sequester, dici possit vel potius locator. p. 725. n. 19. vide. p. 724. n. 28
Salarium non debetur depositario, sequestro, aut negotiorum gestori ex natura muneris, nec per ipsos peti potest. pag. 725. n. 20. & pag. 724. vide num. 29
Salarium recipiunt depositarius, & sequester, quando res depositæ egent administratore. pag. 725. num. 29

Scientia.

Scientia debitoris cessi qualis esse debeat vt ei non profic solutio facta cedenti. pag. 234. n. 60. 61
Contra

& Verborum.

Contrahens cum possessore maioratus, scire & inuestigare tenetur eius facultatem, & potestatem. p. 384. num. 105. & p. 385. n. 27. 28. & p. 391. n. 30
Ignorantia, qui inuestigare tenetur non excusat, sed potius inducit scientiam. p. 391. n. 106
Scire, & scire debere paria sunt. ibid.
Qui cum alio contrahit vel scit, vel scire debet conditionem eius. ex n. 19
Site, & scire debere idem est in iure. p. 422. n. 36
Vt ex scientia quis obligetur debet habere plenam, & perfectam scientiam totius negotij cum omnibus suis qualitatibus. p. 278. n. 41
Scholaris.
Scholaris citatus ad concursum si declinans petit totius causa remissionem ad suum iudicem, an audiatur. p. 51. ex n. 39. & seqq.
Scholaris gaudet fori priuilegio siue conueniat, siue conueniatur. ibid. n. 40
Scholaris in iudicio vniuersali concursus, an ex identitate rationis gaudeat priuilegiis, quibus, & flicus. p. 51. 52. n. 41. & 55
Scholares habent priuilegium, vt eorum causae remittantur ad scholæ iudicem. p. 51. n. 42
Scholaris ad concursum vocatus in eo tenetur respondere contempta remissione petita. ibid. n. 44. & seqq.
Scholaris in concursu concurrat cum debitore communi, ac creditoribus, vt plurimum pupillis, & viduis. ibid. n. 45
Priuilegium miserabilium fortius est priuilegio scholarium. p. 52. n. 47. & 48. & n. 49
Scholaris plerumque agit ex cessione patris, miserabilis verò persona ex proprio iure, qui illi præualeat. ibid. n. 51
Scholaribus conuentis à pupillo, & miserabilibus pluries denegata fuit causarum remissio ad suum iudicem. ibid. n. 52. & seqq.
Scholarium priuilegio vberius est priuilegium fisci. ibid. n. 55
Scholaris sui fori priuilegio vti nequit contra miserabiles personas. p. 53. n. 56
Scholaris, qui litem contestauit actor vel reus coram iudice ordinario non opposita declinatoria, seu tacite priuilegio renuntiauit. p. 53. 54. n. 57. & n. 62. & n. 72
Scholaris liberè potest tacite vel expresse priuilegio fori renuntiare iurisdictionem ordinariam protogando. ibid. n. 58. 59. & 72.
Argumentis impediens scholares prorogatione iudicij ordinarij, satisfiat. pag. 53. num. 60. remissiuè.
Scholarium exemptio est odiosa, & contra naturalem iurisdictionem ordinariam, & ad cuius naturam tanquam suam facile reuertitur. ibid. n. 61
Scholaris citatus à iudice ordinario si declinatoria omisit, amplius de ea apponere non potest. ibid. n. 62. & seqq.
Scholaris conuentus coram ordinario si non comparat tempore, quo opponat declinatoriam, post illud non auditur. p. 54. n. 67. cum seqq.
Scholaris citatus à iudice ordinario tenetur comparere, & de sua declinatoria opponere, aliàs in eius contumaciam proceditur. ibid. n. 72
Scholaris, qui cæpro iudicio coram ordinario fuit matriculatus, excluditur à fori declinatoria. ibid. n. 76. & seqq.
Scholaris, seu vniuersitas matriculata redimere volens censum, sortem cum decursis consignare tenetur coram iudice creditoris. p. 55. n. 87. cum seqq.

Scholaris redimens censum, cum actoris vices sustineat, nequit conuenire creditorem ad census redemptionem coram iudice scholastico ultra duas dietas. ibid. n. 88
Et ibidem traditur decisio Senatus Pintiani. ibid.
Scholares, aliæ priuilegiati, fori priuilegio vti prohibentur in reddendis rationibus administrationis. p. 56. n. 92. cum seqq.
Scholarium priuilegium cessat quando eo vtuntur in iuribus, & actionibus sibi cessis per extraneos, & consanguineos. ibid. num. 94. & 95
Scholari facta cessio iurium reprobatum cum in fraudem fori, facta intelligatur. ibid. num. 96. & sequentibus.
Scholari facta cessio à patre sub requisitis positus in l. 18. tit. 7. lib. 1. recopilar. sustinetur, & potest pro exactione debitores coram suo iudice scholastico conuenire. ibid. n. 98. cum seqq.
Magister scholæ non potest virtute cessionis citationem expedire, antequam constet aduersarium intra dietas habitare, & explicantur verba, l. re. giæ. p. 57. n. 109
Limitationes plures ad priuilegium scholarium traduntur. ibid. n. 111. remissiuè
Scriptura.
Vide *Instrumentum, Chirographum.*
In eadem scriptura pluribus nominatis nullus etiã primo scriptus potest prætere antecedentem. p. 321. n. 40. & 41
Scriptura priuata, quibus in casibus plenam fidem faciat. p. 541. n. 30
Scriptura priuata continens hypothecam recognita per debitorem, an præferatur aliis publicis medio tempore celebratis quoad hypothecam. ex n. 27. cum seqq.
Sententia.
Vide *Res iudicata.*
Sententia contra debitorem lata in aliis iudiciis concursui non præiudicat, nec illi inducit exceptionem rei iudicatæ. p. 306. n. 11
Et de ratione. ibid. n. 12
Sententiæ extra iudicium vniuersale per creditores obtentæ, quando attractio litium fuit omissa, an sint exequendæ, non spectato sine concursu. p. 39. ex n. 54. & seqq. & p. 33. n. 18
An saltem sint exequendæ sub fideiussione. pag. 33. n. 55
Sententia quando non potest exequi in specifica forma, sub qua disponit, debet exequi eo modo quo possit indemnitate creditorum consuli. p. 65. n. 53
Sententiarum anterioritas, an præferatur anterioritati temporis. p. 141. n. 3
Creditor, qui prius sententiam obtinuit in exactione præfertur aliis eiusdem generis creditoribus, quorum causae nondum sunt finitæ. ibid. n. 5. & 6.
Creditor, qui præuenit in executione sententiæ, simul pro aliis creditoribus latæ in illis præferatur. p. 141. 142. n. 7. & 8
Sententia per vnum creditorem contra debitorem communem obtenta potest à cæteris impugnari, & de fraude aut collusionem apponere. p. 143. sub num. 24
Sententia obtenta ab vno creditore contra debitorem cæteris non citatis minimè præiudicat. ibid.
Sententia graduationis, an sit exequenda quoad omnes, non obstante appellatione per aliquos creditores emissa, & quando prima sententia potest exequi. p. 148. ex n. 64. cum seqq.
Prima sententia graduationis in supremis tribunalibus

Index Rerum,

bus exequitur non obstante supplicatione, tum fideiussione deposita. *ibid.* n. 67
Et procedit siue prima sententia feratur in tribunali in prima instantia, siue per viam appellationis à sententia lata per inferiorem. p. 148. n. 69. cum seqq.
 Sententia graduationis, casu quo suspenditur per appellationem quoad omnes suspensa intelligitur, quando vero exequitur supplicatione non obstante, quoad omnes creditores executioni mandatur. p. 149. n. 76
 Sententia contra vnum ex correis non præiudicat aliis non citatis. p. 154. n. 48
 Sententia declarata nulla ad instantiam vnus ex confortibus prodest aliis. pag. 184. & 185. numer. 22. 23. & 30
 Dummodo non procedat ex iure speciali petentis nullitatem. *ibid.* n. 24
 Sententia nullitatem instrumenti declarans præiudicat omnibus interesse habentibus. *ibid.* n. 25
 Sententia inter aliquos obta super comprehensione, aut exclusione alicuius casus in privilegio aliis obstat, & prodest tunc non litigantibus. p. 185. n. 26. & 27
 Sententia semel lata super legitimatione personæ procuratoris ad litem (de quo inter partes dubitatur) amplius de mandato disceptandum non erit. *ibid.* n. 28
 Sententia super legitimatione personæ lata ad vnus instantiam in vna lite prodest aliis in alio iudicio, & lite diuersa, & tanquam realis facit ius quoad omnes. *ibid.* n. 29
 Sententia, qua debitor ad instantiam vnus declaratur fallitus, & non soluendo aliis prodest. *ibid.* num. 30
 Sententia super excussione bonorum non transit in rem iudicatam, sed quoad omnesque bona debitoris appareant noua sit excussio. *ibid.*
 Sententia excussio non transit in iudicatum, quominus tertius, vel condemnatus ipse possit quoad omnesque de existentia bonorum docere. p. 199. n. 92. & p. 213. n. 29. & 30
 Sententia contra fratrem possessoris maioratus ad alimenta præstanda fratri, mortuo possessore, an præiudicat eius filio successoris. p. 206. n. 153. cum seqq.
 Sententiæ causa cessante ex noua superueniente causa, cessat ipsa sententia translata in rem iudicatam. p. 214. n. 35
 Cessante causa ob quam lata sunt sententiæ, non obstant identitates rei iudicatæ. *ibid.* n. 36
 Sententia, quæ fundatur in causa sui natura inconstanti, variabili, & communicabili, variatur & commutatur per causam. pag. 214. & 215. n. 45. 46 & 47
 Sententiam taxantem alimenta consentiens filius, adhuc ex noua causa augmentum potest petere. *ibid.* sub. n. 50
 Quod etiam obtinet in pacto super taxatione alimentorum iuramento firmato. *ibid.*
 Sententia lata contra proprietarium usufructuario non citato non nocet, nec è contra. p. 231. n. 13
 Sententia lata contra intrusum in prælaturam non nocet vero prælato. p. 441. n. 88. & seqq.
 Plures in eadem sententia ad quantitatem condemnati, pro rata tenentur etiam si aliquis efficiatur non soluendo. p. 469. n. 44. 46. & 47
 Sententiæ diuersæ ferri possunt ex diuersitate personarum. p. 564. ex n. 127. cum multis seqq.
 A sententia qua quis declaratur creditor, & vt talis

graduatur non appellans eam approbare videtur. p. 655. n. 25
 Sententia assignans gradum creditori comparenti in concursu per necessarium antecedens eum esse creditorem declarasse videtur. p. 639. n. 72
 Sententia non facit rem iudicatam in præsuppositis in ea; nisi præsupposita veniant in necessariam consequentiam. p. 640. num. 73. declara vt num. 98
 Sententia quando necessariò aliquid supponit ad illud se extendit. *ibid.* n. 74. & seqq.
 Sententia lata super principali censetur lata super articulo incidenti incompatibili cum principali. *ibid.* n. 77 & seqq.
 Sententia lata sub causa cessante, cessante causa. p. 641. & 660. & ex n. 84. cum seqq.
 Sententia facit rem iudicatam super suppositis in ea quando veniunt in necessariam antecedens, vel consequens, dummodo deducta fuerint in iudicio, & adhibita causæ cognitione, pag. 641 num. 98
 Sententia absque causæ cognitione lata nulla est ipso iure. p. 141. n. 101. & 102. cum seqq.
 Sententia lata super principali operatur super articulo incidenti deducto incompatibili cum principali. *ibid.* n. 105
 Exceptio, quod quis non erat creditor super maioratu, de quo nec fuit oppositum nec cognitum, non potest in sententia graduationis comprehendendi. *ibid.* n. 106. cum seqq.
 Sententia Senatus à qua nequit supplicari, irrevocabilis est per quamcumque nullitatem, etiam notoriè apparentem ex actis. p. 643. & 647. n. 121 & 168
 Nisi ad sit citationis defectus. *ibid.*
 Sententiæ contrariæ etiam super eodem facto tolerantur inter diuersas personas. n. 123. & 124
 Ex sententia declarante aliquem esse, vel non esse creditorem dissoluitur, vel substitit hypotheca respectu. p. 644. n. 132
 Sententia per conditionem sine causa non redarguitur de iniustitia, aut iniquitate, sed causa cessante & de supposito postmodum apparente falso. p. 646. n. 154
 Ex sententia condemnante ad partem debiti, non infertur absolutio alterius partis omittæ. p. 654. n. 36. & 37
 Sententia in his, quæ diuisibilia sunt ferri potest pro parte remanente actione illæ ad aliam partem. *ibid.* n. 38. cum seqq.
 Ex sententia lata super vna ex pluribus rebus positis non infertur ad cæterarum absolutionem, sed potius ad omissionem. *ibid.* n. 40
 Sententia super parte rei petitæ non comprehendit aliam partem omittam. p. 655. n. 41
 Sententia contra antecessorem non præiudicat successoris tunc emptoris ius habenti formatum. p. 741. n. 33
 Idem & in cessionario. *ibid.*
 Sententia super prælacione inter anteriorem, & posteriorem creditorem lata non præiudicat intermediis. d. 754. n. 104
 Sententiæ latæ contra non possidentem executio suspenditur, quæ ad effectum perducitur quando, cumque cæperit possidere. p. 771. n. 64. & 65

Separatio.

 Separationum natura est diuersitatem inducere. p. 49 n. 20
 Ad separationis bonorum iudicium admittitur creditor in diem, sub conditione. p. 62. n. 27

Separatio

& Verborum.

Separationum separata est ratio. p. 67. n. 1
 Separata indicantur iura plurium in vna persona concurrentia. *ibid.* n. 2
 Separati censentur plures hereditates, aut patrimonialia in vna persona concurrentia, & ideo vel à creditoribus, vel à debitore separatio postulat. *ibid.* n. 3
 Separatio plurium maioratum, hereditatum, aut societatum postulat per singulos creditores facto concursu per debitorem simul possidentem, ne omnium iura confundantur. *ibid.* n. 9
 Separatio an postuleret hereditate semel data per creditores hereditatis disceptatur. *ibid.* num. 10 cum seqq. 8
 Separatio denegatur postquam bona hereditatis commixta sunt cum bonis heredis. p. 68. n. 15
 Separatio bonorum rectè postulat, etiam post aditam hereditatem. *ibid.* n. 16. cum seqq.
 Separatio bonorum admittitur hereditate adita. *ibid.* num. 18
 Separationem impedit alienatio facta per heredem post illam à creditoribus postulat. *ibid.* n. 24
 Secus constitutione pignoris. p. 69. n. 25
 Separationem & suum creditum potest hæres tanquam extraneus postulare confecto inventario. *ibid.* cum multis seqq. Vide *Inuentarium.*
 Separationem amittunt creditores qui nouiter cum herede contraxerunt recipientes cautionem, aut pignus pro securitate sui crediti. p. 70. n. 40
 Separationem postulantem creditores excluduntur à bonis propriis heredis, istius tamen creditores ius habent ad residuum hereditatis solutis eius creditoribus. *ibid.* n. 41. 42. & 43
 Separatione non postulat, creditores hereditarij concurrunt cum creditoribus heredis seruata gradus prerogatiua. *ibid.* n. 44
 Separationis postulatæ terminus solum currit hæredibus, non creditoribus. *ibid.* n. 45
 Quod maxime procedit, si debitor viuens formauit concursum, vel dum cum herede, lis pender super creditis. *ibid.* n. 46
 Possessore maioratus formante concursu ad bona maioratus, & libera sit bonorum separatio ad postulationem creditorum cuiuslibet patrimonij *ibid.* n. 99.
 Possessore duorum maioratum formante concursum, vtiusque bona separantur, & quilibet maioratus agnoscit creditores suos ne confundantur. *ibid.* n. 72
 Separatio fit æris alieni à bonis remanentibus debitoris, vt ex instantum taxentur alimentariis, quibus debitor dare tenetur. p. 203. n. 121. & seqq. & n. 116. cum seqq.
 Inter creditores ad bona maioratus, & ad libera possessoris formantis concursum solet de separatione vtiusque patrimonij contendere. p. 398. n. 1. & seqq.
 Separantur duo, vel plures maioratus ab vno possessore tenti, duobus modis, aut per viam legitimæ successionis, aut per viam euictionis, & venditionis. p. 427. n. 1. cum seqq.
 In separationem maioratum ab vno possessore vtrosque obligatos factam per legitimum successorem, & separationem contingentem per euictionem ex defectu tituli possessoris magna versatur differentia. p. 448. n. 128
 In separationem maioratum per successionem sustinentur hypothecæ super vtroque impostæ in separationem per euictionem, nullo modo in maioratu euicto. *ibid.*

Separatio patrimoniorum in vna debitoris persona concurrentium conceditur, ne iura creditorum vtiusque confundantur. p. 499. n. 5. cum seqq.
 Separatio fit bonorum liberorum à bonis maioratus creditoribus postulantibus. p. 573. n. 3
 Separatione postulat à creditoribus quomodo isti sint ex diuersis patrimoniis soluendi. p. 585. n. 55. & 56
 Separationis bonorum exceptio, cum sit modificatiua, post rem iudicatam admittitur. p. 641. n. 86. & seqq.

Sepulchrum.

Vide *Patronatus.*

Ius Sepulchri, vel capellæ quod habet debitor quando in limine erectionis, & ante consecrationem fundator sibi & successoribus reseruauit, an subhastari possit pro soluendis creditoribus. p. 692. n. 45. & 46
 Ius Sepulchri post erectionem Ecclesiæ acquisitum quoad ius, & proprietatem vendi non potest cum sit locus sacer. *ibid.* n. 47
 Sepulchri vsus, cum sit quid temporale respiciens honorem, & præminentiam quocumque tempore potest vendi. p. 692. 693. n. 48. & 49
 Vtus Sepulchri hereditarij, seu capellæ, est pretio æstimabilis, & distrahi pro solutione potest creditorum. *ibid.* n. 50. & 51

Sequester.

Sequester, & depositarius, an administrator concursus dici possit. p. 116. n. 1
 Sequester an dici possit administrator, qui bona concursus non possidet. *ibid.* n. 2
 Sequestratæ rei possessio, an in depositarium transeat. *ibid.* n. 3
 Sequester dicitur apud quem res deponitur lite pendente restituenda vincenti iudicio finito. p. 117. n. 7
 Sequester in triplici est differentia. *ibid.* n. 12
 Sequester aut est iudicialis, aut conuentionalis inter litigantes super re, apud fidum custodem deponenda, quovisq; lis finiatur. *ibid.*
 Sequester necessarium dicitur, quod iudicis decreto fit, veluti quando res de qua controuertitur ponitur sub fida custodia, donec finiatur lis. *ibid.* num. 14
 Sequester iudicialis fit, quando timetur de dilapidatione possidentis. *ibid.*
 Sequester necessarium probat possessorem sua possessione, & in sequester transfert. *ibid.* n. 15
 Sequester mixtum dicitur, quando fit magistratus imperio ad partis petitionem, vel sine illa. *ibid.* num. 16
 Et hoc sequestri genus magis conuenit administrationi bonorum concursus. p. 118. n. 19
 Sequester, & depositum idem est. *ibid.*
 Sequester dicitur depositum iudiciale. *ibid.* n. 20
 Sequester à deposito differt, quantum genus ab specie. *ibid.*
 Ex Sequestro necessario transit possessio rei depositæ, si iudex habuit animum transferendi, non aliàs p. 119. n. 29
 Quia torum pendet à voluntate iudicis deponentis. *ibid.* n. 30
 In Sequester nominatum à iudice non dominium, nec possessio transit, sed manet penes debitorem concursum formantem. *ibid.* n. 31
 In Sequester causa custodiæ nunquam transit possessio. *ibid.* n. 32
 Sequester fit à iudice iusta, & legitima causa interueniente iudicis officio. p. 120. n. 35

Al sequestrum deponendum in bonis debitoris
concursum formantis iusta causa est controuer-
sa inter creditores, & timor dilapidationis. *ibid.*
n. 36. & 37

Ex sequestrato appposito in bonis concursus prohibi-
tio alienationis erit in fauorem creditorum.
p. 305. n. 3

Sequester, œconomus, vel depositarius non exi-
gentes, vel minus debito exigentes non conti-
nuant in quasi possessione non solucentes in præ-
iudicium Domini. p. 308. n. 40. & p. 307. num. 31.
cum seqq.

Sequester spolijs perlatorum soluens pensiones ali-
cui, non præiudicat dignitati, nec exigens con-
stituitur in quasi possessione. *ibid.* n. 41

Sequestrum à iudice factum est verè depositum.
p. 306. n. 19. & 20

Sequester bona sequestrata in concursum conferre
tenetur ad petitionem creditorum. p. 89. n. 22. & 26

Sequestrata rei possessio licet in sequestrum tran-
seat dominium illius remanet penes debitorem.
ibid. n. 23

Executio pendens coram iudice sequestrante ad
iudicium concursus est trahenda, vt per senten-
tiam graduationis, cui debetur, tradatur. *ibid.* n. 24

In sequestrato per iudicem nomine debitoris ad
petitionem plurium prius sequestrum non præ-
fertur posteriori habenti potiorè hypothecam.
p. 81. n. 56.

Sequestrum rei debitoris alibi factum ad iudicium
vniuersale concursus reduci debet. p. 89. n. 26

Sequestrum à iudice ad instantiam vnius creditoris
appositum cessat per inhibitionem iudicis con-
cursus vniuersalis; apud cuius administratorem
reducitur, alterata causa primi sequestri. p. 90.
num. 42

Sequestratis bonis concursus debitori prohibita
alienatio est, quæ si de facto fiat contractus est
invalidus. p. 139. n. 8

Sequestratis bonis quoad nullitatem alienationis
idem operatur quod iudicis interdictio. *ibid.* n. 9

Nec in emptorem transfertur debitor proprietatem,
nec possessionem. p. 130. n. 10. & 11

Sequestrum licet exulet prohibitionem alienationis,
non tamen litigium in bonis sequestratis. p. 131.
num. 13

Sequestrum in iure promissum appellatur deposi-
tum p. 135. n. 71

In sequestrum apud quem de voluntate partium res
deponitur possessio transit. *ibid.* n. 72. & 73

In sequestrum apud quem iussu iudicis res de-
ponitur non transit possessio nisi euident appa-
reat animus dimittendi. *ibid.* n. 74

In sequestrum possessio non transit, quando fit ad
custodiam solam. *ibid.* n. 79

Sequestrum bonorum concursus non fit de volun-
tate debitoris, sed iudicis officio eum adstrin-
gentis. *ibid.* n. 80

Sequester possessionem bonorum habens potest iu-
dices nominare, & ad beneficia vacantia præ-
sentare & omne ius honorificum exercere. p. 136.
num. 88

Sequestrum violans à iudice appositum grauior
punitur. *ibid.* n. 93

Et priuatione beneficij puniri potest. *ibid.*

Sequestro appposito, parti non licet attingere bona
sequestrata. *ibid.* n. 94. & seqq.

Sequestrum & administrationem concursus semel
acceptans non nisi iusta causa superueniente il-
lam dimittere potest. p. 137. n. 2. & seqq.

Sequestrum & depositum acceptare quilibet cogi
potest nisi habeat legitimam causam se excusan-
di. *ibid.* n. 4. & seqq.

Sequestrari licet fecerit creditor aliqua bona, pote-
rit ea dimittere, & ex aliis exigere. p. 151. n. 12.
n. 18. & à n. 10.

Sequestrantur fructus beneficij pro satisfaciendis
creditoribus, relicta congrua possessori are alieno
grauato. p. 197. n. 40

A sequestratione bonorum incipit concursus. p. 219
num. 7

Sequestrum non paritur alimentis debitori assi-
gnata. p. 219. n. 22. n. 8. & 40

Ex sequestris bonis Dominus ali debet. *ibid.* num. 9
& n. 41

Mercator cuius bona extra forum existentis fue-
runt sequestrata ex his ali debet. p. 219. n. 10

Sequestrum paritur alimenta quando ex eis sa-
tisfaciendi sunt creditores. p. 221. n. 40

Sequestratio, quæ in bonis debitoris concursum
introducens sic fallimentum proprium est argu-
mentum. p. 241. n. 9

Sequestrum appositum ad instantiam certi credito-
ris, si relaxetur sub fideiussore iste non tenetur
aliis creditoribus. p. 408. n. 35. & 36

Sequestrum est depositum iudiciale. p. 406. n. 6

Sequestrum & depositum à iudice appositum abs-
que eius mandato remoueri non potest. *ibid.* n. 7

In sequestrum & depositum regulariter domi-
nium vel possessio non transeunt. pag. 723. 724.
n. 18. & 19

Inter sequestrum & successorem maioratus eadem
fit fructuum pro rata diuisio, quæ inter istum, &
hæredem possessoris mortui. p. 764. num. 43. 44. &
seqq.

Sequestrum ob causam litis motæ durat durante
lite. p. 771. n. 71

Sequestrum & depositum vt dissoluatur requirit
executionem rei iudicata super iudicio prin-
cipali. *ibid.* n. 72

Simulatio.

Simulatus præsumitur, si donans aut cedens bona
dimissa retinet. p. 4. n. 17

Simulatio præsumitur, si donans aut cedens bona
reperitur in possessione maxime concurrente cau-
sa ad simulationem fingendam. *ibid.* n. 18. & 19

Simulata & ficta debitoris repudiatio ex quibus
presumptionibus inducatur. p. 496. n. 122. cum
seqq.

Simulatio requirit causam ad simulandum, & sin-
gendum, quæ deficiente presumpcio cessat. p. 497.
num. 131

Sufficit tamen pro causa sufficienti sola partis opi-
nio, et si non appareat vera. *ibid.* n. 132

Socius, Societas.

Socij creditores non concurrunt cum creditoribus,
societatis in bonis ad societatem pertinentibus,
p. 70. 72. n. 51. 52. 53. 54. 55

Societatis creditores præferuntur creditoribus so-
cij. *ibid.* n. 56

Etiam si creditores socij hypothecatij sint. p. 71. n. 57

Et etiam si contraxerint cum socio ante socie-
tatem initam. *ibid.* n. 58.

Creditor socij etiam anterioris plus prætere
non possunt ex bonis societatis, quam id, quod
tangit suo debitori. *ibid.* n. 60

Societatis debitum & creditum est diuersum à de-
bitis & credito socij. *ibid.* n. 61

Societate contracta super duobus officiis, vno re-
soluto, etiam societas extinguitur pro ea parte
Corte

correspondente fructibus & emolumentis officij
extincti. p. 93. n. 80. & seqq. & ex n. 67

Solemnitas.

Solemnitas ad actum non requisita si adhibeatur,
nulliter tamen, & inuoluntate, actus in super susti-
netur. p. 21. n. 73. cum multis seqq.

Alienatio vbi prohibetur absque iuris solemnitate
ob fauorem alicuius, si isti sit utilis sustinetur
etiam solemnitate deficiente. *ibid.* n. 81

Solemnitas à iure requisita si adhiberi non sit pos-
sibile, actus absque ea valet. *ibid.* numer. 81. 82.
83

Solemnitas certa vbi à lege requiritur subintelligi-
tur si adhiberi potest, secus si non possit. *ibid.*
n. 84

Solemnitas requisita ad actum si in specifica forma
adhiberi nequit, debet adhiberi commodo quo
possit. p. 623. n. 91. cum seqq.

Solemnitas, si præcessit in pignorandis bonis Ec-
clesiæ, reipublicæ, & minoris seu fisci, distractio
eorum alia noua solemnitate non eget. p. 683. n.
5 cum multis seqq.

Solemnitas consensus, seu auctoritas requisita ad
actum, si sit semel adhibita, alia noua non re-
quiritur in executione actus. pag. 684. num. 17.
& seqq.

Solutio.

Vide *Cessio Iuris.*

Qui excipit de solutione debitum non fatetur. p. 49
num. 24

Solutis integre creditoribus vnus patrimonij, vel
maioratus, concursus pro ea parte dissoluitur. p.
72. n. 75

Solutio facta creditori post iudicis interdictum ni-
hil operatur. p. 130. n. 9. & 10

Nec in emptorem transit proprietates nec possessio.
p. 131. n. 11

Solutio eius, quod debetur extinguitur princi-
palis fideiussorum, & correorum obligatio.
p. 156. n. 8

Idem operatur datio insolutum. *ibidem*, num. 9.
& 10

Vnus pro alio solui non potest. p. 176. ex num. 1.
cum seqq.

Et quinque requisita referuntur, vt debitor reci-
piat bona debitoris, insolutum. pag. 176. 177. n. 2
& 4

Solutio & census redemptio faciendæ est patri, non
filio in iis, in quibus pater est legitimus admi-
nistrato. p. 231. n. 25. & 26

Solutio facta patri de rebus & pecuniis pertinenti-
bus ad filium, nulla est, quando in eis non est
legitimus administrator, nec habet vsum fructum.
ibid. n. 27

Coniunctio sola siue paterna, siue materna absque
qualitate administrationis legitimæ, non sufficit
ad recipiendam solutionem. *ibid.* n. 28

Solutio facta matri ex defectu legitimæ adminis-
trationis; nulla est. *ibid.* n. 29

Solutio & census redemptio, an hæredi, an fidei-
commisario sit faciendæ, concurrentibus simul
in concursu pro credito hæreditario. pag. 232.
n. 37. cum seqq.

Solutio legitimæ hæredi grauato creditum hære-
ditatis. *ibid.* n. 39

Solutio facta cedenti legitima est, & liberat de-
bitorem, si fiat ante litem contestatam, ante
partis executionem, & nisi debitor denuntietur,
ne cedenti soluat. *ibidem*, num. 47. cum sequen-
tibus.

Solutio confessata à patre administratore filij, non
liberat debitorem filij, nisi aliter sit adminicula-
ta. p. 234. n. 164

Solutio facta cedenti, de qua non constat aliter
quàm per confessionem cedentis non præiudicat
cessionario. *ibid.* n. 63

Solutio facta monacho, seruo, aut filio familias cum
quibus fuit contractum debet esse vera, & realis
non ficta nec per confessionem, vt debitor libe-
retur. *ibid.* n. 65

Solutio facta cedenti debitore cessionem ignorante
sustinetur fauore liberationis. p. 235. n. 71

Solutio recte fit ei, cum quo sit contractum, etiam
si non sit dominus, sed actio alteri sit quaesita.
p. 236. n. 84. 75. 89. & 77. & seqq.

Solutio facta seruo aut monacho sustinetur, si mu-
tuam fuerit contractum absque consensu supe-
rioris. p. 236. n. 89. & 90

Procedunt prædicta in spontanea solutione facta
per debitorem, secus in iudicio concursus, quo
simul concurrunt monasterium, vel dominus.
p. 237. n. 91. cum seqq.

Soluenti magis fatetur, quàm aliter contrahenti.
ibid. n. 91. cum seqq.

Solutio recte fit adiecto solutioni, & quando secus
ibid. n. 101. cum seqq.

Et quando solutio legitima sit. *ibid.*

Soluti licet possit apparitori exequenti iudicio, ta-
men comparere non potest. p. 238. n. 107

Solutio facta procuratori reuocato, cum quo debi-
tor contrahit, sustinetur ignatus reuocationis.
ibid. n. 108

Solvens ante scientiam reuocationis sibi intimatæ
in bona fide existit, vt recte soluat. *ibid.* n. 109.

Solvens iustam credulitatis causam habens ei, qui
solutionis tempore, iam priuatus erat, liberatur.
ibid. n. 111

Solutio facta possessori hæreditatis deinde ea pri-
uato, aut donatario cuius postea ob defectum
conditionis, donatio fuit rescissa, sustinetur. *ib.*
num. 112

Solutio licet possit fieri ei, qui tempore solutionis
priuatus erat, ipse tamen in iudicio ad petendum
non potest comparere. *ibid.* n. 114

Ad solutionis iustificationem sufficit conditionem
extrinsecam veram esse, nec debitor cogitur in-
trinsecam, & latentem diuinare. *ibid.* n. 113

Solutio facta mandatario ipso iure per status muta-
tionem constituentis reuocato; si ignoranter fiat,
sustinetur. p. 242. n. 33. & n. 35

Idem in solutione facta administrato. finita admi-
nistrato. feruatur. *ibid.* n. 34. & 36

Solutio quando in concursu fiat creditoribus sub cau-
tione, obligatione aut fideiussione, de restituendo
alteri comparenti potioris iuris. p. 405. ex n. 1

Et ex quibus causis index moueatur soluendi cum
clausula præseruatiua iuris alterius. p. 405. n. 2

Iudex soluens creditori, semper quod suspicatur
alium esse creditorem potiorè vtur clausula
(saluo iure alterius melioris creditoris.) *ibid.* n. 3

Solutio facta creditori ex decreto iudicis sub clau-
sula præseruatiua iuris melioris, non est stabilis
& perpetua, sed resolubilis comparent alio po-
tentius ius habente. *ibid.* n. 4

Creditor solutus sub cautione consideratur, ac si
solutus non fuisset respectu resolubilis effectus.
ibid. n. 5

Soluta pecunia sub cautione qualibet de restituendo
potiori fingitur stare, & non esse consumptam
p. 406. n. 6

Index Rerum,

Solutio recepta, etiam sub simplici cautione, vel obligatione, vel promissione, de habendo in depositum facit pecuniam stare. *ibid.* n. 7
 Solutio sub clausula præseruatiua iuris tertij est conditionalis. *ibid.* n. 11. & 13. cum seqq.
 Solutio sub clausula præseruatiua non est absoluta libera, & irrevocabilis. *ibid.* n. 12
 Nec per eam inducitur census extinctio subsequente conditione, & extinctione. *ibid.*
 Solutio simpliciter facta creditori pro reuocatoria intentata per anteriorem, foras rei sequendus erit. p. 408. n. 42. & n. 43
 Si lis creditorum fuerit iam extincta. *ibid.*
 Solutio virtute non liberè, sed cum clausula præseruatiua, pro reuocatoria mota ad eundem iudicem redire debet clericus, etiam si iudicium concursus fuerit exornatum. pag. 409. num. 51. & seq.
 Solutio sub clausula iuris tertij præseruatiua operatur, quod iudicium concursus non extinguatur. *ibid.*
 Solutio facta sub clausula præseruatiua conditionalis & resolubilis quæ tantum durat, dum creditor nouus non compareret. pagin. 410. numer. 57
 Solutio sub clausula præseruatiua est conditionalis resolutiua. *ibid.* n. 60
 Debitor qui recepit pecuniam auream potest soluere, in qualibet minuta & ærofa. p. 423. n. 47. 48 vide. p. 424. ex n. 66. cum seqq.
 L. paulus, ff. de solutionibus exornatur. p. 423. & n. sequenti.
 Debitor obligatus ad quantitatem in genere & nõ ad certam speciem monetæ potest in qualibet soluere. *ibid.* n. 49
 Pro ærea pecunia potest solui ærofa & minutissima, dummodo idem sit valor & quantitas. *ibid.* num. 50
 Doctores, qui in solutione admittunt quamlibet monetam, etiã pro argentea fundantur in æqualitate valoris: non si in earum valore extrinseco adsit in æqualitas. *ibid.* n. 51. cum seqq.
 Qui in Hispania hodie pro argentea pecunia soluit ærosam, minus soluit, sicut, qui pro ærofa recipit argenteam plus debito recipit. pag. 424. numer. 67
 An & quando debitor teneatur præcisè soluere in argentea moneta promissa & recepta, ita vt excludatur à præmij oblatione. p. 425. n. 71
 Et de variis quæstionibus respicientibus pragmaticas taxantes præmium argenteæ monetæ. *ibid.*
 Soluens ei, qui communiter reputabatur procurator creditoris liberatur, quamuis verè procurator non sit. p. 432. n. 33
 Soluens hæredi putatiuo, qui fuit hæreditate priuatus, vel donatario, cuius donatio fuit resoluta, rectè soluit. p. 433. n. 34
 L. statuliber à cæteris. §. Quintus Mutius, ff. de statulib. ponderatur ad idem. *ibid.* n. 37
 Solutio facta Prælato intruso liberat debitorem habentem iustam causam credendi esse verum & iustum prælatum. *ibid.* n. 36
 Debitores qui contraxerunt cum prælato intruso liberantur ei soluentes. *ibid.*
 Secus si non contraxerunt.
 Solutio facta tutori, qui solemnia non fecit, si tamen debitor cum eo contraxit liberatur, & si lis pendeat super nominatione. *ibid.*
 Prælato putatiuo & intruso communiter tolerato, rectè fit solutio, etsi debitor cum antecessore le-

Solvens

& Verborum.

Solvens, quod debet, non prohibetur petere quod sibi ab eodem debetur. *ibid.* n. 33
 Solutio, vbi non admittitur, nec etiam compensatio admittitur. p. 611. n. 37
 Solutio non fit posteriori in præiudicium anteriorum. *ibid.* n. 39
 Solutionem factam per compensationem admittit lex ex æquitate. *ibid.* n. 43. & 44
 Debitor ad tempus potest ternium præuenire, & soluere ante tempus, etiam inuito creditore. p. 616. n. 5. & quando secus. p. 618. n. 3. cum seqq.
 Soluere ante tempus conuentum debitori non permittitur vbi adest periculum mutationis monetæ. p. 619. n. 40
 Solutionis tempus præuenire nequit debitor, quando præmatura solutio allatur. esset damnnum creditori. *ibid.* n. 31
 Et iuste tunc reculat depositum creditor. *ibid.* n. 43. & 43
 Solutio præmatura in damnnum alterius non admittitur. *ibid.* n. 44.
 Solutionem ante tempus perperam desiderat creditor, quantumvis sua interfit. *ibid.* n. 45
 Nec in præiudicium tertij. *ibid.* n. 46
 Solutionem anticipatam nequit prælatus vel possessor maioratus recipere in præiudicium successorum. *ibid.* n. 47
 Solutio reddituum anticipata in census contractu reprobat. p. 619. 620. n. 52. & 53
 Solutione omnis tollitur obligatio ac ius hypothecæ resoluitur. p. 644. n. 126
 Solutione eius quod debetur omnis tollitur obligatio principalis fideiussoria, & hypothecaria. *ibid.* n. 120. & 131
 Semel soluenti, qui iterum ex re iudicata soluit, datur repetitio. *ibid.* n. 136. & seqq.
 Solutum indebite ex re iudicata non reperitur ex conditione indebiti, sed ex conditione sine causa. p. 641. n. 143. & seqq.
 Soluenti ex re iudicata datur repetitio ex conditione sine causa. p. 645. 646. num. 144. & 145. cum seqq.
 Soluenti indebitum ex re iudicata datur conditio ex causa, si adhuc non soluit actione doli impedit executionem rei indicatæ. p. 646. n. 149. & seqq. & n. 153
 Solutionis verbo, quælibet satisfactio creditorum continet. p. 662. n. 32
 Solutio & satisfactio quoad effectum extinguendæ obligationis à pari procedunt. *ibid.* num. 33. 34. & 35
 Solutionis promissio consentiente creditore, idem operatur, quod solutio. *ibid.* n. 37
 Solutio anticipatè facta in tertij præiudicium non liberat soluentem, quominus tertio iterum soluere teneatur. p. 706. n. 11. & 12. cum seqq.
 Concursu pendente nequit debitor soluere posteriori in præiudicium anteriorum. *ibid.* n. 18. & 19
 Solutio à quolibet extraneo fieri potest. pag. 707. num. 33
 Soluenti ante diem creditori in diem denegatur repetitio. p. 708. n. 39
 Soluenti indebitum nomine alieno non datur conditio indebiti sed ei cuius nomine fuit solutum. p. 708. n. 34. & 42
 Solutio & obligationis extinctio non refert per quem fiat. n. 46
 Soluens pro debitore etiam sine mandato habet contra eum actionem negotiorum gestorum. *ibid.* n. 44. 45. & 47

Extraneus qui ex sua pecunia soluit creditori alieno sine cessione solam actionem personalem conquiretur. p. 700. n. 53
 Soluere debitor super rebus imposita est res ipsas utiliter meliorare. p. 713. n. 20
 Solutio ex pretio rei emptæ facta posterioribus creditoribus, an noceat emptori, vt prioribus insuper soluere teneatur. p. 717. n. 18
 Negatiua opinio absoluta. *ibid.*
 Contraria absolute affirmans proponitur. *ibidem.* num. 19
 Sententia distinguens & verior. *ibid.* n. 20. & seqq.
 Soluendi prius sunt priores creditores ex pretio pignorum posteriores ex superfluo, si adit. p. 721. num. 7
 Solutio primo creditore ex pignore si aliquid remanet, soluitur secundus. *ibid.* n. 8
 Soluere idem bis promittens semel tantum tenetur, & ex primo contractu agitur, non ex secundo. p. 731. n. 100
 Declara vt in p. 731. n. 103. & 102
 Solutio & ex actio concursu pendente præposterata annullatur ob malam fidem, delum, ac ita adem præsumptum. p. 756. n. 5. & ex n. 1. cum seqq.
 Non soluere melius est, quam solutum repetere. 757. n. 15
 Quia potest is, à quo vult solutionem repetere, vel non esse soluendo, vel esse litigiosum. *ibidem.* num. 16.
 Solutis creditoribus, & extincto iudicio concursus bona, quæ supersunt restituentur debitori. p. 772. num. 83
 Solutio subsequens in dubio refertur ad titulum & obligationem præambulam. p. 672. n. 153.
 Soluisse sibi qui totum potuit integraliter solutus præsumitur. p. 245. n. 22. 23. & 24
 Quæ præsumptio tandiu durat quandiu creditor, qui bona debitoris administrauit rationem non reddat. 246. n. 25
 Creditor quando ex restitutione pignoris præsumitur solutus non graduatur in concursu. *ibid.* numer. 27
 Solutio simpliciter facta intelligitur facta in causam duriorum. p. 250. n. 9
 Solutio vt legitima sit debet fieri creditori vel alteri habenti speciale vel generale mandatum cum libera. p. 277. n. 17
 Soluens scilicet vel ignoranter carenti mandato non liberatur. *ibid.* n. 28
 Si non adest persona, cui soluat, debitor ponendo fortem cum vfuris liberatur, & cessant exinde redditus. *ibid.* n. 29. & 30
 Soluens alicui tempore solutionis iam priuato ob iustam ignorantiam liberatur. p. 278. n. 33
 Soluens procuratori reuocato, reuocationem ignorans liberatur. *ibid.* n. 34
 Soluens ante sibi intimatam reuocationem mandati dicitur esse in bona fide. *ibid.* n. 37. & 38
 Ad solutionis iustificationem sufficit conditionem extrinsecam eius cui fit esse veram, nec cogitur debitor latentem diuinare. *ibid.* n. 39

Sors.

Vide *Census, Redemptio*
Species, Specialia.
 In concursu iudicio specialia quædam occurrunt quæ iustam causam præbent creditori ad instandam pro redemptione census, & qualia sint. p. 161. n. 15. cum seqq.

Sors. *Stare pecuniam.*
 Vide *Pecunia.*

Index Rerum,

Status.
Conditioones, quæ ex natura actus seu contractus in sunt, semper intelliguntur, sic stantibus, & in eodem statu permanentibus. p. 213. n. 21
Statu & qualitate rerum mutata extinguitur omnis effectus, status prioris, & secundum præsentem statum iudicantur. ibi d. n. 22.
Impedimento semel sublato res redit ad suum priorum statum cum præstina qualitate. p. 216. n. 59. & seqq.
Per Status mutationem mandantis, vel mandatarij mandatum extinguitur. p. 240. n. 1. cum seqq.
Status mutatione debitor solutus pro mortuo habetur. p. 240. & 241. n. 3. & 13
Status quo quis reperitur, semper attenditur. p. 556. n. 59
Status rei præsens, etiam si eius solutio pendeat à futuro euentu, semper attenditur. p. 562. ex n. 103 cum multis seqq.
Status rerum mutatur mutata conditione personarum. p. 564. n. 136. & ex n. 127. & seqq.
Status & vniuersitatem vnus vel duo non faciunt. p. 770. n. 50. & 56
Status & vniuersitas non potest incipere nisi à tribus, conseruatur tamen in vno. ibi d. n. 55. 56. 57. & 58

Statutum.
Statuta humana variantur ob temporis varietatem. 215. sub n. 50

Stellionatus.
Stellionatum committit debitor se ingerens administrationi bonorum concursus semel à se dimissus. p. 136. n. 92. cum seqq.
Stellionatus poena habet locum in quolibet actu gesto, in quo quis dolum committit in alterius præiudicium. ibi d. n. 97. & 98
Stellionatus poena locum habet quoties materia contractus ordinatur potius ad solum committendum, quam ad nulliter contrahendum. ibi d. n. 99. & n. 100

Stipulatio.
Alteri per alterum stipulare nemo potest de iure communi; secus de iure regio. p. 594. & 597. n. 13. 14. & ex n. 54. cum seqq.
Stipulatio notarij pro absente valet, & isti ante acceptationem quæritur iis & actio. p. 594. n. 35. 36. 37. & 38
Iure Regio. l. 2. tit. 16. lib. 5. recopil. innotatur ius commune, & alteri per alterum stipulatur, & absenti quæritur ius irreuocabile, & obligatio. ibi d. ex n. 55. 56. 57. & seqq.
Iure regio alteri per alterum acquiritur irreuocabilis actio, & obligatio efficax ante acceptationem absentis. p. 597. n. 75
Stipulanti creditori, vt debitori tertio soluat interest, vt ei soluarur, & tertio quæritur actio, & obligatio. ibi d. n. 76. & seqq.
Per d. l. 2. alteri per alterum valet stipulatio, & obligatio. p. 601. n. 108. & 109
Et eiusdem, l. verus & singularis restituitur intellectus. ibi d. n. 110

Subhastatio.
Vide *Licitator.*
Post Subhastatam semel rem, & additam licitanti nouus non admittitur licitator meliorem conditionem offerens. p. 367. n. 1. & 2
Et quæ dicatur melior conditio oblata. ibi d.
Et etiam si statim, & eodem momento post extinctam candelam nouus licitator accedat, non admittitur. ibi d. n. 3

Subhastatione peracta, & extincta candelam, emptio manet perfecta, in qua amplius non admittitur pœnitentia. ibi d. n. 4
Subhastatione peracta, nec minor, respublica, nec fiscus habent priuilegium admittendi nouum licitatorum. ibi d. n. 5
In Subhastatione bonorum fisci nouus admittitur licitator de iure Hispano. ibi d. n. 6
Adequatus licitationem semel peractam, an & quando minori, respublicæ, & Ecclesiæ detur restitutio. ibi d. n. 7. & seqq.
In Subhastatione bonorum concursus semel peracta nouum licitatorum plus offerentem non admittendum tenet Hermosilla. ibi d. n. 11
In Subhastatione facta nouum licitatorum meliorem conditionem offerentem esse admittendum ob speciale priuilegium concursus verius probatur. p. 368. ex n. 12. cum seqq.
In Subhastatione bonorum debitoris præfertur cognatus extraneo licitatori, & vterque creditor ipse. ibi d. n. 14. & 15. & seqq.
Subhastationem semel factam potest iudex reintegrare ob dolum, fraudem, aut conclusionem interuenientem. p. 369. n. 54
A subhastatione facta ob non solum pretium recte discedi potest, & vterius subhastari. p. 370. num. 64
Conditio sub qua res tacite à iure, vel à iudice subhastatur, inducit prioris iudicij continuationem, ac prorogationem termini subhastationi affixum. p. 373. num. 102. p. 372. & à num. 95. cum seqq.
Subhastationis terminus potest à iudice, & iusta causa prorogari. ibi d. n. 103
Subhastatæ rei possessor, si præmaturè conueratur de capitulo, tutore & similibus volentibus admittit nouum licitatorum, debet tanquam actor sequi forum rei. ibi d. ex n. 106. cum seqq.
Creditor inferius in subhastatione bonorum debitoris plus offerens, tunc præfertur anterioribus si pretium soluat non quando illud compensare vult cum suo credito. p. 378. n. 50. & 51
Subhastantur bona concursus ad instantiam creditorum obtinentium sententiam graduatoris. p. 659. n. 1
Subhastatio à iudice facta admissa, & habita fide de pretio, nulla est ipso iure. ibi d. n. 2
Subhastatio facta habita fide de pretio, ex diametro opponitur principali fini concursus. ibi d. n. 3. & 4
In Subhastatione admittenda non est licitatio, & oblatio conditionalis. ibi d. n. 5
In Subhastatione non admittitur census constitutio loco pretij oblata, quia est habere fidem de pretio. ibi d.
Nisi accedente consensu creditorum, sed non procuratorum ad id non habentium speciale mandatum. ibi d. n. 7. cum multis seqq.
In subhastatæ rei emptorem transit, dominium irreuocabile traditione sequuta. p. 667. n. 105
Subhastatione perfecta, pœnitentiæ locus non est. ibi d. n. 106
Subhastata bona debitoris ad instantiam creditorum libera transeunt in emptorem pignoris vinculo dissoluto. p. 667. 668. n. 108. & ex n. 122. & seqq.
Subhastatæ rei emptor plenissimam consequitur liberationem, vt amplius nequeat molestari à creditoribus. p. 668. n. 113
Subhastata res si emptorem non inuenit adiudicatur taxata creditoribus inuitis. p. 671. n. 13. & 140
In

& Verborum.

Suppositio.
Vide *Translatio.*
Suppositio causæ tanquam veræ quæ dategitur falsi, irritat contractum & dispositionem quamlibet. p. 641. n. 89. cum seqq. vbi de variis exemplis ex n. 88. 3. p. c. 1. & 2. p. c. 10. ex n. 20. fol. 455
Super suppositis, vt sententia operetur, plena eorum causæ cognitio est adhibenda. ibi d. n. 98. & 99
Super supposito veniente in necessarium consequens, tunc operatur dispositum si pender ex merito voluntate gerentis. ibi d. n. 100. & seqq.
Depositum sub aliquo supposito quod dategitur falsum, resolutur & annullatur. p. 251. num. 15. vsque ad n. 21
Supplicatio.
Principis subscriptio, & concessio generalis regulatur à supplicatione limitata, restricta, seu generali. p. 430. n. 17
Ex pluribus in supplicatione petitis, si aliqua princeps concessit, cætera negare videtur. ibi d. n. 18
Facultas regis ambigua, generalis, vel æquiuoca declaratur à supplicatione. ibi d. n. 1. & n. seqq.
Facultas ad alienandum simpliciter concessa præcisam habet relationem ad supplicationem & preces. ibi d. n. 14
Supplicatio secunda.
Vide *Fideiussor. Pauper.*
Supplicationem secundam cum poena mille quinquecentarum duplarum amittens in diuersa causa debitor, an propter concursum à se formatum tanquam pauper excusetur à fideiussione requisita à lege Regia. p. 333. n. 1. cum seqq.
Supplicans si pauper sit, & fideiussionem non inueniat ad iuratoriæ cautionem admittitur. ibi d. n. 9. & ex n. 3
Authen. quæ supplicatio C. de precib. imper. offer. vt supplicatione pendente exequi possit sententia victrix, fideiussionem præstare tenetur. p. 334. n. 17
Si tamen pauper sit, & fideiussionem non inueniat admittitur ad iuratoriæ cautionem. ibi d. n. 18
Supplicans in terminis Authen. quæ supplicatio admittitur ob impossibilitatem ad iuratoriæ cautionem loco fideiussionis. p. 335. n. 25
In secundo supplicante fideiussio requisita nisi præstetur intra terminum legis Regiæ, supplicatio corrumpitur. p. 337. n. 48. cum seqq. & à n. 43
Intellectus ad Authen. quæ supplicatio C. de precib. imper. offer. p. 338. 349. n. 57. & 148. cum seqq.
Supplicatio secunda non admittitur, nisi causa sit ardua. p. 341. n. 81. & 82
Supplicationis secundæ remediæ est exorbitans à iure. ibi d. n. 83
Quod non patitur cautionem iuratoriæ loco fideiussionis requisita. ibi d. n. 84
Supplicatio secunda non est ius competens condemnato, de iure. nisi illud sua pecunia, ac periculo poena comparauerit. p. 342. n. 87. 88. & seqq.
Secundam supplicationem minori committenti non datur restitutio, quia de suo iure nihil amittit. p. 343. n. 90. p. 342. n. 90
Supplicanti secundo datur restitutio, ex legitimo impedimento aduersus lapsum termini præsentandi cum Rege. p. 343. n. 91
Possessor maioratus qui per rem iudicam condemnatus omisit secundam supplicationem, vel semel interpositam intra terminum renouauit, nullum ius nec maioratus in definitis dicitur. ibi d. n. 92.
Supplicationem secundam interponens ob impossibilitatem inueniendi fideiussionem non admittitur ad iuratoriæ cautionem. p. 344. n. 103

In subhastatione publica vendenda sunt bona maioratus distrahenda, persoluendis creditoribus. p. 683
In subhastatione publica distrahenda sunt omnino bona, quæ iudicis decretam requirunt. ibi d. n. 2
Bona absentis, fisci, minoris, respublicæ, & quæ in executionem rei iudicatæ venduntur subhastationem publicam requirunt. ibi d. n. 3
Idem in bonis concursus distrahendis seruatur. ibi d. num. 4
Subhastatio bonorum maioratus non requirit nouam facultatem, sed sufficit quæ processit ad hypothecandum. ibi d. n. 5
Idem seruatur in omnibus casibus in quibus ad alienandum, & pignotandum assensus regis requiritur. ibi d. n. 6. & 7
In subhastatione interuenit læsio enormis, vel enormissima reiteratur subhastatio, & plus offerenti datur. p. 715. n. 4. & 5
Etiam si subhastatio decreto senatus fuerit confirmata, si læsio bene probetur. ibi d.
Subhastatio annullatur ob pretium oblatum non solutum, & iterum res subhastatur. p. 739. n. 13
In subhastatione post pretij oblationem pœnitentiæ non est locus. p. 730. n. 33
Subinratio.
Extranens soluens pro debitore ex quibus requisitis subintrat locum & gradum creditoris soluti, & ex sua pecunia dimissi. p. 709. n. 53. cum multis seqq. vbi distinguuntur varij casus.
Subreptio.
Vide *Facultas.*
Creditorum comparantes in concursu cum facultate subreptitia excluduntur. p. 280. n. 1. & seqq.
Subreptio facultatis regie, an censatur exclusa per clausulas ex certa scientia non obstantibus, & ex plenitudine potestatis. ibi d. n. 10
Subreptitia est facultas regia ad alienandum ob non factam principis relationem omnium, quæ eum mouere poterant ad non ita facile concedendum. ibi d. n. 6. 7. & 8. cum seqq. vsque ad 15.
Subreptitia est gratia principis, si ei non fiat relatio omnium qualitarum rei. ibi d. n. 9
Subreptionis vitium gratiam principis reddit nullam. ibi d. n. 4
Subreptio vt euerterur debet fieri clara relatio, & non sub inuoluto verborum. p. 281. n. 16
Successor.
Vide *Facultas. Maioratus. Possessor.*
Successor vetus cuius maioratus in tenuta à putatio imponente census sub facultate regia, si potest creditores euertere, multo magis poterit, qui in proprietate maioratum cui it. p. 447. sub n. 128. cum seqq.
Successor in administratione concursus tenetur adimplere delegationes iudicij directas suo antecessori mortuo, vel remoto. pag. 694. num. 9. cum seqq.
Successor in officio tenetur adimplere literas directas suo antecessori habito respectu ad officium. p. 695. n. 13. & 14
Successor & nouus executor mandatum directum suo antecessori potest exequi absque nouo mandato. ibi d. n. 15
Præceptum directum prætori, habito respectu ad munus transit in successorem eius loco subrogatum. ibi d. n. 16. & 17
Testes licet non probent, nisi coram iudice examine publicati, fidem faciunt si coram successore in officio publicentur. ibi d. n. 18

Index Rerum,

Doctores regnicolæ admittentes ex stylo pauperem supplican-tem ad cautionem iuratoriam, declarantur. *ibid.* n. 104. & seqq.

In Francia ex speciali constitutione pauper secundo supplicans loco disponendæ pecuniæ, admittitur ad iuratoriam cautionem. *ibid.* n. 105

Declaratur. *ibid.* & n. seqq.

Athen. quæ supplicatio, C. de precib. impert. offer. apparetis fideiussorem pro forma in executione sententiæ, pendente supplicatione mirè interpretatur p. 349. n. 148. & seqq.

Pauper victor in casu d. Athen. quæ supplicatio, an loco fideiussionis admittatur ad iuratoriam cautionem duæ sunt contrariæ opiniones. *ibid.* num. 49

Tertia opinio verior, & receptior, vt per æquipollens, nempe per sequestrum, & depositum rei, vel pecuniæ executiæ consulatur impossibilitati reperiendi fideiussionem *ibid.* & n. seqq.

In supplicatione secunda fideiussio debet exhiberi intra terminum legis postea nec tanquam æquipollens admittitur. p. 351. n. 162. cum seqq.

Supplicans, qui formauit iudicium concursus inter suos creditores an pauper solemnitate dici possit vt à fideiussione releuetur & ad iuratoriam cautionem admittatur, disceptatur. pag. 353. ex n. 181

Debitorem concursum formantem adeo pauperem esse solemnitate, vt supplicans admittatur ad iuratoriam cautionem, vt verius resoluitur. p. 359. ex n. 189. cum seqq.

Debet tamen concursus esse verus, & legitime formatus non fictus, & simulatus. *ibid.* n. 193

Et debet per debitorem formari ad vniuersum patrimonium non ad partem. *ibid.* n. 194

Supplicanti si ex suis bonis fuerunt in concursu creditorum assignata alimenta, non excusatur à fideiussione, quia pauper non est. *ibid.* n. 195. cum seqq.

Supplicans per concursum affectatum non dicitur pauper, nec à fideiussione mille quingentarum duplarum releuetur. *ibid.* n. 197. cum seqq.

Ex mera æquitate stylus curiæ introduxit, vt pauper solemnitate supplicans à fideiussione releuetur, & ad cautionem iuratoriam admittatur. p. 355. n. 204. & 205

T

Taxatio, taxatiuè.

Vide Alimenta.

Taxare potest iudex valorem census vitalitij, attendita temporis deterioratione, & vitæ cursu. 169. n. 41. & seqq.

Si in Taxatione census vitalitij creati partium adfit conuentio, an iudex sequi teneatur. *ibid.* n. 43

Bona Taxata, quæ non reperiunt emptorem iustum pretium offerentem, quando & quibus casibus sunt danda insolutum creditoribus, p. 176. ex n. 1. cum seqq.

Et an Taxata debeat creditor censuarius recipere pro extinctione census pag. 177. ex num. 6. cum seqq.

Remedium Authent. hoc nisi debitor fuit introductum ad euitandas molestias creditorum vrgentiam debitoris. *ibid.* n. 13. & ex n. 1.

Taxata semel alimenta crescant & decrescant, crescentibus vel decrescentibus bonis concursus, re

iudicata minimè obstante, p. 212. ex num. 2. & per totum.

Contra Taxationem infimam bonorum concursus debitor communis reclamare potest. p. 378. n. 64

Tempus.

Vide Terminus, Prorogatio.

Tempus antiquum, quod dicitur, p. 303. n. 45. & 46

Tempus à lege appositum, intra quod aliquid est gerendum, requiritur pro forma. p. 337. n. 46

Si tempus à dispositione præstitum non tenetur, forma non dicitur seruata. *ibid.* n. 47

Tempus appositum à lege, vt intra illud actus fiat, pro forma appositum intelligitur. p. 341. n. 75

Temporis taxati negligentia tacitam inducit renunciationem. p. 351. n. 163. & seqq.

In Tempus legis si supplicans non exhibuit fideiussionem, postea nec tanquam æquipollens admittitur. *ibid.* n. 162

Impurandum est ei qui se in nimis tempore arctauit, & se in necessitate posuit. *ibid.* n. 164

Tempus appositum obligationi finiendæ si prorogetur, fideiussore non consentiente liberatur. p. 261. n. 1. & seqq.

Non in totum sed pro tempore prorogato dumtaxat. *ibid.* n. 2

Tempus quando non est appositum substantiæ obligationis, sed executioni & solutioni prorogatur, fideiussor tenetur. *ibid.* n. 3

Tempus assensus regij, non tempus contractus & obligationis attenditur ad validitatem. p. 385. 386. ex n. 31. cum seqq.

Permissum ad tempus post tempus censetur prohibitum. p. 390. n. 89

Ad læsionem & indorationem attenditur tempus contractus, non quod postea euenit. p. 389. n. 77. & 78

In Temporis præuentione fraus fit creditoribus. p. 502. n. 31. & ex n. 18. cum seqq. p. 500. num. 43. p. 619. & ex n. 40. cum seqq.

Tempus solutionis potest debitor ad tempus præuenire, & ante tempus soluere inuito creditore. p. 618. n. 34

Tempus appositum in fauorem creditoris debitor præuenire nequit inuito creditore. *ibid.* n. 36

Idem quando fauore vtriusque debitoris & creditoris tempus apponatur. *ibid.*

Intra Tempus promittens dare centum vel fideiussorem non satisfacit termino transacto fideiussorem offerendo, sed soluendo centum. *ibid.* n. 38

Tempus dispositionis & contractus qui non seruat formam non seruare dicitur, p. 621. n. 64. & seqq.

Tempus quando & quibus casibus appositum dicitur fauore creditoris vel vtriusque. *ibid.* n. 67

Thesaurarij.

Thesaurarij, & raptores bonorum regalium sunt depositarij, & vt tales coguntur restituere pecunias, & adimplere liberationes senatus. p. 118. n. 21. 22.

Tenuta.

Tenutarius si admittatur ad subuertendum census impositos à putatiuo victo daretur occasio ferendi sententias contrarias super iure creditorum, p. 557. n. 68. responderetur, & n. seqq.

Tenutarius qui contra creditores maioratus obtinuit si in proprietate vincatur, maiores iterum ius hypothecæ recuperant in maioratu. *ibid.* n. 70. 71. & seqq.

Tenutarius interim quod in proprietate non vincitur dicitur dominus maioratus iuris præsumptione. p. 559. n. 79. & seqq.

In tenuta vincens an possit subuerrere census impositos

& Verborum.

impositos sub facultate regia à possessore putatiuo maioratus victo. pag. 447. 450. sub num. 128. & n. 52

Tenuræ iudicium ius præstat variabile, & resoluibile, in proprietate autem ius constans & perpetuum. pagin. 549. 555. num. 50. & ex num. 2. cum seqq.

In tenuta obligatione potest subuerrere census positos supra maiorem cum facultate regia per possessorem putatiuum victum. p. 55. n. 47. cum seqq. & n. 45

In tenuta obtinens iustus possessor est ex vi sententiæ. *ibid.* n. 51

Ad quem fructus maioratus pertinent. *ibid.* & num. seqq.

In tenuta obtinens potest impedire creditores exigere annuos redditus similiter impositos super maioratu. p. 556. n. 56

In tenuta obtinens, & subuertens censum impositum ab antecessore victo si in proprietate vincatur conualescant iura creditorum quoad hypothecas. *ibid.* n. 57. & 58

In tenuta obtinens caret dominio & proprietate hypothecarum, referuata iudicio plenario. *ibid.* num. 60

Terminus.

Terminus citationis non currit non citatis, & quantumque compareant intra illum comparere dicitur. p. 37. n. 26

Terminus ad separationem bonorum postulandam solum currit hæredem, non creditoribus hæreditatis. p. 70. n. 41. & 46

Discussio eo ipso probatur quod intra terminum fideiussori præfixum bona debitoris non ostendit. p. 189. 190. n. 91. & n. 88.

Terminus subhastationis potest iudex ex iusta causa prorogare. p. 373. n. 102

Tertius.

Lex regia restringens exceptionis dilatoriæ intra nouem dies, non procedit contra tertium à lite comparentem. p. 37. n. 27

Tertius possidens rem debitoris à quo in concursu per creditores, aut debitorem vindicatur non est interim sua possessione priuandus quousque vindicatur. p. 102. n. 30. cum seqq.

Tertio possessore rei debitoris victo, res euicta redit ad corpus concursus. *ibid.* n. 33

Tertius rei dominus ad concursum repertæ eam vindicare volens audiri debet in concursu. *ibid.* num. 36

Etiam si debitor eam suis hypothecauerit creditoribus. *ibid.* & n. seqq.

Tertius possidens vnam ex pluribus rebus hypothecatis, vel vnius rei partem ad integri census redditus tenetur. p. 465. num. 11. & ex num. 7. cum seqq.

Tertij interesse vbi intermediat deficit regula l. si quis in cons. exhibendo. C. de pactis. p. 505. n. 75

In præiudicium tertij nemo potest renunciare iuri suo. *ibid.* num. 74. pag. 503. & ex num. 50. cum seqq.

De iure tertij, an & quibus casibus opponens admittatur vel non. p. 556. & 563. ex n. 62. cum seqq. & ex n. 117. cum seqq.

Tertio si ex contractu ius & interesse resultet, tertio acquiritur actio, & ex eo agere potest. p. 592. n. 2. cum seqq.

Tertio ius quæsitum ex contractu inter principaliter contrahentes ab eo isti recedere non possunt in tertij præiudicium. *ibid.* n. 6

Etiam si à contractu discedant ante traditionem nisi decessio fiat in continenti. *ibid.* n. 7. & seqq.

Tertio ius quæsitum ex contractu nequit à contrahentibus tolli. p. 593. n. 9

Tertio ius quæsitum ex contractu conditionali potest per contrahentes tolli conditione pendente. *ibid.* n. 10

Tertio ius quæritur & actio ex pacto inter contrahentes si pro eo absente stipuletur notarius. pag. 595. n. 37

Tertio absentis quæritur ius renouabile ex pacto inter contrahentes quando ius est perfectum, vel si ex iuris dispositione deferretur ius alicui. p. 596. n. 42. 43. & 44. & seqq.

Tertio ius acquiritur ex pacto tacito induceto à lege irrenouabile. p. 596. 597. n. 50. 51. & 52

Ex pacto tacito ita tertio ius acquiritur, vt per penitentiam contrahentium non reuocetur. p. 597. num. 53

Tertio absentis de iure regio quæritur actio & obligatio. p. 598. n. 76. & 77. cum seqq.

Et hæc actio, quæ tertio absentis hodie quæritur, ex d. l. 2. directa est non vtilis cum ius regni sit ius commune. *ibid.* n. 78

Imò & ius exequendi tertio illi etiam acquiritur. p. 599. n. 79

Ad tertium pignoris possessorem antequam creditores deueniant prius debet constare debitorem non esse soluendo. p. 718. n. 25

Tertius hypothecæ possessor liberatur, si creditor fuit negligens in exigendo à principali debitore tempore quo erat soluendo. p. 728. num. 58. & ex num. 52

Contra tertium hypothecæ possessorem negatur hypothecaria: si creditor consensus potest argui de negligentia in exigendo annuos redditus. *ibid.* num. 59

Tertius hypothecæ possessor non tenetur ad præteritas pensiones, quando creditor eas potuit exigere ab antecessore, & negligens non exegit. p. 729. num. 60

Fundatoris potestas quantumcumque plenissima nunquam extenditur ad præiudicium tertij. p. 282. n. 21. & seqq.

Testamentum.

Testamenti clerici insinuatio, & publicatio an ad iudicem sæcularem, vel Ecclesiasticum pertineat. p. 19. n. 43. remissiuè.

Testis.

Testes deponentes vitra articulos nihil probant nec super eorum potest affectatione ferri sententia. p. 636. n. 34

Transmissio.

Vide Hæreditas. Hæres.

Creditoribus hæredis transmittentis an quid habeant ad bona hæreditatis transmissæ. p. 585. num. 66. cum seqq.

Transmissio hæreditatis fit ex capite iuris deliberrandi, & potentia sæuitatis, & sanguinis. *ibid.* num. 67

Transmissa hæreditas an sit proprium patrimonium transmittentis, ita vt in quem transmittitur dicatur hæres transmittentis, & non primi defuncti. *ibid.* n. 68. & seqq.

Transmissio & successione prorogatio sub eadem natura, & qualitate. pag. 585. 586. num. 71. & ex num. 69

Transmittenti an aliquid ius fuit acquisitum in hæreditate non adita sed transmissa. *ibid.* num. 72

Index Rerum,

Transmissa hereditas nunquam fuit commixta cum patrimonio transmittentis. *ibid.* n. 73. & seqq.
Ad transmissam hereditatem non venit qui heres non sit transmittentis. *ibid.* n. 75
Transmissionis illud ius sibi à defuncto delatum an heres transmittentis teneatur apponere in inventario. *ibid.* n. 78
Transmissam hereditatem, an adire videatur heres qui in inventario apposuit ius transmissionis. *ibid.* n. 79. & 80. cum seqq.
Hereditatem non esse transmittentis ante aditionem, sed primi defuncti qui teneant. pag. 587. num. 88
Ex transmissionis iure succedi transmittenti, & non primo defuncto plurimi tenent. p. 588. n. 101. 102. 103. & seqq.
Transmissionis ius potentius est, iure substitutionis. p. 589. n. 106
Transmissum, ius deliberandi, & adeundi ius est hereditarium transmittentis, & ut tale, in heredem transmittentis transit. *ibid.* n. 107
Ex transmissione, is venire non potest cui qualitas heredis deficit. *ibid.* n. 108. & seqq.
Transmissum ius acceptatum ab herede est de hereditate transmittentis, & huius creditores ad hereditatem transmissam, ius habent. *ibidem.* n. 112
Ius, de nouo quaesitum post mortem transmittentis etiam ex causa de præterito quando acquiritur hereditate vel non. *ibid.* n. 114
Transmittentis hæres tenetur ponere in inventario bona hereditatis transmissa. *ibid.* n. 115
Quia est quid hereditarium, & de bonis transmittentis. p. 590. n. 116
Transmissa hereditas transit ut adeunda non ut adita, & liberum est heredi acceptare vel repudiare. *ibid.* n. 117
Transmissum ius habet originem à transmittente ac ideo eius inventario describere debet hæres in quem transmittuntur. *ibid.* n. 118
Ex transmissa hereditate adita tenetur hæres satisfacere creditoribus, & legatariis transmittentis. *ibid.* n. 119. 120. 121
Et utriusque hereditatis creditores possunt petere separationem, ne iura omnium confundantur. *ibid.* num. 122

Transactio.

Transactio continens pactum de non alienando simplex confirmata per iudicem an impediatur translationem dominij. p. 297. ex n. 60. disceptatur.
Referuntur plures Doctores affirmatiuum tenentes, alienationem esse nullam, & per plura iura comprobantes. *ibid.* n. 61. vsque ad n. 64
Respondetur Doctoribus tenentibus pactum simplex de non alienando confirmatum à iudice non impedire translationem Dominij. pag. 298. num. 65. & 66
Transactiones, & alienationes factæ ab herede putatio an valeant, & an ratificari possint per verum heredem hereditate cuius. p. 441. ex n. 89 cum seqq.
Transactio facta per consanguineos cum aliquo tanquam filio legitimo, nulla redditur si appareat non esse filium defuncti de cuius bonis transigitur. *ibid.* n. 89. & 90
Idem obseruatur quando legitimo apparet nulla vel falsa. *ibid.* n. 91
Transactio inita à communitate cum tertio in munem esse asseruante, si appareat de falsa causa, nulla redditur. *ibid.* n. 92

Transactio facta cum aliquo tanquam cum fratre si talem non esse appareat, transactio annullatur. *ibid.* n. 94. & 95

Translatio.

Vide *Census, Pensio, Facultas.*

In translatione census impositi in re feudali maioratus minoris, aut Ecclesiæ, & de vno in alium creditorem mutuante ad census redemptio-nem nouam facultatem esse necessariam qui dixerunt p. 518. n. 14

Et qui distinxerunt. n. 15. & de ratione. n. 16. *ibid.* vt ad n. 20

Census semel legitime constitutus in bonis maioratus populi, vel minoris, Ecclesiæ potest in alium creditorem transferri, multo magis si minorentur vsura absque noua facultate. p. 518. num. 21. cum seqq.

Ex accidentalibus potest in translatione census requiri facultas regia. p. 519. n. 32. & 33

Et quales sint qualitates istæ alienantes naturam simplicem translationis. *ibid.* n. 34. cum seqq.

Translationis contractus conuentus in sui iuris terminis vnus dicitur contractus cũ antiqua qui noua non eget regia facultate. *ibid.* n. 35. & 36

Translatio facta animo nouandi priorum contractum nouus contractus est, & noua eget facultate. p. 520. n. 43. cum seqq.

Translatio fit, de priuatione ad habitum. p. 520. n. 47. 50. & seqq.

De non ente ad ens, non potest fieri transitus. *ibid.* n. 48. & 49

Translatio iuris fit cum omnibus suis qualitatibus ac sua causa. *ibid.* in. 52. & 53

Translatio fit cum eo onere sua causa, & qualitate *ibid.* n. 54

Translatio census an sustineatur si facultas secunda aliquem defectum patitur. p. 522. ex n. 73. cum seqq.

In translatione pensionis an nouus requiratur consensus patroni præstitus iam in pensionis constitutione continente facultatem transferendi. p. 684. n. 19

Tutor.

Tutores, & curatores rem minoris emere prohibentur. p. 122. n. 2. & 3

Tutor potest rem minoris semel legitime hypothecam iterum obligare pro eadem summa sine decreto. p. 519. n. 38

Tutor facta tutela debet continuare alimentorum præstationem minori. p. 721. n. 2

Tutor finita tutela si creditor remanet an possit pro reliquis bona minoris retinere. *ibid.*

Minori qui bona fuerunt restituta tutor alimenta non præstat petenti rationem. *ibid.*

Tutorem non posse retinere bona finita tutela pro reliquis verius esse ostenditur. p. 712. n. 9

Tutore dato alicui tanquam pupillo, qui iam pupillus non sit, datio nulla erit. p. 254. num. 7. cum seqq.

Tutus.

Vide *Emptor.*

V

Vacatio.

Vide *Administrator.*

Vacare ut antea quando dicitur officium, & beneficium per usum vel decessum electi, & nominatum te integ. a. p. 138. n. 8. cum seqq.

Vacat

& Verborum.

Vacare eo loco dicitur beneficium quo procurator resignauit, non in loco ubi maioratum fuit datum. p. 257. & 248

Valor.

Ad Valorem rei hypothecata meliorem à tertio possessore attenditur tempus, quo res non erat meliorata. p. 94. ex n. 91. multis seqq.

Valor oneris censualis quo res sit grauata minuit valorem ipsius rei. p. 171. n. 2. cum seqq.

Valor fructuum, & reddituum non honorum in proprietate attenditur in taxandis alimentis. p. 196. n. 16. & seqq.

Valor rei tanto minoritur quanto oneribus sit grauata. p. 720. 721. n. 3. 4. & 5

Valor rei non censetur concludenter probatus nisi expressis oneribus, qualitatibus augmentibus vel minuendis rei valorem. p. 721. n. 6. & sequentibus.

Venditio, Vendiditor.

Venditor in re debitori vendita non habita fide de pretio, si exat, omnibus præfertur creditoribus. p. 59. & 63. n. 4. & 41

Venditio de præterito cum cessionario aut traditione perfecta est facta vere de futuro solum ius personali tribuit. p. 79. n. 36. & 37

Vendens rem & tradens habita fide de pretio creditor dumtaxa personalis manet. p. 93. n. 78

Vendens rem habita fide de pretio etiam si res exat hypothecam non habet in ea. *ibid.* n. 79

Vendens & simpliciter rem tradens habita fide de pretio dominium transfert, qui tanquam creditor personalis omnibus hypothecariis postponitur in concursu. p. 96. n. 114

Secus si tradat cum præseruatione sui dominij, vel non habita fide de pretio, vel cum pacto aliquo ex quo retineat dominium, & tunc cunctis in re præfertur. *ibid.* n. 115

In re vendita potest habitor constituere specialem hypothecam venditori, ut præferatur cæteris anterioribus. p. 105. & 107. n. 2. 3. & 4. & 25

Dummodo hypotheca & pactum apponatur initio contractus. p. 105. n. 5

Venditor habita fide de pretio licet creditor non dicatur potest tamen in concursu comparere pro ea vendenda. p. 163. n. 37

Venditio perfecta nemini contrahentium licet penitere. p. 370. n. 62

Venditæ rei traditæ quibus in casibus dicatur facta habita vel non habita fide de pretio. p. 370. num. 63

A Venditione facta in subhastatione ob non solum pretium rectè discedi potest, & ulterius subhastari. *ibid.* n. 64

Venditis pluribus rebus sub eodem pretio, pretium inter eas distribuitur iuxta cuiuslibet valorem. p. 411. n. 25. & seqq.

L. ædiles, §. si, in fin. ff. de ædilitio edicto ponderatur. *ibid.*

Ex duabus rebus vno pretio venditis si vna sit exempta à gabella singularum valor taxatur, ut pars gabellæ vni oneretur, & exempta libera maneat venditæ rei pretium, qui exigit, venditionem approbare censetur. p. 435. n. 50

Differentia inter rei alienæ venditionem, & hypothecam, ut illa mero iure teneat, hæc nulla est ipso iure. p. 439. n. 73. & 74

Venditio rei alienæ tenet dumtaxat contrahentium respectu, non domini ipsius rei. *ibid.* n. 75

Venditio rei alienæ non præiudicat vero domino. *ibid.*

Vendens rem alienam in emptorem transferre dominium non potest, quantumuis emptor credat venditorem esse dominum. p. 440. n. 80

Venditis pluribus rebus simul pro pretio cuiuslibet correspondentibus tot venditiones dicuntur separatae, & super qualibet separatim potest intentari rescissio. p. 467. n. 12

Est quando vna non venderetur sine altera, & quando pretium vnus sit infimum, licet in alia sit excessuum cum videantur omnes correspondere venditæ. *ibid.* n. 23

Venditor non citatur ad nominationem personæ pro qua emptæ fuit res. p. 284. n. 44

Venditor pro pretij securitate potest sibi incontinenti cauere de hypotheca super eadem re, vt omnibus anterioribus præferatur. p. 495. n. 112. cum seqq.

Venditor potest incontinenti pactum apponere, vt res vendita sit hypothecata vni debitoris posteriori creditori, vt aliis anterioribus præferatur. *ibid.* n. 116

Venditio rei alienæ tenet respectu tantum contrahentium, non tamen veri domini cuius respectu venditio nulla est. p. 519. sub n. 11

Venditio rei alienæ tenet de facto non de iure. *ibid.*

Venditor, vt præferatur iuum dominium, & in re vendita præferatur creditoribus emptoris quibus munatur cautelis. p. 196. n. 17

Venditione facta per debitorem, vt creditoribus emptor soluat, si soluat vni iam à debitore soluto, non isti sed emptori repetitio competit. p. 592. num. 5

Ex venditione seu el facta, & postea à contrahentibus dissoluta, debetur laudemium. p. 593. n. 8

Cessa vel donata re cum onere, vt creditoribus satisfaciatur cessionarius, venditio est, si creditores sint certi, cum loco pretij sit res alienam promissum. p. 594. n. 23. & 24.

Venditis vel donatis bonis, vt emptor soluat creditoribus istis de iure communi non quaerebat actio nisi eederetur à venditore. p. 599. n. 80

Hodie tamen de iure regio creditoribus actio quaeritur abique cessione. *ibid.* n. 87

Ita vt nec à contrahentibus reuocari possit tertiis ipsis creditoribus inuitis. *ibid.* num. 82. 83. 84. & num. 85

Creditor mandans pretium solui creditori suo, si emptor solutionem promittat cuius fidem creditor sequatur, debitor liberatur. p. 662. n. 34

Esti interim emptor decoxerit, creditor non habet regressum contra debitorem mandantem. *ibid.* n. 53. & seqq.

Ad promissionem de vendendo præcedente referatur possessio, & rei traditio subsequens. p. 666. n. 87. cum seqq.

Venditio rerum maioratus ex facultate Regia subiecta remanet rescissio quousque bona libera tuac existentia manifestantur. pag. 686. num. 47. sequentibus.

Vendi potest vsus sepulchri, & Capellæ cum sit ius temporale, & pretio æstimabile. p. 692. & 693. ex n. 45. cum seqq. vsque ad n. 51

Venditori in re tradita nullum ius remanet præterquam actio personalis ad pretium. p. 736. n. 32

Vendens bona sua cum pacto quod emptor satisfacit creditoribus, possunt vti, & ob circuitus tandos emptorem directe conuenire. pag. 757. num. 14

Venditæ rei periculum regulariter pertinet ad emptorem. p. 267. n. 13

Index Rerum,

Si venditor non sit in mora vel culpa. *ibid.* n. 14
 Venditio dicitur imperfecta, & conditionalis, etiam de rei pretio conuentum si aliquid remanet faciendum. p. 269. n. 18
 Venditio est imperfecta si inter partes sit conuentum de conficiendo instrumento, & interim est locus poenitentiae. *ibid.*
 Et ex tempore confecti instrumenti non antea venditio operatur effectus. *ibid.* n. 29
 Ex venditione imperfecta, & conditionali neuter agere potest. *ibid.*
Verbum.
 Verba simpliciter prolata intelliguntur secundum subiectam materiam, & naturam actus. pag. 121. n. 46. & seqq.
 Verbum *no pveda*, inducit praecisam necessitatem, priuat potentia, & continet decretum irritans. p. 341. n. 77. & seqq.
 Verba directa quibus casibus obliquantur, & ad fidem committuntur trahuntur. p. 23. n. 22
 Verbi natura quando personaliter requirit à persona non potest recedi. p. 57. n. 105. & 106
 Verba, cessit, dedit, tradit, dimisit, transtulit, consignauit, relaxauit, restituit, singula translationem dominij quandoque significant. p. 132. 134. n. 26. 27. & n. 61
 Verbum, cessio, simpliciter prolata sequuta traditione dominij translationem importat, aliàs, non. p. 134. n. 62
 Valorem census Vitalitij potest Iudex taxare citatis citandis ante temporis deteriorationem, & vitacursu. p. 133. n. 41. & seqq.
 Verba regiae facultatis, con tanto, conditionem praecisam inducunt, qua deficiente facultas nihil operatur. p. 438. n. 70
 Per illa verba, iuribus Cutiae, & alienis semper saluis apposita in facultate an princeps ius suum videatur remittere. *ibid.*
 Verba enuntiatiua tunc dispositionem inducunt quando proferuntur super iis, quae dependent à sola partium voluntate. pag. 456. n. 33. 34. 35. & seqq.
 Alienationis verbo facultas acquirendi non continetur. p. 487. n. 5
 Verbum, *ubere*, importat necessitatem. *ibid.* n. 42. cum seqq.
 Verbum disponere aptum est comprehendere contractum, & ultimam voluntatem vt contra Castellum sibi contrarium, rectius probatur. p. 526. n. 30. cum seqq.
 Verba *omnia bona*, vel *quacumque bona mea* comprehendunt corporalia iura, & actiones. p. 690. n. 14. 15. & seqq.
 Verbum *Cessio* relatum ad concursus iudicium et si nihil aliud exprimat tacite comprehendit omnia, & quaecumque bona debitoris. *ibid.* n. 17. & seqq.
 Verbum *mea* non restringit, sed demonstrat vniuersitatem rei venditae, & qualis ista quae venditur. p. 691. n. 22. 23. & 24
 Quando in dispositione verba ad vnum, & effectus ad aliud dirigitur, non verba, sed effectus attenditur. p. 283. n. 29
Veritum.
 Verita si sit vna pars fundi; & alia permessa, non sufficit probare ingressum fundi, nisi probetur in partem vetitam. p. 429. n. 8
 Idem in tempore si pars mensis sit verita, & pars permessa non sufficit probare pascuisse in mensis nisi probetur in parte mensis vetita. *ibid.*

Via Ordinaria, & Executina.
 Vide *Executio.*
 Viae executivae incidentes in concursum vniuersalem an totum iudicium fiat executiuum, aut totum ordinatum. p. 141. ex n. 3. cum multis seqq. & p. 147. ex n. 1. & per totum cap.
 Viae executivae qualitas est accidentalis quae potest adesse, & abesse absque principalis substantiae corruptione. p. 148. n. 60
 Via ordinaria in omnibus causis, est naturalis ob plenam causae cognitionem, & via executiva est accidentalis. *ibid.* n. 61
 Causa semel effecta ordinaria semper remanet ordinaria. *ibid.* n. 62
 Via ordinaria totaliter imponit finem omni controuersiae. *ibid.* n. 63
 Viam quam quis sibi semel elegit sequi tenetur. p. 150. 151. n. 6. & à n. 1
 Via vna electa ad aliam recurri non potest. pag. 151. num. 7
 Via vna electa alteri renuntiare videtur. *ibid.* num. 8
 Iudex eam viam amplecti debet qua partibus magis sit consultum. p. 757. n. 17. & 18
Victus, Vincere.
 Si vinco vincentem, à fortiore vincam te. p. 567. ex n. 133. cum seqq.
 De eius limitationibus. *ibid.* num. 135. remissiuè.
 Inter creditores victos super praelatione, & inter victos super reuocatoria pecuniae solutae maxima reperitur differentia. p. 490. n. 38. & sequentibus.
 In iuribus separatis, & independentibus quilibet per se vinci debet, res iudicata inter alios aliis non nocet, nec prodest. *ibid.* num. 39. & sequentibus.
Vinculum.
 Vide *Maioratum.*
Vnio, Vnitum, Vnum.
 Vide *Individuum.*
 Vnitorum vnum est iudicium, vna instantia, pari passu ambulante, & vna sententia terminatur. p. 245. n. 36. & 37
 Vnitum alteri tanquam principali huius naturam assumit propria amissa. *ibid.* n. 32
 Quod accedat alteri, illius pars dicitur verè vel fictè, & illius sequitur naturam, & iudicium. *ibid.* n. 33
 Vna determinatio respiciens plura determinabilia, debet pariformiter determinare. p. 148. n. 70
 Via ordinaria, vel executiva, qui agere coepit contra vnum ex correis, alios sine meta litis pendens potest recurrere. pag. 152. n. 29. cum sequentibus.
 Vnitas causae efficientis comprehendit omnes casus. p. 393. n. 128
 Vnica, & indiuidua dicitur quaelibet dispositio conditionalis cum suis qualitatibus, & conditionibus. p. 407. ex n. 21
 Vnicus indiuiduus, & inseparabilis est contractus cum suis pactis, conditionibus, & qualitatibus. p. 195. ex n. 13. cum seqq.
Vniuersitas, Vniuersale.
 Vide *Iudicium.*
 Vniuersitas, populus, Ecclesia admittuntur ad concursum formandum inter suos creditores. pag. 10. ex n. 1. cum multis seqq.
 Quantum ad satisfactionem creditorum non quantum ad ignominiosam statuti formam. *ibid.* num. 2

Vniuer

& Verborum.

Vniuersitas facilius admittitur ad concursum formandum, quam ad cessionem bonorum. p. 10. n. 3. & 4
 Vniuersitas, minor, vel Ecclesia, an possit absque solemnitatibus alienationi aliàs requisitis concursum formare. *ibid.* n. 5. cum seqq.
 Vniuersitas, minor, Ecclesia per concursum bona sua non alienant, cum retineant possessionem, & dominium. *ibid.* n. 62
 Vniuersitas iudicij concursus non causatur à concurrentia creditorum, sed immediatè à cessione bonorum facta per debitorem. p. 26. n. 16. & 17
 Vniuersale est iudicium creditorum causatum à debitore. p. 24. ex n. 1. cum seqq.
 Vniuersale iudicium concursus à particulari formatum per solos creditores inter se ipsos oppositos, quomodo distinguatur, & cognoscatur, & de vtriusque diuersis effectibus, abundè. p. 31. per totum, vide concursus.
 Concursu creditorum consideratur vniuersitas. p. 368. n. 22
 Et vniuersitatis effectus in concursu creditorum reperiuntur. *ibid.* n. 24. & seqq.
 Vniuersitati Villae & Castro, quae per administratores reguntur competit restitutio in integrum. p. 369. n. 28
 Vniuersitati, cui adsunt pupilli, viduae, pauperes, & aegroti competit restitutio. *ibid.* n. 29
 Quid in collegio. *ibid.* n. 30
 Vniuersitas licet per seipsam regatur, tamen cum in ea adsint pupilli, viduae & similes, habet beneficium restitutionis. *ibid.* n. 31
 Negotium quando tangit pluribus vt vniuersis, maior pars praedicitur minori, secus quando tangit pluribus, vt singulis, quia tunc omnium requiritur citatio, & concursus. p. 371. n. 67. cum seqq.
 Cum vniuersitate bonorum transit ius patronatus Ecclesiasticum in quacumque dispositione. p. 689. cum seqq.
 Vniuersitas an ut in cessione omnium bonorum. p. 690. n. 9
 Vniuersalitatem non esse venditionem omnium bonorum meorum ratione rei, existimat Lambert. p. 690. 691. n. 20. vide n. 22
 Patrimonium & peculium, sicut hereditas est quid vniuersale. *ibid.* n. 12. & 13
 Vniuersalis dispositio omnium bonorum restricta ad certum locum, definit continere vniuersalitatem. p. 691. n. 23. & 24
 Vniuersitas respectu verborum si resoluatur in singularitates, ius patronatus non transit in acquirentem. p. 693. n. 44
 In vniuersalibus negotiis nihil interest an ex prima mercatua aliquid proueniat, vel ex saepius repetita, cum semper loco prioris alia subrogetur. p. 713. 714. n. 23. 24. & 25. & ex n. 25. vique ad 33
 Vniuersitas concursus conseruatur & continuatur in vno creditore nondum soluto, etsi omnes alij fuerint dimissi. p. 769. 770. num. 52. & à n. 46. cum seqq.
 Vniuersitatem, & statum vnus vel duo non faciunt. *ibid.* n. 54. & 56
 Vniuersitatis status non potest incipere nisi à tribus, conseruatur tamen in vno. *ibid.* n. 55
 Concursus creditorum dicitur creditorum coetus significans vniuersitatem personarum. *ibid.* n. 57
Voluntas, Voluntarium.
 Quod à principio fuit voluntarium ex postfacto sit necessarium. p. 161. & 162. n. 22. & ex n. 17

Voluntas & animus deprehenditur ex actu reuocato vel nullo. p. 490. num. 32. 33. 34. & p. 68. n. 12. 13. p. 247. ex n. 5. cum seqq.
Vsufuctus, Vsufuctuarius.
 Vide *Pater, Filius.*
 Vsufuctu relicto alicui, & post eius mortem alio instituto haerede, an vsufuctuarius reputetur haeres vel legatarius. p. 2. ex n. 2. cum seqq.
 Vsufuctuarius vniuersalem creditores conuenire non possunt, nisi haerem in quem transeunt actiones adiuuae, & passiuae. *ibid.* n. 3
 Et quomodo tunc sit facienda solutio æris alieni. *ibid.* n. 6. remissiuè.
 Vsufuctuarius relicto & post eius mortem altero instituto haerede dicitur merè legatarius. *ibid.* num. 9
 Haeres institutus post mortem vsufuctuarij transmittit hereditatem: si viuente vsufuctuario decedat. p. 23. n. 10
 Vsufuctu relicto alicui per viam legati & post huius mortem alter haeres institutus, ille dicitur legatarius hereditasque non eget curatore. *ibid.* num. 11
 Vsufuctu relicto per viam institutionis, & post eius mortem alius instituitur haeres, priorem institutionem resoluat in legatum, qui teneant. *ibid.* num. 12
 Vsufuctuarius vniuersalem esse verè haerem, & post eius mortem haerem instituitur esse fideicommissarium, verior tenet opinio. *ibid.* num. 13. 14. 15. & 16
 Vsufuctuarius sua vita durante potest fructus creditoribus obligare, & hypothecae sub iure. p. 197. n. 37. & à n. 34
 Vsufuctuarius debita exigere potest, & soli illi restituitur, non proprietario. p. 45. n. 70
 Vsufuctuarius siue vniuersalis siue particularis à iure existit procurator in rem suam in quem exercitium omnium actionum transit. p. 46. 47. n. 2. & num. 9
 Vsufuctuarius solus ad concursum citari debet. *ibid.* n. 3
 Proprietarius si velit in concursu comparere, auditur cum possit pecuniae traditionem impedire quovisque vsufuctuarius caueat de ea reddenda finito vsufuctu. p. 47. n. 4
 Vsufuctuarius an proprietarius citari debet ad census redemptionem in concursu faciendum. p. 229. n. 5
 Vsufuctuarius solum absque interuentu proprietarij posse recipere pecuniam redempti census, debitoremque liberare, existimant Rodriguez. *ibid.* n. 6. & seqq.
 Vsufuctuarius habet mandatum in rem propriam in iis, quae respiciunt vsufuctum, non proprietatem. *ibid.* n. 9
 Debitorem census redimere volentem tam vsufuctuarius quam proprietarius interpellare teneat, securus est, & vetius. p. 230. n. 17
 Eandem opinionem amplectitur Gratianus sibi contrarius. *ibid.* n. 11
 Vsufuctuarij consensus requiritur quoties res agitur proprietatem respiciens. *ibid.* n. 12
 Vsufuctuatio non citato non nocet sententia lata contra proprietarium. nec contra. *ibid.* n. 13
 Vsufuctuatio debet traditum censum redemptionem, vt eo utatur, & fruatur. *ibid.* n. 14
 Ab Vsufuctuario potest contrarius petere cautionem de restituendo pretium census redempti finito vsufuctu. *ibid.* n. 15

Proprius

Index Rerum,

Proprietarius potest fortem redemptam respicere & soluere usufructuario redditus correspondentes, si idoneam cautionem offerat, ibid. n. 16

V usufructuarij nihil interest habere redditus censuarios à proprietario vel ab alio dum non turbetur in usufructu, ibid. n. 17

Filio & extraneo hæredibus institutis, & mater omnium bonorum usufructuaria relicta ex rata portione filij alimenta consequuntur ex portione extra rei usufructum ei correspondentem, p. 470. n. 61

V usufructum habens pater in aduentitiis filij potest filio restituere ante tempus ius, pag. 500. num. 15

Et talis usufructus à patre repudiatus erit aduentitijs filij & non profecturijs à patre, ibidem, num. 16

V usufructum ad partem pertinentem in aduentitiis filij post acceptationem ipse remittere non potest filio in præiudicium creditorum ad illud interusurium medij temporis ius habentium, pag. 503. num. 50

V usufructum patri delatum ante acceptationem liberè potest repudiare & remittere filio in præiudicium creditorum, qui ius non habent ad interusurium, ibid. n. 51. & 52

V usufructum remittendo pater filio ante acceptationem non dicitur donare, secus post acceptationem, p. 504. n. 53

V usufructum potest pater remittere filio ante acceptationem in præiudicium creditorum, secus postquam illum acquisiuit, ibidem, numer. 54. & 55

Remittendo pater usufructum filio iam acquisitum proprium dimittit matrimonium, ibid.

Quia tunc remittit ius quæsitum & non ius quærendi, ibid. n. 57. 58

Distinctionem an pater remittere possit filio usufructum ante vel post acceptationem secutus fuit Gratianus, ibid. n. 59. & 60

V usufructum percipiens filius sine remissum viuentis patre non tenetur communicare fratribus patre mortuo, ibid. n. 61. & seqq.

V usufructuarij & emphyteutæ ius est certum ac limitatum quod in agendo egredi non possunt, p. 562. n. 105

Debitor cedens bonis habens usufructum ius non adiudicatur creditoribus, sed fructus tantum, p. 762. n. 15

V usufructuarius potest fructus obligare, & in causam iudicati possunt capi salvo iure proprietatis cuius obligatio durat sua vita durante, cuius morte ipso iure resolvitur, p. 763. n. 41

V usufructus est in commercio nostro, & an possit vendi, cedi, & hypothecari, p. 324. n. 5

V usufructuarius pensionarius comparatur, & assimilatur, p. 324. n. 4

V usufructus commoditas potest obligari & in fraudem creditoris non potest extinguere, vel remitti, ibid. n. 10. & 11

Sicut usufructus perit ex natura rei per mortem: ita & pensio, ibid. n. 15. cum seqq.

V usufructus hypothecatus non potest remitti, vel renuntiare per debitorem in præiudicium creditoris, p. 325. n. 20. cum seqq.

V usufructus ius an possit vendi, cedi, vel hypothecari, magna est discordia inter Iuriconsultos, & Doctores, ibid. n. 25

Multa iura expendantur, ut ius usufructus cedi, & alienari non possit, imò per alienationem factam

in extraneum contingat consolidatio cum proprietate, ibid. n. 26

Opinio Doctorum contraria refertur tenens quod ius usufructus liberè vendi, hypothecari, & alienari possit absque metu consolidationis, ibid. n. 27

Quamplurima iura recensentur ad id, ibid. n. 28. & 29

Tertia opinio distinguens inter alienationem, venditionem, & hypothecam ipsius iuris usufructus principalis & inter alienationem solius commoditatis certior, & verior est, ibidem, num. 30. cum seqq.

V usufructus, & iuris principalis alienatio vel hypotheca, aut cessio non tenet, quia cohæret personæ, ibid.

Doctores, tenentes hanc distinctam opinionem recensentur, p. 329. n. 32

V usufructu simpliciter vendito, vel hypothecato intelligitur de sola commoditate, quæ permixta est usufructuario, ibid. n. 33

Secus si usufructuarius non simpliciter, sed vniuersum ius usufructus vendat, ibid. n. 34

Et in hoc articulo cauendum esse à Castillo, annotatur, ibid. n. 35

V usufructuarius ob paupertatem, & impotentiam præstandi fideiussorem, an admittatur ad iuratoriæ cautionem, duæ sunt aduersæ opiniones, p. 350. n. 151. 152

Tertia opinio verior, ut deponatur fructus pro securitate proprietarij, ex quo per æquipollens factis sit formæ iuris fideiussorem appetentis, ibid. ex n. 153. cum multis seqq.

Vsuræ.

Vsuræ & redditus census licet per depositum pecuniæ cessent, non tamen per bona deposita, p. 161. n. 13. & 14

Vsuræ & interesse dotis retardatæ habent hypothecam in bonis mariti, p. 201. n. 91. 92. & 93

Vxoris bona vel alterius qui dotem promisit sunt obligata viro pro vxoris dotis retardatæ, ib. n. 95. & seqq.

Vsus.

Vsus sepulchri seu capellæ eum sit quid temporale recipiens onus & præminentiam quocumque tempore potest vendi, pagin. 692. 693. num. 48. & 49

Vsus sepulchri hæreditarij seu capellæ est pretio æstimabilis & distrahi potest pro solutione creditorum, p. 693. n. 50. & 51

Vxor.

Vide *Mulier, Vxor, Indotata.*

Vxori pro alimentis debitis pro dote retrodata competit hypotheca in bonis mariti, pag. 201. num. 91

Vxor habens hypothecam pro dote, eam habet pro vxoris & interesse dotis retardatæ, ibid. n. 92. 93. & seqq.

Vxoris bona vel alterius dotem promittentis viro sunt obligata pro vsuris dotis retardatæ, ibidem, num. 95

Hypotheca pro alimentis dotis retardatæ viro competit aut vxori, quia sunt vsuræ & accessiones dotis quæ sunt sortis principalis fruuntur privilegio, ibid. n. 96

Obligaciones factæ ab vxore pro marito si excedant dimidiam partem dotis ex quo vxor remanet indotata & læsa, annullantur, p. 183. n. 7

Obligaciones diuersis temporibus factæ per vxorem pro marito, et si priores non inducant læsionem

& Verborum.

nem omnes simul annullati defendit Nogue-rol, ibid. n. 8

Vxor pro marito pluries, & successiue se obligauit quæ omnes obligationes simul iunctæ reddant vxorem indotatam, priores obligationes intra dimidiam dotis contentæ sustinentur: cæteræ lesionem inducentes rescinduntur, p. 388. n. 68. 69. 70. 71. 72. & 73. cum seqq.

Vxor contrahendo cum alienigena, & affirmante se solutam aut viduam adhuc contractus non valet ob præiudicium mariti, p. 444. n. 110

Ab vxore communiter reputata soluta facti contractus sunt nulli in præiudicium mariti, ibid.

In vxoris præiudicium potest possessor maioratus

in vita sua renunciare maioratus non obstante dimidietate fructuum eidem debita, pag. 503. num. 47

Vir in acquisitione liberam habet alienandi facultatem vxore renunciantem, ibid. n. 48. & 49

Vxori quarta ob paupertatem assignata ex hæreditate viri non aufertur, etiam postea diues efficiatur, p. 685. n. 29. 30. & 38

Vxor cui legatum fuit si caste viuat, an semel ablatum legatum recuperet, si postea caste viuat, ibid. num. 36

Vxor negligens in exigendo dotem stantibus bonis liberis non habet regressum ad bona maioratus obligata, p. 728. n. 57. cum seqq.

F I N I S.